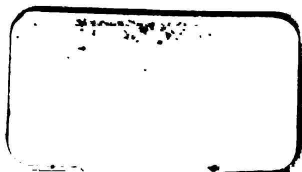

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV·ANG·
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

MAGYARORSZÁGI RENDELETEK TÁRA.

1893.

MAGYARORSZÁGI

RENDELETEK TÁRA.

HUSZONHETEDIK FOLYAM.

1893.

KIADJA A M. KIR. BELÜGYMINISTERIUM.

BUDAPEST, 1893.

NÁGEL OTTÓ BIZOMÁNYA.

Nyomtatott a „Pesti könyvnyomda-részvénytársaság"-nál.

I.

Szak- és időrendszerinti tárgymutató

a »Magyarországi Rendeletek Tára« 1893. évi folyamához.

Honvédelmi ministeri rendeletek.

Igazságügyministeri rendeletek.

Lapszám

Pénzügyministeri rendeletek.

Lapszám

II.

Betürendszerinti tárgymutató

a »Magyarországi Rendeletek Tára« 1893. évi folyamához.

A. Á.

Lapszám

Lapszám

B.

C.

D.

Lapszám

E. É.

F.

G.

Lapszám

H.

Lapszám

I. J.

K.

Lapszám

Lapszám

M.

Lapszám

N.

O. Ö.

P.

Lapszám

R.

S.

T.

U. Ü.

Z.

MAGYARORSZÁGI

RENDELETEK TÁRA.

HUSZONHETEDIK FOLYAM.

1893.

KIADJA A M. KIR. BELÜGYMINISTERIUM.

I—III. FÜZET.

BUDAPEST, 1893.

NÁGEL OTTÓ BIZOMÁNYA

Nyomatott a „Pesti könyvnyomda-részvénytársaság"-nál.

Az I—III. füzet tartalma.

Lapszám

Lapszám

Lapszám

Lapszám

Lapszám

Lapszám

1.

A m. kir. belügyministernek 6136. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelete,

a katonai háromszögelési jelzők megrongálása vagy megsemmisitése esetében a politikai hatóságok részéről követendő eljárás tárgyában eddigelé kibocsátott körrendeletek hatályának, a kataszteri háromszögelési jelek megrongálásának vagy megsemmisitésének eseteire leendő kiterjesztése iránt.

A katonai háromszögelési jelek vagy gúlák, továbbá az alap- vagy szintezési oszlopok és a szintezési magassági jegyek megrongálása vagy megsemmisitése esetén a politikai hatóságok részéről követendő eljárás tárgyában 1892. évi február hó 4-én 93.300/1891. szám alatt kiadott körrendelet hatályát — a pénzügyi, igazságügyi és honvédelmi m. kir. minister urakkal egyetértőleg — az 1891. évi XLI. törvényczikk 4. §-a alapján a kataszteri földmérés czéljából létesitett oszlopokra és egyéb jelzőkre is kiterjesztem; azzal a módositással, hogy az idézett körrendeletben érintett, akár katonai, akár polgári hatóság által eszközölt földmérési jelvényeknek bárminemű megrongálása vagy megkárositása — azok minéműségére való tekintet nélkül — jövőre egyenesen és kizárólag a m. kir. háromszögméreti számitó hivatalnak (Budapesten, I. kerület, Vár, Verbőczy-utcza 7. szám) lesz bejelentendő.

Végül különösen figyelmeztetem a törvényhatóságot, hogy az esetleg elkövetett kihágások, az idézett törvényczikk 6. §-a szerint eljárni hivatott illetékes birósághoz lesznek hivatalból följelentendők.

Miről a törvényhatóságot — szoros alkalmazkodás és megfelelő eljárás végett — oly felhivással értesitem, hogy ezen körrendeletemnek a legszélesebb körben történt közhirré tételéről hozzám jelentést tegyen.

Budapesten, 1893. évi január hó 24-én.

A minister helyett:

Andrássy, s. k.
államtitkár.

1. *Melléklet az 1. számhoz.*

A m. kir. belügyministernek 93.300/1891. szám alatt valamennyi vármegyei törvényhatóság közönségéhez intézett körrendelete, a katonai háromszögelési jelek, stb. megrongálása esetén a politikai hatóságok által követendő eljárás tárgyában.

A cs. és kir. közös hadügyminister urnak a m. kir. honvédelmi minister urhoz intézett és velem közölt átirata szerint: a katonai háromszögelési jelek vagy gúlák, továbbá az alap- vagy szintezési oszlopok és a szintezési magassági jegyek megrongálása vagy megsemmisitése eseteiben a politikai hatóságok részéről nem követtetik egységes eljárás.

Ennélfogva a vármegye közönségét ugyanezen tárgyra nézve, az 1889. évi 3222. sz. a. kibocsátott belügyministeri körrendelet kapcsán, miheztartás végett a következőkről értesitem:

1. A fentemlitett jelvények bárminemű megrongálása a vármegye alispánja által közvetlenül a cs. és kir. földrajzi intézetnek azonnal bejelentendő.

2. A helyreállitás iránt csak annyiban kell azonnal intézkedni, hogy a fából való háromszögelési jelvények és gúlák famaradványai eltakarittassanak, s a létező föld- vagy kőhalmok újra feltöltessenek, illetve jókarban tartassanak.

3. A továbbiakra nézve a jelentés alapján teendő felsőbb intézkedések lesznek bevárandók. A felügyelet, illetőleg a mulasztással terhelt községi közegek felelőssége

tekintetében azonban, hivatali elődöm idézett körrendelete érintetlenül marad; az elkövetett kihágás megtorlására nézve pedig az 1891 : XLI. törvényczikk 4. §-ára irányozom a vármegye közönsége figyelmét.

Budapesten, 1892. évi február hó 4-én.

A minister helyett:

Szalavszky Gyula, s. k.
államtitkár.

2. Melléklet az 1. számhoz.

A m. kir. belügyministernek 3222/1889. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelete, a katonai háromszögelési jelek, stb. megrongálása esetén a politikai hatóságok által követendő eljárás tárgyában.

A cs. és kir. közös hadügyminister urnak a m. kir. honvédelmi minister urhoz intézett és velem közölt átirata szerint: számos esetben tapasztaltatott, hogy a cs. és kir. katonai földrajzi intézet tisztjei által Magyarország területén felállitott háromszögelési jelvények a lakosság által olyannyira megrongáltattak, hogy teljesen hasznavehetetlenekké váltak, sőt igen gyakran ezen jelvények egészen el is tüntek.

Minthogy ezen a közérdekben tetemes költséggel felállitott háromszögelési jelvényeken a közelmúltban is jelentékeny kár okoztatott: felhivom a törvényhatóságot, hogy a lakosságot — a mennyiben hasonló rendeltetésű jelvények a törvényhatóság területén léteznének, vagy olyanoknak esetleges felállitása után — a lehető legszélesebb körű módon figyelmeztesse, miszerint az ilynemű kártételektől tartózkodjék. S erről alantas hatóságait — megfelelő rendőri intézkedések megtétele s nevezetesen a tettesek minél gyorsabb kinyomozása végett — oly megjegyzéssel értesitse, hogy jövőre a háromszögelési jelvényeken okozott bárminemű károk a községekben az elöljáróság által a főszolgabirónak, városokban pedig a tanácsnak haladéktalanúl bejelentendők, s a mennyiben az annak folytán megejtendő vizsgálatból kitünnék, hogy a kár a

köteles felügyelet hiánya miatt történt: azon esetben a községi elöljáróság, illetve a városokban a felügyelettel megbizott közeg fog felelőssé tétetni, s a kellő vigyázat elmulasztása következtében szükségessé válandó minden javitás az illető község költségén fog keresztülvitetni.

Budapesten, 1889. évi február hó 23-án.

B. Orczy Béla, s. k.

2.

A földmívelésügyi m. kir. ministernek 6241. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett rendelete,

állatoknak a német birodalomba vagy azon keresztül való szállitásának föltételei tárgyában.

A német birodalommal megkötött állategészségügyi egyezmény f. évi február hó 1-én életbe lépvén, ezen időponttól kezdve állatok a következő feltételek mellett szállithatók a német birodalomba, vagy ezen keresztül:

1. A német birodalomba vagy ezen keresztül irányitott lovak, öszvérek, szamarak, szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések szabályszerű marhalevelekkel látandók el.

2. A német birodalomba vagy ezen keresztül irányitott öszvérek és szamarak marhalevelei szintén az előirt bélyeges kincstári ürlapokon állitandók ki, de bélyegjegyeket ily marhalevelekre ragasztani, illetőleg szamarak és öszvérek után bélyegilletéket lerovatni nem szabad.

3. Lóra, öszvérre, szamárra, vagy szarvasmarhára vonatkozó marhalevél csak egy állatról; juhra, kecskére vagy sertésre vonatkozó marhalevél több állatról is szólhat.

4. A marhalevél-kezelőnek marhalevelet a német birodalomba, vagy ezen keresztül irányitani csak abban az esetben szabad, ha az állatok származási helyén, vagy az ezzel határos községekben 40 nap óta sem keleti marhavész, sem járványosan más, az 1888: VII. t.-czikk 24. §-ában emlitett oly ragadós betegség nem uralkodott, mely

a marhalevélen leirt állatok fajára átragad. Megjegyeztetik, hogy a veszettség valamennyi, a lépfene pedig a sertések kivételével szintén valamennyi az 1. pontban felsorolt állatfajokra veszélyes; az utóbb idézett t.-cz. 24. §-ában fölsorolt többi betegségek pedig csak azon állatfajokra veszélyesek, a mely állatfajok betegsége gyanánt ott jeleztetnek.

5. A marhalevél-kezelők kötelesek tehát a német birodalomba vagy ezen keresztül irányitott marhalevelek kiállitásánál az ürlapon nyomtatásban foglalt egészségi bizonyitványt az alább aláhuzott szavak közbeszurása által következőleg módositani: »Hogy a leirt állat (állatok) a községből való elhajtás alkalmával egészségesnek (egészségeseknek) találtatott (találtattak) és hogy 40 nap óta sem a községben, sem a szomszéd községekben keleti marhavész, vagy a leirt állatra (állatokra) veszélyes más ragadós betegség járványosan nem uralkodik, ezennel bizonyittatik«.

6. Ha ily állatok vasuton (hajón) szállittatnak, azok tekintet nélkül fajukra, föltétlenül rakodásra engedélyezett állomáson adandók fel és az illetékes szakértő által vizsgálandók meg, a ki a német birodalomba vagy ezen keresztül irányitott ilyen marhalevelet hátlapján a következő szövegü záradékkal köteles ellátni: »Das (die) innen beschriebene(n)... Stück Thier(e) untersucht und gesund befunden. Gleichzeitig wird bestätigt, dass seit 40 Tagen weder am Herkunftsorte, noch in dessen Nachbargemeinden die Rinderpest oder eine, für das (die) untersuchte(n) Thier(e) gefährliche ansteckende Krankheit seuchenartig geherrscht hat«. Datum, N. N. Beschauthierarzt.

Ezen záradék rávezetéseért külön díj nem jár.

A vasuti szakértő ily záradékkal csak a német biro-

dalomba vagy ezen keresztül irányitott oly marhalevelet láthat el, melyen az egészségi bizonyitvány az előző pont szerint van kiállitva; ugyanazon szállitmányhoz tartozó több marhalevél összefüzendő, a füzőzsinór végei lepecsételendők s csak a felső marhalevél hátlapja látandó el a kérdéses záradékkal.

A vasuti közegeknek pedig a fentebbi német szövegű záradékkal el nem látott marhalevél alapján a német birodalomba vagy ezen keresztül való továbbitásra állatszállitmányt fölvenni nem szabad.

7. A német birodalomba vagy ezen keresztül irányitott marhalevelek német forditással látandók el. Leforditandók a marhalevél 3., 4., 5. és 6. rovataiba jegyzett adatok. A forditást eszközölheti a marhalevél kiállitója is a kiállitás alkalmával akként, hogy az illető rovatokba a magyar szöveg alá irja ennek német forditását; általában azonban az állattulajdonos tartozik a forditásról gondoskodni, mely az emlitett eseten kivül a marhalevél hátlapjára vezetendő és vasuton (hajón) történő szállitásnál a feladó vagy csatlakozó állomás főnöke által a következő záradékkal hitelesitendő: »Für die Richtigkeit der Uebersetzung«. (Kelt, aláirás és az állomás pecsétje).

8. Ily marhalevelek érvényessége a német birodalommal való állatforgalomban 8 napig tart. Az érvényesség tartama mindenkor az állatorvosi lelet keltétől (a kelt napját bele nem értve) számitandó.

A határállomásokon a marhalevelek érvényességük tartamára nézve a vasuti (hajózási) közegek által megvizsgálandók és ha érvényességüknek hátralevő tartama nem volna elegendő arra, hogy azalatt a német határig eljusson az állatszállitmány, ez az illetékes vasuti szakértő által a szállitó költségére ujra megvizsgálandó. Ezen esetben a szakértő a marhaleveleket a következő záradékkal köteles

ellátni. »Das (die) innen beschriebene(n) Thier(e) untersucht und gesund befunden«. Datum, N. N. Beschauthierarzt.

9. Állatszállitmányok, akár bevitelre, akár átvitelre, a német birodalom területére csak a következő pontokon, ott eszközölt állatorvosi vizsgálat után bocsáttatnak be:

a) a porosz határon: Oderberg-Annaberg állomáson át (sertések minden kedden és pénteken, egyéb állatfajok szerdán), Pless-Dzieditzen s Myslovitzon át (minden kedden és pénteken), Goczalkowiczon át (lábon, a hét bármely napján), Mittelwalde vasuti állomásán át (a hét bármely napján), Ruhbank-Libaunál, továbbá Leidenbergnél (minden kedden);

b) a szász határon: Zittaunál, Bodenbach-Tetschennél és Voitersreuthnál (az előbbi két ponton a hét minden napján, az utolsó ponton minden hétfőn és csütörtökön);

c) a bajor határon nyitandó belépő állomások később fognak közzététetni;

d) a württembergi határon: Friedrichshafenen át (a hét bármely napján);

e) a bádeni határon: Konstanzon át (a hét bármely napján);

f) az elszász-lotharingiai határon: a baseli mellékvámhivatalon át (a hét bármely napján).

A vizsgálat költségeit a szállitó fél köteles viselni.

10. Az előző pontokban fölsorolt általános föltételek megtartása mellett az állatoknak a német birodalomba való bevitele és azon való átvitele teljesen szabad, mégis azzal a megszoritással, hogy a német birodalommal kötött állategészségügyi egyezmény záró jegyzőkönyvének 4. pontja értelmében szarvasmarha a ragadós tüdőlobbal fer-

tözött törvényhatóságok területéről*) a német birodalom területére egyáltalán nem, egyéb helyekről pedig — további intézkedésig — (illetőleg addig, mig a ragadós tüdőlob kiirtásáról szóló törvényjavaslat törvényerőre emelkedése után ez utóbbi forgalmi korlátozás hatályon kivül fog helyeztetni) csak a német birodalmi kormány által kijelölt és esetről-esetre közölt vágóhidakra vihető be.

11. Ezen intézkedés folytán hatályát veszti a ragadós tüdőlobbal fertőzött helyek 20 kilométeres körzetébe eső községek följelentése és a vasuti szakértőkkel való közlése iránt 1891. évi január hó 9-én 1622. szám alatt kelt rendeletem.

Erről a törvényhatóságot tudomásvétel, alattas közegeivel leendő közlés és a marhalevélkezelők, valamint a rakodó állomásokon működő szakértők megfelelő utasitása végett oly megjegyzéssel értesitem, hogy az utóbbiakkal jelen rendeletem egész terjedelmében közöltetett, a jövőben alkalmazandó szakértőkkel pedig az a törvényhatóság által lesz közlendő.

Budapesten, 1893. évi február hó 3-án.

Gr. Bethlen, s. k.

*) Ilyen fertőzött törvényhatóságok, melyek területéről szarvasmarhát Németországba vinni nem szabad, ez idő szerint a következők: Sáros, Szepes, Turócz, Gömör, Liptó, Nógrád, Hont, Bars, Zólyom, Árva, Trencsén, Nyitra és Pozsony vármegyék, beleértve Pozsony és Selmecz-Bélabánya városokat. A fertőzött vármegyék és városok hiteles jegyzéke a földmivelésügyi ministerium hivatalos közlönyében, a »Földmivelési Értesitő«-ben »Állategészségügyi Értesités« rovat alatt állandóan nyilvántartatik és hetenkint közzététetik. Ezen állategészségügyi értesités ezután a vasuti szakértőknek is meg fog küldetni.

3.

A földmívelésügyi m. kir. ministernek 8000. számú körrendelete,

a »ragadós tüdőlob kiirtásáról« szóló 1893. évi II. törvényczikk végrehajtása tárgyában.

a)

(Valamennyi törvényhatósághoz.)

Az ország északnyugoti részeinek szarvasmarha állományában több helyütt járványosan uralgó ragadós tüdőlob-betegség mielőbbi gyökeres kiirtása czéljából legújabban megalkotott 1893. évi II. törvényczikket és az annak végrehajtása tárgyában jelen szám alatt kiadott utasitást tiz példányban ide csatoltan oly felhivással küldöm meg a közönségnek, hogy — figyelembe véve az ezen törvény által elérni kivánt czél kiváló fontosságát, a mely fontos czél arra birta a törvényhozást, hogy a törvény végrehajtásából az országra háramló nagy anyagi áldozatokat — a közvetlenül érdekelt állatbirtokosok hozzájárulásának mellőzésével — kizárólag az államkincstár terhére vállalta el: a közönség is igyekezzék teljes erejével oda hatni, hogy a törvény és a hozzá kiadott végrehajtási utasitás szellemében való gondos és lelkiismeretes eljárás útján a ragadós tüdőlob-betegségnek az ország területéről való gyökeres kiirtása mihamarább elérhető legyen.

Ezen fontos czél előmozditására a közönség különösen hatékonyan fog közreműködhetni az által, ha részéről is mindent elkövet — főképen a kis gazdáknak és az alacso-

nyabb szinvonalon álló kisebb (paraszt) birtokosoknak az iránt való felvilágositása, és ama tudatnak a nép érzésébe való beoltása czéljából: hogy nemcsak a közérdek, de legkivált magának az illető birtokosnak jól felfogott saját érdeke követeli azt, hogy mindig siessen az állatain észlelt bárminő belső megbetegülést — különösen pedig a szarvasmarháinál netán tapasztalt olyan tüneteket, melyekből a tüdők beteg voltára vél következtethetni — a községi elöljáróságnak azonnal bejelenteni. Figyelmeztetendők az állatbirtokosok arra, hogy a ki a törvényben előirt ezen kötelezettségének pontosan eleget tesz; s ezen bejelentés alapján a hatósági szakértő állatát megvizsgálja (a mely vizsgálat a birtokosra nézve semmi költséggel nem jár) és a kinél az ezen vizsgálat alapján netán tényleg betegnek vagy gyanúsnak talált állatot a hatóság levágatja: annak a birtokosnak levágott állatáért a bőségesen megszabott kártalanitás azonnal készpénzben ki fog fizettetni. Az ilyen birtokosnak tehát módjában leend mihamarább teljesen ép, egészséges tehenet vagy ökröt szerezni a levágott beteg állat helyébe, mely különben amúgy is elpusztult volna a nélkül, hogy a birtokos kárát bárkin is kereshetné. Ellenben ha a birtokos nem tesz eleget a törvényben előirt ez iránti kötelességének; vagyis ha az állat belső megbetegülését bejelenteni elmulasztja: akkor vagy eldöglik a megbetegült állat, a nélkül, hogy érte a birtokos kárpótlást nyerne, melyből új marhát vehessen; vagy pedig ha a hatóság valamely más úton, pl. a szomszéd följelentése útján mégis tudomást nyer a föllépett betegségről, úgy — a törvény világos rendelkezése értelmében — a hatóság nemcsak minden kárpótlás nélkül elveszi tőle és levágatja a beteg vagy gyanús állatot, de ezenfelül az eltitkolás által elkövetett kihágásért még súlyos pénzbüntetéssel is fogja őt sújtani.

Hogy a jelzett czél minél sikeresebben elérhető legyen, vagyis, hogy a nép ez irányban minél alaposabban felvilágosittassék — a mely czélból egyidejűleg az összes egyházi hatóságokat is megkerestem ez irányban a lelkészek és tanitók utján való hatékony közreműködésre : — utasitandók lesznek az összes községi elöljáróságok, hogy saját részökről szintén kövessenek el mindent arra nézve, hogy a község lakosait a törvénynek és a végrehajtási utasitásnak őket érdeklő intézkedéseiről, de különösen a fent jelzett körülményről kitanitsák.

b)

(Abauj-Torna, Árva, Bars, Borsod, Esztergom, Gömör, Hont, Liptó, Nógrád, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskún, Pozsony, Sáros, Szepes, Trencsén, Túrócz, Zemplén és Zólyom vármegyék, továbbá a fő- és székváros, valamint Pozsony és Selmecz-Bélabánya sz. kir. városok törvényhatóságaihoz.)

Ezen czélból a szóban forgó törvény és a végrehajtási utasitás minden egyes községnek egy-egy példányban kiadandó; ezenkivül pedig a nem magyar nyelvű vidékeken a törvénynek és a rendeletnek az illető vidékbeli nyelven készitett forditása is megküldendő lesz a községek részére. Ez okból felhivom a közönséget, hogy haladék nélkül jelentse be ide, hogy a magyar, tót és német nyelveken rendelkezésre álló példányok melyikéből hány példányban kivánja a kérdéses nyomtatványt megkapni?

c)

(Árva, Bars, Hont, Liptó, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Túrócz, Zólyom, Sáros és Szepes vármegyék, valamint Pozsony és Selmeczbánya szab. kir. városok törvényhatóságaihoz.)

Egy további körülmény, melyre az érdekeltek figyelme szintén lehető kiterjedt mértékben felhivandó lesz, — a

mely irányban különösen az illető vidéki gazdasági egyesületektől, valamint a nép oktatására és vezetésére első sorban hivatott lelkészektől és tanitóktól is buzgó közreműködést várok és szándékaim hathatós támogatását reménylem — abban áll, hogy:

1. Azokon a vidékeken, a hol a tüdőlob-irtás történt vagy történni fog, igyekezzenek a népet arra buzditani, hogy a tőlük kisajátitott állatokért kapott és az illetők viszonyaihoz mérten sokszor igen jelentékeny pénzösszegeket minélelőbb gyümölcsöző befektetésre, tehát legelső sorban a levágott állatok pótlására igyekezzenek felhasználni.

2. Igen fontos dolog lévén az, hogy a betegség netáni ujabb behurczolásának elkerülése végett a levágott szarvasmarha pótlása czéljából beszerzett új állatok az országnak a ragadós tüdőlobtól teljesen mentes vidékeiről származók legyenek: e fontos czél előmozditása végett az illető vidéki gazdasági egyesületek sikerrel vehetnék kezökbe azt, hogy a működési területükön lévő ama községek számára, a melyekben a tüdőlob-irtás végrehajtatott, az ennek folytán beállt hiány pótlására a kivánt szarvasmarhát a birtokosok részére beszerezzék.

Az esetben tehát, ha az ottani gazdasági egyesület a jelzett irányban való közreműködésre késznek nyilatkozand: felszólitandók volnának az illető községbeli gazdák, hogy a mennyiben a jelzett czélból a vármegyei vagy vidéki gazdasági egyesületnek ezen irányban felajánlott közreműködését igénybe venni óhajtják, minélelőbb jelentsék be az egyesületnél, hogy kinek minő állatra van szüksége és hogy ki mily összeget szánhatna az általa kivánt állat beszerzésére. Az e czélra szánt összegnek előzetes átszolgáltatása ellenében az egyesület vállalja el azt, hogy a nála jelentkezett birtokosok számára, az országnak egész-

séges vidékeiről és mindenesetre csakis a ragadós tüdőlob betegségtől teljesen mentes vármegyék területéről, megfelelő jó minőségű állatokat fog beszerezni.

Az illető egyesületnek feladata volna azután — összegyüjtvén az érdekeltek köréből bejelentendő hasonló igényeket — alkalmas közegét az ország ama vidékeire küldeni, melyek köztudomás szerint a ragadós tüdőlobtól eddig mentesek voltak, és az ottani vásárokon beszereztetni a vidékökbeli gazdák által igényelt állatokat.

A gazdasági egyesületeknek ez irányban kifejtendő működését részemről anyagilag is hajlandó vagyok hatékonyan támogatni az által, hogy az e czélból kiküldendő egyesületi közegeknek utiköltségeit — utólag bemutatandó utiszámlák alapján — tárczám terhére megtéríttetem. Lépéseket tettem továbbá a kereskedelemügyi m. kir. minister urnál az iránt, hogy a mondott czélból beszerzendő állatoknak vasuti szállitására nézve is lehető messzemenő szállitási díjkedvezményeket engedélyezzen.

Felhivom a közönséget, hogy saját részéről is hasson oda, hogy a gazdasági egyesületek fentjelzett törekvésemet, a szóban forgó czél kiváló fontosságára való tekintetből, tőlük telhetőleg támogatni igyekezzenek.

d)

(Valamennyi törvényhatósághoz.)

Értesitem végül a közönséget, hogy az idézett törvény alapján, a ragadós tüdőlob-betegség kiirtása czéljából teendő intézkedések helyes foganatositásának ellenőrzésével és felügyeletével — ministeri biztosi minőségben — Lipthay István ministeri tanácsost biztam meg; felhatalmazván őt arra, hogy ezen megbizatásnak foganato-

sitása czéljából, a felmerülő szükséghez képest, belátása szerint a helyszinén bármikor megjelenjék és ott felülvizsgálatokat tartson.

Elvárom a közönségtől, hogy nevezett megbizottamat ezen tevékenységében hatékonyan támogatni fogja.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 1-én.

Gr. Bethlen, s. k.

Melléklet a 3. számhoz.

Utasitás a ragadós tüdőlob kiirtásáról szóló 1893. évi II. t.-czikk végrehajtása tárgyában.

1. §.

Ha valamely állaton a ragadós tüdőlob jelenségeit észlelik, vagy ezen betegséget csak gyanitják is: a község elöljárósága erről az illetékes I. fokú hatóságot távirati uton vagy külön küldöncz utján azonnal értesiteni köteles.

Addig is, mig az a helyszinén megjelen, tartozik a község elöljárósága a következő intézkedéseket haladék nélkül foganatositani:

a) a beteg vagy gyanus állatot és a beteg vagy gyanus állattal közös istállóban és udvaron vagy majorban volt avagy ilyen állattal közös legelőn egy gulyában járt szarvasmarhákat egyéb szarvasmarhától elkülönitve, akkép őriztetni, hogy lehetőleg be ne fertőztessenek. Intézkedni kell továbbá:

b) hogy a község egyéb szarvasmarhái a határból ki ne hajtassanak; takarmányféle és trágya a határból ki ne szállittassék és — a mennyire lehetséges — a szarvasmarha-állomány istállózása foganatosittassék;

c) hogy marhalevelek szarvasmarhákra ki ne adassanak s a lakosoktól a birtokukban levő (szarvasmarhákról szóló) marhalevelek a községi elöljáróság által beszedetvén, őrizetbe vétessenek;

d) hogy mészárosok és marhakereskedők a községbeli istállókba ne menjenek;

e) hogy a községhez vezető utakhoz őrök állittassanak a végből, hogy más községbeli szarvasmarhák a községen tartózkodás- és megállapodás nélkül haladjanak át; sőt — a mennyiben a helyi viszonyok megengedik — lehetőleg oly utra tereltessenek, melyen a község elkerülhető;

f) mindezen intézkedésekről a szomszéd községek értesittessenek;

g) ha valamely állat elhullott, a hulla ott, a hol elhullott, őriztessék, s attól emberek és állatok távol tartassanak, mig az I. fokú hatóság és az állatorvos megérkezik;

h) hogy a község összes szarvasmarha állománya házról-házra járva azonnal pontosan összeirassék. Az ekként összeirt állatokról az 1. sz. alatt mellékelt minta szerinti kimutatás készitendő; melyet az elöljáróság — a c) pont értelmében beszedett marhalevelekkel együtt — az elsőfokú hatóságnak azonnal átszolgáltatni tartozik.

2. §.

Az I. fokú hatóság, a mint a ragadós tüdőlob- vagy gyanujának esetéről értesül, erről azonnal távirati jelentést tesz, egyrészt a II. fokú hatóságnak s másrészt a földmivelésügyi ministernek; s egyidejüleg ugyanily módon értesitvén az illetékes kerületi állami állatorvost — a menynyiben ez azonnal hozzácsatlakozhatik, vele és saját szakközegével (az illetékes hatósági állatorvossal), — a menynyiben pedig az állami állatorvos a csatlakozásban akadályozva volna, legalább saját közegével együtt — jelen rendelet értelmében való további eljárás végett — haladék nélkül a helyszinére utazik.

3. §.

Az I. fokú hatóság, állatorvosával és a mennyiben lehetséges: az illetékes ker. állami állatorvossal együtt, a helyszinére megérkezve, mindenekelőtt meggyőződik arról, hogy pontosan és helyesen megfelelt-e a község elöljárósága a jelen rendelet 1. §-ában foglalt utasitásoknak. Ezután foganatositja a hatóság a szükséges további elővizsgálatokat. E czélból az állatorvos — még mielőtt a gyanus istállót megvizsgálná — mindenekelőtt az illető község- vagy major összes szarvasmarha-állományát, nagyközségekben vagy városokban pedig a községnek vagy városnak a gyanus istállót környékező és igy leginkább veszélyeztetett részein levő állatokat szemléli meg, és azok netáni gyanus állapotát ellenőrzi; szükség esetén ez állatokat egyenként is tüzetesen megvizsgálja és kimutatásba foglalja.

Csak ennek megtörténte után lát az állatorvos a gyanusnak jelzett udvarban vagy majorban levő állatok vizsgálatához. Ha az illető udvarban vagy majorban több istálló volna, első sorban azokat az istállókat fogja megvizsgálni, melyekben az állatok egészségeseknek jeleztetnek és csak legutoljára megy a gyanus istállókba.

4. §.

Ha az illetékes állami állatorvos az I. fokú hatóság megkeresésének vételétől számitandó legfölebb 48 órai idő alatt nem utazhatnék a helyszinére: ugy a talált gyanus állatokat a hatóság — saját szakközegének véleménye alapján (önként értetőleg a megelőző szabályszerű becslési eljárás után) — levágatja. Ez esetben azonban, ugy hasonlóképen akkor is, ha az állami állatorvos jelen-

léte esetén a két szakértő nem állapitana meg azonos diagnózist, és az állami állatorvos a kórisme felülvéleményezését kivánná; továbbá olyan esetben, ha állatvásáron a betegség gyanuja miatt levágott állaton a ragadós tüdőlob helyes megállapitását az érdekelt fél kétségbe vonná: a levágott állat tüdeje borszeszbe téve felülvizsgálás és a kórisme végérvényes megállapitása végett Budapestre az állatorvosi akadémiához küldendő. Az állatorvosi akadémia illetékes szaktanára az ilyen tüdőt azonnal megvizsgálja és a megállapitott diagnózist az illetékes hatósággal távirati uton közli. A mennyiben e felülvizsgáltatást az érdekelt fél kivánta és az eljáró állatorvos diagnózisát a felülvizsgálat megerősiti: a felülvizsgálat folytán felmerült öszszes költségeket az illető fél tartozik viselni.

5. §.

Ha a levágott állaton az állatorvos a ragadós tüdőlob jelenlétét észleli, ugy azonnal pontos leltárt készit a fertőzés gyanujában lévő istállókban található mindazon eszközökről és fölszerelési tárgyakról, melyek a ragály terjesztői lehetnének.

6. §.

A helyszinén a fentiek értelmében megtartott beható vizsgálat és eljárás eredményéről az I. fokú hatóság, szakközegének jelentése alapján, s az esetleg jelen lévő állami állatorvossal egyetértőleg, 48 óra alatt jelentést tesz a II. fokú hatóságnak.

E jelentésben ki kell terjeszkedni azokra a körülményekre is, melyek a birtokosnak kártalanitásra való igénye tekintetében mérvadók; tehát különösen a törvény

5. §-ában jelzett körülményekre. A II. fokú hatóság e jelentést azonnal a ministeriumhoz továbbitja.

7. §.

Az eljáró hatóság ezután az 1888. évi 40.000. sz. rendelet 124. §-a értelmében kivánt eljárást foganatositja és az ott előirt jegyzőkönyvet késziti el; a mely jegyzőkönyvbe egyszersmind a következő kérdésekre adandó feleletek is fölveendők:

a) elsö- vagy hányadik izben lépett fel a községben a ragadós tüdőlob?

b) a jelen járvány mennyi időre merült fel az utolsó után?

c) milyen a községben a szarvasmarha átlagos ára?

d) milyen fajtájú a járványban megbetegedett állat? s ha több fajtájú betegedett meg: mennyi az egyikből és mennyi a másikból?

e) mennyi hullott el az egyik s mennyi a másik fajtából?

8. §.

Ha a ragadós tüdőlob a fentiekben jelzett vizsgálat. illetve a gyanusnak talált állat levágatása alapján megállapittatott, ugy a további teendők ellátása mindenesetre az illetékes kerületi állami állatorvos, avagy a ministerium által kirendelt szakközeg feladatát képezi. Ezen közeg a további intézkedések, nevezetesen a levágandó állatok becslése, kisajátitása, értékesitése és az állat birtokosának kártalanitása körül a hatóság közremüködését tartozik igénybe venni. Ezen czélból az állami állatorvos mindenekelőtt a fertőzött istállóban, avagy esetleg ugyanazon udvar vagy major netán létező többi istállóiban lévő, és ez oknál fogva

(a törvény 2. §-a értelmében) fertőzésről gyanus szarvasmarhák mindegyikét a balcsípőn szőrnyirással, és a nyirott helyen alkalmazott R betüt ábrázoló jellel megbélyegezteti. Az ilyen állatok, illetve az egész fertőzött major vagy udvar az elrendelt községi zárlaton felül — külön szoros istállózár alá veendők. Az olyan, fertőzés gyanujában lévő szarvasmarhákon, melyek föltétlenül és véglegesen kivonatnak a szabad forgalomból, tehát, melyek hatósági rendeletre levágatni fognak; továbbá a gyári hizlalókban lévő fertőzésről gyanus állatokon, melyek — habár azonnali levágatásuk nem rendeltetik is el, de a zár alá vett istállóból csak közvetlenül vágóhidra, levágatás végett lesznek elszállithatók: az előirt R jelzés tüzes vassal lesz beégetendő. Az olyan fertőzésről gyanus állatok pedig, melyek levágatása nem lett elrendelve, s melyek nem hizó istállókban állnak (tehát netáni ilyen gulyabeli marha, vagy nagyobb tejgazdaságokban lévő tejelő állatok), a nyirott helyen pokolkőoldattal reá festett R betüvel fognak jeleztetni. A hatósági állatorvos feladatát képezi annak ellenőrzése, hogy a zár tartama alatt e jelzés állandóan megmaradjon.

A fertőzés gyanuja miatt tüzes vassal lebélyegzett szarvasmarha nem áll többé birtokosának szabad rendelkezésére; és igy azt még vágóhidra szállitás czéljából is. csak hatósági rendelet vagy engedély alapján szabad az istállóból elszállitani.

9. §.

Ragadós tüdőlob fertőzés gyanujában lévőnek tekintendő mindazon szarvasmarha, a mely ragadós tüdőlobban beteg állattal érintkezett, vagy ugyanazon majorban vagy udvarban volt elhelyezve, avagy ilyen állattal közös legelőre egy gulyában járt.

Ezen felül, ha a fenforgó helyi körülmények és viszonyok alapján föltételezhető, hogy a fertőzött majorral vagy udvarral szomszédos udvarban lévő szarvasmarhák a beteg állattal érintkezhettek, vagy a szomszédos udvarból befertőztethettek: az ilyen állatok szintén fertőzés gyanujában lévőknek tekintendők és igy — szükség esetén — levágatásuk elrendelhető.

10. §.

A fertőzött községben teljesitett vizsgálatok befejezte után a szomszédos községekben, tanyákon, majorokban lévő szarvasmarha állományt kell megvizsgálni; s a lakosságot a ragadós tüdőlob nagy veszélyességéről kitanitva, figyelmeztetni kell arra, hogy a fertőzött község lakosaival csak a legszükségesebb esetekben érintkezzenek.

11. §.

A ragadós tüdőlob hivatalos konstatálása után a betegnek, vagy e betegség gyanujában lévőnek talált szarvasmarhák levágatása minden körülmények közt azonnal foganatositandó.

Az előző 9. §. értelmében fertőzés gyanujában lévőnek tekintendő szarvasmarhát általában szintén azonnal le kell vágatni, illetőleg — azonnali levágatás czéljából vágóhidra leendő szállitás végett — ki kell sajátitani.

E tekintetben csupán a folytonos üzemben lévő, tehát nem az 1888. évi XXIV. t.-cz. 7. §. 2. pontja értelmében vett mezőgazdasági, hanem ipari jellegű szeszgyárak, továbbá a czukorgyárak és egyéb hasonló ipari telepek hizlaló istállóiban; s végül a nagy tejgazdasági majorokban elhelyezett állatok képeznek kivételt. Ilyen esetekben csak azokat a fertőzés gyanujában lévő állatokat kell okvetlenül

azonnal levágatni, illetőleg levágatásra való haladéktalan elszállitás czéljából kisajátitani, a mely állatok a beteg szarvasmarhával ugyanazon helyiségben (ugyanazon falak közt) állottak, vagy utóbbi állattal bármi módon közvetlenül érintkeztek. A fölött, hogy az ilyen gyári hizlalókban vagy tejgazdasági istállókban lévő, s a törvény 2. §-a értelmében fertőzésről gyanus egyéb állatok is azonnal levágassanak-e, vagy csak hat hónapi zár alá vétessenek: a földmivelésügyi minister — a végrehajtó közegek jelentése és az illetékes törvényhatóság meghallgatása alapján — esetről-esetre fog határozni.

Ugy hasonlóképen — a fenforgó helyi viszonyokhoz képest — a minister elhatározása kérendő ki azokban az esetekben is, midőn olyan fertőzésről gyanus szarvasmarháról van szó, a mely csak azért tekintendő fertőzés gyanujában lévőnek, mert a beteg vagy gyanus állattal közös legelőn egy gulyában járt.

A földmivelésügyi minister az eljáró közegek jelentésének és az érdekelt hatóság véleményének meghallgatása alapján, s az összes helyi viszonyok számbavételével, esetről-esetre fog határozni a felett, hogy ilyenkor ama fertőzés gyanujában lévő állatok levágatása, avagy csak 6 hónapi zár alá vétele rendeltessék-e el?

12. §.

Az 1893. évi II. t.-cz. életbelépte idején fertőzöttnek ismert törvényhatóságok területén foganatositandó irtások keresztülvitele czéljából a földmivelésügyi minister kellő számú állami állatorvost fog a helyszinére kiküldeni.

A földmivelésügyi minister által e czélból kiküldendő állami állatorvosoknak és a törvényhatóság illetékes közegeinek az ez idő szerint fertőzött községekben foganato-

sitandó irtás keresztülvitele körüli eljárása tekintetében a következő szabályok irányadók:

13. §.

A nagy gyári hizlaló istállókban — jelen rendelet 10. §-a alapján — csak a beteg és a beteggyanus szarvasmarhát, továbbá a beteg állattal ugyanazon helyiségben (ugyanazon falak közt) elhelyezve volt fertőzésről gyanus állatokat kell feltétlenül azonnal levágatni, illetve levágatás czéljából kisajátitani; a törvény 2. §-a szerint fertőzés gyanujában lévőnek tekintendő többi állatokat pedig, — ha az előző 10. §. értelmében ezeknek csak zár alá vétele lett elrendelve — az illető birtokos legkésőbb akkor, midőn azok mint hizó-állatok piaczképesekké váltak, az előirt óvintézkedések és eljárás szoros megtartásával közvetlenül vágóhidra köteles elszállittatni; addig is azonban ez állatok, illetőleg az összes fertőzés gyanujában lévő istállók szoros zár alatt tartandók.

Az olyan istállóba, melyben beteg állat volt elhelyezve, mindaddig nem szabad új szarvasmarhát beállitani, mig az ott lévő fertőzésről gyanus állatok mind le nem vágattak, illetőleg levágatás végett vágóhidra nem szállittattak; s a szabályszerű fertőtlenités és a 8 napi bő szellőztetés, jelen rendelet 23. §-a értelmében, végre nem hajtatott.

14. §.

Addig, a mig az illető törvényhatóság területén az irtási munkálatok vezetésével megbizott állami közeg a munkálat helyszini foganatba vétele előtt, az eljárás részleteinek megállapitása végett a törvényhatóság első tisztviselőjénél jelentkezni fog; ez utóbbi az irtásnak hatósága

területén való meginditásáról veendő értesités alapján, ez értesités vétele után azonnal sürgősen intézkedik a következők iránt:

a) A mondott betegséggel fertőzött s a fertőzésről gyanus összes községekben, tehát mindazon községekben, a melyeknek területén az utóbb lefolyt három év alatt a ragadós tüdőlob betegségnek bárcsak szórványos esete is észleltetett: a szarvasmarháról szóló marhalevelek bevonandók; új marhalevelek kiállitása, ugy hasonlóképen szarvasmarhának a község határából való kivitele megtiltandó, s a községbeli egész szarvasmarha-állomány azonnal pontosan összeirandó; az összeirási jegyzékek pedig az irtás keresztülvitele végett kiküldött állami közegnek rendelkezésére bocsátandók.

b) Pontos kimutatás készitendő továbbá arról, hogy az emlitett betegség az illető vármegye területén mely községekben, hány udvarban (majorban) mily mértékben van elterjedve s mikor lépett fel legelőször. Ezen kimutatás egy példányban a kiküldött állami közegnek adandó át; egy példányban pedig a ministeriumhoz terjesztendő fel.

c) Intézkedés teendő az iránt, hogy a törvényhatóság ugy a becslés foganatositására hivatott becslő bizottságokban, valamint a kisajátitott állatok értékesitésénél és esetleg a helyszinén levágott ily állatok egészséges terményeinek eladásánál képviselve legyen.

d) Gondoskodjék a törvényhatóság az eljáráshoz szükséges becslési jegyzőkönyv-ürlapok előállitásáról.

e) Az állatok birtokosai a kártalanitás alá kerülő állataiknak takarmányozásáról és gondozásáról saját költségükön tartoznak gondoskodni mindaddig, mig tőlük a kisajátitott állatok tényleg és véglegesen át nem vétetnek;

a mely végleges átvétel rendszerint a legközelebb eső, marharakodóul berendezett vasutállomáson történik.

15. §.

A kártalanitásokra szolgáló pénz kezelését a vármegye (város) pénztárnoka, vagy az alispán (polgármester) által e czélra kirendelendő más tisztviselő, mint a vármegye (város) pénztárnokának helyettese, fogja végezni, a ki a pénzkezelés és elszámolás körül a következő szabályok szerint tartozik eljárni:

1. A törvényhatóságnak a szóban forgó pénzkezelés teljesitésére kirendelt közege, az irtási műveletek foganatositása czéljából kiküldött közegek felhivására köteles azonnal az irtás szinhelyén megjelenni és a megfelelő pénzösszeget, melynek nagysága felől esetről-esetre értesitést nyerend, magával vinni. Ezen vármegyei (városi) közeg feladata: egyrészt a megállapitott kártalanitási összegeket az egyes feleknek kifizetni és másrészt az értékesitendő állati termények eladási árát a vevőtől beszedni s a teljesitett pénzkezelésről pénztári naplót vezetni.

2. Ezen pénztári naplóban elszámolandók:

Bevételként.

a) Az adóhivatalnál folyóvá tett előleg terhére, a szükségletnek megfelelően, az alispáni, vagy polgármesteri hivatal útján felvett részletek.

b) A kártalanitás mellett megszerzett állatok, vagy azok húsának eladásából befolyt jövedelem.

Kiadásként.

c) Az állatbirtokosok részére kifizetett kártalanitási összegek.

A számadási tételek okmányolása.

Az adóhivatalból felvett előlegek az adóhivatal ellennyugtájával; az állattulajdonosoktól becslés útján megvett állatok értékesitéséből befolyt jövedelem, illetőleg az állatbirtokosok részére kifizetett kártalanitási összegek pedig az eljáró bizottság által esetleg kiállitott részletes becslési jegyzőkönyvek a 2. sz. alatt mellékelt minta szerint szerkesztett jegyzőkönyvekkel okmányolandók.

Ezen jegyzőkönyvnek e czélra szolgáló rovatában az állatbirtokos, illetőleg a kártalanitásra jogosult fél a részére megállapitott kártalanitási összeg kifizetése alkalmával, a kifizetett összeg felvételét névaláirással, esetleg két tanu által hitelesitett keresztvonással elismeri. A névaláirás, illetve a keresztvonás a kártéritési összeg után, a jegyzőkönyvnek e czélra szolgáló rovatában II. bélyegfokozat szerint járó bélyegjegy alsó szélén keresztül irandó. A mennyiben a szabályszerű nyugtabélyegek helyszűke miatt a jegyzőkönyv illető rovatában el nem férnének, a bélyegjegyek a jegyzőkönyv hátulsó lapján is felragaszthatók. Megjegyeztetik, hogy a bélyegilleték nem az egy jegyzőkönyvben nyugtázott végösszegnek megfelelő értékü bélyegjegyekben rovandó le; hanem akként, hogy minden egyes nyugtázás után a bélyegilleték külön számitandó ki, s az ekként kiszámitott illetékek összegének megfelelő bélyegjegyek ragasztandók a jegyzőkönyv hátlapjára, hol azok az eljáró bizottság által felülbélyegzendők.

Az emlitett pénzkezelési teendők teljesitésére kiküldött vármegyei vagy városi közeg, ha valamely községben teljesitett kifizetések után székhelyére visszatér, köteles pénztári naplóját 24 óra alatt lezárni s az előirt okmányokkal felszerelve, a netáni pénzmaradványnyal együtt az

alispáni hivatalnak átadni, mely a pénzkészletet a vármegye házipénztárába elhelyezvén, azt ideiglenesen letétként kezelteti, mig a számadást a ministeriumhoz fölterjeszti.

Ha az irtási művelet tovább folytattatik, a vármegye közege folytatólagos pénztári naplójának 1-ső tételeként az előző számadás pénzmaradványát a letétben őrzött összeg felvétele mellett bevételbe állitja, mig a napló tovább vezetése, az előbb emlitett eljárás szerint folytattatik.

A kártalanitási eljárás befejeztével az adóhivatalnál kiutalványozott előlegekből felvett összegek esetleges pénzmaradványa az adóhivatalba szállitandó, s a számadásban, mint visszafizetett előleg, az adóhivataltól nyert nyugta alapján kiadásba teendő.

A számadási okmányt képező, sorszámmal ellátandó jegyzőkönyvek vezetésére nézve megjegyeztetik, hogy azok mindegyikébe lehetőség szerint több állatbirtokostól kisajátitott állatok felvehetők; esetleg, ha szükséges, egy állatbirtokos részére több ívből készült jegyzőkönyv állitható ki s a bizottság által felvett netáni külön becslési jegyzőkönyvek is a szóban forgó pénztári okmányul szolgáló jegyzőkönyvhöz csatolandók.

A jegyzőkönyvek megteltével azok összegezendők, s a pénztári naplóba minden egyes jegyzőkönyv főösszege lesz bevétel-, illetőleg kiadásként beállitandó.

Becslési eljárás.

16. §.

A becslési eljárás körül az 1888. évi VII. t.-cz. 107. és 108. §-ai s az ezen törvény végrehajtása tárgyában kiadott ministeri rendelet 289—291. §-ai irányadók.

A becsérték megállapitásánál mindig az állatoknak az illető vidéken érvényes folyó piaczi ára veendő a becslés alapjául.

Az állat betegsége, illetőleg a betegség vagy fertőzés gyanuja a becsérték megállapitása alkalmával nem vétetik tekintetbe.

A megállapitott becsérték, illetőleg a kártalanitási összeg a kártalanitásra jogosult félnek, mindig azonnal, a mint az állat leöletett, avagy a birtokostól értékesités végett tényleg átvétetett, készpénzben kifizetendő, még abban az esetben is, ha a birtokos a becslés ellen netán felebbezéssel élne. A becsérték, illetőleg a megállapitott kártalanitási összeg fölvétele és nyugtázása nem fosztja meg a birtokost attól a jogától, hogy a becslés ellen 15 nap alatt felebbezéssel élhessen.

Ilyen felebbezések — melyek azonban minden körülmények közt csak birtokon kivül fogadtatnak el, melyek tehát az eljárás keresztülvitelében korlátozó hatással nem lehetnek — közvetlenül a földmívelésügyi ministerhez is benyujthatók; a mennyiben pedig azok nem közvetlenül a ministerhez, hanem az illetékes eljáró hatósághoz lettek volna benyujtva, ezen hatóság által mindig soronkivül, sürgősen tárgyalandók és terjesztendők a földmívelésügyi minister elé.

17. §.

A becslés keresztülvitele után a beteg állatok levágatása azonnal foganatositandó.

A gyanus és a levágatni rendelt fertőzésről gyanus állatok, ha a helyszinén értékesithetők nem volnának, levágatás végett — a kellő elővigyázati rendszabályok megtartása mellett — vasutra vagy hajóra adhatók és

azonnali levágatás czéljából valamely nagyobb fogyasztási piacz vágóhidjára szállithatók.

A levágott beteg vagy gyanus állatok húsát első sorban lehetőleg az illető községben kell értékesiteni, s csak ha a helyszinén való értékesités semmiképen sem volna kivihető: csak az esetben szabad az ilyen húst, teljes kihülése után — az eljáró hatóság által, a 3. sz. alatti minta szerint kiállitandó igazolvány alapján — a közelebbi nagyobb fogyasztási piaczra elszállittatni.

A beteg állatoknak mellkasi szerveit minden körülmények közt azonnal a helyszinén meg kell semmisittetni. Kivételt képeznek e rendelkezés alól a jelen utasitás 4. §-ában jelzett esetek; midőn a levágott állat tüdejét szakértői felülvizsgáltatás czéljából az állatorvosi akadémiához kell felküldeni.

A levágott beteg állatok bőre, szarvai és körmei fertőtlenités czéljából 6 óra hosszáig mésztejben áztatandók; ennek megtörténte után azok szabad forgalomba hozhatók.

18. §.

A fertőzés gyanuja miatt vágóhidon való értékesités czéljából kisajátitott állatok — a 4. sz. alatt mellékelt minta szerint kiállitott igazolvány kiséretében — a legközelebbi vasutállomásra és onnan valamely nagyobb fogyasztási piacz hatósági felügyelet alatt lévő közvágóhidjára szállithatók. Az ilyen gyanus állatoknak a legközelebbi vasut- vagy hajóállomáshoz való szállitása szigorú rendőri felügyelet alatt lehetőleg éjnek idején és akként eszközlendő, hogy a ragály elhurczolásának lehetősége kizártnak tekintethessék. E végből ama községek, melyek területén keresztül a hajtásnak történni kell, idejekorán

figyelmeztetendők, oly czélból, hogy az áthajtás ideje alatt az illető úton szarvasmarhával senki se közlekedjék.

A mennyiben ezen hajtás közben más járás vagy törvényhatóság területét is érinteni kellene: erről az illetékes I. fokú hatóság, illetve törvényhatóság szintén idejekorán értesitendő.

Hajtásközben az állatokat egymáshoz kötve, egy csoportban kell tartani, s a hajtáshoz kellő számú személyzetet kell alkalmazni, oly czélból, hogy útközben az állatokat kellőképen együtt tartani lehessen.

A hajtásnak folytonosnak kell lenni, és útközben az állatokat istállóba állitani, legeltetni, etetni, vagy itatni nem szabad. Mindez csak a vasutra adás után történhetik, hol erre a czélra külön etető- és itatóeszközök használandók. A vasuti szállitás megkezdése után az állatokat a vasuton többé etetni vagy itatni szintén tilos.

A gyanus állatok szándékolt elszállitásáról az illető vasutállomást idejekorán irásban kell értesiteni.

A vasutállomás köteles arról gondoskodni, hogy a szükséges vasuti kocsik a bejelentéstől számitott legkésőbb 48 óra alatt az állomáson rendelkezésre álljanak.

A gyanús állatok be- vagy kirakása alkalmával és mindaddig, mig ennek megtörténte után a vasuti rakodó és mindaz, a mivel az állatok érintkezhettek, nincsen kellőleg fertőtlenitve: más szarvasmarhát az állomáson vagy annak közelében tűrni nem szabad.

A gyanús állatok szállitására használt vasuti kocsikban vagy hajókban másféle állatokat szállitani nem szabad.

A berakás megtörténte után az illető marhaszállitó vasuti kocsira — mely elinditás előtt plombirozandó — sárga czédulán e felirás alkalmazandó: »tüdőlobról gyanús állatok.« A szállitás tartama alatt állatokat fel- vagy lerakni szigorúan tilos.

A fel- vagy lerakodás befejeztével a rakodó ponkok azonnal alaposan fertőtlenitendők. Hasonlóképen gondosan fertőtleniteni kell az ott használt összes eszközöket és szerszámokat is.

Az ilyen állatokra nézve a vasutra adás alkalmával, a különben előirva levő szabályszerű szakértői szemlét nem kell foganatositani.

Az ilyen állatok elszállitására használt vasuti kocsik vagy hajók fertőtlenitése körül, az e tekintetben fennálló általános szabályok mindenkor a legnagyobb szigorral és különös gondossággal foganatositandók.

19. §.

A kisajátitott gyanús állatok eltávolitásának legkésőbb 14 nappal a vizsgálati és becslési eljárás befejezte után okvetlenül végrehajtva kell lenni.

A végleges eltávolitás megtörténtéig a birtokos, illetőleg annak megbizottja tartozik gondoskodni arról, hogy a kisajátitott gyanús állatok addigi helyükön meghagyassanak s megfelelő gondozásban és ellátásban részesittessenek.

Ennek ellenében a törvény szerint megengedhető használat joga a birtokost teljes mértékben megilleti.

Ezen használat abban állhat, hogy:

a) a tehenek tejét minden korlátozás nélkül értékesitheti;

b) az igavonó állatokat munkára használhatja akkor, ha ez oly módon lehetséges, hogy a fertőzés gyanújában lévő állatoknak a nem fertőzött udvarok szarvasmarháival való érintkezése kizártnak legyen tekinthető.

20. §.

A mint a fertőzött udvarban vagy majorban elhelyezve volt beteg vagy fertőzésgyanús szarvasmarha le-

öletett, illetőleg elszállittatott: az eljáró közeg azonnal a leggondosabb fertőtlenitést köteles végrehajtatni.

A fertőtlenités államköltségen történik, és mikénti foganatositása körül az 1888. évi VII. t.-cz. végrehajtása tárgyában ugyanazon évi 40.000 szám alatt kiadott ministeri rendelet 98., 99. és 100. §-ai értelmében kell eljárni.

A fertőtlenitést állami állatorvos felügyelete és közreműködése mellett kell végrehajtani.

A fertőtlenités teljes befejezte után a megtisztitott istálló a birtokos rendelkezésére visszabocsáttatik; ki azonban — mielőtt abba újra szarvasmarhát állithatna — az összes ablakokat és ajtókat még további 8 napig állandóan nyitva tartatni köteles.

21. §.

Oly esetben, midőn valamely majorban vagy udvarban a teljes irtás lett végrehajtva, az illető helyen elrendelve volt zárlat a teljes fertőtlenités foganatositása után még 8 napon keresztül fentartandó.

Csak ezen idő lejárta után szabad a ragadós tüdőlob miatt elzárt községet, udvart, tanyát, majort vagy istállót a zár alól feloldani s az istállóba ismét szarvasmarhát beállitani.

22. §.

Ha az eljáró közegek működésüket a ragadós tüdőlob vagy fertőzésének gyanúja miatt valahol megkezdették: azon időtől fogva a fertőtlenités teljes befejeztéig az ottani birtokos, illetőleg annak képviselője vagy alkalmazottja, valamint mindazon személyek, kik a fertőzött állatokkal érintkeztek, az 1888. évi VII. t.-cz. 152., 153. és 154. §-aiban megállapitott s a fenforgó tényálláshoz képest alkalmazandó büntetések terhe alatt feltétlenül kötelesek

az eljáró hatósági közegeknek a betegség kiirtását és a fertőtlenités végrehajtását czélzó s a törvény, illetve ezen végrehajtási utasitás értelmében foganatositott intézkedéseihez alkalmazkodni, és a szolgálatukban lévő felügyelő személyzetet és gondozó cselédséget, úgy hasonlóképen a netán alkalmazott magán-állatorvost az eljáró közegeknek rendelkezésükre bocsátani.

23. §.

Ha valamely fertőzött udvarban vagy majorban elhelyezett és ez oknál fogva fertőzés gyanujában lévőnek tekintendő állatok nem lettek mind kiirtva: úgy az illető udvar vagy majornak azon istállóiba, melyekből az állatok levágattak, a szabályszerű fertőtlenités befejezte és további 8 nap letelte után ismét szabad szarvasmarhát beállitani; ezek azonban, a majorban lévő többi állatokkal együtt, az illető majorban vagy udvarban előfordult utolsó betegségi eset megszüntétől számitandó 6 hónapi zár alá veendők és — a zár megtartásának hatékony módon való ellenőrizhetése czéljából — szintén szőrnyirással megjelölendők. A 6 hónapi zár leteltéig ezen állatokat az illető majorból vagy udvarból csakis azonnali levágatás végett, közvetlenül vágóhidra s ezt is csak az I. fokú hatóságtól esetről-esetre kieszközlendő engedély alapján szabad elszállitani. Az I. fokú hatóság az ilyen engedély adását az illetékes II. fokú hatóságnak mindig köteles bejelenteni.

24. §.

Az ilyen, fertőzés gyanúja miatt zár alá vett helyen a hatósági állatorvos a zárlati idő egész tartama alatt havonkint egyszer felülvizsgálatot teljesiteni és a felülvizsgálatról fölvett szabályszerű járványtáblát az illetékes hatóság útján a ministeriumhoz fölterjeszteni tartozik.

A fertőzés gyanúja miatt elrendelt zár feloldható és a tüdőlob fertőzésének gyanúja megszüntnek nyilvánitható, ha már egy beteg vagy gyanús állat sem találtatik a községben s az illető helyen észlelt utolsó betegségi eset megszüntétől számitandó hat hónapi zárlati idő letelt, a fertőtlenités teljesen befejeztetett, s a szabályszerű felülvizsgálat (az 1888. évi 40.000. számú körrendelet 125. §-a értelmében) kedvező eredménynyel megtartatott.

Kártalanitási eljárás.

25. §.

Hogy megállapitható legyen az: vajjon a hatósági rendeletre levágott állat birtokosának jogos igénye van-e kártalanitásra: a betegség megállapitása után azonnal gondos nyomozás inditandó annak kiderítése végett, vajjon nem forog-e fenn a törvény 5. §-ában jelzett esetek valamelyike; a mely esetben a birtokost csakis az az összeg illeti meg, a mely a tőle kisajátitott, illetőleg a hatósági rendeletre leölt állatainak értékesitéséből a fölmerült költségek levonása után befolyt.

Az állat származásának és esetleg behozatala idejének kimutatására — a mennyiben nem saját nevelésű állatról van szó — a marhalevél szolgál hiteles adat gyanánt; ez oknál fogva a marhalevél az elöljáró közegeknek, — esetleg a hatóság által, melyhez az a betegség észlelése alkalmával, jelen utasitás 1. §-a értelmében be lett szolgáltatva, — mindenesetre felmutatandó.

26. §.

Az eljáró elsőfokú hatóság feladatát képezi annak eldöntése, hogy a hatósági rendeletre a helyszinén levágott állatokért a birtokosnak az 1893: II. t.-cz. 3. §-a értelmében, a becsérték $^{9}/_{10}$-ed részét tevő; a tőle kisa-

játitott, de a helyszinén le nem vágott, fertőzésről gyanús állatokért pedig — az 1888: VII. t.-cz. 106. §. 2. *c)* pontja értelmében — a teljes becsértéket tevő kártalanitásra; vagy pedig — a törvény 5. §-ában jelzett esetekben — csak az értékesitésből tényleg befolyt összegre van-e igénye?

Ugyanez állapitja meg — a szabályszerű becslési eljárás során — a birtokosnak adandó kártalanitás számszerű összegét is.

A hatóságnak ilyetén határozata ellen 15 nap alatt közvetlenül a ministeriumhoz lehet fölebbezni; de mindenesetre csak birtokon kivüli felebbezésnek van helye. Azon tény, hogy a birtokos a részére bizottságilag megállapitott kártalanitási összeget fölveszi, az illetőt felebbezési jogától nem fosztja meg. A ragadós tüdőlob kiirtása alkalmából teljesitett becslések ellen beadott felebbezések bélyegmentesek.

A becslési jegyzőkönyvek az illető törvényhatóság területén foganatositott irtási eljárás befejeztével a ministeriumhoz fölterjesztendők.

27. §.

A hatósági rendeletre levágott állatok, vagy ezek használható testrészeinek értékesitéséből befolyt pénzek jelen utasitás 15—16. §-ai értelmében kezelendők.

A leölt vagy kisajátitott állatokért járó kártalanitási összegek az eljáró hatóság által akkor és ott fognak az illető birtokosnak vagy jogosult megbizottjának kifizettetni, a mikor és a hol ezen állatok tőle véglegesen átvétetnek. A birtokos ugyanekkor a becslési jegyzőkönyv illető rovatában fogja a megállapitott kártalanitási összeg átvételét a szabályszerű bélyegköteles nyugta-záradék aláirásával elismerni.

28. §.

Ha valaki a birtokában lévő állaton észlelt betegségnek kötelességszerű bejelentését az 1888. évi VII. t.-cz.

23. §-a ellenére bejelenteni elmulasztotta; de a bejelentést az 1893. évi II. t.-cz. kihirdetésétől számitott 6 heti időn belül, azaz f. évi április hó 12-ig pótlólag teljesiti: úgy olybá vétetik, mint a ki az előirt bejelentési kötelezettségnek szabályszerű módon eleget tett; és igy az illető sem az előbb idézett törvény 154. §. *g)* pontjában megszabott büntetéssel nem fog sújtatni, sem pedig terhére az 1893. évi II. t.-cz. 5. §. *d)* pontjában jelzett következmények nem fognak alkalmaztatni.

29. §.

Kiválóan fontos feladatát képezi úgy az illetékes hatóságnak, valamint a betegség kiirtása körül eljáró állami közegeknek az, hogy minden egyes fölmerült esetben, midőn a ragadós tüdőlob jelenléte valahol megállapittatott: a legnagyobb gondossággal és lelkiismeretességgel végzendő nyomozásokat eszközöljenek annak lehető alapos módon való kideritése czéljából, hogy:

1. honnan lett a betegség az illető helyre behurczolva?

2. nem lett-e a betegség ezen helyről — mióta az oda behurczoltatott és még mielőtt fölfedeztetett volna — másfelé tovább hurczolva?

Ezen két szempontból az illető fertőzött községben alkalmazott irtás befejeztével azonnal a leggondosabb nyomozást kell inditani az iránt, hogy:

1. a fertőzött udvarban vagy majorban talált beteg állatok, továbbá a betegség hivatalos megállapitása előtt, de a fertőzés valószinűen föltehető keletkezésének ideje óta az illető fertőzött udvarból vagy majorból netán vágóhidra szállitott állatok (még ha ezeken nem lett is a ragadós tüdőlob hivatalosan megállapitva) honnan kerültek oda?

Mindama helyeken, a honnan a betegség behurczolásának valószinűen föltételezhető ideje óta a fertőzött

istállóba beállitott állatok kerültek, azonnal tüzetes vizsgálatot kell inditani oly czélból, hogy kiderittessék, vajjon ezen helyek valamelyikén nincsen-e, vagy nem észleltetett-e az utóbbi időkben ilyen beteg, vagy e betegség gyanújában levő állat?

2. A másik irányban pedig nem kevésbé gondos kutatást kell tartani annak kinyomozása czéljából, hogy azon idő óta, a mely időpontra a betegségnek a fertőzött helyre történt behurczolása valószinűséggel föltételezhető: a fertőzött istállóból nem kerültek-e állatok forgalomba, a melyek ez oknál fogva a fertőzés tovább terjesztőivé lehettek; és ha igen: lehetőleg kideritendő az, hogy hová jutottak ezen állatok? Ha ezt kinyomozni sikerül, úgy mindezen állatok és azok netáni új istállótársai és a velők bármiképen érintkezett egyéb szarvasmarhák, a netáni befertőztetés szempontjából gondosan megvizsgálandók; a fertőzött istállóból származó állatok pedig okvetlenül leölendők. A leölés megtörténte után a bonczolási lelet eredményéhez képest kell — a jelen rendelet határozmányai értelmében — tovább eljárni, avagy, he a leölt állatok egészségeseknek bizonyulnának, a további eljárást megszüntetni.

A jelzett irányokban megtartott nyomozások eredményéről az illetékes hatóság útján ezen ministeriumhoz mindig tüzetes jelentések teendők.

30. §.

Jelen rendelet folytán az 1888. évi 40.000. számú ministeri rendelet 227—241. §-ai hatályukat vesztik.

31. §.

A ki a jelen rendeletben előirt szabályok és rendelkezések avagy tilalmak ellen vét: kihágást követ el, mely a cselekmény vagy mulasztás minőségéhez képest az 1888. évi VII. t.-cz. 152—155. §-ai szerint minősitendő és büntetendő.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 1-én.

Gr. **Bethlen**, s. k.

1. számú minta az 1. §. h) pontjához.

Kimutatás

. . . vármegye . . . . járás . . . . községében ragadós tüdőlob szempontjából eszközlendő szarvasmarha-vizsgálat céljából teljesitett összeirás alkalmával fölvett állatlétszámról.

Folyó szám	Birtokos neve	Lakóházának utczája s házszáma	Istállóinak száma	Birtokában lévő szarvasmarhák száma és pedig rendeltetéséhez képest:						Bevont marhalevelek darabszáma	Jegyzet
				igás marha	tejelő- és tenyészmarha (tehén)	bika	növendék marha (tinó, üsző)	borju	összesen		

2. számú minta a 15. §. 2. pontjához.

. . . . .vármegye.

. . . . **számú**

a ragadós tüdőlob kiirtása czéljából felbecsült állatokról, az azokért fizetett

Sorszám	A kiirtandó állat tényleges birtokosának neve	A kiirtandó állat tényleges birtokosának lakóházának száma	A kiirtás czéljából átvett és felbecsült állatnak egészségi állapota (beteg, gyanús v. fertőzésről gyanús)	kora	fajtája (magyar vagy tarka)	neme	darabszáma	bizottságilag megállapitott becsértéke egyenkint frt	kr	bizottságilag megállapitott becsértéke összesen frt	kr	A megállapitott kártalanitási összeg nagysága *) frt	kr
1	Nagy Pál	16	eg	év	tarka	tehén	2	80	—	160	—	144	—
	» »	»	gyanús	1 év	magyar	bika-borjú	1	—	—	30	—	27	—
	» »	»	fertőzésről gyanús	6 év	tarka	ökör	2	110	—	220	—	220	—
						Összesen . .	5	—	—	410	—	391	—
2	Rózsa Dani	17	beteg	6 év	magyar	tehén	1	—	—	60	—	54	—
						Összesen . . .	42	—	—	2320	—		

Láttam : N. N. járási főszolgabiró (P. H.) A becslő bizottság

» N. N. állami állatorvos (P. H.) N. N.

N. N.

*) A helyszinén levágott állatok becsértékének 9/10 része; az becsértéke.

.... község.

jegyzőkönyv

kártalanitási összegről s az állatok értékesitéséből befolyt jövedelemről.

Az ennek felvételére jogositott fél neve	A kártalanitási összeg felvételét aláirásával elismeri és nyugtázza	Az állat értékesitéséből elért jövedelem fejében befolyt: A vevőnek neve és lakhelye	darabszáma	eladási ár: egyenkint frt	egyenkint kr	eladási ár: összesen frt	összesen kr	A vételár helyességét igazolja s annak befizetését ellennyugtázza	Jegyzet
a birtokos Nagy Pál	II. fok szerinti bélyegjegy Nagy Pál, s. k.	Staub Ferencz mészáros Ujfalu	2	30	—	60	—	Staub Ferencz, s. k.	
			1	—	—	20	—		
			2	60	—	120	—		
			5	—	—	200	—		
Kemény Simon ügyv., meghatalmazás alapján	Kemény Simon, s. k.	dtto	1	—	—	24	—	Staub Ferencz, s. k.	
			—	—	—	1080	—		

tagjai:

N. N.

N. N.

A kártalanitási összeg kifizetését s az eladási ár beszedését teljesitette:

N. N. vármegyei kiküldött felelős számadó.

egyéb kisajátitott és értékesités végett elszállitott állatoknak pedig teljes

3. számú minta a 17. §-hoz.

.... község.

.... vár megye

.... járás.

Igazolvány

a ragadós tüdőlobirtás alkalmából levágott állatok husának szállitására nézve, a mely hus előzetes egészségügyi vizsgálat alapján emberi élvezetre alkalmasnak találtatott és az eljáró hatóság által fogyasztás czéljából való elszállitásra rendeltetett.

A szállitandó húsrészek száma és neme			A feladási		Rendeltetési hely	A czimzett neve	Jegyzet
első	hátulsó	nagy marha, növendék marha vagy borju	vasut-állomás	hajó-állomás			
negyed			n e v e				

....

Az eljáró hatóság nevében:

4. számú minta a 18. §-hoz.

. . . . község.

. . . . vármegye.
. . . . járás.

Igazolvány.

Az alább megjelölt . . . . . . drb. szarvasmarhára nézve (. . . . . . bika, ... ökör, ... tehén, ... üszőborjú, ... bikaborjú), melyek a ragadós tüdőlob fertőzésének gyanuja miatt az alább nevezett elsőfokú politikai hatóság által az 1893. évi II. t.-cz. alapján azonnali levágatás czéljából állategészségrendőri felügyelet alatt lévő vasuti kocsikban vagy gőzhajón . . . . község/város vágóhidjára szállitandók.

A kisérő egyén neve és lakóhelye : . . . .

Az állatok balcsipőjükön szőrnyirással és a nyírott helyre beégetett **R** betüvel vannak jelezve. Ezenfelül ez állatoknak egyenként való közelebbi megjelölése :

A fentebb megjelölt állatok elszállitásuk előtt hatósági állatorvos által megvizsgáltatván, egészségeseknek találtattak.

Kelt . . . .

. . . .

főszolgabiró
(polgármester)

4.

A földmivelésügyi magyar királyi ministertől.

Az 1892. év végéig phylloxera-zárlat alá helyezett községek kimutatása.

(Az 1892. év folyamában fölfedezett infekcziók *-gal vannak megjelölve; az illető vármegyék területén fekvő sz. kir. és törv.-hat. joggal biró városok **kövér** betükkel vannak nyomtatva.)

I. Abauj-Torna vármegye:

	Község	Járás
	Abauj-Szántó	gönczi
	Almás	tornai
	Alpár	gönczi
	Alsó-Gagy	csereháti
5	Alsó-Kázsmárk	szikszói
	Alsó-Novaj	»
	Alsó-Szend	»
	Alsó-Vadász	»
	Árka	gönczi
10	Aszaló	szikszói
	Bakta	»
	Becskeháza	tornai
	Berencs	szikszói
	Beret	»
15	Bodókő-Ujfalu	gönczi
	Bodókő-Váralja	»
	Bódva-Vendégi	tornai
	Csenyéte	csereháti

Község	Járás
Czekeház	gönczi
20 Devecser	szikszói
Égerszög	tornai
Fancsal	szikszói
Fáj	csereháti
Felső-Dobsza	gönczi
25 Felső-Kázsmárk	szikszói
Felső-Novaj	»
Felső-Szend	»
Felső-Vadász	»
Fony	»
30 Forró	»
Fuló-Kércs	csereháti
Garadna	szikszói
Göncz	gönczi
Göncz-Ruszka	»
35 Görgő	tornai
Hejcze	gönczi
Hernád-Büd	»
Hernád-Kércs-Préposd	»
Hernád-Szent-András	szikszói
40 Hernád-Szőlled	»
Hernád-Szurdok	»
Hernád-Vécse	szikszói
Hidvég-Ardó	tornai
Homrogd	szikszói
45 Idrány	»
Jabloncza	tornai
Jánosd	szikszói
Jósafő	tornai
Kápolna	»
50 **Kassa**	sz. kir. város

	Község	Járás
	Kér	gönczi
	Komjáti	tornai
	Korlát	gönczi
	Körtvélyes	tornai
55	Léh	szikszói
	Litka	csereháti
	Monaj	szikszói
	Nagy-Kinizs	gönczi
	Nyésta	szikszói
60	Onga	»
	Pere	gönczi
	Perkupa	tornai
	Puszta-Radvány	szikszói
	Radvány	füzéri
65	Rákó	tornai
	Rásony	szikszói
	Sáp	»
	Selyeb	»
	Sima	gönczi
70	Szádellő	tornai
	Szala	szikszói
	Szemere	csereháti
	Szent-Iván-Baksa	gönczi
	Szikszó	szikszói
75	Szilas	tornai
	Szin	»
	Szin-Petri	»
	Szolnok	szikszói
	Szögliget	tornai
80	Szőllős-Ardó	»
	Telkibánya	füzéri
	Tenger-Detek	szikszói

	Község	Járás
	Teresztene	tornai
	Tomor	szikszói
85	Torna	tornai
	Udvarnok	»
	Ujlak (Szanticska)	szikszói
	Varbócz	tornai
	Vizsoly	gönczi

II. Alsó-Fehér vármegye:

	Község	Járás
	*Karácsonyfalva	balázsfalvi

III. Arad vármegye:

	Község	Járás
	Ágris	ternovai
	Apatelek	b.-jenői
	Arad	sz. kir. város
	Arad-Szt.-Márton	eleki
5	Aranyág	ternovai
	Bokszeg	b.-jenői
	Borosjenő	»
	Boros-Sebes	b.-sebesi
	Draucz	ternovai
10	Dund	»
	Elek (Lőkösháza)	eleki
	Fakert	aradi
	Galsa	világosi
	Glogovácz	aradi
15	Gyorok	»
	Kavna	ternovai
	Kerek	világosi
	Kladova	radnai

	Község	Járás
	Konop	radnai
20	Kovaszincz	világosi
	Kurtakér	ternovai
	Kuvin	aradi
	Lugozó	ternovai
	Magyarád	világosi
25	Magyar-Pécska	pécskai
	Ménes	radnai
	Mikelaka	aradi
	Muszka	világosi
	Német-Pereg	pécskai
30	Odvos	radnai
	Ó-Fazekas-Varsánd	világosi
	Pankota	»
	Paulis	radnai
	Radna	»
35	Silingyia	ternovai
	Solymos	radnai
	Szemlak	pécskai
	Taucz	ternovai
	Uj-Panát	aradi
40	Uj-Fazekas-Varsánd	világosi
	Uj-Szent-Anna	»
	Világos	»

IV. Bács-Bodrog vármegye:

	Alsó-Kovil	titeli
	Bresztovácz	apatini
	Bulkesz	n.-palánkai
	Despót-Szt.-Iván	titeli
5	Feketehegy	topolyai

	Község	Járás
	Felső-Kovil	titeli
	*Filipova	hódsági
	Gajdobra	n.-palánkai
	Gakova	zombori
10	Gardinovcze	titeli
	Goszpodincze	zsablyai
	Gyurgyevó	»
	Hódság	hódsági
	Jarek	ujvidéki
15	Karavukova	hódsági
	Káty	titeli
	Kovil-Szt.-Iván	»
	*Kuczura	kulai
	Lok	titeli
20	Mosorin	»
	Ó-Futtak	ujvidéki
	Ó-Kanizsa	zentai
	Ó-Kér	ujvidéki
	*Ó-Palánka	n.-palánkai
25	Ó-Sóvé	kulai
	Ó-Szivácz	zombori
	Parabuty	hódsági
	Petrovácz	ujvidéki
	Piros	»
30	Rácz-Miletics	hódsági
	Szeghegy	topolyai
	Temerin	ujvidéki
	Titel	titeli
	Uj-Futtak	ujvidéki
35	Uj-Szivácz	zombori
	Uj-Verbász	kulai
	Ujvidék	sz. kir. város

	Község	Járás
	Vilovo	titeli
	Zombor	sz. kir. város
40	Zsablya	zsablyai

V. Baranya vármegye:

	Község	Járás
	Abaliget	hegyháti
	Arányos	pécsi
	Árpád	»
	Áta	»
5	Babarcz	mohácsi
	Bagota	szt.-lőrinczi
	Bakocza	hegyháti
	Bakonya	szt.-lőrinczi
	Bán	baranyavári
10	Bános	hegyháti
	Baranyavár	baranyavári
	Barátúr	hegyháti
	Bár	mohácsi
	Battyán	hegyháti
15	Belvárd	pécsi
	Berkesd	pécsváradi
	Bikal	hegyháti
	Birján	pécsi
	Bisse	siklósi
20	Bisztricze	hegyháti
	Boda	szt.-lőrinczi
	Bodolya	baranyavári
	Bosta	pécsi
	Bozsok	pécsváradi
25	Budafa	hegyháti
	Csarnota	siklósi

	Község	Járás
	Császta	hegyháti
	Cserdi	pécsi
	Cserkút	szt.-lőrinczi
30	Csíkos-Töttös	hegyháti
	Csúza	baranyavári
	Darázs	»
	Devecser	pécsi
	Doboka	mohácsi
35	Duna-Szekcső	»
	Egerág	pécsi
	Egerszeg	hegyháti
	Ellend	pécsváradi
	Farkas-Boda	»
40	Feked	»
	Felső-Mindszent	hegyháti
	Gadány	pécsi
	Garé	»
	Geresd	pécsváradi
45	Gerényes	hegyháti
	Godisa	»
	Gyód	pécsi
	Gyula	»
	Gyüd	siklósi
50	Hásságy	pécsi
	Helesfa	szt.-lőrinczi
	Herczeg-Márok	baranyavári
	Herczeg-Szőllős	»
	Herend	pécsi
55	Hidasd	pécsváradi
	Hidor	»
	Himesház	»
	Hird	pécsi

	Község	Járás
	Hosszú-Hetény	pécsi
60	Hörnyék	hegyháti
	Husztót	»
	Izsép	mohácsi
	Jágonok	hegyháti
	Jakabfalva	siklósi
65	Jánosi	hegyháti
	Kán	»
	Kapos-Szekcső	»
	Kárász	»
	Karancs	baranyavári
70	Kassa	mohácsi
	Kátoly	pécsváradi
	Kékesd	»
	Keszű	pécsi
	Kis-Budmér	»
75	Kisfalud	baranyavári
	Kis-Hajmás	hegyháti
	Kis-Harsány	siklósi
	Kis-Hertelend	hegyháti
	Kis-Kozár	pécsi
80	Kis-Kőszeg	baranyavári
	Kis-Nyárád	mohácsi
	Kis-Tótfalu	siklósi
	Komló	hegyháti
	Kováczéna	»
85	Kő	baranyavári
	Köblény	hegyháti
	Kökény	pécsi
	Kővágó-Szőllős	»
	Kövesd	siklósi
90	Lancsuk	mohácsi

	Község	Járás
	Liget	hegyháti
	Liptód	mohácsi
	Lothárd	pécsi
	Lovász-Hetény	pécsváradi
95	Magyar-Egregy	hegyháti
	Magyar-Hertelend	»
	Magyar-Peterd	pécsi
	Magyar-Sórós	»
	Magyar-Szék	hegyháti
100	Magyar-Ürög	pécsi
	Maiss	mohácsi
	Málom	pécsi
	Mánfa	hegyháti
	Maráza	pécsváradi
105	Márfa	siklósi
	Mária-Kéménd	pécsváradi
	Marócz	hegyháti
	Mártonfa	pécsi
	Mekényes	hegyháti
110	Meződ	»
	Misléný	pécsi
	Mocsolád	hegyháti
	Mohács	mohácsi
	Monostor	baranyavári
115	Monyoród	pécsváradi
	Nádasd	»
	Nagy-Ág	hegyháti
	Nagy-Budmér	pécsi
	Nagy-Hajmás	hegyháti
120	Nagy-Harsány	siklósi
	Nagy-Kozár	pécsi
	Nagy-Nyárád	mohácsi

	Község	Járás
	Nagy-Pall	pécsváradi
	Német-Boly	mohácsi
125	Német-Palkonya	siklósi
	Német-Szék	hegyháti
	Német-Ürög	pécsi
	Nyomja	pécsváradi
	Ó-Bánya	»
130	Ocsárd	pécsi
	Ófalu	pécsváradi
	Olasz	»
	Orfű	hegyháti
	Oroszló	»
135	Palé	»
	Patacs	pécsi
	Pázdány	szt.-lőrinczi
	Pécs	sz. kir. város
	Pécsvárad	pécsváradi
140	Pellérd	pécsi
	Pereked	pécsváradi
	Pogány	pécsi
	Pölöske	hegyháti
	Pusztafalu	pécsváradi
145	Püspök-Bogád	pécsi
	Püspök-Lak	pécsváradi
	Püspök-Márok	»
	Rácz-Görcsöny	mohácsi
	Rácz-Kozár	hegyháti
150	Rácz-Mecske	pécsváradi
	Rácz-Petre	mohácsi
	Rácz-Töttös	pécsi
	Rákos	hegyháti
	Romonya	pécsi

	Község	Járás
155	Sepse	baranyavári
	Siklós	siklósi
	Somberek	mohácsi
	Somogy	pécsi
	Szabar	mohácsi
160	Szabolcs	pécsi
	Szágy	hegyháti
	Szajk	mohácsi
	Szakál	hegyháti
	Szalánta	pécsi
165	Szalatnak	hegyháti
	Szárász	»
	Szászvár	»
	Szatina	»
	Szava	pécsi
170	Szebény	pécsváradı
	Szederkény	»
	Szellő	»
	Szemely	pécsi
	Szent-Erzsébet	pécsváradi
175	Szent-György	hegyháti
	Szent-Kút	pécsi
	Szilágy	pécsváradi
	Szilvás	pécsi
	Szopok	hegyháti
180	Szőkéd	pécsi
	Szűr	pécsváradi
	Tarros	hegyháti
	Tekeres	»
	Tékes	»
185	Tormás	»
	Tófő	»

Község	Járás
Töttös	pécsi
Turony	siklósi
Udvard	pécsi
190 Varasd	pécsváradi
Vásáros-Dombó	hegyháti
Varga	»
Várkony	pécsváradi
Vasas	pécsi
195 Vaszar	hegyháti
Vázsnok	»
Vékény	»
Véménd	pécsváradi
Versend	mohácsi
200 Villány	baranyavári
Virágos	»
Viszló	siklósi
Vokány	»
Vörösmart	baranyavári
205 Zók	szt-lőrinczi
Zsibrik	pécsváradi

VI. Bars vármegye:

Alsó-Pél	verebélyi
Baracska	»
Bessenyő	»
Csata	lévai
5 Cseke	verebélyi
Csiffár	»
Ebedecz	aranyos-maróthi
Ény	verebélyi
Fakó-Vezekény	»

	Község	Járás
10	Felső-Győröd	verebélyi
	Felső-Pél	»
	Garam-Damásd	lévai
	Garam-Lők	»
	Garam-Podluzsány (Dobó-Berekalja)	»
15	Garam-Szőllős	»
	Garam-Ujfalu	»
	Hölvény	»
	Kis-Koszmály	»
	Kis-Oroszi	»
20	Kis-Vezekény	verebélyi
	Lekér	lévai
	Léva	r. t. v.
	*Malonya	aranyos-maróthi
	Mező-Kis-Salló	lévai
25	Mohi	verebélyi
	Nagy-Fajkürt	»
	Nagy-Lót	»
	Nagy-Lüle	»
	Nagy-Málas	lévai
30	Nagy-Mánya	verebélyi
	Nagy-Salló	lévai
	*Nemcsény	aranyos-maróthi
	Óhaj	verebélyi
	Pozba	»
35	Rendve	»
	Szent-Benedek	aranyos-maróthi
	*Tököl	verebélyi
	Uj-Bars	lévai
	Vámos-Ladány	»
40	Verebély	verebélyi

	Község	Járás
	Zeliz	lévai
	Zsitva-Gyarmat	verebélyi

VII. Békés vármegye:

	Békés	békési
	Békés-Csaba	b.-csabai
	Doboz	b.-gyulai
	Endrőd	gyomai
5	Füzes-Gyarmat	szeghalmi
	Gyoma	gyomai
	Gyula	r. t. v.
	Gyulavári	gyulai
	Kőrös-Ladány	szeghalmi
10	Kőrös-Tarcsa	békési
	Mező-Berény	»
	Orosháza	orosházi
	Öcsöd	szarvasi
	Puszta-Szent-Tornya	orosházi
15	Szabad-Szent-Tornya	szarvasi
	Szarvas	»
	Szeghalom	szeghalmi
	Szent-András	szarvasi
	Tótkomlós	orosházi
20	Vésztő	szeghalmi

VIII. Bereg vármegye:

Bene	tiszaháti
Beregszász	r. t. v.
Beregszász-Végardó	tiszaháti

	Község	Járás
	Bereg-Szőllős (Kis- és Nagy-Lohó)	munkácsi
5	Berezinka	»
	Déda	tiszaháti
	*Felső-Remete	felvidéki
	Iványi	munkácsi
	Kigyós	tiszaháti
10	Klacsanó	munkácsi
	Lauka	»
	Leányfalva	»
	Mező-Kászony	m.-kászonyi
	Munkács	r. t. v.
15	Nagy-Bereg	tiszaháti
	*Nagy-Bégány	»
	Nagy-Muzsaly	»
	Podhering	»
	Som	mező-kászonyi
20	Tarpa	tiszaháti
	Váralja	munkácsi
	Várpalánka	»

IX. Bihar vármegye:

	Albis	margittai
	Alsó-Derna	»
	Alsó-Lugos	élesdi
	*Apát-Keresztúr	margittai
5	Asszonyvására	székelyhidi
	Atyás	cséffai
	Bályok	margittai
	Bakonyszeg	tordai
	Báránd	»
10	Baromlak	margittai

	Község	Járás
	Berek-Böszörmény	m.-keresztesi
	Berettyó-Ujfalu	b.-ujfalui
	Bihar	központi
	Bisztra-Ujfalu	margittai
15	Bogdán-Szovárhegy	szalárdi
	Bogyoszló	margittai
	Borzik	szalárdi
	Bottyán	központi
	Bozsaly	margittai
20	Csatár	szalárdi
	Cséhtelek	margittai
	Csökmő	b.-ujfalui
	Csujafalva	szalárdi
	Czigányfalva	élesdi
25	Déda	margittai
	Derecske	derecskei
	Dizsér	margittai
	Élesd	élesdi
	Ér-Adony	érmihályfalvai
30	Ér-Diószeg	székelyhidi
	*Ér-Fancsika	margittai
	Ér-Keserű	érmihályfalvai
	Ér-Olaszi	székelyhidi
	Ér-Tarcsa	érmihályfalvai
35	Esztár	b.-ujfalui
	Farkaspatak	magyar-csékei
	Fegyvernek	szalárdi
	Felső-Derna	margittai
	Fugyi	központi
40	Fugyi-Vásárhely	»
	Furta	b.-ujfalui
	*Geszt	cséffai

	Község	Járás
	Genyéte	margittai
	Görbesd	szalárdi
45	Gyapju	cséffai
	Hagymádfalva	szalárdi
	Hegyköz-Kovácsi	központi
	Hegyköz-Pályi	»
	Hegyköz-Száldobágy	»
50	Hegyköz-Szent-Imre	szalárdi
	Hegyköz-Szent-Miklós	székelyhidi
	Hegyköz-Ujlak	központi
	*Hőke	n.-váradi
	Jankafalva	székelyhidi
55	Kaboláspataka	központi
	Kécz	margittai
	Kis-Almás	szalárdi
	Kis-Jenő	központi
	Kis-Kágya	székelyhidi
60	Kis-Kereki	»
	Kis-Mária	szalárdi
	Kis-Tótfalu	»
	Kis-Ujfalu	központi
	Kohány	margittai
65	Kóly	székelyhidi
	Komádi	m.-keresztesi
	Köbölkút	székelyhidi
	Kőrösszeg-Apáti	mező-keresztesi
	Kovály	szalárdi
70	Középes	margittai
	Luki	»
	Margitta	»
	Mező-Keresztes	m.-keresztesi
	Mező-Telegd	központi

	Község	Járás
75	Micske	margittai
	Monospetri	»
	Nadántelek	szalárdi
	Nagy-Almás	margittai
	Nagy-Bajom	tordai
80	Nagy-Kágya	székelyhidi
	Nagy-Rábé	tordai
	Nagy-Szalonta	szalontai
	Nagy-Tótfalu	szalárdi
	Nagy-Várad	t. h. j. f. v.
85	Okány	cséffai
	Ottomány	érmihályfalvai
	Örvénd	élesdi
	Papfalva	margittai
	Pestes	élesdi
90*	Pélbarthid	szalárdi
	Poklostelek	margittai
	Puszta-Told	mező-keresztesi
	Puszta-Ujlak	központi
	Püspöki	»
95*	Sályi	tenkei
	Sarkad	központi
	Sástelek	margittai
	Sitér	szalárdi
	Szalacs	érmihályfalvai
100	Székelyhid	székelyhidi
	Széltalló	margittai
	Szent-Jobb	székelyhidi
	Szent-Péterszeg	b.-ujfalui
	Széplak	margittai
105	Szerép	tordai
	Szunyogd	margittai

	Község	Járás
	Tataros	szalárdi
	Tenke	tenkei
	Tépe	derecskei
110	Terje	margittai
	Tinód	élesdi
	Torda	tordai
	Tóti	margittai
	Tóttelek	szalárdi
115	Tötös	élesdi
	Udvari	tordai
	Vajda	szalárdi
	Váncsod	b.-ujfalui
	Várviz	margittai
120*	Vedres-Ábrány	»
	Zsadány	cséffai

X. Borsod vármegye:

	Abad	szendrői
	Alacska	szt.-péteri
	Alsó-Telekes	szendrői
	Andornak	egri
5	Apátfalva	szentpéteri
	Aranyos	miskolczi
	Ároktő	m.-csáthi
	Bábony	miskolczi
	Balajt	szendrői
10	Bánfalva	szt.-péteri
	Bánhorvát	»
	Barcza (Nagy-)	»
	Bárczika (Felső-)	»
	Berente	»

Község	Járás
15 Bogács	egri
Bódva	szendrői
*Bolyog	ózdi
Borsod	szendrői
Bóta	ózdi
20 Csaba	miskolczi
Cserépfalu	egri
Cserépváralja	»
*Csermely	ózdi
Czenter	»
25 Damak	szendrői
Dédes	szentpéteri
Diós-Győr	miskolczi
Disznós-Horvát	szendrői
Dubicsány	szentpéteri
30 Edelény	szendrői
Emőd	m.-csáthi
*Felső-Ábrány	egri
Felső-Kelecsén	szendrői
Felső-Nyárád	»
35 Felső-Telekes	»
Finke	»
Galvács	»
Geszt	egri
Görömböly	miskolczi
40 Hangács	szendrői
Harsány	miskolczi
Hegymeg	szendrői
*Igriczi	mező-csáthi
Irota	szendrői
45 Jákfalva	»
Kács	egri

	Község	Járás
	Kápolna	szt.-péteri
	Királd	ózdi
	Kis-Győr	miskolczi
50	Kis-Tállya	egri
	Kis-Tokaj	miskolczi
	Kondó	szt.-péteri
	Korittyán	szendrői
	Lád-Besseny	»
55	Lak	»
	Lászlófalva	szentpéteri
	Lénárd-Darócz	ózdi
	Málinka	szt.-péteri
	Mályi	miskolczi
60	Mártonyi	szendrői
	Mercse	ózdi
	Mező-Csáth	m.-csáthi
	Mező-Keresztes	egri
	Mező-Kövesd	»
65	Miskolcz	r. t. v.
	Mogyorósd	ózdi
	Monosbél	szentpéteri
	Nekézseny	ózdi
	Noszvaj	egri
70	Novaj	»
	Nyék	miskolczi
	Nyomák	szendrői
	Omány	ózdi
	Ostoros	egri
75*	Ózd	ózdi
	Parasznya	szentpéteri
	Radistyán	»
	Rudóbánya	szendrői

	Község	Járás
	Sajó-Galgócz	szentpéteri
80	Sajó-Ivánka	»
	Sajó-Kaza	szendrői
	Sajó-Kazincz	szentpéteri
	Sajó-Keresztúr	miskolczi
	Sajó-Németi	ózdi
85	Sajó-Szt-Péter	szt.-péteri
	Sajó-Vámos	miskolczi
	Sály	egri
	Sáta	ózdi
	Szakácsi	szendrői
90	Szalonna	»
	Szendrő	»
	Szendrő-Lád	»
	Szent-Márton	szt.-péteri
	Szilvás	»
95	Szirák	szendrői
	Szirma-Besseny	miskolczi
	Szomolya	egri
	Szuhogy	szendrői
	Tapolcsán	szentpéteri
100	Tard	egri
	Tardona	szentpéteri
	Tibold-Darócz	egri
	Uppony	ózdi
	Vadna	szentpéteri
105	Varbó	»
	Várkony	ózdi
	Velezd	»
	Visnyó	szentpéteri
	Ziliz	szendrői
110	Zsércz	egri

Község	Járás
XI. Csanád vármegye:	
Battonya	battonyai
Makó	r. t. v.
Nagy-Majláth	központi
XII. Csongrád vármegye:	
Hódmező-Vásárhely	t. h. j. f. v.
Mindszent	tiszántúli
Szeged	sz. kir. v.
Szegvár	tiszántúli
5 Szentes	r. t. v.
XIII. Esztergom vármegye:	
Bajna	esztergomi
Bajót	»
Bart	párkányi
Bátorkeszi	»
5 Béla	párkányi
Bucs	»
Csév	esztergomi
Csolnok	»
Dág	»
10 Dorog	»
Dömös	»
Duna-Mocs	párkányi
Ebed	»
Epöli	esztergomi
15 Esztergom	r. t. v.
Farnad	párkányi

	Község	Járás
	Gyiva	párkányi
	Kesztölcz	»
	Kéménd	»
20	Kéty	»
	Kicsind	»
	Kirva	esztergomi
	Kisujfalu	párkányi
	Köbölkút	»
25	Kőhid-Gyarmat	»
	Lábatlan	esztergomi
	Leányvár	»
	Libád	párkányi
	M.-Szölgyény	»
30	Mogyorós	esztergomi
	Muzsla	párkányi
	Nagy- és Kis-Bény	»
	Nagy-Ölved	»
	Nagy-Sáp	esztergomi
35	Nána	párkányi
	Német-Szölgyén	»
	Nyerges-Újfalu	esztergomi
	Párkány	párkányi
	Pilis-Marót	esztergomi
40	Piszke	»
	Sári-Sáp]	»
	Sárkány	párkányi
	Süttő	esztergomi
	Szent-György-Mező	»
45	Szent-Tamás	»
	Tát	»
	Tokod	»
	Uny	›

Község	Járás

XIV. *Fejér vármegye:*

Község	Járás
Aba	sz.-fehérvári
Acsa	váli
Adony	adonyi
Alcsút	váli
5 Alsó-Alap	sárbogárdi
Bakony-Sárkány	móri
*Balinka	»
Baracska	váli
Batta	adonyi
10 Bicske	váli
Bodajd	móri
Bodmér	váli
Boglár (Vértes-)	»
Csabdi	»
15 Csákberény	móri
Csákvár	»
Csókakő	»
Csór	sz.-fehérvári
Csősz	»
20 Csurgó	móri
Diósd	váli
Doboz	»
Duna-Pentele	adonyi
Érd	»
25 Ercsi	»
Ettyek	»
Falu-Battyán	sz.-fehérvári
Felcsut	váli
Füle	sz.-fehérvári
30 Gánt	móri

	Község	Járás
	Gárdony	sz.-fehérvári
	Gút-Tamási	móri
	Gyúró	váli
	Herczegfalva	sárbogárdi
35	Igar	»
	Inota	sz.-fehérvári
	Iszka-Szt.-György	»
	Iztimér	móri
	Iváncsa	adonyi
40	Jenő	sz.-fehérvári
	Kajászó-Szt.-Péter	váli
	Káloz	sárbogárdi
	Keresztes	sz.-fehérvári
	Kiskesz]	»
45	Kozma	móri
	Kuldó	váli
	Kúti	móri
	Lovas-Berény	sz.-fehérvári
	Magyar-Almás	móri
50	Mány	váli
	Martonvásár	»
	Mór	móri
	Nadap	sz.-fehérvári
	Nádasd-Ladány	»
55	Nagy-Perkáta	adonyi
	Nyék-Pettend (Kápolnás-Nyék)	sz.-fehérvári
	Pákozd	»
	Pátka	»
	Pázmánd	váli
60	Polgárdi	sz.-fehérvári
	Puszta-Egres	sárbogárdi

Község	Járás
Puszta-Zámor	váli
Rácz-Almás	adonyi
Rácz-Keresztur	»
65 Sárbogárd	sárbogárdi
Sár-Keresztur	»
Sárosd	»
Seregélyes	sz.-fehérvári
Soponya	»
70 Sóskút	váli
Sőréd	móri
Sukoró	sz.-fehérvári
Szabad-Battyán	»
Szár	váli
75 **Székes-Fehérvár**	sz. k. v.
Szent-Ágota	sárbogárdi
Szent-Mihály	sz.-fehérvári
Tabajd	váli
Tácz	sz.-fehérvári
80 Tarnok	váli
Tordas	»
Uj-Barok	»
Urhida	sz.-fehérvári
Vál	váli
85 Velencze	sz.-fehérvári
Vereb	váli
Zámoly	sz.-fehérvári

XV. Gömör vármegye:

Abafalva	tornaljai
Ajnácskő	rima-szécsi
Alsó-Szuha	tornaljai

Község	Járás
*Beje	tornaljai
5 *Felső-Szuha	»
*Hubó	»
Jánosi	rima-szécsi
Jolsva	r. t. v.
Kelemér	tornaljai
10 Naprágy	»
Pelsőcs	rozsnyói
Poszoba	tornaljai
Putnok	»
Ragály	»
15 *Rimaszécs	rima-szécsi
*Sajó-Gömör	tornaljai
*Zádorfalu	»

XVI. Győr vármegye :

Csanakhegy	sokoróaljai
Écshegy	pusztai
Écsmesterfa	»
*Felpécz	sokoróaljai
5 Győr-Szt.-Márton	pusztai
Kajár	sokoróaljai
Kis-Baráthegy	pusztai
Kis-Pécz	sokoróaljai
Nagy-Baráthegy	pusztai
10 Ménfő	sokoróaljai
*Nyalka	pusztai
Nyúlhegy	»
Nyúlfalu	»
Pátka	sokoróaljai
15 *Pázmándhegy	pusztai

Község	Járás
*Ravazd	pusztai
Sághegy	»
Szemere	sokoróaljai
Tényőfalu	»

XVII. *Hajdú vármegye:*

Balmaz-Ujváros	b.-ujvárosi
Debreczen	sz. k. v.
Földes	nádudvari
Hajdú-Nánás	r. t. v.
5 Hajdú-Szoboszló	r. t. v.
Kaba	nádudvari
Nádudvar	»
Püspök-Ladány	»
Tetétlen	»

XVIII. *Heves vármegye:*

Aldebrő	egri
Apcz	hatvani
Batka	pétervásári
Csány	hatvani
5 Deménd	egri
Domoszló	gyöngyösi
Ecséd	hatvani
Eger	r. t. v.
Eger-Szalók	egri
10 Erdő-Kövesd	pétervásári
Fancsal	hatvani
Fel-Német	egri
Felső-Nána	»

	Község	Járás
	Felső-Tárkány	egri
15	Gyöngyös	r. t. v.
	Gyöngyös-Halász	gyöngyösi
	Gyöngyös-Oroszi	»
	Gyöngyös-Pata	»
	Gyöngyös-Püspöki	»
20	Gyöngyös-Tarján	»
	Gyöngyös-Halmaj	»
	Hasznos	hatvani
	Hatvan	»
	Hort	»
25	Kápolna	egri
	Karácsond	gyöngyösi
	Kerecsend	egri
	Maklár	»
	Markaz	gyöngyösi
30	Nagy-Tálya	egri
	Pásztó	hatvani
	Pétervására	pétervásári
	Réve	gyöngyösi
	Sár	»
35	Solymos	»
	Szent-Erzsébet	pétervásári
	Szent-Jakab	hatvani
	Szent-Mária	egri
	Szólát	»
40	Szurdok-Püspöki	hatvani
	Szücsi	gyöngyösi
	Tar	hatvani
	Tarna-Öcs	hevesi
	Tarna-Örs	t.-füredi
45	Tisza-Szőllős	»

	Község	Járás
	Tótfalu	egri
	Vécs	»
	Veresmart	gyöngyösi
	Verpelét	egri
50	Visonta	gyöngyösi

XIX. Hont vármegye :

	Község	Járás
	Alsó-Fegyvernek	báti
	Alsó-Nyék	n.-csalomiai
	Alsó-Palojta	»
	Alsó-Prandorf	báti
5	Alsó-Pribél	n.-csalomiai
	Alsó-Rakoncza	ipolysági
	Alsó-Szemeréd	»
	Alsó-Terény	»
	Apáti	n.-csalomiai
10	Apát-Marót	ipolysági
	Bagonya	báti
	Bajta	szobi
	Baráti	ipolysági
	Bátorfalu	n.-csalomiai
15	Bél	szobi
	Bernecze	ipolysági
	Bori	báti
	Börzsöny	szobi
	Csáb	n.-csalomiai
20	Csánk	báti
	Dalmád	»
	Demény	ipolysági
	Drégely-Palánk	»
	Egeg	»

	Község	Járás
25	Egyház-Marót	ipolysági
	Felső-Fegyvernek	báti
	Felső-Nyék	n.-csalomiai
	Felső-Palojta	»
	Felső-Pribél	»
30	Felső-Rakoncza	ipolysági
	Felső-Szelény	n.-csalomiai
	Felső-Szemeréd	ipolysági
	Felső-Terény	»
	Felső-Tur	»
35	Füzes-Gyarmat	báti
	Garam-Kis-Salló	szobi
	Garam-Kövesd	»
	Gyerk	ipolysági
	Gyűgy	»
40	Gyürki	n.-csalomiai
	Házas-Nénye	»
	Helemba	szobi
	Hidvég	ipolysági
	Hont	»
45	Horváti	»
	Hrussó	n.-csalomiai
	Inám	»
	Ipoly-Balog	»
	Ipoly-Damásd	szobi
50	Ipoly-Födémes	n.-csalomiai
	Ipoly-Keszi	»
	Ipoly-Pásztó	szobi
	Ipolyság	ipolysági
	Ipoly-Szakállas	szobi
55	Ipoly-Szécsénke	n.-csalomiai
	Ipoly-Vécze	ipolysági

	Község	Járás
	Kálna-Borfő	báti
	Kelenye	»
	Kemencze	ipolysági
60	Keszihócz	n.-csalomiai
	Kis-Csalomia	»
	Kis-Gyarmat	szobi
	Kis-Keresként	ipolysági
	Kis-Keszi	szobi
65	Kis-Ölved	»
	Kis-Peszek	»
	Kis-Tur	ipolysági
	Korpona	korponai
	Kospallag	szobi
70	Közép-Palojta	n.-csalomiai
	Közép-Tur	ipolysági
	Ledény	korponai
	Leléd	n.-csalomiai
	Letkés	szobi
75	Lisó	báti
	Lontó	n.-csalomiai
	Luka-Nénye	»
	Magyarád	ipolysági
	Mária-Nosztra	szobi
80	Mere	ipolysági
	Méznevelő	»
	Nádas	báti
	Nagy-Csalomia	n.-csalomiai
	Nagy-Falu	»
85	Nagy-Keresként	báti
	Nagy-Maros	szobi
	Nagy-Peszek	»
	Németi	korponai

	Község	Járás
	Ősöd	báti
90	Palást	ipolysági
	Páld	szobi
	Pereszlény	ipolysági
	Perőcsény	szobi
	Sirák	n.-csalomiai
95	Szalatna	ipolysági
	Szalka	szobi
	Szántó	báti
	Százd	ipolysági
	Szebelléb	korponai
100	Szelestyén	n.-csalomiai
	Szete	szobi
	Szob	»
	Szokolya	»
	Szúd	báti
105	Tegzes-Borfő	»
	Terbegecz	n.-csalomiai
	Tergenye	szobi
	Tésa	ipolysági
	Tesmag	»
110	Teszér	»
	Tompa	»
	Tölgyes	szobi
	Udvarnok	ipolysági
	Ujfalu	n.-csalomiai
115	Vámos-Mikola	szobi
	Visk	ipolysági
	Zahora	n.-csalomiai
	Zalaba	szobi
	Zebegény	»

	Község	Járás

XX. *Jász-Nagykun-Szolnok vármegye:*

	Község	Járás
	Alattyán	jászsági
	Árokszállás	»
	Csorba puszta	(Kun-Szt.-Márton r. t. v.-hoz)
	Dévaványa	tiszai felső
5	Dózsa	jászsági felső
	Fegyvernek	tiszai közép
	Jákóhalma	jászsági felső
	Jánoshida	» »
	Jász-Apáti	jászsági alsó
10	Jászberény	r. t. v.
	Jász-Kis-Ér	jászsági alsó
	Karczag	r. t. v.
	Kenderes	tiszai felső
	Kisújszállás	r. t. v.
15	Kúnhegyes	r. t. v.
	Kún-Madaras	tiszai felső
	Kún-Szent-Márton	r. t. v.
	Mezőtúr	r. t. v.
	Szolnok	r. t. v.
20	Tisza-Abád	tiszai felső
	Tisza-Bura	tiszai közép
	Tisza-Derzs	tiszai felső
	Tisza-Roff	tiszai közép
	Tisza-Szt.-Imre	tiszai felső
25	Török-Szt.-Miklós	tiszai közép
	Turkeve	r. t. v.

XXI. *Kis-Küküllő vármegye:*

	Község	Járás
	*Alsó-Bajom	dicső-szt.-mártoni
	Balázstelke	»

Község	Járás
Darlacz	erzsébetvárosi
***Erzsébetváros**	sz. k. v.
5 Felső-Bajom	d.-szt.-mártoni
*Hosszúpatak	hosszúaszói
*Szász-Ernye	erzsébetvárosi

XXII. Kolozs vármegye:

Alsó-Füld	b.-hunyadi
Bánffy-Hunyad	»
Farnas	»
Ketesd	»
5 Kis-Petri	almási
Kökényes	»
Közép-Füld	b.-hunyadi
Magyar-Bikál	»
Nagy-Almás	almási
10 Sztána	b.-hunyadi
Zsobok	»

XXIII. Komárom vármegye:

*Ács	gesztesi
Baj	tatai
Bánhida	»
Bokod	gesztesi
5 Csep	»
Csicsó	csallóközi
Csúz	udvardi
Dad	gesztesi
Duna-Almás	tatai

	Község	Járás
10	Duna-Szt.-Miklós	tatai
	Ete	gesztesi
	Felső-Galla	tatai
	Für	udvardi
	Füss	csallóközi
15	Gyermely	tatai
	Héreg	»
	Jászfalu	udvardi
	Kis-Keszi	csallóközi
	Kócs	gesztesi
20	Kolta	udvardi
	Kömlőd	gesztesi
	Környe	tatai
	Kurtakeszi	udvardi
	Kürt	»
25	Madar	»
	Marczalháza	»
	Mócsa (Tömörd p.)	gesztesi
	*Naszály	tatai
	Neszmély	»
30	Perbete	udvardi
	Szák	gesztesi
	Szent-Péter	udvardi
	Szomod	tatai
	Szomor	»
35	Tarján	»
	Tata	»
	*Tolna	»
	Udvard	udvardi
	Uj-Gyalla	»

	Község	Járás

XXIV. Krassó-Szörény vármegye:

	Község	Járás
	*Agodics	oraviczai
	Alsó-Ljubkova (Dolnja)	moldovai
	Belobreszka	»
	Berlistye	jámi
5	Berzászka	moldovai
	Bogodincz	jámi
	Borza	orsovai
	Brostyan	oraviczai
	Csorda	jámi
10	Csukics	»
	Divics	moldovai
	Forótik	oraviczai
	*Greovácz	»
	Heuerdorf	jámi
15	Iladia	»
	Jám	»
	Jeselnicza	orsovai
	Kákova	oraviczai
	*Kernyecsa	»
20	*Kis-Tikvány	»
	Komoristye	»
	Koramnik	orsovai
	Koronini	moldovai
	Königsgnad	bogsáni
25	Langenfeld	moldovai
	Leszkovicza	jámi
	Macsevicz	moldovai
	Makovistye	jámi
	Mehádia	orsovai
30	Mirkovácz	jámi

	Község	Járás
	Nagy-Tikvány	oraviczai
	Nájdas	jámi
	Nikolincz	»
	*Oraviczabánya	»
35	Ó-Moldova	moldovai
	Orsova	orsovai
	Ó-Ruszova	jámi
	Pecsenyeska	orsovai
	Petrilova	jámi
40	Potok	»
	Radimna	moldovai
	Rakittova	oraviczai
	*Román-Szászka	jámi
	Román-Csiklova	oraviczai
45	*Román-Oravicza	»
	Román-Pozsezsena	moldovai
	Szerb-Pozsezsena	»
	*Szlatina	jámi
	*Rakosdia	»
50	Szokolár	»
	Szokolovácz	moldovai
	Szuboticza	jámi
	Szuska	moldovai
	Toplecz	orsovai
55	Tuffiér	»
	Udvarszállás	jámi
	Uj-Moldova	moldovai
	Uj-Ruszova	jámi
	Valea-Bolvasnicza	orsovai
60	Vrány	jámi
	*Vranyucz	»
	Zlaticza	moldovai
	Zsupanek (Ó- és Uj-)	orsovai

XXV. *Moson vármegye:*

	Község	Járás
	Barátfalu	nezsideri
	Féltorony	»
	Gálos	»
	*Hegyeshalom	rajkai
5	Nezsider	nezsideri
	Nyúlas	»
	Sáson	»
	Védeny	»

XXVI. *Nagy-Küküllő vármegye:*

	Község	Járás
	Baráthegy	bólya-berethalmi
	*Baromlaka	»
	Berethalom	»
	Buzd	»
5	*Dános	keresdi
	Eczel	bólya-berethalmi
	*Hégen	keresdi
	Medgyes	sz. kir. város
	Muzsna	bólya-berethalmi
10	*Nagy-Kapus	»
	Nemes	»
	*Oláh-Ivánfalva	szent-ágotai
	*Rudaly	keresdi
	Riomfalva	bólya-berethalmi
15	Szász-Almád	»
	Szász-Ivánfalva	»
	Szász-Sáros	»
	*Szász-Szent-László	keresdi
	*Szász-Ujfalu	»

	Község	Járás
20	*Táblás	bólya-berethalmi
	Waldhid	keresdi

XXVII. Nógrád vármegye:

	Agárd	nógrádi
	Alsó-Bodony	»
	*Alsó-Esztergály	b.-gyarmati
	Alsó-Ludány	szécsényi
5	Alsó-Petény	nógrádi
	Alsó-Sáp	»
	Alsó-Szécsénke	»
	*Alsó-Told	sziráki
	Bágyon	»
10	B.-Gyarmat	b.-gyarmati
	Bánk	nógrádi
	Becske	sziráki
	Bér	»
	Berczel	»
15	Berkenye	nógrádi
	Berki	»
	Borsos-Berinke	»
	Buják	sziráki
	Bussa	szécsényi
20	Csalár	»
	Csécse	sziráki
	Csesztve	b.-gyarmati
	Csitár	»
	Debercsény	nógrádi
25	Dengeleg	sziráki
	Diós-Jenő	nógrádi
	Dolány	szécsényi

	Község	Járás
	Ebeczk	b.-gyarmati
	Ecseg	sziráki
30	Endrefalva	szécsényi
	Erdő-Kürt	sziráki
	Erdő-Tarcsa	»
	Ettes	szécsényi
	Felfalu	»
35	Felső-Bodony	nógrádi
	Felső-Ludány	szécsényi
	Felső-Petény	nógrádi
	Felső-Sáp	»
	Felső-Szátok	»
40	Felső-Szécsénke	»
	*Felső-Sztregova	gácsi
	Felső-Told	sziráki
	Fülek	füleki
	Galábocs	szécsényi
45	*Garab	sziráki
	Halászi	szécsényi
	Héhalom	sziráki
	Herencsény	b.-gyarmati
	Heréd	sziráki
50	Hollókő	szécsényi
	Horpács	nógrádi
	Hugyag	b.-gyarmati
	Illiny	»
	Ipoly-Nagy-Kér	»
55	Jobbágyi	sziráki
	Kálló	»
	Karancskeszi	szécsényi
	Karancsság	»
	Katalin	nógrádi

	Község	Járás
60	Kékkő	b.-gyarmati
	Keszeg	nógrádi
	Kis-Bárkány	füleki
	Kis-Ecseg	nógrádi
	Kis-Hartyány	szécsényi
65	Kis-Kér	b.-gyarmati
	Kis-Kürtös	»
	Kis-Maros	»
	Kis-Sztraczin	»
	Kis-Terenne	füleki
70	Kis-Ujfalú	b.-gyarmati
	Kis-Zellő	szécsényi
	Kosd	nógrádi
	Kozárd	sziráki
	Kökényes	»
75	Kövesd	»
	Kutassó	»
	Lapujtó	füleki
	Legénd	nógrádi
	Lipta-Gerge	szécsényi
80	*Litke	»
	Lócz	»
	Losoncz-Apátfalva (P.-Szalatna)	losonczi
	Lőrinczi	sziráki
	Luczin	szécsényi
85	Marczal	b.-gyarmati
	Mátra-Verebély	füleki
	Megyer	szécsényi
	*Mihály-Gerge	»
	Mohora	»
90	Nándor	»

	Község	Járás
	Nagy-Bárkány	füleki
	Nagy-Gécz	szécsényi
	Nagy-Haláp	b.-gyarmati
	Nagy-Kürtös	»
95	Nagy-Oroszi	nógrádi
	Nagy-Sztraczin	b.-gyarmati
	Nagy-Zellő	szécsényi
	Nézsa	nógrádi
	Nógrád	»
100	Nőtincs	»
	Óvár	b.-gyarmati
	Palotás	sziráki
	Patak	b.-gyarmati
	Pencz	nógrádi
105	Pető	b.-gyarmati
	Piliny	szécsényi
	Rád	nógrádi
	*Rapp	losonczi
	*Ráros-Mulyad	gácsi
110	Rétság	nógrádi
	Rimócz	szécsényi
	Romhány	nógrádi
	Ság-Ujfalu	szécsényi
	Salgó-Tarján	füleki
115	Sámsonháza	»
	Sipek	szécsényi
	Sós-Hartyány	»
	Surány	b.-gyarmati
	Szakál	szécsényi
120	Szalma-Terecs	»
	Szanda-Váralja	sziráki
	Szántó	nógrádi

Község	Járás
Szécsény	szécsényi
Sz.-Kovácsi	b.-gyarmati
125 *Szelcz	»
Szendehely	nógrádi
Szente	»
Szent-Iván	sziráki
Szent-Péter	b.-gyarmati
130 Szirák	sziráki
Szőllős	füleki
Szúpatak	»
Szügy	b.-gyarmati
*Parnócz	losonczi
135 Terény	sziráki
Terecske	nógrádi
Tolmács	»
Tőrincs	losonczi
*Trázs	b.-gyarmati
140 Vadkert	»
Vanyarcz	sziráki
Varbó	b.-gyarmati
Varsány	szécsényi
Verőcze	nógrádi
145 Zsély	b.-gyarmati
*Zsihlava	»

XXVIII. Nyitra vármegye:

*Csehi	nyitrai
*Darázs	»
Felső-Szőllős	érsekujvári
Galgócz	galgóczi
5 *Gerencsér	nyitrai

Község	Járás
Komját	érsekujvári
*Lapás-Gyarmat	nyitrai
*Láki-Gergelyfalva	»
Nagy-Csétény	»
10*Nagy-Kér	érsekujvári
*Nagy-Lapás	nyitrai
Nyitra	r. t. v.
*Tormos	nyitrai
*Ürmény	»

XXIX. *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye.*

Acsa	váczi felső
Albertfalva	pilisi alsó
Apostag	solti felső
Aszód	váczi alsó
5 Bag	» »
Bátya	solti közép
Békás-Megyer	pilisi felső
Besnyő (Gödöllő)	váczi alsó
Bia	pilisi »
10 Bogdány (Duna-)	» felső
Boros-Jenő	» »
Bottyán	váczi »
Budafok	pilisi alsó
Budakesz	» »
15 Budaörs	» »
Budapest	fő- és székváros
Csepel	pesti alsó
Csik-Tarcsa	váczi alsó
Csobánka	pilisi felső
20*Csömör	váczi alsó

	Község	Járás
	Csővár	váczi felső
	*Czinkota	» alsó
	Dány	» »
	Domony	» »
25	Duka	» felső
	Dunakesz	» »
	*Duna-Pataj	solti »
	Duna-Vecse	» »
	Ecser	pesti »
30	*Géderlak	solti közép
	Gomba	pesti felső
	Gödöllő	váczi alsó
	Hartyán (Vácz-)	» felső
	Héviz	» alsó
35	Héviz-Györk	» »
	Hidegkut	pilisi felső
	Iklad	váczi alsó
	*Irsa	pesti felső
	Isaszeg	váczi alsó
40	Jenő	pilisi »
	Kaláz	» felső
	Kalocsa	solti alsó
	Káva	pesti felső
	Kerepes	váczi alsó
45	Kis-Harta	solti felső
	Kis-Némedi	váczi »
	Kis-Oroszi	pilisi »
	Kis-Pest	pesti »
	Kis-Szent-Miklós	váczi »
50	Kis-Tarcsa	váczi alsó
	Kis-Tétény	pilisi felső
	Kis-Ujfalu	váczi felső

	Község	Járás
	Laczháza (Kis-Kun-)	pesti alsó
	Leányfalu (Pócsmegyer)	pilisi felső
55	Lóré	pesti alsó
	Mácsa	váczi felső
	Maglód	pesti felső
	Majosháza	pesti alsó
	Makad	pesti alsó
60	Mende	pesti felső
	Mogyoród	váczi alsó
	Nagy-Kovácsi	pilisi felső
	Nagy-Tétény	pilisi alsó
	Ordas	solti felső
65	Pánd	kecskeméti felső
	Páty	pilisi alsó
	Péczel	váczi alsó
	Perbál	pilisi alsó
	Pereg	pesti alsó
70	Pilis-Csaba	pesti felső
	Pilis-Szántó	» »
	Pilis-Szent-Keresztúr	» »
	Pilis-Szent-László	» »
	Pomáz	» »
75	Püspök-Hatvan	váczi »
	Ráczkeve	pesti alsó
	Rákos-Keresztúr	váczi alsó
	Rátót	váczi felső
	Solymár	pilisi felső
80	Szada	váczi alsó
	Szent-Endre	r. t. v.
	Szent-Iván	pilisi felső
	Sziget-Becse	pesti alsó
	Sziget-Csép	pesti alsó

	Község	Járás
85	Sziget-Monostor	pilisi felső
	Sziget-Szent-Miklós	pesti alsó
	Szilágy	váczi felső
	Sződ	» »
	Tahi-Tótfalu	pilisi »
90	Tas (Egecse p.)	solti »
	Telki	pilisi alsó
	Tinnye	» »
	Torbágy	» »
	Tót-Györk	váczi felső
95	Tök	pilisi alsó
	Tököl	pesti »
	Török-Bálint	pilisi »
	Ujszász	kecskeméti alsó
	Uri	pesti felső
100	Üröm	pilisi »
	Vácz	r. t. v.
	Valkó	váczi alsó
	Veresegyháza	» felső
	Verseg	» alsó
105	Visegrád	pilisi felső
	Vörösvár	» »
	Zsámbék	» alsó
	Zsidó	váczi felső

XXX. *Pozsony vármegye:*

	Bazin	r. t. v.
	Cseklész	pozsonyi
	*Limbach	szempczi
	Modor	r. t. v.
5	**Pozsony**	sz. k. v.

	Község	Járás
	Récse	pozsonyi
	Schweinsbach	szempczi
	Szempcz	»
	Szent-György	r. t. v.

XXXI. *Sáros vármegye:*

	Piller-Peklén	sirokai

XXXII. *Somogy vármegye:*

	Ádánd	tabi
	Alsó-Segesd	n.-atádi
	Andocs	igali
	Bábony	tabi
5	Balaton-Berény	marczali
	Balaton-Keresztúr	»
	Balaton-Szt.-György	»
	Bálványos	tabi
	Bize	marczali
10	Böhönye	»
	Bükkösd	csurgói
	Csepely	tabi
	Csoma	igali
	Csurgó	csurgói
15	Döröcske	igali
	Ecsény	»
	Endréd	tabi
	Felső-Segesd	n.-atádi
	Falu-Hidvég	tabi
20	Fehéregyház	marczali
	Felső-Zsitfa	»

	Község	Járás
	Gadány	marczali
	Gálosfa	kaposvári
	Gomba	marczali
25	Gyékényes	csurgói
	Hollád	marczali
	Homok	kaposvári
	Horvátkut	marczali
	Jut	tabi
30	Kapoly	»
	Kaposkeresztur	kaposvári
	Kaposvár	r. t. v.
	Kára	igali
	Keleviz	marczali
35	Kercseliget	kaposvári
	Kereki	tabi
	Kéthely	marczali
	Kiliti	tabi
	Kőröshegy	»
40	Köttse	»
	Lelle	lengyeltóti
	Lengyeltóti-Hács	»
	Marczali	marczali
	Megyer	tabi
45	Mesztegnyő	marczali
	Miklósi	igali
	*Mosdós	kaposvári
	Nágocs	tabi
	*Nagy-Berény	»
50	Nagy-Marton	csurgói
	Nemes-Kisfalud	marczali
	Német-Egres	tabi
	Nyim	csurgói

	Község	Járás
	Porrog	csurgói
55	Puszta-Szemes	tabi
	Öszöd	lengyeltóti
	Ságvár	tabi
	Sámson	marczali
	Simonyi	kaposvári
60	*Som	tabi
	Surd	csurgói
	Sümeg-Szt.-László	szigetvári
	Szabadi	igali
	Szárszó	tabi
65	Szill	igali
	Szólád	tabi
	Szorosád	igali
	Tab	tabi
	Tapsony	marczali
70	Torvaj	tabi
	Tót-Keresztur	szigetvári
	Török-Koppány	igali
	Város-Hidvég	tabi
	Zala	»
75	Zamárdi	»
	Zics	»

XXXIII. Sopron vármegye.

	Büdöskút	kis-martoni
	Fehéregyház	»
	Feketeváros	»
	*Fertő-Szt.-Miklós	kapuvári
5	Füles	felső-pulyai
	Harka	soproni

	Község	Járás
	*Kis-Höflány	kis-martoni
	Kis-Marton	r. t. v. (sz. kir. v.)
	Klimpa	soproni
10	Lajta-Pordány	kis-martoni
	Locsmánd	f.-pulyai
	Medgyes	soproni
	Nagy-Höflány	k.-martoni
	Nagy-Marton	n.-martoni
15	Oka	k.-martoni
	Oszlop	»
	Ruszt	r. t. v. (sz. kir. v.)
	Sércz	k.-martoni
	Sopron	sz. kir. v.
20	Stoczing	k.-martoni
	Szárazvám	»
	Széleskút	»
	Szent-György	»
	Szent-Margitta	»
25	Vimpácz	»
	Vulka-Pordány	»

XXXIV. Szabolcs vármegye:

	Büd-Szt.-Mihály	dadai alsó
	Gáva	» felső
	Rakamaz	» »
	Tisza-Büd	» alsó
5	Tisza-Dada	» »
	Tisza-Eszlár	» »
	Tisza-Lök	» »

Község		Járás
	*XXXV. **Szatmár** vármegye:*	
	Alsó-Boldád	erdődi
	Alsó-Homoród	»
	Apa	szinyérváraljai
	*Aranyos-Megyes	szatmári
5	Avasujváros	szinyérváraljai
	Barlafalu	»
	Csanálos	n.-károlyi
	Dobra	erdődi
	Erdőd	»
10	Erdőszáda	n.-bányai
	Farkasaszó	»
	Felső-Boldád	erdődi
	Fény	n.-károlyi
	Gilvács	»
15	Illova	szinyérváraljai
	Ivacskó	erdődi
	Józsefháza	szatmári
	Kálmánd	n.-károlyi
	Közép-Homoród	erdődi
20	Közép-Remete	szinyérváraljai
	Kraszna-Béltek	erdődi
	Lophágy	»
	Mező-Petri	n.-károlyi
	Mező-Terem	»
25	Misztótfalu	nagybányai
	Nagybánya	r. t. v.
	Nagy-Károly	r. t. v.
	Nagy-Majtény	n.-károlyi
	Nagy-Sikárló	n.-bányai
30	Nagy-Szokind	erdődi

	Község	Járás
	Nántű	erdődi
	Oláh-Gyűrűs	»
	Oláh-Hódos	»
	Oláh-Meddes	»
35	Páczafalu	»
	Rákos-Terebes	»
	Raksa	szinyérváraljai
	Sándorfalu	erdődi
	Sebespatak	szinyérváraljai
40	Szakasz	erdődi
	Szatmár-Németi	sz. kir. v.
	Szinfalú	erdődi
	Szinyérváralja	szinyérváraljai
	Szoldobágy	erdődi

XXXVI. Szilágy vármegye :

	*Almás-Balázsháza	zsibói
	*Alsó-Bán	krasznai
	*Alsó-Kaznács	sz.-somlyói
	Alsó-Szopor	tasnádi
5	Ardó	szilágy-csehi
	Bábcza	»
	Badacsony	sz.-somlyói
	Bagos	»
	Balázsháza	tasnádi
10	Balla	zilahi
	*Benedekfalva	szilágy-csehi
	*Bikácza	»
	Bogdánd	»
	Bősháza	»

Község	Járás
15 Bürgezd	sz.-somlyói
Csány	»
Csekenye	»
Debren	zilahi
*Désháza	szilágy-csehi
20*Detrehem	sz.-somlyói
Diósad	zilahi
Doh	sz.-somlyói
Domoszló	tasnádi
Egrespatak	zilahi
25*Elyüs	sz.-somlyói
Ér-Kávás	tasnádi
Erked	zilahi
*Farkasmező	zsibói
*Felső-Berekszó	sz.-csehi
30 Felső-Szivágy	»
Felső-Várcza	»
Galgó	zsibói
*Galponya	»
*Gardánfalva	sz.-csehi
35 Girókuta	tasnádi
Görcsön	zilahi
Gurzófalva	»
Győrtelek	sz.-somlyói
Hadad	sz.-csehi
40 Hadad-Nádasd	»
*Halmosd	sz.-somlyói
*Hosszúaszó	zsibói
Hosszúmező	sz.-somlyói
Illésfalva	sz.-csehi
45 Ilosva	sz.-somlyói
Inó	zsibói

	Község	Járás
	Ipp	sz.-somlyói
	Kárásztelek	»
	Kegye	tasnádi
50	Kelencze	sz.-csehi
	Kémer	sz.-somlyói
	Kendermező	zsibói
	Kerestelek	»
	Kettősmező	»
55	Kirva	zilahi
	Kis-Dersida	tasnádi
	Kis-Doba	zilahi
	Kis-Nyires	szilágycsehi
	Kis-Paczal	tasnádi
60	Korond	»
	*Köd	zsibói
	Kraszna	krasznai
	Kraszna-Horvát	»
	Kucsó	zsibói
65	Kusaly	zilahi
	Lecsmér	sz.-somlyói
	Lele	sz.-csehi
	*Lompert	sz.-somlyói
	Magyar-Csaholy	tasnádi
70	Magyar-Goroszló	zilahi
	Magyar-Keczel	krasznai
	Magyar-Valkó	»
	Maladé	sz.-somlyói
	Márkaszék	»
75	Menyő	sz.-csehi
	Mocsolya	zilahi
	*Monó	sz.-csehi
	Nagy-Bajom	tasnádi

	Község	Járás
	Nagy-Doba	zilahi
80	Nagyfalu	sz.-somlyói
	Nagy-Món	zilahi
	Nagy-Món-Ujfalu	»
	Nagy-Paczal	tasnádi
	*Nagy-Szeg	sz.-csehi
85	Naprád	zsibói
	Nemes-Keszi	tasnádi
	*Nyirmon	sz.-csehi
	Oláh-Baksa	zilahi
	Oláh-Csaholy	tasnádi
90	*Oláh-Nádasd	sz.-csehi
	Orbó	tasnádi
	Ökörító	sz.-somlyói
	*Örményes	sz.-csehi
	Paczalusa	tasnádi
95	Panit	zilahi
	*Pecsej	krasznai
	Pele	tasnádi
	Pele-Szarvad	»
	Pér	»
100	Perecseny	sz.-somlyói
	Porcz	»
	*Rákos	krasznai
	Ráton	»
	Récse	»
105	*Róna	zsibói
	Sármaság	sz.-somlyói
	Somály	»
	*Somfalva	sz.-csehi
	Somlyó-Csehi	sz.-somlyói
110	Somlyó-Ujlaki	»

	Község	Járás
	Szakácsi	tasnádi
	*Szamos-N.-Goroszló	zsibói
	*Szamos-Széplak	»
	Szamos-Udvarhely	»
115	Szamos-Ujlak	sz.-csehi
	Szécs	sz.-somlyói
	Szér	sz.-csehi
	Szilágy-Cseh	»
	Szilágyfő-Keresztúr	zilahi
120	Szilágy-Kövesd	sz.-somlyói
	Szilágy-Sámson	zilahi
	Szilágy-Somlyó	r. t. v.
	Szilágy-Szent-Király	zilahi
	Szilágy-Sziget	sz.-somlyói
125	Szilvás	tasnádi
	Sződemeter	»
	Tasnád	»
	Tasnád-Szántó	»
	Tasnád-Szarvad	»
130	Uj-Németh	»
	Usztató	»
	*Vadafalva	sz.-csehi
	Varsolcz	krasznai
	Vérvölgy	zilahi
135	*Völcsök	sz.-csehi
	Zálnok	tasnádi
	Zilah	r. t. v.
	Zovány	sz.-somlyói
	*Zsibó	zsibói

	Község	Járás
	XXXVII. Szolnok-Doboka vármegye:	
	Bacza	dési
	Dés	r. t. v.
	Désakna	dési
	Füzes-Szent-Péter	csáki-gorbói
5	Kozárvár	dési
	Paptelke	csáki-gorbói
	XXXVIII. Temes vármegye:	
	Ablián	fehértemplomi
	Allios	lippai
	Aranyág (Hernyákova)	rékási
	*Bakovár	buziási
5	Bavanistye	kubini
	Baricza (Charlottenburg)	lippai
	Birda	dettai
	Bogda (Neuhof)	lippai
	Brestye	verseczi
10	Bruckenau (Piske)	vingai
	Buchberg	lippai
	Buzád	rékási
	*Buziás	buziási
	Denta	dettai
15	Detta	»
	Dézsánfalva	verseczi
	Duplaj	fehértemplomi
	Fehértemplom	r. t. v.
	Féregyháza	új-aradi
20	Ferendia	verseczi
	Fibis	új-aradi

Község	Járás
Fönlak	uj-aradi
Fűskút	»
Gája	kubini
25 Gattaja	dettai
Gilád	csákovári
*Grebenácz	fehértemplomi
Gyarmata	központi
Hidegkút	lippai
30 Hodony	vingai
Izbistye	fehértemplomi
Jabuka	verseczi
Janova	rékási
Jaszenova	fehértemplomi
35 Jezvin	rékási
*Kádár	buziási
Kalácsa	vingai
*Károlyfalva	fehértemplomi
Keresztes	új-aradi
40 Keszincz	lippai
Kis-Becskerek	központi
Kisfalud	új-aradi
Kis-Gáj	verseczi
Kis-Szredistye	»
45 Kis-Zsám	»
Kis-Klopódia	»
Knéz	vingai
Komját	lippai
Kövesd	»
50 Kralyevácz	rékási
Krusicza	fehértemplomi
Kubin	kubini
Kudricz	verseczi

	Község	Járás
	Kustyél	verseczi
55	Kussicz	fehértemplomi
	Laczunás	verseczi
	Lagerdorf	fehértemplomi
	Lippa	lippai
	Máslak	»
60	Markovecz	verseczi
	Mélynádas	rékási
	Merczifalva	vingai
	Meticz	verseczi
	Monostor	vingai
65	Moravicza	verseczi
	Móriczföld	dettai
	Murány	vingai
	Nagy-Semlak	dettai
	Nagy-Szredistye	verseczi
70	Nagy-Zsám	»
	Német-Bencsek	vingai
	Német-Remete	lippai
	Német-Ság	új-aradi
	Német-Sztamóra	verseczi
75	Német-Szent-Péter	új-aradi
	Niczkifalva	buziási
	Nikolincze	fehértemplomi
	*Ó- és Új-Palánka	»
	*Opaticza	dettai
80	Orczifalva	vingai
	Oresácz	fehértemplomi
	Párta	»
	Paulis	verseczi
	Petrovoszello	rékási
85	Plosicz	kubini

	Község	Járás
	Podporány	verseczi
	Rebenberg	fehértemplomi
	Rékás	rékási
	Rekesely (Altringen)	lippai
90	Réthát	új-aradi
	Retisova	verseczi
	Román-Bencsek	vingai
	Sistarovecz	lippai
	Szécsány	vingai
95	Szt.-András	új-aradi
	Szépfalu	lippai
	Szilas	buziási
	Szolsicza	verseczi
	Sztancsova	rékási
100	**Temesvár**	sz. kir. város
	Traunau	lippai
	Új-Arad	új-aradi
	Új-Bessenyő	központi
	Új-Bodrog	új-aradi
105	Ujfalu	lippai
	Ulma	fehértemplomi
	Varadia	verseczi
	Vattina	»
	Versecz	t. h. j. f. v.
110	Vinga	r. t. v.
	Vlajkovecz	verseczi
	*Vojtek	csákovári
	Vojvodincz	verseczi
	Vöröstemplom	fehértemplomi
115	Vracsevgáj	»
	Zádorlak	uj-aradi
	Zsadány	vingai

	Község	Járás

XXXIX. *Tolna vármegye:*

	Község	Járás
	Agárd	központi
	Alsó-Nána	»
	Alsó-Nyék	»
	Apár	völgységi
5	Apáti	»
	Bátta	központi
	Báttaszék	»
	Bedeg	dombovári
	Belász	völgységi
10	Bonyhád	»
	Bölcske	d.-földvári
	Börzsöny	völgységi
	Csehi-Szemcse	dombovári
	Csibrák	simontornyai
15	Czikó	völgységi
	Décs	központi
	Diós-Berény	simontornyai
	Döbrőköz	dombovári
	Dőri-Patlan	völgységi
20	Duna-Földvár	d.-földvári
	Duna-Szt-György	»
	*Dúzs	simontornyai
	Ertény	d.-földvári
	Felső-Ireg	»
25	Felső-Nána	völgységi
	Felső-Nyék	dombovári
	Fürged	»
	Gerjen	d.-földvári
	Gindly-család	»
30	Görbő-Belecska	simontornyai

Község	Járás
Grabócz	völgységi
Gyönk	simontornyai
Győre	völgységi
Györköny	dunaföldvári
35 Gyula-Jováncza	dombovári
Hant	völgységi
Harcz	központi
Hidegkút	simontornyai
Hőgyész	»
40 Izmény	völgységi
Kajdács	d.-földvári
Kalaznó	simontornyai
Kánya	dombovári
Kéty	simontornyai
45 Kis-Dorog	völgységi
Kis-Mányok	»
Kis-Székely	simontornyai
Kis-Tormás	»
Kis-Vejke	völgységi
50 Kocsola	dombovári
Kokasd	völgységi
Kovácsi	»
Kölesd	simontornyai
Kömlőd	d.-földvári
55 Kurd	dombovári
Ladomány	völgységi
Lápafő	dombovári
Lengyel	völgységi
Madocsa	d.-földvári
60 Majos	völgységi
Máza	»
Medina	simontornyai

Község	Járás
Miszla	simontornyai
Mórágy	völgységi
65 Möcsény	»
Mözs	központi
Mucsfa	völgységi
Mucsi	simontornyai
Murga	»
70 Nagy-Mányok	völgységi
Nagy-Székely	simontornyai
Nagy-Szokoly	dombovári
Nagy-Vejke	völgységi
Nak	dombovári
75 Némedi	simontornyai
Német-Kér	d.-földvári
Ó-Dombovár	dombovári
Ozora	»
Öcsény	központi
80 Paks	d.-földvári
Palatincza	völgységi
Pálfa	simontornyai
Pári	dombovári
Pilis	központi
85 Pinczehely	dombovári
Regöly	»
Sár-Szt-Lőrincz	simontornyai
Simontornya	»
Szakadát	»
90*Szakály	dombovári
Szakcs	»
Szálka	völgységi
Szántó	dombovári
Szárazd	simontornyai

	Község	Járás
95	Szegzárd	központi
	Tabód	völgységi
	Tamási	dombovári
	Tengőd	»
	Tevel	völgységi
100	Tolna	központi
	Tót-Kér	dombovári
	Tót-Keszi	»
	Udvari	simontornyai
	Uj-Dombovár	dombovári
105	Uzd-Borjád	simontornyai
	Váralja	völgységi
	Varasd	»
	Várdomb	központi
	Várong	dombovári
110	Varsád	simontornyai
	Závod	völgységi
	Zomba	»

XL. *Torda-Aranyos vármegye:*

*Aranyos-Lóna	felvinczi
*Egerbegy	tordai
*Mészkő	»
Torda	r. t. v.

XLI. *Torontál vármegye:*

Alibunár	alibunári
Almás (Jabuka)	pancsovai
Antalfalva	antalfalvai
Báránda	»

	Község	Járás
5	Basahid	n.-kikindai
	Béga-Szt-György	n.-becskereki
	Billét	csenei
	Bótos	n.-becskereki
	Bresztovácz	pancsovai
10	Csávos	módosi
	Csenta (Leopoldova)	antalfalvai
	Czrepája	»
	Dobricza	alibunári
	Dolova	pancsovai
15	Dolacz	bánlaki
	Ernesztháza	n.-becskereki
	Farkasdin	antalfalvai
	Feketehó (Csernabara)	t.-kanizsai
	Franzfeld	pancsovai
20	Glogon	»
	Grabácz	zsombolyai
	*Gyertyámos	csenei
	Hertelendyfalva	pancsovai
	Homolicz	»
25	Horvát-Kécsa	csenei
	Idvor	antalfalvai
	Iláncsa	alibunári
	Istvánföld	módosi
	Ittvarnok	n.-becskereki
30	Jarkovácz	antalfalvai
	Kis-Margitta (Margiticza)	alibunári
	Kis-Torák	n.-becskereki
	Lajosfalva	antalfalvai
	Lovrin	perjámosi
35	Magyar-Ittebe	párdányi
	Melencze	t.-becsei

	Község	Járás
	Nagy-Becskerek	r. t. v.
	Nagy-Ősz	n.-szt-miklósi
	Nagy-Teremia	»
40	*Német-Czernya	zsombolyai
	*Orlovát	n.-becskereki
	Oppova	antalfalvai
	Ó-Telek	párdányi
	Ozora (Uzdin)	antalfalvai
45	**Pancsova**	t. h. j. f. v.
	Perlasz	n.-becskereki
	Potrovoszelló	alibunári
	Réva-Ujfalu (Bánát-)	pancsovai
	Rogendorf	n.-becskereki
50	*Román-Écska	»
	Román-Kécsa	csenei
	Rudolfsgnad	n.-becskereki
	Sándorház	perjámosi
	Szakula	antalfalvai
55	Számos	alibunári
	Szevkerin	pancsovai
	Szeleus	alibunári
	Szent-Hubert	zsombolyai
	Szent-Mihály	alibunári
60	Szerb-Ittebe	párdányi
	Szerb-Módos	módosi
	Szerb-Neuzina	»
	Szerb-Párdány	párdányi
	Szerb-Szent-Péter	perjámosi
65	Sztarcsova	pancsovai
	Tomasovácz	antalfalvai
	Torontál-Vásárhely (Debeljácsa)	»

	Község	Járás
	Ujvár	csenei
	Zichyfalva	bánlaki
70	Zsigmondfalva	n.-becskereki
	Zsombolya	zsombolyai

XLII. Ugocsa vármegye:

	Akli	tiszántúli
	Dabolcz	»
	Fekete-Ardó	»
	Gyula	»
5	Nagy-Szőllős	tiszáninneni
	Salánk	»
	Túr-Terebes	tiszántúli

XLIII. Ung vármegye:

	Banka-Vinna	szobránczi
	Csertész	ungvári
	Gerény	»
	Horlyó	»
5*	Kalusa	szobránczi
	Nagy-Szlatina	ungvári
	Radváncz	»
	Szerednye	»
	Ungvár	r. t. v.

XLIV. Vas vármegye:

	Győrvár	vasvári

Község	Járás

XLV. Veszprém vármegye:

	Ács-Teszér	zirczi
	Ádász-Tevel	pápai
	Ajka	devecseri
	Ajka-Rendek	»
5	Aka	zirczi
	Almádi	veszprémi
	Bakony-Nána	zirczi
	Bakony-Ság	pápai
	Balatonfő-Kajár	enyingi
10	Berhida	veszprémi
	Bódé	devecseri
	Bozsok	enyingi
	Csajág	»
	Csékut	devecseri
15	Csernye	zirczi
	Csetény	»
	Dáka	pápai
	Dég	enyingi
	Doba	devecseri
20	Döbrönte	pápai
	Enying	enyingi
	Faész	veszprémi
	Fok-Szabadi	enyingi
	Hajmáskér	veszprémi
25	Halimba	devecseri
	Jásd	zirczi
	Kenese	enyingi
	Kéttornyúlak	pápai
	Kis-Jenő	devecseri
30	Kis-Kovácsi	veszprémi

	Község	Járás
	Küngös	enyingi
	Lajos-Komárom	»
	Leányfalu	veszprémi
	Lepsény	enyingi
35	Litér	veszprémi
	Lovász-Patona	pápai
	Magyar-Polány	devecseri
	Markó	veszprémi
	Mencshely	»
40	Mező-Komárom	enyingi
	Mező-Szt-György	»
	Nagy-Hidegkút	veszprémi
	Nagy-Szőllős	devecseri
	Német-Polány	»
45	Ocs	»
	Ősi	veszprémi
	Pápa-Kovácsi	pápai
	Pápa-Teszér	»
	Pap-Keszi	»
50	Réde	zirczi
	Siómaros	enyingi
	Sóly	veszprémi
	Somlyó-Vásárhely	devecseri
	Szápár	zirczi
55	Szent-Iván	pápai
	Szent-István	veszprémi
	Szent-Király-Szabadja	»
	Szilas-Balhás	enyingi
	Tót-Vázsony	veszprémi
60	Ugod	pápai
	Vanyola	»
	Várpalota	veszprémi

Község	Járás
Veszprém	r. t. v.
Vilonya	veszprémi
65 Vörösberény	»

XLVI. Zala vármegye:

Akali	tapolczai
Alsó-Dörgicse	»
Alsó- és Felső-Aranyód	z.-szt-gróti
*Alsó-Lendva	alsó-lendvai
5 Alsó-Őrs	tapolczai
Alsó-Zsid	keszthelyi
Arács	tapolczai
Aszófő	»
Badacsony-Tomaj	»
10 Balaton-Ederics	»
Balaton-Füred	»
Balaton-Henye	»
Balaton-Kis-Szőllős	»
Balaton-Kövesd	»
15 Balaton-Udvari	»
*Bányahegy	csáktornyai
Csabrendek	sümegi
Csáford	z.-szt-gróti
Cserszeg-Tomaj	keszthelyi
20 Csicsó	tapolczai
Csopak	»
Dióskál	pacsai
Diszel	tapolczai
Felső-Dörgicse	»
25 *Felső-Mihályfa	csáktornyai
Felső-Örs	tapolczai

	Község	Járás
	*Felső-Véghegy	csáktornyai
	*Ferenczhegy	»
	Gétye	pacsai
30	*Göröghegy	csáktornyai
	Gulács	tapolczai
	Gyenes-Diás	keszthelyi
	*Györgyhegy	csáktornyai
	Gyulakeszi	tapolczai
35	*Gyümölcshegy	csáktornyai
	Haláp	tapolczai
	Hegymagas	»
	Homok-Komárom	n.-kanizsai
	Hosszúfalu	pacsai
40	Kapolcs	tapolczai
	Káptalantóti	»
	Karos	n.-kanizsai
	*Kedveshegy	csáktornyai
	*Kerekhegy	»
45	Kis-Apáti	tapolczai
	Kis-Dörgicse	»
	Kis-Komárom	n.-kanizsai
	Komárváros	»
	Kővágó-Örs	tapolczai
50	Köves-Kálla	»
	Közép-, Felső- és Alsó-Nemes-Apáti	egerszegi
	*Lapáthegy	csáktornyai
	Lesencze-Istvánd	tapolczai
	Lesencze-Németfalu	»
55	Lesencze-Tomaj	»
	Lovas	»
	Margithegy	csáktornyai

	Község	Járás
	Meszes-Györök	keszthelyi
	Mindszentkálla	tapolczai
60	Monostor-Apáti	»
	Monoszló	»
	Nagy-Pécsely	»
	Nemes-Pécsely	»
	Nemes-Vita	»
65	Ó-Budavár	»
	Oskolahegy	csáktornyai
	Ördög-Henye	egerszegi
	Örvényes	tapolczai
	Paloznak	»
70	Pula	»
	Raposka	»
	*Stridó	csáktornyai
	Sümeg	sümegi
	Szent-Antalfa	tapolczai
75	Szent-Békálla	»
	Szent-Györgyvár	keszthelyi
	Szent-Jakabfa	tapolczai
	*Szent-Péterúr	pacsai
	Szepezd	tapolczai
80	Szigliget	»
	Tagyon	»
	Talián-Dörögd	»
	Tapolcza	»
	Tihany	»
85	Tördemicz	»
	Türje	z.-szt.-gróti
	Vanyarcz-Vashegy	keszthelyi
	*Várhegy	csáktornyai
	Vászoly	tapolczai

	Község	Járás
90	Vigánt	tapolczai
	Zala-Koppány	z.-szt-gróti
	Zala-Szt-László	»
	Zalabér	»
	Zánka	tapolczai

XLVII. Zemplén vármegye:

	Bekecs	szerencsi
	Bodrog-Keresztúr	tokaji
	Bodrog-Kisfalud	»
	Bodrog-Olaszi	»
5	Csernahó	s.-a.-ujhelyi
	Erdő-Bénye	tokaji
	Erdő-Horváti	»
	Gesztely	szerencsi
	Golop	»
10	Hernád-Németi	»
	Király-Helmecz	bodrogközi
	Kis-Bári	s.-a.-ujhelyi
	Kis-Dobsza	szerencsi
	Kis-Toronya	s.-a.-ujhelyi
15	Komlóska	tokaji
	Ladmócz	s.-a.-ujhelyi
	Legyes-Bénye	szerencsi
	Mád	»
	Mátyásháza	s.-a.-ujhelyi
20	Megyaszó	szerencsi
	Monok	»
	Nagy-Bári	s.-a.-ujhelyi
	Nagy-Kövesd	bodrogközi
	Nagy-Toronya	s.-a.-ujhelyi

	Község	Járás
25	Olasz-Liszka	tokaji
	Ond	szerencsi
	Petrahó	s.-a.ujhelyi
	Rátka	szerencsi
	Sáros-N.-Patak	s.-a.-ujhelyi
30	Sátoralja-Ujhely	»
	Sóstófalva	szerencsi
	Szerencs	»
	Szőllőske	s.-a.-ujhelyi
	Tálya	szerencsi
35	Tarczal	tokaji
	Tokaj	»
	Tolcsva	»
	Vámos-Ujfalu	»
	Vég-Ardó	s.-a.-ujhelyi
40	Zombor	szerencsi
	Zsadány	tokaji

	1891. végén	1892. végén	Növekedés 1892-ben
Filloxerás községek száma	**2169**	**2322**	**153**
Sikerrel irtott hely	**1**	**1**	

5.

A m. kir. honvédelmi ministernek 256. szám alatt valamennyi törvényhatóság közönségéhez intézett körrendelete,

az átvonuló legénységnek a szállásadók által kiszolgáltatandó étkezésért a kat. javadalmazásból fizetendő téritési összegnek az 1893. évre leendő megállapitása tárgyában.

A közös hadsereg és a honvédség legénységének (őrmestertől és hasonló rendfokozatú altiszttől lefelé) átvonulás alkalmával a szállásadók által kiszolgáltatandó étkezésért a katonai (honvédségi) javadalmazásból fizetendő téritési összeget — az 1879. évi XXXVI. törvényczikk 51. szakasza alapján — a közös hadügyminister urral egyetértőleg, az 1893-ik évre a következőképen állapitom meg:

a dunáninneni részekben husz és fél (20·5) krajczárban;

a dunántúli részekben huszonegy és fél (21·5) krajczárban;

a tiszáninneni részekben tizenkilencz (19) krajczárban;

a tiszántúli részekben tizenkilencz és fél (19·5) krajczárban;

a királyhágóntúli részekben tizenkilencz (19) krajczárban;

Horvát-Szlavonországban tizenkilencz (19) krajczárban;

Budapest fő- és székvárosban huszonhét és fél (27·5) krajczárban;

Pozsonyban harmincz (30) krajczárban;
Kassán huszonhárom és fél (23·5) krajczárban;
Temesvártt huszonhárom és fél (23·5) krajczárban;
Kolozsvártt huszonegy és fél (21·5) krajczárban;
Nagy-Szebenben huszonnégy (24) krajczárban;
Zágrábban huszonkét (22) krajczárban;
Fiumében huszonnégy (24) krajczárban.

Miről a törvényhatóságot tudomás és közhirrététel végett értesitem.

Egyuttal felhivom a törvényhatóságot, hogy az 1892. évi október hó 1-től 1893. évi szeptember hó végéig divó marhahús-árakról a szokott módon összeállitandó kimutatást hozzám folyó évi október hó 15-éig terjeszsze föl.

Budapesten, 1893. évi január hó 3-án.

A minister helyett:

Gromon Dezső, s. k.
államtitkár.

6.

A m. kir. honvédelmi ministernek 76.016/1892. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelete,

az 1892. évi katonai bevonulásoknak a mult évi cholerajárvány miatt történt részleges felfüggesztése ügyében tett intézkedések megszüntetése tárgyában.

A bevonulásoknak a cholera-járványra való tekintettel szükségessé vált részleges felfüggesztése tárgyában 1892. évi október hó 2-áról 53.561. szám alatt kiadott körrendeletem*) 1-ső pontját a német birodalomban tartózkodó közös hadseregbeliekre vonatkozólag — a cs. és kir. közös hadügyminister urral egyetértőleg — ezennel megszüntetem és ezen megszüntető intézkedésemet egyuttal a német birodalomban tartózkodó honvédekre is kiterjesztem.

Egyuttal elrendeltetik, hogy mindazon közös hadseregbeli egyévi önkénteseknek tényleges szolgálata, kiknek 1892. évi október hó 1-én a tényleges szolgálatra be kellett volna vonulniok, de a kik a behivás felfüggesztése miatt ez ideig be nem vonultak, a legközelebbi tényleges szolgálati időszak kezdetéig halasztassék el.

A közös hadseregbeli ujonczok a szervezeti szabályoknak megfelelő határnapokra, a még katonailag kiképzendő póttartalékosok pedig a legközelebbi kiképzési időszakra fognak behivatni.

Jelen rendeletem azonnal közhirré teendő.

Budapesten, 1893. évi január hó 5-én.

A minister helyett:

Gromon Dezső, s. k.
államtitkár.

---

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1892. évf. 2209. lap.

7.

A m. kir. honvédelmi ministernek 9315. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett rendelete,

a fiumei cs. és kir. hadtengerészeti akadémiába való felvétel tárgyában.

A fiumei cs. és kir. hadtengerészeti akadémiában az 1893/94-ik iskolai év kezdetén betöltendő egészen ingyenes és féldíjmentes, valamint fizetéses és alapitványi helyek betöltésére vonatkozólag kibocsátott, s a »Budapesti Közlöny«-ben is megjelent pályázati hirdetményt*) oly felhívással küldöm meg a törvényhatóságnak, hogy annak saját területén minél szélesebb körben leendő közzététele végett kellőleg intézkedjék.

Budapesten, 1893. évi február hó 26-án.

A minister helyett:

Gromon Dezső, s. k.
államtitkár.

*) Közzététetett a »Budapesti Közlöny« 1893. évi 49., 50. és 51. számaiban

Melléklet a 7. számhoz.

Pályázati hirdetmény

a fiumei cs. és kir. hadtengerészeti akadémiába való felvétel tárgyában.*)

A következő 1893/94. iskolai év kezdetén (szeptember hó 16-án) a fiumei hadtengerészeti akadémiában előreláthatólag 31 egészen ingyenes és féldíjmentes (a közös hadügyi tárczából javadalmazott) kincstári, illetőleg fizetéses és alapitványi hely fog betöltetni.

Felvételnek az I-ső és III-ik évfolyamba van helye. A II-ik évfolyamnak túltömöttsége miatt, erre az évfolyamra felvételi kérvények el nem fogadtatnak.

A felvétel általános kellékei a következők:**)

a magyar vagy az osztrák állampolgárság (külföldiek részére Ő császári és apostoli királyi Felségének legmagasabb engedélye kivántatik meg);

testi alkalmasság ugy a katonai nevelésre, mint az ezutáni tengerhadi szolgálatra, mely alkalmasság szabályszerű katonai orvosi bizonyitványnyal igazolandó;

---

*) A magyar állami alapitványi helyekre nézve egyidejűleg külön pályázati hirdetmény bocsáttatik ki,

**) A felvételi feltételek nyomtatott teljes kiadásban »Seidel L. és fia« czégnél Bécsben kaphatók és kivánatra a cs. és kir. közös hadügyministerium tengerészeti osztálya, a pólai cs. és kir. kikötő tengernagyi hivatala, a triesti tengerészeti kerületi parancsnokság és a fiumei hadtengerészeti akadémia parancsnoksága által is kiszolgáltatnak. Az ezen akadémiánál megüresedő magyar állami alapitványi helyek természetéről és magáról a nevelésről pedig bővebb tájékozást nyujt Láner Gyula által szerkesztett és a honvédelmi minister által jóváhagyott »Az osztrák-magyar hadsereg katonai nevelő- és képzőintézetei különös tekintettel a magyar állami alapitványi helyekre« czimű munka, a mely Budapesten Grill udv. könyvárusnál kapható.

kielégitő erkölcsi magaviselet;

a teljesen betöltött 14-ik és még túl nem haladott 16-ik életév az I-ső évfolyamba és a túl nem haladott 19-ik életév a III-ik évfolyamba való felvételhez;

a megkivántató előtanulmányok, nevezetesen: az I-ső évfolyamba való felvételhez valamely nyilvános reáliskola vagy gymnasium (polgári iskola), vagy ezekkel egyenjogositott s az osztrák-magyar monarchiában lévő egyéb tanintézet négy, a III-ik évfolyamba való felvételhez a középiskola és ezzel egyenértékű tanintézetek összes osztályainak kielégitő összeredménynyel való bevégzése.

A (közös hadügyi tárczából javadalmazott) kincstári helyekre katonatiszteknek s katonai, udvari és állami hivatalnokoknak fiai birnak igénynyel.

A Fiume városbeli családok fiai számára fentartott s a jövő tanév elején betöltendő kincstári (egészen díjmentes) helyet elnyerhetik oly pályázók is, a kiknek szülei nincsenek állami szolgálatban.

Fizetéses növendékekül általában magyar vagy osztrák állampolgárok fiai, kik a megkivántató feltételeknek megfelelnek, felvehetők.

Az élelmezési átalány fizetéses helyért ez idő szerint évenkint 800 forint, féldíjmentes helyért 400 forint, mely összegből a növendékre az intézetben forditandó minden kiadás fődöztetik. Ezen átalány két egyenlő részletben félévenkint előre küldendő meg a fiumei hadtengerészeti akadémia parancsnokságának, és pedig az első részlet minden évnek szeptember hava 16-án, a második pedig márczius hava 16-án.

A pályázók közül fölvételre kijelölt ifjak Fiuméban fölvételi vizsgálatot kötelesek tenni. Ezen vizsgálat tárgyai az I-ső évfolyamba belépőkre nézve:

a) német nyelv,*)
b) mennyiségtan,
c) történelem és földrajz,
d) természettudományok.

Ezen tárgyakból oly terjedelemben teendő a fölvételi vizsgálat, a melyben azok a középiskola négy alsó osztályában előadatnak.

A III-ik évfolyamba való belépéshez szükséges felvételi vizsga mindazokat a tantárgyakat öleli fel, melyek a tengerészeti akadémia I-ső és II-ik évfolyamában előadatnak; a nyelvek közül azonban csupán a német nyelvből és a franczia vagy az angol nyelvből való fölvételi vizsga kötelező. A fegyverek vagy a tengerészeti és katonai gyakorlatok ismerete nem követeltetik.

A fölvételi vizsgálatok szeptember hó 10-én kezdődnek s ezekre a kijelölt pályázó ifjak idejekorán fognak Fiuméba behivatni.

A hadtengerészeti akadémiában a kiképzés 4 évig tart. A IV. évfolyamot kielégitő eredménynyel bevégzett növendékek, II-od osztályú tengerész-hadapródokká neveztetnek ki.

A legfelsőbb évfolyamban minden fizetéses növendék részére az élelmezési átalány utolsó részletének lefizetésekor azon összeg is lefizetendő, mely annak tengerész-hadapródi felszerelésére szükséges. A kincstári növendékek és az alapitványosok fölszerelése a közös hadügyi javadalomból fedeztetik.

A hadtengerészeti akadémiába való felvételt kérő folyamodványok a cs. és kir. közös hadügyministerium tengerészeti osztályához Bécsbe intézendők. Állami vagy

*) Azoknak, a kik magyar (vagy horvát stb.) tannyelvű iskolát látogattak, legalább annyira kell birniok a német nyelvet, hogy az előadásokat (az oktatást) haszonnal hallgatni képesek legyenek.

udvari szolgálatban levő egyének felettes hatóságaik utján, magánszemélyek pedig a legközelebbi katonai tér-, állomás- vagy kiegészitési kerületi parancsnokság utján nyujtsák be folyamodványaikat.

Ezen kérvényeknek legkésőbben julius hó 31-éig a cs. és kir. közös hadügyministerium tengerészeti osztályához kell beérkezniök; elkésve érkező folyamodványok tehát nem vehetők tekintetbe.*)

A fölvételi folyamodványokhoz melléklendők:

1. a keresztlevél vagy születési bizonyitvány;

2. a honossági (a községi illetőséget is igazoló) bizonyitvány (mely esetleg egy éven belül pótlólag is bemutatható);

3. a katonai orvosi bizonyitvány;

4. a himlőoltási bizonyitvány, a mennyiben a beoltás a katonaorvosi bizonyitványban nem igazoltatik;

5. a középiskolákban nyert összes iskolai bizonyitványok, ide értve az utolsó félévre vonatkozó bizonyitványt is.

A hosszabb tényleges szolgálati kötelezettség elvállalásáról szóló nyilatkozatok kiállitása — miután e kötelezettség már a védtörvény által ki van mondva — nem kivántatik.

Budapesten, 1893. évi február havában.

---

*) A magyar állami alapitványi helyekre pályázók részéről — az ezekre nézve külön kibocsátott pályázati hirdetmény értelmében — f. évi május hó 15-éig a m. kir. honvédelmi ministerhez nyujtandók be a fölszerelt kérvények.

A Modesti Bálint ezredes-féle megüresedett alapitványi helyre pályázók — a mely hely trieszti, mitterburgi (isztriai) és pólai születésü ifjak számára van fentartva — a trieszti helytartóság utján nyujtják be kérvényeiket.

8.

A m. kir. honvédelmi ministernek 11.243. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett rendelete,

a közös hadsereg katonai nevelő és képző-intézeteibe, valamint a katonatiszti leányok nevelőintézeteibe való felvétel tárgyában.

A közös hadsereg katonai nevelő- és képzőintézeteiben, valamint a katonatiszti leányok soproni nevelőintézetében az 1893/94-ik tanév kezdetén betöltendő kincstári (a közös hadügyi tárczából javadalmazott) egész és féldíjmentes, illetőleg alapitványi és fizetéses helyekre vonatkozó pályázati hirdetményt, a közös hadügyminister urnak megkeresése következtében, oly fölhivással küldöm meg a törvényhatóságnak, hogy ezen, a »Budapesti Közlöny« hivatalos részében is megjelent hirdetménynek*) minél szélesebb körben, jelesen a városi elemi, továbbá a felső nép- és polgári iskolákban is köztudomásra juttatása iránt azonnal intézkedjék.

Ezen pályázati hirdetménynek a középtanodákban leendő közzététele végett a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister urat kértem föl.

Budapesten, 1893. évi február hó 27-én.

A minister helyett:

Gromon Dezső *s. k.*,
államtitkár.

*) Közzétételett a »Budapesti Közlöny« 1893. évi 49., 50. és 51. számaiban.

Melléklet a 8. számhoz.

Pályázati hirdetmény*)

a közös hadsereg katonai nevelő- és képzőintézeteibe, valamint a katonatiszti leányok nevelőintézeteibe való felvétel tárgyában.)**

A hadsereg katonai nevelő- és képzőintézeteiben az 1893/94. iskolai év kezdetén (a katonai reáliskolákban szeptember hó 1-én, a katonatiszti árvák házában és a katonai akadémiákban szeptember hó 18-án) mintegy 275 egész és féldíjmentes (a közös hadügyi tárczából javadalmazott) kincstári, illetőleg alapitványi és fizetéses hely fog betöltetni.

Ezen helyek közül esik:

25 hely a katonatiszti árvák házára;
170 » a katonai alreáliskolák I-ső,
20 » ugyanazon iskolák III-ik évfolyamára;
60 » a bécsujhelyi katonai akadémia és a bécsi katonai műszaki akadémia I-ső évfolyamára.

---

*) A cs. és kir. közös hadügyminister által kibocsátott (német nyelvű) pályázati hirdetmény, valamint az abban idézett szabályzat a pályázóknak cs. és kir. katonai nevelő- és képző-intézetekbe való fölvétele tárgyában (Vorschrift über die Aufnahme von Aspiranten aus der Privat-Erziehung in die k. und k. Militär-Erziehungs- und Bildungs-Anstalten«), a mig a készlet tart, Bécsben, a cs. kir. udvari államnyomdában és Seidel L. W. és fia udvari könyvkereskedőnél kapható. Útmutatást nyujt még Láner Gyula honvédelmi ministeri osztálytanácsosnak »Az osztrák-magyar hadsereg katonai nevelő- és képzőintézetei, különös tekintettel a magyar állami alapitványi helyekre« czímű munkája, a mely valamint az emlitett szabályzat is, Budapesten, Grill udvari könyvárusnál kapható.

**) A magyar állami alapitványi helyekre nézve egyidejűleg külön pályázati hirdetmény bocsáttatik ki, mely szerint az ilyen helyekre pályázók fölszerelt kérvényei f. évi május hó 15-éig a honvédelmi ministerhez nyujtandók be.

A fiumei hadtengerészeti akadémiát illetőleg szintén külön pályázati hirdetmény bocsáttatott ki.

A katonai alreáliskolák II-ik és IV-ik évfolyamaiba rendszerinti felvételnek nincsen helye; ezen évfolyamokban csak azon helyek töltetnek be, melyek természetes fogyaték (halálozás, elbocsátás stb.) következtében jutnak üresedésbe.

A katonai főreáliskola bármely évfolyamába azonban — tekintettel ezen intézetnek előrelátható állományviszonyaira — újabb felvételnek nincs helye.

A felvételre nézve megállapitott feltételek a hadsereg számára kiadott »Rendeleti Közlöny« 1888. évfolyamának 8. számában közzétett és a pályázóknak a magánnevelésből katonai nevelő- és képzőintézetekbe leendő felvételét tárgyazó szabályzatban foglaltatnak, és e helyütt csakis a fölvételhez megkivántató általános föltételek tételnek közhirré.

Ezen föltételek a következők:

1. a magyar vagy osztrák állampolgári jog;

2. testi alkalmasság;

3. kielégitő erkölcsi magaviselet;

4. a felvételre megkivántató legkisebb életkor elérése, illetőleg a legnagyobb életkornak túl nem haladása, nevezetesen:

a katonatiszti árvák házára nézve a betöltött 7-ik évtől a túl nem haladott 13-ik évig;

a katonai alreáliskolák I. évfolyamára nézve a betöltött 10-ik évtől a túl nem haladott 12-ik évig;

a katonai alreáliskolák III. évfolyamára nézve a betöltött 12-ik évtől a túl nem haladott 14-ik évig;

a katonai akadémia I. évfolyamára nézve a betöltött 17-ik évtől a túl nem haladott 20-ik évig terjed; az életkorra nézve szeptember hó 1-je irányadó; már besorozott pályázók a katonai akadémiákba nem vétetnek föl;

5. a megkivántató előismeretek, még pedig:

a katonai alreáliskolák I-ső évfolyamába leendő felvételhez, a népiskola 4-ik vagy 5-ik osztályának látogatása kielégitő eredménynyel;

a katonai alreáliskolák III. évfolyamába leendő felvételhez, valamely középiskola (Magyarországon polgári iskola is) 2-ik osztályának látogatása kielégitő eredménynyel;

a katonai akadémiák I-ső évfolyamába leendő felvételhez, valamely teljes középiskola legfelsőbb osztályának látogatása kielégitő eredménynyel;

6. a tandíjfizetés kötelezettségének elvállalása, mely tandíj évenkint 14 frtban van megállapitva és minden iskolai év kezdetével fizetendő.

A katonai reáliskolákban és akadémiákban egészen díjmentes vagy félfizetéses kincstári (a közös hadügyi tárczából javadalmazott) helyekre, az idézett szabályzat 3. §-a értelmében csakis a tényleges katonai szolgálatban álló vagy a rokkantak állományához tartozó tiszteknek, katonai hivatalnokoknak s altiszteknek, azután udvari és polgári állami hivatalban levőknek fiai birnak igénynyel, feltéve, hogy a fentebb jelzett feltételeknek megfelelnek.

Ily kincstári helyekre a katonatiszti árvák házában csak katonatisztek árvái, ilyenek nem létében katonai hivatalnokok és altiszteknek vagy az ezekkel egyenrangúaknak árvái, tarthatnak igényt.

A katonai alreáliskolák első évfolyamába az ilyen kincstári helyekre jelenleg oly nagy azon pályázók száma, a kik az igényjogosultak I-ső csoportjába tartoznak, hogy azon pályázók, a kik az igényjogosultak III-ik, IV-ik vagy V-ik csoportjába tartoznak, előreláthatólag nem lesznek tekintetbe vehetők.

Az ezen utóbbi csoportokba tartozó pályázóknak (nevezetesen: a tartalékban, a »szolgálaton kivüli« viszonyban levő havidíjasok; — továbbá a tényleges és a rokkant állományú altisztek, illetőleg ezekkel egyenrendűek, végre az udvari és állami hivatalnokoknak) kérvényei tehát, minthogy azok ugyis eredménytelenek volnának, nem fogadtatnak el.

A katonai reáliskolákba és akadémiákba kijelöltek valamennyien fölvételi vizsgát kötelesek tenni.

A katonai alreáliskolák I-ső évfolyamába pályázók a felvételi vizsgát anyanyelvükön is letehetik; s a német nyelv nem tudása a különben jól képesitett pályázóknak fölvétele ellen akadályul nem szolgál. A katonai alreáliskolák többi évfolyamaira pályázók a felvételi vizsgát szintén anyanyelvükön tehetik le, ha a vizsgáló-bizottságnak van oly tagja, a ki a vizsgát a jelölttel annak anyanyelvén képes megtartani; oly pályázók azonban, kik magyar tannyelvű középiskolában végezték tanulmányaikat, a katonai alreáliskolák II-ik, III-ik és IV-ik évfolyamára nézve a megszabott felvételi vizsgát minden körülmények között magyar nyelven tehetik le; de ezen pályázóknak is annyira birniok kell a német nyelvet, hogy az előadásokat haszonnal hallgatni képesek legyenek.

A katonai akadémiákba való fölvételt kérő pályázók a vizsgát német nyelven kötelesek letenni és ezen nyelvet annyira kell birniok, hogy a tanulmányokban való előmenetelük e tekintetben biztositva legyen.

A katonai reáliskolák magasabb évfolyamaira és a katonai akadémiák I-ső évfolyamára pályázóknak felvételi vizsgája általában kiterjed az előbbi évfolyamok tantárgyaira oly mérvben, a minőben azok az illető évfolyamban előadattak.

A katonai ügyességek és katonai gyakorlatok nem képezik a felvételi vizsga tárgyát.

A felvételi vizsga terjedelme a többször idézett szabályzat I-ső mellékletében mindegyik évfolyamra nézve. röviden jelezve van.

A bécsujhelyi katonai akadémiának rendeltetése, hogy növendékeit a gyalogság, vadász-csapatok és lovasság számára, a katonai műszaki akadémiáé pedig, hogy növendékeit a tüzérség, mérnökkar és utászezred, továbbá a vasuti és távirdai ezred számára képezze ki. A bécsi műszaki akadémiába leendő felvételt kérő folyamodványokban tehát megjelölendő, vajjon a pályázó a tüzérségi vagy a hadmérnök-kari osztályba kivánja-e magát felvétetni, mely kérelem a beosztásnál lehetőleg tekintetbe fog vétetni.

A felvételi kérvényekhez melléklendők:

1. a keresztlevél (születési bizonyitvány);

2. a szabályszerű katonai orvosi bizonyitvány a pályázónak testi alkalmasságáról;

3. a legutolsó iskolai bizonyitvány (iskolai értesitő vagy iskolai kimutatás) és a mult tanévben nyert egész évi bizonyitvány; *)

4. a honossági bizonyitvány;

alapitványi helyekre pályázók részéről:

5. különös igazolása annak, hogy pályázó az alapitványi oklevélben foglalt feltételeknek megfelel. **)

Fizetéses növendékek a katonai reáliskolákba és katonai akadémiákba oly számban vétetnek fel, a mint

*) A fölvételi vizsgára berendelt jelöltek az 1892/93. tanév befejezésével nyert egész évi bizonyitványt kötelesek magukkal hozni az intézetbe.

**) Az alapitványi helyeknél követelt különös kellékek és az, hogy hová és meddig nyujtandók be az ily kérvények a csatolt kimutatásból tűnnek ki.

azt a meglevő férőhelyek megengedik. A belépés feltételeire nézve a fentebb idézett 1888. évi szabályrendelet irányadó oly hozzáadással, miszerint az ellátási díj a katonai reáliskolákban évi 400 frtban, a katonai akadémiákban pedig évi 800 frtban van megállapitva. Ezen összeg, az illető intézet pénztáránál, félévi részletekben előre fizetendő. Az ellátási díjnak már befizetett részlete az illető fizető növendéknek, az intézetből való időelőtti kilépése esetében sem egészben, sem részben vissza nem téríttetik.

A 14 frt tandíj minden iskolai év kezdetével fizetendő.

Ezenfelül minden fizetéses helyen levő növendék részére, a katonai akadémia utolsó évfolyamában a tiszti minőségben leendő kilépés esetére szükséges felszerelési költségek fedezésére az időnkint meghatározott összeg, az ellátási díj utolsó részletével egyidejűleg lefizetendő.

Fizetéses helyre minden osztrák vagy magyar állampolgár fia bir igénynyel; képzettebb s jó bizonyitványnyal ellátott ifjak azonban, különösen ha katonatiszteknek, katonai (tengerészeti, honvéd), udvari és polgári államhivatalnokoknak gyermekei előnyben részesülnek.

A (közös hadügyi tárczából javadalmazott) kincstári és a fizetéses helyek adományozását kérő folyamodványok, a hadsereg kiegészitési kerületi, tér-, vár-, hadtest (had-) parancsnokságai által, 1893. évi május hó 15-éig fogadtatnak el.

Az emlitett hatósághoz a kitűzött határidő után beérkezett folyamodványok feltétlenül vissza fognak utasittatni.

A katonatiszti leányok soproni nevelőintézetben a jövő tanév kezdetén (szeptember hó 1-én) a következő helyek tölthetők be:

3	egészen	ingyenes	kincstári hely	
4	»	»	Erzsébet császárné és királyné-féle	alapitványhely.
4	»	»	Ferencz-József-Erzsébet-	alapitványhely.
1	»	»	Valéria-	alapitványhely.
4	»	»	Radetzky-	alapitványhely.
2	»	»	Ruthmayer-	alapitványhely.

Mindezen emlitett helyek kizárólag a katonai állományba tartozó tisztek leány-gyermekei (árvái) részére vannak fentartva.

Az emlitett intézetben még a következő helyek fognak betöltetni:

1 egészen ingyenes, Mária Terézia-rend-féle alapitványi hely, melyre a rend tagjainak hozzátartozói birnak igénynyel és

1 egészen ingyenes, alsó-ausztriai tartományi alapitványi hely.

A pályázóktól megkivántatik, hogy 7-ik életévüket betöltötték, de 12-ik életévüket túl nem haladták, továbbá hogy valamely népiskola 2—5-ik osztályának látogatását igazolják.

A katonatiszti leányok nevelőintézetében, évi 500 frtnyi ellátási díj lefizetése mellett, néhány fizetéses hely is lesz betölthető.

Az ellátási díj, az illető intézet pénztáránál, félévenkint előre fizetendő.

Az ellátási díjnak már befizetett részlete, az illető fizető növendéknek az intézetből való idő előtti kilépése esetében sem egészben, sem részben vissza nem térittetik.

A fizetéses helyekre csakis katonatisztek és katonai hivatalnokok leányai (árvái) birnak igénynyel.

A katonatiszti leányok hernalsi nevelő intézetében, az állomány és helyiségviszonyokra való tekintettel, a jövő tanév elején sem díjmentes, sem fizetéses hely nem tölthető be.

A fölvételi feltételek a közös hadseregbeli »Rendeleti Közlöny« 1892. évfolyamának 45. számában foglaltatnak. *)

Az alsó-ausztriai tartományi alapitványi helyet illetőleg a közhirré tétel a tartományi választmány által fog eszközöltetni.

A Mária Terézia-rend-féle alapitványi hely elnyerése iránti pályázati folyamodványok a rend kanczellárjához intézendők és 1893. évi május hó 31-ig a cs. és kir. közös hadügyministeriumhoz benyujtandók; a többi helyek elnyerése iránti pályázati kérvények 1893. évi május hó 15-ig szolgálati uton az illető hadtest- (hadterületi) parancsnoksághoz küldendők be.

Miután az utóbb emlitett helyek adományozásánál első sorban a vagyontalan (apátlan és anyátlan) teljes árvák és az apátlan árvák veendők figyelembe, a rendelkezésre álló helyek száma pedig igen csekély, az anyátlan árvák, vagy olyan pályázók folyamodványai, kiknek szülei élnek, előreláthatólag eredménytelenek maradnak.

---

*) Ezek Bécsben Seidel L. W. és fia udvari könyvkereskedésében kaphatók.

A felvételi kérvényekhez melléklendők:

1. a keresztlevél (születési bizonyitvány);

2. a (községi illetőséget is igazoló) honossági bizonyitvány (egy éven belül utólag is beterjeszthető);

3. a katonaorvosi bizonyitvány és esetleg a himlőoltási bizonyitvány is;

4. a legutóbb nyert iskolai bizonyitvány.

Azon folyamodványok, melyek az emlitett határidő után nyujtatnak be, vissza fognak utasittatni.

Budapesten, 1893. évi február hóban.

Melléklet a 8. számhoz.

Kimu-

a hadsereg katonai nevelő- és képzőintézeteiben az 1893/94.

Az alapitvány megnevezése	A helyek száma	A tanintézet, melyben a helyek betöltetnek
Ó-Becse község	1	Katonai alreáliskola vagy katonai akadémia
Brády báró	2	A katonai műszaki akadémia hadmérnöki osztálya esetleg katonai alreáliskola
Coels őrnagy	1	Katonai alreáliskola vagy katonai akadémia
Frank Ferencz kincstári kamarai tanácsos	1 2	A katonai műszaki akadémia hadmérnöki osztálya esetleg katonai alreáliskola
Gillich János és Eleonóra	1	A katonai alreáliskola I. évfolyama
Hensel Hermann mérnök	1	A katonai műszaki akadémia hadmérnöki osztálya vagy katonai reáliskola
Mérnök	1	A műszaki katonai akadémia hadmérnöki osztálya
Nemes Kéry János kanonok	1	Katonai alreáliskola vagy katonai akadémia
Kinsky Oktávián gróf	1	A bécsujhelyi katonai akadémia vagy a katonai alreáliskola
Komáromy-Hertelendy	2	Bécsújhelyi katonai akadémia vagy katonai alreáliskola

t a t á s

iskolai év kezdetével megüresedő magánalapitványi helyekről.

Az alapitvány rendeltetése	Hatóság vagy személy, a kihez a kérvények benyujtandók
Ó-Becse községbeliek számára	Ó-Becse község elöljárósága (Bács-Bodrog vármegyében)
1. Irországban született római katholikus ifjak részére, esetleg 2. Irországi származású cs. és kir. tisztek fiai vagy 3. általában cs. és kir. tisztek fiai részére	1-hez: a dublini érsek 2. és 3-hoz: a cs. és kir. közös hadügyminister
Oly polgári alkalmazottak fiai részére, kik előbb a katonaságnál szolgálván, legalább egy hadjáratban vettek részt	A cs. és kir. közös hadügyminister
Az alapitó rokonai részére	A cs. és kir. közös hadügyminister
Vagyontalan magyar vagy osztrák állampolgárok fiai részére	
A Hensel Hermann mérnök-féle alapitványi egylet tagjainak fiai számára	Az alapitvány gondnoksága (a katonai műszaki és igazgatási bizottság II. szakosztálya)
Cs. és kir. mérnökkari tisztek fiai részére	A cs. és kir. közös hadügyminister
Az alapitó törzscsaládjából származó ifjak számára	A cs. és kir közös hadügyminister
A Kinsky grófi családból leszármazottak részére, kik a) a Kinsky nevet viselik b) a Kinsky nevet nem viselik	Az alapitó (l. Karlskron kastély Csehországban a Cidlinánál fekvő Chlumec mellett)
Régi magyar nemes családok fiai részére. (A régi magyar nemesség oly hivatalos bizonyitványnyal igazolandó, mely szerint a nemesi oklevél valamely vármegyei közgyülésen kihirdettetett s az erről szóló iratok a vármegye levéltárában megvannak.)	A cs. és kir. közös hadügyminister

Az alapitvány megnevezése	A helyek száma	A tanintézet, melyben a helyek betöltetnek
Nemes Krausz József őrnagy	1	Katonai alreáliskola
Langer Antal	1	Katonai alreáliskola
Nemes Modesti Bálint ezredes	1	Katonai reáliskola vagy katonai akadémia
Mohol község	1	Valamelyik katonai alreáliskola I. évfolyama
Ogara Károly gróf	2	A katonai műszaki akadémia mérnöki osztálya
Reichstadti herczeg	1	Katonai alreáliskola I-ső évfolyama
Ruthmayer J. E. A.	2	Katonatiszti árvák háza
Nemes Schellenburg Jakab	1	Katonai alreáliskola vagy katonai akadémia
Wocher Lajos vezérőrnagy	1	Katonai alreáliskola vagy katonai akadémia
Gróf Zselensky-Lovász	1	A katonai alreáliskola I. évfolyama

Megjegyzés: Az 1893. évi május hó 31-ike után érkező folyamod-

Az alapitvány rendeltetése	Hatóság vagy személy, a kihez a kérvények benyujtandók
1. A cs. és kir. 9. számú huszárezredbeli jelenlegi, 2. a 9. számú huszárezredben ezelőtt szolgált, 3. általában cs. és kir. közös hadseregbeli legénységi személyek fiai számára	A cs. és kir. 9. számú huszárezred parancsnoksága
Első sorban morvaországi születésű, ilyenek hiányában más tartománybeli születésű osztrák állampolgárok részére	A cs. és kir. közös hadügyminister
Triesztben, Mitterburgban, vagy Pólában született oly ifjak számára, kiknek atyjai az államnak jeles szolgálatot tettek	Helytartóság Triesztben
Mohol községben született fiuk részére, tekintet nélkül a foglalkozásra és vallásra	Moholközségelőljárósága (B.-Bodrog vármegye)
Oly cs. és kir. tisztek gyermekei számára, a kiknek szülői irhoniak s a kik cs. és kir. katonai szolgálatban állanak, esetleg irhoni szülőktől származó nemes ifjak számára	A cs. és kir. közös hadügyminister
A 60. gyalogezred legénységének — őrmestertől lefelé — gyermekei számára	A 60. gyalogezred parancsnoksága
Keresztény vallásfelekezetbeli, egészen elárvult vagy apátlan árva fiuk részére, kiknek atyjai a hadsereg-, hadtengerészet-, a magyar vagy osztrák honvédséghez tartoztak	A cs. és kir. közös hadügyminister
1. Oly tiszti .yermekek részére, kik a 16., 79. és 96. számú hadkiegészitő kerületben birnak illetőséggel, vagy legalább ott születtek. 2. Oly tisztek fiai részére, kik azokban az ezredekben ténylegesen szolgálnak vagy szolgáltak, melyek az emlitett hadkiegészitő kerületek területéről egészittetnek ki. 3. Egyéb cs. és kir. tisztek fiai részére	13. hadtest parancsnokság
Első sorban: Wocher Kristóf közös törzsapának Knausz Máriával való házasságából leszármazó Wocher-ek számára; *másod* sorban: ugyancsak Wocher Kristóf közös törzsapának Schnell Rosinával való házasságából leszármazó Wocher-ek számára.	A cs. és kir. közös hadügyminister
Magyarországból származó ifjak részére	Zselensky Róbert gr. (Uj-Arad)

ványok visszautasittatnak.

9.

A m. kir. honvédelmi ministernek 11.244. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett rendelete,

a közös hadsereg katonai nevelő- és képzőintézeteiben megüresedett magyar állami alapitványi helyek betöltése tárgyában.

A közös hadsereg katonai nevelő- és képzőintézeteiben az 1893/94-iki tanév kezdetén betöltendő magyar állami alapitványi helyekre vonatkozó, a »Budapesti Közlöny« hivatalos részében is közzétett pályázati hirdetményt*) oly fölhivással küldöm meg a törvényhatóságnak, hogy annak saját hatósága területén és különösen a városi elemi, továbbá a felsőbb nép- és polgári iskolákban leendő közzététele végett azonnal intézkedjék.

Ezen hirdetménynek a középiskolákban leendő közhirré tétele végett a vallás- és közoktatásügyi minister urat egyidejűleg megkerestem.

Budapesten, 1893. évi február hó 26-án.

A minister helyett:

Gromon Dezső, s. k.
államtitkár,

---

*) Közzététetett a »Budapesti Közlöny« 1893. évi 49., 50. és 51. számaiban.

Melléklet a 9. számhoz.

Pályázati hirdetmény

a közös hadsereg katonai nevelő- és képzőintézeteiben rendszeresitett, s az 1893/4. iskolai év kezdetén betöltendő magyar állami alapitványi helyekre vonatkozólag.*)

Az 1882. évi XXV. törvényczikk értelmében a magyar korona országaiban honos ifjak számára, a hadsereg katonai nevelő- és képzőintézeteiben rendszeresitett 120 alapitványi hely közül az idén előreláthatólag $16^1/_2$ hely fog megüresedni és ezek a folyó tanév végéig még megüresedő ily helyekkel együtt, a jövő 1893/94. iskolai év kezdetén a Kőszegen, Kismartonban, Kassán és Szent-Pöltenben létező katonai alreáliskolák I. és III. évfolyamaiban, a bécsujhelyi katonai akadémia és a bécsi műszaki akadémia I. évfolyamában, végre a fiumei hadtengerészeti akadémia I. és III. évfolyamában lesznek betöltendők.

Az akadémiákban — esetleg a katonai reáliskolákban is — félfizetéses helyek is fognak adományoztatni; az ilyen félfizetéses helyet nyert ifjunak hozzátartozói az ellátási díj felét, vagyis évenkint 400 frtot — katonai reáliskolánál 200 frtot — tartoznak előleges félévi részletekben fizetni.

A nevezett katonai intézetek többi évfolyamaiba pályázók rendszerint nem vétetnek fel s ezekben az intézetekben, jelesen a katonai alreáliskolák II. és IV.

*) Ezen helyek természetéről és magáról a nevelésről a katonai intézetekben bővebb tájékozást nyujt a Láner Gyula honv. minist. osztálytanácsos által szerkesztett és a honv. minister által jóváhagyott »Az osztrák-magyar hadsereg kat. nevelő- és képzőintézetei, különös tekintettel a magyar állami alapitványi helyekre« czímű munka, a mely Budapesten Grill udv. könyvárusnál kapható.

évfolyamaiban csak azok a helyek lesznek betöltendők, melyek ugyanazon évfolyamokban időelőtti önkéntes kilépés, elhalálozás, elbocsátás stb. által a folyó tanév befejeztéig, az eddigi tapasztalatok szerint, csekély számmal szoktak megüresedni.

A katonai főreáliskola bármely évfolyamába azonban — tekintettel ezen intézetnek előre látható állományviszonyaira — újabb felvételnek egyáltalában nincsen helye.

A betöltendő helyekre a magyar korona országaiban honossággal biró oly ifjak pályázhatnak, a kik jó iskolai osztályzatot felmutatni képesek és kiknek atyjai magukat ez országok érdekében bármely irányban kitüntették és szerényebb anyagi viszonyok között élnek.

1. Felvételi feltételek.

a) Állampolgári jog a magyar korona országaiban;

b) szabályszerű életkor, mely a katonai alreáliskolák I. évfolyamára nézve a betöltött 10-ik évtől a még túl nem haladt 12-ik évig, a katonai alreáliskola III. évfolyamára nézve a betöltött 12-ik évtől a még túl nem haladt 14-ik évig, a katonai akadémiák I. évfolyamára nézve a betöltött 17-ik évtől a még túl nem haladt 20-ik évig, végre a fiumei hadtengerészeti akadémia I. évfolyamára nézve a már betöltött, vagy a felvételi tanév első negyedében betöltendő 14-ik évtől a még túl nem haladt 16-ik évig s III. évfolyamára nézve a túl nem haladt 19-ik életévig terjed.

Ezen életkorra nézve az illető iskolai év kezdete, vagyis szeptember hó elseje (a hadtengerészeti akadémiában szeptember 16-ika) irányadó.

c) Ép és az életkorhoz képest jól kifejlett testalkat;

d) a megkivántató tanulmányok befejezése és megfelelő erkölcsi magaviselet; és

e) a tandíjfizetés kötelezettségének elvállalása, a mely — a fiumei hadtengerészeti akadémia kivételével — évenként 14 frtban van megállapitva és minden iskolai év kezdetén fizetendő.

2. A megkivántató előtanulmányok.

A katonai alreáliskolák I. évfolyamába leendő felvételre: a népiskola IV. és V. osztályának látogatása jó eredménynyel;

a katonai alreáliskolák III. évfolyamába leendő felvételhez: a középiskola vagy polgári iskola II. osztályának látogatása jó eredménynyel;

a katonai akadémiák I. évfolyamába: a teljes középiskola legfelsőbb osztályának látogatása jo eredménynyel; végre

a fiumei hadtengerészeti akadémia I. évfolyamába leendő felvételre: a középiskola, vagy polgári iskola 4-ik, a III. évfolyamba leendő fölvételre a középiskola legfelsőbb osztályának látogatása jó eredménynyel.

3. A folyamodványok felszerelése, benyujtása és tárgyalási módja.

Az állami vagy köztörvényhatósági szolgálatban lévők szabály szerint bélyegzett pályázati folyamodványaikat elöljáró hatóságuk útján, másrendűek pedig közvetlenül, a honvédelmi ministeriumhoz legkésőbb folyó évi május hó 15-ig kötelesek benyujtani.

A folyamodványhoz melléklendők:

a) a honossági bizonyitvány, melyben a pályázónak községi illetősége is kiteendő;

b) a keresztlevél (születési bizonyitvány) vagy családi értesitő;

c) valamely katonai, a hadsereg vagy a honvédség tényleges állományába tartozó orvostudor által szabályszerűen kiállitott orvosi bizonyitvány, esetleg himlő-beoltási bizonyitvány is;

d) katonai reáliskolák és katonai akadémiákba pályázók részéről a mult tanév befejezésekor nyert egész évi bizonyitvány és a folyó évi iskolai bizonyitvány, illetve értesitő; a hadtengerészeti akadémiába pályázók részéről a középiskolai összes bizonyitványok és az utolsó félévi bizonyitvány;*)

e) a szülék vagyoni viszonyait és jövedelmi forrásait hitelesen kimutató hatósági bizonyitvány, melyben egyszersmind a pályázó ifjú testvéreinek száma, neme és életkora feltüntetendő, ha a családi értesitő külön nem mellékeltetnék. A félfizetéses helyekre pályázóknál ebben a bizonyitványban igazolandó az is, hogy az illető a fél ellátási díjat fizetni képes;

f) esetleg, a szüléknek a közügyek terén vagy közszolgálatban szerzett érdemeiről szóló bizonyitványok.

A tényleges szolgálat meghosszabbitásának elvállalásáról kötelező nyilatkozat nem követeltetik, minthogy ezen kötelezettség már a védtörvényben van kimondva.

A mellékleteivel együtt szabályszerű bélyeggel ellátandó folyamodványokban felemlitendő az is, vajjon a pályázó ifjúnak valamely más testvére alapitványt vagy ösztöndíjat élvez-e, egyszersmind a kérvényben annak is kifejezés adandó, hogy a pályázók hozzátartozói magukat a tandíjfizetésre kötelezik.

A beérkező folyamodványokhoz mellékelt bizonyitvá-

---

*) A felvételi vizsgára berendelt jelöltek az 1892/93. tanév befejezésekor nyert bizonyitványt kötelesek magukkal hozni az intézetbe.

nyok átvizsgáltatván, felvételre első sorban azok a pályázók fognak legfelsőbb helyen javaslatba hozatni, a kik tanulmányi osztályzataik szerint legjobban vannak képesitve.

A katonai akadémiákba pályázó s a felvételi feltételeknek különben megfelelő jó osztályzattal biró tanulók, a katonai reáliskolákba pályázók fölött előnyben részesülnek.

A képességi fokozat szerint első sorban kijelölt pályázókon kivül, a betöltendő helyek aránya szerint, nehányan másod sorban fognak kijelöltetni, oly czélból, hogy az első helyen kijelölt, de a felvételi vizsgát ki nem állott, vagy testileg alkalmatlanoknak talált pályázók helyett pótlólag felvételi vizsgára bocsáttassanak és ennek sikere esetében fölvétessenek.

Miután azonban az emlitett pályázók felvétele biztos kilátásba nem helyezhető, a szülők gondoskodjanak, hogy fiaik a felvételi vizsgára be nem idéztetésük esetében, a polgári tanintézetekben, tanulmányaik folytathatása czéljából kellő időben beirattassanak.

4. A felvételi vizsga.

A fölvételre kijelölt pályázók az adományozott alapitványi helyre csakis abban az esetben vétetnek fel, ha a felvételi vizsgálatot sikerrel kiállják.

Mielőtt pályázók a felvételi vizsgát letennék, a katonai nevelőintézet orvosa által megvizsgáltatnak, s az alkalmatlanoknak találtak vizsgára nem bocsáttatnak.

Oly pályázókra nézve, kik a német nyelvet nem értik, ez a hiány egyéb tekintetben igazolt jó képesség mellett, a katonai alreáliskola I. évfolyamába való felvételre nézve akadályt nem képez; ily pályázók tehát a felvételi vizsgát anyanyelvükön is letehetik.

A katonai alreáliskolák többi évfolyamaira pályázók a felvételi vizsgát szintén letehetik anyanyelvükön, ha a vizsgáló bizottságnak van oly tagja, a ki a vizsgát a jelölttel annak anyanyelvén képes megtartani; oly pályázók azonban, kik magyar tannyelvű iskolában végezték tanulmányaikat, a katonai alreáliskolák II-ik, III-ik és IV-ik évfolyamára nézve megszabott felvételi vizsgát minden körülmények között magyar nyelven tehetik le; de ezen pályázóknak is annyira birniok kell a német nyelvet, hogy az előadásokat haszonnal hallgatni képesek legyenek.

A bécsujhelyi és bécsi (műszaki) katonai akadémiákba való felvételre kijelölt pályázók a vizsgát német nyelven kötelesek letenni és ezen nyelvet annyira kell birniok, hogy a tanulmányokban való előmenetelük e tekintetben biztositva legyen.

A katonai reáliskolák magasabb évfolyamaira és a katonai akadémiák I. évfolyamára pályázóknak felvételi vizsgája általában kiterjed az előbbi évfolyamok tantárgyaira oly mértékben, a minőben azok az illető évfolyamban előadattak.

A fiumei hadtengerészeti akadémia I. évfolyamára kijelölt ifjak felvételi vizsgája a következő tantárgyakat öleli fel: *a)* német nyelv,*) *b)* mennyiségtan, *c)* történelem és földrajz, *d)* természettudományok. Ezen tantárgyakból oly terjedelemben teendő a fölvételi vizsga, a melyben azok a középiskola négy alsó osztályában előadatnak. Az ennek az akadémiának III. évfolyamába való belépéshez szükséges fölvételi vizsga azon tárgyakra terjed ki, melyek az I. és II. évfolyamban adatnak elő, a nyelvek közül

*) Azoknak, a kik magyar (vagy horvát stb.) tannyelvű iskolát látogattak, legalább annyira kell birniok a német nyelvet, hogy az előadásokat (az oktatást) haszonnal hallgatni képesek legyenek.

azonban csupán a német nyelvből és a franczia vagy angol nyelvből való fölvételi vizsga kötelező.

A katonai ügyességek és katonai gyakorlatok nem tárgyai a felvételi vizsgáknak.

A felvételi vizsgák az iskolai év kezdetét megelőző napokban, tartatnak, s azoknak határidejéről és helyéről az érdekelt felek tudósittatni fognak.

Ezen felvételi vizsgák nyilvánosak.

A felvételi vizsgák helyére való utazás költségeit a pályázók hozzátartozói kötelesek viselni.

A katonai reáliskolák tanterve lényegileg megfelel a nyilvános reáliskolák hasonló osztályaiban érvényben levő tanrendszernek; ennélfogva a polgári reáliskolákból a katonai nevelésbe átlépő ifjaknak a felvételi vizsga letevése különös nehézséget nem fog okozni.

Ellenben figyelmeztetnek a gymnasiumokból a katonai nevelő- és képzőintézetekbe átlépni óhajtó ifjak, hogy a katonai reáliskolák 4-ik osztályába pályázók a természettanból, a bécsi műszaki akadémia I. évfolyamába pályázók pedig az ábrázoló mértanból is kötelesek felvételi vizsgát tenni s hogy ennélfogva az emlitett tantárgyakból magán oktatás útján kell a szükséges ismereteket megszerezniök.

Tekintettel a polgári reáliskolák és a gymnasiumok tantervei között fennálló különbségre, s hogy a gymnasiumokból a katonai nevelésbe átlépő ifjaknak a felvételi vizsga letevése megkönnyittessék, a szabadkézi rajzból, a mértani rajzból és a tereprajzból felvételi vizsga nem kivántatik a jelöltektől; kivánatos azonban a további haladás megkönnyitése szempontjából, hogy a katonai intézetek magasabb évfolyamaiba belépni óhajtó jelöltek ezen tantárgyakból is eleve megszerezzék maguknak az alapismereteket.

A nyelvek közül a katonai reáliskolákban, a bécsi és

bécsujhelyi akadémiákban, a német nyelven kivül még a franczia nyelv és a magyar honosságú pályázók részére a magyar nyelv is a kötelező tantárgyak közé tartozik. Ámbár az utóbb emlitett nyelvekből felvételi vizsga nem kivántatik, a jelöltek saját érdekében mégis kivánatos, hogy abban az esetben, ha a katonai nevelő-intézetek magasabb évfolyamába kivánnak felvétetni, az emlitett nyelvek ismeretét sajátitsák el.

5. A bécsi katonai műszaki akadémiába való felvétel.

A bécsi katonai műszaki akadémia, melynek rendeltetése, hogy a hadsereg műszaki csapatai számára neveljen tiszteket, e czélra két különböző, t. i. tüzérségi és hadmérnöki osztályból áll.

Azok tehát, a kik ebbe az akadémiába leendő felvételért folyamodnak, kérvényükben világosan kijelenteni tartoznak, vajjon a hadmérnökkari vagy a tüzérségi osztályba kivánnak-e belépni.

6. Előléptetés a legközelebbi magasabb intézetbe.

A legközelebbi magasabb intézetbe, tudniillik a katonai reáliskolák IV. évfolyamából a katonai főreáliskola I. évfolyamába, esetleg a hadtengerészeti akadémia I. évfolyamába is, továbbá a katonai főreáliskola III. évfolyamából a katonai akadémiák valamelyikének I. évfolyamába leendő előléptetéshez megkivántatik, hogy az illető a végzett évfolyamban egészben véve legalább is »jó« osztályzatot nyerjen.

Az egészben véve csakis »kielégitő« osztályzatot nyert növendékek a hadapród-iskolába tétetnek át; azon növendékek pedig, a kik egészben véve »ki nem elégitő« osztályzatot nyertek, hozzátartozóiknak visszaadatnak.

A bécsujhelyi katonai akadémia harmadik osztályát jó előmenetellel bevégzett növendékek a gyalogsági (vadász-) és lovassági, — a bécsi katonai műszaki akadémia harmadik évfolyamát jól végzett növendékek pedig a tüzérségi, illetőleg hadmérnöki vagy utászcsapatokhoz, esetleg a vasuti és távirdai ezredhez hadnagyi minőségben soroztatnak be.

A fiumei hadtengerészeti akadémia negyedik évfolyamát sikeresen végzett növendékek az intézetből mint másodosztályú tengerész-hadapródok lépnek ki.

Budapesten, 1893. évi február havában.

10.

A m. kir. igazságügyministernek 356. számú rendelete,

az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna, Közép-Szolnok és Zaránd megyék és a volt Kővárvidék területén a birtokrendezési, különösen pedig az urbéri elkülönítési, az arányosítási és a tagosítási ügyekben követendő eljárást szabályozó új utasításnak az illetékes kir. biróságokkal való közlése és az átmeneti intézkedések megtétele tárgyában.

(Az ország erdélyi részeiben levő, továbbá az aradi, szatmárnémetii és zilahi kir. törvényszékekhez, valamint az illetékes felsőbiróságokhoz.)

Az 1880:XLV. t.-cz. 14., 39. és 40. §-aiban, valamint az 1892: XXIV. t.-cz. XXIII. czikkében foglalt felhatalmazás alapján, az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna, Közép-Szolnok és Zaránd megyék és a volt Kővárvidék területén a birtokrendezési, különösen pedig az urbéri elkülönítési, az arányosítási és a tagosítási ügyekben követendő eljárás tárgyában a m. kir. belügyi, földmivelésügyi, igazságügyi és pénzügyi ministerek által a mai napon 356/I. M. sz. alatt kibocsátott utasítást megküldöm és egyszersmind a következőket rendelem:

1. Az új utasítás 1. §-a értelmében, az 1892: XXIV. törvényczikk és az új utasítás 1893. évi február hó 1. napján lép életbe.

2. Az új utasítás 26. §-ának első bekezdése szerint az 1880: XLV., illetőleg az 1892: XXIV. törvényczikk hatályának területén az urbéri elkülönítéseknél, arányosításoknál és tagosításoknál a hitelesítő mérnöki teendőket kizárólag az állandó kataszter közegei fogják teljesíteni. Tekintettel azonban arra, hogy az új utasítás 149. §-a értelmében azt az időt, a melytől kezdve a hitelesítési teendők a kataszteri mérnökökre mennek át, külön rendelet fogja megállapítani: ezen időpontig a hitelesítő mérnöki teendők a mostani hitelesítő mérnökök által teljesítendők.

3. Az új utasítás 26. §-ának utolsó bekezdése értelmében községek egész határára kiterjedő tagosítások eseteiben az államkincstár kataszteri czélokra is alkalmas tagosítási munkarészeket átvesz és viszontszolgáltatásul a tagosítási költségekhez hozzájárul. A tagosítási munkarészek azonban a kataszteri czélokra csak az esetben lesznek alkalmasak, ha a kataszteri háromszögelési adatok alapján készültek. A végből, hogy a kataszteri háromszögelési adatok a kir. törvényszéknek az előmunkálatok során majdan rendelkezésére bocsáthatók legyenek, kötelesek a kir. törvényszékek azon községek neveit, melyekre nézve a felek az egész határt felölelő tagosítást kérték, de a melyekre nézve a működő mérnöknek a munkálatba való bevezetése (régi utasítás 51. §., új utasítás 68. §.) 1893. évi február hó 1. napján még meg nem történt, a m. kir. igazságügyministeriumhoz 1893. évi február hó 15-éig bejelenteni. Az 1893. évi február 1-től kezdve valamely község egész határára kiterjedő tagosítás megengedése végett benyujtandó kérvényekre nézve az új utasítás 45. §-ának hetedik bekezdésében foglalt rendelkezés követendő.

4. Az előző pontban említett törvényszéki jelentések

alapján a kir. igazságügyministerium által, a kir. pénzügyi ministeriumhoz intézendő megkeresések lehető figyelembe vételével, a pénzügyi igazgatás meg fogja tenni az előkészületeket a végből, hogy az illető tagosítandó községek határaira vonatkozó háromszögelési adatokat az eljáró kir. törvényszékkel az új utasítás 59. §-ának ötödik bekezdése értelmében közölhesse. Minthogy azonban a pénzügyi igazgatásnak ide vonatkozó teendői hosszabb időt vesznek igénybe: ennélfogva az új utasítás 150. §-a értelmében azt az időt, a melytől kezdve a kir. törvényszék, községek egész határára kiterjedő tagosítások eseteiben, a kolozsvári kataszteri igazgatóságot megkeresheti a végett, hogy a község határára vonatkozó háromszögelési adatokat közölje, külön rendelet fogja megállapítani; e külön rendeletben meghatározandó időpontig pedig a tagosítási műszaki munkálatok a háromszögelési adatokra való tekintet nélkül lesznek foganatosítandók; és pedig úgy a jelen rendelet 3. pontja értelmében bejelentett községekben, mint azokban a községekben, a melyekben a tagosítás már korábban folyamatba tétetett.

5. Az 1892 : XXIV. t.-cz. XIX. czikke, az 1880: XLV. t.-cz. 33. §-ban foglalt rendelkezés megváltoztatásával, az arányosítási és tagosítási ügyekben készült költségelőirányzat megvizsgálását és jóváhagyását a kir. törvényszék hatáskörébe utalja. E szabály nem alkalmazandó azokra a költségelőirányzatokra, a melyeket a kir. törvényszék a kir. igazságügyministeriumhoz 1893. évi február hó 1. napja előtt kelt jelentéssel terjesztett fel, továbbá azokra, a melyek helyesbítés vagy pótlás végett visszaküldettek, habár a kir. törvényszék újból azokat csak 1893. évi január hó vége után terjeszti is fel. E költségelőirányzatokat a kir. igazságügyministerium fogja megvizsgálni és jóváhagyni.

6. Az új utasítás 80. §-ának szabályai csak az 1893. évi január hó 31. napja után foganatosított osztályozásokra és becslésekre alkalmazandók.

7. Az 1892 : XXIV. törvényczikk és ehhez képest az új utasítás több ilyen esetben enged előterjesztéstés felebbviteli jogorvoslatot, a melyekben az 1880 : XLV. törvényczikk értelmében előterjesztésnek és felebbvitelnek helye nem volt. Az ilyen előterjesztések és felebbviteli jogorvoslatok az 1893. évi február hó 1. napja előtt tett intézkedések, illetőleg hozott határozatok ellen csak az új utasításban meghatározott határidőn belül, tehát csak az esetre használhatók, ha az előterjesztési, illetőleg felebbviteli határidő 1893. évi február hó 1. napja előtt még le nem járt.

8. Az 1880. évi 2364/I. M. E. számú eljárási utasítás,*) azon rendelkezések kivételével, melyeket az idecsatolt új utasítás 149. és 150. §-ai egyelőre fentartottak, 1893. évi február hó 1-ső napjával hatályát veszti. A hol tehát más rendeletekben az 1880. évi 2364/I. M. E. számú utasításnak rendelkezéseire történik hivatkozás, 1893. évi február hó 1-ső napjától kezdve az új utasítás megfelelő rendelkezései értendők.

Budapesten, 1893. évi január hó 3-án.

Az igazságügyminister helyett:

Teleszky István, s. k.
államtitkár.

---

*) **Lásd**: »**Magy.** Rend. Tára« 1880. évf. 568. lap.

Melléklet a 10. számhoz.

A m. kir. belügyi, földmivelésügyi, igazságügyi és pénzügyi ministerek által 356/I. M. szám alatt kiadott utasitás,

az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna-, Közép-Szolnok-, Zaránd megyék és a volt Kővárvidék területén a birtokrendezési, különösen pedig az urbéri elkülönitési, az arányositási és a tagositási ügyekben követendő eljárás tárgyában.

Az 1880 : XLV. törvényczikknek 14., 39. és 40. §-aiban, valamint az 1892 : XXIV. törvényczikk XXIII. czikkében foglalt felhatalmazás alapján, az 1880 : XLV. törvényczikk hatályban maradt szakaszainak, ugyszintén az 1892 : XXIV. törvényczikk által módositott és kiegészitett törvényszakaszoknak beillesztése mellett a következőket rendeljük:

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

1. §.

Az 1880. évi szept. 10-én hatályba lépett 1880 : XLV. törvényczikket módositó és kiegészitő 1892 :

XXIV. törvényczikknek, valamint a jelen utasitásnak határozatai 1893. évi február hó 1-én lépnek életbe, a mely napon az 1880. évi augusztus hó 23-án 2364/I. M. E. sz. a kelt utasitás (»Magy. Rend. Tára« 1880. évf. 568. lap) érvényét veszti (jelen utasitás 149., 150., 151. §§.).

2. §. (1892 : XXIV. t.-cz. I.)

Az 1880 : XLV. törvényczikknek azon szakaszai, melyek helyett az 1892: XXIV. törvényczikk új rendelkezéseket léptet életbe, hatályon kivül helyeztetnek.

3. §. (1892 : XXIV. t.-cz. II.)

Az 1892 : XXIV. törvényczikkben (és a jelen utasitásban) közelebbi meghatározás nélkül idézett szakaszok alatt az 1880 : XLV. törvényczikknek meg nem változtatott szakaszai és az 1892 : XXIV. törvényczikkben megállapitott új szakaszok értetnek.

4. §. (törv. 1. §.)

Az 1871. évi LIII. törvényczikk 80. §-a és az annak alapján kiadott ministeri rendeletek, valamint az 1871. évi LV. törvényczikk 8., 9., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27. és 28. §-ai hatályon kivül tétetnek és azok helyett az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna-, Közép-Szolnok, Zaránd megyék és a volt Kővárvidék területén a birtokrendezési, arányositási és tagositási ügyekre nézve a következő szakaszokban foglalt szabályok lépnek érvénybe.

5. §. (törv. 2. §.)

Az urbéri kapcsolatból fenmaradott jog- és birtokviszonyok rendezése, az irtványok visszaváltása, a megváltható tartozások megváltása, valamint az arányositási

és tagositási ügyek azon királyi törvényszék illetőségéhez tartoznak, melynek területén a per vagy rendezés tárgyát képező ingatlan birtok fekszik.

6. §.

Ha a kir. törvényszék, illetőleg a kir. itélőtábla elnöke, vagy annak annyi birói tagja ellen merül fel alapos érdekeltségi akadály, hogy a többiekből a határozathozatalra megkivántató szám ki nem telik és a biróküldést az érdekelt felek kérik, vagy ha az más fontos oknál fogva czélszerűnek mutatkozik, biróküldésnek van helye.

A biróküldés jogát Ő császári és apostoli királyi Felsége nevében az igazságügyi minister gyakorolja.

7. §.

A jelen utasitás alá tartozó ügyekre vonatkozó törvényszéki határozatok hozatalánál az eljáró biró — a mennyiben nem az ő eljárása képezi a törvényszéki határozat tárgyát — részt vehet, sőt rendszerint az előadással bizandó meg, az 1891. évi augusztus 19-én kelt birói ügyviteli szabályok 153. §-ának szem előtt tartása mellett.

8. §.

Az időszerinti tulajdonosok vagy jogszerű birtokosok által a jelen utasitásban szabályozott eljárás folyamában megkötött egyezségek, tett nyilatkozatok és elkövetett mulasztások a jogutódokra is hatálylyal birnak.

9. §.

Szolgalmi jogok az urbéri elkülönitést, arányositást, tagositást és általában a birtokrendezést nem akadályoz-

hatják s azok fenmaradása, megszüntetése vagy módositása, mint szintén az elkerülhetlenül szükségas új szolgalmak esetleges felállitása felett a biróság az érdemleges eljárás rendén határozni köteles és pedig annak szem előtt tartásával, hogy a telki szolgalmak lehetőleg megszüntetendők.

Haszonbérleti, jelzálogi és egyéb dologi jogok az urbéri elkülönitést, arányositást, tagositást s általában a birtokrendezést szintén nem gátolhatják; de a mennyiben a felek között más megállapodás nem jött létre, e jogok a rendezéssel nyert vagy a régi birtok helyébe lépő új birtokra nézve érvényben maradnak.

Hogy a dologi jogok az átalakitandó telekjegyzőkönyvekbe miképen vezetendők át: arról a telekkönyveknek a birtokrendezések folytán szükséges átalakitásánál követendő eljárásra vonatkozó szabályok intézkednek.

10. §.

Az ezen utasitásban fölemlitett esetekben szükséges ügygondnokokat úgy a kir. törvényszék, mint az eljáró biró a törvényszék területén lakó ügyvédek közül nevezi ki; azokat e megbizás teljesitésére 50 frttól 500 forintig terjedhető pénzbirsággal szorithatja s kimaradásuk esetében a meghiusult tárgyalás költségeiben elmarasztalhatja.

11. §.

Az ügygondnokoknak és a képviseleti csoportok (jelen utasitás 62. §.) képviselőinek jogköre a jelen utasitásban szabályozott eljárás során egyezségek kötésére rendszerint kiterjed.

Nem terjed ki egyezségek kötésére azon ügygondnok jogköre, kit az urbéri viszonyon alapuló egyes perekben (jelen utasitás 28. §., törv. 3. §.), úgyszintén az urbéri

elkülönités és az arányositás megengedhetőségére vonatkozó tárgyalásokon [jelen utasitás 36. §., törv. 5. *a)* §.] az eljáró biró azért nevezi ki, mert az alperesek sem maguk, sem kellő felhatalmazott által meg nem jelentek vagy mert a jelen utasitás 38. §-ának utolsó bekezdése esetében a közös meghatalmazott vagy meghatalmazottak választására vonatkozó birói felhivásnak eleget nem tesznek.

12. §.

Ha oly esetekben, a midőn valamely határozat a jelen utasitás értelmében nemcsak az alperes részére rendelt ügygondnoknak, hanem az alperesnek is kézbesitendő (jelen utasitás 31. és 38. §-ai) s a határozat ellen ugy az illető fél, mint az ügygondnok is jogorvoslatokkal élnek: az ezekben netalán előforduló ellentétek esetén a fél jogorvoslatának tartalma a mérvadó.

13. §.

A polgári törvénykezési rendtartásnak szabályai, a mennyiben az 1880: XLV. s az ezt módositó és kiegészitő 1892: XXIV. törvényczikknek, illetőleg a jelen utasitásnak nyomozó alapelvével megegyeztethetők és a mennyiben az idézett törvények, illetőleg a jelen utasitás eltérő irányban nem intézkednek: a jelen utasitás szerint tárgyalt ügyekben is alkalmazandók.

14. §.

Az eljárás folyama alatt tett kifejezett ténybeli beismerés vissza nem vonható. A beismerés nem jöhet figyelembe, ha a beszerzett bizonyitékok vagy a hivatalos nyomozat mást deritenek ki.

Az urbériség tekintetében tett beismerés hatályát

veszti, ha a biróság a jelen utasitás 32. §-a alapján az urbériséget meg nem állapitja.

15. §.

Ha a fél ellenfelének állitásait világosan és határozottan nem tagadja, akkor valóknak tekintetnek, a menynyiben a beszerzett bizonyitékok vagy a hivatalos nyomozat annak ellenkezőjét nem deritik ki.

16. §.

Más perben és más felek irányában biróság vagy más közhatóság előtt tett beismerés bizonyitó erejét a biróság állapitja meg.

17. §.

Mennyiben képez ugyanazon érdekcsoporthoz tartozóknak beismerése bizonyitékot az érdektársak ellenében, a biróság itéli meg.

18. §.

Ha valamelyik fél az ellenfelének birtokában levő közös okirattal kivána bizonyitani, az e tárgyra vonatkozó kérelem alkereset inditása nélkül a tárgyalás során terjesztendő elő s az okirat közösségének kérdése a kiküldött biró előtt külön jegyzőkönyvben tárgyalandó. Hasonló tárgyalásnak van helye akkor is, ha hivatalból szükséges beszerezni valamely közös okiratot a felektől.

Az okirat közösségének kérdésében a törvényszék határoz és ha az okiratot közösnek mondotta ki, legfeljebb 15 napig terjedhető határnapot rendel a végett, hogy az okirat birtokosa a kiküldött biró előtt vagy közölje az okiratot, vagy esküt tegyen arra, hogy se az okirat nincs birtokában, se annak hollétét nem tudja, se pedig

az tudtával meg nem semmisittetett. Ha sem az okiratot nem közölné, sem ezen esküt le nem tenné: akkor — a mennyiben nem olyan kérdésről van szó, a mely hivatalból állapitandó meg — az okiratnak a követelő fél által állitott tartalma bebizonyitottnak tekintetik; a mennyiben pedig hivatalból megállapitandó kérdés forog fenn, a törvényszék a vonakodó felet az okirat közlésére 20 frttól 1000 frtig terjedhető pénzbirság terhe alatt kötelezheti.

Az okirat közösségének kérdésében hozott végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye, de a felsőbb biróságok, ha az érdemleges felülvizsgálat alkalmával úgy találják, hogy az okirat közösnek kimondható nem lett volna, az okiratnak az azzal bizonyitani kivánó fél által állitott tartalmát bebizonyitottnak akkor sem veszik, ha az ellenfél az esküt le nem tette. Ugyanezen esetben a behajtott pénzbirságnak visszafizetése is elrendelendő.

A törvényszéknek pénzbirságot szabó végzése ellen felebbvitelnek van helye a kir. itélőtáblához. E kérdésben a harmadbirósághoz felebbvitelnek csak annyiban van helye, a mennyiben a kir. itélőtábla a törvényszék végzését megváltoztatta.

19. §.

A tanuk vallomásainak bizonyitó erejét a biróság állapitja meg.

20. §.

A tanuk az eljárás folyama alatt rendszerint az eljáró biró által megjelölendő helyen és időben hallgatandók ki.

Csak a törvényszék székhelyétől vagy az eljárás tárgyát képező helytől távol lakó tanuk kihallgatása eszközöltethetik, a hivatalból szerkesztett kérdőpontok közlése mellett, megkeresvény utján.

21. §.

A szemle a tárgyalás folyama alatt is elrendelhető s mindig az eljáró biró vezetése mellett teljesitendő.

Ezen szabály alól csak okiratok szemlézésénél akkor lehet kivételt tenni, ha az okirat valódisága a biróság székhelyén foganatositott szemle által megállapitható nem volt.

22. §.

Eskü általi bizonyitásnak helye nincs. Kivételt képez e szabály alól a jelen utasitás 18. §-ában körülirt eskü.

23. §.

A birtokrendezési törvények által felölelt jogviszonyokra vonatkozó kérdésekben nyomozó birói eljárás követendő.

Az ezekkel összefüggő, de tisztán magánjogi kérdésekben, ugymint jogutódlási, lemondási és hasonló kérdésekben a biró nem köteles a bizonyitékokat hivatalból beszerezni.

A biró a feleket bizonyitékaik bemutatására, esetleg záros határidő kitűzése mellett utasithatja.

24. §.

Az urbéri elkülönitési, az arányositási és a tagositási ügyekben a megengedhetőségi kérdés tárgyalásáról, az előmunkálatokról, az érdemleges tárgyalásról és a végrehajtásról külön-külön, de csak egy-egy jegyzőkönyv szerkesztendő.

Az eljárás tárgya a jegyzőkönyvnek, illetőleg megszakitás esetében folytatásának bevezetésében szabatosan megjelölendő.

25. §.

A tárgyalást kitűző végzésekben az eljárás tárgya mindig megjelölendő; az eljáró biró által a jelen utasitás IV—VI. fejezetei értelmében hozott és tárgyalást kitűző végzésekben pedig az is határozottan kifejezendő, hogy a felek kimaradása az illető tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Ha az urbéri elkülönités, arányositás vagy tagositás alatt álló község határát vasuti vonal érinti, a tárgyalást kitűző végzések mindenesetre kézbesitendők az illető vasut igazgatóságának.

26. §. (törv. 2. *a)* §.)

A jelen törvény (és a jelen utasitás) hatályának területén az urbéri elkülönitéseknél, arányositásoknál és tagositásoknál a hitelesitő mérnöki teendőket kizárólag az állandó kataszter közegei teljesitik.

Azon teendőket, melyeket a kataszteri közegek községek egész határára kiterjedő tagositások eseteiben a hitelesitő mérnöki teendőkön felül végeznek, ministeri rendelet határozza meg.

Szintén ily módon szabályoztatnak a hitelesitő mérnöki teendők részletei is.

Községek egész határára kiterjedő tagositások eseteiben az államkincstár kataszteri célokra is alkalmas tagositási munkarészeket átvesz és viszontszolgáltatásul a tagositási költségekhez hozzájárul. E hozzájárulás mérvét a tagositó mérnöki szerződésben kikötött mérnöki dijak bizonyos százalékában az igazságügyi és a pénzügyi ministerek egyetértőleg rendeleti uton állapitják meg.

27. §.

Az eljáró biró minden oly határnapot, melyen a hitelesitő mérnök közbejövetele szükséges, a kolozsvári kataszteri igazgatósággal előlegesen történt megállapodás után tűz ki.

A hitelesitő mérnököt esetről-esetre a kolozsvári kataszteri igazgatóság küldi ki.

II. FEJEZET.

Az urbéri viszonyon alapuló egyes perekben követendő eljárás.

28. §. (törv. 3. §.)

A következő perekben, u. m.:

a) egyes telkeknek vagy telekrészeknek majorsági, székelyörökségi, vagy urbéri természete, foglalások viszszaadása és irtványok visszaváltása iránt, a törvényes zárhatáridőkben meginditott és még függőben levő keresetekben;

b) a megváltható tartozások megváltása iránti keresetekben;

c) az urbéri czímen jogtalanul gyakorolt faizási, makkoltatási, legeltetési és nádlási használatok megszüntetése iránti keresetekben

a tárgyalás a per körülményei szerint a törvényszéknél, vagy a helyszinén tartandó meg.

A tárgyalás kitűzése előtt vagy azzal egyidejűleg — a mennyiben a kereset visszautasitásának vagy kiegészités végett való visszaadásának esete fenn nem forog — az ügy minősége szerint szükséges hivatalos adatoknak, különösen az 1819—20. évi urbéri összeirásnak, az

1848. év előtti adózási lajstromoknak, a legelső és a legujabb kataszteri munkálatoknak, ugyszintén az országos urbéri kárpótlásról szóló adatoknak beszerzése iránt hivatalból teendő intézkedés; egyidejűleg s hivatalból keresendők meg — ha az ügy minősége igényli — az országos levéltár és az illető megye hatósága az iránt, hogy a szóban forgó községet illetőleg az 1848. év előtt netalán keresztülvitt arányositásra, tagositásra vagy egyéb birtokrendezésre vonatkozó ügyiratokat közöljék.

A tárgyalást a törvényszék tagjai közül kiküldött tárgyaló biró vezeti, ki a tárgyalás megkezdése előtt a felek között az egyezség létrehozatalát megkisérleni és annak eredményét a jegyzőkönyvben kitüntetni köteles.

Az egyezség nem sikerülése esetében a tárgyaló biró a felek szóváltásait jegyzőkönyvbe veszi, indokolt szükség esetében a kért elhalasztást és új határidőt megadja, a szóváltások bevégzése után, ha az ügy felderitése végett szükségesnek találja, a felekhez kérdéseket intézhet és feleleteiket jegyzőkönyvbe veszi.

Ha a felek tanukra hivatkoztak, azokat a tárgyaló biró — a mennyiben az ügy eldöntésére szükségesnek tartja és a mennyiben lehetséges — azonnal kihallgatja; ha szemle vagy becslés szüksége forog fenn, azt teljesiti; a tanuk vallomását, illetőleg a szakértők leletét és véleményét a tárgyalási jegyzőkönyvbe iktatja, s az ügyet a törvényszék elébe terjeszti.

Az ilyen módon bevégzett tárgyalást esetleg még további birói nyomozat követi, melynél a biróság, a már hivatalból beszerzett adatokon és a felek részéről felhozott bizonyitékokon kivül másokat is szerezhet be.

29. §.

A jelen utasitás 28. §. *a)* és *b)* pontjai alatt felsorolt keresetek a per tárgyát képező ingatlanoknak telekkönyvi tulajdonosai ellen intézendők, illetőleg folytatandók, s a telekjegyzőkönyv (betét) *A)* és *B)* lapjainak hiteles kivonatos másolatával felszerelendők.

Ha annak kipuhatolása, hogy kik a per tárgyává tett földrészletek telekkönyvi tulajdonosai, nehézségekkel jár: elég, ha a felperes a per tárgyává tett földrészleteket csak megközelitőleg is megjelöli. Ily esetekben a földrészleteknek telekkönyvi azonositását a kiküldött biró közbenjöttével a törvényszék eszközölteti s a telekkönyvi *A)* és *B)* lapok hiteles kivonatos másolatait is a törvényszék szerzi be. A felmerülő költségeket a felperes viseli s azoknak meghatározott összegben leendő előlegezésére a törvényszék a felperest záros határidő kitűzése mellett felhivja s e felhivást, ha első izben eredménytelen volt, oly hozzáadással ismétli, hogy a felperes az előleg beadásának elmulasztása esetében keresetétől feltétlenül elállottnak fog nyilvánittatni.

Ha a telekkönyvi adatokból kitűnik, hogy a törvényes zárhatáridőben meginditott kereset a jelenlegi telekkönyvi tulajdonosokon kivül álló személyek ellen, vagy a telekkönyvi tulajdonosok közül nem mindenik ellen indittatott meg, a telekkönyvi tulajdonosok a kereset tárgyalására hivatalból megidézendők még akkor is, ha a kereset tárgyalása az eredeti alperesekkel már megtartatott. A megtartott tárgyalás után a biróság itél a felett is, hogy a keresetnek a telekkönyvi tulajdonosok ellen van-e helye.

30. §.

A jelen utasitás 28. §-ának *c)* pontja alatt foglalt keresetek mellé köteles felperes becsatolni a per tárgyát képező ingatlanok telekjegyzőkönyve (betéte) *A)* és *B)* lapjainak hiteles kivonatos másolatát.

Ha a per tárgyalása vagy a birói nyomozat rendén kiderül, hogy ugyanazon község határán még más, a keresetbe nem foglalt, de urbéri haszonvételekkel terhelt vagy közös használat alatt álló ingatlanok léteznek, ezek a perbe hivatalból bevonandók s az itélet kiterjesztendő az ezekre vonatkozó urbéri elkülönités megengedhetőségének kérdésére is.

Ha a jelen utasitás 28. §. *c)* pontja alapján inditott perben a vitatott urbéri haszonvétel jogosnak itéltetik, az itéletben a per tárgyát képező ingatlan urbéri elkülönitésének megengedhetősége hivatalból kimondandó.

31. §.

A jelen utasitás 28. §. *a), b)* és *c)* pontjainak eseteiben a tárgyalási nap ugy tűzendő ki, hogy a végzés kézbesitésétől számitva a megjelenésre kellő idő maradjon.

Ha a felperes a jelen utasitás 28. §-ának *a), b)* vagy *c)* pontja alapján inditott perben a kereset mellé a per tárgyát képező ingatlanra vonatkozó telekjegyzőkönyv (betét) *A)* és *B)* lapjainak hiteles kivonatos másolatát a jelen utasitás 29. és 30. §-ai értelmében be nem adta, a mennyiben a jelen utasitás 29. §-a szerint hivatalból való beszerzés esete nem forog fenn, a felperes azon meghagyással idézendő a tárgyalásra, hogy az emlitett másolatokat magával hozza, mert különben azok, költségére hivatalból fognak beszereztetni és hogy az esetleges elnapolás költségei is őt fogják terhelni.

Ha a felperes a tárgyalásra meg nem jelen, azon meghagyással idézendő egy újabb határnapra, hogy kimaradása esetében keresetétől feltétlenül elállottnak fog nyilvánittatni.

Ha alperesek sem maguk, sem kellő felhatalmazott által meg nem jelentek, köteles a törvényszék részükre ügygondnokot nevezni és egy új határnapra a feleket és az ügygondnokot megidézni. A további birói határozatok nemcsak az ügygondnoknak, hanem az alpereseknek is kézbesitendők (jelen utasitás 12. §.).

A felek magukat ügyvéd által képviseltetni csak azon esetben köteleztetnek, ha a tárgyalást érthető előadási képesség hiánya vagy illetlen magaviselet által meghiusitják.

32. §.

Olyan perekben, melyeknek tárgyát a föld urbéri, székelyörökségi vagy majorsági természete képezi, ha a volt földesur vagy jogutódja az urbériséget megállapitó egyezség vagy itélet alapján netalán érvényesithető kárpótlási igényéről az állam irányában világosan és határozottan le nem mond, a törvényszék a felek között létrejött egyezséghez vagy azok beismeréséhez kötve nincs, hanem a hivatalból beszerzett adatok és bizonyitékok alapján itélet által határoz a felett, hogy a per tárgya urbériséget képez-e. Ezen itélet, ha az ellen a felek felebbvitellel nem is éltek, a kir. itélőtáblához hivatalból felterjesztendő, mely azt az urbériség megállapitása tekintetében hivatalból veszi felülvizsgálat alá. A kir. itélőtábla határozata hivatalból nem terjesztetik fel a kir. Curiához és ha az törvényes határidő alatt felebbvitellel meg nem támadtatik, végrehajtható (1880 : XLV. t.-cz. 39. §. és 1877 : XII. t.-cz. 2. §.).

33. §.

Mindazok, kik a törvényes zárhatáridőkben megindított és még függőben levő perek alapján a vesztett urbériségekért földtehermentesitési kárpótlást, illetőleg utólagos kárpótlást még ezután kivánnak igénybe venni, tartoznak ebbeli igényüket, az annak alapjául szolgáló itélet vagy egyezség jogérvényre emelkedésétől számitandó hat hónap alatt, a földtehermentesitési országos alap igazgatóságánál bejelenteni, különben igényük elenyészik (1880 : XLV. t.-cz. 39. §. és 1877 : XII. t.-cz. 4. §.).

34. §. (törv. 4. §.)

Az első birói itélet meghozatala előtt a feleknek jogukban áll a kereset vagy védelem alapjául vett czímet egy más, a törvény 3. és 5. a) §-aiban (a jelen utasitás 28. és 36. §-aiban) felsorolt s a kereset beadásakor még el nem enyészett czímmel felcserélni, s ennek megfelelően a keresetben vagy a tárgyalás rendjén kifejezett kérelmeiket módositani.

A biróság a per tárgyára nézve a felek között létező jogviszonyt, azok előadásaitól és kéréseitől függetlenül, a beszerzett bizonyitékok szerint itéli meg; azonban olyan czímek alapján, melyek a törvény 3. és 5. *a)* §-aiban (a jelen utasitás 28. és 36. §-aiban) elő nem soroltattak, vagy a melyek a kereset beadásakor a zárhatáridők elmulasztása miatt már el voltak enyészve, a támasztott igényeknek helyet adni nem szabad.

A törvényszék itélete ellen a felek az illető kir. itélőtáblához és onnan a kir. Curiához birtokon belül felebbvitellel élhetnek.

35. §. (törv. 5. §.)

A törvény 3. és 4. §-ainak (a jelen utasitás 28. és 34. §-ainak) rendelkezései a törvény 3. §-ában (a jelen utasitás 28. §-ában) felsorolt, folyamatban levő és jogérvényes itélettel még el nem döntött perekben is alkalmazandók.

II. *A)* FEJEZET.

Az urbéri elkülönités és az arányositás megengedhetősége.

36. §. (törv. 5. *a)* §.)

A törvény 3—5. §-ainak (jelen utasitás 28., 34. és 35. §-ainak) rendelkezései az urbéri haszonvételekkel terhelt erdők, legelők és nádasok elkülönitésének, valamint az arányositásnak megengedhetősége iránt inditott ügyekben is alkalmazandók.

37. §.

Az urbéri haszonvételekkel terhelt erdők, legelők és nádasok elkülönitésének és a közös használat alatti területek arányositásának folyamatba tételére az érdekelt feleknek engedett határidők lejárván, a királyi törvényszékek intézkedni kötelesek, hogy ezen rendezési ügyekben a megengedhetőség iránti kereset az ügygondnokok által a jelen utasitás 10. §-ában foglalt birság terhe alatt haladék nélkül beadassék.

A törvényszék az eddig beszerzett vagy a közigazgatási hatóságok utján ezután beszerzendő adatok alapján utasitja az ügygondnokot az iránt, hogy a keresetet kiknek nevében inditsa meg.

A jelen utasitás 30. §-a az urbéri haszonvételekkel

terhelt erdők, legelők és nádasok elkülönitésének, valam az arányositásnak megengedhetősége iránt inditott ügyben is alkalmazandók.

38. §.

Meghatározott személyek egyéni tulajdona gyanánt telekkönyvezett ingatlanok urbéri elkülönitése vagy arányositása végett a telekkönyvi tulajdonosok mint alperesek ellen inditott kereset egy példánya a telekkönyvi tulajdonosnak, vagy ha többen vannak, a telekjegyzőkönyve (betétek) sorrendjében első helyen megnevezettnek kézbesittetik s a többiek a kereset tárgyalására felzeteke egyénileg megidézendők.

Minden más esetben a kereset az érdekeltek összesége ellen intézendő s azok hirdetmény utján idéztetnek meg, mely hirdetmény a községelőljáróság által szokott módo közhirré teendő, s úgy a hivatalos lapba, valamint a vidéknek legalább egy hirlapjába beiktatandó.

A kereset egyénileg megidézendő alperesek létébe négy teljes példányban adandó be, melyek közül egy a jelen §. első bekezdésében emlitett telekkönyvi tulajdonosnak kézbesittetik, egy a helységelőljáróságnak adatik ki és egy a biróságnál tartatik vissza, s a felek az idéző végzésben és hirdetményben értesittetnek, hogy ezen kereset példányokat megtekinthetik.

A kereset negyedik példánya felperesnek kézbesittetik.

Olyan esetekben, midőn egyénileg megidézendő alperesek nincsenek, a keresetet csak három példányban kell beadni, melyek közül egy a helység előljáróságának a hirdetménynyel együtt kiadatik, egy a biróságnál tartatik vissza, a harmadik pedig a felperesnek kézbesittetik.

A helységelőljáróság a hirdetmény közzétételéről a birósághoz bizonyitványt beküldeni köteles.

A tárgyalás a kézbesités s illetőleg a hirdetmény hirlapi közzétételének valószinű idejétől számitott 45 napra tüzendő ki.

A tárgyaló biró a tárgyaláson megjelent feleket az egyezség nem sikerülése esetében felhivja, hogy nyilatkozzanak arra nézve, kik csatlakoznak a felpereshez és kik maradnak alperesek.

Hivatalból kinevezett ügygondnok által inditott keresetekben a felpereseket mindaddig, mig közös képviselőt egyetértéssel nem neveznek, az ügygondnok képviseli. Az egyes felpereseknek azonban joguk van, hogy az ügygondnok mellett magukat a perben külön is képviseltessék.

Felperesek részére ügygondnok rendelendő azon esetre is, ha az urbéri elkülönitésnek vagy az arányositásnak különben is hivatalból eszközlendő folyamatbatételét a volt földesúri minőségben érdekelt felek kérték vagy kérik, de a kitűzött tárgyalásokon nem jelennek meg, vagy az ügy lebonyolitását más módon akadályozzák.

Ha a jelen szakasz első bekezdése értelmében egyenileg megidézett alperesek sem maguk, sem kellő meghatalmazott által meg nem jelennek, a tárgyaló biró részükre ügygondnokot nevez s a tárgyalásra új határnapot tűz ki, melyre ugy az alpereseket, mint az ügygondnokot megidézi. Ily esetekben a további birói határozatok nemcsak az ügygondnoknak, hanem az alpereseknek is kézbesitendők (jelen utasitás 12. §.).

Ha a kereset a jelen szakasz második bekezdése értelmében az érdekeltek összessége ellen intéztetett, kötelesek az alperesek magukat a tárgyaláson egy közös

vagy több külön meghatalmazott által képviseltetni. Ha pedig az alperesek meg nem jelennek, vagy a meghatalmazottak választására vonatkozó birói felhivásnak eleget nem tesznek: részükre ügygondnokot az eljáró biró nevez ki s a tárgyalást nyomban ezzel tartja meg. Az utóbbi esetben a további birói határozatok csupán az ügygondnoknak kézbesitendők.

39. §.

Közös használatú terület arányositása végett meginditott perben a keresettől elállásnak helye nincs, s ha azt a felperes vagy az érdekeltek valamelyike folytatni nem kivánja, a per továbbfolytatására ügygondnok nevezendő.

Erdők, legelők s nádasok urbéri elkülönitése végett inditott keresetben a felperesnek a pertől való elállása azon hatálylyal bir, hogy a per tárgyát képező ingatlanok iránt támasztott igényéről végleg lemondottnak tekintetik.

Ha a volt földesur, a volt urbéresek haszonvételével terhelt erdők, legelők vagy nádasokból igényelhető részesedéséről lemondott, a közös használatban maradó területre nézve a volt urbéresek, az iskolák és egyházak egyéni részesedésének aránya hivatalból állapitandó meg.

40. §. (törv. 5. *b)* §.)

Az erdők, legelők és nádasok urbéri elkülönitése, valamint az arányositás végett inditott perekben a megengedhetőség iránt hozott itéletnek magában kell foglalnia az urbéri elkülönités vagy arányositás tárgyát képező ingatlannak megállapitását és telekkönyvi megjelölését.

Az arányositás megengedhetőségére vonatkozó tárgyalás és itélet, ha az illető ingatlanokat a volt urbére-

sek haszonvételei is terhelik, hivatalból kiterjesztendő az urbéri elkülönités megengedhetőségének kérdésére is.

III. FEJEZET.

A tagositás megengedhetősége.

41. §. (törv. 6. §.)

A tagositás minden község határára nézve külön eszközlendő, s rendszerint a község határának egész területére kiterjed.

Senkit sem lehet arra kötelezni, hogy birtokáért más község határán fogadjon el kielégitést.

A tagositást a birtokosok bármelyike kérheti, s az mindig elrendelendő, ha a tagositást kivánók birtoka, a tagositandó község területének egy negyedrészét képezi.

Ezen egy negyedrész területi kiszámitása tekintetében az adókataszteri adatok irányadók.

Az állami, törvényhatósági és községi vagyon, a közalapitványi javak, a közintézetek és köztársulatok, valamint a gyámság és gondnokság alatt levők birtoka az általános tagositást kivánók birtokához számitandók.

Urbéri haszonvételekkel terhelt azon erdők, legelők és nádasok, valamint arányositás alá tartozó azon közös használatú területek, melyeknek rendezése még befejezve nincs, az általános tagositást kivánók birtokához számitandók, — ellenben azok, melyeknek urbéri elkülönitése vagy arányositása már megtörtént, azoknak birtokához számittatnak, kiknek a megosztás szerint tulajdonát képezik.

42. §. (törv. 7. §.)

Természetes határokkal biró vagy művelés-mód által elkülönitett egyes határrészeknek (dülők) gazdasági javitások czéljából kivánt külön tagositása, az illető terület egy negyedét biróknak indokolt kérelmére azon község összes határának tagositása nélkül is megengedhető.

A törvény 6. §. (jelen utasitás 41. §.) három utolsó bekezdésének rendelkezései részleges tagositások eseteiben megfelelően alkalmazandók.

Továbbá bármelyik félnek indokolt kérelmére, a tagositás megengedése iránti itéletben elrendelheti a biróság azt, hogy a község határához tartozó, nagy kiterjedésű erdő, legelő és havasi területek, a mennyiben urbéri elkülönités vagy arányositás tárgyát nem képezik, a felmérésből és tagositási eljárásból kihagyassanak.

Ilyen esetekben a biróság a birtokosok kivánatához kötve nincs, hanem a helyi viszonyok alapján határoz.

43. §.

A község határához tartozó, de az előző szakasz harmadik bekezdése alapján a tagositási eljárásból kihagyott területek sem a tagositást kivánók, sem pedig az azt ellenzők birtokához hozzá nem számitandók, hanem egészen számitáson kivül maradnak.

44. §. (törv. 8. §.)

Erdők urbéri elkülönitése vagy arányositása alkalmával, az erdők között létező egyes földrészletek akkor is kicserélés alá vétethetnek, ha a határ tagositása folyamatban nem volna.

A kicserélés ilyen esetben is a tagositás elvei szerint eszközlendő.

Olyan erdő közötti részletek, melyek az 1880-ik évi január 1-én állandó lakással be voltak telepitve, általános tagositás esetén kivül csak a tulajdonos beleegyezése mellett képezhetik kicserélés tárgyát.

45. §.

A tagositás iránti kérvény a község összes birtokosai ellen intézendő, kik hirdetmény utján idéztetnek meg, mely hirdetmény a községi elöljáróság által szokott módon közhirré teendő, s ugy a hivatalos lapba, mint a vidéknek legalább egy hirlapjába is beiktatandó. A tagositás iránti kérésről egyidejüleg az illetékes árvaszék is értesitendő.

A kérvény négy példányban adandó be, melyek közül egy a helység elöljáróságának adatik ki, és egy a biróságnál tartatik vissza, s az érdekelt felek az idéző hirdetményben értesittetnek, hogy a kérelem ezen példányát megtekinthetik.

A kérvény harmadik példánya a tagositást kérő félnek, és negyedik példánya az árvaszéknek kézbesittetik.

A helységelöljáróság a hirdetmény közzétételéről a birósághoz bizonyitványt beküldeni köteles.

A tárgyalás a kihirdetés s illetőleg a hirlapi közzététel valószinü idejétől számitott 45 napra tüzendő ki.

A tárgyalás elrendelésével egyidejüleg a törvényszék az egynegyedrész terület kiszámitására való tekintettel hivatalból beszerzi a gyámság és gondnokság alatt levők névjegyzékét, valamint a birtokukra vonatkozó adatokat, továbbá hivatalból intézkedik, hogy a szükséges adókataszteri adatok a tárgyalás alkalmával az eljáró biró rendelkezésére álljanak.

Minden oly kérvény benyujtásáról, mely valamely község egész határát felölelő tagositás megengedésére

irányul, a kataszteri háromszögelési adatok előkészitésének kieszközlése czéljából a kir. törvényszék az igazságügyministerhez jelentést tenni köteles.

A tagositás megengedhetősége iránti határozat a tagositást kérő és a tagositást ellenző felek közös meghatalmazottjainak, s szokott módon kihirdetés végett a község előljáróságának kézbesittetik.

46. §. (törv. 9. §.)

A tagositási kérelem nyomán a helyszinére tárgyalás tüzendő ki, s ez alkalommal a kiküldött tárgyaló biró az érdekelt felek meghallgatása után hivatalból nyomozza ki, hogy a tagositás elrendelésének feltételei, s illetőleg a részleges tagositás (törv. 7. §.; jelen utasitás 42. §.) helyes indokai megvannak-e?

A tárgyalásra szabályszerüen megidézett, de meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A felek nyilatkozatai és a beszerzett adatok alapján a kir. törvényszék a tagositás megengedhetősége felett határozatot hoz, mely az illető kir. táblához felebbezhető. A harmadbirósághoz felebbvitelnek csak akkor van helye, ha a kir. tábla az első biróság határozatát megváltoztatta.

Ha a tagositás azon okból nem engedtetik meg, mivel az azt kivánók birtoka a törvényes mértéket nem éri el, a tagositás újból kérelmezhető, mihelyt e hiány pótoltatott.

47. §.

Tagositás esetében azzal egyidejüleg az ugyanazon község területére vonatkozó összes birtokrendezési ügyek végleg elintézendők.

A biróság hivatalból gondoskodni köteles, hogy a

jelen utasitás 28. és 36. §-aiban elősorolt perek és ügyek lehetőleg a tagositási előmunkálatok folyama alatt s mindenesetre a tagositási tervezet megállapitása előtt jogérvényesen elintéztessenek.

E czélból a kir. törvényszék az emlitett pereket és ügyeket az eljáró birónak a kiküldés alkalmával (törv. 10. §., jelen utasitás 48. §.) jegyzék mellett adja át, mely az ügy naplójához csatolandó.

IV. FEJEZET.

Az előmunkálatok.

48. §. (törv. 10. §.)

Az erdők, legelők és nádasok urbéri elkülönitését, az arányositást és tagositást megengedő határozatnak jogerőre emelkedése vagy az iránt a biróság előtt keletkezett egyezségnek létrejötte után, a kir. törvényszék az előmunkálatok vezetése és teljesitése végett egyik birói tagját küldi ki, s ez a birtokrendezési összes előmunkálatokban hivatalból és önállóan jár el.

49. §. (törv. 11. §.)

Az előmunkálatokat képezik:

1. erdők, legelők és nádasok urbéri elkülönitésénél, valamint arányositásoknál:

a) a rendezés tárgyát képező terület mérnöki felvétele és területi kiszámitása;

b) a kicserélés alá vétetni kért erdő közötti földrészleteknek és a helyettök fölajánlott ingatlanoknak (törv. 8. §.; jelen utasitás 44. §.) mérnöki felvétele és területi kiszámitása;

c) az urbéri illetményeknek és az arányositás kulcsának megállapitása végett a törvény értelmében szükséges adatoknak és bizonyitékoknak beszerzése;

d) az esetleg szükséges osztályozás és becslés;

e) a mérnöki munkálatok hitelesitése.

2. Tagositásoknál:

a) a tagositandó terület határainak tüzetes megállapitása s az egész terület mérnöki felvétele és kiszámitása;

b) az egyéni birtokállapot mérnöki felvétele és területi kiszámitása;

c) az osztályozás és az esetleg szükséges becslés;

d) a mérnöki munkálatok hitelesitése.

Ha a rendezés vagy tagositás tárgyát képező birtokról korábbi használható felvétel létezik, és ha azt a felek alapul egyetértőleg elfogadják, ez esetben az újabb felmérés mellőzhető.

Ha ugyanazon községben a tagositással egyidejüleg urbéri elkülönités vagy arányositás is van folyamatban, az előmunkálatok együtt és kapcsolatosan teljesitendők.

50. §.

Azon kérdés eldöntésénél, vajjon az előző szakasz utolsóelőtti bekezdésében emlitett felvétel a kitűzött czélra használható-e vagy sem: az eljáró biró a felek előadásához kötve nincs, hanem a kolozsvári kataszteri igazgatóság meghallgatása után határoz [törv. 18. §. *a)*; jelen utasitás 91. §. *a)*].

51. §.

Oly esetekben, midőn az urbéri elkülönités tárgyát képező erdők, legelők és nádasokból igényelhető részesedésről a volt földesurak lemondanak, valamint a csupán egy

község birtokosait érdeklő olyan arányositások eseteiben, midőn illetményének természetben elkülönitését egyik részes sem kivánja, a mérnöki felvétel mellőztethetik, s ily esetekben az eljárás a részesedési aránynak megállapitására korlátozható.

52. §. (törv. 12. §.)

Az előmunkálatoknak folyama alatt felmerülő kérdésekben nyomozó birói eljárás alkalmazandó, melynél alakszerű perbeszédeknek helye nincs.

A tárgyalás czéljának megjelölése mellett szabályszerűen megidézett felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Az eljáró biró minden felmerülő kérdésben köteles a felek között a békés megegyezés létrehozatalát megkisérleni és annak eredményét jegyzőkönyvbe venni. A megegyezés létre nem jötte esetében, a vitás kérdés iránt a felek nyilatkozatai jegyzőkönyvbe vétetnek s az eljáró biró az ügy tisztába hozatalára szükséges adatokat és bizonyitékokat hivatalból szerzi be.

53. §.

Az eljáró biró a tárgyalásoknak a jelen utasitás szerint előirt sorrendjét megtartani köteles és az előzetesen megoldandó feladat teljes elintézése előtt nem veheti tárgyalás alá a csak azután következő kérdés megoldását; jelesül nem vonhatja az előmunkálatok körébe az ügy érdemének és a végrehajtásnak kérdéseit, és viszont nem halaszthatja el az előmunkálatok keretébe tartozó kérdések megoldását az ügy érdemére és még kevésbbé a végrehajtásra.

Egyezségek azonban bármikor köthetők az eljárás későbbi feladatát képező kérdések fölött is. Az elhelyez-

kedés iránt ellenben nem lehet az osztályozás és becslés befejezése előtt érvényesen egyezséget kötni.

54. §.

Az összes tárgyalásokat, a tanuk kihallgatását, a szükséges szemléket, az osztályozást és becslést, valamint a hitelesitést az eljáró biró személyesen vezeti.

55. §.

Az eljáró biró köteles intézkedni, hogy az előmunkálatok folyama alatt a jelen utasitás értelmében tartandó tárgyalások fontos ok nélkül el ne halasztassanak, hanem az ezen tárgyalásokon megoldandó összes kérdések elintézésével befejeztessenek.

Ha a tárgyalás megszakitása a működő mérnök mulasztása miatt vált szükségessé, a mulasztó az eljáró biró által, a tárgyalás elhalasztása által okozott összes költségekben föltétlenül elmarasztalandó (jelen utasitás 91. §. *d)*.

56. §.

Az eljáró biró minden oly urbéri elkülönitési, arányositási és tagositási ügyben, melyben az eljárás tárgyát képező területen rendezetlen patakok, vizfolyások, mocsarak vagy állóvizzel boritott területrészek fordulnak elő, az előmunkálatok kérdésében tartott tárgyalás alkalmával köteles az érdekelt felek figyelmét arra is felhivni, illetőleg okszerű felvilágositás által odahatni, hogy a szóban levő területek vizeinek rendezését, illetőleg lecsapolását a birtokosok saját jól felfogott érdekükben lehetőleg még az osztályozást megelőzőleg keresztülvinni igyekezzenek; egyuttal azt is értésükre adván az érdekelteknek, hogy a szóban forgó munkálatok terveit az ez idő szerint

Kolozsvártt állomásozó kerületi kulturmérnöki hivatal díjtalanul fogja elkésziteni (1889. évi augusztus hó 27-én 30.081. sz. a. kelt rendelet. Lásd »Magy. Rend. Tára« 1889. évf. 2009. lap).

57. §. (törv. 13. §.)

Az urbéri elkülönités, arányositás és tagositás alatti területekre nézve az eljárás folyamában felmerülő határjárási és mesgyeigazitási vitás kérdések fölött, valamint az urbéri elkülönités vagy arányositás tárgyát képező területek birtokállapotának ideiglenes fentartása fölött, a törvényszék által kiküldött eljáró biró a sommás eljárás szabályai szerint külön tárgyalást tart és első fokban önállóan itél.

Ezen kérdésekben az 1868. évi LIV., illetőleg 1881. évi LIX. törvényczikknek az eljárásra, a bizonyitásra és a perorvoslatokra vonatkozó szabályai alkalmazandók. Perujitásnak ez ügyekben helye nincs.

Ezen külön tárgyalandó kérdések az urbéri birtokrendezés, arányositás vagy tagositás menetére halasztó hatálylyal nem birnak.

58. §.

Az előző §-ban felsorolt ügyekben a felek irásbeli beadványai a kir. törvényszékhez benyujtandók. Az eljáró biró határozatait a kir. törvényszék iktatói száma alatt, mint annak kiküldött egyes birája adja ki, s jelentéseit a felsőbb bírósághoz is ily alakban terjeszti fel.

Ezen ügyek az urbéri elkülönités, arányositás, vagy tagositás ügyétől elválasztva külön jegyzőkönyvben tárgyalandók és elintézendők.

Felebbvitel esetében ez ügyek azonnal felterjesztendők és a felsőbb biróságok által soron kivül elintézendők.

Az urbéri elkülönités, vagy arányositás tárgyát képező

területek birtokállapotának ideiglenes fentartása iránt a kir. járásbiróságok előtt folyamatban levő perek az előző §-ban szabályozott módon leendő további elintézés végett az illetékes kir. törvényszékhez hivatalból átteendők.

Olyan perek, melyek határjárás és mesgye-igazitás iránt az urbéri elkülönités, arányositás vagy tagositás alatti területekre vonatkozólag a kir. járásbiróságok előtt tétettek folyamatba, a kir. törvényszék határozata és megkeresése folytán ahhoz átteendők.

Az erdőtörvény (1879 : XXXI. t.-cz.) 17. és 24. §-ainak az üzemtervekre vonatkozó intézkedései az ideiglenes birtokállapot birói fentartásánál figyelembe veendők.

59. §.

A kir. törvényszék az eljáró birónak kiküldése alkalmával intézkedik az iránt, hogy az illető telekkönyvi hatóság az urbéri elkülönités, arányositás vagy tagositás tárgyát képező területre vonatkozó összes telekjegyzőkönyvek (betétek) *A)* és *B)* lapjainak kivonatos hiteles másolatait, valamint a részletlajstromnak, névjegyzéknek és vázrajzoknak másolatait haladék nélkül készittesse el és a kir. törvényszéknek küldje meg, mely azokat az eljáró birónak adja át.

Ezen másolatok elkészitésének költségeit az érdekeltek viselik, s azok a költségelőirányzatba (137. §.) felveendők.

Ha az illető község határát vasuti vonal érinti, a megfelelő központi telekkönyvnek az illető határra vonatkozó birtoklapjáról (1868: I. t.-cz. 32. §. és 1881 : LXI. t.-cz. 14. §.) készitett hivatalos másolat is megszerzendő.

Az eljáró biró kiküldése alkalmával egyidejűleg a kir. törvényszék az iránt is intézkedik, hogy az 1880. évi november hó 20-án 3149/I. M. E. sz. alatt kelt rendelethez mellékelt utasitás. (»Magy. Rend. Tára« 1880. évf.

1267. lap) 1. és 2. pontjaiban meghatározott kivetési lajstromokat az adóhivatalok haladéktalanul megküldjék és hogy a fentebb elősorolt telekkönyvi adatok másolatainak, a hirdetményezéseknek, valamint az előmunkálatok megkezdése végett kiküldendő bizottságnak költségeire megkivántató összeget az ezek előlegezésére köteles felek befizessék.

Községek egész határára kiterjedő tagositások eseteiben a kir. törvényszék az eljáró biró kiküldése alkalmával megkeresi a kolozsvári kataszteri igazgatóságot, hogy a község határára vonatkozó háromszögelési adatokat közölje a kir. törvényszékkel, mely azokat az eljáró biró rendelkezésére bocsátja.

Az előmunkálatok elrendelt megkezdéséről az illető közigazgatási hatóságok oly figyelmeztetéssel értesitendők, hogy ha a községi, megyei, vagy állami utakra nézve változtatás, vasut épitése, árkok, patakok, folyók szabályozása, csatornák ásása volna tervben, azt a kir. törvényszékkel közöljék.

Az előmunkálatok elrendelt megkezdéséről az illető telekkönyvi hatóság azzal értesitendő, hogy a telekkönyvi adatok másolatainak kiállitása után ott felmerülő birtokváltozásokra vonatkozó végzéseit a kir. törvényszékkel közölje, mely azt az eljáró birónak adja ki.

60. §.

Az előző szakasz értelmében megszerzett telekkönyvi adatokat és esetleg háromszögelési pontokat az eljáró biró a működő mérnöknek a felvételi munkálatokba való bevezetés alkalmával adja ki és a telekkönyvi adatok kiállitása után felmerült birtokváltozásokról az előző szakasz utolsó bekezdéséhez képest közölt telekkönyvi végzéseket az osztályozás és becslés alkalmával elismervény mellett a működő mérnöknek átadja és utasitja őt azoknak pon-

tos átvezetésére. A később érkező telekkönyvi végzéseket az eljáró biró magánál tartja és a jelen utasitás 85. §-a szerinti eljárás alkalmával használja fel.

61. §.

Az eljáró biró az előmunkálatok megkezdése végett a helyszinére határnapot tűz ki, melyre mindazok, kik a telekjegyzőkönyvekből (betétekből) kitetszőleg az urbéri elkülönités, arányositás vagy tagositás tárgya iránt tulajdoni czímen érdekelteknek mutatkoznak, egyénileg hivatalból megidézendők; ezenkivül az összes érdekeltek, az urbéri elkülönités, arányositás vagy tagositás alatt álló községnek elöljárósága által szokott módon közhirré teendő s úgy a hivatalos lapba, valamint a vidéknek legalább egy hirlapjába beiktatandó hirdetmény által is megidéztetnek.

Az egyéni megidézésnek elmaradása vagy a kézbesités késedelme sem az eljárás folyamát nem akadályozza, sem jogorvoslatokra indokul nem szolgálhat.

Arányositási és tagositási ügyekben az előmunkálatok megkezdése végett kitűzött határnap közzétételére vonatkozó hirdetményben az eljáró biró felhivja egyszersmind a birtokrendezési mérnököket, hogy azok, a kik a kérdéses ügyben a működő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett, ajánlataikat ő hozzá, vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

62. §.

A kitűzött határnapon mindenekelőtt az érdekelt feleknek az eljárás további folyama alatt leendő képviselete rendezendő a következő szabályok szerint:

A volt urbéresek minden esetben külön képviseleti

csoportot képeznek; a többi kisebb birtokosok birtokaik területi nagysága szerint képviseleti csoportokba osztandók be, ugy, hogy azok, kik öt holdnál kevesebb kiterjedésű ingatlant birnak, az első csoportot, és az 5 és 50 hold közötti birtokosok a második csoportot képezzék. Az 50 holdnál nagyobb kiterjedésű ingatlanok birtokosai saját egyéni képviseletükről gondoskodni kötelesek.

A volt urbéresek és a kisbirtokosok csoportjai a további birói határozatok kézhez vétele czéljából kötelesek egy, a törvényszék székhelyén lakó ügyvédet, vagy a helységben lakó önjogú tagjaik közül egy vagy legfeljebb két képviselőt választani.

Ha a volt urbéresek és a kisbirtokosok csoportjai a képviselők választását elmulasztanák, vagy egymás közt megegyezni nem tudnának, közülök egyik birtokost az eljáró biró képviselőül kinevezi. A megválasztott vagy kinevezett tagok 5 frttól 100 frtig terjedhető pénzbirság terhe alatt kötelesek a megbizatást elfogadni.

Az egyéni képviseletre jogositott nagyobb birtokosok, ha maguk a törvényszék területén nem laknak, kötelesek egy, a helységben vagy a törvényszék székhelyén lakó meghatalmazottat nevezni, a mit ha elmulasztanak, a birói határozatok külön kézbesitésére igényt nem tarthatnak.

A birói határozatok és értesitések a feleken s illetőleg azoknak ezen szakaszban elősorolt képviselőin kivül mindig kézbesitendők még a helység-előljáróságnak is, mely azokat a községben szokott módon haladék nélkül közhirré tenni és ennek megtörténtéről a határozatot kiadó eljáró biróhoz vagy törvényszékhez bizonyitványt beküldeni köteles.

Ha a felek képviseletükről maguk gondoskodnak: az eljáró biró a képviselők meghatalmazó iratait átveszi s

azokat a jegyzőkönyvhöz csatolja. Képviselőktül csak azok fogadhatók el, kik kellő felhatalmazást mutatnak be.

63. §.

Arányositási és tagositási ügyekben az előmunkálatok megkezdésére kitűzött tárgyalás további feladatát a működő mérnök megválasztása és a költségelőirányzat elkészitése képezi.

64. §. (törv. 14. §.)

Urbéri elkülönitési, arányositási és tagositási eljárásoknál működő mérnökök gyanánt csak e részben minősitéssel biró mérnökök alkalmazhatók.

A működő mérnöki minősitésnek és az egyöntetű műszaki eljárásnak részletei rendeleti uton szabályozandók.

A működő mérnökök állandóan alkalmazott birósági szakértők minőségével birnak.

Azt, hogy az 1871: VIII. törvényczikkben foglalt fegyelmi szabályok a működő mérnökökre minő módositásokkal alkalmazandók, továbbá, hogy ellenük rendbirság kiszabásának mely esetekben és minő módozatok közt van helye: az igazságügyminister rendeleti uton szabályozza.

65. §.

A működő mérnököt urbéri elkülönités esetében a volt földesur vagy földesurak alkalmazzák, kik helyszini eljárás nélkül irásban felszólitandók, hogy az alkalmazandó mérnököt nevezzék meg s a vele kötendő szerződést jóváhagyás végett 30 nap alatt a törvényszékhez terjeszszék be.

Ha a volt földesur vagy földesurak ezen felhivásnak nem tesznek eleget: a működő mérnököt az eljáró biró

indokolt előterjesztésére a törvényszék nevezi ki. A működő mérnököt urbéri elkülönitési ügyekben akkor is a törvényszék nevezi ki, ha a volt földesurak különböző egyének alkalmazását kérik, csakhogy ez esetben a volt földesurak által ajánlatba hozott mérnökök egyike nevezendő ki.

Arányositás vagy tagositás esetében azonban a működő mérnököt az eljárás által érdekelt felek közös egyetértéssel választják. Közös egyetértés hiányában, a jelen utasitás 76. §-ában meghatározott érdekcsoportok, illetőleg községek mindenikének joga van, tekintettel az eljáró biró által előterjesztendő pályázatokra (jelen utasitás 61. §-ának utolsó bekezdése) vagy azoktól függetlenül, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett, mérnököt ajánlani, s ezek közül a működő mérnököt, figyelemmel az ajánlatba hozott mérnökök egyéni minőségére és a szerződésben ugy a munkadíjak, valamint a határidők tekintetében foglalt kikötésekre és azon vállalatok mennyiségére, melyekkel a jelentkezők a biróság tudomása szerint elfoglalva vannak, a törvényszék nevezi ki.

A működő mérnököt arányositási és tagositási ügyekben akkor is a törvényszék nevezi ki, ha az érdekelt felek az e czélból kitűzött határnapon mérnöknek ajánlatba hozatalát bármi oknál fogva elmulasztják.

A működő mérnökkel kötendő szerződés határozatainak a munkák mennyisége, minősége és kiviteli módja tekintetében a jelen utasitásban foglalt szabályokkal ellentétben állani nem szabad, és annak az I. alatt csatolt mintákban foglalt szerződési főbb pontokat magában kell foglalnia. A munkálatok teljesitésének határideje a körülmények által engedett legrövidebb időre szabandó.

A szerződés érvényéhez a kir. törvényszék jóváhagyása szükséges.

Oly esetekben, midőn a község egész határa kerül tagositás alá, a mérnöki szerződés csak a kolozsvári kataszteri igazgatóság meghallgatása után hagyható jóvá.

66. §.

Arányositási és tagositási ügyekben a mérnöki szerződés a költségelőirányzattal egyidejűleg hagyandó jóvá.

67. §. (törv. 14. a. §.)

Urbéri elkülönitési, arányositási és tagositási ügyekben a működő mérnök kinevezésének, valamint a mérnöki szerződés jóváhagyásának kérdésében, továbbá arányositási és tagositási ügyekben a költségelőirányzat megerősitésének kérdésében is felebbvitelnek van helye a kir. törvényszék által hozott végzés ellen a kir. itélőtáblához, mely végérvényesen határoz.

Hasonlóképen egyfokú felebbvitelnek van helye a kir. itélőtáblához a költségek előlegezését elrendelő törvényszéki végzések ellen is.

A működő mérnök kinevezésének a mérnöki szerződés jóváhagyásának, valamint a költségelőirányzat megerősitésének kérdésében hozott törvényszéki végzés ellen használt felebbvitelnek az eljárás folytatására halasztó hatálya van.

68. §.

Urbéri elkülönitési ügyekben a mérnöki szerződésnek, arányositási és tagositási ügyekben pedig a költségelőirányzatnak is jóváhagyása után, illetőleg, ha azt az érdekeltek egyetértőleg kérik, s egyszersmind a szükséges költségelőlegről gondoskodnak, a költségelőirányzat jóváhagyása előtt is, az eljáró biró a bizalmi férfiak megválasztása, az urbéri elkülönités, arányositás vagy tagositás

tárgyát képező terület határainak megállapitása, és a mérnök bevezetése végett a helyszinére határidőt tűz ki, s arra a feleket, a működő mérnököt és a szomszédos községek elöljáróságait megidézi.

E határnapon első sorban az érdekeltek szükséges számú, a felmérendő területtel ismerős bizalmi férfiakat (indicatorokat) választanak meg a birtokos gazdák sorából. Ha az érdekeltek bizalmi férfiakat bármi oknál fogva nem választanak, vagy közös egyetértésre nem jutnak, azokat az eljáró biró nevezi ki. A bizalmi férfiakat az eljáró biró a megválasztás, illetőleg kinevezés elfogadására s kötelességük teljesitésére 100 frtig terjedhető pénzbirság terhe alatt szorithatja.

A bizalmi férfiak napidíjának összege meghallgatásuk mellett ugyanezen alkalommal állapitandó meg (jelen utasitás 91. §.). E díjakat a törvényszék — a községi elöljáróság és működő mérnök közös bizonyitványa alapján — az előmunkálatok hitelesitése után utalja ki.

A határjárást az eljáró biró, — a községelőljáróság egy tagjának, a működő mérnöknek és a bizalmi férfiaknak jelenlétében — a határvonalok pontos megállapitásával eszközli, a kellő helyeken s nevezetesen a törés-pontokon a szokásszerű határjeleket megujittatja, szükség esetén új határjeleket állittat fel s eljárásának eredményét, az egyes régi, megujitott vagy ujra felállitott határjelek fekvésének körülirásával, jegyzőkönyvbe veszi. A jegyzőkönyv e része a működő mérnöknek hivatalos másolatban kiadandó.

Ha a határjárás alkalmával a szomszédos községek között a határvonal vagy mesgye iránt vita támad, ez a jelen utasitás 57. §-ának határozatai szerint az eljáró biró által azonnal tárgyalandó és elintézendő.

A határjárással egyidejűleg az eljáró biró a működő mérnököt a munkálatba bevezeti.

A működő mérnök és a felek az esetben, ha az eljáró biró a határjárást nem megfelelő módon teljesiti és a felmérendő terület határait tüzetesen nem állapitja meg: orvoslásért a törvényszékhez fordulhatnak.

69. §.

A működő mérnök köteles minden általa készitett munkálatot sajátkezűleg aláirni és úgy a műszaki kivitel, mint a helyszinelés és telekkönyvi adatok alkalmazásának helyes voltáért felelős.

70. §.

Ha a működő mérnököt munkája teljesitésében valaki gátolná, az illető járási szolgabiró a mérnök kérésére a szükséges karhatalom kirendelése iránt azonnal intézkedik.

Nagyobb mérvű ellenszegülés vagy az eljárás erőszakos akadályozása esetében, az eljáró biró felkérése nyomán az alispán a fennálló szabályok utasitása szerint a fegyveres erő alkalmazása iránt haladék nélkül intézkedni és az eljárás zavartalan keresztülvitelét biztositani köteles.

71. §.

A terület mérnöki felvételénél a következő szabályok tartandók meg:

a) Minden térkép szabványszelvényeken veendő fel, melyek 30″ (bécsi hüvelyk) hosszú és 24″ széles vászonra feszitett papirból állanak; ezen szelvények hosszából 2″ 6‴ és szélességéből 2″ minden oldalon szélnek hagyatik s az igy megmaradó 25″ hosszú és 20″ széles lap használtatik a térkép felvételére.

b) A működő mérnök — a mennyiben a jelen utasitásnak 72. §-a nem követendő — köteles először is alapháromszögmérést teljesiteni. Ezen alapháromszögelés egy külön szelvénylapon hajtandó végre és ahhoz az illető vagy a szomszédos községek határaiban esetleg meglevő országos háromszögelési pontok kiindulásul: nevezetesen az észak vonalának meghatározására szolgálandanak. Minthogy azonban ily pontok csak kivételesen állandanak rendelkezésre, az alapháromszögelés rendesen azok nélkül lesz eszközlendő, az észak vonala is többnyire csak a delejtű segedelmével lesz — a mérőasztal első beállitásánál — meghatározandó. E szerint a mérőasztal, ha országos háromszögméreti pontok rendelkezésre állanak, e pontok alapján nyeri a tájékozást; ha ellenben ily pontok rendelkezésre nem állanak, úgy lesz tájékozandó, hogy a szelvény-keret rövidebb vagyis 20″-es vonala — a declinatio számbavétele mellett — képezze a combinált északvonalat is, és pedig nemcsak a háromszögelési alaplapon, hanem mindannyi részletszelvénylapokon is, melyek az alaplapon kék szinnel kitüntetendők. A háromszögelési alaplapra a jól választott és többszöri mérések által biztositott alapvonal lesz felrakandó és annak végpontjából a háromszögelés eszközlendő, mely alkalommal annyi főpontot kell meghatározni, a mennyi a részletszelvények háromszögeléséhez, a térszini viszonyokhoz képest szükséges lesz, de úgy, hogy minden részletszelvényre legalább is három ily főpont essék, melyekből a részletszelvényeken a háromszögelést külön lehessen czélszerűen végrehajtani; meghatározandók ezenfelül az állandóság jellegével biró s kivül álló pontok is p. o. tornyok, keresztek, szobrok, gyárak kéményei, tilalomfák stb. is, melyeket a többi főpontokkal együtt úgy az alaplapon, mint a részletszelvénylapokon ki kell tüntetni.

Az alapszelvény léptéke úgy választandó, hogy annak alkalmazása mellett a felmérendő egész területet lehetőleg egy szabványszelvénylapra fel lehessen venni és hogy az a rendszerinti léptéktül szolgáló 1''=40° léptéknek egyszerű szorzatát képezze.

c) Minden térképet — a mennyiben a jelen utasitásnak 72. §-a nem követendő — a delejtű északvonala irányában a b) pont szerint ugy kell felvenni, hogy szemben tekintve, annak felső része északra essék.

d) A részletfelvételi szelvényeken a b) alatt említett álló alappontok feltüntetendők és azokból a háromszögelés a csatlakozási pontokra való tekintettel az egész szelvényen végrehajtandó; a részletes felvétel a helyi viszonyok szerint sugármetszések vagy szögmérés és bemérés által eszközlendő; mielőtt azonban a háromszögelés a szelvényen be nem fejeztetnék, a részletek felvételébe bocsátkozni nem szabad. A részletes felvétel léptéke 1''=40°, nagy kiterjedésű erdő, legelő és havasi területeknél kivételesen 1''=80°.

Oly egyes határrészek, melyekben számos kis részletek fordulnak elő, a részletfelvételi szelvényen összterületök alakjával veendők fel s azokról szabványszerű mellékszelvények készitendők, melyeken az egyes részletek 1''=20° lépték mellett felveendők.

e) A felveendő összterületen találtató oly egyes részletek is mérnökileg felveendők és kiszámitandók, melyek, mint p. o. a beltelkek, szőlők stb. a rendezésnek vagy tagositás utján kicserélésnek tárgyát nem képezik. Az új felvételeket az esetleg létező régibb felvételekből vett másolások által kiegésziteni nem szabad.

f) A térképen nemcsak az egyes földrészletek és a különböző művelésnemek, hanem mindazon tárgyak felveendők, melyek, mint p. o. az utak, árkok, hegyélek, pata-

kok, források, épületek stb. a rendezési vagy tagositási terv elkészitésénél tekintetet érdemelnek.

g) A térképen az egyes dülők és aldülők határai pontozással kitüntetendők s azok nevei beirandók és római számokkal jelölendők.

h) A felvételi térképről az eljárás alatti használatra köteles a mérnök másoló vászonra vagy papirra lehetőleg egy lapon egy teljes másolatot késziteni, melyen az egyes részletekbe a tulajdonosok nevei és a helyrajzi számok beirandók, a dülők határai és azok elnevezései kitüntetendők, s a patakok és utak szabályszerűen szinezendők. Ha a tulajdonosok nevei a földrészletek kicsinysége miatt azokba be nem irathatnak, a nevek kellő hivatkozás mellett a térképi másolat szélén sorolandók elő.

Köteles továbbá a működő mérnök a község belterületén kivül eső s kicserélés tárgyát képező földrészletekre vonatkozólag az osztályozásnál használandó jegyzéket késziteni, melyben az egyes földrészletek helyrajzi számai bevezetve legyenek s az osztályszámok följegyzésére szükséges rovat nyitva legyen. Az osztályozási jegyzék két példányban készitendő (jelen utasitás 78. §.)

72. §.

Községek egész határára kiterjedő tagositások eseteiben a működő mérnök az előző §. *b)* és *c)* pontjaiban körülirt eljárást nem követheti, hanem tartozik a jelen utasitás 60. §-a szerint az eljáró biró utján nyert háromszögelési pontokból az egész község területén a grafikus háromszögelést az előző §. *a)* pontjához képest szelvényenként végrehajtani, s ez alkalommal nemcsak a felmérés czéljaira szükséges pontokat, hanem minden, a határban előforduló kiváló és állandó jellegű tárgyat, ugymint: tornyokat, kereszteket, gémes-kutakat, tilalom-

fákat, gyárkéményeket, kastélyok kupoláit stb. meghatározni, s ezen tárgyakat a térképen megfelelő kirajzolással kitüntetni.

A háromszögelési pontok állandósitásáról s épségben tartásáról az illető községek tartoznak gondoskodni és a pontok elpusztulásuk esetén a község költségén lesznek megújitandók.

A működő mérnök a háromszögelés befejezését az eljáró birónak bejelenti, a ki a felülvizsgálat teljesittetése végett a kolozsvári kataszteri igazgatóságot megkeresi. A kataszteri igazgatóság a megkeresés vétele után 30 nap alatt egy hitelesitő kataszteri mérnököt rendel ki, a ki a háromszögelést minden egyes szelvényen behatóan és különös figyelemmel a szelvények közötti csatlakozásokra megvizsgálja s a leletet külön vizsgálati jegyzőkönyvbe foglalja.

A hitelesitő mérnök mindazon szelvénylapokat, melyeken a háromszögelést helyesnek találja, a következő záradékkal látja el: »A háromszögelés megvizsgáltatván, helyesnek találtatott«.

Az ilyképen hitelesitett szelvénylapon a működő mérnök a részletek felvételét a háromszögelési hitelesités befejezése után akadály nélkül azonnal megkezdheti. Saját veszélyére szabadságában áll azonban a működő mérnöknek a részletek fölvételét a háromszögelési hitelesités előtt is eszközölni.

Ha a hitelesitő mérnök a működő mérnök háromszögelését hibásnak, de könnyen helyesbithetőnek találja, az esetben a helyesbitést a működő mérnök által azonnal és pedig közreműködése mellett végrehajtatja.

A mennyiben azonban a helyesbités rövid idő alatt eszközölhető nem lenne, vagy a mennyiben a hitelesitő kataszteri mérnök a munkát egyáltalában hibásnak és

elfogadhatatlannak találná, ezen esetekben a hitelesitő mérnök a felettes kataszteri igazgatósághoz erről jelentést és egyuttal a további eljárásra nézve kikérendő birói intézkedés czéljából a körülményeknek megfelelő javaslatot tartozik tenni.

A kolozsvári kataszteri igazgatóságtól e tárgyban vett értesülés alapján az eljáró biró a helyesbitést, illetőleg az új háromszögelést a működő mérnök költségére rendeli el, s utasitja őt, hogy a munka befejezését a felülvizsgálat ismétlése végett jelentse be.

Azon működő mérnök szerződése, kinek helyesbitett vagy újból eszközölt háromszögelési munkája sem lenne elfogadható, felbontandó.

73. §.

Az egyes földrészletek helyszinelése a telekkönyvi vázrajzok szerint eszközlendő. Ezen műveletnél a mesgyék kimutatása végett a jelen utasitás 68. §-a szerint megválasztott bizalmi férfiak (indicatorok) a működő mérnök felhivására a helyszinén megjelenni és felvilágositást adni tartoznak. Ha a szomszédos birtokosok között a mesgye iránt vita támad, s az a bizalmi férfiak közbejöttével ki nem egyenlithető, a működő mérnök a vitás területet külön felvenni, s erről az eljáró birónak jelentést tenni köteles. Ezen vitás kérdések a jelen utasitás 57. §-ának határozatai szerint az osztályozás alkalmával tárgyalandók és intézendők el.

A földrészletek számozásánál a telekkönyvi helyrajzi számok pontosan megtartandók. Ha ugyanazon egy helyrajzi számmal biró földrészlet különböző művelésnemek, utak, árkok stb. miatt több részre oszlik, az egyes részletek a helyrajzi alapszámmal és a betüsor *(a, b, c)* kisbetűivel jelölendők meg. Ha ugyanazon egy helyrajzi

számmal biró földrészlet telekkönyvön kivül tényleg felosztva több egyén birtokában van, az egyes részletek a helyrajzi alapszámmal és folyó arab alszámokkal jelölendők meg.

Ha olyan földrészletek fordulnak elő, melyek a telekjegyzőkönyvben (betétben) tévedésből felvéve nincsenek, ezek a határbeli legutolsó helyrajzi szám után következő számokkal jelölendők meg, de a földkönyvben — kellő hivatkozás mellett — a fekvésüknek megfelelő földek sorába iktatandók be.

74. §. (törv. 14. *b)* §.)

Ha a megengedhetőség iránt hozott itélet szerint felmérés tárgyát nem képező birtokrészletek felmérésének szüksége az előmunkálatok alatt merül fel, erről a működő mérnök az eljáró birónál indokolt jelentést tesz, a ki, ha szükséges, az érdekelt feleknek a költségekre is kiterjedő meghallgatása után a felmérés kérdésében határoz (törv. 18. §., jelen utasitás 91. §.).

75. §.

Mihelyt a mérnök a felvételi térkép, ennek másolata és a két példányban kiállitott osztályozási jegyzék (jelen utasitás 71. §. utolsó bekezdése) bemutatása mellett a felvételi munkálat befejezését igazolja, az eljáró biró az osztályozást és becslést teljesitő szakértők megválasztására, valamint az osztályozás és becslés teljesitésére határidőt tűz ki, s arra a feleket megidézi.

76. §. (törv. 15. §)

Az osztályozást és becslést szakértői bizottság teljesiti.

E bizottság tagositás esetében egy elnökből, négy

rendes és két póttagból —, urbéri elkülönitési és oly arányositási ügyekben pedig, melyeknél csak egy község határa van érdekelve, egy elnökből és két rendes tagból áll, kik közül mindenik érdekcsoport két rendes és egy póttagot, illetőleg egy rendes tagot választ.

A póttagok csak a rendes tagok akadályoztatása esetében működnek.

A szakértők választásánál érdekcsoportot képeznek:

a) urbéres viszonyú községekben, egyfelől a volt földesurak, másfelől a volt urbéresek; az egyházak, iskolák és más jogi személyek a volt földesurak csoportjához számittatnak;

b) városokban, szabad és vegyes községekben urbéri elkülönitésnél, arányositásnál vagy általános tagositásnál a község összes területének —, részleges tagositásnál pedig a tagositás alatti területnek fele részét biró nagyobb birtokosok egyfelől és a fenmaradó kisebb birtokosok másfelől. Elkülönités vagy arányositás tárgyát képező közös területek, valamint a községi vagyon a számitásnál kihagyatnak és a szakértők választásánál egyik érdekcsoportban sem vesznek részt.

Ugyanazon érdekcsoportnak tagjai közmegállapodás hiányában segymá közt birtokaránylagos többséggel határoz ak.

Olyan arányositásoknál, melyekné több község van érdekelve, minden érdekelt község a bizottságba két szakértőt választ.

A szakértői bizottság elnökét az érdekcsoportok, vagy az érdekelt községek közös egyetértéssel választják; közös egyetértés hiányában pedig az eljáró biró nevezi ki.

Erdők osztályozása és becslése esetében az ezen munkálatot teljesitő szakértői bizottság elnökének erdészeti szakismeretekkel kell birnia.

Ha a megválasztott szakértő a helyszini tárgyaláson meg nem jelen: az eljáró biró az illető érdekcsoportot vagy községet más, azonnal előállitható szakértő választására szólitja fel.

Ha ez esetben a szakértő haladék nélkül elő nem állitható, vagy valamely érdekcsoport vagy község a választást akár eleve, akár ez alkalommal elmulasztja: a hiányzó szakértőket az eljáró biró nevezi ki.

Az osztályozást és becslést teljesitő szakértői bizottságnak a működő mérnök sem elnöke, sem tagja nem lehet, de az osztályozási és becslési eljárásnál minden esetben jelen kell lennie (törv. 16. §., jelen utasitás 79. §.), a nélkül azonban, hogy ezért külön díjazást igényelhetne.

77. §.

Szakértőkül nem alkalmaztathatnak olyan személyek, kik életük 24-ik évét még be nem töltötték, vagy a kik elmebeli vagy testi fogyatkozás miatt, a helyszinén teljesitendő munkálatban részt venni nem képesek.

A felek kifogása folytán a szakértői működésből kizárathatnak azok, kik hamis tanuság, hamis eskü, vagy valamely nyereségvágyból elkövetett bűntett- vagy vétségben bűnösöknek itéltettek.

A szakértők elleni kifogás azok választása vagy kinevezése alkalmával azonnal előadandó, s a felett az eljáró biró határoz, mely határozat ellen jogorvoslatnak helye nincs.

A szakértőnek nem szabad részt venni oly földrészlet osztályozásában, vagy oly tárgy becslésében, mely neki, nejének, le- vagy felmenő rokonainak, testvérének vagy vele első izben sógorságban álló személynek tulajdona.

A szakértők a munkálat megkezdése előtt az eljáró biró által feleskettetnek.

A szakértők díjait külön rendelet szabályozza.

78. §.

Az osztályok és mintaföldeknek előzetes és a helyszinén eszközlendő felállitásánál az érdekelt feleknek joguk van megjegyzéseiket szóval előadni, jegyzőkönyvbe azonban csak a bizottsági megállapodások vétetnek. Az egyes földrészletek osztályozásánál, valamint egyes tárgyak becslésénél az érdekelt felek szintén jelen lehetnek, de a bizottsági eljárásba beleszólásuk nincs.

A működő mérnök a térképi és telekkönyvi adatok, valamint az osztályozási jegyzék két példányának előterjesztésével járul a bizottság munkálatához, és köteles az egyes földrészletek osztályszámait az osztályozási jegyzéknek általa vezetett egyik példányán az illető rovatokba arab számokkal sajátkezűleg bevezetni, és ha egyes földrészletek különböző részei különböző osztályokba soroztattak, e részeket a felvételi térképen, a bizottság utasitásaihoz képest, pontozott vonalakkal kitüntetni.

Az eljáró biró az eljárás szabályszerű menetét személyesen intézi, a bizottság időnkint működő tagjait és az osztályok és mintaföldek felállitása iránt hozott megállapodásokat jegyzőkönyvbe iktatja, s az egyes földrészletek osztályszámait a jegyzőkönyv kiegészitő részeül tekintendő és megfelelő helyen ahhoz fűzendő osztályozási jegyzéknek másik példányán az e czélra szolgáló rovatokba betükkel sajátkezűleg bevezeti.

Épületek, erdők vagy más beruházások becslésénél a megbecsülendő tárgyak körülirandók s a szakértői bizottság megállapodásai rövid indokolással jegyzőkönyvbe veendők, esetleg külön irásban elkészitve ahhoz csatolandók. Az

osztályozott területen levő oly utak, melyek a rendezés folytán változást szenvedhetnek, szintén osztályozandók.

Az osztályozás és becslés czéljából megválasztott szakértők működése az eljárásnak az ügy érdeméhez tartozó kérdéseire és feladataira nem terjed ki, s arra azt az eljáró biró sem terjesztheti ki.

Erdőelkülönitési ügyekben az osztályozás és becslés alkalmával az eljáró biró utasitja a szakértőket, hogy a megfelelő osztályozási és becslési munkálatokba mindazon adatokat, melyek a telki illetmény mennyiségének megállapitására szükségesek, szintén fölvegyék, u. m.: a fa nemét, átlagos korát, a jelenlegi fakészletet, a talaj termőképességét, a szabályszerű erdőkezelés mellett várható évi hozamot stb.

Az erdőtörvénynek (1879 : XXXI. t.-czikknek) a védérdőkre és feltétlen erdőtalajra vonatkozó intézkedései figyelembe veendők s a szakértő bizottságnak az erdő ily minőségére vonatkozó s előzetesen beszerzendő segédadatokat szintén rendelkezésére kell bocsátani.

79. §. (törv. 16. §.)

Az osztályozás és becslés az eljáró biró vezetése alatt és a működő mérnök közbejöttével, a helyszinén eszközöltetik, s annak bevégzése után a munkálat a szakértői bizottság és a felek jelenlétében felolvastatik (jelen utasitás 80. §.) s aláirás által hitelesittetik.

Ez alkalommal az osztályozás vagy becsléssel meg nem elégedő feleknek jogukban van felszólalásaikat előadni, melyek jegyzőkönyvbe veendők.

A bizottság a felszólalásokat a helyszinén haladék nélkül vizsgálat tárgyává teszi és fölöttük határoz.

Bármelyik érdekelt félnek a felülvizsgálat megkezdése előtt kifejezett kivánságára, a bizottság ezen eljárá-

sánál annak elnökétül — a törvény 15. §-ában (jelen utasitás 76. §-ában) meghatározott módon — oly szakértő alkalmazandó, a ki az osztályozás és becslésben részt nem vett.

Ez ujabb eljárás az előbbihez hasonló módon hitelesitendő.

80. §.

Az osztályozási és becslési munkálatokat a felek bármelyikének kérelmére tartozik az eljáró biró az előző §-ban emlitett felolvasás után az aláirás előtt a községházánál 24 órára közszemlére kitenni s a közszemlénél jelentkezőknek ugy ő maga, mint a működő mérnök a kért felvilágositásokat megadni. Szükség esetén a közszemlére való kitétel időtartama meghosszabbitható, de összesen három napnál hosszabb időre nem terjedhet.

Az eljáró biró személyes közreműködése nélkül teljesitett osztályozás és becslés semmis. Az ily módon eszközölt osztályozásnál közreműködő szakértők napidíjakat és költséget nem igényelhetnek, sőt az esetleg kapott előlegeket is visszafizetni tartoznak; a mulasztó eljáró biró sem veheti igénybe a szabályszerű illetményeket és a netalán kapott előlegeket szintén megtériteni köteles.

81. §.

Az osztályozás és becslés befejezése után az osztályozási jegyzőkönyv hiteles másolatának közlése mellett a működő mérnök a területek kiszámitására s a földkönyv és birtokívek elkészitésére utasittatik, mely munkálatnál a következő szabályok tartandók meg:

a) Az eredeti felvételi térképen minden egyes részletbe annak meghatározott osztályszáma és a szántókon kivül minden más művelési nemnek jelző betüi vörös

szinnel beirandók. Ha egyes földrészleteknek különböző részei különböző osztályokba soroztattak, e részek alszámokkal megjelölve külön kiszámitandók.

b) A terület-kiszámitási műveletről a működő mérnök a község egész határára kiterjedő tagositás esetében a II. számú *A*) minta szerint, minden más esetben a II. számú *B*) minta szerint pontos ellenőrzési számitást készit, melyben köteles szelvényenkint kitüntetni: a szelvények papirbeszáradási adatait, az üres, teli és szelvényen kivüli összterületeknek kiszámitását, a dülők és aldülők mint számitási csoportok területének kiszámitását, s végre a rendezés vagy tagositás alatti összterület kimutatását.

c) Az egyes részletek területeinek kiszámitása után azok a III. számú minta szerint készitendő földkönyvbe vezettetnek be, s abban a dülők és aldülők külön-külön és a könyv végén együtt is összegeztetnek. A földkönyvben minden egyes helyrajzi szám mellett külön rovatban kitüntetendő azon telekjegyzőkönyv (betét) száma, a melyben az illető részlet előfordul.

d) A dülők és aldülők, valamint az egész terület osztályonkint külön és együtt is becsholdakra átszámitandók s azok becsterülete a kataszteri területösszeg számai alá vörös tintával bevezetendő. A becsholdak három tizedes törttel számitandók ki.

e) Minden egyes földrészlet után az illető rovatba beirandó a telekkönyvi tulajdonosnak s ha több tulajdonostárs létezik, a telekjegyzőkönyvben (betétben) legelől megnevezett tulajdonosnak neve, a tulajdonközösségnek jelzése mellett.

f) A birtokívekbe ugyanazon telekkönyvi tulajdonosnak a tagositás alatti területen létező összes ingatlanai belefoglalandók.

A működő mérnök köteles ezen szakasz *c*) és *f*)

pontjai szerint készitendő földkönyv és birtokív »Megjegyzés« rovataiba a telekkönyvi tulajdonostól különböző tényleges birtokos nevét bevezetni.

Ha a telekjegyzőkönyvben (betétben) ugyanazon tulajdonosnak egyes ingatlanaira külön bejegyzett tulajdoni igények fordulnak elő, ez esetben azok ugyanazon birtokívben külön kitüntetendők és a megfelelő új tagok elhelyezésénél is külön kijelölendők.

A birtokívek, a telekjegyzőkönyvek (betétek) teljes jogczímeinek bejegyzése s azok sorrendjének és számainak megtartása mellett, a IV. sz. alatti minta szerint készitendők. Megszűnt vagy ugyanazon tulajdonos birtokívében egyesitett telekjegyzőkönyvek (betétek) számainál a megszűnés és annak oka megjegyzendő. A birtokívek a könyvalakba bekötött nyomtatott mintázatba megszakitás nélkül egymásután irandók be.

g) Az egyes birtokívek külön összegezendők s osztályonkint és egészben becsterületre átszámitandók.

A birtokívek czímeiből s azok kataszteri és becsterület szerinti végösszegeiből készittetik a summarium, melynek együtt és osztályonkint összesitett végeredménye a földkönyv megfelelő végösszegeivel teljesen egybevágónak kell lenni.

82. §.

Községek egész határára kiterjedő tagositások eseteiben az ellenőrzési számitás még a részletek területszámitásának megkezdése előtt a kolozsvári kataszteri igazgatóságnál felülvizsgálandó, s a további eljárás csak akkor folytatható, ha ezen ellenőrzési számitás a helyességet igazoló záradékkal ellátva visszaérkezett.

A kataszteri igazgatóság az ellenőrzési számitást rendszeres vizsgálat alá véteti úgy, hogy a község egész

területe, valamint a számitási csoportok területei végérvényesen megállapittassanak.

A vizsgálat alkalmával talált hibák egy hibaíven kimutatandók, s ha könnyű szerrel helyesbithetők, hivatalból kiigazitandók. Ha azonban a helyesbités nagyobb mérvű számitást igényelne, vagy pedig ha teljesen új számitás szüksége forogna fenn, rövidebb eljárás szempontjából, a kiigazitást, illetőleg újból való számitást a kataszteri igazgatóság mérnöki osztályának vezetője a működő mérnök terhére elrendeli.

A vizsgálat teljesitése után a helyes ellenőrzési számitás a következő záradékkal látandó el: »Az ellenőrzési számitás átvizsgáltatván, helyesnek találtatott.« A munka helyességét a hitelesitő mérnök sajátkezű aláirásával igazolja. Az átvizsgált ellenőrzési számitás a felvételi térképszelvényekkel együtt azután a részletek területének kiszámitása végett a kolozsvári kataszteri igazgatóság által az eljáró biró utján a működő mérnöknek megküldendő.

A kolozsvári kataszteri igazgatóság mérnöki osztályának vezetője az ellenőrzési számitásokról jegyzéket vezet, melybe a község s a számitási csoportok területeit a részletes kiszámitás ellenőrizhetése végett bevezeti. Ezen jegyzékek a hibaívekkel együtt a kolozsvári kataszteri igazgatóságnál visszatartandók s megőrzendők.

83. §.

A működő mérnök befejezett előmunkálatait, u. m. az eredeti felvételi térképet, ellenőrzési számitást, földkönyvet, birtokíveket és summariumot, valamint — a mennyiben a jelen utasitás 71. §-ának *b)* pontja nyert alkalmazást —, a háromszögelési alapszelvényt is az eljáró biróhoz adja be.

Ugyanez alkalommal köteles a működő mérnök egy vázrajzot is beadni, mely a rendezés vagy tagositás alatti

egész területet lehetőleg egy szelvényen tünteti fel. E vázrajzon az egyes dülők és aldülők határai, azok neve és sorszáma kitüntetendők, minden dülőbe annak kataszteri területe fekete és becsterülete vörös tintával beirandó s az egész vázrajz a tömegesen előforduló művelésnemek szerint ugy szinezendő ki, hogy ez által az egész területnek könnyű áttekintése lehetővé tétessék.

84. §.

Az eljáró biró a hozzá beadott mérnöki előmunkálatokat haladéktalanul megküldi a kolozsvári kataszteri igazgatóságnak, hol azokat a mérnöki osztály lehetőleg a leendő hitelesitő mérnökkel tüzetes vizsgálat alá vételi. E vizsgálatnak ki kell terjeszkednie mindazon kérdésekre, melyeknek elintézése nem igényli a helyszinén való munkálkodást.

A kataszteri igazgatóság mérnöki osztálya vizsgálata eredményéről 30 nap alatt szakvéleményt késztit s egyszersmind arról is nyilatkozik, vajjon a munkálat teljes-e és vajjon az eddigi vizsgálat szerint remélhető-e a munkálat hitelesitése vagy nem. Igenlő esetben a netalán talált hibákról másolatban hiba-ívet mellékel.

Az eljáró biró a mérnöki előmunkálatoknak s a szakvéleménynek megérkezése után a működő mérnököt utasitja az esetleges hibák kiigazitására s ennek megtörténtével a hitelesitésre határidőt tűz, a melyre az érdekelt feleket s a működő mérnököt megidézi.

A kitűzött tárgyaláson a mérnöki előmunkálatok az érdekelt felek elé terjesztetnek s a földkönyv és a birtokívek felolvastatnak. Ez alkalommal az érdekelteknek joguk van a mérnök munkálata ellen a munkálatok műszaki részét nem érintő felszólamlásaikat előadni, melyek jegyzőkönyvbe vétetnek.

85. §.

Az előző §-hoz képest kitűzött tárgyaláson a földkönyv és a birtokívek felolvasásával egyidejűleg az eljáró biró a tényleges birtokállapotnak a telekjegyzőkönyvvel (betéttel) lehető összhangzásba hozatalát személyesen eszközli. A felmerülő birtokváltozások a következő főbb szempontok szerint intéztetnek el:

a) Ha az előmunkálatok folyama alatt történt és telekkönyvileg bekeblezett birtokváltozás igazoltatik, az az eljáró biró által felvétetik (60 §.).

b) Ha nyilvánosan hibás telekkönyvi helyszinelés esete forog fenn és a kiigazitásba az erre jogosult érdekeltek beleegyeznek, a hiba kiigazitása iránt külön jegyzőkönyv vétetik fel.

c) Ha a telekkönyvi tulajdonos beleegyezésével oly birtokváltozás történt, mely még telekkönyvileg bekeblezve nincs, a felek közös kérésére külön jegyzőkönyv vétetik fel, mely a jogügyletről netalán hiányzó szerződést is helyettesitheti.

d) Ha valaki tényleges birtoklása alapján a birtoknak saját birtokívébe átvezetését kéri, de az átvezetésnek a telekkönyvi tulajdonos ellene mond, ez esetben a kérdéses részlet a telekkönyvi tulajdonos birtokívében hagyandó és annak új birtokával együtt, de külön kijelölve hasitandó ki s a tényleges birtokosnak adatik birtokába.

e) Ha a tényleges birtokos átirási igényének a telekkönyvi tulajdonos nem mond ugyan ellen, de elhalálozás, távollét, kiskorúság vagy más akadályok miatt a birtokváltozás telekkönyvi bekeblezésére alkalmas beleegyezést azonnal beszerezni nem lehet, ez esetben a kérdéses részlet a telekkönyvi tulajdonos neve alatti birtokívben külön

megjelölendő, s a tettleges birtokosnak új birtokával együtt, de külön kijelölve adandó ki.

Mindezen birtokváltozási ügyek a tárgyalási jegyzőkönyvbe röviden beiktattatnak, s annak nyomán az eljáró biró a földkönyv végén bevezetett függelékben utasitja a működő mérnököt a különböző esetekhez képest arra, hogy a birtokváltozást az összehasonlitási okiratba mi módon vegye be.

Az ezen szakasz *b)* és *c)* pontjai esetében felvett külön jegyzőkönyvet az eljáró biró a telekkönyvi hatósághoz átteszi. E jegyzőkönyvek a telekkönyvi kérvényeket pótolják, s a telekkönyvi hatóság által a telekkönyvi törvények és szabályok értelmében a netalán szükséges pótlások megtétele mellett soron kivül elintézendők, s az elintézésről az eljáró biró is hivatalból értesitendő.

Az ezen szakasz *c)* pontja értelmében felvett jegyzőkönyvek s az azokban foglalt jogügyletek bélyeg- és illetékkötelesek; s azokba az illeték kiszabása czéljából szükséges értékadatok is belefoglalandók, ellenben ezen szakasz *b)* pontja esetében felvett külön jegyzőkönyvek s az azokba foglalt jogügyletek bélyeg- és illetékmentesek.

86. §.

A földkönyvnek és birtokíveknek a megtartott tárgyaláson történt felolvasása, a mérnök munkálata ellen a munkálatok műszaki részét nem érintő felszólamlások jegyzőkönyvbe vétele és a birtokváltozások elintézése után, az eljárás félbeszakitása nélkül következik a mérnöki munkálatok műszaki részét érintő felszólamlások jegyzőkönyvbe vétele, a mérnöki munkálatok műszaki megvizsgálása és hitelesitése. E czélból tartozik az eljáró biró a már előzetesen megfelelően értesitett kolozsvári kataszteri igazgatóságot hitelesitő mérnök kiküldésére megkeresni. A jegyzőkönyv-

ben a működő mérnök munkálata ellen előadott összes felszólamlások a hitelesitő mérnökkel közlendők.

87. §. (törv. 17. §.)

A mérnöki előmunkálatok hitelesitését a hitelesitő mérnök vizsgálata és véleménye alapján az eljáró biró teljesiti s a felmerült hiányok pótlását vagy kiigazitását elrendeli és foganatba véteti.

88. §.

A hitelesitő mérnök a munkálat szabályosságát és műszaki helyességét hivatalból próbamérések és próba számitások által átvizsgálni, a jegyzőkönyvbe adott felszólamlások tárgyait külön megvizsgálni s eljárásáról és vizsgálata eredményéről irásban szerkesztett tüzetes szakértői véleményt beadni köteles.

Ha a munkálatok e vizsgálat nyomán helyeseknek találtatnak, vagy a felmerült hiányok pótoltatnak, a jelen utasitás 83. §. első bekezdésében felsorolt eredeti munkálatok hitelesitési záradékkal láttatnak el, melyet az eljáró biró és a hitelesitő mérnök ir alá.

89. §.

Feltételes hitelesités, azaz oly hitelesités, mely a mérnök munkálatait a felmerült hibák és hiányok pótlásának feltétele alatt fogadja el a további eljárás alapjául, helyet nem foghat, hanem az eljáró biró tartozik, a hibátlanoknak talált vagy a felmerült hibák és hiányok kiigazitásával, azonnal helyesbitett munkálatokat hitelesiteni, a mennyiben pedig a hibák és hiányok azonnal ki nem igazithatók, a munkálat helyesbitése iránt intézkedni.

Nem engedhető meg, hogy a felmerült hiányok és

hibák kiigazitásának keresztülvitele az összehasonlító okirat (combinatorium) szerkesztésére tartassék fenn, valamint az sem, hogy a birtokváltozások, mint olyanok bármelyikének esete (jelen utasitás 85. §.) a mérnöki munkálatok kiigazitásaképen nyerjen megoldást.

90. §.

A hitelesités befejezésének napja a jegyzőkönyvben számokkal és betükkel világosan kitüntetendő.

A hitelesités befejezése után köteles az eljáró biró a hitelesitést jegyzőkönyvbe veendő határozattal befejezettnek nyilvánitani s ezt a községben hirdetmény utján azonnal köztudomásra juttatni.

91. §. (törv. 18. §.)

Az előmunkálatok folyama alatt előterjesztésnek a következő esetekben van helye:

a) az eljáró birónak valamely korábbi felvételt (törv. 11. §. és jelen utasitás 49. §. utolsóelőtti bekezdése) mellőző határozata ellen;

b) az eljáró birónak olyan intézkedése és határozata ellen, a mely az eljárás folytatását megakasztja;

c) ugyanannak olyan határozata vagy intézkedése ellen, a mely szükségtelen munkálatok foganatositását rendeli, vagy a melynek foganatositása az előirányzat keretébe fel nem vett költségekkel jár;

d) az eljáró birónak pénzbirságot vagy ezt helyettesitő elzárást avagy költségek megtéritésében való marasztalást tartalmazó határozata ellen.

Az előmunkálatok befejezése után a felek az annak folyama alatt felmerült mindennemű sérelmek orvoslása

végett, úgyszintén a bizalmi férfiak napidíjuk összegének megállapitása ellen előterjesztéssel élhetnek.

Az előterjesztés az előmunkálatok folyama alatt a sérelmes intézkedéstől vagy a sérelmes határozat kihirdetésétől, illetőleg kézbesités esetén kézbesitésétől —, az előmunkálatok befejezése után pedig a hitelesités befejezésétől számitott 15 napon belül a törvényszéknél irásban nyujtandó be.

Az előmunkálatok folyama alatt, valamint azok befejezése után benyujtott előterjesztések fölött a kir. törvényszék határoz, melynek határozata ellen egyfokú felebbvitelnek van helye a kir. itélőtáblához.

A ki, az előmunkálatok folyama alatt vagy befejezése után nyilván alaptalan előterjesztést használ, vagy az erre hozott törvényszéki határozat ellen nyilván alaptalan felebbvitellel él, 500 frtig terjedhető pénzbirságban és ha a nyilván alaptalan előterjesztés vagy felebbvitel szükségtelen költséget idézne elő, ebben is elmarasztalandó.

Az előterjesztés és az annak folytán hozott határozat ellen használt felebbvitel — a mennyiben nem pénzbirság vagy ezt helyettesitő elzárás kiszabása vagy költségben való marasztalás ellen irányul — a megtámadott eljárás folytatására, a mennyiben pedig pénzbirság vagy ezt helyettesitő elzárás kiszabása vagy költségben való marasztalás ellen irányul, a végrehajtásra halasztó hatálylyal bir.

92. §.

A kir. törvényszék az előterjesztést az eljáró biróval nyilatkozattétel végett közli.

Az eljáró biró eljárása ellen intézett előterjesztésre vonatkozó törvényszéki határozat hozatalánál az eljáró biró sem mint elnök, sem mint előadó vagy szavazó részt nem vehet.

Az eljáró biró meghivható az ilyen tanácsülésbe szóbeli felvilágositások adása végett, de a tanácskozásnál és szavazásnál jelen nem lehet.

V. FEJEZET.

Az érdemleges tárgyalás.

93. §. (törv. 19. §.)

Az érdemleges tárgyalásnak főbb feladatait képezik:

1. Erdők, legelők és nádasok urbéri elkülönitésénél:

a) az urbéri illetményre jogositott telkek számának, illetőleg legelő-elkülönitésnél a volt földesuri és volt urbéri birtok mennyiségének megállapitása;

b) a telki illetménynek, illetőleg legelő-elkülönitésnél a birtokaránylagos illetményeknek megállapitása;

c) az elkülönités tárgyát képező területből egyfelől a volt urbéresek, egyházak és iskolák számára kiszakitandó, másfelől a volt földesurak számára megmaradó területek mennyiségének és elhelyezésének megállapitása;

d) a közösségben maradó volt urbéresek, esetleg egyházak és iskolák között, a részesedés arányának megállapitása;

e) az erdő közötti földrészletek kicserélésének és új elhelyezésének megállapitása (törv. 8. §., jelen utasitás 44. §.)

2. Arányositásoknál:

a) az egyes községek összilletményének megállapitása;

b) a volt földesurak és volt urbéresek illetményeinek, valamint az egyházak és iskolák, s az egyes községek tagjai egyéni illetményeinek megállapitása;

c) a közös birtokból történt foglalások betudásának vagy megváltásának, esetleg a beruházások megtéritésének megállapitása;

d) a törv. 25. §. (jelen utasitás 105. §.) szerint természetben elkülönitendő illetményeinek és azok elhelyezésének megállapitása;

e) a közösségben maradó felek között a részesedés arányának megállapitása.

3. Tagositásoknál:

a) a tagositás alatti területen fekvő, de kicserélés tárgyát nem képező birtokrészletek megállapitása;

b) a közlekedési és dűlőutaknak, valamint csapásoknak megállapitása;

c) a közös használatra szükséges források, itatók, temetők, faiskolák stb. megállapitása;

d) az uj birtok-tagok elhelyezésének megállapitása;

e) a külön kiegyenlitést és kárpótlást igénylő tárgyak kiegyenlitésének és kárpótlásának megállapitása.

94. §.

A jelen utasitás 53—55. §-ainak intézkedései az érdemleges eljárás folyama alatt tartandó tárgyalásokra is alkalmazandók.

95. §. (törv. 20. §.)

A hitelesités befejezése után az eljáró biró azonnal megkezdi az érdemleges tárgyalást.

E czélból köteles a felek között a békés kiegyezés és közmegállapodás létrehozatalát megkisérleni.

Ha a felek között az eljárás minden feladata és kérdése iránt megegyezés jön létre, a tárgyaló biró az egyezséget a kir. törvényszékhez beterjeszti, mely azt

csak alaki tekintetben és a teljesség szempontjából birálja meg és az egyezség elfogadásáról a feleket értesiti.

Ezen határozat ellen alaki sérelmek vagy az egyezség teljességének hiánya miatt felebbezésnek van helye, mely felett végérvénynyel az illető kir. tábla határoz.

96. §. (törv. 21. §.)

Ha az egyezség minden kérdésre nézve nem is létesül, köteles az eljáró biró az egyes pontokra nézve létrejött közmegállapodásokat jegyzőkönyvbe venni.

Ezután a fenmaradó vitás pontokra nézve a feleket kihallgatja, kivánataikat röviden jegyzőkönyvbe veszi és a működő mérnököt azonnal utasitja, hogy az urbéri elkülönités, arányositás vagy tagositás tervezetét, az előmunkálatok alapján, a törvények rendeleteinek és a közegyetértéssel megállapitott pontoknak megfelelően, a felek kivánatainak lehető méltánylásával, zárhatáridő alatt készitse el.

A tervezet elkészitésénél, valamint az érdemleges itélet hozatalánál az e részben fennálló törvények rendeletein kivül még a törvény 22—25. §-aiban (jelen utasitás 97—105. §-aiban) foglalt szabályok is megtartandók.

97. §.

Az előző szakasz értelmében a működő mérnöknek adandó utasitással egyidejüleg, részére az ügy érdemében létrejött részleges egyezményről és a fenmaradt vitás pontokról szerkesztett jegyzőkönyv hiteles másolata is kézbesitendő.

98. §. (törv. 22. §.)

A tagositás alatti terület új kiosztásánál az állami, törvényhatósági és községi vagyon, a közalapitványi javak

a közintézetek és köztársulatok birtoka egyéb magánbirtokosok vagyonával egyenlő elbánás alá esnek és azok helyett a tagositás előtti birtoknak megfelelő új birtok hasitandó ki.

99. §.

Ha az 1890: I. t.-czikk 1. §-ában meghatározott köz-utakra nézve az urbéri elkölönitéssel, arányositással vagy tagositással kapcsolatban változtatások terveztetnének, akkor ez iránt az eljáró biró az 1890: I. t.-czikk értelmében az illető közút felett a felügyeletre és intézkedésre jogosult közigazgatási hatóságot a működő mérnök által hivatalból elkészitett erre vonatkozó munkálat közlése mellett előzetesen értesiteni s az e részben hozandó jogerős közigazgatási határozatot bevárni tartozik.

A közutak jellegéhez képest azon közigazgatási hatóságok, a melyekkel a szóban forgó mérnöki munkálat közlendő, a következők:

a) az állami közutakra nézve a kir. államépitészeti hivatal utján a kereskedelemügyi minister;

b) a törvényhatósági közutakra nézve a törvényhatóság első tisztviselője utján a törvényhatóság közgyülése, melynek határozata szintén a kereskedelemügyi minister jóváhagyása után válik érvényessé;

c) a községi közlekedési (vicinalis) közutakra nézve a törvényhatóság első tisztviselőjének határozata, mely felebbezés esetében a törvényhatóság közigazgatási bizottságának, eltérő határozatok és felebbezés esetében pedig a kereskedelemügyi ministernek jóváhagyása után válik jogerőssé;

d) a községi közdülő utakra nézve első sorban a község képviselő-testületének, felebbezés esetében az alispánnak, végső fokon pedig a vármegye közigazgatási bizottságának határozata szükséges;

c) a vasuti állomásokhoz vezető közutak tekintetében a törvényhatóság első tisztviselőjének, másodfokon a közigazgatási bizottságnak, harmadfokon a kereskedelemügyi ministernek határozata követendő.

Egyesek, társaságok vagy szövetkezetek által a közforgalom czéljaira létesitett közutak körüli változások az illető érdekeltekkel közlendők s azok e részben záros határidő alatt nyilatkozatra hivandók fel.

100. §.

A jelen utasitás 93. §-ának 3. *b)* és *c)* pontjai alatt irt utak és közös használatra szükséges területek, a menynyiben ezek előállitására a régi utak területe elégséges nem volna, első sorban az elkülönités vagy arányositás tárgyát képező ingatlan területéből, ily területek hiányában a községi vagyonból s ha ez sem elégséges, az összes érdekeltek birtokából birtokaránylag vonandók le.

101. §. (törv. 23. §.)

Tagositás utján kicserélés tárgyát nem képezik:

a) a község kerületében létező belső telkek és azokkal egybefüggő bekeritett külbirtokok;

b) tanyával ellátott puszták;

c) szőlők, faültetvények, gyümölcsös és komlókertek;

d) fövény-, kavics-, agyag- és kőbányák; bányatelepek; ásványvizforrások; ipar- és gyártelepek; malmok, rév- és vámhelyek, az ezek fentartására szükséges területekkel.

Erdők rendszerint nem képezik tagositás utján kicserélésnek tárgyát s azok az erdőbirtokos beleegyezésének hiányában, csak azon esetben vétethetnek kicserélés alá, ha csekély értékű erdőknek érintetlen hagyása a czélszerű tagositást meghiusitaná. — Ilyen esetben is

az erdők rendszerint csak hasonló minőségű erdőtalajjal cserélhetők fel, a létező fa-állab értékkülönbsége pedig, a felek más megállapodásának hiányában, becslés alapján készpénzzel kiegyenlitendő.

102. §. (törv. 24. §.)

Az új kiosztásnál mindenik tulajdonos járandósága lehetőleg egy tagban, vagy a határ fekvésének, a helyi viszonyoknak és a mezőgazdaság érdekeinek megfelelő részletekben hasittassék ki.

A kiosztott új birtok a birtokos előbbi birtokával egyenértékű legyen és ha valamely birtokos előbbi birtokán hasznos épületek és beruházások léteznének, ezek valódi értéke annak megtéritendő, de csak annyiban, a mennyiben előbbi birtokát meg nem tarthatná, vagy az épületeket s egyéb beruházásokat megtarthatná ugyan, de az új birtok-elhelyezés folytán azok neki hasznot nem hajtanának.

103. §.

Az új birtoktagok a természetes határok lehető megtartásával és a mennyire lehet, szabályos alakban, a helyes gazdálkodás követelményeinek megfelelőleg, oly módon hasittassanak ki, hogy új birtoktagjához mindenki kellően járható és közvagyont képező uton hozzáférhessen; továbbá a lehető vagy szükséges vizszabályozásokra, lecsapolásokra, öntözésekre, vizmosások keletkezésének meggátlására, vagy a már meglevők megszüntetésére kiváló figyelem forditandó.

A mennyiben a lecsapolások a birtokszabályozást megelőzőleg nem volnának keresztülvihetők, az eljáró biró a lecsapolási árok részére a működő mérnök által, lejtmérés után helyet jelöltet ki és annak kihasitásáról

gondoskodik, hogy ez által a dülők későbbi szétdarabolása megakadályoztassék (1889. évi augusztus hó 27-én 30.081. szám alatt kelt rendelet. Lásd »Magy. Rend. Tára« 1889. évf. 2009. l.)

A mennyiben a létesitendő vizi művekhez a közigazgatási hatóságok jóváhagyása szükséges, ezeknek jóváhagyó határozata kieszközlendő.

104. §.

A teljesen haszonvehetetlen területek senki illetményébe be nem számithatók, hanem azok tulajdonába mennek át, kiknek birtokai közé esnek. Ha ilyen területek több szomszéd birtokos birtokai közé esnek, azokon az elválasztó vonal megállapitandó és megjelölendő.

A közös vagyonból vagy birtokaránylagos levonás utján előállitott dülő-utak, csapások és közös használatra szánt területek közvagyont képeznek.

105. §. (törv. 25. §.)

Az arányositás tárgyát képező közös birtok, a menynyiben annak használása több község birtokosait illette, az egyes községek között minden esetben természetben elkülönitendő.

Ezenkivül az arányositás tárgyát képező közös birtokból illetményének természetben elkülönitését kivánhatja:

1. Szántóföldek, rétek, kaszálók, nádasokból és a művelés alatti határban fekvő olyan legelőkből, melyek területének legalább fele állandó szántási művelésre alkalmas, minden részes fél, illetményének nagyságára való tekintet nélkül, feltétlenül.

2. Erdők és havasokból, valamint a különálló, vagy másnemű művelésre haszonnal nem alkalmas legelőkből:

a) a volt földesurakat saját illetményeikre, valamint volt urbéreseik összilletményeire nézve, illetményeik nagyságára való tekintet nélkül, feltétlenül;

b) mindazon többi részes felet saját egyéni illetményeire nézve, kinek illetménye 100 kataszteri holdat meghalad.

A természetben elkülönitett egyéni birtokrészek szabad tulajdont képeznek. A közösen maradó területek használata a megállapitott arány szerint illeti az állandó közösségben maradó részeseket.

106. §.

A törv. 19. §. (jelen utasitás 93. §.) 1. *d)* és 2. *e)* pontjai szerint közösségben maradó felek között az egyéni részesedés arányának megállapitását az eljáró biró személyesen köteles elvégezni és pedig, a mennyiben szükséges, szakértő (mérnök) igénybevétele mellett.

Midőn egyezség vagy birói itélet alapján aránykulcsul az 1871 : LV. t.-cz. 4. §-a értelmében az egyéni birtok állapittatik meg, ily esetekben a tulajdonos, illetőleg jogosult személyére vonatkozólag a telekjegyzőkönyv (betét) az irányadó, a mennyiben pedig ennek állása a tényleges birtokállapottal nem egyeznék meg, a jelen utasitás 85. §-a megfelelő értelemben alkalmazandó.

Az egyéni birtok mennyiségének s ennek folytán az egyéni részesedés arányának megállapitására nézve ott, hol átalakitott telekjegyzőkönyvek vagy telekkönyvi betétek vannak az ezekben foglalt —, ott pedig, a hol eredeti telekkönyvi felvétel alapján készült telekjegyzőkönyvek léteznek, a kataszterben kitüntetett térfogat veendő alapul.

Az egyéni részesedés aránya telekkönyvi bekebelezésre alkalmas módon hányadokban tüntetendő ki.

107. §. (törv. 25. *a)* §.)

A törvény 19. §. (jelen utasitás 93. §.) 1. *d)* és 2. *e)* pontjai szerint közösségben maradó felek között az egyéni részesedés arányának meghatározásánál az esetben, ha aránykulcsul az 1871 : LV. t.-cz. 4. §-a értelmében az egyéni birtok állapittatik meg, egységalap gyanánt az egyéni birtok kataszteri holdjainak száma vagy kivételképen, a hol azt a helyi viszonyok megkivánják, ama birtok egy fél kataszteri holdjainak száma veendő fel, akképen, hogy az egy kataszteri holdat vagy a fél kataszteri holdat el nem érő négyszögölek egy egész vagy fél kataszteri holdnak számitandók.

A legkisebb hányad megállapitásánál a kir. törvényszék az érdekelt felek előadásai és a helyi viszonyok figyelembevétele alapján határoz.

108. §. (törv. 26. §.)

A működő mérnök által elkészitett urbéri elkülönitési, arányositási vagy tagositási tervezet beérkezése után, az eljáró biró annak tárgyalása végett a helyszinére határnapot tűz ki, s ez alkalommal az egyezséget ismét megkisérli, annak nem sikerülése esetében a feleknek egy-egy nyilatkozatát jegyzőkönyvbe veszi, s ha szükségesnek tartja, vagy ha a felek kérik, azonnal szakértői szemlét rendel.

A szemléhez az eljárásban érdekelt községek vagy érdekcsoportok a törvény 15. §-a (a jelen utasitás 76. §-a) értelmében egy-egy szakértőt választanak, az eljáró biró pedig a szakértői bizottság elnökéül egy gazdasági, esetleg erdészeti szakismeretekkel biró szakértőt is meghiv.

E szakértői bizottsággal az eljáró biró közli a szük-

séges adatokat, s a helyszinén tartott szemle után jegyzőkönyvbe veszi azok véleményét.

A szemle bevégzése után a felek még egyszer nyilatkozhatnak.

A tárgyalás czéljának megjelölése mellett szabályszerűen megidézett felek kimaradása, a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Az eljáró biró, ha az ügy felderitésére szükségesnek találja, a felek nyilatkozatainak jegyzőkönyvbe vétele s az esetleg irásban beadott nyilatkozatoknak a jegyzőkönyvhöz csatolása után a felekhez kérdéseket intézhet, feleleteiket jegyzőkönyvbe veszi, s az ilyen módon befejezett tárgyalást a törvényszékhez beterjeszti.

109. §.

Az eljáró biró egyidejűleg jelentést tesz a kir. törvényszékhez a kiküldetése alkalmával neki átadott többi perek és ügyek (jelen utasitás 47. §.) befejezett tárgyalásáról.

110. §. (törv. 27. §.)

A törvényszék, ha további nyomozások teljesitését vagy más bizonyitékok beszerzését szükségesnek találja, a kiküldött birót ezek teljesitésére utasitja.

A törvényszék a tárgyalás alatt felmerült minden vitás kérdés fölött, lehetőleg egy itéletben határoz; azon pontokra nézve, melyekben a felek feltétlenül kiegyeztek, az egyezség szolgál zsinórmértékül.

A törvényszék itélete ellen a felek az illető királyi táblához és innen a kir. Curiához, mint legfőbb itélő székhez, birtokon belül felebbezhetnek.

111. §.

Az ügy érdemére vonatkozó egyezségek és itéletek úgy szövegezendők, hogy azok korábbi jegyzőkönyvek vagy egyéb iratok igénybevétele nélkül megérthetők és végrehajthatók legyenek.

Ha a felek nem az összes, hanem csak némely pontokra nézve egyeztek ki, az itéletnek az összes pontokra ki kell terjednie s az egyezségről csak az indokolásban kell emlitést tenni.

Az ügy érdemére vonatkozó egyezség, illetőleg itélet jogerőre emelkedése után a működő mérnök részére is kézbesitendő.

112. §. (törv. 27. a. §.)

Az érdemleges eljárás során előterjesztésnek csak a törv. 18. §. (jelen utasitás 91. §.) *b), c)* és *d)* pontjának eseteiben van helye.

Az előterjesztés a sérelmes intézkedéstől vagy a sérelmes határozat kihirdetésétől, illetőleg kézbesités esetén kézbesitésétől számitott 15 napon belül a törvényszéknél irásban nyujtandó be.

A törvény 18. §. (jelen utasitás 91. §.) három utolsó bekezdésének rendelkezései az érdemleges eljárás során használható előterjesztésekre megfelelően alkalmazandók.

113. §.

A jelen utasitás 92. §-a alkalmazandó az érdemleges eljárás során használható előterjesztésekre is.

VI. FEJEZET.

A végrehajtás.

114. §. (törv. 28. §.)

A jogerejű itélet vagy egyezség végrehajtása végett, a kir. törvényszék egyik birói tagját küldi ki s az a végrehajtás összes ügyeiben hivatalból és önállóan jár el.

E czélból az eljáró biró utasitja a működő mérnököt, hogy az itéletnek vagy egyezségnek megfelelően, a rendezés vagy tagositás új térképét, az új birtokállomány földkönyvét és birtokíveit, valamint tagositásnál a régi és új birtok összehasonlitási okiratát zárhatáridő alatt készitse el.

115. §.

Ezzel egyidejűleg az eljáró biró értesiti a feleket, hogy a hitelesités után telekkönyvileg bekebelezett birtokváltozásokat nála egy naptárilag kitűzött határnapig, az eredeti okiratokkal igazolva jelentsék be. Az eljáró biró, az igazolt birtokváltozásoknak keresztülvitelére a működő mérnököt utasitja.

A kitűzött határidőn túl bejelentett vagy kellően nem igazolt, valamint az oly birtokváltozások, melyek a jogérvényesen megállapitott elhelyezési tervet lényegesen megváltoztatnák, tekintetbe nem vétetnek.

A jelen utasitás 85. §-a értelmében teljesitett eljárás alkalmával be nem jelentett, valamint az ezen eljárás után telekkönyvileg bejegyzett és más birtokváltozásoknak felvétele s az idézett 85. §. értelmében leendő elintézése végett az eljáró biró a felek kérelmére a helyszinére is tűzhet tárgyalást, melyre a felek az előző bekezdésben foglalt figyelmeztetés mellett idézendők meg.

116. §.

A jelen utasitás 53—55. §-ainak intézkedései a végrehajtás folyama alatt tartandó tárgyalásokra is alkalmazandók.

117. §.

A rendezés vagy tagositás végleges tervének elkészitésénél a következő szabályok tartandók meg:

a) A működő mérnök az új tagok kiszámitását a hitelesitett eredeti felvételi térképen teljesiti, de a kiszámitott tagokat azon csak irónnal tünteti ki.

b) Az új elhelyezés- és kiosztásról készitett térkép az új tagokat mívelésnemek szerint kiszinezve tünteti elő. Az új részletek számozásánál az adókataszteri helyszinelés iránt kiadott utasitások követendők.

c) Az új földkönyv az adókataszter mintázatai szerint készitendő el, melybe az új részletek az új térképen sorrendben vezetett helyrajzi számok és művelésnemek szerint, azok osztályozásának kitüntetése nélkül iktatandók be.

d) Az új birtokívek és azok summariuma az új földkönyvből a jelen utasitás 81. §-ának *f)* és *g)* pontjaiban meghatározott elvek szerint szerkesztendők, de azoknál az adókataszter mintázatai használandók s az osztályok és becsterületek kitüntetése elhagyandó. A jelen utasitás 85. §-a értelmében elintézett birtokváltozásoknak az idézett §. *d)* és *e)* pontjai alatt elősorolt esetei az új birtokívek és az új földkönyv »Megjegyzés« rovataiban, valamint megfelelő módon az összehasonlitó okiratban is kitüntetendők.

e) Az összehasonlitási okirat (combinatorium) az V. szám alatti minta szerint készitendő, melynek első lapja az egyes tulajdonost, az új kiosztás előtt megillető birtokmennyiséget tünteti fel, a felvételi birtokívek és az

eljárás folyama alatt keresztülvitt birtokváltozások alapján. A második lap pedig a tagositás előtti illetmény helyett kiadott új birtokállományt mutatja.

Az összehasonlitási okiratban a birtoknak kataszteri térfogata és becsterülete, s az új birtoknak úgy összes, valamint osztályonkinti mennyisége mutatandó ki.

f) Községek egész határára kiterjedő tagositások eseteiben tartozik a működő mérnök a tagositási munkálatokon felül az állandó kataszter részére a kataszteri szabályok szerint még az új birtokállapot hitelesitése előtt a következő munkarészeket elkésziteni: a tagositási térképről egy másolatot, melyen a művelési ágak kiszínezése elhagyandó, határleirást (a VI. számú minta szerint), házszámjegyzéket (a VII. számú minta szerint) s a háromszögelési pontok kiegészitett állandósitási, illetőleg helyszinrajzi leirását (a VIII. számú minta szerint).

118. §. (törv. 28. a. §.)

Ezen munkálatok beérkezte után az eljáró biró a kihasitás megkezdésére határnapot tűz ki.

Ha e határnapokon a felek a kiosztási terv ellen kifogásokat tesznek, s alapos aggály merül fel az iránt, hogy a kiosztási terv az itéletnek vagy egyezségnek nem felel meg, ez esetben az eljáró biró a hitelesitő mérnököt a kolozsvári kataszteri igazgatóság utján azonnal meghivja, annak véleményét a felmerült kérdésre nézve meghallgatja és a kihasitás megkezdése vagy a munkálat kijavitása iránt intézkedik.

Mihelyt a működő mérnök az egyéni kihasitással elkészült, erről az eljáró birónak jelentést tesz, ki az új birtokállapot hitelesitésére s a feleknek az új birtokba való birói bevezetésére határnapot tűz (jelen utasitás 120. §.).

Hitelesitő szakértőkül a kolozsvári kataszteri igazgatóság utján megidézendő hitelesitő mérnök és egy külön meghivott gazdasági szakértő jelen utasitás (119.§.) alkalmazandók.

A hitelesitési határnapon a feleknek joguk van az egyéni kihasitás ellen irányuló felszólalásaik megtételére. E felszólalásokat az eljáró biró természetükhöz képest a hitelesitő mérnökkel vagy a gazdasági szakértővel megvizsgáltatja.

Az egyéni kihasitást ezenkivül hivatalból is meg kell vizsgálnia úgy a hitelesitő mérnöknek, mint a gazdasági szakértőnek.

A hivatalból való felülvizsgálatot a hitelesitő mérnök urbéri elkülönitési, arányositási és részleges tagositási ügyekben próbamérések és próbaszámitások utján eszközli.

Valamely község egész határára kiterjedő tagositás esetében a hitelesitő mérnöknek a munkálatok műszaki részét nem pusztán próbamérések és próbaszámitások utján, hanem a kataszteri szabályok értelmében tüzetesen kell felülvizsgálnia.

A gazdasági és a műszaki vizsgálat eredményéhez képest az eljáró biró a szükséges kiigazitások vagy a hitelesités iránt intézkedik.

Ha az eljáró biró a munkálatot hitelesithetőnek találja: az új kiosztási térképet, földkönyvet és birtokiveket hitelesitési záradékkal ellátja, az előbbi birtokállapotot megszüntnek nyilvánitja, és a feleket az új birtokba birói lag bevezeti.

119. §.

Az előző szakaszban körülirt hitelesitésnél való közreműködés végett gazdasági szakértő az illető urbéri elkülönités, arányositás vagy tagositás alá kerülő község gazda-

sági viszonyait ismerő, művelt és jóhirű gyakorlati gazdák sorából nevezendő ki.

120. §.

Az új birtokállapot hitelesitésére s a feleknek az új birtokba való birói bevezetésére a 118. §. szerint kitüzött határnapról az eljáró biró egyénenkint értesiteni tartozik a helyben lakó meghatalmazottakat és a helyben lakó feleket.

Az egyéni értesités elmaradása vagy késedelme sem az eljárás folyamát nem akadályozza, sem jogorvoslatra indokul nem szolgálhat.

A jelen utasitás 89. és 90. §-ai a végrehajtási munkálatok hitelesitése körül is szem előtt tartandók.

121. §. (törv. 28. b. §.)

A végrehajtás folyama alatt felmerülhetett sérelmek orvoslása végett előterjesztésnek van helye.

Az előterjesztés a végrehajtási eljárás alkalmával az eljáró birónál jegyzőkönyvre adandó vagy a végrehajtási eljárás befejezésétől számitott 15 napon belül a törvényszéknél irásban nyujtandó be.

Az előterjesztés fölött a törvényszék határoz, melynek határozata ellen felebbvitelnek van helye a kir. itélőtáblához s onnan a kir. Curiához.

Az előterjesztés és az annak folytán hozott határozat ellen használt felebbvitel — a mennyiben pénzbirság vagy ezt helyettesitő elzárás kiszabása avagy költségben való marasztalás ellen irányul — a végrehajtásra halasztó hatálylyal bir.

122. §.

A hitelesitett végrehajtásnak jogérvényre emelkedése után, a törvényszék az új térképet, földkönyvet, birtok-

iveket és az összehasonlitási okiratot a kolozsvári kataszteri igazgatósággal, azután pedig az illetékes telekkönyvi hatósággal az átalakitások megtétele végett haladék nélkül közölni köteles.

Az átalakitások befejezése után az emlitett munkálatok a törvényszéknek visszaküldendők és annak irattárában őriztetnek.

Községek egész határára kiterjedő tagositások eseteiben az állandó kataszter számára a jelen utasitás 117. §-ának *f)* pontja értelmében készült munkarészek a jelen szakasz első bekezdésében emlitett munkarészekkel egyidejűleg küldendők meg a kolozsvári kataszteri igazgatóságnak.

123. §.

A kiigazitási kereset a rendezés vagy tagositás által érdekelt összes felek ellen intézendő s négy példányban adandó be.

Ha a kereset elkésve (törv. 36. §., jelen utasitás 142. §. utolsó bek.) adatik be, vagy ha a törvényszék azt nyilván alaptalannak találja, a keresetet hivatalból visszautasitja, mely határozat ellen az illető kir. itélőtáblához egyfokú felebbvitelnek van helye.

A kellő időben beadott és nem nyilván alaptalan kiigazitási kereset megvizsgálására és tárgyalására a törvényszék egy birói tagját küldi ki s e mellé szakértőül egy hitelesitő mérnököt rendel.

Az érdekelt felek megidézése a jelen utasitás 45. §-ában meghatározott módon történik.

A vizsgálat és a tárgyalás napjáról az érdekelt felek oly figyelmeztetéssel értesittetnek, hogy az eljárás tárgyát képező körülményekre nézve annak befejezte után utólagos felszólalásoknak nem adatik hely.

A törvényszéki tag a kirendelt hitelesitő mérnök hozzájárulásával hivatalból vizsgálja meg a panasz alapjául szolgáló körülményt s megkisérli a felek között az egyezség létrehozatalát.

Ezen eljárásról jegyzőkönyv vezetendő.

Az egyezség nem sikerülte esetében a felek további képviselete a jelen utasitás 62. §-a értelmében rendezendő s a kiküldött biró az érdekelt felek meghallgatása mellett mindazt kinyomozza, a mi a tényállás megállapitása és esetleg a hiba kiigazitása végett szükséges; ennek megtörténte után az összes ügyiratokat elhatározás végett a törvényszék elé terjeszti.

Az eljárás költségeit a kiigazitást kérő felperes előlegezi, a kereset elutasitása esetében azok megtéritésére igényt nem tarthat. Ha a keresetnek hely adatik, az itéletben egyuttal a felett is határoz a biróság, hogy a költségeket az összes érdekeltek, vagy a számitási hibát elkövető személyek tartoznak a felperesnek megtériteni.

Ujabb kiigazitási keresetnek semmi esetben sincs helye.

124. §.

Ha a birtokrendezés tervezetében megállapitott csatornákat, utakat, hidakat stb., melyek a közigazgatási hatóságok engedélye nélkül létesithetők vagy megváltoztathatók, a kötelezett felek a kikötött időre el nem készitenék, azoknak végrehajtás utján leendő elkészittetése, bármelyik fél kérelmére, a törvényszék által elrendelendő és a végrehajtás saját hatáskörében esetleg az illető járásbiróság utján foganatositandó.

A birtokrendezési tervezetben megállapitott azon csatornák, utak, hidak stb. tekintetében, melyekre nézve az intézkedési jog kizárólag a közigazgatási hatóságokat

illeti, a végrehajtást szintén a törvényszék rendeli el s elrendelendő határozatában kimondja, hogy a kérdéses mű ki által, illetőleg kinek költségén készitendő el, de a végrehajtás foganatositása iránt az illetékes közigazgatási hatóságot keresi meg.

VII. FEJEZET.

A költségek.

125. §. (törv. 29. §.)

Mindenik fél a saját jogainak és érdekeinek képviseletével járó költségeket maga viseli.

Ha a tagositás iránti kérelemnek hely nem adatik, a meghiusult tárgyalásnak hivatalos költségeit a kérvényező köteles viselni.

A tagositást ismételten alaptalanul kérő fél, a többi birtokosoknak okozott költségek megtéritésében is elmarasztalható.

126. §. (törv. 29. a. §.)

A hitelesitő mérnököknek és a felülvizsgálást a törvény 28. a) §-a (jelen utasitás 118. §-a) értelmében teljesitő gazdasági szakértőknek helyszini eljárása alkalmával ezen eljárásukból felmerülendő költségeit a birtokrendezési költségek viselésére kötelezett felek fizetik.

A hitelesités alkalmával igénybe vett napszámosok, anyagok és fuvarok költségei hasonlóan a birtokrendezési költségek viselésére kötelezett felek által fedezendők.

127. §. (törv. 30. §.)

Az erdők, legelők és nádasok urbéri elkülönitésének folyama alatt, a szükséges kézi, igás és fuvaros napszámot a volt urbéresek kötelesek szolgáltatni.

A birtokrendezés egyéb költségeit kizárólag a volt földesur, illetőleg földesurak, és pedig egymás között, a felosztás alkalmával nekik jutó birtokrész arányában viselik.

Ha a költségek előlegezése iránt a volt földesurak egymás közt ki nem egyeznek, az eljáró biró állapitja meg azon arányt, melyben azokat előlegezni kötelesek.

Ugy az előlegek, valamint a birtokrendezés befejezése után a törvényszék által megállapitandó kiegyenlitési összegek közigazgatási uton hajtatnak be.

128. §.

Hivatalból meginditott urbéri elkülönitési ügyekben az esetleg szükséges birói kiküldetés és bizonyitási eljárás számára szükséges költségelőleget az ügygondnok előterjesztése alapján a törvényszék állapitja meg, s annak az érdekelt volt földesuraktól közigazgatási uton behajtása iránt intézkedik.

A behajtott költségelőleg birói letétben kezelendő, s az ügygondnoknak és a hivatalos eljárásnak költségeit esetről-esetre a törvényszék utalványozza.

129. §.

Ha a volt földesurak a volt urbéresek haszonvételeivel terhelt erdők, legelők és nádasok iránti igényeikről lemondanak, a közösségben maradó volt urbéresek, valamint az egyházak és iskolák közt a jelen utasitás 39. §-a szerint megejtendő aránymegállapitási eljárás költségeit a volt urbéresek előlegezni és hordozni kötelesek. Ezen költségek szükség esetében közigazgatási uton hajtatnak be.

130. §. (törv. 31. §.)

Arányositás esetében a rendezés költségeit minden érdekelt fél, a közösből neki jutott birtok vagy illetmény arányában készpénzben viseli.

Ezen költségek előleges fedezése végett, azokról előirányzat készitendő, s a szükséges összeget az arányositás által érdekelt község vagy községek, összes állami földadója arányában felosztva, az 1883 : XLIV. törvényczikkben*) megjelölt közegek hajtják be.

Az arányositás befejezése után a költségek összegét és azok egyéni felosztását a törvényszék állapitja meg, s az előlegesen beszedett összegek kiegyenlitése hasonlókép a pénzügyi közegek által foganatosittatik.

131. §.

Hivatalból meginditott arányositási ügyekben: az ügygondnok, az esetleg szükséges birói kiküldetés, a bizonyitási eljárás és a költségelőirányzat megkészitéseig felmerülő előmunkálatok számára szükséges költségelőleget a törvényszék állapitja meg.

Ezen költségösszeget olyan arányositásoknál, hol csak egy község tagjai vannak érdekelve, a község tartozik előlegezni; több község érdekeltsége esetében a törvényszék határoz a felett, hogy az előleget melyik község köteles szolgáltatni.

A költségelőleg behajtása szükség esetében közigazgatási uton történik.

Ha az arányositásnak hely adatik, az előlegezett

*) Az 1880 : XLV. t.-cz. 31., 32. és 35. §-aiban idézett, de az 1883 : XLIV. t.-cz. által érvényét vesztett 1876 : XV. törvényczikk és az utóbbinak szakaszai helyett a jelen utasitás 130., 132. és 140. §-ai az 1883 : XLIV. törvényczikket és annak vonatkozó §-ait idézik.

költségek a költségelőirányzatba befoglalandók, s az előlegező községnek megtéritendők.

132. §. (törv. 32. §.)

Tagositások eseteiben az eljárás összes költségeit valamennyi érdekelt fél — és pedig általános tagositás esetében, a község területén létező összes birtoka földadójának arányában, — részletes tagositás (törv. 7. §., jelen utasitás 42. §.) esetében pedig, tagositás alá jött birtoka földadójának arányában, készpénzben köteles viselni.

Ezen költségről előirányzat készittetik, s annak alapján a szükséges összeget az 1883:XLIV. t.-czikkben megjelölt közegek hajtják be.

Azon birtokosok, kik a tagositandó községben csak beltelekkel birnak, a költségek viselésére csak akkor és annyiban kötelezhetők, a mikor és a mennyiben a tagositással egyidejűleg foganatositott birtokrendezés vagy arányositás utján részökre illetmény állapittatik meg.

A tagositás befejezése után a költségeket a törvényszék végleg megállapitja s a még hiányzó összeget hasonlókép a pénzügyi közegek hajtják be.

Ha a tagositással kapcsolatban erdők, legelők vagy nádasok urbéri elkülönitése vagy arányositása is vitetik keresztül, a költségek viselésére nézve a tagositási szabályok alkalmazandók.

133. §. (törv. 32. a. §.)

Községek egész határára kiterjedő tagositások eseteiben az államkincstár által kataszteri czélokra átveendő tagositási munkarészekért a törvény 2. a. §-ának (jelen utasitás 26. §-ának) utolsó bekezdése értelmében járó összeg a költségelőirányzat összeállitása alkalmával számitásba veendő és az érdekelt felekre csak az ennek

levonása után fenmaradó költségelőirányzati összeg vetendő ki.

Ezen állami hozzájárulás a tagositási munkarészek átvételekor az illető község' birtokrendezési alapjába fizetendő.

134. §.

A vasutak a tagositási költségek viselésére csak akkor és annyiban kötelezhetők, a mennyiben a központi telekkönyv tárgyát képező pályatesten kivül, tagositás alá eső ingatlanokkal is birnak.

A 132. §. harmadik bekezdése a vasutakra is alkalmazandó.

135. §.

A 132. és 134. §-ok értelmében költségviselésre nem kötelezett birtokosok földadójának a kivetési lajstromokban való kimutatása a kir. adóhivatalok, illetőleg a községi közegek által mellőzendő.

136. §.

A tagositás megengedhetősége iránti eljárásnak, valamint az előmunkálatoknak hivatalos költségeit mindaddig, mig a jelen utasitás 137. §-ában meghatározott költségelőirányzat jóvá nem hagyatik, a tagositást kérő fél köteles előlegezni, e költségek azonban az előirányzatba befoglalandók, s az előlegező félnek megtérittetnek.

Ezen költségelőlegek szükség esetében közigazgatási uton hajtandók be.

137. §. (törv. 33. §.)

Az arányositás és tagositás költségeiről az eljáró biró a felek meghallgatásával előirányzatot készit, mely-

nek megvizsgálása és jóváhagyása a kir. törvényszék körébe tartozik.

Az előirányzott, valamint a végleg megállapitott költségek a pénzügyi közegek által, a földadóval együtt, az arra nézve fennálló szabályok szerint hajtatnak be. A behajtás és a mennyiben az érdekelt felek egyetértőleg rövidebb határidőt nem állapitanak meg, az előirányzott költségekre nézve nyolcz, a pótlólag megállapitott költségekre nézve pedig további két év alatt eszközlendő. A behajtott összegek kifizetésének ideje és módja, s az ezek alapján adható előlegezések és köthető hitelműveletek feltételei rendeleti uton szabályozandók.

138. §.

A folyamatban levő arányositási és tagositási ügyekben az 1880. évi szeptember hó 10-éig felmerült és az arra kötelezettek által viselt költségek és természetben teljesitett szolgálmányok czímén, volt földesuraknak és volt urbéreseknek egymás ellen megtéritési igényök nincs. Az ugyanazon határnapig lejárt tartozások, az eddig fennállott szabályok szerint az arra kötelezett érdekeltek által viselendők, s ezen hátralékokra nézve a közigazgatási végrehajtás fentartatik.

139. §. (törv. 34. §.)

Az urbéri elkülönités, arányositás vagy tagositás befejezése után a költségek végleges összegét és egyéni felosztását megállapitó határozat ellen a felek az illető kir. itélőtáblához és a kir. Curiához felebbvitellel élhetnek.

A kir. itélőtábla helybenhagyó határozata ellen használt felebbvitel a határozat foganatositását nem akadályozza.

140. §. (törv. 35. §.)

...zabályszerűen előirányzott, valamint a végleg ...tt költségjárulékok, a rendezés és tagositás ...rtokra nézve olyan terhet képeznek, mely az ... törvényczikk 88. § a értelmében elsőbb...enes adók, illetéki hátralékok, az egyenes ...hajtandó egyéb tartozások és községi ...l, minden telekkönyvileg bekebelezett ...ezett követelés előtt áll s a birtokkal járván, uj birtokosra és e szerint még a birói árverésen ...sárlóra is átmegy.

Ingatlanok birói eladásánál és csőd esetében a költségjárulékok lejárt részleteinek elsőbbségére nézve, az 1883 : XLIV. törvényczikk 88. és 94. §-ainak intézkedései alkalmazandók.

141. §.

Birtokrendezési költségjárulékok megtakaritott maradványai, közvetlen adófizetők részére közvetlenül, közvetett adófizetők részére pedig egy összegben az 1883 : XLIV. törvényczikk 42. §. 2. *a*) pontjaban emlitett közegek utján utalványoztatnak.

VIII. FEJEZET.

Vegyes intézkedések.

142. §. (törv. 36. §.)

A törvény 18., 27 *a*) és 28. *b*) §§-ban (jelen utasitás 91., 112., 121. §§.) foglalt előterjesztésen, továbbá a kir. törvényszéknek pénzbirságot vagy elzárást megállapitó határozatai ellen használható, ugyszintén a törvény

4., 5. *a*), 9., 14. *a*), 18., 20., 27., 27. *a*), 28. *b*) és 34. §§-ban (jelen utasitás 34., 36., 46., 67., 91., 95., 110., 112., 121., 139. §§.) foglalt felebbvitelen, végül a jelen §. harmadik bekezdésében szabályozott igazoláson és a jelen §. utolsó bekezdésében emlitett kiigazitási kereseten kivül, semmi más jogorvoslatnak, semmiségi panasznak, igazolásnak vagy perujitásnak helye nincs.

Az egyezségre vonatkozó határozat vagy az itélet ellen irányuló felebbvitelben, ugy az ügy érdemére, valamint az eljárásra vonatkozó sérelmek együtt adandók elő.

Az egyezségre vonatkozó határozat vagy az itélet ellen irányuló felebbvitel határidejének a fél vagy képviselője által vétlen elmulasztása esetében igazolásnak van helye, mely felett, a felek meghallgatása után, a kir. törvényszék határoz. Az igazolási kérelem a vétlen mulasztás igazolása esetében is csak akkor vehető figyelembe, ha az igazolással együtt a felebbvitel is beadatott. Az igazolást megtagadó végzés ellen az illető kir. itélőtáblához egyfokú felebbvitelnek van helye.

Urbéri elkülönités, arányositás és tagositás eseteiben a végrehajtott munkálat kiigazitását csak nyilvánvaló számitási hiba miatt és csak a végrehajtás hitelesitésének jogerőre emelkedésétől számitott egy év alatt lehet a kir. törvényszéknél kereset utján kérelmezni (jelen utasitás 123. §.).

143. §. (törv. 36. *a*) §.)

A törvény 4., 5. *a*), 9., 20. és 27. §-aiban (a jelen utasitás 34., 36., 46., 95., 110. §-aiban) emlitett felebbvitelnek a megtámadott eljárás folytatására, illetőleg a végrehajtásra halasztó hatálya van.

A pénzbirságot vagy elzárást megállapitó határozatok ellen használható felebbvitel a végrehajtást felfüggeszti,

de a megtámadott eljárás folytatására halasztó hatálylyal nem bir.

A megengedett egyéb jogorvoslatoknak a megtámadott eljárás folytatására, illetőleg a végrehajtásra halasztó hatálya csak azon esetekben van, melyekben azt a törvény rendeli.

Azon esetekben, melyekben a használt jogorvoslatnak a megtámadott eljárás folytatására halasztó hatálya nincsen: a felső bírósághoz felterjesztendő iratok közül azok, melyek az eljárás folytatására szükségesek, hivatalból hitelesitett másolatokban megtartandók.

A megtámadott eljárás folytatására halasztó hatálylyal biró jogorvoslatok (előterjesztések, felebbvitelek) a kir. törvényszék, illetőleg a felső biróság által soron kivül intézendők el.

144. §.

Oly felebbviteleket, melyeknek ezen utasitás szerint helye nincs, az első biróság hivatalból visszautasitani köteles.

145. §.

A felebbvitel 15 nap alatt adandó be. Ezen határidő azon esetben, ha a felebbvitelt olyan fél adja be, kinek a határozat személyesen vagy meghatalmazottja utján kézbesittetett, a kézbesitéstől —, minden más esetben a határozatnak a helységelöljáróság által foganatositott és a birósághoz bejelentett közhirrététele napjától számittatik.

Az igazolási kérés az elmulasztott felebbvitel határidejének utolsó napjától számitott 30 nap alatt beadandó. Később beadott igazolási kérés a törvényszék által hivatalból visszautasitandó.

146. §.

Azon pénz- és fogságbeli büntetések, melyek az 1868 : LIV. t.-cz., valamint a jelen utasitás értelmében a tárgyalásoknál elkövetett rendellenességek, tanuk, szakértők stb. meg nem jelenése vagy vallomásainak megtagadása miatt alkalmazandók, az eljáró biró által önállóan szabatnak ki.

A törvényszékhez intézett beadványokban használt illetlen kifejezések miatt az illetők, az 1887 : XXVIII. t.-cz. 3. §-ának esetén kivül 5 frttól 100 frtig terjedő pénzbirsággal a törvényszék által büntetendők.

Ha valamely előterjesztésre vagy felebbvitelre a kiküldött biró vagy a biróság nyilvánvaló vétsége szolgáltatott okot, a kiküldött biró vagy a biróság az előterjesztéssel, illetőleg a felebbvitellel élő fél kérelme folytán az előterjesztés, illetőleg a felebbvitel költségeinek megfizetésében elmarasztalandó.

Ha másod- vagy harmadbiróság a felebbvitelt merőben alaptalannak találja, az 1881 : LIX. t.-czikk 49. s 60. §-ának rendelkezése a jelen utasitásban szabályozott ügyeknél is alkalmazást nyer.

147. §. (törv. 37. §.)

Az 1871 : LV. törvényczikknek az arányositásra vonatkozó összes határozatai a volt Királyföld területére, valamint Teke és Bátos községekre nézve hatályon kivül tétetnek.

148. §. (törv. 38. §.)

Az arányositás megengedhetőségének eseteire és az aránykulcsra nézve a volt Kraszna-, Közép-Szolnok-, Zarándmegyék és a volt Kővárvidék területein az 1836 : XII. t.-cz intézkedései alkalmazandók.

149. §.

Azon időt, melytől kezdve urbéri elkülönitési, arányositási és tagositási ügyekben a mérnöki munkálatok hitelesitését kataszteri mérnökök teljesitik, külön rendelet fogja megállapitani.

Addig is a hitelesitő mérnöki teendőket a mostani hitelesitő mérnökök teljesitik.

150. §.

Azon időt, melytől kezdve a kir. törvényszék községek egész határára kiterjedő tagositások eseteiben a kolozsvári kataszteri igazgatóságot megkeresheti a végett, hogy a község határára vonatkozó háromszögelési adatokat közölje, szintén külön rendelet fogja megállapitani.

Addig is a tagositási műszaki munkálatok a háromszögelési adatokra való tekintet nélkül foganatositandók.

151. §.

Tagositási munkarészek állami átvételének és a tagositási költségekhez állami hozzájárulásnak csak akkor lesz helye, ha a község egész határára kiterjedő tagositási felmérésbe a működő mérnök bevezetése az előző §. értelmében külön rendelettel kitűzendő időpont után történt.

Budapesten, 1893. évi január hó 3-án.

Hieronymi, s. k.

Gróf Bethlen, s. k.

Szilágyi, s. k.

Wekerle, s k.

I. számú minta, az 1893. évi 356/I. M. számú »Utasitás« 65. §-dhoz.

A. minta.

Tagositás és arányositás eseteire.

(Az 1878 : XXVIII. t.-cz. alapján bélyeg- és illetékmentes.)

Szerződés.

Mely egyfelől........ község érdekelt birtokosai, mint munkaadók, másfelől.........mérnök, mint vállalkozó között a..........község határán folyamatban levő tagositás (arányositás) mérnöki munkálatainak megtétele iránt létrejött, a mint következik:

1. ....mérnök felvállalja a........község határán folyamatba tett, s a...........kir. törvényszéknek 18...évi.......hó...én......szám alatt kelt határozata szerint jogérvényesen meghatározott tagositás (arányositás) összes működő mérnöki munkálatainak elkészitését, és kötelezi magát arra, hogy a megnevezett tagositás (arányositás) keresztülvitelére szükséges összes mérnöki munkálatokat az 1893. évi 356. I. M. szám alatt kiadott utasitás rendeletei, s az abban megállapitott mintázatok szerint, s az ezen munkálatokra nézve esetleg még ezután kiadandó szabályrendeletek megtartásával pontosan teljesiti.

Továbbá kötelezi magát ....mérnök arra, hogy

a) a munkálatokhoz megkivántató mindennemű kellékeket, p. o. mérnöki műszereket, papirokat, nyomtatványokat, a méréshez és kiczövekeléshez szükséges fa- és egyéb anyagokat és eszközöket, úgy a kellő kézi fuvar- és eke-napszámokat saját költségén beszerzi és előállitja;

b) a felvételt a birói bevezetés alkalmával — a mennyiben az évszak engedi — azonnal megkezdi, megszakitás nélkül folytatja és a megkivántató munkaerővel úgy rendezi be, hogy lehetőleg egy nyári évszak alatt a felvétel befejeztessék és a szükséges osztályozás és becslés megtétethessék;

c) a további munkálatokat azok terjedelméhez mért, s esetleg a biróság által megszabott legrövidebb idő alatt, szorgosan teljesiti;

d) a végrehajtás alkalmával az új birtokok határait a természetben ekével vont barázdákkal, s ott, hol a talaj minősége az eke alkalmazását lehetetlenné teszi, gödrök, halmok és kellő kiczövekelés által megjelöli;

e) a költségelőirányzat alkalmával, — valamint az eljárás befejezése után, — a biróság által megállapitott költségösszegek adóaránylagos (s illetőleg az arányositott birtokból való részesedés arányában leendő) egyéni felosztását a törvényszék utasitása nyomán pontosan kiszámitja; végül

f) mindazt teljesiti, mi a czélba vett tagositás (arányositás) akadálytalan, gyors és pontos keresztülvitelére műszaki tekintetben szükséges, s az érvényben levő vagy leendő törvények és szabályrendeleteknél, valamint az ügy természeténél fogva a működő mérnök teendőit képezik vagy képezhetik.

2. Az 1. pontban felvállalt munkálatok megtételének és azokhoz szükséges segédeszközök, anyagok és szolgáltatásoknak díja átlagösszegben, a tagositás (arányositás) tárgyát képező területnek 1600 öles minden holdja után számitandó.......frt...kr. összegben állapittatik meg s ezen díjazás a működő mérnöknek a következő részletekben fizettetik ki, u. m.:

a) a munkálatba történt birói bevezetéskor 1/10 része;

b) a felvételi térkép bevégzésének igazolásakor 2/10 része;

c) az előmunkálatok hitelesitésének bevégzésekor 2/10 része;

d) az új kiosztási (arányositási) terv végrehajtásába bevezetéskor 2/10 része;

e) a végrehajtás hitelesitésének bevégzésekor 3/10 része.

A négy első fizetési részlet kiszámitásánál, a terület nagysága tekintetében, az adó-kataszteri adatok irányadók; az ezen adatok alapján kiszámitott és a hitelesitett terület szerint járó díjak között felmerülő különbség az utolsó részletfizetés alkalmával egyenlittetik ki.

3. A 2. pontban meghatározott díjak, esedékességök beállta után legkésőbb 14 nappal, a törvényszék részéről kiadandó utalvány alapján, a...........kir. adóhivatal által a működő mérnök szabályszerű nyugtatványára fizettetnek ki.

4. A mérnök halála a jelen szerződést felbontja. A haláleset után a mérnök örökösei föltétlenül kötelesek a munkálatokat a kir. törvényszékhez beadni.

Az elhalt mérnök kiérdemelt díjai örököseit illetik.

5. Ezen szerződés a vállalkozó mérnököt az aláirás után azonnal kötelezi, a munkaadó birtokosokra nézve azonban csak a szerződést jóváhagyó birósági határozat jogerőre emelkedése után válik kötelezővé.

Kelt ....

B. minta.

Urbéri elkülönités eseteire.

(Az 1871 : LIII. t.-cz. 54. §-a alapján bélyeg- és illetékmentes.)

Szerződés.

Mely egyfelől.................. mint.......... község volt földesurai és munkaadók, másfelől........ mérnök mint vállalkozó között a...........község határán folyamatban levő erdő-, legelő- és nádas-elkülönités mérnöki munkálatainak megtétele iránt létrejött, a mint következik:

1. .... mérnök felvállalja a...........község határán folyamatba tett s a ....kir. törvényszéknek 18 . . évi ....hó . .-én ....sz. alatt kelt határozata szerint jogérvényesen meghatározott erdő-, legelő- és nádas-elkülönités összes működő mérnöki munkálatainak elkészitését, és kötelezi magát arra, hogy a megnevezett erdő-, legelő- és nádas-elkülönités keresztülvitelére szükséges összes mérnöki munkálatokat

az 1893. évi 356/I. M. szám alatt kiadott utasitás rendeletei s az abban megállapitott mintázatok szerint s az ezen munkálatokra nézve esetleg még ezután kiadandó szabályrendeletek megtartásával, pontosan teljesiti.

Továbbá kötelezi magát .... mérnök arra, hogy:

a) a munkálatokhoz megkivántató mindennemű kellékeket, p. o. mérnöki műszereket, papirokat, nyomtatványokat, a méréshez és kiczövekeléshez szükséges fa- és egyéb anyagokat és eszközöket saját költségén beszerzi és előállitja;

b) a felvételt a birói bevezetés alkalmával — a mennyiben az évszak engedi — azonnal megkezdi, megszakitás nélkül folytatja és a megkivántató munkaerővel úgy rendezi be, hogy lehetőleg egy nyári évszak alatt a felvétel befejeztessék és a szükséges osztályozás és becslés megtétethessék;

c) a további munkálatokat azok terjedelméhez mért, s esetleg a biróság által megszabott legrövidebb idő alatt szorgosan teljesiti;

d) a végrehajtás alkalmával az elkülönitett birtokok határait a természetben megjelöli;

e) a biróilag megállapitott költségeknek egyéni felosztását a törvényszék utasitása nyomán pontosan kiszámitja, végül:

f) mindazt teljesiti, mi a czélba vett erdő-, legelő- és nádas-elkülönités akadálytalan, gyors és pontos keresztülvitelére műszaki tekintetben szükséges, s az érvényben levő vagy leendő törvények és szabályrendeleteknél, valamint az ügy természeténél fogva a működő mérnök teendőit képezik vagy képezhetik.

2. Az 1. pontban felvállalt munkálatok megtételének és azokhoz szükséges segédeszközöknek és anyagoknak díja átlagösszegben, az elkülönités tárgyát képező területnek 1600 öles minden holdja után számitandó .... frt ... kr. összegben állapittatik meg, s ezen díjazás a működő mérnöknek a következő öt egyenlő részletben fiz‧ttetik ki, u. m.:

a) a munkálatba történt birói bevezetéskor $^1/_5$ része;

b) a felvételi térkép bevégzésének igazolásakor $^1/_5$ része;

c) az előmunkálatok hitelesitésének bevégzésekor $^1/_5$ része;

d) az elkülönitési terv végrehajtásába bevezetéskor $^1/_5$ része;

e) a végrehajtás hitelesitésekor $^1/_5$ része.

A négy első fizetési részlet kiszámitásánál a terület nagysága tekintetében az adó-kataszteri adatok irány‧adók; az ezen adatok alapján kiszámitott és hitelesitett terület szerint járó díjak között felmerülő különbség az utolsó részletfizetés alkalmával egyenlittetik ki.

3. A 2. pontban meghatározott díjaknak a törvényszék utalványozó rendelete alapján legkésőbb 14 nap alatt leendő kifizetésére kötelez ... mag......... különbeni közigazgatási végrehajtás terhe alatt.

4. Az elkülönités folyama alatt szükséges kézi, igás és fuvaros napszámot a volt urbéresek fogják szolgáltatni.

A fuvarnapszám alatt a mérnöknek a község határán szükséges szekér vagy hátas ló értetik. — Saját lakhelyéről a községbe utazás költségeit a mérnök maga hordozza.

5. A mérnök halála jelen szerződést felbontja. A haláleset után a mérnök örökösei föltétlenül kötelesek a munkálatokat a kir. törvényszékhez beadni.

Az elhalt mérnök kiérdemelt díjai örököseit illetik.

6. Ezen szerződés a vállalkozó mérnököt az aláirás után azonnal kötelezi, a munkaadó volt földesurakra nézve azonban csak a szerződést jóváhagyó birósági határozat jogerőre emelkedése után válik kötelezővé.

Kelt.........................

11.

A m. kir. igazságügyministernek 39.005/1892. számú rendelete,

Nyiregyházán második kir. közjegyzői állás rendszeresítése tárgyában.

Az 1874. évi XXXV. törvényczikk 5. §-ában nyert felhatalmazás alapján és az 1874. évi deczember hó 17-én 4164/I. M. E. szám alatt kiadott igazságügyministeri rendelet*) módosításával, a nyiregyházai, nagykállói, nyirbátori és tiszalöki kir. járásbiróságok területére Nyiregyháza székhelylyel második kir. közjegyzői állást rendszeresítek.

Jelen rendeletem 1893. évi márczius hó 1-én lép hatályba.

Ezen ujonnan rendszeresített kir. közjegyzőség a debreczeni kir. közjegyzői kamarához fog tartozni.

Budapesten, 1893. évi január hó 14-én.

A minister helyett:

Erdély Sándor, s. k.
államtitkár.

---

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1874. évf. 641. lap.

12.

A m. kir. igazságügyministernek 2951. szám alatt valamennyi kir. törvényszékhez és kir. járásbirósághoz intézett rendelete,

a külföldi biróságok polgári ügyekben hozott határozatainak kényszer alkalmazása nélkül való kézbesítése tárgyában.

Több előfordult esetre való tekintettel szükségesnek tartom az 1880. évi augusztus hó 3-án 21.668/I. M. szám alatt kelt körrendeletet a kir. biróságok emlékezetébe idézni.

Ezen körrendelet teljes szövege a következő:

»A magyar királyi curia, mint semmitőszék, concret eset alkalmából, 1880. évi június hó 30-án 13.601. szám alatt hozott határozatában kimondotta, hogy a német birodalmi biróságok határozatai kézbesítésénél kényszer nem alkalmazandó.

Minthogy a kir. biróságok törvénykezési eljárásunkból csak a kényszerkézbesítést ismerik és a kézbesítésnek kényszer alkalmazása nélküli eszközlése törvénykezési eljárásunkban ez ideig szabályozást nem talált: értesítem a kir. első folyamodású biróságokat, miszerint mindazon esetekben, a midőn külföldi biróságok határozatai kényszer alkalmazása nélkül kézbesítendők, a következő eljárás követendő:

Azon fél, a kinek az illető birósági okirat kézbesítendő, a megkeresett kir. biróság eljáró birájához beidézendő.

Az idézvényen a kézbesítendő okirat száma, megnevezése és tárgya rövid kivonatban kiteendő és a fél felhivandó, hogy 8 nap alatt az eljáró birónál vagy személyesen, vagy megbizással ellátott képviselője által az okirat átvétele végett annál bizonyosabban jelentkezzék, mert különben a beküldött okirat a megkereső biróságnak oly megjegyzéssel fog visszaküldetni, hogy az illető azt átvenni vonakodott.

A beidézett félnek vagy megbizottjának jelentkezésekor az eljáró biró az okirat tartalmát az illető féllel közli és egyuttal arra is figyelmezteti, hogy a kérdéses okiratot elfogadhatja, vagy indokolva, vagy indokolás nélkül annak elfogadását megtagadhatja.«

Megjegyzem, hogy az idézett körrendelet intézkedései a német birodalmi biróságok határozatainak kézbesítésére vonatkozó megkeresések esetein felül alkalmazandók minden oly állam biróságainak kézbesítési megkereséseire, a mely állam és Magyarország között a kényszer utján való kézbesítés tekintetében nemzetközi szerződésen, avagy gyakorlaton alapuló viszonosság nem áll fenn.

Végül közlöm a kir. biróságokkal, hogy a kényszerkézbesítés tekintetében a viszonosság Ausztrián, valamint a megszállott tartományokon kivül ez időszerint csak Olaszországgal, Szerbiával, Rumániával és Waadt svájczi kantonnal szemben áll fenn.

Budapesten, 1893. évi január hó 23-án.

13.

A m. kir. igazságügyministernek 3424. szám alatt valamennyi kir. törvényszékhez, kir. járásbirósághoz és kir. ügyészséghez intézett rendelete,

a Sunda-szigetek, valamint Surinam és Curaçao németalföldi gyarmatok hozzájárulásáról a tenger alatti kábelek védelme tárgyában kötött egyezményhez.

A tenger alatti kábelek védelmére vonatkozó 1888. évi XII. t.-czikk 15. §-a alapján, és az 1888. évi április hó 27-én 15.481. szám alatt kibocsátott igazságügyministeri körrendelet*) 4. §-ának kiegészítéseül, értesítem a kir. biróságot/ügyeszséget, hogy a németalföldi kormány a németalföldi gyarmatok nevében a tenger alatti kábelek védelme iránt kötött és az 1888: X. törvényczikkben foglalt egyezmény 14. czikkéhez képest a franczia kormány előtt az ezen egyezményhez való hozzájárulását kinyilatkoztatta, és hogy a franczia kormány az egyezmény végrehajtása czéljából az indiai Németalföldön 1891. évi november hó 12-én, a surinam-i gyarmaton 1892. évi május hó 6-án és a curaçao-i gyarmaton 1892. évi julius hó 14-én alkotott törvényes határozatokat az 1887. évi julius hó 7-én felvett zárjegyzőkönyv III. czikkének megfelelőleg (1888. évi »Magyarországi Rendeletek Tára« 314. lapján) vizsgálat alá vevén, megállapitotta, hogy a Sunda-szigetek, valamint a

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1888. évf. 311. lap.

németalföldi gyarmatok: Surinam és Curaçao a hivatkozott egyezmény 12. czikkében felvett határozatokhoz teljesen alkalmazkodtak.

A Sunda-szigetek, valamint Surinam és Curaçao gyarmatok ezek szerint a tenger alatti kábelek védelme iránt kötött egyezményhez hozzájárultaknak tekintendők.

Kelt Budapesten, 1893. évi január hó 25-én.

A minister helyett:

Teleszky István, s. k.
államtitkár.

14.

A m. kir. igazságügyministernek 44.987/1892. I. M. számú rendelete,

a telekkönyvbe feljegyzett zálog-visszaváltási s az ősiségi nyiltparancsokon alapuló egyéb jogoknak, továbbá az özvegyi jognak és a jogosított személy élettartamához vagy határozott időtartamhoz kötött jogoknak peren kivüli törlése körül követendő eljárás szabályozása tárgyában.

Az 1889. évi XXXVIII. t.-czikk 35. §-ának 8. pontjában nyert felhatalmazás alapján rendelem:

1. §.

Az ország azon részében, a melyben az 1852. évi november hó 29-én kiadott ősiségi nyiltparancs van hatályban, az a telekkönyvi tulajdonos, a kinek ingatlan vagyonára a telekkönyvi rendelet I. része 3. §-ának 2. pontja alapján bejelentett zálogvisszaváltási jog (nyilt parancs 22., 24. §§.) van telekkönyvileg feljegyezve, a telekkönyvi hatóságnál a feljegyzés törlését a jelen rendeletben szabályozott eljárás útján a rendelet hatályba lépte után azonnal kérheti.

2. §.

Az ország azon részében, melyben az 1853. évi május hó 29-én kiadott ősiségi nyiltparancs van hatályban, az a telekkönyvi tulajdonos, a kinek ingatlan vagyo-

nára a telekkönyvi rendtartás 3. §-ának 2. pontja alapján bejelentett zálog-visszaváltási jog van telekkönyvileg feljegyezve, a telekkönyvi hatóságnál a jelen rendeletben szabályozott eljárás utján a feljegyzés kitörlését kérheti:

a) a birói zálogra vonatkozólag (nyiltparancs 23. §.) a rendelet hatályba lépte után azonnal;

b) a szerződési zálogra (nyiltparancs 21. §.), valamint a tiszta fiscalitások ideiglenes inscriptiójára — érdemdíjazásra — vonatkozólag (25. §.), ha a zálogos vagy érdemdíjazási szerződésben a visszaváltási határidő nincs megállapítva, szintén a rendelet hatályba lépte után azonnal;

c) a *b)* pontban említett szerződési zálogokra és érdemdíjazásokra vonatkozólag, ha a visszaváltási idő határozott számú években meg van állapítva, az eredetileg kikötött vagy későbbi felülfizetés avagy más ok miatt meghosszabbított visszaváltási határidő lejártától számított egy év után.

3. §.

Ha a telekkönyvben valamely ingatlanra nézve az egyik személy zálogtulajdonosnak vagy zálogbaadónak, a másik pedig zálogbirtokosnak, zálogbavevőnek vagy zálogtartónak van bejegyezve, a zálogbirtokos, zálogbavevő vagy zálogtartó az 1. és 2. §§-ban foglalt megkülönböztetéshez képest a jelen rendelet hatályba lépte után azonnal, vagy a visszaváltási határidő lejártától számított egy év után kérheti, hogy a zálogtulajdonos, illetőleg a zálogbaadó jogának törlésével az ingatlan az ő feltétlen tulajdonául jegyeztessék be.

4. §.

A jelen rendelet szabályai nem alkalmazandók a telekkönyvi rendeletek 3. §-ának 2. pontja és illetőleg 25. §-a

értelmében elrendelt azon telekkönyvi feljegyzések törlésére, a melyek ősiségi vagy zálog-visszaváltási jogczímen alapuló tulajdoni igények érvényesítése iránt folyamatba tett jogügyekre vonatkoznak.

Ezenfelül az ország azon részében, a melyben az 1853. évi május hó 29-én kiadott ősiségi nyiltparancs van hatályban, a jelen rendelet szerinti törlésnek nincs helye olyan tiszta fiscalitások ideiglenes inscriptiójára vonatkozólag, a melyeknél a visszaváltási határidő nemzedékek bizonyos száma szerint van megállapítva.

5. §.

A tulajdonjogra vagy a tulajdon fölötti rendelkezésre vonatkozó s a telekkönyvbe bejegyzett azoknak a korlátozásoknak, a melyek nem a birtokviszony minőségén alapulnak, hanem bizonyos személyre vonatkoznak, úgyszintén a bizonyos személy javára bejegyzett elővásárlási vagy visszavásárlási jognak, végre a bizonyos személy élettartamához vagy határozott időtartamhoz kötött élelmezésnek, tartásnak, használatnak és lakásnak kitörlését kérheti a telekkönyvi hatóságnál a bejegyzés által terhelt fél, ha a jogosított személy elhalálozását anyakönyvi kivonattal vagy jogerős birói ítélettel (1881 : LIX. t.-cz. 91. §.), avagy holttá nyilvánítását ugyancsak jogerős birói ítélettel (1881 : LIX. t.-cz. 89. §.) bizonyítja, illetve, ha a határozott időtartam lejárt.

6. §.

A bejegyzés által terhelt fél a telekkönyvi hatóságnál kérheti a bejegyzett özvegyi jog, haszonélvezet, kikötmény vagy életjáradék kitörlését, ha az 5. §. értelmében bizonyítja, hogy az a személy, a kinek élettartamához az illető jog kötve van, meghalt vagy holttá nyilvá-

níttatott és bizonyított elhalálozása napjától, illetve attól a naptól, a mely a holttányilvánítási itéletben az eltünt egyén elhunyta napjától megjelöltetett (1881 : LIX. t.-cz. 90. §.) és ha a jog határozott időtartamhoz van kötve, az időtartam lejártának napjától számítva három év eltelt, de csak akkor, ha ezen határidő elteltéig sem a bejegyzett jogból származó követelés iránt indított per telekkönyvileg feljegyezve nincs, sem a bejegyzéssel terhelt ingatlanra végrehajtási árverés vagy ennek hatályával biró önkéntes árverés feljegyezve nincsen.

7. §.

Az 1—3. §§. eseteiben a telekkönyvi hatóság a törlési kérvény fölött jegyzőkönyvi tárgyalást tart és az e végett kitűzött határidőre a kérvényezőt és a telekkönyv szerint jogosult személyt idézi.

8. §.

Ha a telekkönyv szerint jogosult személy elhalt, a 8. §. szerint kitűzött határnapra a kérvényezőn kivül a jogosult személynek a kérvényben megnevezett örökösei, a mennyiben pedig ezeknek biróilag elismert kizárólagos örökösödési joga igazolva nincsen vagy a mennyiben az örökösök egyáltalában ismeretlenek, az ismeretlen örökösök, illetőleg a hagyaték képviseletére kinevezendő ügygondnok idéztetnek.

Ügygondnok kinevezése esetén egyúttal a hivatalos lapba egyszer beiktatott és a telekkönyvi hatóságnál kifüggesztett hirdetményben a kérvényező, a telekkönyvi jogosult és az ügygondnok megnevezése, az illető ingatlanoknak, a kérdésben forgó bejegyzésnek és a kérvény tárgyának megjelölése, valamint a tárgyalási hely kitétele mellett a telekkönyvi jogosúltnak örökösei felhivandók,

hogy a kitűzött határidőben a tárgyaláshoz személyesen vagy meghatalmazott képviselő által jelenjenek meg, avagy a kirendelt ügygondnokot ügyöknek czélszerű védelmére utasítsák; ellenkező esetben pedig mindezek elmulasztásának következményeit maguknak tulajdonítsák.

9. §.

A 7. §. szerint elrendelt tárgyaláskor azt, a kinek javára a feljegyzés történt, illetve a zálogtulajdonosnak vagy zálogbaadónak bejegyzett személyt (3. §.) vagy ezek jogutódjait terheli a bizonyítási kötelezettség arra nézve, hogy a visszaváltási jog érvényesítése iránti kereset indíthatására az ősiségi nyiltparancsokban megszabott határidőn belül a visszaváltási per folyamatba tétetett.

Ezzel szemben a kérvényező igazolhatja, hogy a folyamatba tett perben felperes keresetével jogerejűleg elutasíttatott, vagy hogy a keresettől elállott.

Ha az 1—3. §-okban megszabott feltételek fenforognak és a tárgyalás során nem bizonyíttatott a visszaváltási per folyamatba tétele, vagy ha a kérvényező igazolta, hogy felperes a folyamatba tett visszaváltási perben keresetével jogerejűleg elutasíttatott, vagy hogy a keresettől elállott: a telekkönyvi hatóság a kért kitörlést, illetve az ingatlannak a kérvényező feltétlen tulajdonául bejegyzését (3. §.) és egyuttal a telekk. rend. 104. §-ához képest utólag netalán történt perfeljegyzés kitörlését végzéssel elrendeli.

10. §.

Az 5. és 6. §§. alapján beadott kérvény érdemében a telekkönyvi hatóság az ellenfél meghallgatása nélkül határoz és a mennyiben az idézett szakaszokban megszabott feltételek fenforognak, a kért kitörlés bekebelezését végzéssel rendeli el.

A kitörlést rendelő végzés kézbesítésére nézve a 7. és 8. §§-nak az idézésre vonatkozó szabályai alkalmazandók, azzal az eltéréssel, hogyha a 8. §. első bekezdése értelmében ügygondnok neveztetett ki, hirdetmény kibocsátása nem szükséges.

11. §.

A kitörlés iránt az 1. és 2. §§. alapján és a feltétlen tulajdonjog bekeblezése iránt a 3. §. alapján beadott kérvényt érdemileg elintéző végzésben a vesztes fél az ellenfél által felszámított és biróilag megállapítandó költségben a körülményekhez képest elmarasztalható.

Ha a kérvényező ellenfele a tárgyaláshoz meg nem jelent, vagy megjelenvén, a kért kitörlést, illetve a feltétlen tulajdonjog bekeblezését nem ellenezte, a költségben való marasztalásnak helye nincsen.

Költségben való marasztalásnak akkor sincs helye, ha a kérvény érdemileg az ellenfél meghallgatása nélkül intéztetett el. (10. §.)

12. §.

A telekkönyvi hatóságnak a kitörlés, illetőleg a feltétlen tulajdonjog bekeblezése iránti kérvény érdemében hozott végzése ellen a telekkönyvi rendeletek szabályai szerinti felebbvitelnek (felfolyamodásnak, felebbezésnek) van helye.

A másodbiróságnak az 1., 2. vagy 3. §§. eseteiben hozott érdemleges végzése ellen további felebbvitellel feltétlenül, más végzései ellen pedig csak akkor lehet élni, ha a másodbiróság a telekkönyvi hatóság végzését megváltoztatta.

Az eredeti érvénytelenség miatt indított törlési keresetekre az e részben fennálló rendeletek szabályai alkalmazandók.

13. §.

Az 1870. február 5-én 264. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelettel életbeléptetett telekkönyvi rendtartás 79/a. §-a hatályon kivül helyeztetik.

14. §.

A jelen rendelet 1893. évi márczius hó 1. napján lép hatályba.

Budapesten, 1893. évi február hó 15-én.

A minister helyett:

Teleszky István, s. k.
államtitkár.

15.

A m. kir. igazságügyministernek 4759. szám alatt valamennyi kir. birósághoz intézett rendelete,

a büntető birói ügyviteli szabályok egyes intézkedéseinek értelmezése és kiegészitése tárgyában.

Több oldalról nyertem hivatalos értesülést arról, hogy a mult évi október hó 22-én 4510/I. M. E. szám alatt kelt rendeletemmel*) közzétett és f. évi január hó 1-ével hatályba lépett büntető birói ügyviteli szabályok némely §-ainak helyes értelmezése iránt kétség merült fel és különösen e szabályoknak 128. és 134. §-ai akként értelmeztették és alkalmaztattak is, mintha azok a védelem jogkörét és a terheltnek, valamint védőjének a fennálló bűnvádi eljárási gyakorlatban engedett jogokat érintenék, vagy korlátoznák.

A felmerült kétségnek eloszlatása, illetőleg a téves értelmezésnek és helytelen alkalmazásnak kizárása czéljából szükségesnek tartom a következőket elrendelni, illetőleg a biróságoknak és vezetőiknek figyelmét a következőkre felhivni:

A büntető ügyviteli szabályoknak feladata: az igazságügyi hatóságoknak és közegeiknek a büntető igazságszolgáltatásra vonatkozó hivatalos tevékenységét részletesen szabályozni, illetőleg az e részben fennálló tételes jogszabályok alkalmazására az utasitást megadni. Az ügyviteli

*) Lásd »Magy. Rend. Tára« 1892. évf. 2713. lap

szabályok természetüknél fogva nem vonatkozhatnak a hatóságokon és azok közegein kivül eső egyéneknek perjogi hatáskörére, jogaira vagy kötelességeire; különösen azt, hogy a bünperben közreműködő ügyfeleknek, ugymint: a terheltnek és védőjének, valamint a vádlónak, a sértettnek, illetőleg vagyonjogilag károsítottnak, vagy ezek képviselőjének a bűnvádi eljárás folyamán minő jogaik vannak, — a büntető birói ügyviteli szabályok sem meg nem hatáozhatják, sem az e részben fennálló tételes jogszabályokat meg nem változtathatják.

Az 1892. évi 4510/I. M. E. szám alatt kelt rendeletemmel kibocsátott büntető ügyviteli szabályok tehát egyáltalában nem vonatkoznak arra, hogy a bünperben egymással szemben álló ügyfelek, vagy képviselőjük és különösen a védő, minő perbeli jogokat gyakorolhatnak, nevezetesen a bűnügy iratait az eljárásnak melyik szakában tekinthetik meg és minő iratokat szabad nekik megtekinteni, továbbá szemlére vagy itélethirdetésre mikor idézendők stb.

Ezeket a kérdéseket az érvényben levő jogszabályok és a törvényt pótló birói gyakorlat oldják meg, melyeken a büntető birói ügyviteli szabályokat tartalmazó utasitás változtatást tenni egyáltalában nem szándékozott.

Az ügyfeleknek és képviselőjüknek, különösen a védőnek, perjogi jogkörére nézve tehát a többször hivatkozott ügyviteli szabályoknak hatályba léptével semmi változás sem állott be.

Ezeknek az általános szempontoknak hangsúlyozása után, áttérve a büntető ügyviteli szabályoknak ama §-aira, melyek tekintetében kétség, illetőleg téves értelmezés merült fel: e részben a következőket emelem ki:

1. A fentebb kifejtettekből világos, hogy a 128. §. második bekezdésében emlitett »magánfél« alatt sem a

vádló, sem a terhelt, sem képviselőjük nem érthető, s különösen e kifejezés a terheltnek választott vagy hivatalból kirendelt védőjére nem vonatkozható. Esetleges ujabb téves értelmezésnek kizárása végett a büntető birói ügyviteli szabályok 128. §-ának második bekezdése helyett ezennel kifejezetten elrendelem: hogy mindegyik biróság iktatóhivatalának vezetője köteles mindenkinek, s természetesen a feleknek s képviselőknek is — még pedig a félnek és képviselőjének akkor is, ha e minőségüket nem igazolják — a mennyiben valamely tüzetesen megjelölt büntető ügynek, vagy kiadmánynak a birósághoz érkeztéről tudakozódnak, — elöleges engedély felmutatásának kivánása nélkül felvilágositást adni a tüzetesen megjelölt büntető ügy vagy beadvány iktató számáról és arról, hogy az ügy névszerint melyik vizsgáló- vagy előadó birónak van kiosztva, vagy hogy az iratok a biróság vezetőjénél vannak. Magától értetik, hogy az iktatóhivatalban alkalmazottaknak az ügy állásáról és a bűnügyi iratok tartalmáról nem szabad értesitést adni, hanem e részben a tudakozó felet a vizsgáló- vagy előadó biróhoz, illetőleg a biróság vezetőjéhez kell utasitaniok.

2. A 134. §. első bekezdésében emlitett »magánfél« alatt a magánvádló, a terhelt, továbbá a sértett fél, a mennyiben a vád képviseleténél közreműködésre jogositva van, végre a magánjogi igényének érvényesitése végett fellépett károsított és igazolt képviselőjük, különösen a védő, nem érthető.

Addig, mig az eljárás az elsőfokú biróságnál foly, az iratok az emlitett ügyviteli szabályok rendelkezései folytán rendszerint nem fognak az irattárban feküdni, hanem a vizsgálóbirónál, vagy az előadónál, vagy a főtárgyalás (járásbirósági tárgyalás) vezetőjénél lesznek feltalálhatók. Az irattárnok köteles a tudakozódó ügyfeleket és kép-

viselőiket, ha az iratok az irattárba még nem érkeztek, vagy ott már nem találhatók, e birákhoz utasitani, a kik a fennálló eljárási szabályok szerint és az ügy állásának tekintetbe vételével az iratok megtekintését megengedik.

Ha pedig kezelés vagy nyilvántartás okából s különösen valamely bűnügyben hozott megszüntető végzés, vádhatározat, vagy itélet ellen használt jogorvoslat indokolására az eljárási szabályokban engedett határidő alatt az ügy iratai az irattárban őriztetnek, — az irattár vezetője, vagy kezelője köteles az iratok megtekintését, esetleg azokból másolat vagy kivonat készitését a hivatalos órák alatt s a szükséges felügyelet mellett a vádlónak, a terheltnek, a sértett félnek, a károsítottnak és képviselőjüknek a biróság vezetője vagy az előadó külön engedélye nélkül is, ama feltétel alatt megengedni, ha a nevezettek érdekeltségüket, illetőleg személyazonosságukat az alábbiak értelmében igazolják és az ügyben a vizsgálat már be van fejezve. Ha az irattárnoknak a megtekintés megengedhetésére nézve kétségei vannak, köteles a biróság vezetőjének vagy helyettesének intézkedését kikérni, egyuttal köteles minden esetben ügyelni arra, hogy a biróságoknak belső ügyvitelére vonatkozó iratok, különösen a tanácskozásról felvett jegyzőkönyv és az érdemleges birói határozatok fogalmazványai, az iratok közül, mielőtt ezek a feleknek átadatnak, kivétessenek.

A kivett határozati fogalmazványokat azonban tartozik az irattárnok a fél vagy képviselője előtt, ha ez kivánja, felolvasni, vagy más hivatalos személy által felolvastatni.

A személyazonosság, illetőleg az érdekeltség igazolására elfogadandó az ügyvéd részére kiállitott meghatalmazás, a védő hivatalból való kirendelését tartalmazó határozat, illetőleg értesités, valamint a félhez, illetőleg kép-

viselőjéhez e minőségben intézett birósági határozat kiadmánya.

3. A fennebb kifejtettek szerint a 134. §-nak első bekezdése akkép értelmezendő, hogy az irattárnok az irattárban levő bűnügyi iratoknak megtekintését vagy lemásolását óhajtó magánegyénektől és ezeknek meghatalmazottjától csak akkor kivánhatja a biróság vezetőjének vagy helyettesének külön irásbeli engedélyét, ha a nevezettek az illető ügyben érdekelve vannak ugyan, de a bűnvádi eljárás folyamán nem ügyfelek (vádló, terhelt, sértett, kárositott), sem ezeknek képviselői. Az ügyben nem érdekelt, más magánegyénnek az irattárnok az iratok megtekintését vagy lemásolását csak a biróság határozata alapján engedheti meg.

4. Végül az emlitett ügyviteli szabályok 132. §-ának kiegészitése végett elrendelem, hogy a biróságok kiadóhivatalában rendszerint csak arról adható értesités, hogy az iratok beérkeztek-e a kiadóhivatalba? és ha igen, mikor? és mikor lettek elküldve?

Az iratoknak megtekintése, vagy tartalmukról értesités adása a kiadóhivatalban csak a biróság vezetőjének engedélye alapján történhetik.

Midőn ezekről a kir. biróságokat és azok vezetőit tudomás és szemelőtt tartás végett értesitem, egyuttal felhivom a kir. biróságok vezetőit: intézkedjenek haladéktalanul, hogy a vezetésük alatt álló biróság iktatóhivatalában az értesitésadás, az irattárban pedig az ott fekvő iratok megtekintésének és lemásolásának megengedése jövőre mindenben a fennebb kifejtettek értelmében történjék, s különösen saját hatáskörükben megfelelően ellenőrizzék a biróságok vezetői, hogy a fennálló tételes jogszabályokban az ügyfeleknek és ezek igazolt képviselőjének és különösen a védőnek engedett jogok a birói ügyvitel és ügykezelés

körében sem a birák, sem a birósági hivatalnokok részéről az ügyviteli szabályoknak valamely téves értelmezése által korlátozva vagy csorbitva ne legyenek.

Bizton reménylem és elvárom tehát a biróságoktól és vezetőiktől, hogy miután a büntető birói ügyviteli szabályok az ügyfeleknek és képviselőiknek jogait egyáltalán nem érintik, — törvényes hatáskörükben jövőre is oda fog törekedni, hogy a vádlónak, a terheltnek, a sértett félnek és a károsítottnak, valamint igazolt meghatalmazottjuknak és különösen a választott vagy hivatalból kirendelt védőnek perjogi hatásköre a büntető ügyvitel körében is csorbitatlanul fentartassék és a nevezettek a fennálló eljárási jogszabályokban részükre engedett jogokat ezentúl is teljes mértékben érvényesithessék.

Budapesten, 1893. évi február hó 23-án.

Szilágyi Dezsö, s. k.

16.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 228. számú rendelete,

»a rendes üzletű vasutak forgalmi szolgálatára vonatkozó szabályok alapelvei«, »a helyi érdekű vasutak (másodrendű, mellékvasutak stb.) forgalmi szolgálatára vonatkozó szabályok alapelvei« és »a rendes üzletű vasutakon közlekedő omnibus (II-od rangú) vonatok forgalmi és szállitási szolgálatára vonatkozó szabályok alapelvei« egyes határozmányainak módositása, illetve kiegészitése tárgyában.

A) A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. ministernek 1878. évi február hó 10-én 19.559/1877. sz. a. kelt rendeletével) jóváhagyott »Rendes üzletű vasutak forgalmi szolgálatára vonatkozó szabályok alapelvei« a következőkép módositandók, illetve kiegészitendők:*

A 26. pont következő új szöveget nyer:

Robbanékony tárgyak szállitására használandó kocsikra és ily tárgyaknak berakásánál figyelembe veendő biztonsági szabályokra nézve külön utasitások állanak fenn.

A 27. pont új szövege a következő:

A kocsikat csak az azokon megjelölt raksúly mérvéig, vagy — a mennyiben a vasut külön határozmá-

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1878. évf. 109. lap.

nyaihoz képest nagyobb megterhelés meg van engedve és a kocsikon a raksúlyon felül a hordképesség is ki van tüntetve — csak ezen hordképesség mérvéig szabad megterhelni.

A 68. pont következő szövegezést nyer:

Robbanékony tárgyak szállitását külön utasitások szabályozzák.

A 70. pont új szövege a következő:

Tűzveszélyes tárgyakkal rakott kocsik minden vonat hátulsó felében sorozandók be. Robbanékony tárgyakkal rakott kocsiknak ily vonatokba való besorozását illetőleg külön határozmányok állanak fenn.

B) A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. ministernek 1883. évi julius hó 29-én ad 21.480. szám alatt kelt rendeletével jóváhagyott forgalmi alapelvek*) a helyi érdekű vasutak számára következőkép megváltoztatandók, illetve kiegészitendők:

A 29. pont következő uj szöveget nyer:

A kocsikat csak az azokon megjelölt raksúly mérvéig, vagy — a mennyiben a vasut külön határozmányaihoz képest nagyobb megterhelés meg van engedve és a kocsikon a raksúlyon felül a hordképesség is ki van tüntetve — csak ezen hordképesség mérvéig szabad megterhelni.

A 182. pont következőkép helyesbitendő:

A menetjegyek a kalauz által is kiadhatók, mely alkalommal az üzletszabályzat 21-ik czikke 2. kikezdésében megállapitott 50 krnyi felülfizetési díj nem szedetik.

A menetjegyek kiadása egy a nyilt pályán levő, a megállóhely közelében lakó alkalmas egyénre is bizható.

---

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1883. évf. 826. lap.

A 184. pont következő uj szövegezést nyer:

A nyilt pályán levő megállóhelyekről rendszerint csak kézi podgyász szállitható.

Ha azonban kivételesen másnemű árúk is felvétetnek, ez esetben a következő határozmányok érvényesek:

a) megengedtetik, hogy a podgyász-díjszabás nem súly, hanem a darab és a szállitási távolság után szabassék meg; az illetékek beszedése a rendeltetési állomásra átutalható, hacsak a podgyásznak egy közbeneső állomáson való utólagos felvétele alkalmasabbnak nem találtatnék;

b) a podgyászvevényeknek kiadása az ily megállóhelyekről inditott forgalomban nem követelhető; nem követelhető az sem, hogy a podgyász feladása mis hasonló megállóhelyek vagy csatlakozó pályák állomásaira elfogadtassék; a rendes podgyászvevények helyett podgyászjegyek vagy podgyász-számok kiadhatók;

c) podgyászdarabokra nézve a szállitási érdek-bevallás ki van zárva, mihez képest ily podgyásznál az üzletszabályzatnak a szállitási határidők elmulasztása esetére, a vasutak felelősségét illetőleg megállapitott határozmányai sem alkalmazhatók;

d) kisebb élő állatoknak podgyászként való felvétele megállóhelyeken csak úgy engedtetik meg, ha az állatok kalitkában (rekeszekben, kosarakban stb.) vagy oly állapotban adatnak fel, mely az elszökést meggátolja.

A 189. pont törlendő, a 190. pont pedig 189. pont gyanánt jelölendő meg.

C) A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. ministernek 1885. évi április hó 1-én 8559. szám alatt kelt rendeletével) jóváhagyott*

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1885. évf. 327. lap.

»Rendes üzletű vasutakon közlekedő omnibus (II. rangú) vonatforgalmi és szállitási szolgálatára vonatkozó szabályok alapelvei« következőkép megváltoztatandók:

A VII. czikk 15. pontja következőkép helyesbitendő:

A menetjegyek a kalauz által is kiadhatók, mely alkalommal az üzletszabályzat 21. czikke 2. kikezdésében megállapitott 50 krnyi felülfizetési díj nem szedetik.

A menetjegyek kiadása egy- a nyilt pályán levő, a megállóhely közelében lakó alkalmas egyénre is bizható.

A VII. czikk 16. pontja következő új szöveget nyer:

A nyilt pályán levő megállóhelyekről rendszerint csak kézi podgyász szállitható.

Ha azonban kivételesen másnemű árúk is felvétetnek, ez esetben a következő határozmányok érvényesek:

a) megengedtetik, hogy a podgyász-díjszabás nem súly, hanem a darab és a szállitási tavolság után szabassék meg; az illetékek beszedése a rendeltetési állomásra átutalható, hacsak a podgyásznak egy közbeneső állomáson való utólagos felvétele alkalmasabbnak nem találtatnék;

b) a podgyász-vevényeknek kiadása az ily megállóhelyekről inditott forgalomban nem követelhető; nem követelhető az sem, hogy a podgyász feladása, más hasonló megállóhelyek, vagy csatlakozó pályák állomásaira elfogadtassék; a rendes podgyász-vevények helyett podgyászjegyek vagy podgyászszámok kiadhatók;

c) podgyászdarabokra nézve a szállitási érdek-bevallás ki van zárva, s ily podgyásznál az üzletszabály-

zatnak a szállitási határidők elmulasztása esetére, a vasutak felelősségét illetőleg megállapitott határozmányai sem alkalmazhatók;

d) kisebb élő állatoknak podgyászként való felvétele megállóhelyeken csak úgy engedtetik meg, ha az állatok kalitkában (rekeszekben, kosarakban stb.) vagy oly állapotban adatnak fel, mely az elszökést meggátolja.

Felhivom az igazgatóságokat, hogy a fentebbiekhez képest a forgalmi utasitás illető határozmányait is módositsák.

Jelen rendelet kihirdetése napján azonnal hatályba lép.

Budapesten, 1893. évi január hó 16-án.

Lukács Béla, s. k.

17.

A kereskedelemügyi m. kir. ministertől. — 88.901/1892. szám.

Függelék a kolozsvári gőzmozdonyú közúti vasut épitésére és üzletére vonatkozó engedélyokirathoz.

A kolozsvári gőzmozdonyú közuti vasut épitésére és üzletére a kereskedelemügyi m. kir. minister által 1892. évi január hó 15-én 85.234/1891. szám alatt kiadott engedélyokirathoz*) a következő függelék adatik ki:

1.

Az engedélyezett gőzmozdonyú közuti vasut épitésénél és üzleti berendezésénél, az 1892. évi november hó 29-én az egész közuti vasutvonalra kiterjedőleg foganatositott közigazgatási pótbejárás eredményéről felvett, a kereskedelemügyi m. kir. minister által jóváhagyott, s a jelen függeléknek kiegészitő részét képező jegyzőkönyv, a közigazgatási pótbejárás alapjául szolgált, egyidejűleg szintén jóváhagyott, s az egyes tervlapokra vezetett záradékok értelmében Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósága által is elfogadott tervek (helyzetrajz, hossz-szelvény), nemkülönben az engedélyokirat 2. §-ában idézett szerződés határozmányai irányadók.

2.

A gőzmozdonyú közuti vasut épitésére és üzletére kiadott engedélyokirat határozmányai egyebekben további érvényükben változatlanul fentartatnak.

Budapesten, 1893. évi január hó 21-én.

Lukács Béla, s. k.

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1892. évf. 63. lap.

18.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 67.889/1892. számú rendelete,

elveszett postautalványok kifizetési felhatalmazásainak kiállitása körül követendő eljárás tárgyában.

A nemzetközi postautalvány-egyezmény foganatositó szabályzatának IX. cz. 2. pontja értelmében a befizetés és kifizetés között elveszett, vagy bármi más módon megsemmisült postautalványok pótlására szolgáló és annak idején utalvány-ürlapon kiállitott postautalvány-másodlatok helyébe 1892. évi julius hó 1-ével az utalvány kifizetési felhatalmazások (autorisations de payement) léptek (l. az 1892. évi junius hó 13-án kelt 39.265. sz. kereskedelemügyi ministeri rendelet 7. pontját).

Ezen okmányok kiállitásának eseteit és eljárását a kellő egyöntetüség, gyorsaság és biztonság elérése czéljából ezennel következőleg szabályozom:

A) Közönséges postautalványok.

1. A magyar szent korona területén befizetett és kifizetés előtt elveszett postautalványok kifizetési felhatalmazásait ugy a belföldi, mint a külföldi forgalomban nem többé a kerületi posta- és távirdaigazgatóságok, hanem az egész országra nézve a budapesti főpostahivatal állitja ki, mely hivatalt ezennel e feladattal járó teendőkre felhatalmazom.

2. A kifizetési felhatalmazások kiállitása díj- és bélyegmentes és az eljárás a körülményekhez képest vagy a czímzett, vagy a feladó részéről, vagy pedig hivatalból inditható meg.

3. Az eljárás különböző a szerint, a mint az utalványlap:

a) kézbesités után, czímzett kezében, vagy pedig

b) kézbesités előtt, postai kezelés közben veszett el.

4. Ha az utalványlap kézbesités után veszett el, a czímzett erről szóval vagy irásban haladéktalanul értesitse a kézbesitő posta- (távirda-) hivatalt, a netán illetéktelen kézbe került utalvány kifizetésének felfüggesztése végett.

Ha az utalvány időközben már ki van fizetve, a postahivatal részéről további eljárásnak nincs helye, mert a posta csak az utalványlap helyes kézbesitéseért szavatol, és ennek megtörténtével a nyugtázott utalványt a bemutatónak tartozik kifizetni.

Ha ellenben az utalvány még nincsen kifizetve, a postahivatal a kifizetést rögtön felfüggeszti az által, hogy a kifizető közegeket megfelelően értesiti és az utalványérkezési könyv illető tételéhez odairja: »Csak kifizetési felhatalmazásra« és azután az esetről az utalvány adatainak (feladó neve és lakása, czímzett neve és lakása, befizetés száma és kelte, összeg, utalványérkezési könyv száma és kelte) közlése mellett rövid hivatalos átiratban értesiti az utalványt felvevő postahivatalt.

Ha a postautalványnak a czímzettnél történt elveszése nem ennek bejelentése, hanem felszólalás folytán derül ki, a rendeltetési postahivatal hasonlóképen felfüggeszti a kifizetést és az esetről ugyanazon adatokkal a tudakozványon értesiti a felvevő postahivatalt.

Ez tudomására adja az esetet a feladónak, azután a bemutatandó feladó vevény, nemkülönben saját utalványbefizetési naplója alapján átvizsgálja az adatok helyességét és ha aggály nem forog fenn, rájegyzi a feladóvevény elő- és hátlapjára, nemkülönben az utalványbevételi napló illető tételéhez: »Kifizetési felhatalmazás«, visszaadja a feladónak a kellően lebélyegzett és aláirt vevényt, és az eredeti átiratot, annak rájegyzése mellett, hogy az adatok a feladóvevény és a befizetési napló alapján igazolva vannak, hivatalosan átküldi a budapesti főpostahivatalnak.

Ha a felvevő hivatalnak az utalvány adataira nézve aggályai vannak, t. i. ha a rendeltetési postahivatal átiratába foglalt adatok a feladó vevény és befizetési napló adataitól eltérnek, vagy ha az adatok egyátalán határozatlanok, avagy hiányosak (pl. elégtelen czím, határozatlan rendeltetési hely, több hasonló név, nincs utolsó posta stb.), a felvevő hivatal a feladót a kifizetési felhatalmazás helyes és jogos kiállitásának biztositása érdekében előbb a következő nyilatkozat irására szólitja fel, melyet aztán szintén megküld a főpostahivatalnak:

»Nyilatkozat.

Hivatalos felszólitásra a valósághoz hiven kijelentem, hogy az általam az ....i posta- (távirda-) hivatalnál 189..............................én ....sz. a. befizetett .... frt ...... krra szóló, elveszett postautalvány czíme ez volt:

....

(Ha e czím nem volna elégséges, a kifizetési felhatalmazást következő, kiegészitett czímre kérem kiállitani:

....)

Ezen nyilatkozatomért, melyet az utalványozott összegnek kifizetési felhatalmazás alapján leendő kifizetése czéljából irok, minden következménynyel szemben helyt állok.

Kelt .... 189..................n.

(Aláirás)............................ .

(Állás)................................

A budapesti főpostahivatal gonddal átvizsgálja az adatokat, nemkülönben az átirat bélyegző lenyomatait és aláirásait, szükséghez képest (lehetőleg táviratilag) pótoltat egyes adatokat, vagy egyébként felvilágositást szerez és ha akadály (pl. időközben megkerül az eredeti utalvány, vagy kiderül, hogy más czímre már kifizettetett, vagy a czímadatok oly hiányosak, hogy azok alapján kifizetés nem történhetik stb.) nem forog fenn, a 65. sz. nyomtatványon haladék nélkül kiállitja a kifizetési felhatalmazást, bevezeti előjegyzésébe és azután boriték alatt kifizetés végett megküldi a rendeltetési postahivatalnak.

Ez bevezeti az okmányt a kifizetési felhatalmazásokról (eddigelé utalvány-másodlatokról) szóló előjegyzésébe, megtekinti a feladást követő 14 nap elteltével érkezett utalványokról szóló előjegyzését, nemkülönben az utalványérkezési könyv illető tételét és ha aggály nem forog fenn, szabályszerűen kézbesiti és aláirás után kifizeti és elszámolja a kifizetési felhatalmazást, mint valamely eredeti utalványt, a nélkül, hogy a czímzettől téritvényt követelne.

5. Ha a postautalvány kézbesités előtt, tehát postakezelés közben, de az utalványérkezési könyvbe való bevezetés után, tehát a rendeltetési postahivatalnál veszett el, a rendeltetési postahivatal mindenekelőtt tüze-

tesen keresi az eltünt utalványlapot, és csak ha e keresés sikertelen marad, értesiti czímzettet s a felvevő postahivatalt, a minek megtörténtével a további eljárás ugyanaz, mint a 4. pont alatt.

6. Ha az utalvány az érkezési könyvbe való bevezetés előtt veszett vagy tévedt el, a mikor t. i. annak veszélye forog fenn, hogy elégtelen vagy helytelen czímzés, avagy tévirányitás folytán más helyre került és illetéktelen kézbe fizettetett ki, kétszeri kifizetések elkerülése szempontjából, a kifizetési felhatalmazás kiállitása körül kiváló gonddal kell eljárni.

A felvevő postahivatal, mely ezen esetekről a tagadólagos elintézéssel visszakerült tudakozványból értesül, hasonlóképen jár ugyan el, mint a 4. pont alatt, de a feladótól az ott előirt nyilatkozatot mindig kiveszi és tőle a főpostahivatalnak való beküldés végett nyugtára a feladóvevényt is elkéri.

A budapesti főpostahivatal ezen eseteket az iratok és saját előjegyzései és adatai alapján kiváló gonddal megvizsgálja, és a mennyiben elégtelen vagy határozatlan czímzésről lehet szó és ehhez képest kétszeri kifizetés veszélye forog fenn, csak az ügy lehető kideritése (postahivatalok távirati megkeresése, esetleg már itt levő kifizetési számadásoknak a ministeri posta- és távirdaszámvevőségnél rövid uton való megtekintése stb.) után jár el a körülményekhez képest, t. i. vagy kimutatja és bejelenti a már megtörtént kifizetést, avagy legalább rámutat ennek valószinűségére, vagy pedig kiállitja a kifizetési felhatalmazást.

Intézkedését a főposta a feladó vevény visszaküldése mellett minden esetben közli a felvevő postahivatallal, mely a szükséges előjegyzések után (feladó vevényen, befizetési naplóban) arról a feladót is értesiti.

A kifizetési felhatalmazást a rendeltetési postahivatal ez esetben is ugyanazon előjegyzések és óvrendszabályok mellett és szintén téritvény követelése nélkül fizeti ki, mint a 4. pont alatt.

7. Ausztriával, a megszállott tartományokkal, Németországgal és Svájczczal való forgalomban a magyar korona területén befizetett utalványokra nézve az eljárás általában ugyanaz (l. az 1—6. pontokat), csakhogy

a) a 4. pontban tárgyalt esetben a magyar felvevő hivatalok az utalvány-lapnak a czímzett kezében történt elveszéséről stb. nem a rendeltetési postahivatal, hanem ugy, mint eddigelé, közvetve a czímzett és a feladó fél utján fognak értesülni, mert az ottani postahivatalok a kifizetés felfüggesztéséről stb. szóló nyilatkozatot továbbra is a félnek adják ki; folyamodni azonban ez esetben sem kell; továbbá, hogy

b) mindhárom esetben a budapesti főpostahivatal a német, illetve franczia nyelven kiállitott kifizetési felhatalmazást nem közvetlenül a kifizető osztrák (bozniai, német, svájczi) postahivatalnak, hanem az ottani előttes igazgatóságnak fogja érvényesités végett megküldeni.

8. A mi az Ausztriában, a megszállott tartományokban, Németországban és Svájczban befizetett utalványokat illeti, ezekre nézve a kifizetési felhatalmazásokat továbbra is az osztrák, illetve boszniai felvevő postahivatalok állitják ki, előttes igazgatóságaik pedig hitelesitik (illetve Németországban a berlini postautalványhivatal, Svájczban pedig a berni számviteli ellenőrző hivatal állitja ki), a magyar kifizető postahivatalok pedig ezen okmányokat a budapesti főpostahivatal utján fogják megkapni és ép ugy érvényesiteni, mint a főpostahivatal által kiállitottakat.

9. A többi forgalmi viszonylatokban a magyar szent korona területén befizetett utalványokra nézve a kifizetési felhatalmazásokat szintén a főpostahivatal állitja ki, még pedig vagy ugy, hogy az arra vonatkozó meghagyást rövid uton, avagy rendeletileg a kereskedelemügyi ministeriumtól kapja, vagy pedig ugy, hogy az illető megkeresés (tudakozvány) a magyar felvevő postahivatalból indul ki; mi részben utasitom a posta- (távirda-) hivatalokat, hogy ezen forgalmi viszonylatokban, minden náluk befizetett utalványra vonatkozó tudakozványt vagy egyéb megkeresést, annak megállapitása és rájegyzése után, hogy az utalványösszeg vissza nem fizettetett, közvetlenül a budapesti főpostahivatalnak küldjenek át, mely a rendeltetés helyén való tudakolás nélkül kiállitja a kifizetési felhatalmazást.

Mindkét esetben a főposta a franczia nyelven kiállitott kifizetési felhatalmazást e ministeriumhoz terjeszti fel, mert az ügy további tárgyalása és elintézése csak az illetékes központi hatóságok utján történhetik.

10. Az előző pontban tárgyalt viszonylatokban a külföldön befizetett postautalványokra nézve is ugy a tudakolásokat, mint a külföldön kiállitott kifizetési felhatalmazásoknak az érvényesités helyére való eljuttatását hasonlóképen a kereskedelemügyi ministerium és a budapesti főpostahivatal fogja közvetiti.

B) A postai megbizási és utánvételi utalványok.

11. A befizetés és kifizetés között elveszett postai megbizási és postautánvételi utalványok pótlása általában ugyanúgy történik, mint a közönséges postautalványoké, tehát itt is másodlatok helyett díjmentes kifizetési felhatalmazások állittatnak ki, itt is ugyanazon három eset különböztetendő meg, itt is a főpostahivatal a számvevőséget

csak kiválóan gyanus esetekben és ha a számadások már itt vannak, még pedig rövid uton keresi meg (l. a 6. pontot) és itt is a kifizetés téritvény követelése nélkül történik stb.; mindazonáltal megjegyzendő:

a) hogy ezen utalványok visszafizetéséről nem lehetvén szó, s a feladóként ezen utalványoknál tulajdonképen a befizető postahivatal szerepelvén, ennek nem kell az adatok hitelesitése végett a postai megbizási adáshoz, illetve az utánvételi összeg befizetőjéhez fordulni és tőle esetleg nyilatkozatot kivánni, hanem rendesen csak saját hivatalos okmányai és előjegyzései (megbizási jegyzék és jegyzőkönyv, raktárkönyv, leadókönyv, levélhordó-könyvecske és utalványbefizetési napló) alapján vizsgálja át az adatokat; továbbá, hogy

b) átutalások esetén kiváló gonddal kell őrködni kétszeri kifizetések elkerülése felett, mi részben már kezelés közben nem szabad elmulasztani az átutalás szabályszerű feljegyzéseit (feladó vevényen, strazzában, megbizási érk. jegyzőkönyvben, raktárkönyvben, levélhordó-könyvecskében és utalványbefizetési naplóban); felszólalások és kifizetési felhatalmazási ügyek elintézésénél pedig minden körülmények között rá kell mutatni az átutalásra és azon pénzintézetre, melyre az utalás történt; és végül, hogy

c) a budapesti főpostahivatal ilyen utalványok kifizetési felhatalmazásainak fején az illető üres sor kitöltése által mindig megjelöli, hogy »postai megbizási« (de recouvrement), illetve »postautánvételi« (de remboursement) utalvány pótlásáról van szó.

12. Ezen eljárás a postai megbizási utalványokra vonatkozólag ugyanazon módozatok közt, mint a közönséges postautalványoknál (l. az 1—10. pontot), a többi forgalmi viszonylatokra is kiterjed, mig az utánvételi

utalványokra vonatkozólag a kifizetési felhatalmazások eljárása a belföldön kivül csakis az Ausztriával, a megszállott tartományokkal és Svájczczal való forgalomra van szoritva és ennélfogva Németországgal és a többi külfölddel való forgalomban a be- és kifizetés között elveszett utánvételi utalványok pótlására újabb intézkedésig továbbra is utánvételi lapmásodlatok szolgálnak, csakhogy ezen másodlatokat a magyar szent korona területén befizetett utánvételekre nézve a budapesti főpostahivatal fogja kiállitani, illetve hitelesiteni.

* * *

13. Hogy egyrészt a szóban forgó felhatalmazások utján való kifizetések túl ne szaporodjanak, másrészt azonban a szükséges esetekben azok kiállitása gyorsan és biztosan történjék és téves, avagy kétszeri kifizetések elkerültessenek, a posta- (távirda-) hivatalok szigorúan hajtsák végre az utalványok gondos felvételére, rendes szállitására és óvatos kifizetésére vonatkozó szabályokat; különösen azonban a következőket tartsák szem előtt:

a) Az utalványokat csak tüzetesen és olvashatóan czímezve vegyék fel és a teljes czímet okvetlenül irják be a feladó vevénybe és a mennyire lehetséges, a befizetési naplóba is.

b) Az átutalásokat, nemkülönben az utalványok czímében utólag történt változásokat (utánküldés, czímváltoztatás, visszavétel) pontosan és olvashatóan jegyezzék elő az illető okmányokban (utalványbefizetési napló, érkezési könyv stb.), hogy azok alapján az utalványok sorsára nézve mindig alapos felvilágositást adhassanak.

c) Hiányos, határozatlan, elégtelen czímű vagy nem kétségtelenül oda szóló utalványokat ki ne fizessenek, pl. ha az utalvány csak »Vásárhelyre«, »Palotára« avagy »Ke-

resztúrra« szól és nincs kétségen kivül helyezve, hogy melyik Vásárhelyt stb. értette a feladó, vagy ha az utalvány czímzettje egyszerűen »Horváth János« és ily nevű egyén a községben több lakik, vagy ha az utalvány posta nélküli oly községbe szól, mely nem határozottan az illető postahivatal kézbesitő kerületébe van beosztva stb.

d) A hiányos czímzés mindezen és hasonló eseteiben a postahivatalok ne küldjék el az utalványt gondolomra más hasonnevű helyre, vagy ne kézbesitsék gondolomra hasonnevű egyénnek stb., hanem a czím kiegészitése végett boriték alatt küldjék el haladéktalanul a felvevő magyar, osztrák, boszniai, német avagy svájczi postahivatalhoz, a többi viszonylatokban pedig közvetités végett a budapesti főposta-hivatalhoz.

Egyes esetekben ilyen czímfogyatkozásokat a valószinű czímzett kivánatára és költségére táviratilag is ki lehet pótoltatni.

e) Az utalvány-tudakozványok kezelése körül nagy gonddal járjanak el a kir. posta- (távirda-) hivatalok; mielőtt valamely reklamáczió alapján a tudakozványt útnak inditanák, győződjenek meg arról, nem történt-e visszafizetés avagy átutalás, és hasonlóképen mielőtt valamely utalvány-tudakozványt az utalvány be nem érkezése miatt tagadólag intéznének el, nézzék meg alaposan az összes arra vonatkozó okmányokat, hogy nem történt-e utánküldés, czímváltoztatás, átutalás avagy visszaküldés stb.

f) Az utalvány be nem érkezése miatt tagadólag elintézett tudakozványokat, akár belföldön, akár külföldön történt a befizetés, ne közvetlenül a feladás helyére, hanem közvetités végett boriték alatt a budapesti főpostahivatalhoz küldjék be.

Hasonlóképen a főpostahivatalhoz és ne az előttes igazgatósághoz küldjék be azon tudakozványokat is, me-

lyeket a 9. pontban tárgyalt, külföldre szóló és nálunk befizetett utalványokra nézve felvettek, rájegyezve előbb a tudakozványra a befizetési napló vagy annak másolata alapján, hogy visszafizetés nem történt.

A belföldre, Ausztriába, a megszállott területre, Németországba és Svájczba szóló utalványokra vonatkozó tudakozványokat azonban továbbra is közvetlenül a rendeltetés helyére (Budapestre a kézbesitő postahivatalhoz) kell küldeni.

g) Ha valamely elveszettnek jelzett utalvány utólag megkerül vagy a föladó helyre visszaérkezik, azt ki-, illetve visszafizetés előtt a budapesti főpostahivatalhoz kell beküldeni, annak megállapitására, nem lett-e az összeg időközben kifizetési fölhatalmazás alapján kifizetve. Ha ez nem történt, a budapesti főpostahivatal az utalványra reá jegyzi: »Ki-/Vissza-fizethető« és rányomja a bélyegzőjét (l. a 15. pontot). Ily utalványok szabályszerü előjegyzés után kifizethetők.

h) A beérkezett és érvényesitett *kifizetési* felhatalmazásokról vezessenek a hivatalok ép ugy, mint azelőtt a másolatokról, az utalványérkezési könyv nyomtatványon *előjegyzést* és erről, nemkülönben a felfüggesztett kifizetésekről (l. fent a 4. és 5. pontot), vegyenek mindig tudomást a kifizető közegek. A kifizetési felhatalmazás érvényesitése után beérkezett eredeti utalványt hozzá kell tüzni az illető kifizetési felhatalmazáshoz.

i) Hasonló *előjegyzést* kell vezetni és szemmel tartani a belföldről és általán Európából a föladást (elküldést) követő *14 nap elteltével*, máshonnan pedig a föladást követő *két hónap* elteltével beérkezett utalványokról; mi részben megjegyeztetik, hogy utánküldött vagy visszaküldött utalványoknál ezen határidő nem a föladástól, hanem a másodszori elküldéstől számitandó.

k) Az előző *i*) pont szerint elkésve érkezett postautalványokat kifizetés előtt érvényesités végett boriték alatt haladéktalanul át kell küldeni a budapesti főpostahivatalhoz. Az érvényesités a budapesti főpostahivatalnál az előjegyzés megtekintése után e szónak: »Kifizethető« rájegyzése és ugyanazon bélyegző-lenyomatnak alkalmazása által történt, mint a mely a kifizetési felhatalmazásokra nézve elő van irva (l. a 15. pontot).

l) Minden valamely utalványra vonatkozó reklamácziót, tudakolást, megkeresést, felvilágositást, kifizetési felhatalmazási ügyet stb. legkésőbb 24 óra alatt el kell intézni.

m) A budapesti főpostahivatal e tárgyba vágó megkereséseinek, ép ugy, miként a nyomozó hivatallal szemben, minden posta- (távirda-) hivatalnak azonnal eleget kell tenni. A főpostát e részben ugyanoly bírságolási joggal ruházom fel, mint a nyomozó hivatalt.

14. A budapesti főpostahivatalt, hogy az utalványok körül ezen szabályzattal reábizott fontos feladatának kellő gyorsasággal és ügyességgel, de a mellett a szükséges körültekintéssel és biztonsággal megfeleljen, az előzökön felül még a következőkre figyelmeztetem és utasitom:

A befizető hivatalok betűsoros rendje alapján vezessen áttekinthető módon előjegyzést:

a) a tudomására jutott összes utalvány- (utánvétel-) tudakolásokról (l. a 13. *f*) pontot);

b) a kifizetési felhatalmazásokról (utánvételi lap-másodlatokról, l. fent a 12. pontot), akár ő állitotta ki, akár valamely külföldi hatóság és

c) az elkésve (14 nap, illetve 2 hónap mulva) beérkezett eredeti utalványokról (l. 13. *i*) pont alatt).

Ezen előjegyzés, mely minden esztendőben új könyvben meginditandó, alapját képezze az összes idevágó nyomozásoknak és vizsgálatoknak és egyuttal az iktató könyvet is helyettesitse; minélfogva az összes idevágó ügyeket felbontás után, iktatás nélkül rögtön át kell adni annak, ki e könyvet vezeti.

15. Hogy a főpostahivatal e tárgyban mennél nagyobb hitelességgel járjon el, és a hivatalok is tájékozva legyenek, mit szabad kifizetniök, mit nem, elrendelem, hogy a főposta ugy a kifizetési felhatalmazások és utólag érvényesitendő utalványok (l. 12. *g*) és *k*) pont a.), mint minden egyéb, ez ügyre vonatkozó iratnak stb. lebetüzésére kizárólag e czélra szolgáló hely- és keltbélyegzőt használjon, melynek körirata: »Budapest főposta. Reclamations des mandats«.

Minden a főposta által kiállitott kifizetési felhatalmazást (utánvételi másodlatot és érvényesitett eredeti utalványt) ezenfelül a főpostahivatal főnöke, vagy ennek helyettese irja alá.

16. A főpostahivatal igyekezzék minden idevágó utalványügyet röviden és alaposan még a beérkezés napján elintézni; ha azonban valamely utalvány (utánvétel) körül a czím elégtelensége, határozatlansága miatt vagy bármi egyéb körülménynél fogva kétszeri kifizetés veszélye avagy visszaélés gyanúja forog fenn, használjon fel minden lehető eszközt (pl. postahivatalok távirati megkeresése a kifizetésre vonatkozólag, vagy adatok pótoltatása végett stb. eredeti számadásoknak rövid uton megtekintése, ha már itt vannak stb.) az ügy alapos kideritésére és ha ez legkésőbb egy hét leforgása alatt nem sikerül, forduljon közvetlenül e ministeriumhoz.

17. Ebbeli működéséről tegyen a főpostahivatal előzetes igazgatósága utján félévenként jelentést és ezekhez

csatolja a kiállitott kifizetési felhatalmazások (utánvételi lap-másodlatok) statisztikai kimutatását.

18. A kifizetési felhatalmazásokra vonatkozó ezen szabályzat, mely f. é. február hó 15-én lép életbe, nem terjed ki a kifizetés után, tehát a számadások mellől elveszett utalványok (utánvételi lapok), nemkülönben a távirati postautalványok fedezeti lapjainak pótlására, mi részben a fennálló eljárás továbbra is változatlanul fenmarad.

19. Hasonlóképen nem kifizetési felhatalmazással, hanem a dolog természeténél fogva hivatalos postautánvételi lappal (89. sz. ny.) pótoltatnak az utánvételes küldemények mellől szállitás közben, azaz az utánvételi összeg befizetése előtt elveszett utánvételi lapok.

Utánvételes ajánlott leveleket e czélra »felszerelés végett« haladék nélkül a budapesti főpostahivatalhoz, vagy a kijelölt közvetitő postahivatalok (Pozsony, Sopron, Fiume, Brassó város, Predeal p. u. és Orsova p. u.) legközelebbjéhez kell átküldeni.

Utánvételes csomagoknál a hiányzó szállitólevelet az e részben fennálló szabályok értelmében (l. sommás utasitás 126., 131. és 293. pont) a felvevő postahivatal másodlatban a pót-szállitólevél nyomtatványon állítja ki, a nyomozó hivatal pedig ennek hitelesitése mellett hozzá kellően kiállitott hivatalos postautánvételi lapot (89. sz. ny.) tűz és igy küldi el. Ugyanezen eljárás az utánvételes csomagoknál ezentúl az Ausztriával és a megszállott tartományokkal való forgalomban is helyt foglal, ugy, hogy a 47. sz. nyomtatvány ezentúl egészen használaton kivül marad. Ausztriában és Boszniában az utánvételes szállitólevél- és utánvételi lap-másodlatokat nem egy központi közvetitő, hanem a felvevő postahivatal állitja ki és küldi el közvetlenül a csomagot kézbesitő magyar

postahivatalnak; mig ellenkező irányban a nyomozó hivatal küldi el a másodlatokat a rendeltetési postahivatalnak.

A külföldi forgalomban utánvételes szállitólevelek pótlása körül ezuttal változás nem történik.

Budapesten, 1893. évi január hó 24-én.

Lukács Béla, s. k.

19.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 6064. számú szabályrendelete,

a vasúti alkalmazottak minősitése tárgyában eddigelé kibocsátott szabályrendeletek kiegészitése iránt.

A vasúti alkalmazottak minősitése tárgyában 1888. évi február hó 2-án 4334.*) valamint az 1890. évi julius hó 20-án 42.723.**) és az 1892. évi augusztus hó 28-án 55.790.***) számok alatt kelt szabályrendeletek kiegészitése gyanánt rendelem, a mint következik:

1. a homonnai államilag segélyezett községi polgári iskolával kapcsolatos közép-kereskedelmi iskola,

2. a nagyrőczei államilag segélyezett községi polgári iskolával kapcsolatos közép-kereskedelmi iskola,

3. a szombathelyi államilag segélyezett községi polgári iskolával kapcsolatos közép-kereskedelmi iskola,

4. a késmárki államilag segélyezett községi polgári iskolával kapcsolatos közép-kereskedelmi iskola,

5. a nagykanizsai izr. közép-kereskedelmi iskola, végül

6. a brassói gör. kel. közép-kereskedelmi iskola — a főgymnasiumokkal és főreáliskolákkal egyenrangúnak tekintendő. Minélfogva az ezen tanintézeteket szabály-

---

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1888. évf. 107. lap.
**) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1890. évf 1279. lap.
***) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1892. évf. 2160. lap.

szerüleg elvégzett egyének az 1888. évi február hó 2-án 4334. szám alatt kelt szabályrendelet 3. §-ának *A*) pontjában megjelölt szolgálati ágaknál hivatalnokokul, illetve gyakornokokul, valamint a vasúti tisztképző-tanfolyamon nyilvános rendes hallgatókul és magántanulókul közvetlenül felvehetők, s az imént idézett szabályrendelet 4. §-a, illetve a vasúti tisztképző-tanfolyam szabályzatának 8. §-a szerint előirt felvételi vizsga letételére nem kötelezhetők.

Budapesten, 1893. évi február hó 3-án.

Lukács Béla, s. k.

20.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 8815. szám alatt valamennyi önálló igazgatással biró hazai vasút igazgatóságához intézett rendelete,

a banjaluka-doberlini katonai vasútnak, valamint a boszna-vasútnak a nemzetközi árúfuvarozás iránt létrejött berni egyezmény hatálya alá eső vonalak jegyzékébe való fölvétele tárgyában.

A nemzetközi vasúti árufuvarozás számára Bernben felállitott központi hivatal, a cs. és kir. közös pénzügyminister urnak — a magyar és osztrák kormányok előzetes hozzájárulása mellett — a vasúti árufuvarozás tárgyában Bernben 1890. évi október hó 14-én létrejött nemzetközi egyezmény (1892. évi XXV. t.-czikk) 58. czikke értelmében tett kijelentése alapján, az egyezmény hatálya alá eső vasúti vonalak jegyzékébe:

a cs. és kir. banjaluka-doberlini katonai vasútat, és

a cs. és kir. boszna-vasutat, az I. és II. alatt felsorolt osztrák és magyar vasútak után, III. folyószámnál, ezen felirat alatt.

»Megszállott tartományok« — beiktatta.

Erről az igazgatóságot azzal a hozzáadással értesitem, hogy a nemzetközi vasúti fuvarozási egyezmény 58. czikkének 2. bekezdése értelmében, a központi hiva-

tal értesitésének keltétől számitandó egy havi határidő leteltével, vagyis f. évi február hó 10-étől kezdve, a megszállott területen fekvő fentemlitett vonalak a nemzetközi egyezmény kötelékébe tartoznak.

Budapesten, 1893. évi február hó 10-én.

A minister helyett:

Reiszig Ede, s. k.
államtitkár.

21.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 8391. szám alatt valamennyi önálló törvényhatósági joggal felruházott város közönségéhez (kivéve Fiume várost) és Budapest fő- és székváros közönségéhez intézett körrendelete,

a tényleges szolgálatban álló és a nyugdíjazott állami és közigazgatási tisztviselők, valamint a néptanitók és körjegyzők, nemkülönben a thjf. városokban lakó lelkészek terhére az 1891. és 1892. években előirt útadónak leirása, s az általuk esetleg már befizetett útadóösszegeknek visszafizetése tárgyában.

Több törvényhatóság részéről tett előterjesztésben fölvettetett az a kérdés, vajjon a m. kir. pénzügyminister úrral egyetértőleg 1892. évi október hó 20-án 58.753. szám alatt kiadott körrendelet azon határozmánya, melylyel kimondatott, hogy az állam hivatalnokainak, a törvényhatósági tisztviselőknek és hivatalnokoknak, továbbá a néptanitóknak és körjegyzőknek illetményeik után a törvényhatósági joggal felruházott városokban előirt kereseti adója alapján, az 1890. évi I. t.-czikk 23. §-ában emlitett törvényhatósági útadó ki nem vethető, a multra, vagyis az 1891. és 1892. évekre már kivetett és nagy részben már beszedett útadóra vonatkozólag is alkalmazandó-e, vagy pedig ez az adómentesség csak az 1893. évtől kezdve érvényesitendő-e?

Ennek folytán a m. kir. pénzügyministerium vezetésével megbizott m. kir. ministerelnök urral egyetértőleg tudomásul és megfelelő eljárás végett értesitem (a czímet), hogy a tényleges szolgálatban álló és a nyugdíjazott állami és közigazgatási tisztviselők, valamint a néptanitók és körjegyzők, nemkülönben a törvényhatósági joggal felruházott városokban állandóan lakó lelkészek terhére, a törvényhatósági joggal felruházott városokban, az illetményeik után járó kereseti-adó alapján 1891. és 1892. évekre előirt útadó leirandó és az általuk már befizetett útadó-összegek részükre visszafizetendők.

Értesitem egyuttal (a czímet), hogy az elölidézett körrendeletemben foglalt útadómentességet, a ministerelnök úrral egyetértőleg, az 1886. évi XXII. t.-czikk 138. §-ának második bekezdése alapján, a törvényhatósági joggal felruházott városokban állandóan lakó lelkészekre, illetve ezeknek ama javadalmaira is kiterjesztem, melyeket kizárólag az illető egyházközségben viselt lelkészi hivataluk után élveznek.

Ezen rendeletem a törvényhatóság területén közhirré teendő.

Budapesten, 1893. évi február hó 15-én.

Lukács Béla, s. k.

Melléklet a 21. számhoz.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 58.753/1892. szám alatt a m. kir. pénzügyministerrel egyetértőleg valamennyi önálló törvényhatósági joggal felruházott város közönségéhez és Budapest fő- és székváros közönségéhez intézett körrendelete.

Az 1890. évi I. t.-czikk 23. §-ában a törvényhatósági útadó kivetése tekintetében foglalt rendelkezések, továbbá az idézett t.-czikk végrehajtása tárgyában 1890. évi április hó 12-én 21.802.*) és 1892. évi márczius hó 31-én 15.322. számok**) alatt kiadott utasitások kapcsában a m. kir. pénzügyminister úrral egyetértőleg alkalmazkodás végett a következőkről értesitem a közönséget.

A »közutakról és vámokról« szóló 1890. évi I. t.-czikk 155. §-a az 1872. évi XXXVI. t.-czikk 19. §-ára hivatkozólag azt rendeli, hogy a főváros közutainak épitési és fentartási költségeit a kövezetvámból és közjövedelmeiből fedezi és ezenfelül a területén előirt egyenes állami adók másfél százalékát évenkint a fővárosi közmunkák tanácsának pénztárába beszállitani tartozik. A törvény ezen rendelkezése az 1872. évi XXXVI. t.-czikk 19. §-án alapulván, nyilvánvaló, hogy a főváros területén az útadó nem törvényhatósági, hanem községi adó jellegével bir. Ugyancsak ilyen jelleggel bir az a törvényhatósági joggal felruházott városokban is.

A törvényhatóságokról szóló 1886. évi XXI. t.-czikk 14. §-a ugyanis azt rendeli, hogy a törvényhatósági joggal felruházott városok házi adója az egyenes adók után

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1890. évf. 261. lap.
**) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1892. évf. 921. lap.

százalékban vetendő ki és hogy ezen városok háztartási ügyeire nézve a községi törvény rendelkezései irányadók.

Az elmondottak szerint tehát a fő- és székváros, továbbá az önálló törvényhatósági joggal felruházott városok területén a törvényhatósági útadó községi adót képez és minthogy a keresetadóról szóló 1875. évi XXIX. t.-czikk 27. §-a és a községekről szóló 1886. évi XXII. t.-czikk 138. §-a az állam hivatalnokait, a törvényhatósági tisztviselőket és hivatalnokokat, továbbá a néptanitókat hivatalaik után járó jövedelmeikre nézve a községi adó fizetéseinek kötelezettsége alól felmenti: ezen okokból a fő- és székvárosban, valamint az önálló törvényhatósági joggal felruházott városokban a fentebb megnevezettekre — az illetményeik után járó kereseti adó alapján — az 1890. évi I. t.-czikk 23. §-ában emlitett törvényhatósági útadó ki nem vethető.

Miután továbbá megtörténhetik az, hogy valamely körjegyzőnek illetménye után járó keresetadója esetleg a vármegye székhelyét képező törvényhatósági joggal felruházott városban iratik elő, s igy ez alapon útadó alá esik: a fentebb foglalt határozmányokat az idézett 1886. évi XXII. t.-czikk 138. §-a alapján ezen körjegyzőkre is kiterjesztem.

Jelen rendeletemmel egyidejűleg a megelőzőleg kiadott összes utasitásoknak ezzel ellentétben álló határozmányait ezennel hatályon kivül helyezem.

Budapesten, 1892. évi október hó 20-án.

Lukács Béla, s. k.

22.

A kereskedelemügyi m. kir. ministertől. — 7016. szám.

Az ungvölgyi helyi érdekű gőzmozdonyú vasutra vonatkozó engedélyokirat.

Az Ungvártól Nagy-Bereznáig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutat a m. kir. ministerium az 1880. évi XXXI. t.-czikk 1. §-a, illetve az 1888. évi IV. t.-czikk alapján és Ő császári és apostoli királyi Felségének Bécsben, 1893. évi január hó 24-én kelt legfelsőbb elhatározása folytán, a következő feltételek alatt engedélyezi, ugymint:

1. §.

Ezen engedélyokirat erejénél fogva zimonyi Schwarz Ármin és fia budapesti bejegyzett czég engedélyt kap és kötelezettséget vállal arra, hogy a m. kir. államvasutak ungvári állomásáról, mint forgalmi végpontról Nagy-Bereznáig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutat az alábbi feltételek alatt megépitse, és azt a jelen engedélyokirat hatályának tartama alatt szakadatlanul üzletben tartsa.

2. §.

A nevezett engedélyes részére a jelen engedélyokirat értelmében biztosittatnak mindazon jogok és kedvezmények, melyeket az 1880. évi XXXI. t.-czikk és az annak kiegészitéséről és módositásáról szóló 1888. évi IV. t.-czikk a helyi érdekű vasutakra nézve megszabnak; viszont az engedélyes a most idézett törvényczikkek azon határozatainak,

melyek reá mint engedélyesre kötelezettségeket rónak, magát feltétlenül aláveti.

Az engedélyes továbbá szorosan alkalmazkodni köteles:

a) a jelen engedélyokirat határozataihoz;

b) a közmunka- és közlekedésügyi ministerium által 1868. évi április hó 20-án 4973. szám alatt az országgyülés jóváhagyásával kibocsátott ideiglenes vasutengedélyezési szabályhoz, valamint az 1887. évi XXIV. t.-czikk értelmében, illetve az 1878. évi XX. t.-czikk által beczikkelyezett vám- és kereskedelmi szövetség VIII. czikkében elfogadott vasuti üzletrendtartáshoz és üzletszabályzathoz annyiban, a mennyiben ezek a jelen engedélyokiratban megállapitott egyes határozatok és a helyi érdekű vasutak forgalmi szolgálatára vonatkozó, a közmunka- és közlekedésügyi ministerium által 1883. évi augusztus hó 1-én kiadott szabályok alapelvei folytán változást nem szenvedtek, s végre

c) minden egyéb már érvényben álló vagy később alkotandó törvényekhez, szabályokhoz, utasitásokhoz és rendeletekhez.

3. §.

A pálya épitésére és az üzlet berendezésére nézve a kereskedelemügyi m. kir. minister által egyidejüleg kiadott, és a jelen engedélyokirat kiegészitő részét képező épitési feltételek irányadók; fentartatván nevezett minister részére a jog, hogy ezen épitési feltételektől egyes kivételes esetekben eltéréseket engedélyezhessen.

4. §.

Az engedélyes köteles a fennálló szabályok szerint elkészitett épitési terveket (hossz-szelvény és helyzetrajz) a jelen engedélyokirat keltétől számitandó 6 hónap alatt, a többi részletterveket pedig oly időben terjeszteni fel két

példányban a kereskedelemügyi m. kir. minister elé, hogy azok a kivitelre alább megállapitott határidőre való tekintettel, a minister által a kellő időre megvizsgálhatók és jóváhagyhatók legyenek.

A késedelem következményei egyedül az engedélyest terhelik.

A kereskedelemügyi m. kir. minister a jelen engedélyokiratban, az ennek kiegészitő részét képező épitési feltételekben, vagy az engedélyezési tárgyalásról 1892. évi október hó 24-én felvett jegyzőkönyvben foglalt határozatokra, ugyszintén az üzlet biztonságának követelményeire való tekintettel, az előterjesztett terveket átvizsgáltatja, és a mennyiben az érintett szempontokból észrevétel fel nem merülne, a terveket jóváhagyja, és ha egyéb törvényes rendelkezéseknek is elég tétetett, az épitési engedélyt, harmadik személyeknek az 1881. évi XLI. t.-czikk szerinti jogaiknak érintetlenül hagyása mellett. megadja.

Az engedélyes minden kárpótlási vagy egyéb igény kizárásával köteles a kereskedelemügyi m. kir. minister által a pálya épitése közben, vagy bármikor azután is, a fent érintett tekintetekből s alapon kivánt, és bár az előzetesen jóváhagyott tervektől eltérő módositásokat és kiegészitéseket is foganatositani.

Ellenben az engedélyes az általa a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről már jóváhagyott terveknek bármily tekintetből kivánt megváltoztatásához a nevezett minister engedélyét mindenkor előzetesen kieszközölni tartozik.

A pálya épitését az engedélyes az engedélyokirat keltétől számitott 1½ év alatt befejezni és a pályát a közforgalomnak átadni tartozik.

5. §.

Ezen pálya kiépitése és üzlete czéljaira az 1881. évi XLI. t.-czikk szerinti kisajátitási jog ezennel engedélyeztetik.

6. §.

A m. kir. államvasutak ungvári állomásához való csatlakozás és az ennek folytán szükséges új épitkezések és átalakitások eszközlése, valamint a csatlakozási állomásnak és az innen kiágazó váltóig vezető államvasuti ugynevezett »zugóvonal« közös használata iránt az engedélyes a m. kir. államvasutak igazgatóságával, a kereskedelemügyi m. kir. minister előző jóváhagyásának fentartása mellett, egyezségre lépni köteles.

A csatlakozás, illetve közös használatra való berendezés folytán a csatlakozási közös állomáson szükségessé váló új épitkezések és átalakitások költségeit az engedélyes az épitési tőkéből fedezni tartozik.

Más pályákkal csatlakozási szerződéseket, nemkülönben az állomások vagy egyes csatlakozó vonalrészek közös vagy együttes (péage-jog) használatára vonatkozó szerződéseket az engedélyes csakis a kereskedelemügyi m. kir. ministertől előzetesen kieszközölt engedély alapján köthet; viszont azonban köteles az engedélyes más pályákkal ilynemű szerződésekre lépni, ha azoknak az engedélyes vasutjához való csatlakozása, illetve a csatlakozási állomások vagy vonalrészek közös vagy együttes (péage-jog) használata, akár engedélyokiratilag, akár a kereskedelemügyi m. kir. minister külön engedélyével biztosittatott.

A mennyiben pedig úgy ezekre nézve, mint a kocsikölcsönzés és minden ezekért járó kárpótlás tárgyában az illető vasuti vállalatok között egyezmény létre nem jöhetne, az e részben megkötendő egyezmény feltételeit a keres-

kedelemügyi m. kir. minister fogja az érdekelt felekre nézve kötelezőleg megállapitani.

7. §.

Az engedélyezett vasut megépitéséhez és üzleti megfelelő berendezéséhez szükséges tényleges tőke 1,740.000 frt, azaz: egymillióhétszáznegyvenezer forintban állapittatik meg, mely tőkéből forgalmi eszközök beszerzésére engedélyes 181.500 forintot tartozik forditani.

Az ezen tényleges tőkének beszerzésére szükséges névleges összeget (alaptőke) a kereskedelemügyi m. kir. minister a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg állapitja meg.

Ugyancsak a tényleges tőkéből 58.000 frt készpénzben vagy a kibocsátási árfolyam szerint számitva elsőbbségi részvényekben kihasitandó s mint tartalék külön kezelendő.

Ezen tartaléktőke csakis a kereskedelemügyi m. kir. ministertől esetenkint előzetesen kikérendő engedély alapján lesz felhasználható.

8. §.

Az engedélyes köteles a forgalmi eszközöket, síneket és egyéb az épitésnél és az üzletnél használandó anyagokat a belföldön beszerezni, mely rendelkezés alól csak a kereskedelemügyi m. kir. ministertől esetenkint előzetesen kikérendő engedély alapján lehet kivételnek helye.

9. §.

A pálya müszaki felülvizsgálatát a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeli el.

A mennyiben az időjárási viszonyok megengedik, a pálya müszaki felülvizsgálata az épitkezések teljes befeje-

zése és a felülvizsgálati tervek bemutatása után az engedélyes kérelmére azonnal el fog rendeltetni.

10. §.

Az engedélyes köteles a jelen engedélyokirat kiadása előtt 80.000 frt, azaz nyolczvanezer o. é. forintnyi biztositékot készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a m. kir. központi állampénztárnál letenni.

Ezen biztositék csak a pálya műszaki felülvizsgálatának eredményes befejezése után, s illetőleg a műszaki felülvizsgálat eredményének a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről történt helybenhagyása alkalmával adatik vissza. Egyébiránt e biztositék a műszaki felülvizsgálat alkalmával megállapitott hiányok teljes pótlásáig, illetve a jótállási határidők lejártáig, egészben vagy aránylagos részben visszatartható.

Ha az engedélyes a jelen engedélyokiratban a pálya kiépitését illetőleg megszabott kötelezettségeknek, különösen a 4. §-ban megállapitott kiépitési határidő tekintetében nem tenne eleget, a kereskedelemügyi m. kir. ministernek önként érthetőleg jogában áll a fentebbi biztositékot akár az állam javára lefoglalni, akár a pálya kiépitésére felhasználni; mi által az alábbi 24. §-ban foglalt rendelkezések nem érintetnek.

11. §.

A menet- és szállitási díjak az engedélyezett vasut számára a következőleg szabatnak meg:

a) A személyforgalomban legmagasabb árszabási tételként személy- és kilométerenkint a magasabb osztályban 5 kr, az alsóbb osztályban pedig 3 kr szedhető be.

A magasabb osztályt használó utasok legalább is az elsőrangú vasutakon használatban levő II-od osztályú,

illetőleg ezeknek megfelelő berendezésü kocsikban szállitandók.

A mennyiben az engedélyes három kocsiosztályt rendezne be, a közbeneső osztályért személy- és kilométerenkint 4 kr díjtétel szedhető be.

b) Uti podgyásznál és gyorsárúnál, melyek 10 klgrnyi súlytételekre fölfelé kikerekithetők, 10 klgr. és kilométerenkint 0·40 krnyi legmagasabb díjtétel alkalmazható. Uti podgyásznál szabadsúly nem követelhető.

Gyorsárúként szállitandó élő állatok, hullák és hintók viteldíjaira nézve a m. kir. államvasutak vonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

c) Az árúk szállitásánál alkalmazható legmagasabb árszabási tétel kilométerenkint és 100 kilogrammonkint az I. darabárú-osztályban 0·90 kr, a II-ik mérsékelt darabárú-osztályban 0·60 kr, és a terjedelmes árúk után 1·20 kr.

A kőszén, vaskő, só, tüzi- és épületfa, trágya, kő, mész és tégla, teljes kocsirakományokban kilométerenkint és 100 kilogrammonkint legfeljebb 0·50 kr díjtétel mellett szállitandó.

Ugyanezen 100 kgr. és kilométerenkénti díjtétel szolgál maximalis viteldíj gyanánt a kocsirakományokban feladásra kerülő élő állatok szállitásánál is.

A kocsirakományokban feladásra kerülő egyéb árúkra, valamint a szabványsúly alapján szállitandó élő állatokra nézve a mérsékelt darabárúosztály fentebbi tétele szolgál legmagasabb díjtételként.

Az árúk osztályozása s a többi szállitási és díjszabási, illetve díjszámitási határozmányok, valamint a kezelési és mellékilletékek tekintetében, ugyszintén a különvonatok szállitására és viteldíjaira nézve a m. kir. államvasutak vonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

Mihelyt az engedélyezett pálya tiszta jövedelme három egymást követő éven át a fentebbi 7. §-ban megállapitott tényleges épitési és berendezési tőke 7%-át meghaladja, jogában álland a kereskedelemügyi m. kir. ministernek, az engedélyes meghallgatása mellett, a díjszabásokat megfelelőleg leszállitani.

Azon esetre, ha a törvényhozás a díjszabási ügyet az összes hazai vasutakra vonatkozólag szabályozná, ezen szabályozás, tekintet nélkül a jelen engedélyokirat határozataira, az engedélyezett vasutra is érvényes leend.

Az engedélyes a vasut üzletét mindenkor olykép fogja vezetni, hogy díjszabási intézkedései a hazai ipar és termelés érdekeivel összhangzásban legyenek; különösen kötelezi magát az engedélyes:

1. hogy mindazon kedvezményeket, melyeket külföldi czikkekre engedélyez, egyuttal a hazai termékeknek is engedélyezni fogja, ha ezek saját vonalán legalább ugyanazon távolságra szállittatnak, mint a kedvezményezett külföldi czikkek;

2. hogy külföldi czikkre soha alacsonyabb díjtételt vagy díj-részletet nem fog engedélyezni, mint a milyent ugyanazon rendeltetési helyre szállitott hasonló hazai czikk után valamely közelebb fekvő állomásról szed;

3. hogy az adriai kikötők felé irányuló forgalomban mérsékléseket csupán a hazai kikötők javára fog engedélyezni;

4. hogy azon esetben, ha az engedélyes pályája egy más vasuttal csatlakozást nyerne, az átmeneti forgalomban a tarifák felállitásának jogát az engedélyes a m. kir. államvasutakra ruházza át; és pedig olyképen, hogy ezen forgalomból az engedélyesnek csakis bizonyos pályahasználati díjra lesz igénye; mely pályahasználati díj az engedélyes meghallgatásával a kereskedelemügyi m. kir. minister által fog egyoldalúlag megállapittatni;

5. hogy a mennyiben a m. kir. államvasutakkal való csatlakozó forgalomban a kereskedelemügyi m. kir. minister közérdekből különleges díjmérsékléseket rendelne el, a minister kivánatára engedélyes saját illető összdíjtételeit ugyanoly százalékarányban leend köteles leszállitani, mint a mely százalék-arányban azt a m. kir. államvasutak saját csatlakozó vonalaikra nézve tették;

6. hogy oly viszonylatokban, a melyeknél a m. kir. államvasutak érdekelve vannak, engedélyes közvetlen díjtételeket csakis a m. kir. államvasutakkal, illetve ezekkel egyetértőleg fog felállitani és ilyeneknek felállitásához a m. kir. államvasutak kivánságára mindenkor hozzájárúlni fog;

7. hogy a m. kir. államvasutakon a személy- és árúdíjszabás tekintetében életbe léptetett új rendszerekhez, saját vonalát illetőleg, a saját állomások közötti forgalom kivételével, a kereskedelemügyi m. kir. minister kivánatára csatlakozni fog.

12. §.

Az előző §. értelmében meghatározott díjszabási tételek az engedélyes által időközben egészben, vagy csak a tárgyak egyes nemeire, a vasut egyik vagy mindkét irányában minden szállitási távolságra egyenlően vagy a távolság növekedésével nagyobbodó mérvben leszállithatók.

Az ekként leszállitott díjszabási tételek az előbbi mértékre ismét felemelhetők ugyan, mindazonáltal e felemelés csak a szabályszerű kihirdetés napjától számitott három hó mulva lép hatályba.

Minden szállitási kedvezmény a fennálló szabályok értelmében előzetesen kihirdetendő, és abban, ugyanazon feltételek alapján, mindenki egyaránt részesitendő.

13. §.

Az élelmi szereknek a belföldön beállott rendkivüli megdrágulása esetében joga van a kereskedelemügyi m. kir. ministernek azon fuvardíjait a drágaság tartamára az engedélyokirati legmagasabb díjtételek felére leszállitani.

14. §.

A katonaság és katonai javak leszállitott díjtételekkel szállitandók, és pedig egyrészt a cs. és kir. közös hadügyminister és a m. kir. honvédelmi minister, másrészt a vasutigazgatóságok közt 1877. évi szeptember hó 15-én megkötött egyezmény, illetőleg az 1878. évi január hó 1-én hatályba lépett katonaszállitási díjszabás és annak függeléke alapján.

A katonaszállitás iránt létrejött vagy létrehozandó s az állam részére kedvezőbb egyezmények ezen engedélyezett pályára is érvényesek lesznek.

A fentebbi határozmányok alkalmazandók továbbá a pénzügyi, valamint a közbiztonsági közegek, végül a fegyenczek és tolonczok szállitása tekintetében is.

Az engedélyes köteles alkalmazkodni a katonai szállitásokra vonatkozó szabályzathoz s az abban foglalt megállapodásokhoz és egyezményekhez, melyek által a szállitáshoz szükséges fölszerelési tárgyak beszerzése és készentartása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzet rendelkezésre bocsátása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzettel való kölcsönös kisegités és a katonai egészségügyi czélokra berendezett vasuti kocsik használata szabályoztatnak.

Köteles továbbá az engedélyes azon határozmányok és szolgálati szabályokhoz is alkalmazkodni, melyek a hadi vasuti osztályokra és azoknak béke idején új épitkezésekhez, vagy fentartási munkálatokhoz való használatára

vonatkozólag, a cs. és kir. közös hadügyministerium által kiadattak, vagy megállapittatni fognak.

Háború és mozgósitás esetén köteles az engedélyes a szabadságosokat és tartalékosokat a szabályszerű igazolvány alapján a lakhelyükhöz legközelebb eső állomástól a rendeltetési helyhez legközelebb eső állomásig a katonai leszállitott díjszabás alkalmazásával szállitani.

A katonai szállitásokra vonatkozó fenti határozatok és kedvezmények önként érthetőleg érvényesek a szolgálatban utazó m. kir. honvédségre és azon csapatokra, melyek mint a badsereg kiegészitő részei, a népjog oltalma alatt állanak.

Végül köteles az engedélyes feltétlenül alkalmazkodni azon határozatokhoz, melyek a hadsereg, hadi tengerészet és a honvédség kiszolgált altisztjeinek alkalmazására vonatkozólag az 1868. évi XL. t.-czikk 38. §-ában és az 1873. évi II. t.-czikkben megállapitvák.

15. §.

Az állami tisztviselők, hivatalnokok és szolgák, kik a vasutak igazgatása és üzlete felett őrködő hatóságok megbizásából, vagy az állam érdekeinek ezen engedélyokirat alapján való megóvása végett, vagy jövedéki czélokból a vasutat használják és azt, hogy az illetékes hatóság által megbizattak, igazolják: uti málháikkal együtt ingyen szállitandók.

16. §.

Az engedélyes a jelen engedélyokirat tárgyát képező vasuti vonalon vagy annak csak egyes részein is, a kereskedelemügyi m. kir. minister kivánatára a m. kir. postát szállitani köteles.

A postaszállitás feltételeit az 1888. évi IV. t.-czikk

4. §-ának *b)* pontja értelmében a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeleti uton fogja megállapitani.

A vasut igazgatósága és alárendeltjei, vagy az utóbbiak közt váltott szolgálati levelezés a vasuti közegek által postabérmentesen szállitható.

17. §.

Az engedélyezett vaspályavonal mentén, vagy az egyes állomásokban szükséges üzleti távirdák, távbeszélők, vagy villamos jelzők iránt az 1888. évi XXXI. t.-czikk és az annak alapján kibocsátott rendeletek határozmányai mérvadók, melyekhez az engedélyes szorosan alkalmazkodni köteles.

A távirdák, távbeszélők és villamos jelzők felállitásához a kereskedelemügyi m. kir. ministertől előzetesen külön engedély eszközlendő ki, mely alkalommal a minister az épités, berendezés és üzletben tartás feltételeit rendeleti uton állapitja meg, melyekhez az engedélyes alkalmazkodni köteles.

Az engedélyes a vasutra vonatkozó épitési engedély kinyerése után a távirda, távbeszélő vagy villamos jelzők létesitésének engedélyezése iránt még oly időben köteles a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez folyamodni, hogy a szóban forgó berendezések a vasut forgalomba helyezéséig elkészülhessenek, illetve használhatók legyenek.

A kereskedelemügyi m. kir. minister fentartja magának azon jogot, hogy az üzleti távirda, vagy távbeszélő vezetéket a pálya indóházain, esetleg őrházain alkalmazandó utolsó elszigetelőkig, valamint a forgatható védjelző készülékekig az engedélyes költségén, a részletekre nézve az illető posta- és távirdaigazgatóság és az engedélyes közt jegyzőkönyvileg megállapitott feltételeknek megfelelően, saját közegei által megépittesse.

Ez esetben, a mennyiben az üzleti távirda, vagy távbeszélő vezetékekkel egyidejűleg állami távirda, vagy távbeszélő vezeték nem épittetnék, az engedélyes köteles az oszlopok és más épitési anyagok összes árát, s az összes épitési költségeket, — a mennyiben pedig egyidejüleg állami távirda vagy távbeszélő vezeték is épittetnék, az üzleti vezeték anyagainak árát és az összes épitési költségeknek az üzleti vezetékek létesitésére forditott aránylagos részét megtériteni. Mindkét esetben köteles az engedélyes az épitkezéshez szükséges összeget az utólagos elszámolásig kamat nélkül előlegezni, és az oszlopokat s a többi épitési anyagokat az épitendő pálya mentén az illető posta- és távirdaigazgatóság által meghatározott módon és időben, saját költségén szétosztatni.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek jogában áll a vaspálya mentén fennálló oszlopokra bármikor állami távirda, esetleg távbeszélő vezetékeket alkalmaztatni; ez esetben azonban az oszlopok, az állam költségén való fentartás kötelezettsége mellett, már ekkor az állam ingyen tulajdonába mennek át.

Az üzleti távirda, távbeszélő és villamos vezetékek és berendezések összes alkatrészeikkel együtt a vasut kiegészitő tartozékát képezik; ennélfogva a jelen engedélyokirat 22. §-ában megállapitott esetekben és módok szerint az államra háramlanak át.

Egyébként az 1888. évi XXXI. t.-czikk, valamint az annak alapján kibocsátott vagy kibocsátandó ministeri rendeletek határozmányai, továbbá a hazai vasutakkal a távirdákra nézve 1877. évben kötött egyezmény határozatai az engedélyesre nézve is kötelezők maradnak és lesznek.

18. §.

Mihelyt a polgári vagy katonai forgalom a jelenleg engedélyezett vonalon annyira növekedett, hogy az éjjeli szolgálat és gyorsabb forgalom berendezése a kereskedelemügyi m. kir. minister egyoldalú megitélése szerint kivánatosnak vagy szükségesnek mutatkozand, az engedélyes köteles lesz saját költségén mindazon berendezéseket eszközölni és mindazon biztonsági intézkedéseket megtenni, melyek a fennálló szabályok és utasitások szerint szükségesek, s illetőleg a melyek a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről, hivatkozással azon szabályokra, követeltetni fognak.

A mennyiben azonban a katonai forgalom érdekében az engedélyezés alkalmával alapul vett teljesitési képesség határán túl menő berendezések kivántatnának, ezek csakis az engedélyes hozzájárulásával lesznek érvényesithetők.

Az engedélyes köteles továbbá a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeletére minden kártalanitás nélkül egy másik vágányt az esetre kiépiteni, ha az engedélyezett vonalon az évi elegy-bevétel kilométerenkint 14.000 frtot osztrák értékben meghalad.

Ezen kötelezettség teljesitése azonban az engedélyestől csak az alább megállapitott engedélytartam első 70 éve alatt követelhető.

19. §.

Az engedélyes köteles az engedélyezett vasut üzletéről a számadásokat az érvényben álló számlázási minta szerint vezetni s a lezárt üzleti számlát, a vagyonmérleg, nyereség- és veszteség-számlával együtt, legkésőbb a számadási évet követő május hó végéig, a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez bemutatni.

Köteles továbbá az engedélyes a forgalom és üzlet eredményeit részletesen kitüntető évi jelentést szerkesz-

teni és közhirré tenni s mindennemű, a felügyeleti hatóság által kivánt statisztikai adatot beszolgáltatni.

20. §.

Az engedélyesnek jogában álland részvénytársaságot alapitani, s a tényleges épitési és berendezési költség beszerzése czéljából névre vagy előmutatóra szóló czímleteket az 1888. évi IV. t.-czikk 10. §-ában foglalt határozmányok figyelemben tartása mellett kibocsátani, mely kibocsátásnak módozatait a kereskedelemügyi m. kir. minister a m. kir. pénzügyministerrel egyetértőleg állapitja meg.

Ha elsőbbségi részvények bocsáttatnának ki, a pálya tiszta jövedelméből mindenekelőtt az elsőbbségi részvényeknek a kereskedelemügyi m. kir. minister által a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg megállapitandó törlesztési hányada s további sorban e részvényeknek legfeljebb 5%-kal megszabandó osztaléka lesz fedezendő, s ehhez képest a törzsrészvények törlesztése mindaddig meg nem kezdhető, a mig az összes elsőbbségi részvények nem törlesztettek.

A törlesztési terv kidolgozásánál szem előtt tartandó, hogy a törlesztési hányad rendszerint ne legyen nagyobb, mint a mely mellett az alaptőke az engedély egész tartama alatt törleszthető.

A kétnemű részvények tulajdonosai mindazonáltal minden egyéb társasági jogokban és kötelezettségekben egyaránt részesülnek.

A jelen engedélyokirat és az annak kiegészitő részét képező okmányok az alakitandó részvénytársaságra változatlanul kötelezők, s ehhez képest az alakitandó részvénytársaság az engedélyest a jelen engedélyokirat alapján megillető jogokat és kötelezettségeket változatlanul és minden fentartás nélkül kötelezőleg átvenni tartozik.

A részvénytársaság megalakitásához szükséges alapszabályok, a kibocsátandó czímletek és szelvények mintáival együtt, átvizsgálás és jóváhagyás végett a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez felterjesztendők, s a nevezett minister részéről az alapszabályokban, valamint a czímletek és szelvényeik mintáinak tervezetében kivánt módositások feltétlenül foganatositandók.

Az alapszabályokba mindenesetre felveendő, hogy az évenkénti tiszta jövedelemnek egy meghatározott minimális százaléka külön beruházási tartalékalap képzésére, illetve a jelen engedélyokirat 7. §-a szerint az épitési tőkéből kihasitott tartalékalap növelésére fordittassék. Felveendő továbbá az is, hogy azon esetre, ha az alább megállapitott engedélytartam alatt jövedelem hiánya miatt az összes részvények törleszthetők nem lennének, a törlesztetlenül maradt részvények tulajdonosai részvényeiknek beváltását vagy e czímen bárminemű kárpótlást az államtól nem igényelhetnek.

A társaság székhelye Budapest s hivatalos ügykezelési nyelve kizárólag a magyar.

21. §.

A jelen engedély tartama a fenti 2. §-ban idézett ideiglenes vasutengedélyezési szabály 9. §. *b)* pontja alatt kimondott oltalommal és az 1880. évi XXXI. t.-cz. 2. §-a, illetve az 1888. évi IV. t.-czikk 2. §-ának *b)* és *c)* pontjai szerint az állam részére biztositott megváltási jog épségben tartásával, a jelen engedélyokirat kelte napjától számitandó egymásután következő 90 évben állapittatik meg.

Ezen 90 év leteltével a vasut és annak összes tartozékai ingyen és tehermentesen mennek át a magyar állam tulajdonába és szabad haszonélvezetébe, illetve az enge-

délyes vagy jogutódjai ezen vasutat teljes jókarban. ingyen és tehermentesen tartoznak az államnak átadni.

A pálya engedélyének és üzletének átruházása, valamint a pálya és tartozékainak függő kölcsönökkel való jelzálogi megterheltetése tekintetében az 1888. évi IV. t.-czikk 2. §-ának *a)* pontja, illetőleg az ezen törvény 10. §-ában foglalt határozatok irányadók.

Az 1880. évi XXXI. t.-czikk 2. §-ában és az 1888. évi IV. t.-czikk 2. §-ának *b)* és *c)* pontjaiban előirt megváltás esetében a megváltás módozatai tekintetében ugyancsak az idézett törvényczikkek határozatai irányadók.

Mindkét esetben átveszi a magyar állam saját tulajdonába, birtokába és haszonélvezetébe a pálya területét és földjét, a föld- és műmunkálatokat, a fel- és alépitményeket minden hozzátartozókkal, u. m. forgalmi eszközökkel, pályaudvarokkal, fel- és lerakodó helyekkel, a vasut üzletéhez tartozó épületekkel, az indulási és érkezési helyeken őr- és felvigyázó házakkal, minden felszerelvényekkel, ingókkal és ingatlanokkal egyetemben; ellenben az engedélyes vagy jogutódjai megtartják az általuk folytatott üzlet alatt jövedelmi fölöslegeikből alkotott netáni tartalékalapot és a künnlevő cselekvő követeléseket, valamint azon épitkezéseket, a melyek megszerzésére vagy előállitására a kormány által azon határozott hozzáadással hatalmaztattak fel, hogy azok a vaspályának semmi tartozékát képezni nem fogják.

22. §.

A kereskedelemügyi m. kir. minister az állami érdekek megóvása tekintetéből jogositva van magának ugy a pálya épitése, valamint az üzlet megfelelő fölszerelése és folytonos jókarban tartása felől minden részben meggyőződést szerezni és meghagyni, hogy a mutatkozó hiányok pótoltassanak.

Különösen fentartatik a nevezett minister részére azon jog, hogy a forgalom növekedéséhez képest az engedélyest a forgalmi eszközöknek időnkénti megfelelő szaporitására kötelezhesse.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek joga van továbbá a részéről kiküldött közeg által az ügyvitelt és pályaigazgatást megvizsgálni és ellenőrizni.

A kereskedelemügyi m. kir. minister által kiküldött biztosnak jogában áll az igazgatóság és az ennek kebeléből netán kirendelt külön bizottságok ülésében, valamint a közgyülésekben részt venni, nemkülönben törvénytelen, a köz- vagy az állami érdekekre netán hátrányos, az engedélyokirattal ellenkező intézkedéseket felfüggeszteni, s erről a nevezett ministernek további eljárás végett jelentést tenni.

23. §.

A kereskedelemügyi m. kir. ministert megilleti a jog, hogy az engedélyest a jelen engedélyokirat és az annak kiegészitő részét képező okmányokban megállapitott kötelezettségeknek, ugyszintén a kormány által az engedélyest kötelező törvények, szabályok, utasitások stb. alapján kiadott rendeleteknek teljesitésére 100 frttól 10.000 frtig terjedhető rendbüntetés vagy birság kivetése által szorithassa.

A kivetett és a kereskedelemügyi m. kir. minister által kitűzött záros határidő alatt az engedélyes által be nem fizetett rendbüntetés, illetve birság a vasut bármely birtokából vagy annak jövedelméből egyszerű közigazgatási uton fog behajtatni.

Azon esetre, ha a kiszabott rendbüntetés, illetve birság a még letétben levő engedélyezési biztositékból vonatnék le, az engedélyes ezen biztositékot az eredeti összegre a

levonás napjától számitandó 14 nap alatt ismét kiegésziteni tartozik.

Ha az engedélyokiraton vagy egyéb törvényes határozatokon és rendelkezéseken alapuló kötelezettségek megsértése az engedélyes részéről ismételve fordulna elő, s más megtorló intézkedés a kivánt eredményre nem vezetne, ugyszintén ha a fenti 3. §-ban megállapitott határidők az épitési tervek benyujtására, az épités befejezésére, illetőleg az üzlet megnyitására nézve meg nem tartatnának s e határidők megtartásának elmulasztása a többször idézett vasutengedélyezési szabály 11. §-ának *b)* pontja értelmében, különösen pedig politikai és pénzügyi válságok által nem igazoltathatnék: a kereskedelemügyi m. kir. minister a jelen engedélyokiratot bármikor hatályon kivül helyezheti és megszüntnek nyilvánithatja, a nélkül, hogy ezen határozatból kifolyólag az engedélyes az állam irányában bármi néven nevezendő czímen kárpótlási igénynyel léphetne fel.

Annak meghatározása, hogy az engedély hatályon kivül helyezése esetén a pálya épitésének folytatása, s illetőleg ugy ezen, mint azon esetben, ha az engedélyes a pálya üzletét megszakitaná, az üzlet továbbvitele érdekében minő intézkedések tétessenek, a kereskedelemügyi m. kir. ministert illeti meg; önként értetődvén, hogy ezen intézkedések következtében felmerülő mindennemű költségek, károk és veszélyek iránti szavatosság kizárólag az engedélyest terhelendik.

24. §.

Ezen engedély, valamint az annak kiegészitő részét képező okmányok minden okmányszerű kiadmányai csak 1 frtra szabott bélyegdíj alá esnek.

Budapesten, 1893. évi február hó 19-én.

A m. kir. ministerium nevében:

Lukács Béla, s. k.

Kiegészitő melléklet az ungvölgyi helyi érdekű vasutra vonatkozó 7016/1893 számú engedélyokirathoz.

Az ungvölgyi helyi érdekű gőzmozdonyú vasut épitésére és üzleti berendezésére vonatkozó feltételek.

I. Általános határozmányok.

A m. kir. államvasutak Ungvár állomásának folytatását képező úgynevezett »zúgó-vonal«-ból kiágazólag Nagy-Bereznáig vezetendő vasut, mint rendes nyomtávú helyi érdekű gőzmozdonyú vasut, az 1893. évi február hó 19-én kelt engedélyokirat 3. §-a értelmében a kereskedelemügyi m. kir. minister által előzőleg helybenhagyandó tervek alapján s az alább következő részletes határozmányok szerint épitendő ki, s olykép rendezendő be, hogy a kiépitett pályán a vonatok óránkint 30·0 km. legnagyobb sebességgel közlekedhessenek.

Az engedélyes köteles az engedélyezett pálya számára beszerzendő sinekre és forgalmi eszközökre vonatkozó szállitási szerződéseket és feltétfüzeteket a nevezett ministerhez jóváhagyás végett előzetesen beterjeszteni, továbbá a pálya épitésére vonatkozó szerződést is bemutatni; ez utóbbit azonban csak akkor, ha az épités átalányösszegért vállalkozónak adatik ki, vagy ha az épités kivitele a pénzbeszerzéssel is egybe van kötve.

A pálya épitésénél az engedélyes az érvényben levő általános, valamint a helyhatósági épitési és rendőri szabályokhoz alkalmazkodni köteles.

II. Alépitmény.

A pálya alépitménye egy vágányra készitendő. A legnagyobb emelkedés, illetve esés 5⁰/₀₀-al állapittatik meg.

A kanyarulatoknak a nyilt pályán 300 méternél kisebb félátmérővel nem szabad birniok.

A pálya szabványos koronaszélessége az alépitmény felszinében, vagyis a kavicságy alsó felületének magasságában mérve 4·0 méter legyen.

Görbületeknél a töltés külső oldala a túlemelésnek és a vágány kibővitésének megfelelően kiszélesbitendő.

A töltések, azok magassága és anyagához képest $1^1/_2$ vagy $1^1/_4$ lábas lejtőkkel létesitendők; a bevágások lejtői pedig az anyag nemének és minőségének megfelelően állitandók elő.

A vizszintesben, vagy csekély esésben fekvő bevágások oldalárkai megfelelő fenékeséssel birjanak.

Az anyagárkok külső lejtői egy lábasnál meredekebbek nem lehetnek, a töltés felőli lejtők ellenben ugyanoly rézsüvel készitendők, mint maguk a töltések. Az anyagárkok továbbá oly módon létesitendők, hogy azokból a viz lehetőleg lefolyást találjon, a nélkül azonban, hogy káros vizfolyások keletkezhessenek.

A töltés lába és a nyitandó anyagárok közt legalább 0·8 m. széles padka hagyandó, és ugyanily szélesnek kell lenni a kisajátitási védszalagnak is.

Csuszamlásra hajlandó töltések és bevágások megfelelően biztositandók. Árterületeken átvonuló töltéseknél a pályaszin 0·8 méterrel a legmagasabb árviz felett lesz tartandó, és ily helyeken a töltések lejtői a szükséghez képest biztositandók. Átereszek és kisebb hidak úgy állitandók elő, hogy a hordszerkezet alsó éle és a legnagyobb árviz szine között 0·5—1·0 m. nyilt magasság maradjon; nagyobb hidaknál az árviz és szerkezet közötti magasság 1·0 m.-nél kisebb nem lehet. Mindazon helyeken, hol folyók vagy patakok a pályát megközelitik, a partok leválás és kimosás ellen kellően biztositandók.

Vizfolyások, patakok és folyók az áthidalás előtt vagy után megfelelően szabályozandók és a szükséghez mért partvédművekkel ellátandók.

Útszabályozások, útáthelyezések és útátjárók felépitménye, az eredeti út felépitményének megfelelően, vagy kőalapból és kavicsból, vagy csak kavicsból állitandó elő. Oly utaknál pedig, melyek kavicsolva egyáltalában nincsenek, az útátjárók mindkét sinszáltól számitandó 8—8 m. hosszúságban 15 cm., azontúl pedig 10 cm. magasságban kavicsolandók.

A párhuzamos utak és útátjárók alatt a szükséghez képest megfelelő nyílású hidak vagy átereszek épitendők, melyek, ha azok fölött nincs feltöltés, egészen fából is lehetnek.

Az állomási hozzájáró utak, valamint az állomási fönsikon kocsiközlekedésre szolgáló területek 0·15 m. vastag kőalappal és ugyanily vastag kavicsolással létesitendők.

Minden állomáson kert számára legalább 400 m² és minden egyes őrháznál legalább 1000 m²-nyi földterület kisajátitandó.

A felépitmény beágyazásához kavics használandó, s a beágyazásnak a sinek talpa alatt 0·25 m. vastagsággal és a sintalpak magasságában 2·8 m. szélességgel kell birnia.

Az állomási terek azon részei, melyek kocsiközlekedésre nem szolgálnak, 10 cm., az őrházi fensikok pedig 5 cm. vastag kavicsréteggel boritandók.

Tartalékul köteles az engedélyes pálya-kilométerenkint 40 köbméter beágyazási kavicsanyagot az épitési alapból beszerezni s a vonal mentén alkalmas helyeken lerakva, az üzletnek rendelkezésre bocsátani.

A pálya testébe épitendő azon átereszek, melyek fölött feltöltés alkalmaztatik, kőből vagy téglából, esetleg

betonból vagy vasból létesitendők; mig a nyílt műtárgyak ellen- és szárnyfalai, esetleg pillérei is, kő- vagy téglából falazva, hordszerkezetei pedig bezárólag 2·0 m. nyilásig tölgyfából, azonfelül vasból állitandók elő.

Hidfők, hidjármak, jégtörők, hidlások és hidpadlózatokhoz csak tölgy- vagy vörösfenyőfa alkalmazható.

III. Felépitmény.

A pálya 1·435 m. nyomtávval épitendő.

A sinek, melyek aczélból gyártandók, folyóméterenként 23·6 kgrmnál könnyebbek nem lehetnek és függő sinkötés alkalmazása mellett oly sürűn rakott talpfákon helyezendők el, hogy igénybevételök 5000 kgrm. keréknyomás alatt négyzetcm.-ként 1000 kgrmot meg ne haladjon.

A vágányok egymástól való távolsága, középtől középig mérve, az állomásokon 4·5 m., a nyilt vonalon pedig 3·6 méternél kisebb nem lehet.

Az engedélyes köteles a felépitményi anyagok ½%-át, és két teljes váltót és keresztezést a szükséges talpfákkal együtt tartalékul az épitési alapból beszerezni s az üzletnek rendelkezésre bocsátani.

A kereskedelemügyi m. kir. minister legalább 5050 m. állomási mellékvágány létesitését követelheti, mely öszszegbe az ungvári csatlakozási állomáson előállitandó, illetve áthelyezendő mellékvágányok nincsenek beszámitva.

Az Ungvár állomáson létesitendő vágányok, ócska, de még teljesen használható állapotban levő II-od rendű felépitményi anyagból, illetve folyóméterenként 23·6 klgrmos sinekből és a hozzátartozó kapcsoló szerekből állithatók elő, kivéve a váltókat, keresztezéseket és talpfákat, melyeknek újaknak kell lenniök.

A közönséges talpfák tölgy- vagy esetleg telitett bükkfából, a kitérő talpfák csakis tölgyfából állitandók elő.

A felépitmény többi anyagát, szerkezetét és részleteit a kereskedelemügyi m. kir. minister az engedélyes által kellő időben előterjesztendő épitési részlettervek alapján határozza meg.

IV. Állomások.

Az engedélyes köteles a kiépitendő pályán a következő állomásokat, illetve kitérőket és megállóhelyeket létesiteni:

Neviczke állomás 350 méter hoszszal,
Ó-Kemencze állomás 350 méter hoszszal,
Perecsény vizállomás 400 méter hoszszal,
Dubrinics állomás 350 méter hoszszal,
Kis-Berezna állomás 350 méter hoszszal, és
Nagy-Berezna viz- és végállomás 400 méter hoszszal.

Azonkivül a 102/104 szelvények közt egy személy- és podgyász-felvételre szolgáló megállóhely létesitendő.

A m. kir. államvasutak ungvári állomása a helyi érdekű vasut csatlakozása által előidézett szükségnek megfelelően átalakitandó és kibővitendő.

Ezenfelül az engedélyes a szükséglet szerint még további állomásokat, kitérőket és megálló helyeket is létesithet; ezen pótlétesitményekhez azonban a kereskedelemügyi m. kir. minister engedélye a tervezetek bemutatása mellett előzetesen kikérendő.

Az állomások és kitérők lehetőleg vizszintesben vagy 2·5⁰/oo-t meg nem haladó emelkedés, illetve esésben helyezendők el, és pedig olyképen, hogy azok szükség esetén kellően megnagyobbithatók legyenek.

Azon esetre, ha az engedélyezett pálya tovább folytattatnék és valamely gácsországi vasuttal csatlakozást nyerne, az engedélyes a jelen engedélyezett pályát és annak állomásait, a kereskedelmi minister felhivására olyként köteles kibőviteni és felszerelni, hogy a vasut 24 óra

alatt mindkét irányban 20—20 ötven tengelyű vonatok közlekedésére alkalmas legyen; — önként értetvén, hogy a kibövitési és átalakitási költségek fejében a tényleges épitési tőke a szükséghez képest felemelendő lesz.

Táblázatos kimutatás az

Az állomás neve	Felvételi épület: földszintes	Felvételi épület: emeletes	Árúraktár	Árúbódé	Nyilt-rakodó	Gabnaszin	Szénraktár	Pályafentartási raktár
	Beépitett terület m²-ekben							
Ungvár csatlakozási állomáson							75 a)	210 b)
1. Neviczke állomás . .	93·5	—	—	22·3	80 d)	—	—	—
2. Megállóhely 102/104. szelv. közt . . .	70 c)	—	—	—	—	—	—	—
3. Ó-Kemencze állomás .	—	93·5	60·9 b)	—	84·2	—	—	—
4. Perecsény vizállomás .	—	93·5	60·9	—	168·4	—	i)	21·5
5. Dubrinics állomás . .	—	93·5	60·9	—	84·2	—	—	—
6. Kis-Berezna állomás .	93·5	—	—	22·3	80	—	—	—
7. Nagy-Berezna viz- és végállomás	—	133·5	120·6	—	168·4	124·2 h)	42·2	21·5
1—7. tételek alatt összesen	257	414	303·3	44·6	665·2	124·2	42·2	43·0

Jegyzetek:

a) Részben jelenleg az állomáson levő, de az átalakitás következtében lebontandó néhány ideiglenes szénfészer pótlásául is.

b) Az állomáson levő pályafentartási raktárak és hidmérleg az állomás átalakitása következtében lebontandók, illetve áthelyezendők.

c) A tisztító gödrök melletti vizdaruk és a mozdonyszin tűzcsapja az állomáson levő vizállomás csővezetékével összekötendők.

d) Az állomáson levő régi 2 állású mozdonyszín minden tartozékával együtt áthelyezendő és a h. é. vasut számára ujabb 2 állással megtoldandó, mely utóbbi belső tisztító gödrökkel, kézi műhelylyel, tűzcsappal, két szobából álló 6 ágyas laktanyával és 15 m³ űrtartalmú vas viztartóval látandó el.

V. Állomási épitmények és vonalőrházak.

Az engedélyezett pálya állomásain és az ungvári csatlakozási állomáson a következő táblázatos kimutatásba foglalt épületek, illetve épitmények állitandók elő:

állomási épitményekről.

Árnyék-szék							Tisztitó gödör daruaknával és daruval							Mozdonyszin tartozékaival			
Lámpa kamarával	Lámpa kamara nélkül	Gazdasági udvar	Kenyérsütő kemencze	Szemétverem	Állomási kut	Vizállomás 20 m. átmérőjű kuttal s ejector-felszereléssel	az átmenő vágányoknál	a mozdonyszin előtt	Marha-rakodó	Rakodó-minta	Hidmérleg, mozdonynyal járható	Forditó korong 4·6 m. átmérővel	Állomási őrház kuttal, melléképülettel és sütő kemenczével	2 állású	4 állású	Munkás árnyékszék a mozdonyszin előtt	Megjegyzések
D a r a b - s z á m																	
						1k)	1c)	2ci)	—	—	1b)				1d)	1	
—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
1	—	1	1	1	1	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
1	—	1	1	1	1	1k)	—	1	1	1	1	1	1	1l)	—	1	
2	5	7	7	7	7	3	2	1	1	1	1	1	6	1	—	1	

e) Őrház, váróhelyiség és iroda toldalékkal, de mellékhelyiségek nélkül.
f) Egy és két kapus árúraktárak 7·32 m. szélességgel.
g) 10·0 és 20·0 m. vízszintes hoszszal biró rakodók; megjegyzendő, hogy a nyilt rakodók megállapitott területébe az emelkedésben fekvő feljárók területe nem tudható be.
h) Gabonaszín 8·18 m. szélességgel.
i) A tisztitó gödrök és vizdaruk közelében 6·0—6·0 m. hosszú szénrakodó ponkok létesitendők fából.
k) Az ejector-berendezés a vizállomási kuttal olykép combinálandó, hogy a mozdonyszínben levő tartány megtöltése az ejector segélyével eszközöltetvén, a mozdony vagy a tartányból, vagy közvetlen a kutból vehesse a vizet.
l) Mozdonyszín belső tisztitó gödrökkel, kézi műhelylyel, tűzcsappal, két helyiségre osztott 6 ágyas laktanyával és 15 m³ űrtartalmú vas viztartóval.

Az állomásokon előállitandó váltóőri lakásokon és a vonalon esetleg szükséges őrkunyhókon kivül a nyilt pályán, a kereskedelemügyi m. kir. minister által meghatározandó helyeken összesen 10 őrház lesz épitendő, a hozzájuk tartozó melléképülettel, kúttal és kenyérsütő kemenczével együtt.

Közczélok, u. m.: a jövedék, posta, távirda, rendőrség stb. részére megkivántató helyiségek előállitására az engedélyes csak külön kárpótlás mellett kötelezhető.

A felvételi épületek, lakó- és őrházak, továbbá a rakodók, tisztitó gödrök, aknák, csatornák és kutak, valamint a kenyérsütő kemenczék kőből vagy téglából falazva állitandók elő, mig a mozdonyszinek toldalékaikkal együtt kő- vagy téglaalappal és lábazattal favázas falakból; az árú-, kézi- és pályafentartási raktárak, melléképületek, szén- és gabonaszinek pedig kő- vagy téglaalappal és lábazattal, illetve kő- vagy téglaoszlopokon, fából épithetők.

A vizállomási kutaknak oly vizbőséggel kell birniok, hogy azok 24 óra alatt mindkét irányban közlekedő 15—15 ötven tengelyes vonat számára szükséges vizmennyiséget kellő minőségben szolgáltatni mindig képesek legyenek.

VI. Pályaelzárás és jelzés.

A pálya bekeritése csak különösen figyelemre méltó helyeken és ott szükséges, hol a pálya jelentékenyebb forgalmat közvetitő közutak vagy helységek közvetlen közelében, illetve azokon keresztül vezet el.

Az állomások a szükséghez képest bekeritendők.

Utak és útátjárók szélein karfák, kerékvetők vagy keritések csak ott alkalmazandók, a hol azok a fenforgó viszonyoknál fogva biztonsági tekintetekből nem mellőzhetők.

Az útátjárók elzárására szükséges sorompók csak nagyon látogatott útátjárásoknál vagy oly helyeken állitandók fel, hol a vonat közlekedése az útátjárástól legalább 100 m. távolságra észre nem vehető.

A sorompóval el nem látott és a vonatról 150 m. távolságból nem látható útátjárásoknál állandó figyelmeztető jelzők helyezendők el.

Az engedélyes köteles üzletét távirdát létesiteni, melyen az állomások közti távsürgönyzés eszközölhető legyen.

A vonatok keresztezésére szolgáló vágányokban fekvő váltók világitható jelzőtárcsákkal látandók el.

Ungvár csatlakozási állomás előtt, a zugóvonal mentén, az előirt távolságban villamos védjelző állitandó fel.

A zugóvonal 932. szelvényénél leendő beágazásnál a beágazási váltó biztositására, a váltóval szerkezeti összeköttetésbe hozandó semaphorok alkalmazandók.

A helyi érdekű vasut mentén lévő állomások fedezésére állandó védjelzők létesitendők.

Egyébként a lát-, hang- és harangjelzők mindaddig mellőzhetők, mig a sűrű vonat-forgalom azok előállitását nem teszi szükségessé.

A kézi és a vonatokon használandó jelzőeszközök a fennálló szabályok szerint rendezendők be.

VII. Üzleteszközök.

Az üzleteszközöket az 1893. évi február hó 19-én kelt engedélyokirat 2-ik §-ában idézett vasuti üzletrendtartás 2-ik és 22-ik §-aiban megszabott határozmányok fentartása mellett, a mennyiben ezek az idézett engedélyokirat határozmányai folytán változást nem szenvednek, engedélyes maga választhatja ugyan meg; köteles azonban a beszerzendő forgalmi eszközök részletterveit, vala-

mint azok nemét, számszerinti mennyiségét és pénzértékét tartalmazó kimutatást a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez átvizsgálás és jóváhagyás végett még a megrendelés előtt bemutatni.

VIII. Fölszerelési, leltári és berendezési tárgyak és elhasználási anyagok.

A fölszerelési, leltári és berendezési tárgyak az engedélyes által jóváhagyás végett bemutatandó részletes kimutatás alapján a kereskedelemügyi m. kir. minister által megállapitandó mennyiségben, az elhasználási anyagok pedig a 4 heti szükségletnek megfelelőleg lesznek az épitési tőkéből beszerzendők, s az üzletnek rendelkezésére bocsátandók.

IX. Jótállás.

A különböző létesitményeknél használt anyagok jó minőségére, nemkülönben az előállitott összes munkák megfelelő és szilárd kivitelére nézve a m. kir. államvasutaknál érvényben levő feltétfüzetek határozmányai mérvadók.

A sinek kivételével mindazon munkákért és szállitmányokért, melyekre a m. kir. államvasutak feltétfüzeteiben bizonyos jótállás van megszabva, az engedélyes a műszaki felülvizsgálat helyi szemléjének középidejétől számitott egy évig, a sinekért ellenben az üzlet me nyitása napjától kezdve legalább három évig tartozik jótállani.

Az engedélyes tartozik továbbá az épitési alapból fedezni, illetve megtériteni a felépitménynek szintén az üzlet megnyitásától számitott húsz napi fentartási költségeit; megjegyeztetvén, hogy ezen húsz napi fentartáshoz a tartalékkavicsot nem szabad felhasználni.

Budapesten, 1893. évi február hó 19-én.

Lukács Béla, s. k.

23.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 9104. szám alatt valamennyi önálló igazgatással biró hazai vasut igazgatóságához intézett rendelete,

a rorschach-heideni, valamint a sihlthali vasutaknak a nemzetközi árúfuvarozás iránt létrejött berni egyezmény hatálya alá eső vonalak jegyzékébe való fölvétele tárgyában.

A nemzetközi vasuti árúfuvarozás számára Bernben felállitott központi hivatal, a svájczi szövetségi kormánynak a vasuti árúfuvarozás tárgyában Bernben 1890. évi október hó 14-én létrejött nemzetközi egyezmény (1892. évi XXV. t.-czikk) 58. czikke értelmében tett kijelentése alapján, az egyezmény hatálya alá eső vasuti vonalak jegyzékébe a svájczi vasutak *A*) csoportjának 12, illetőleg 13. folyószáma alatt:

1. a rorschach-heideni vasutat (Heiden székhelylyel), és
2. a sihlthali vasutat (Zürich székhelylyel) beiktatta.

Erről az igazgatóságot azzal a hozzáadással értesitem, hogy a nemzetközi vasuti fuvarozási egyezmény 58. czikkének 2. bekezdése értelmében a központi hivatal értesitésének keltétől számitandó egy havi határidő f. évi január hó 31-én telvén le, e naptól kezdve a megjelölt szövetségi vonalak a nemzetközi egyezmény kötelékébe tartoznak.

Budapesten, 1893. évi február hó 25-én.

Lukács Béla, s. k.

24.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 17.033/I. szám alatt valamennyi magyarországi vármegyei és önálló törvényhatósági joggal felruházott város közönségéhez (Budapest fő- és székváros, valamint Fiume város kivételével) intézett körrendelete,

a »közutakról és vámokról« szóló 1890. évi I. törv.-czikk III. részében foglalt büntető határozatokra vonatkozólag, az idézett törv.-czikknek végrehajtása tárgyában.

Az 1890. évi április hó 12-én 21.802. sz. a. kiadott körrendelet kapcsában, az 1890. évi I. törvényczikk III. részében foglalt büntető határozatokra és az azok körüli teendőkre, a törvény végrehajtására vonatkozó végrehajtási rendeletet a közönségnek idezártan megküldöm. Egyuttal következőkre kivánom a (czímet) és (czím) utján, az útrendőri ügyekben eljárni hivatott hatóságok figyelmét felhivni.

Számitok arra, hogy az útrendőri kihágási ügyekben eljáró közigazgatási tisztviselők a rendőri biráskodás terén a reájuk ruházott hatalmat és azzal kapcsolatos teendőket a leglelkiismeretesebben és kötelességérzettől áthatott buzgalommal részrehajlás nélkül és legpontosabban fogják teljesiteni.

A törvény 123. §-a értelmében feladata leend a törvényhatóságnak gondoskodni arról, hogy a hófuvás, hegyomlás és árviz alkalmával a közlekedés biztositása érdekében törvényhatósági közutakra nézve a közerőnek kiren-

delése tárgyában, a mennyiben ez irányban még szabályrendelete nem volna, megfelelő szabályrendeletet alkosson, s azt hozzám megerősités végett mielőbb terjeszsze föl.

E szabályrendeletnek megalkotásánál tájékozásul fog szolgálhatni azon utasitás, a melyet e részben az állami közutakra nézve kiadtam.

A törvény 153. §-ában nyert felhatalmazás alapján arra is felhivom (czímet), hogy a mennyiben a törvényben foglalt büntető határozatok egynémelyikének hatályon kivül helyezése, vagy azoknak kiegészitése és módositása, a törvényhatóság különleges helyi és egyéb viszonyai által indokoltatnék: e részben a törvény hivatkozott §-a értelmében s az ott megjelölt közutakra vonatkozólag szabályrendeletet alkosson és azt a törvényszerű kihirdetés megtörténte után, elhatározás és kormányhatósági jóváhagyás végett terjeszsze fel.

(Vármegyei törvényhatóságoknak.)

Végül hivatkozással az ide mellékelt végrehajtási utasitásnak a kompok és hajóhidak időszaki megvizsgálására vonatkozó 8. §. második bekezdésében foglalt rendelkezésre, szükségesnek tartom (czímet) figyelmeztetni, hogy törvényszabta hatáskörében tegye meg az intézkedéseket arra nézve, hogy a vármegye területén lévő községi közlekedési és községi közdülő közútakon lévő műtárgyak koronkinti, legalább minden két évben való megvizsgálása eszközöltessék, s az eredmény az 1890. évi I. t.-cz. 44. és 53. §-ai értelmében az emlitett közútak állapotáról évenkint január hóban az alispán által előterjesztendő jelentésben feltüntettessék.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 5-én.

Lukács Béla, s. k.

Melléklet a 24. számhoz.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 17.033/I. számú végrehajtási rendelete, az 1890. évi I. törvényczikk III. részében foglalt büntető határozatokra és az azok körüli teendőkre vonatkozólag.

1. §.

A törvény III. részében megállapitott kihágások miatt az eljárás hivatalból lévén meginditandó, a közutak felügyeletére hivatott valamennyi közegnek hivatalából folyó kötelessége az idézett törvénybe ütköző cselekményeket és mulasztásokat az illetékes első fokú hatóságnak feljelenteni.

2. §.

A törvény 146. §-a alapján feladata lesz a törvényvényhatóság első tisztviselőjének az útrendészet állapotáról évenkint az előző évre vonatkozólag január hóban jelentését a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez felterjeszteni. Ezen jelentésnek akként kell szerkesztve lennie, hogy abban az egész évben a törvényhatóság területén előfordult útrendőri kihágások számszerint és nemük szerint felemlitve legyenek, s ezen kivül a kihágások miatt kirótt és behajtott pénzbüntetések mily nagy összeget tesznek ki?

Általában véve az útrendészet állapotáról a jelentésben kellő áttekintést kell nyújtani.

A jelentés szerkesztésénél azon eredeti nyilvántartási könyvek és azokban feltüntetett adatok vehetők alapul, melyeket a kihágási ügyekben birói hatalmat gyakorló első fokú közigazgatási hatóság, a belügyminister úr

által a kihágási ügyek kezelésének egyszerűbb szabályozása czéljából kiadandó körrendelet értelmében, az illetékes másodfokú hatósághoz felterjeszteni köteles leend. Addig pedig, mig ezen körrendelet ki fogna adatni, a fennálló szabályok értelmében kell eljárni.

3. §.

A lóvonatú vasutaknak a közutak igénybevételével vagy az utóbbiak felhasználásával való elhelyezése tekintetében az 1890. évi I. törvényczikk 128. §-ában foglalt határozatok folytán jelenleg még a hivatalbeli elődöm által 1869. évi április hó 5-én 3831. sz. a. kiadott és *A)* alatt mellékelt szabályrendelet intézkedései mérvadók.

4. §.

Az 1890. évi I. t.-czikk 150. §-a értelmében az útmesterek által vezetendő nyilvántartási napló tekintetében az 1890. évi augusztus hó 1-én 47.160. sz. a. kiadott és *B)* alatt mellékelt körrendelet határozmányai irányadók és az abban megállapitott mintát kell használni.

5. §.

Az 1890. évi I. törvényczikk 125—131. §-ai alkalmazásánál szem előtt kell tartani a földmivelésügyi m. kir. minister urral egyetértőleg 1891. évi márczius hó 17-én 13.519. sz. a. kiadott és *C)* alatt mellékelt körrendeletet, mely az erdőtermékek szállitása körül a törvény tiltó rendelkezéseinek az erdőgazdaság érdekeivel való összhangzásba hozatala czéljából adatott ki.

A közutak mentén levő erdők kivágása szempontjából az 1890. évi I. t.-cz. 133. §-ának az 1879. évi XXXI. t.-cz., vagyis az erdőtörvény rendelkezéseivel való összhangzásba hozatala és a hivatkozott 133. §-ban foglalt rendelkezések gyakorlati végrehajtása iránt szintén az

1891. évi augusztus 12-én 50.713. sz. alatt ugyancsak a földmivelésügyi minister urral egyetértőleg kiadott és D) alatt ide mellékelt körrendelet nyujt tájékoztató útmutatást.

6. §.

A gázlón, vagy jégen való átkelés megengedése vagy korlátozása, a mennyiben a helyi viszonyok szükségessé tennék, az átkelés lehetővé tétele czéljából felmerült kiadások megtéritése fejében fizetendő díjak, nemkülönben ily átkelésnél az életbiztonság szempontjából a törvényhatóság köteles megfelelő rendszabályokról gondoskodni és azokat jóváhagyás végett a kereskedelemügyi ministerhez felterjeszteni. — Az ily tárgyú panaszok felett az 1890. évi I. t.-cz. 102. §-ában megjelölt hatóságok vannak hivatva határozni.

7. §.

A törvény 116. §-ban előirt rendőri intézkedések, melyek a közbiztonság és közforgalom érdekeinek megóvását czélozzák, nemcsak új révek felállitása és a létező kompok ujból való előállitása alkalmával, hanem a már fennálló összes kompok (révek) és hajóhidakra nézve is, a mennyiben ez már előbb meg nem történt volna, szintén alkalmazandók; mihez képest mindazon intézkedések is megteendők, melyek az érintett határozatok érvényesithetése czéljából szükségesek.

E végből kötelesek a 102. §-ban emlitett első fokú hatóságok a forgalomban levő kompokat és hajóhidakat időközönként, de legalább évenként egyszer megvizsgálni és azok állapotáról a törvényhatóság első tisztviselőjének jelentést tenni, ki a jelentéshez képest a 146. §. alapján a további intézkedéseket megteszi. — Az utrendészet állapotáról a kereskedelemügyi ministernek teendő évi jelentés a kompok és hajóhidak állapotára is kiterjesztendő.

A már forgalomban lévő kompok stb. hordképessé-

gének, illetőleg maximális megterhelésének megállapitása nem közvetlen mérések, hanem számitások utján történik oly módon, hogy a komp, vagy hajó szerkezetének és állapotának jókarban lételét feltételezve, mindenek előtt megállapitandó a komp vagy hajó megengedhető merülése, hogy a helyi viszonyokhoz mérten és az illető folyón, vagy vizen előforduló, vagy az uralkodó szelek által előidézett hullámcsapások mérvéhez képest meghatároztassék az a rendszerint 25—35 $^0/m$. között váltakozó minimális magasság, melynek vonaláig a komp, vagy hajó — még a maximális megterhelés alatt is — a vizből kiálljon.

Ezen minimális méret, a komp, vagy hajó felső keretének legmélyebb pontjától számitva, a komp, vagy hajó mindkét hosszoldalán és végén veres szinre festett vonallal, vagy táblával jelölendő meg.

A megengedhető merülésnek ily módon való meghatározása után kiszámitható a maximális megterhelés súlya is, mely egyenlő azon viztömeg súlyával, a melyet a merülési vonalig alászállott komp, vagy hajó helyéből kiszoritott, — levonván ezen viztömeg súlyából a komp vagy hajó önsúlyát.

A maximalis megterhelés súlyából és térfogatából végre megállapithatók a terhelési részletek is, azaz hogy hány ember, hány különféle nemű lábas jószág stb. helyezhető el a kompon vagy hajón.

Ezen tisztán műszaki kérdés részleteire nézve egyébként a kellő felvilágositást szükség esetén a vármegyei m. kir. államépitészeti hivatal, illetőleg törvényhatósági joggal felruházott városokban a törvényhatósági mérnöki hivatal fogja megadni.

8. §.

A törvény 147. §-ából következik, hogy a csendőrség rendes szolgálati teendői közé tartozik az útrendészeti

szabályok megtartása körüli felügyelet és az abból folyó szabályszerű fellépés és eljárás is.

Kötelessége a csendőrségnek éberen őrködni a felett is, hogy a törvény 147. §-ában megnevezett útmesterek és útbiztosok, továbbá útkaparók kötelességüket az útrendészet körül, ugy mint ezt a törvény és rendelet megszabja, pontosan teljesitik-e vagy sem?

E tekintetben szerzett tapasztalatairól az illető közigazgatási hatóságnak esetről-esetre jelentést tenni tartoznak.

9. §.

A törvény 149. §-a értelmében az útmesterek (útbiztosok), továbbá útkaparók azon czélból, hogy mint hatósági közegek külsőleg is a közönség által felismerhetők legyenek, szolgálatuk közben megfelelő jelvényt tartoznak viselni.

Ezen jelvény az állami útmestereknél karuk felső részén viselendő »kir. útmester« jelzéssel és számmal ellátott nemzeti szinű karszalagból áll, az állami útkaparók pedig, ugy mint eddig az »állami útkaparó« jelzéssel és számmal ellátott pléhjegyet viselnek.

Ezen karszalag az állami útmesterek részére az államépitészeti hivatal által úti átalánya, vagy esetleg irodai átalánya terhére saját hatáskörében lesz beszerzendő és a kir. útmesterek között szétosztandó.

A törvényhatósági útmesterek (útbiztosok) és útkaparók hasonló megfelelő jelvénynyel való ellátása iránt a törvényhatóság közúti alapja terhére gondoskodik, e részben saját jogkörében a szükséges rendelkezéseket megteszi.

10. §.

Az útrendőri kihágásokból befolyó büntetéspénznek a törvény 152. §-ában megjelölt pénzalapok javára való

elszámolása, behajtása és kezelése körül ugyanazon eljárás követendő, mely a belügyminister ur által 1880. évi 38.547. sz. alatt kiadott rendelet mellékleteként egyéb, a közigazgatási hatóság ügykörébe utalt kihágásoknál alkalmazandó utasitásban elő van irva.

Egyébként megjegyzem, hogy az eljárást a m. kir. belügyminister ur által a közigazgatási hatóságok hatáskörébe törvény vagy rendelet alapján utalt kihágási ügyek kezelésének egyszerűbb szabályozása érdekében kiadandó körrendelet részletesen fogja szabályozni.

Addig tehát, mig ezen körrendelet ki fogna adatni, e tekintetben is az eddigi eljárás követendő.

Azonban a pénzkezelés szempontjából már most elrendelem, hogy az *A)* minta szerinti nyilvántartás a hivatkozott rendelettel megállapitott minta, a pénzbüntetések nyilvántartása és a pénzesnapló pedig az 1., 2., 3-ik szám alatt csatolt minták szerint a többi kihágási ügyektől elkülönitve vezettessék, az ügyiratok azonban a rendes kihágási iktatóba lesznek beiktatandók.

A félévenkint szabályszerűleg lezárt számadások a pénzesnapló-pénzbüntetési nyilvántartás és *A)* minta szerinti nyilvántartás másolatával minden julius és január hónap 10-ikéig a vármegye alispánjához, városokban polgármesterhez felterjesztendők, ki azokat számvevősége által, a pénzek hovaforditására való tekintettel, felülvizsgáltatja s a felmentvényt megadja. Minden év elteltevel a következő év február 1-ig a számadások eredményéről hozzám, az egyes pénztárakba beszolgáltatott pénzbüntetési összegek kimutatása mellett jelentést tesz.

11. §.

Az útrendőri kihágási ügyekben hozott itéletek az illető államépitészeti hivatal főnökével az 1892. évi márczius 6-án 315. sz. a. kiadott és *E)* alatt mellékelt körrendelet értelmében közlendők.

A) melléklet a végreh. rendelet 3. §-ához.

$\frac{3831}{1869}$ szám.

Szabályrendelet,

a lóvonatú vasutaknak közútakon leendő elhelyezése iránt.

1.

Minden kiépitett műúton, mely legalább 5⁰, s kiépitetlen uton, mely 6⁰ széles, lóvonatú vasut elhelyezhető, de csak az egyik árok melletti padkán, akként, hogy első esetben 3⁰—0 Chaussée és 1⁰ padka, második esetben pedig 5⁰ széles úttest érintetlenül hagyassék fel a kocsikkali közlekedésnek.

2.

Ha igy elegendő úttest rendelkezésre nem állana, akkor az útárok is átadatik ugyan, de e helyett új árokhely sajátitandó ki és új árok állitandó elő.

3.

A pályát az úttól elkülöniteni nem lehet, de a közlekedésnek a pályán keresztül akadálytalan eszközlését biztositani kell.

4.

A kitérők az úton kivül helyeztessenek el.

5.

Az átadott terület a meglevő úttesthez hason módon épitendő ki és tartandó fenn. Kavicsolatlan úton azonban mindenesetre kavicsos pálya előállitása követeltetik.

6.

Az elfoglalt útrészleten létező műtárgyak, ha elegendő szélességgel nem birnának, annyira szélesitendők ki, mennyire az úttesthez csatolt vaspálya szélessége kivánja, szilárd összeköttetés és kellő biztosság követeltetvén.

7.

Elkülönitett műtárgyak kiépitése csak kivételesen engedhető meg.

8.

Négy ölnél keskenyebb műtárgyak szélesitése mindenkor kivántatik.

9.

Kanyarok az úton úgy helyezendők el, hogy a közlekedést legkevésbé se akadályozzák.

10.

Az út emelkedési viszonyai változatlanul hagyandók, a pálya az út niveaujába helyeztetvén el; ha az kedvezőtlen vagy kivihetetlen, vagy az úttest átidomitásának vagy a pálya áttételének van helye.

11.

Vámos utak, hidak, valamint megyei és magántulajdont képező utak igénybe vételére az illető törvényhatóság vagy tulajdonos előleges engedélye kivántatik.

12.

A közlekedés - biztonság követelte óvrendszabályok és eszközök figyelemben tartandók, és a pálya előállitása által az illető úton okozott kárositások költségei megtéritendők.

13.

Az engedélykérés alkalmával benyujtott tervezeteken nemcsak a lóvonatú vasutak elhelyezését kitüntető, de az illető igénybe vétetni czélzott út, műtárgy stb. méretek felveendők, megjelöltetvén az út és műtárgyak minősége is.

14.

A kivitel és további módozatra nézve irányadóul a fennálló épitésrendőrségi szabályzatok szolgálnak.

15.

Az útátengedés módozata és közelebbi feltételei a közigazgatási bejárás alkalmával állapittatnak meg.

Kelt Budán, 1869. évi április hó 5-én.

B) melléklet a végreh. rendelet 4. §-ához.

KERESKEDELEMÜGYI M. KIR. MINISTER.

47.160/I. / 1890. szám.

Körrendelet

valamennyi vármegyei és önálló törvényhatósági joggal felruházott város közönségének

(Budapest főváros kivételével.)

A közutakról és vámokról szóló 1890. évi I. t.-czikk 148. §-ában foglalt határozmányokra utalva, felhivom a közönséget, hogy a törvényhatósági útmesterek (utbiztosok), valamint útkaparók törvényszerű feleskeтése iránt, a mennyiben az még meg nem történt volna, intézkedjék, illetve ez irányban a törvény idézett §-a értelmében az eskü kivételére az illetékes közegeket megfelelően utasitsa.

Minthogy pedig a törvény 150. §-a értelmében az útrendőrségi eseményekről és a kihágásokról az illető útmester által rendes napló vezetendő, mely a törvény idézett szakaszában megjelölt hatósági közeg által is igazolandó, ennélfogva az egyöntetű eljárás életbeléptetése czéljából, a szóban forgó naplónak mintáját megállapitottam, s azt a közönségnek tudomás és alkalmazkodás, valamint az útrendőrségi ügyekben eljárni hivatott hatóságoknak és közegeknek megfelelő utasitása végett idezártan ·/. alatt megküldöm.

Kelt Budapesten, 1890. évi augusztus hó 1-én.

Baross, s. k.

Minta a 47.160/I. 1890. számhoz.

útvonal. *útmester.*

Napló az útrendőrségi eseményekről és kihágásokról

(az 1890. évi I. t.-cz. 150. §-a alapján.)

Sorszám	Időszak		A törvényhatóság megnevezése, melynek kezelése alá közút tartozik	Az útrendőri esemény, illetve kihágás részletezése a lehető rövidséggel	A kihágást elkövetőnek neve	Feljelentés ideje és a hatóság megnevezése, melynél a feljelentés megtörtént	Igazolási záradék
	év, hónap	nap					

C) melléklet a végreh. rendelet 5. §-ához.

KERESKEDELEMÜGYI M. KIR. MINISTER.

13.519/I. / 1891. szám.

Körrendelet

valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak (kivéve a horvát-szlavon törvényhatóságokat, Fiume várost és Zólyom vármegyét).

Az erdőtermékeknek a közutak igénybevételével való szállitása iránt — felmerült eset alkalmából — a földmivelésügyi minister urral egyetértőleg a következőket közlöm a törvényhatósággal, jövőbeni ahhoz alkalmazkodás végett.

Az erdőbirtokosok, kik az 1879. évi XXXI. t.-cz. rendelkezései alapján erdei termékeiknek mások földjein való átszállitásának engedélyezésére jogos igényt tarthatnak, az erdőtörvényben biztositott ezen jog alapján az 1890. évi I. t.-cz. 125—131. §-aival szemben nem követelhetik azt, hogy erdei termékeiket a már meglevő közlekedési utakon lerakhassák vagy az utakat elzárhassák. Mindazonáltal figyelembe véve azon körülményeket, hogy az erdei termékek sok helyütt csak a lejtőkön vezető utakon keresztül szállithatók le az utak alatt elvonuló völgyekbe s a völgyek alján berendezett rakhelyekre, s hogy az 1890. évi I. t.-cz.-nek 125., 126., 130. és 131. §-aiban foglalt rendelkezéseknek szigorú alkalmazása a közgazdaság érdekeire káros befolyást gyakorolna azért, mivel ez esetben a szűk völgyekben elterülő erdők termékeit kiszállitani s illetve értékesiteni nem lehetne: kivá-

natosnak és szükségesnek tartom azt, hogy ott, hol az erdei termékek a terepviszonyok folytán az útrendészeti szabályok megtartásával egyáltalában ki nem szállithatók, az erdőbirtokosok az előzetesen megállapitandó feltételek pontos megtartásának kötelessége mellett felhatalmaztassanak arra, hogy az erdei termékeket az utakon keresztül szállitsák, szükség esetében az úttestet a közlekedés kellő biztositása mellett az erdei termékeknek rövid időre való lerakására felhasználhassák.

A mi a fentebbiek értelmében megállapitandó feltételeket illeti, erre nézve megjegyzem, hogy ezeket az erdőbirtokosok által esetről-esetre benyujtandó folyamodványok tárgyalásánál a helyi viszonyok alapján s az illetékes épitészeti hivatal véleményének meghallgatásával fogom megállapitani, s hogy a kért engedélyt csak azon erdőbirtokosoknak fogom megadni, kik a kikötendő feltételek pontos betartását s nevezetesen az okozható károk teljes kiegyenlitését kellően biztositani képesek.

Figyelmeztetem tehát czímet, hogy mindazon esetekben, midőn az illetékes kir. államépitészeti hivatalok az erdei termékek szabályellenes szállitását meg fogják tiltani, az erdőbirtokosokat értesitsék, hogy a tilalom megszüntetése s a szállitás feltételeinek megállapitása iránt hozzám folyamodjanak s az okozható károk kiegyenlitését biztositsák.

A kérvények a törvényhatóság első tisztviselőjénél nyujtandók be, ki azokat véleményes jelentése kiséretében elém terjeszteni tartozik.

Kelt Budapesten, 1891. évi márczius hó 17-én.

Baross, s. k.

D) melléklet a végreh. rendelet 5. §-ához.

KERESKEDELEMÜGYI M. KIR. MINISTER.

50.713./1891. szám.

Körrendelet

valamennyi magyarországi törvényhatóság közönségének.

(Budapest főváros és Fiume kivételével.)

Az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §-ában megnevezett erdők birtokosai a birtokukban levő erdőket a földmivelésügyi m. kir. minister ur által jóváhagyott gazdasági üzemtervek szerint kötelesek kezelni, s miután ezen törvény 20. §-a határozottan intézkedik az iránt, hogy a jóváhagyott gazdasági tervektől önkényszerűen eltérni nem szabad, kérdés merült fel az iránt, hogy a közutakról és vámokról szóló 1890. évi I. t.-cz. 133. §-ában foglalt rendelkezés a gyakorlatban miképen alkalmaztassék?

A végből, hogy az 1890. évi I. t.-cz. 133. §-ában foglalt rendelkezések végrehajtása az erdőtörvény intézkedésével összhangzásba hozassék, illetve, hogy az erdőbirtokosok az utak szélén elterülő erdők kivágása miatt felelősségre ne vonassanak, a földmivelésügyi m. kir. minister urral egyetértőleg a következő eljárás alkalmazását rendeltem el.

A hivatkozott t. i. 1890. évi I. t.-cz. érintett rendelkezésének végrehajtása czéljából az államépitészeti hivatalok kötelesek eleve a közutak szélén elterülő s útrendészeti szempontból kivágandó erdőket kijelölni és területüket

megállapitani. Ennek megtörténtével további feladatuk lesz a közig. bizottságot esetről-esetre az iránt megkeresni, hogy a kivágandó területeknek az erdők fatenyésztési területéből való leiratása s a földmivelésügyi m. kir. minister ur által jóváhagyott gazdasági tervnek módositása iránt intézkedjék.

A mennyiben pedig a törvény megengedi, hogy a viszonyokhoz képest az útmenti erdők kivágatása korlátoztassék vagy betiltassék, a közig. bizottság feladatát fogja képezni, hogy ily kérdésekben az erdőbirtokos, a kir. erdőfelügyelő vagy az államépitészeti hivatal előterjesztésére első fokban határozzon.

Erről a közönséget tudomás s ahhoz alkalmazkodás végett oly megjegyzéssel értesitem, miszerint az erdőtörvény végrehajtásával megbizott közegek megfelelő utasithatása végett jelen rendeletemről a földmivelésügyi m. kir. minister urat értesitettem.

Kelt Budapesten, 1891. évi augusztus hó 12-én.

Baross, s. k.

E) melléklet a végreh. rendelet 11. §-ához.

MAGYAR KIR. BELÜGYMINISTER.

315./V/10. Kih. szám.

Körrendelet

valamennyi törvényhatóságnak.

A m. kir. igazságügyi és a m. kir. kereskedelmi minister urakkal egyetértőleg elrendelem, hogy az útrendőri kihágási ügyekben hozott itéletek, az illető államépitészeti hivatalok főnökeivel is mindenkor közöltessenek. Felhivom tehát a törvényhatóságot, hogy az illetékes hatóságokat megfelelően utasitsa.

Kelt Budapesten, 1892. évi márczius hó 6-án.

A minister helyett:

Lukács György, s. k.
államtitkár.

1. számú minta a végreh. rendelet 10. §-ához.

Pénzbüntetések

Sorszám	Az elmarasztalt neve, polgári állása és lakhelye	A kihágásban hozott elmarasztaló itélet kelte és száma	A kihágás minősége és az azt minősitő törvény §-a vagy rendelet száma	Mely úton követtetett el a kihágás	Pénzbüntetés		Felmerült behajtási költség	
					frt	kr.	a kezelés napja és a végzés kelte és száma	frt
	Például :							
1.	Fekete János béres Nagylakon	79/91 Szolgabiró 845/91 alispán stb.	Feldöntött egy kilométer oszlopot szándékosan	A . . . I-i törvényhatósági úton	40		1891 május 5-én	4

nyilvántartó könyve.

Napló-tétel	Fizetett: a pénz-büntetésre frt	kr.	Fizetett: a költségekre frt	kr.	Leirás: oka	frt	kr.	18... félév végén mutatkozó hátralék: pénzbüntetés frt	kr.	költség frt	kr.	A vonatkozó ügyiratok iktatószámai	Jegyzet
41/91	10	—	4	50				30	—			55432/91	

2. számú minta a végreh. rendelet 10. §-ához.

Pénzbüntetésekről vezetett pénznapló.

Tétel	A kezelés kelte	Mellékletek	Tárgy	Bevétel frt	Bevétel kr.	Kiadás frt	Kiadás kr.	Nyilvántartó könyv vonatkozó tétele
1.								
2.								
3.	1891 május 5.	1 utinapló és költségjegyzék 1 végzés	Fekete János nagylaki béres elleni végrehajtás költségei	—	—	4	50	1/91
4.	1891 május 10.	1 ellennyugta	Fekete János nagylaki béres fizetett: végrehajtás 4 frt 50 büntetés 10 » — 14 frt 50	14	50	—	—	1/91
5.	1891 május 31.	1 db. nyugta a megyei út alap pénztárából	A * vármegyei útalap pénztárába beszállittatott	—	—	10	—	

3. számú minta a végreh. rendelet 10. §-ához.

Naplótétel.

Ellennyugta

. . . . frt . . . krról . . . . forint és . . . . . . krajczárról, mely az alulirt járási szolgabiró által, mint az 1890. évi I. t.-cz. alapján útrendőri kihágásokból, illetve mulasztásokból befolyt pénzbüntetési összeg . . . . m. kir. adóhivatalba (vármegye közúti pénztárába) a mai napon készpénzben hiánytalanul befizettetett.

Kelt . . . .

járási főszolgabiró
(rendőrkapitány).

25.

A m. kir. pénzügyministernek 88.961/1892. szám alatt valamennyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz (a fő- és székvárosi kivételével) intézett körrendelete,

a bányaadó, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója, a fegyveradó, valamint a hadmentességi díj 1893. évre vonatkozó kivetésének meginditása tárgyában.

Kapcsolatban 1892. évi október hó 19-én és november hó 25-én 73.094. és 78.806. számok alatt kelt rendeleteimmel*) a bányaadónak, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójának, a fegyveradónak és a hadmentességi díjnak az 1893. évre leendő kivetése tárgyában a következőket rendelem:

A.

1893. évi január hóban meginditják a pénzügyigazgatóságok a felsorolt adónemek kivetésére vonatkozó munkálatokat és egyuttal intézkednek az iránt, hogy eme rendeletemnek az adózók és községi elöljárók (városi adóhivatalok) teendőit szabályozó része teljes szövegében közhirré tétessék.

B.

Az egyes adónemek kivetésénél követendő eljárásnál szem előtt tartandók a következők:

*) Lásd »Magy. Rend. Tára« 1892. évf. 2881. és 3405. lap.

I.

A bányaadót illetőleg.

1.

Az adózók a következőkre figyelmeztetendők:

A bányaadónál a mű tulajdonosa, vagy a bányatörvény szerint a mű vezetésére jogositottak vagy meghatalmazottjaik vallomást adni s ehhez az adó évet megelőző 3 évi, a mennyiben pedig az illető mű annyi éven át még fenn nem állana, az annak megkezdésétől számitandó időre készitett mérleget csatolni tartozik.

A bevallásokat külön kell tenni:

a) minden oly műről, mely vasat vagy kőszenet termel;

b) minden oly műről, mely egyéb ásványok termelésével és feldolgozásával foglalkozik;

c) az önálló segédvájásokról.

Megengedtetik azonban, hogy egy és ugyanazon vállalkozó — legyen az magánszemély vagy társulat — a fentemlitett *a)*, *b)* és *c)* alatti egy-egy csoportbeli és egy bányakapitányság kerületében fekvő összes egész műveinek bevételeit és kiadásait a tiszta jövedelem meghatározása czéljából összesithesse.

A vallomások csatolmányaikkal együtt 1893. évi február hóban nyujtandók be.

Az adótárgyat képező jövedelemnek az államkincstár megröviditésére irányzott szándékból történt valótlan bemondása jövedéki kihágást képez, melynek birsága 1—8 annyi, mint az az összeg, melylyel a kincstár megkárosittatott. Kárösszegnek vétetik az az összeg, melyet a közadók kivetésére a törvény által illetékesnek ismert közegek jogérvényesen megállapitottak.

2.

A községi elöljárók (városi adóhivatalok) 1893. évi február hóban gyűjtik és (a kir. pénzügyigazgatósághoz) beküldik a bányaadóra vonatkozó vallomásokat.

3.

A pénzügyigazgatóságok 1893. évi márczius hó első felében készitik a bányaadóra nézve az adókiszámitási javaslatokat és kitétetik közszemlére az ezen javaslatokat kitüntető lajstromokat.

4.

A községi elöljáróságok (városi adóhivatalok) 1893. évi márczius hóban az előző pontban emlitett lajstromokat közszemlére kiteszik.

5.

A pénzügyigazgatóságok:

a) 1893. évi márczius hóban a bányaadóra vonatkozó kiszámitási javaslatokat az adókivető bizottságok tárgyalásai alá bocsátják;

b) 1893. évi május havában a bányaadóról szóló kivetési lajstromokat kiadják a községi (városi) közegeknek azzal a felhivással, hogy ezeket a lajstromokat az azokban kivetett általános jövedelmi pótadóra nézve 8 napi közszemlére tegyék ki ujból.

6.

A községi (városi) közegek 1893. évi május hóban az előző pontban emlitett lajstromokat másodizben közszemlére kiteszik és beirják az adótételeket az adófőkönyvbe.

II.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adóját illetőleg.

1.

Az adóköteles vállalatok és egyletek képviselői a következőkre figyelmeztetendők:

Az ezen adó alá eső jövedelmek az 1893. évi márczius hó 15—31. közötti időben vallandók be.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek igazgatói vagy ügyvezetői a jövedelembevalláshoz a részvények utáni osztalékok, illetőleg kamatok felosztására és kifizetésére vonatkozó közgyülési határozatnak szabályszerűen hitelesitett kivonatát s a vállalat, egylet jövedelmi mérlegét (nyereség és veszteség számláját) csatolni tartoznak. Ha a jövedelemmérlegben más községekben levő oly fióküzletek jövedelmei is benfoglaltatnak, melyek az 1875. évi XXIV. t.-czikk 9. §-a szerint külön adóztatandók meg, e körülmény a fióküzletre eső jövedelemnek kitüntetése mellett a bevallási íven megjegyzendő.

Az ezen adó, ugyszintén a bányaadó kivetések ellen benyujtandó felebbezések határidejére, valamint a felebbezési hatóságokra nézve ugyanaz áll, a mi a III. osztályú keresetadóra nézve az 1892. évi november hó 25-én 78.806. szám alatt kelt rendeletem *B)* II. 1. pontjában mondatott.

Az adótárgyat képező jövedelem hamis bevallásának büntetése a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójánál ugyanaz, mely fentebb a bányaadóra nézve előadatott.

2.

A községi elöljárók (városi adóhivatalok) 1893. évi márczius hóban gyüjtik és átadják a pénzügyigazgatóság-

nak a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó bevallásokat.

3.

A pénzügyigazgatóságok 1893. évi április hóban elkészitik a vállalatok és egyletek által üzleti jövedelmükről benyujtott vallomások alapján az adókiszámitási javaslatokat és az ezeket tartalmazó lajstromokat közszemlére kitétetik.

Ezen adó kivetésekre nézve a pénzügyigazgatóságokat a következőkre figyelmeztetem:

a) az ez adóra vonatkozó kiszámitási javaslatok készitésénél szem előtt tartandók az 1890. évi junius hó 7-én 59.624. szám alatt kelt rendeletemben a kivetési adatok beszerzésére, a javaslatok felszerelésére és okadatolására nézve adott utasitásaim;

b) oly esetekben, a midőn a vállalatok és egyletek igazgatóinak állandó összegben megállapitott évi fizetése nincs, s az, valamint az igazgató és felügyelő tagok jelenléti jegyek után jelenléti díjat nem húznak, hanem a pénzintézet évi jövedelmének az alapszabályok értelmében bizonyos hányadrészét kapják évi dijazásul, a díjazás címén nyert összeg III. osztályú keresetadó alá vonandó;

c) oly esetekben, a midőn az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjai részére minimális összegben, de nemfizetésként megállapitott évi összegen felül még nyereményjutalék is jár, a nem fizetésképen minimális összegben meghatározott dijazás a nyereményjutalékkal együtt szintén III. osztályú kereseti adóval rovandó meg;

d) az 1889. évi XXX. t.-czikk 10. §-ának második bekezdésében némely hitelintézetek záloglevelei s azok szelvényei részére biztositott adómentesség azon időponttól kezdődik, illetve azon időponttól számitandó minden egyes

intézetet illetőleg, a mikor a szóban levő kedvezményre való jogosultságnak az 1876. évi XXXVI. törvényczikk 4-ik és 11-ik §-aiban meghatározott előfeltétele az illető intézetnél beáll. Ez a körülmény az érdekelt intézet által az üzleti adó kivetése alkalmával beigazolandó. A pénzintézetek ebben a kedvezményben csak akkor részesithetők, ha e kedvezmény esetről-esetre rendeleteim által megerősittetik.

A pénzügyigazgatóságok főnökeinek továbbá szoros kötelességévé teszem, hogy az eddigelé nélkülözött egyöntetű eljárás elérése végett, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó adókiszámitási javaslatokat ezentúl az egész működési körre nézve egy a fogalmazói személyzetből kijelölendő és teljesen hozzáértő pénzügyi tisztviselő által készittessék el és azt azzal is bizzák meg, hogy eme kiszámitási javaslatokat az illetékes adókivető bizottságok elé terjeszsze, a bizottsági ülésekben e javaslatokra nézve az előadói teendőket lássa el és az államkincstárt képviselje. Feladatává teszem a pénzügyigazgatóságok főnökeinek, esetleg azok helyetteseinek azt is, hogy e javaslatokat, mielőtt azok közszemlére kitétetnének, egyenkint és tételenkint vizsgálják felül és mindegyikét felülvizsgálati záradékkal lássák el. Az adókiszámitási javaslatok elkészitésénél és felülvizsgálásánál az ide mellékelt minta szerinti kimutatások használandók, s minden egyes adókivetési irathoz ily kimutatás szabályszerűen kitöltve csatolandó.

Az e részben követett eljárás helyes vagy helytelen voltának megbirálhatása végett egyes adókiszámitási javaslatokat fogok felkivánni.

4.

A községi (városi) közegek 1893. évi április hóban közszemlére kiteszik a nyilvános számadásra kötelezett

vállalatok és egyletek adójára nézve a kir. pénzügyigazgatóság által kiszámitott adókiszámitási javaslatokat tartalmazó lajstromokat.

5.

A pénzügyigazgatóságok:

a) 1893. évi április hóban a megelőző pontban emlitett kiszámitási javaslatokat az illetékes adókivető bizottságok elé terjesztik;

b) 1893. évi május havában az ezen üzleti adót kitüntető lajstromokat kiadják a községi elöljáróknak (városi adóhivataloknak) azzal a felhivással, hogy ezeket a lajstromokat az azokban kivetett általános jövedelmi pótadóra nézve is 8 napra közszemlére tegyék ki.

6.

A községi elöljárók (városi adóhivatalok) 1893. évi május hóban az előző pontban emlitett lajstromokat újból közszemlére kiteszik és bejegyzik az adótételeket az adófőkönyvbe.

III.

A fegyveradót illetőleg.

1.

Az adózók a következőkre figyelmeztetendők:

Az, a ki csak fegyveradót fizet, köteles a birtokában levő s vadászatra használható fegyvereket szám szerint s annak megjelölése mellett: vajjon egy vagy két csövűek-e, bejelenteni és a bejelentést, lakásának pontos megjelölése mellett sajátkezüleg aláirni és az 1893. évi junius hóban ama községi elöljáróságnál vagy városi adóhivatalnál benyujtani, a hol az adóköteles állandó lakását tartja.

A bejelentés élőszóval is történhetik, mely esetben az adóköteles bemondása szerint a bejelentési ürlapot a a községi jegyző (városi adóhivatal) köteles kitölteni.

A ki évközben lép adóköteles fegyver birtokába, tartozik ezt a fegyverét a birtokába vételtől számitott nyolcz nap alatt bejelenteni.

Azok, kik a törvény értelmében adómentes fegyverek birtokában vannak, kötelesek eme fegyvereket, egyszer-mindenkorra az illető községi elöljáróságnak (városi adóhivatalnak), arról szóló bizonyitványával ellátni, hogy a bejelentett fegyverek adómentesek.

A községi (városi) közegek által a fegyveradóról készitett kivetési lajstromok a kir. pénzügyigazgatóságnak érvényesitési záradékával ellátva, a község (város) házánál 8 napi közszemlére kitétetnek, hogy azokat mindenki megtekinthesse, netaláni felszólamlását beadhassa, esetleg a másokat illető adókivetésekre, vagy esetleges fegyver-eltitkolásokra nézve észrevételeit megtehesse.

A felszólamlások és az észrevételek a fent kitüntetett határidő alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál nyujtandók be, mely az észrevételek alapján a szükséges intézkedéseket megteszi, a felebbezéseket pedig a közigazgatási bizottság elhatározása alá terjeszti.

Eme felebbezések felett a közigazgatási bizottság végérvényesen határoz.

Az, a ki adóköteles fegyverét az adó alól elvonja, eltitkolja, vagy az adóköteles lőfegyvereket — a törvényben meghatározott eseteket kivéve — vadászatra használja, az eltitkolt, vagy adó alól elvont minden darab fegyver után tiz forinttól húsz forintig terjedhető birságot tartozik fizetni. A befizetett birságnak egy harmada a feljelentőt illeti.

A vadászati jegy iránti bejelentések szintén 1893.

évi junius havában nyujtandók be az adóköteles (illetőleg kezes) állandó lakására nézve illetékes járási főszolgabirónál (városokban a polgármesternél, Horvát-Szlavonországokban az I. fokú közigazgatási hatóság főnökénél).

Ha valaki évközben kivánja a vadászat gyakorlását megkezdeni, vagy eddig élvezett vadászati adómentessége megszűnik, a bejelentést azonnal megtenni köteles.

Vadászati jegy váltása esetében a fegyveradó a vadászati adóval együtt a kir. adóhivatalnál fizetendő.

Az esetben, a midőn valaki már a községnél (városnál) befizette a fegyveradót és azután kiván vadászati jegyet váltani, a fegyveradó-igazolvány a kir. adóhivatal által bevonatik, s a befizetett fegyveradó a vadászati adóval együtt a vadászati jegyen kitüntettetik. Magától értetik, hogy a már befizetett fegyveradót újból nem kell befizetni.

2.

A községi (városi) közegek:

a) 1893. évi junius hóban gyüjtik a fegyveradó bejelentéseket;

b) 1893. évi julius hóban a benyujtott vallomások és az összeirási lajstrom adatai alapján kivetik a fegyveradót és az ezen adót kitüntető lajstromokat felterjesztik a pénzügyigazgatósághoz.

3.

A pénzügyigazgatóságok 1893. évi julius havában felülvizsgálják a fegyveradó-kivetési lajstromokat és visszaküldik azokat a községi (városi) közegeknek.

A községi elöljárók (városi adóhivatalok) ugyancsak 1893. évi julius hóban az emlitett lajstromokat közszemlére kiteszik, s az adótételeket bejegyzik az adófőkönyvbe.

IV.

A hadmentességi díjat illetőleg.

1.

A díjkötelezettek a következőkre figyelmeztetendők:

1893. évi február hóban tartozik az, ki

1. mint minden szolgálatra alkalmatlan, az állitási lajstromból törültetett;

2. mint fegyveres szolgálatra alkalmatlan, fegyverképtelennek nyilvánittatott;

3. a katona szolgálatból oly testi fogyatkozás miatt bocsáttatott el, mely őt keresetképtelenné nem tette, s mely nem a katonai szolgálat teljesitésének következménye;

4. az 1868: XL. t.-czikk alapján, mint családfentartó felmentetett és az 1889. évi VI. t.-czikk életbe lépte után is bármely okból fel nem avattatott;

5. külföldre költözési engedélyt nyert és hadmentességi díjfizetési kötelezettsége még tart ama község elöljáróságánál (város adóhivatalánál), hol állandóan tartózkodik, az e czélra szolgáló nyomtatványon

a) polgári állását;

b) lakását;

c) ama sorozójárás, illetőleg község nevét, melyben a hadkötelezettség alól mentesittetett;

d) azt az évet, melytől fogva a felmentés számitandó bejelenteni és

e) a reá, esetleg ama családfőre, kinek családjához tartozik, a megelőző 1892. évben állandó lakhelyén, esetleg más községekben is kivetett egyenes államadók összegét hitelesen kimutatni.

Ezenkivül tartozik

f) az a véd-, illetve díjköteles, kinek hadmentességi díját a törvény 11. §-a értelmében a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását bejelenteni.

Ezen adatok bejelentésének elmulasztása az idézett törvény 20. §-a értelmében a kirovandó hadmentességi díj három, egész hatszoros összegének megfelelő pénzbirságot von maga után.

Ha a munkaadó személyében az alatt az idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október hó 1-je) között lefolyt, változás állott be, eme változást a díjköteles az 1883. évi IX. t.-czikk 4. §-ának 3-ik pontja értelmében ott, a hol az első bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles.

Azon díjköteleseknek, kik állandó lakhelyükön kivül másutt adóval megróva nincsenek, megengedtetik, hogy a községi előljáróság (városi adóhivatal) előtt személyesen megjelenvén, vallomásukat ugyanott tollba mondhassák, de ha tenni ezt elmulasztják, a fentebb jelzett pénzbirság ellenök teljes szigorral fog alkalmaztatni.

2.

A községi (városi) közegek:

a) 1893. évi február havában felveszik a tollba mondott s gyüjtik a benyujtott vallomásokat a hadmentességi díjkötelesektől, s ügyelnek arra, hogy a hadmentességi dij fizetésére kötelezettek közül senki ki ne hagyassék s mindegyiknek minősége, nemkülönben az általa, vagy a család feje által fizetett adóknak összege a valóságnak megfelelőleg mutattassék ki;

b) 1893. évi márczius hóban elkészitik a hadmentességi díjról szóló összeirási lajstromot, kitöltvén annak mindama rovatait, melyek szükségesek arra, hogy az azok-

ban foglalt adatok alapján, a kir. pénzügyigazgatóság a hadmentességi díjat kiróhassa és az ekkép elkészitett összeirási lajstromot a velük közlött nyilvántartási jegyzékeknek és a változási kimutatásoknak, valamint a díjköteles egyénektől beszedett vallomásoknak hozzácsatolása mellett, a kir. pénzügyigazgatósághoz terjesztik.

3.

A pénzügyigazgatóságok 1893. évi április havában kivetik a hadmentességi díjat, s az érvényesitési záradékkal ellátott kivetési lajstromokat a községi (városi) közegeknek küldik ki.

4.

A községi elöljárók (városi adóhivatalok) 1893. évi április hó második felében közszemlére kiteszik a megelőző pontban emlitett díjkivetési lajstromokat, a közzététel megtörténte után a hadmentességi díjat a főkönyvben és az egyes díjkötelesek könyvecskéiben előirják.

V.

A pénzügyigazgatóságok kötelesek az egyes adónemekben elért kivetési eredményekről szóló összesitéseket:

1. a bányaadót, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adóját és a hadmentességi díjat illetőleg 1893. évi május hó 31-ig;

2. a fegyveradót illetőleg 1893. évi augusztus hó végéig a pénzügyministeriumhoz felterjeszteni.

C.

1.

A pénzügyigazgatóságokat a mult évi november hó 25-én 78.806. szám alatt kiadott körrendeletem *C)* pontjában felsorolt teendők pontos ellátására ezúttal is utasitom.

2.

A pénzügyigazgatóságok kötelesek továbbá az adókivetési lajstromoknak a községekhez (városokhoz) való kiküldetése alkalmával az egyes adónemek törzselőirására vonatkozó, az 1882. évi szeptember hó 11-én 47.981. szám alatt kelt rendelettel*) kiadott *A.* betüs nyomtatványon községek (városok) szerint részletezve összeállitandó sommázatokat legkésőbb a kivetés befejezését követő nyolcz nap alatt a kir. adóhivatalnak, a sommás jegyzékre vezetendő azzal a meghagyással kiküldeni, hogy az, az ezen sommázatokban foglalt adóösszegeket saját számfejtőkönyvében szabályszerűen irja elő és az előirásnak megtörténtét a sommázatokban igazolván, azokat esetről-esetre 10 nap alatt az adó- és jövedéki számvevőséghez előirás végett küldje be. Egyúttal utasitandók a kir. adóhivatalok arra is, hogy a sommázatokban foglalt összegeket a községek fizetési íveibe a fennálló szabályok értelmében pontosan vezessék be.

3.

Végre kijelentem, hogy minden pénzügyigazgatóság tartozik azokról az intézkedésekről, melyeket jelen rendeletem alapján a bányaadónak, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójának, a fegyveradónak és a hadmentességi díjnak kivetése iránt tett, a közigazgatási bizottságnak 1893. évi február havi ülésében jelentést tenni, s e jelentés másolatát a pénzügyministeriumhoz fölterjeszteni.

Budapesten, 1893. évi január hó 5-én.

Wekerle, s. k.

---

*) Lásd »Magy. Rend. Tára« 1882. évf. 1241. lap.

Minta a 25. számhoz.

Pénzügyigazgatóság székhelye: ....

Község (város) neve: ....

A vállalat neve: ....

Kimutatás

a fentemlitett nyilvános számadásra kötelezett vállalat 1893. évi üzleti adójára vonatkozó adókiszámitási javaslat eredményéről.

Sorszám	A nyers jövedelemből levo- megnevezése
1.	*a)* Ingatlanoknak — egyéb adóval már megrovott jövedelme . . . .
	b) Tőkekamat adóval megrovott jövedelem . . . .
	c) Adómentes államkötvények jövedelme . . . .
2.	Elsőbbségi kötvények kamatai . . . .
3.	Jelzáloggal biztositott, valamint az üzletbe fektetett egyéb idegen tőkék kamatai . . . .
4.	Az első szervezés (alapitás) létesitése czéljából szükséges, egyszer s mindenkorra teendő költségek . . . .
5.	*a)* A leltár szerinti felszerelés karbantartására kiadott összegek . . .
	b) Társulati czélokra szolgáló lakbérekre és irodaszerekre kiadott összegek . . . .
6.	Gépek, gyári eszközök és egyéb üzleti felszerelések pótlására tartalékalapba helyezett összegek. (Csakis gyári vállalatoknál, elvi jel hat. 313.) . . . .
7.	A mérlegben behajthatlan követelések gyanánt kimutatott összegek. (Közgyülési jegyzőkönyvvel igazolandók) . . . .
8.	**Biztositó intézeteknél:** *a)* a folyó koczkázatok fedezésére a későbbi évekre átvitt dijtartalék . . . .
	b) Megtörtént károk után megállapitott, de az év lezártával még ki nem fizetett dijak összegei . . . .
9.	*a)* Igazgatók, tisztviselők és szolgák fizetései . . . .
	b) Igazgatók és az igazgatótanács tagjainak a jelenléti jegyekért járó összegek és biztositási intézeteknél az ügynökök dijai . . . . .
10.	A törvény által meghatározott önsegélyző egyleteknél a tagoknak kifizetett kamatösszegek a törzsbetétek 6%-ának erejéig . . . .
11.	Az 1883 : VII. t.-cz. 1. §-ában emlitett pénzintézetek által más pénzintézetnél elhelyezett tőkék kamatösszegének 70 százaléka . . .
12.	A pénzintézetnél elhelyezett takarékpénztári betétek után tőkekamatadó fejében a vállalat által kifizetett összegek. (13. sz. döntv.)
13.	Azon osztalékok után élvezett jövedelem, a melyet a vállalat a birtokában levő más vállalatok vagy pénzintézetek részvényei után vételezett be. (Elvi jel hat. 188. sz.) . . . .
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
	Összesen levonandó
	Szemben a nyers jövedelemmel
	Marad tiszta jövedelem

nandó tételek összege						Észrevétel	A kiszámitási javaslat végeredménye a három évi adóköteles nyeremény átlaga alapján		
1890. évre		1891. évre		1892. évre					
frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.		évszám	frt	kr.
							1890. évi tiszta jövedelem . . .		
							1891. évi tiszta jövedelem . . .		
							1892. évi tiszta jövedelem . . .		
							Összesen		
							Egy évi átlag		
							1893. évi adóösszeg		

Sorszám	A felülvizsgálásnál a következők vétettek figyelembe:	A kiszámitási javaslat a következőkkel lesz kiegészitendő:
1.	A kivetési iratokhoz csatoltatott-e az alapszabályok egy példánya (különösen önsegélyző egyleteknél).	
2.	Az 1875. évi XXIV. t.-czikk 10. §. értelmében csatoltatott-e a kivetési iratokhoz a részvények utáni osztalékok, illetőleg kamatok felosztására vonatkozó, valamint a behajthatlan követeléseknek törlését elrendelő közgyülési határozatoknak hitelesitett kivonata, valamint a vállalat jövedelmi mérlege.	
3.	A jövedelmi mérleg azon tételeire vonatkozólag (pd. »üzleti költségek« tétele), melyek részletezést igényelnek, csatoltatott-e az erre vonatkozó kimutatás a kivetési irathoz és nem igényelnek-e még egyes tételek részletezést.	
4.	A fióküzletre eső jövedelem ki lett-e tüntetve.	
5.	**Egyéb észrevételek:**	

26.

A m. kir. pénzügyministernek 79.479/1892. számú körrendelete,

a telekkönyvi betétek szerkesztésénél a betétekbe fel nem vett, továbbá a betétek szerkesztése után képződött vagy magánforgalom tárgyává vált ingatlanok telekkönyvezésénél, a pénzügyi hatóságok által követendő eljárás szabályozása tárgyában.

A telekkönyvi betétek szerkesztésénél a betétekbe fel nem vett, továbbá a betétek szerkesztése után képződött vagy magánforgalom tárgyává vált ingatlanok telekkönyvezésénél követendő eljárást a m. kir. igazságügyminister úrnak mult évi október hó 27-én 33.933. szám alatt kiadott rendelete*) szabályozza.

Ezen rendelet 2., 3., 6., 12. és 14. §-aiban foglalt rendelkezések a pénzügyi hatóságok közreműködését igényelvén, illetőleg ezek ügykörét érintvén, azok pontos végrehajtása iránt következőket rendelem:

1. A földadó-kataszter nyilvántartására hivatott pénzügyi hatóság, ha tudomására jut, hogy valamely ingatlan, mely a betétek szerkesztése alkalmával a betétekbe felveendő lett volna, de a betétekbe, illetőleg az ezek alapját képező kataszteri munkálatokba tényleg fel nem vétetett, köteles a kiegészitési eljárás meginditása végett a telekkönyvi hatóságot megkeresni.

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1892. évf. 2825. lap.

A pénzügyi hatóság a megkeresést megelőzőleg a kataszteri munkálatokból kihagyott földrészletek felvétele iránt az 1885. évi 45.055. számú utasítás*) 76. és következő §-ai értelmében jár el olyképen, hogy a kihagyott földrészlet bemérése végett a tárgyiratokat az illetékes helyszinelő felmérési felügyelőséghez teszi át.

A helyszinelő felmérési felügyelőség soron kivül intézkedik a kérdéses földrészlet bemérése iránt, arról a kiigazitott kataszteri térkép alapján a szomszédos birtokrészletek helyrajzi számainak kitüntetésével vázrajzot készit s a vázrajzot a tárgyiratokkal együtt a megkereső pénzügyi hatóságnak küldi vissza.

A pénzügyi hatóság a földrészlet művelési ágát és osztályát megállapitja s az osztályba sorozás eredményének jóváhagyása után az illetékes telekkönyvi hatóságot a vonatkozó tárgyiratok s a vázrajz áttétele mellett megkeresi.

A megkeresésben pontosan kiteendő:

a) a földrészlet helyrajzi száma,

b) térfogata,

c) művelési ága,

d) osztálya,

e) kataszteri tiszta jövedelme,

f) a tényleges birtokos neve,

2. A földadó kataszter nyilvántartására hivatott pénzügyi hatóság a telekkönyv kiegészitése iránt a kataszteri munkálatok előzetes kiigazitása után s az 1. pontban körülirt adatok közlése mellett, azokban az esetekben is tartozik a telekkönyvi hatóságot megkeresni, ha a betétszerkesztés után képződtek ingatlanok, vagy ha korlátolt forgalmi ingatlanok a magánforgalom tárgyává váltak.

3. Ha a telekkönyv kiegészitése iránt az eljárást

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1885. évf. 894. lap.

akár hivatalból, akár áz érdekelt felek kérelmére a telekkönyvi hatóság inditja meg, az illetékes pénzügyi hatóság, a telekkönyvi hatóság megkeresésére a kataszteri munkálatok kiigazitása iránt soron kivül intézkedik s a kiigazitott kataszteri munkálatok alapján az 1. pontban körülirt adatokat a megkereső hatóságnak rendelkezésére bocsátja.

4. A telekkönyvi hatóságtól a telekkönyv kiegészitéséről nyert értesités nyomán a pénzügyi hatóság gondoskodik arról, hogy a kiegészités utján felvett ingatlan a kataszteri munkálatokban az értesitésben megnevezett tulajdonos nevére irassék.

5. Ha a telekkönyv kiegészitése azért tétetett folyamatba, mert a telekkönyvi betétek szerkesztése alkalmával elkövetett mulasztások következtében valamely ingatlan a telekkönyvi betétekből kimaradt, a bélyeg- és illetékmentességre nézve az 1886. évi XXIX. t.-czikk 70. és 71. és az 1889. évi XXXVIII. t.-czikk 29. és 30. §-aiban megállapitott szabályok alkalmazandók.

Minden egyéb esetben a bélyeg- és illetékkötelezettségre nézve az általános szabályok érvényesek és az eljárás költségeit az viseli, a kinek javára az ingatlan kiegészitőleg felvétetett, illetőleg az, a ki a kiegészitést alaptalanúl kérelmezte.

Budapesten, 1893. évi január hó 9-én.

Wekerle, s. k.

27.

A m. kir. pénzügyministernek 58.342/1892. szám alatt valamennyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz — a fiumei kivételével — intézett körrendelete,

a cognac-, liqueur- és rumgyárosok által vezetendő árújegyzékek tárgyában.

Az állami italmérési jövedékre vonatkozó 1888: XXXV. t.-czikk némely határozmányainak kiegészitéséről szóló 1890. évi XXXVI. t.-czikk 5. §-a alapján rendelem, hogy a cognac-, likőr- és rumgyárosok általában, tehát olyan vármegyékben is, melyekre nézve az 1890: XXXVI. t.-czikk 3., illetve 5. §-ai alapján az árújegyzékek vezetése iránti kötelezettség elrendelve nincs, az 1893. évi február hó első napjától fogva az általuk más adóköteles feleknek eladott gyártmányaik mennyiségét és minőségét, továbbá a vevők nevét, lakhelyét és polgári állását a pénzügyi hatóság kivánatára mindenkor kimutatni, s e czélból könyveiket akként kiegésziteni kötelesek, hogy azokból a most emlitett adatok kivehetők legyenek.

Budapesten, 1893. évi január hó 15-én.

A minister helyett:

Márffy Ágost, s k.
h. államtitkár.

28.

A m. kir. pénzügyminister által 8899. szám alatt kibocsátott utasitás,

a koronaérték érméinek pénztári kezelése és az ily érmék kiadásának és bevételezésének elszámolása iránt.

Az 1892. évi XVII., XVIII. és XIX. törvényczikkek végrehajtása tárgyában a m. kir. állami számvevőszékkel e tekintetben létrejött megállapodás alapján a következőket rendelem.

I. FEJEZET.

A koronaérték érméinek pénztári kezelése.

1. §.

A koronaérték érméinek elfogadása ausztriai értékre szóló fizetéseknél.

A monarchia mindkét államában kiadott koronaértékbeli érmék, a következő határozmányok figyelembe vétele mellett, forgalombahozataluk után azonnal minden fizetésnél, a mely osztrák értékben teljesitendő, elfogadandók s osztrák értékre szóló fizetésképp kiadandók.

2. §.

A koronaérték arany értékérméi.

Az arany értékérmék, vagyis a húsz-koronások és tiz-koronások minden fizetésnél, mely ausztriai értékben, még pedig akár érczpénzben, akár nem abban teljesitendő,

névértékökben, azaz a húsz-koronást tiz és a tiz-koronást öt o. é. forinttal számitva elfogadandók.

Az állami és egyéb közpénztárak minden ily magyar, vagy ausztriai veretű érmét, a mely nem másképen, mint a közönséges forgalom folytán fogyott meg súlyában, fizetésköp elfogadni tartoznak. A fizetéseknél való elfogadás tekintetében tehát nem képez különbséget az a körülmény, hogy az érmék a teljes törvényes súlylyal, vagy már csak a törvényes forgalmi súlylyal birnak, avagy súlyok még a törvényes forgalmi súlynál is csekélyebb, ha az érmék külalakjából arra lehet következtetni, hogy a súlycsökkenés csak a hosszabb forgalom és az e közben beállott természetszerű kopás folytán állott elő. E tekintetben támpontul szolgálhat az érmén látható évszám, a mely a veretés évét mutatja, föltéve természetesen, hogy egyéb külső jelek nem mutatnak arra, hogy a súlycsökkenés nem a közönséges forgalom folytán állott elő.

Ha a pénztárakhoz oly arany érmék kerülnek, a melyek súlyban nem a rendes forgalom folytán, hanem egyébkép, jelesül: átlyukasztás, megnyirbálás, savakkal való kezelés, vagy törés folytán fogytak meg, azok fizetéskép el nem fogadandók. E tekintetben nem tesz különbséget az a körülmény, vajjon ezek az érmék a forgalmi súlyt elérik-e vagy nem. Ezeknek az érméknek további kezelése tekintetében a jelen rendelet 5. §. irányadó.

3. §.

Az arany értékérmék osztályozása.

A fizetéskép elfogadott arany értékérmék azonnal osztályozandók, mely osztályozásnál azok az érmék, a melyek a forgalmi súlyt még elérik, azoktól, a melyek ezt a forgalmi súlyt többé el nem érik, s igy a törvény szerint többé nem forgalomképesek, elkülönitendők.

A forgalmi súly a húsz-koronás részére 6·74 grammban, a tiz-koronás részére 3·37 grammban van megállapitva.

Az osztályozásnál az 1892. évi XVIII. törvényczikk XV. czikkének megfelelően készitett pontos és hitelesitett súlymértékek használandók, a mely súlymértékek a húszkoronás és tiz-koronás érmék forgalmi súlyát mutatják. Az intézkedések folyamatban vannak, hogy a pénztárak és hivatalok ezekkel a súlymértékekkel elláttassanak, a melyek kiadásánál az azokkal való bánásra nézve a pénztárak és hivatalok külön utasitást fognak nyerni.

Ugyancsak ennél az osztályozásnál egészen külön választandók azok az arany érmék, a melyeket a pénztárak egyéb okokból, tehát nem súlycsökkenés miatt, pl. a veret fogyatékos volta miatt, további forgalomra alkalmatlanoknak vélnek.

4. §.

Elbánás az osztályozott érmékkel.

Az előző §-ban szabályozott osztályozás alkalmából forgalomképeseknek talált arany értékérmék a rendes pénzkezelésnél felhasználhatók. Azok az érmék, a melyek a törvényes forgalmi súlyt el nem érik, ugyan teljes névértéküekként bevételezendők, de a rendes pénzkezelésnél többé fel nem használhatók, hanem egyenlő forgalomképes érmékkel való kicserélés végett a központi állampénztárba beküldendők.

Ez a beküldés a rendes pénzszállitmányokkal együtt, de legalább évnegyedenkint egyszer, foganatositandó. Ezek az érmék beszállitásukig a megállapitott pénztári maradványba számittatnak.

A súlycsökkenés miatt bevont érmék a más fogyatkozás miatt (3. §. utolsó pontja) bevontaktól a beszálli-

tásnál is elkülönitendők, a mely alkalommal az érmék száma és összsúlya is kitüntetendő.

A m. kir. központi állampénztár az ekkép mint súlycsökkenés vagy a 3. §. utolsó pontjában foglaltak miatt nem forgalomképes hozzákerülő érméket teljes névértékben bevételezi és azoknak hasonló, forgalomképes érmékkel való kicserélése (átváltása) iránt a viszonyokhoz mérten intézkedik.

A m. kir. központi állampénztár a külső pénztáraktól és hivataloktól az előbbiek értelmében beszállitott, nem forgalomképes aranyérméket, valamint azokat az aranyérméket, a melyeket saját pénzkezelésében többé nem forgalomképeseknek ismert fel, a veret (magyar vagy ausztriai veret) szerint osztályozni tartozik. A magyar veretű aranyérméket a központi állampénztár, számuk, névértékök és nyers súlyuk megállapitása után, a külön rendelettel szabályozandó eljárás szerint a m. kir. pénzverő hivatalhoz teljes súlyú érmékké leendő átveretés végett elküldeni tartozik.

Az átveretésnél mutatkozó veszteség költségvetésszerű fedezése és elszámolása iránt annak idején külön intézkedés fog tétetni.

Az ausztriai veretű aranyérmék, mihelyt egy tételre való mennyiség (18. §.), tehát 500 darab husz-koronás, illetőleg 1000 darab tiz-koronás összegyűlt, egyébkép pedig minden évnegyedben legalább egyszer, a cs. kir. központi állampénztárhoz közvetlenül, egyenlő forgalomképes magyar vagy ausztriai veretű érmék ellenében átveretés végett átküldendők. Ennél az átküldésnél a küldeményben foglalt érmék darabszáma, nyers súlya és névértéke külön-külön kitüntetendő. Az elküldésről egyidejüleg a m. kir. pénzügyministeriumnak jelentés teendő.

A m. kir. központi állampénztár azokat a magyar

veretű aranyérméket, a melyeket a cs. kir. központi állampénztár, mint többé forgalomra nem képeseket beküld. a darabszám, nyers súly és névérték megállapitása s az egyes darabok felülvizsgálása után, egyenlő forgalomképes magyar vagy ausztriai veretű érmékben leendő megtérités ellenében, átveretés végett átvenni tartozik; erről az átvételről is külön jelentés teendő.

A cs. kir. központi állampénztárral való leszámolás a kölcsönösen megküldött aranyérmék tekintetében havonta a névérték alapján veendő foganatba. Ha ebből a leszámolásból a cs. kir. központi állampénztár javára egyenleg mutatkozik, az azonnal forgalomképes arany értékérmékben kiegyenlitendő.

A cs. kir. központi állampénztár kifejezett kivánsága folytán a megtérités az arany értékérméknek ugyanabban a nemében teljesitendő, a mely nemű érmékből a szállitmány állott.

Ha a leszámolásnál a m. kir. központi állampénztár javára mutatkozik egyenleg, ennek azonnali kiegyenlitése iránt a cs. kir. központi állampénztár a fenntebbiekhez hasonló módon megkeresendő.

Ha a két központi állampénztár itt szabályozott közvetlen érintkezése netán panaszra adna okot, erről a m. kir. központi állampénztár azonnal jelentést tenni tartozik.

Az ekképen átvett, többé nem forgalomképes érmékkel való további elbánás iránt a fönnebbi határozmányok irányadók.

A jelen szakasz végrehajtásáról a m. kir. központi állampénztár évnegyedenkint jelentést tenni tartozik.

A Horvát-Szlavonországok területén működő pénztárak és hivatalok a koronaérték aranyérméinek a jelen §-ban szabályozott beszállitását a zágrábi kir. állampénz-

hoz teljesitik, viszont ez a pénztár a m. kir. központi állampénztárral a fönnebbiek szerint érintkezik.

5. §.

Eljárás oly arany értékérmékkel, a melyek a fizetéseknél el nem fogadhatók.

Ha a fizetéseknél oly magyar vagy ausztriai veretü arany értékérmék kerülnek a pénztárak elé, a melyek elfogadása a fizetésnél ki van zárva azért, mert súlyuk más módon, mint a közönséges forgalom folytán (2. §.) fogyott meg, azok elfogadása megtagadandó ugyan s a fél más, elfogadható érmék adására hivandó föl, a visszautasitott érmék azonban a félnek nem adandók vissza, hanem elismervény ellen bevonandók. A bevont érmék, legyenek azok akár magyar, akár osztrák veretüek, az állami pénztárak és hivatalok által a pénzügyi letétnaplóban való keresztülvezetés után azonnal tüzetes leirás kiséretében és vétbizonyitvány ellenében a m. kir. pénzverő hivatalhoz Körmöczbányára küldendők. Ez a hivatal, ha az érméknek megvizsgálása azt eredményezi, hogy az bevonandó, az ezekben az érmekben foglalt belső értéket a nyers súly alapján s az aranynak arany értékérmék ellenében való beváltása tekintetében fennálló szabályok figyelembevételével megállapitani és a félnek megtéritendő összeget ezen az alapon meghatározni tartozik; a bevont érmék, mint beváltás utján megszerzettek, a pénzverő hivatal tulajdonában maradnak s ez a hivatal a beváltott érmékre eső megtéritési összeget havonta pontos kimutatás kiséretében a m. kir. központi állampénztárba beszállitani köteles. A megtéritési összegnek a fél részére való kifizetése végett, a mely kifizetés az érmét bevont pénztár által a kiadott elismervény bevonása mellett tör-

ténik, a m. k. központi állampénztár havonta tüzetes kimutatás kiséretében jelentést tenni tartozik.

A megtéritési összeg megállapitása ellen felszólalásnak helye nincs. Ha a m. kir. pénzverő hivatal valamely beküldött érmének bevonását nem tartja szükségesnek, az érme a bevonó pénztár utján, az elismervény bevonása ellenében a félnek visszaadandó.

6. §.

Az arany értékérmék tételenkénti elfogadása.

Az arany érméknek tételenkénti elfogadására nézve fennálló általános pénztári szabályok a koronaérték arany érméire is kiterjednek.

500 darab húsz-koronás és 1000 darab tiz-koronás egy tételt képez. A tétel egyes érméinek a törvényes forgalmi súlylyal kell birni s igy egy tétel minimál súlya 3370 gram; oly tétel, a mely a fennálló vagy a fenti határozmányoknak nem felelne meg, mint a tételenkinti elfogadásra alkalmatlan, visszautasitandó, illetőleg, ha az elfogadás már megtörtént, az ismét visszaadandó avagy a fél a hiány pótlására felhivandó. Ha az átvétel előtt vagy után megállapitott hiány csak abból állana, hogy, habár a tétel egészben a megállapitott 3370 gramot eléri, annak egyes darabjai a forgalmi súlylyal többé nem birnak, az ebből az egyedüli okból a féllel szemben nem kifogásolandó. Az ily tételben meglevő érmék a tétel elfogadása után, figyelemmel a 3. §-ban foglalt határozmányokra osztályozandók, és a pénztári készlethez képest az elkülönitett, nem forgalomképes darabok vagy forgalomképesekkel helyettesitendők, vagy a tétel, mint ilyen szétbontandó. Ha a tételben annak átvétele előtt vagy után oly darabok találtatnak, a melyek az 5. §. szerint hivatalból vonandók be, a fél a fennálló szabályok szerint az el nem fogadható

daraboknak megtéritésére, avagy a tétel visszavételére utasitandó; a kifogásolt darabok azonban a félnek nem adandók vissza, hanem az 5. §-ban szabályozott eljárás alá vonandók.

7. §.

Fizetések és szállitmányok a pénztárak egymásközti szolgálatában.

A pénztárak és hivatalok közötti fizetések ugyanezek a szabályok alá esnek. A szállitmányokra vonatkozó határozatok változatlanul maradnak. A beszállitó pénztár köteles azonban az érméket nemcsak nemenkint (húsz- és tiz-koronások), hanem a 3. §. értelmében is (forgalomképes és nem forgalomképes érmék szerint) osztályozva beszállitani.

8. §.

Fizetések a koronaérték arany értékérméiben.

A központi pénztárak csak forgalomképes, tehát csak olyan arany értékérméket adhatnak ki, a melyek a törvényes forgalmi súlylyal még birnak. Minden pénztárnak joga van oly fizetésekre, a melyek tényleg aranyban teljesitendők, a nála készleten levő arany értékérméket az alábbi 9. §-ban megállapitott értékarány szerint felhasználni.

Oly fizetésekre, a melyek ausztriai értékben és pedig akár érczpénzben, akár papirpénzben teljesitendők, az arany értékérmék csak külön utasitás alapján, a melyben az értékkiszámitás meg lesz adva, használhatók fel.

A pénztáraknál befolyt arany értékérmék beszállitására nézve az egyes pénztárak külön utasitással fognak elláttatni.

9. §.

Az aranyforintokra szóló kötelezettségeknek a koronaérték arany értékérmeiben való teljesitéséről.

Oly fizetési kötelezettségek, ide értve a határvámfizetéseket is, a melyek tényleg magyar vagy ausztriai arany forintokban teljesitendők, a fizetésre kötelezett fél választása szerint, a koronaérték magyar vagy ausztriai veretű érméiben is teljesithetők. Ily esetben 42 magyar vagy ausztriai arany forint 100 koronával arany értékérmékben számitandó. A pénztárak, ideértve a határvámhivatalokat is, kötelesek tehát oly fizetéseknél, a melyek a felek vagy más közpénztárak által tényleg arany forintokban teljesitendők, arany értékérméket és pedig a húszkoronást 8 frt 40, a tiz-koronást 4 frt 20 krral aranyban számitva elfogadni.

Egyebekben ugy az elfogadás, mint a többi pénztári kezelés tekintetében a 2—7-ik §-okban foglalt határozmányok mérvadók. Hasonlóképen fel vannak hatalmazva a pénztárak, hogy oly fizetéseket, a melyek tényleg arany forintokban teljesitendők, forgalomképes arany értékérmékben a fönnebb meghatározott értékarány szerint teljesitsenek.

10. §.

Az egy-koronások.

A magyar vagy ausztriai veretű egy-koronások minden fizetésnél, a mely osztrák értékben, még pedig akár érczpénzben, akár nem abban teljesitendő, névértékben 50 o. é. krajczárral számitva, elfogadandók.

Az egy-koronásokat az állami pénztárak korlátlan mennyiségben tartoznak elfogadni.

Magánosok számára történő fizetések, a melyek osztrák értékben, még pedig akár érczpénzben, akár nem

abban teljesitendők, egy-koronásokban azok névértéke szerint, vagyis az egy-koronást 50 kr. o. é. számitva, szintén teljesithetők; a fél azonban nem köteles 25 o. é. frtnál (50 korona) magasabb összeget egy-koronásokban fizetéskép elfogadni.

11. §.

A nikel érmék.

A magyar vagy ausztriai veretű nikel érmék, azaz a húsz- és tiz-filléresek minden fizetésnél, a mely ausztriai értékben, még pedig akár érczpénzben, akár nem abban teljesitendő, névértékben, azaz a husz-fillérest 10 ausztriai értékű krajczárral, a tiz-fillérest 5 ausztriai értékű krajczárral számitva, elfogadandók.

Az állami pénztárak egy és ugyanazon féltől 5 o. é. forintnál (tiz-koronánál) nagyobb összeget ily érmékben nem tartoznak elfogadni.

Hasonlókép nem köteles a fél 5 o. é. frtnál (tiz-koronánál) többet nikel érmékben fizetéskép elfogadni.

12. §.

A bronz érmék.

A magyar vagy ausztriai veretű bronz érmék, azaz a két- és egy-filléresek minden fizetésnél, mely osztrák értékben, még pedig akár érczpénzben, akár nem abban teljesitendő, névértékben, azaz a két-fillérest egy ausztriai értékű krajczárral, az egy-fillérest egy fél ausztriai értékű krajczárral számitva, elfogadandók.

Az állami pénztárak egy és ugyanazon féltől 5 o. é. frtnál (tiz-koronánál) nagyobb összeget ily érmékben nem tartoznak elfogadni.

A fél azonban nem köteles 50 o. é. krajczárnál (egy-

koronánál) nagyobb összeget bronz érmékben fizetésképp elfogadni.

13. §.

Az egy-koronások, a koronaértékre szóló nikel és bronz érmék elfogadása arany forintokra szóló kötelezettségek teljesitésénél.

Oly fizetési kötelezettségeknél, a melyek tényleg arany forintokban teljesitendők, ideértve a határvámfizetéseket is, az egy-koronások s a koronaértékre szóló nikel és bronz érmék csak az ausztriai értékű váltópénznek ily fizetéseknél való elfogadására nézve fennálló szabályok szerint s azon érték szerint fogadandók el és adhatók ki fizetésképp, a mely szerint például husz-fillér 10 o. é. krral, két-fillér 1. o. é. krajczárral számitandó.

14. §.

Egy-koronások, valamint a koronaértékre szóló oly nikel és bronz érmék, a melyek a fizetéseknél el nem fogadhatók.

Az egy-koronások s a koronaértékre szóló nikel és bronz érmék, még pedig úgy a magyar, mint az ausztriai veretűek, az állami pénztáraknál, figyelemmel a 10., 11. és 12-ik §-okban foglalt határozmányokra, fizetésképp elfogadandók. Ezek az érmék fizetésképp akkor is elfogadandók, ha súlyban vagy veretök felismerhető voltában tetemesen szenvedtek is, ha külalakjukból arra lehet következtetni, hogy ezek a hiányok a hosszas forgalom és kopás folytán állottak elő.

Oly érmék ellenben, a melyek át vannak lyukasztva, vagy a melyek külalakjából fölismerhetni azt, hogy nem a közönséges forgalom folytán, hanem más módon vesztettek súlyban, a fizetéseknél el nem fogadandók.

15. §.

Az egy-koronások, valamint a koronaértékre szóló nikel és bronz érmék osztályozása.

A befolyt egy-koronások, valamint a koronaértékre szóló nikel és bronz érmék azonnal osztályozandók. Minthogy oly érmék, a melyek súlyban vagy felismerhető voltukban tetemesen szenvedtek, az állampénztárak által többé ki nem adhatók, azok nem használhatók fel a rendes pénzkezelésnél, hanem elkülönitendők és a m. kir. központi állampénztárba beszállitandók.

Az ekkép elkülönitett érmékkel való elbánásra nézve ugyanazok a szabályok mérvadók, a melyek a 4. §-ban az arany értékérmék tekintetében meg vannak állapitva, azzal a különbséggel, hogy a cs. kir. központi állampénztárnak fizetendő megtéritési összeg, a melyet ennek a pénztárnak az általa bevont magyar veretű egy-koronások, nikel és bronz érmékért adni kell, nem ugyanolyan forgalomképes érmékben, hanem bármily más törvényes fizetési eszközzel is fizethető. Ugyancsak nem igényelheti a m. kir. központi állampénztár a cs. kir. központi állampénztártól az utóbbinak átszolgáltatott ilyen ausztriai veretű érmékért a megtéritést ugyanolyan érmenemekben, a melyekben az átszolgáltatás történt, hanem az átszolgáltatott érmék névértékének bármely törvényes fizetési eszközzel való megtéritése elfogadandó.

A m. kir. központi állampénztár azonnal intézkedni tartozik, hogy a bevont magyar veretű egy-koronások, valamint a koronaértékre szóló ily nikel és bronz érmék helyett az illető érmenemből ugyanolyan névérték veressék.

Az átveretésből eredő költségek költségvetésszerű fedezése és elszámolása iránt annak idején külön intézkedés fog tétetni.

16. §.

Elbánás oly egy-koronásokkal, valamint a koronaértékre szóló oly nikel és bronz érmékkel, a melyek a fizetéseknél el nem fogadhatók.

Ha a fizetéseknél olyan magyar vagy ausztriai veretű egy-koronások, nikel és bronz érmék kerülnek a pénztárak elé. a melyeknek fizetésképp való elfogadása a 14. §. utolsó bekezdésében foglalt határozmányok szerint tilos, az elfogadás megtagadandó s a fél fizetésképp elfogadható érmék adására felhivandó. A visszautasitott érmék azonban csak akkor adhatók vissza a félnek, miután középen átlyukasztattak.

17. §.

Eljárás meghamisitott érmékkel.

Ha fizetéseknél a koronaérték oly magyar vagy ausztriai veretű érméi kerülnek a pénztárak elé, a melyekről az a gyanu merül fel, hogy hamisitványok, azok fizetésképp nem fogadandók el, hanem szabályszerű elismervény ellenében lefoglalandók. A fél a fennálló szabályok szerint jegyzőkönyvileg kihallgatandó.

Minden egyes esetről a pénztár felettes hatóságának azonnal jelentést tenni s a gyanús érmét a m. kir. körmöczbányai pénzverő hivatalnak beküldeni tartozik. A pénzverő hivatal azt, vajjon a beküldött érmék hamisak-e vagy nem, azonnal megállapitani s a leletet az érmékkel együtt azonnal az illető pénztárnak megküldeni, minden megállapitott hamisitásról a m. kir. pénzügyministeriumnak jelentést tenni, végül, ha a hamisitás tárgyát az ausztriai veret képezi, a bécsi cs. k. főpénzverő hivatalt értesiteni köteles.

A meghamisitott érmék az államkincstárra szállanak s azok netaláni belértékéért semmiféle megtérités nem jár.

A bevonó pénztár, mihelyt a körmöczbányai m. kir. pénzverő hivataltól a fönnebb szabályozott értesitést arról, hogy a gyanus érme tényleg hamis volt, megkapja, a felet, a kitől az érme bevonatott, azonnal értesiti s az értesités megtörténtét a félnek kiadott elismervényen följegyezni tartozik. Ugyancsak köteles a pénztár az illetékes biróságokat a fennálló szabályok szerint — a féllel felvett jegyzőkönyv, a pénzverő hivatal leletje s a hamisitvány csatolása mellett — azonnal értesiteni.

A fönnebbi szabályok nyernek értelemszerű alkalmazást akkor is, ha a közpénztárakban hamis érmék találtatnak.

18. §.

A koronaérték érméinek csomagolása.

Az ausztriai értékű érmék csomagolására nézve fennálló szabályok a koronaérték érméinek csomagolásánál is irányadók.

Szállitmányoknál a pénztárak egy zacskóba következő tételeket, a melyeknek pontosan kiválogatott, forgalomképes érmékből kell állni, tartoznak csomagolni:

a) a húsz koronásokból	500	darabot	=	10.000	korona,
b) a tiz- »	1000	»	=	10.000	»
c) az egy- »	1000	»	=	1.000	»
d) a húsz-filléresekből	500	»	=	100	»
e) a tiz- »	1000	»	=	100	»
f) a két- »	500	»	=	10	»
g) az egy- »	1000	»	=	10	»

Az arany értékérmék zöld, a többi érmék fehér zacskókba csomagolandók. A zacskókra függvények alkalmazandók. A pénztárak úgy a szükséges zacskókkal, mint zsákfüggvényekkel el lesznek látva.

Nagyobb pénz-szállitásoknál az aranyérméket tartalmazó zacskók ládákba, az ezüst-, nikel- és bronz-érméket tartalmazók pedig hordókba helyezendők.

II. FEJEZET.

Átváltás.

19. §.

Az arany értékérmék átváltása.

A m. k. központi állampénztár köteles mindenkitől s bármely összegben oly arany értékérméket, a melyek hosszas forgalom és kopás folytán súlyban annyira megfogytak, hogy a forgalmi súlyt többé el nem érik, névértékben mint teljes súlyúakat, ugyanolyan és darabonkint forgalomképes érmékre átváltani.

Az átváltás utján a m. k. központi állampénztár birtokába jutott érmékkel, az átváltás alkalmával eléje kerülő hamisitványokkal, valamint olyan érmékkel való elbánásra nézve, a mely érmék máskép, mint a közönséges kopás folytán súlyban megfogytak, az előbbi fejezetben a fizetéskép a pénztárak elé kerülő ily érmékre nézve foglalt határozmányok irányadók.

Ezen kivül fel van hatalmazva a m. k. központi állampénztár, hogy a meglevő készlet erejéig kivánatra húsz-koronásokat tiz-koronásokra és tiz-koronásokat húsz-koronásokra átváltson.

Az arany értékérméknek más ausztriai vagy korona-értékü törvényes fizetési eszközre leendő átváltása csak külön meghagyás alapján foganatositható.

20. §.

Az egy-koronások, valamint a koronaértékre szóló nikel- és bronz-érmék átváltása.

Az egy-koronások, valamint a koronaértékre szóló nikel- és bronz-érmék váltásával a m. k. központi állampénztáron kivül a budapesti és zágrábi állampénztárak, valamint a debreczeni, eszéki, fiumei, győri, kassai, kolozsvári, nagyszebeni, pozsonyi, szegedi és temesvári kir. adóhivatalok bizatnak meg. Ezek a pénztárak mindenkitől és minden összegben tartoznak egy-koronásokat, valamint a koronaértékre szóló nikel és bronz érméket más törvényes fizetési eszközre való átváltás végett, nemkülönben oly egy-koronásokat, valamint a korona-értékre szóló oly nikel és bronz érméket, a melyek a hosszas forgalom és kopás folytán súlyban, vagy felismerhető voltukban nagyobb mérvben vesztettek, névértékben ugyanolyan forgalomképes érmékre, vagy más törvényes fizetési eszközre átváltani.

Az az időpont, a melytől fogva ezek a pénztárak egykoronásokat, nemkülönben a koronaértékre szóló nikel- és bronz-érméket a koronaérték arany értékérméire átválthatják, külön rendelettel lesz megállapitva.

Ezen kivül fel van hatalmazva minden pénztár, hogy meglevő készletére és saját szükségletére figyelemmel, egy-koronásokat, valamint a koronaértékre szóló nikel- és bronz-érméket átváltás utján a feleknek kiszolgáltathasson.

A váltás utján a pénztár birtokába jutott érmékkel, ugyszintén az átváltás alkalmával a pénztárak elé kerülő hamisitványokkal, valamint az oly érmékkel való elbánás tekintetében, a melyek más módon, mint a közönséges forgalom folytán fogytak meg, az előbbi fejezetben a

fizetéskép a pénztárak elé kerülő ily érmékre nézve foglalt határozmányok irányadók.

III. FEJEZET.

Az elszámolás.

21. §.

Eljárás az osztrák értékre szóló bevételek és kiadások elszámolása körül.

Az ausztriai értékre szóló bevételek vagy kiadások elszámolása akkor is osztrák értékben foganatositandó, ha ezek a koronaérték érméiben teljesittetnek. Az ezeknek a bevételeknek vagy kiadásoknak teljesitésére használt koronaértékbeli érmék névértékök szerint ausztriai értékre átszámitandók, és ez utóbbi értékkel elszámolandók, és pedig: az arany értékérmék az aranyhasábban, a többi érmék, azaz az egy-koronások, valamint a koronaértékre szóló nikel- és bronz-érmék a bankérték hasábjában épen ugy, mint az ausztriai értékű váltópénzek.

A szállitmányok és ellátmányoknál a koronaérték érméi a tárgyhasábba azzal a névértékkel, a melylyel a koronaértékben birnak, a pénz-, illetőleg az aranyhasábba a törvényszerű érték szerint ausztriai értékkel veendők fel.

22. §.

Az aranyhasáb.

Az aranyhasáb az összes m. kir. állami pénztáraknál, a vámhivatalok kivételével, az 1893. január 1-től kezdve, ugy mint eddig, ausztriai értékben vezetendő.

Az arany készpénz ebben a hasábban ausztriai értékű forintokban, és pedig abban a törvényes értékarányban számolandó el, a mely értékarány szerint a

husz-koronás ausztriai értékü 10 frttal, a tiz-koronás ausztriai értékű 5 frttal számitandó.

A koronaérték arany értékérméin kivül a pénztári kezelésben használható másnemű aranyérmék az arany hasábban az 1892. évi deczember hó 28-án 90.402. sz. a. kelt rendeletben*) megállapitott új pénztári értékkel ausztriai értékben a fennálló szabályok szerint számolandók el.

23.

Az 1892. évi deczember végével fenmaradt arany pénztári maradványok elszámolása.

A magyar kir. állami pénztáraknál, a vámhivatalok kivételével, az arany hasáb lezárása után 1892. évi deczember hó 31-én mutatkozó arany pénztári maradvány az 1892. évi deczember hó 28-án 90.402. sz. a. kelt fönnebb idézett körrendelet értelmében átszámitva, az 1893. évi január havára szóló illető napló aranyhasábjába első tételként átvezetendő, az átszámitás helyességének ellenőrizhetése czéljából pedig az illető naplóhoz egy pénzjegyzék csatolandó, melyben az ezen maradványt képező arany érmék érmenem és darabszám szerint kimutatandók.

Az 1892. évi deczember hó végével fenmaradt és az új pénztári értékre átszámitott arany pénztári maradvány között mutatkozó különbözet a magyar kir. pénzügyministerium központi számvevősége által fog bevételben elkönyveltetni.

24. §.

Az aranyra szóló követelések vagy függő tartozások elszámolása.

Az 1892. év végével előirt és aranyra szóló követelések vagy függő tartozások, átszámitás megejtése nél-

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1892. évf. 3466. lap.

kül, a régi értékben hagyandók. Ilyen tételeknek az új pénztári értékre leendő átszámitása csak azoknak lerovásánál veendő foganatba, a mely alkalomnál az 1892. évi előirás és az új pénztári érték között mutatkozó különbözet az illető tárczában vagy számadási ágban mint a »pénztári érték átszámitásából eredő különbözet« elszámolandó.

25. §.

Arany letétek.

Az önálló pénztármaradványnyal rendelkező letéteknél az arany letétek kiadása alkalmával a régi pénzérték a tárgy-hasábban, az új osztr. ért. pénztári érték pedig az arany pénzhasábban elszámolandó.

26. §.

Eljárás az aranyra szóló utalványozásnál és számfejtésnél.

Az aranyban teljesitendő bevételek és kiadásokra szóló rendeletekben és utalványokban 1893. évi január hó 1-től kezdve az összeg az illető érmenemben és azon kivül az érméknek törvényes értékével, illetőleg az ujonnan megállapitott pénztári értékkel számitva, ausztriai értékben is kitüntetendő.

A tényleg aranyban teljesitendő bevételek és kiadások számfejtésénél a számfejtési záradékban, azon körülményen kivül, hogy a fizetés tényleg aranyban teljesitendő, még azon összeg is kitüntetendő, melynek a meghatározott aranyérmékben számfejtett teljesités a törvényes aranynévértékben, illetőleg az új pénztári értékben, azt ausztriai értékben kifejezve, megfelel.

A fizetés a számfejtési záradék alapján tényleg arany érmékben teljesitendő, mely körülmény a napló tárgyhasábjában kitüntetendő, mig az aranyhasábba a szám-

fejtési záradék értelmében, a számfejtő által kitüntetett ausztriai értékű összeg számolandó el.*)

27. §.

Az 1892-re szóló és aranyban teljesitendő kiadások.

Az aranyban teljesitendő kiadásokról szóló és 1893. évi január hó 1-je előtt kiállitott rendeletek és utalványok, ha ezek csak 1893. évben kerülnek számfejtésre, illetőleg fizetésre, az új pénztári értéken kivül, még az előbbi pénztári értéknek megfelelő értékre is állitandók ki (például 20 frank egyenlő 8 frt 10 kr., 20 márka egyenlő 10 frt) és ez az érték is a számfejtő okmányon kitüntetendő.

Az aranyban teljesitendő kiadásokra szóló utalványok és rendeletek, a melyek 1893. január hó 1-je után állit-

---

*) Jegyzet. Példa a 26. §-hoz:

Egy vasut által befizetendő 800 arany forint szállitási adó fejében: e szerint az ellennyugtára következő számfejtési záradék vezetendő:

Egyenes adók — szállitási adó
alnapló
aranyban

Bevételezendő 800 arany frt 100 drb 20-frankosokban à 9 frt 52 = 952 frt =
1893. I/30.
A számfejtő közeg
aláirása.

Ezen összegből a számvevőség által 800 frt mint szállitási adó, 152 frt pedig szállitási adó czimén, külön rovat alatt mint pénzértéki különbözet könyvelendő;

vagy pl. kifizetendő valakinek 1000 forint aranyban, és pedig arany húszkoronásokban, ekkor a nyugtára a következő számfejtési záradék vezetendő:

4% aranyjáradék napló
aranyban

fizetendő = 1000 frt aranyban, és pedig 119 drb 20 koronásokban I. táblázat szerint . . . . 1190 frt.
1893. I/30.
Számfejtő közeg
aláirása.

tatnak ki, de a melyek alapján a folyó 1893. év első negyedében az 1892. évet illető kiadások elszámolandók, az ausztriai értékben kifejezett új értékre, ezen kivül még arra az értékre állitandók ki, melylyel a kiadások az 1892-iki évre elszámolandók, és a számfejtő által ezzel az értékkel is megállapitandók.

A naplóban ilyen teljesitmények az arany-hasábban ausztriai értékben, a tárgyhasábban pedig a régi pénztári értékben vezetendők be.

Minden az 1893. évi szolgálatot illető bevételre vagy kiadásra szóló rendelet és utalvány, valamint annak számfejtése és pénztári elszámolása tisztán csak az ausztriai értékben kifejezett új értékben teljesitendő.

A számvevőségek és számvevő osztályok által azonban az arany forintokban kifejezett névérték az illető tárgyrovatnál, az e között a névérték és a koronaérték érméinek törvényes értéke, illetőleg az új pénztári érték között mutatkozó különbözet pedig az illető számadási ágban »mint pénzértéki különbözet« kitüntetendő.

28. §.

Árfolyamnyereség vagy veszteség.

Ha a koronaérték arany értékérméinek ausztriai értékben kifejezett törvényes értéke, illetőleg az egyéb arany érméknek ausztriai értékben megállapitott új pénztári értéke s az illető érméknek a budapesti tőzsdén jegyzett árfolyama között különbség van, s e különbség folytán a bevételnél vagy kiadásnál árfolyamnyereség vagy veszteség mutatkozik, a számvevőségek és számosztályok ezt a nyereséget, vagy veszteséget a fönnálló szabályok szerint megállapitani és elszámolni tartoznak.

29. §.

A bankértékben teljesitett aranyfizetéseknél fizetendő felpénz elszámolása.

Ha az aranyban teljesitendő fizetések és pedig akár bevételek, akár kiadások, felpénzfizetéssel bankértékben teljesittetnek, akkor ez a körülmény a napló tárgyhasábjában, az átszámitási árfolyam megjelölése mellett, kitüntetendő, a kifizetett összeg pedig a bankérték rovatán bevezetendő.

A számvevőségek és számvevő osztályok által ez az utóbbi összeg hasonlóan ugy, mint ez a tényleg aranyban teljesitendő fizetések elszámolása iránt a 27. §-nak végpontjában van meghatározva, könyvelendő.

Előforduló esetben a 28. §-ban foglalt határozmányok is kellőleg figyelembe veendők.

Az 1892. évre elszámolandó bevételek vagy kiadásoknál az eddigi eljárás követendő.*)

30. §.

Vámfizetések.

A vámfizetések elszámolása 1893. január 1-je után is, ugy mint eddig, aranyforintokban, azok névértékében teljesitendő.

*) Jegyzet. Példa a 29. §-hoz:

Valakinek aranyban járó összeg felpénzzel együtt bankértékben fizetteti ki és pedig 20 frankosokban.

A frank pénztári értéke tesz 9 frt 52 krt., a budapesti tőzsdén (az árurovaton) pedig 9 frt 56 kr. van jegyezve, ennélfogva a számfejtési záradéknak következőképen kell szólni:

Számadási ág, illetőleg napló megjelölése

fizetendő 8 arany forint bankértékben

20 frank számitva 9 frt 56 krral . . . . = 9 frt 56 kr. =

ezen összegb l a számvevőség által 8 frt az illető tárgyrovatra, 1 frt 52 kr. mint »pénztári érték-különbözet« külön rovaton és 4 kr. mint agio-veszteség könyvelendő.

Szintugy változatlanul megmarad a vámfizetéseknél elfogadható aranyérmék értéke.

A koronaérték arany értékérméi azok aranyforintokban kifejezett törvényes értékével (100 korona egyenlő 42 frt magyar vagy ausztriai aranyforinttal) számolandók el.

A koronaérték többi érméi, azaz az egy-koronások, a nikel- és bronzérmék az ausztriai értékű váltópénz elszámolása iránt fennálló szabályok szerint számolandók el.

Az aranyérméknek a m. kir. központi állampénztárhoz vagy valamely m. kir. adóhivatalhoz eszközlendő beszállitása alkalmával az 1878. évi 71.914. szám alatt kiadott, illetőleg az 1879. évi február hó 18-án 7687. sz. a. kelt körrendeletekben körülirt eljárás jövőre is követendő és az aranyérméknek »meghatározott« és »pénztári értéke« közötti különbözet, a mely a csatolt XI., XII., XIII. és XIV. táblázatból kivehető, a pénz-szállitások előtt a határvám tárcza-alnaplónak aranyhasábjában bevételbe teendő. A forgalmi naplóban azok a teljes pénztári értékben az aranyhasábban számolandók el.

31. §.

A vámhivataloknál az év végén fenmaradó arany pénztári maradványok elszámolása.

Az összes készpénzmaradványok egyöntetű elszámolása czéljából az összes vámhivatalok arany pénztármaradványai — 1893. deczember hó 31-től kezdve az év végén — a forgalmi naplóhoz csatolandó érmejegyzék alapján a pénzügyministeri közp. számvevőség által az arany értékérméknek ausztriai értékben kifejezett törvényes értékében, illetőleg az egyéb arany érméknek az 1892. évi deczember hó 28-án 90.402. sz. a. kelt rendeletben

megállapitott és ausztriai értékben kifejezett érték alapján kitüntetendők.

A vámhivatalok arany pénztármaradványainak ezen kiszámitás folytán mutatkozó értéktöbbletét a vámjövedék javára, mint a tarifa és a törvényes, illetőleg pénztári érték közötti különbözetet az adó- és jövedéki számvevőség a közp. számvevőség által nyerendő értesitvény alapján könyvelendi, a közp. számvevőség pedig a vámhivatalok naplószerű aranymaradványát ezzel az összeggel könyvileg felemelni tartozik.

Ezen könyvszerű értéktöbblet a következő számadási időszakban az által egyenlitendő ki, hogy ezt a központi számvevőség az adó- és jövedéki számvevőségnek a vámjövedék terhére átszámitja, mely utóbbi által ezen összeg ugyanazon czímen kiadásban elszámolandó.

32. §.

Átszámitási táblázatok.

Az ezen utasitás végrehajtásánál előforduló átszámitásokhoz a mellékelt átszámitási táblázatok használandók.

mint ..
könyvelend..

Táblák

az állami pénztárak által fizetéskép elfogadható aranypénzek fizető értékének átszámitására koronaértékre az ausztriai értékre, ez aranypénzeknek az 1892. deczember 28-án 90.402. sz. a. kelt rendelettel megállapitott pénztári értéke szerint.

I. Tábla

***a)* a magyar vagy osztrák veretű aranyforintok fizető értékének átszámitására.**

Átszámitási arány: 1 magyar vagy osztrák veretű 8 frtos = o. é. 9 frt 52 kr. o. é. 10 frt = 20 korona.

Aranyforint	Pénztári érték az 1892. deczember 28-án 90.402. sz. alatt kelt rendelet szerint			
	korona érték		osztrák érték	
	K	*f*	frt	kr.
4	*9*	*52*	4	76
8	*19*	*04*	9	52
12	*28*	*56*	14	28
16	*38*	*08*	19	04
20	*47*	*60*	23	80
24	*57*	*12*	28	56
28	*66*	*64*	33	32
32	*76*	*16*	38	08
36	*85*	*68*	42	84
40	*95*	*20*	47	60
44	*104*	*72*	52	36
48	*114*	*24*	57	12
52	*123*	*76*	61	88
56	*133*	*28*	66	64
60	*142*	*80*	71	40
64	*152*	*32*	76	16
68	*161*	*84*	80	92
72	*171*	*36*	85	68
76	*180*	*88*	90	44
80	*190*	*40*	95	20
84	*199*	*92*	99	96
88	*209*	*44*	104	72
92	*218*	*96*	109	48
96	*228*	*48*	114	24
100	*238*	—	119	—
200	*476*	—	238	—
300	*714*	—	357	—
400	*952*	—	476	—
500	*1.190*	—	595	—
600	*1.428*	—	714	—
700	*1.666*	—	833	—
800	*1.904*	—	952	—
900	*2.142*	—	1.071	—
1.000	*2 380*	—	1.190	—
2.000	*4.760*	—	2.380	—
3.000	*7.140*	—	3.570	—
4.000	*9.520*	—	4.760	—
5.000	*11 900*	—	5.950	—
6.000	*14.280*	—	7.140	—
7.000	*16.660*	—	8.330	—
8.000	*19.040*	—	9.520	—
9.000	*21.420*	—	10.710	—
10.000	*23.800*	—	11.900	—

II. Tábla

b) a frank-érték arany érméi fizető értékének átszámitására. *)

Átszámitási arány: **20 frank = o. é. 9 frt 52 kr., o. é. 10 frt = 20 korona.**

Frank	Korona érték		Osztrák érték	
	K	*f*	frt	kr.
5	*4*	*76*	2	38
10	*9*	*52*	4	76
15	*14*	*28*	7	14
20	*19*	*04*	9	52
25	*23*	*80*	11	90
30	*28*	*56*	14	28
35	*33*	*32*	16	66
40	*38*	*08*	19	04
45	*42*	*84*	21	42
50	*47*	*60*	23	80
55	*52*	*36*	26	18
60	*57*	*12*	28	56
65	*61*	*88*	30	94
70	*66*	*64*	33	32
75	*71*	*40*	35	70
80	*76*	*16*	38	08
85	*80*	*92*	40	46
90	*85*	*68*	42	84
95	*90*	*44*	45	22
100	*95*	*20*	47	60
200	*190*	*40*	95	20
300	*285*	*60*	142	80
400	*380*	*80*	190	40
500	*476*	—	238	—
600	*571*	*20*	285	60
700	*666*	*40*	333	20
800	*761*	*60*	380	80
900	*856*	*80*	428	40
1.000	*952*	—	476	—
2.000	*1.904*	—	952	—
3.000	*2.856*	—	1.428	—
4.000	*3.808*	—	1.904	—
5.000	*4.760*	—	2.380	—
6.000	*5.712*	—	2.856	—
7.000	*6.664*	—	3.332	—
8.000	*7.616*	—	3.808	—
9.000	*8.568*	—	4.284	—
10.000	*9.520*	—	4.760	—

*) Jegyzet. **A magyar és ausztriaiveretű arany nyolczforintos egyenlő 20 frankkal; a magyar és ausztriai arany négyforintos egyenlő 10 frankkal.**

III. Tábla

c) a német birodalmi érték aranyérméi fizető értékének átszámítására.

Átszámítási arány: 20 márka = o. é. 11 frt 76 kr., o. é. 10 frt = 20 korona.

Márka	Korona érték		Osztrák érték	
	K	*f*	frt	kr.
5	*5*	*88*	2	94
10	*11*	*76*	5	88
15	*17*	*64*	8	82
20	*23*	*52*	11	76
25	*29*	*40*	14	70
30	*35*	*28*	17	64
35	*41*	*16*	20	58
40	*47*	*04*	23	52
45	*52*	*92*	26	46
50	*58*	*80*	29	40
55	*64*	*68*	32	34
60	*70*	*56*	35	28
65	*76*	*44*	38	22
70	*82*	*32*	41	16
75	*88*	*20*	44	10
80	*94*	*08*	47	04
85	*99*	*96*	49	98
90	*105*	*84*	52	92
95	*111*	*72*	55	86
100	*117*	*60*	58	80
200	*235*	*20*	117	60
300	*352*	*80*	176	40
400	*470*	*40*	235	20
500	*588*	—	294	—
600	*705*	*60*	352	80
700	*823*	*20*	411	60
800	*940*	*80*	470	40
900	*1.058*	*40*	529	20
1.000	*1.176*	—	588	—
2.000	*2.352*	—	1.176	—
3.000	*3.528*	—	1.764	—
4.000	*4.704*	—	2.352	—
5.000	*5.880*	—	2.940	—
6.000	*7.056*	—	3.528	—
7.000	*8.232*	—	4.116	—
8.000	*9.408*	—	4.704	—
9.000	*10.584*	—	5.292	—
10.000	*11.760*	—	5.880	—

IV. Tábla

d) a magyar vagy osztrák veretű aranyek fizető értékének átszámitására.

Átszámitási arány: 1 arany = o. é. 5 frt 64½ kr., o. é. 10 frt = 20 korona.

Arany	Korona érték		Osztrák érték		Arany	Korona érték		Osztrák érték	
	K	f	frt	kr.		K	f	frt	kr.
1	11	29	5	64½	31	349	99	174	99½
2	22	58	11	29	32	361	28	180	64
3	33	87	16	93½	33	372	57	186	28½
4	45	16	22	58	34	383	86	191	93
5	56	45	28	22½	35	395	15	197	57½
6	67	74	33	87	36	406	44	203	22
7	79	03	39	51½	37	417	73	208	86½
8	90	32	45	16	38	429	02	214	51
9	101	61	50	80½	39	440	31	220	15½
10	112	90	56	45	40	451	60	225	80
11	124	19	62	09½	41	462	89	231	44½
12	135	48	67	74	42	474	18	237	09
13	146	77	73	38½	43	485	47	242	73½
14	158	06	79	03	44	496	76	248	38
15	169	35	84	67½	45	508	05	254	02½
16	180	64	90	32	46	519	34	259	67
17	191	93	95	96½	47	530	63	265	31½
18	203	22	101	61	48	541	92	270	96
19	214	51	107	25½	49	553	21	276	60½
20	225	80	112	90	50	564	50	282	25
21	237	09	118	54½	51	575	79	287	89½
22	248	38	124	19	52	587	08	293	54
23	259	67	129	83½	53	598	37	299	18½
24	270	96	135	48	54	609	66	304	83
25	282	25	141	12½	55	620	95	310	47½
26	293	54	146	77	56	632	24	316	12
27	304	83	152	41½	57	643	53	321	76½
28	316	12	158	06	58	654	82	327	41
29	327	41	163	70½	59	666	11	333	05½
30	338	70	169	35	60	677	40	338	70

Arany	Korona érték		Osztrák érték		Arany	Korona érték		Osztrák érték	
	K	*f*	frt	kr.		*K*	*f*	frt	kr.
61	*688*	*69*	344	34½	90	*1.016*	*10*	508	05
62	*699*	*98*	349	99	91	*1.027*	*39*	513	69½
63	*711*	*27*	355	63½	92	*1.038*	*68*	519	34
64	*722*	*56*	361	28	93	*1.049*	*97*	524	98½
65	*733*	*85*	366	92½	94	*1.061*	*26*	530	63
66	*745*	*14*	372	57	95	*1.072*	*55*	536	27½
67	*756*	*43*	378	21½	96	*1.083*	*84*	541	92
68	*767*	*72*	383	86	97	*1.095*	*13*	547	56½
69	*779*	*01*	389	50½	98	*1.106*	*42*	553	21
70	*790*	*30*	395	15	99	*1.117*	*71*	558	85½
71	*801*	*59*	400	79½	100	*1.129*	—	564	50
72	*812*	*88*	406	44	200	*2.258*	—	1.129	—
73	*824*	*17*	412	08½	300	*3.387*	—	1.693	50
74	*835*	*46*	417	73	400	*4.516*	—	2.258	—
75	*846*	*75*	423	37½	500	*5.645*	—	2.822	50
76	*858*	*04*	429	02	600	*6.774*	—	3.387	—
77	*869*	*33*	434	66½	700	*7.903*	—	3.951	50
78	*880*	*62*	440	31	800	*9.032*	—	4.516	—
79	*891*	*91*	445	95½	900	*10.161*	—	5.080	50
80	*903*	*20*	451	60	1.000	*11.290*	—	5.645	—
81	*914*	*49*	457	24½	2.000	*22.580*	—	11.290	—
82	*925*	*78*	462	89	3.000	*33.870*	—	16.935	—
83	*937*	*07*	468	53½	4.000	*45.160*	—	22.580	—
84	*948*	*36*	474	18	5.000	*56.450*	—	28.225	—
85	*959*	*65*	479	82½	6.000	*67.740*	—	33.870	—
86	*970*	*94*	485	47	7.000	*79.030*	—	39.515	—
87	*982*	*23*	491	11½	8.000	*90.320*	—	45.160	—
88	*993*	*52*	496	76	9.000	*101.610*	—	50.805	—
89	*1.004*	*81*	502	40½	10.000	*112.900*	—	56.450	—

Táblák

az állami pénztáraknál fizetésképen elfogadható arany pénzek eddigi pénztári értéke s azoknak az 1892. decz. 28-án 90.402. sz. a. kelt rendelettel megállapitott pénztári értéke közötti különbözet kiszámitására.

V. Tábla

a) **az értékkülönbözetnek megállapitására a magyar vagy osztrák aranyforintoknál.**

Arany forint	Pénztári érték az 1870. nov. 14-én kelt 47.387. sz., 1870. decz. 14-én 51.985. sz. és 1871. febr. 17-én 2870. sz. rendelet értelmében		Pénztári érték az 1892. évi decz. 28-án 90.402. sz. a. kelt rendelet értelmében				Különbözet			
			korona érték		osztrák érték		korona érték		osztrák érték	
	frt	kr	*K*	*f*	frt	kr	*K*	*f*	frt	kr
4	4	05	*9*	*52*	4	76	*1*	*42*		71
8	8	10	*19*	*04*	9	52	*2*	*84*	1	42
12	12	15	*28*	*56*	14	28	*4*	*26*	2	13
16	16	20	*38*	*08*	19	04	*5*	*68*	2	84
20	20	25	*47*	*60*	23	80	*7*	*10*	3	55
24	24	30	*57*	*12*	28	56	*8*	*52*	4	26
28	28	35	*66*	*64*	33	32	*9*	*94*	4	97
32	32	40	*76*	*16*	38	08	*11*	*36*	5	68
36	36	45	*85*	*68*	42	84	*12*	*78*	6	39
40	40	50	*95*	*20*	47	60	*14*	*20*	7	10
44	44	55	*104*	*72*	52	36	*15*	*62*	7	81
48	48	60	*114*	*24*	57	12	*17*	*04*	8	52
52	52	65	*123*	*76*	61	88	*18*	*46*	9	23
56	56	70	*133*	*28*	66	64	*19*	*88*	9	94
60	60	75	*142*	*80*	71	40	*21*	*30*	10	65
64	64	80	*152*	*32*	76	16	*22*	*72*	11	36
68	68	85	*161*	*84*	80	92	*24*	*14*	12	07
72	72	90	*171*	*36*	85	68	*25*	*56*	12	78
76	76	95	*180*	*88*	90	44	*26*	*98*	13	49
80	81	—	*190*	*40*	95	20	*28*	*40*	14	20
84	85	05	*199*	*92*	99	96	*29*	*82*	14	91
88	89	10	*209*	*44*	104	72	*31*	*24*	15	62
92	93	15	*218*	*96*	109	48	*32*	*66*	16	33
96	97	20	*228*	*48*	114	24	*34*	*08*	17	04
100	101	25	*238*	—	119	—	*35*	*50*	17	75
200	202	50	*476*	—	238	—	*71*	—	35	50
300	303	75	*714*	—	357	—	*106*	*50*	53	25
400	405	—	*952*	—	476	—	*142*	—	71	—
500	506	25	*1.190*	—	595	—	*177*	*50*	88	75
600	607	50	*1.428*	—	714	—	*213*	—	106	50
700	708	75	*1.666*	—	833	—	*248*	*50*	124	25
800	810	—	*1.904*	—	952	—	*284*	—	142	—
900	911	25	*2.142*	—	1.071	—	*319*	*50*	159	75
1.000	1.012	50	*2.380*	—	1.190	—	*355*	—	177	50
2.000	2.025	—	*4.760*	—	2.380	—	*710*	—	355	—
3.000	3.037	50	*7.140*	—	3.570	—	*1.065*	—	532	50
4.000	4.050	—	*9.520*	—	4.760	—	*1.420*	—	710	—
5.000	5.062	50	*11.900*	—	5.950	—	*1.775*	—	887	50
6.000	6.075	—	*14.280*	—	7.140	—	*2.130*	—	1.065	—
7.000	7.087	50	*16.660*	—	8.330	—	*2.485*	—	1.242	50
8.000	8.100	—	*19.040*	—	9.520	—	*2.840*	—	1.420	—
9.000	9.112	50	*21.420*	—	10.710	—	*3.195*	—	1.597	50
10.000	10.125	—	*23.800*	—	11.900	—	*3.550*	—	1.775	—

VI. Tábla

b) **az értékkülönbözetnek kiszámitására a frank-érték aranyérméinél.*)**

Frank	Pénztári érték az 1870. évi nov. 14-én kelt 47.387. sz., 1870. decz. 14-én 51.985. sz. és 1871. febr. 17-én 2870. sz. rendelet értelmében		Pénztári érték az 1892. évi decz. 28-án 90.402. sz. a. kelt rendelet értelmében				Különbözet			
			koronaérték		osztrák érték		koronaérték		osztrák érték	
	frt	kr	*K*	*f*	frt	kr	*K*	*f*	frt	kr
5	2	02½	*4*	*76*	2	38	—	*71*	—	35½
10	4	05	*9*	*52*	4	76	*1*	*42*	—	71
15	6	07½	*14*	*28*	7	14	*2*	*13*	1	06½
20	8	10	*19*	*04*	9	52	*2*	*84*	1	42
25	10	12½	*23*	*80*	11	90	*3*	*55*	1	77½
30	12	15	*28*	*56*	14	28	*4*	*26*	2	13
35	14	17½	*33*	*32*	16	66	*4*	*97*	2	48½
40	16	20	*38*	*08*	19	04	*5*	*68*	2	84
45	18	22½	*42*	*84*	21	42	*6*	*39*	3	19½
50	20	25	*47*	*60*	23	80	*7*	*10*	3	55
55	22	27½	*52*	*36*	26	18	*7*	*81*	3	90½
60	24	30	*57*	*12*	28	56	*8*	*52*	4	26
65	26	32½	*61*	*88*	30	94	*9*	*23*	4	61½
70	28	35	*66*	*64*	33	32	*9*	*94*	4	97
75	30	37½	*71*	*40*	35	70	*10*	*65*	5	32½
80	32	40	*76*	*16*	38	08	*11*	*36*	5	68
85	34	42½	*80*	*92*	40	46	*12*	*07*	6	03½
90	36	45	*85*	*68*	42	84	*12*	*78*	6	39
95	38	47½	*90*	*44*	45	22	*13*	*49*	6	74½
100	40	50	*95*	*20*	47	60	*14*	*20*	7	10
200	81	—	*190*	*40*	95	20	*28*	*40*	14	20
300	121	50	*285*	*60*	142	80	*42*	*60*	21	30
400	162	—	*380*	*80*	190	40	*56*	*80*	28	40
500	202	50	*476*	—	238	—	*71*	—	35	50
600	243	—	*571*	*20*	285	60	*85*	*20*	42	60
700	283	50	*666*	*40*	333	20	*99*	*40*	49	70
800	324	—	*761*	*60*	380	80	*113*	*60*	56	80
900	364	50	*856*	*80*	428	40	*127*	*80*	63	90
1.000	405	—	*952*	—	476	—	*142*	—	71	—
2.000	810	—	*1.904*	—	952	—	*284*	—	142	—
3.000	1.215	—	*2.856*	—	1.428	—	*426*	—	213	—
4.000	1.620	—	*3.808*	—	1.904	—	*568*	—	284	—
5.000	2.025	—	*4.760*	—	2.380	—	*710*	—	355	—
6.000	2.430	—	*5.712*	—	2.856	—	*852*	—	426	—
7.000	2.835	—	*6.664*	—	3.332	—	*994*	—	497	—
8.000	3.240	—	*7.616*	—	3.808	—	*1.136*	—	568	—
9.000	3.645	—	*8.568*	—	4.284	—	*1.278*	—	639	—
10.000	4.050	—	*9.520*	—	4.760	—	*1.420*	—	710	—

*) **Jegyzet.** A magyar és ausztriai veretű arany nyolcz forintos egyenlő 20 frankkal; a magyar és ausztriai veretű arany négy forintos egyenlő 10 frankkal.

VII. Tábla

c) **az értékkülönbözetnek kiszámitására a német birodalmi érték aranyérméinél.**

Márka	Pénztári érték az 1874. évi 32.522. sz. rendelet értelmében		Pénztári érték az 1892. évi decz. 28-án 90.402. sz. a. kelt rendelet értelmében				Különbözet			
			koronaérték		osztrák érték		koronaérték		osztrák érték	
	frt	kr	*K*	*f*	frt	kr	*K*	*f*	frt	kr
5	2	50	*5*	*88*	2	94	—	*88*	—	44
10	5	—	*11*	*76*	5	88	*1*	*76*	—	88
15	7	50	*17*	*64*	8	82	*2*	*64*	1	32
20	10	—	*23*	*52*	11	76	*3*	*52*	1	76
25	12	50	*29*	*40*	14	70	*4*	*40*	2	20
30	15	—	*35*	*28*	17	64	*5*	*28*	2	64
35	17	50	*41*	*16*	20	58	*6*	*16*	3	08
40	20	—	*47*	*04*	23	52	*7*	*04*	3	52
45	22	50	*52*	*92*	26	46	*7*	*92*	3	96
50	25	—	*58*	*80*	29	40	*8*	*80*	4	40
55	27	50	*64*	*68*	32	34	*9*	*68*	4	84
60	30	—	*70*	*56*	35	28	*10*	*56*	5	28
65	32	50	*76*	*44*	38	22	*11*	*44*	5	72
70	35	—	*82*	*32*	41	16	*12*	*32*	6	16
75	37	50	*88*	*20*	41	10	*13*	*20*	6	60
80	40	—	*94*	*08*	47	04	*14*	*08*	7	04
85	42	50	*99*	*96*	49	98	*14*	*96*	7	48
90	45	—	*105*	*84*	52	92	*15*	*84*	7	92
95	47	50	*111*	*72*	55	86	*16*	*72*	8	36
100	50	—	*117*	*60*	58	80	*17*	*60*	8	80
200	100	—	*235*	*20*	117	60	*35*	*20*	17	60
300	150	—	*352*	*80*	176	40	*52*	*80*	26	40
400	200	—	*470*	*40*	235	20	*70*	*40*	35	20
500	250	—	*588*	—	294	—	*88*	—	44	—
600	300	—	*705*	*60*	352	80	*105*	*60*	52	80
700	350	—	*823*	*20*	411	60	*123*	*20*	61	60
800	400	—	*940*	*80*	470	40	*140*	*80*	70	40
900	450	—	*1.058*	*40*	529	20	*158*	*40*	79	20
1.000	500	—	*1.176*	—	588	—	*176*	—	88	—
2.000	1.000	—	*2.352*	—	1.176	—	*352*	—	176	—
3.000	1.500	—	*3.528*	—	1.764	—	*528*	—	264	—
4.000	2.000	—	*4.704*	—	2.352	—	*704*	—	352	—
5.000	2.500	—	*5.880*	—	2.940	—	*880*	—	440	—
6.000	3.000	—	*7.056*	—	3.528	—	*1.056*	—	528	—
7.000	3.500	—	*8.232*	—	4.116	—	*1.232*	—	616	—
8.000	4.000	—	*9.408*	—	4.704	—	*1.408*	—	704	—
9.000	4.500	—	*10.584*	—	5.292	—	*1.584*	—	792	—
10.000	5.000	—	*11.760*	—	5.880	—	*1.760*	—	880	—

VIII. Tábla

d) **az értékkülönbözetnek kiszámitására a magyar vagy osztrák veretü aranyoknál.**

Arany	Pénztári érték az 1868. deczember 30-án 2747/P. M. sz. alatt kelt rendelet értelmében		Pénztári érték az 1892. deczember 28-án 90.402. sz. alatt kelt rendelet értelmében				Különbözet			
			koronaérték		osztrák érték		koronaérték		osztrák érték	
	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr	*K*	*f*	frt	kr.
1	4	80	*11*	*29*	5	64½	*1*	*69*	—	84½
2	9	60	*22*	*58*	11	29	*3*	*38*	1	69
3	14	40	*33*	*87*	16	93½	*5*	*07*	2	53½
4	19	20	*45*	*16*	22	58	*6*	*76*	3	38
5	24	00	*56*	*45*	28	22½	*8*	*45*	4	22½
6	28	80	*67*	*74*	33	87	*10*	*14*	5	07
7	33	60	*79*	*03*	39	51½	*11*	*83*	5	91½
8	38	40	*90*	*32*	45	16	*13*	*52*	6	76
9	43	20	*101*	*61*	50	80½	*15*	*21*	7	60½
10	48	00	*112*	*90*	56	45	*16*	*90*	8	45
11	52	80	*124*	*19*	62	09½	*18*	*59*	9	29½
12	57	60	*135*	*48*	67	74	*20*	*28*	10	14
13	62	40	*146*	*77*	73	38½	*21*	*97*	10	98½
14	67	20	*158*	*06*	79	03	*23*	*66*	11	83
15	72	00	*169*	*35*	84	62½	*25*	*35*	12	67½
16	76	80	*180*	*64*	90	32	*27*	*04*	13	52
17	81	60	*191*	*93*	95	96½	*28*	*73*	14	36½
18	86	40	*203*	*22*	101	61	*30*	*42*	15	21
19	91	20	*214*	*51*	107	25½	*32*	*11*	16	05½
20	96	00	*225*	*80*	112	90	*33*	*80*	16	90
21	100	80	*237*	*09*	118	54½	*35*	*49*	17	74½
22	105	60	*248*	*38*	124	19	*37*	*18*	18	59
23	110	40	*259*	*67*	129	83½	*38*	*87*	19	43½
24	115	20	*270*	*96*	135	48	*40*	*56*	20	28
25	120	00	*282*	*25*	141	12½	*42*	*25*	21	12½
26	124	80	*293*	*54*	146	77	*43*	*94*	21	97
27	129	60	*304*	*83*	152	41½	*45*	*63*	22	81½

Arany	Pénztári érték az 1868. deczember 30-án 2747/P. M. sz. alatt kelt rendelet értelmében		Pénztári érték az 1892. deczember 28-án 90.402. sz. alatt kelt rendelet értelmében				Különbözet			
			koronaérték		osztrák érték		koronaérték		osztrák érték	
	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr.
28	134	40	*316*	*12*	158	06	*47*	*32*	23	66
29	139	20	*327*	*41*	163	70½	*49*	*01*	24	50½
30	144	00	*338*	*70*	169	35	*50*	*70*	25	35
31	148	80	*349*	*99*	174	99½	*52*	*39*	26	19½
32	153	60	*361*	*28*	180	64	*54*	*08*	27	04
33	158	40	*372*	*57*	186	28½	*55*	*77*	27	88½
34	163	20	*383*	*86*	191	93	*57*	*46*	28	73
35	168	00	*395*	*15*	197	57½	*59*	*15*	29	52½
36	172	80	*406*	*44*	203	22	*60*	*84*	30	42
37	177	60	*417*	*73*	208	86½	*62*	*53*	31	26½
38	182	40	*429*	*02*	214	51	*64*	*22*	32	11
39	187	20	*440*	*31*	220	15½	*65*	*91*	32	95½
40	192	00	*451*	*60*	225	80	*67*	*60*	33	80
41	196	80	*462*	*89*	231	44½	*69*	*29*	34	64½
42	201	60	*474*	*18*	237	09	*70*	*98*	35	49
43	206	40	*485*	*47*	242	73½	*72*	*67*	36	33½
44	211	20	*496*	*76*	248	38	*74*	*36*	37	18
45	216	00	*508*	*05*	254	02½	*76*	*05*	38	02½
46	220	80	*519*	*34*	259	67	*77*	*74*	38	87
47	225	60	*530*	*63*	265	31½	*79*	*43*	39	71½
48	230	40	*541*	*92*	270	96	*81*	*12*	40	56
49	235	20	*553*	*21*	276	60½	*82*	*81*	41	40½
50	240	00	*564*	*50*	282	25	*84*	*50*	42	25
51	244	80	*575*	*79*	287	89½	*86*	*19*	43	09½
52	249	60	*587*	*08*	293	54	*87*	*88*	43	94
53	254	40	*598*	*37*	299	18½	*89*	*57*	44	78½
54	259	20	*609*	*66*	304	83	*91*	*26*	45	63
55	264	00	*620*	*95*	310	47½	*92*	*85*	46	47½
56	268	80	*632*	*24*	316	12	*94*	*64*	47	32
57	273	60	*643*	*53*	321	76½	*96*	*33*	48	16½
58	278	40	*654*	*82*	327	41	*98*	*02*	49	01

Arany	Pénztári érték az 1868. deczember 30-án 2747/P. M. sz. alatt kelt rendelet értelmében		Pénztári érték az 1892. deczember 28-án 90.402. sz. alatt kelt rendelet értelmében				Különbözet			
			koronaérték		osztrák érték		koronaérték		osztrák érték	
	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr.
59	283	20	*666*	*11*	333	05½	*99*	*71*	49	85½
60	288	00	*677*	*40*	338	70	*101*	*40*	50	70
61	292	80	*688*	*69*	344	34½	*103*	*09*	51	54½
62	297	60	*699*	*98*	349	99	*104*	*78*	52	39
63	302	40	*711*	*27*	355	63½	*106*	*47*	53	23½
64	307	20	*722*	*56*	361	28	*108*	*16*	54	08
65	312	00	*733*	*85*	366	92½	*109*	*85*	54	92½
66	316	80	*745*	*14*	372	57	*111*	*54*	55	77
67	321	60	*756*	*43*	378	21½	*113*	*23*	56	61½
68	326	40	*767*	*72*	383	86	*114*	*92*	57	46
69	331	20	*779*	*01*	389	50½	*116*	*61*	58	30½
70	336	00	*790*	*30*	395	15	*118*	*30*	59	15
71	340	80	*801*	*59*	400	79½	*119*	*99*	59	99½
72	345	60	*812*	*88*	406	64	*121*	*68*	60	84
73	350	40	*824*	*17*	412	08½	*123*	*37*	61	68½
74	355	20	*835*	*46*	417	73	*125*	*06*	62	53
75	360	00	*846*	*75*	423	37½	*126*	*75*	63	37½
76	364	80	*858*	*04*	429	02	*128*	*44*	64	22
77	369	60	*869*	*33*	434	66½	*130*	*13*	65	06½
78	374	40	*880*	*62*	440	31	*131*	*82*	65	91
79	379	20	*891*	*91*	445	95½	*133*	*51*	66	75½
80	384	00	*903*	*20*	451	60	*135*	*20*	67	60
81	388	80	*914*	*49*	457	24½	*136*	*89*	68	44½
82	393	60	*925*	*78*	462	89	*138*	*58*	69	29
83	398	40	*937*	*07*	468	53½	*140*	*27*	70	13½
84	403	20	*948*	*36*	474	18	*141*	*96*	70	98
85	408	00	*959*	*65*	479	82½	*143*	*65*	71	82½
86	412	80	*970*	*94*	485	47	*145*	*34*	72	67
87	417	60	*982*	*23*	491	11½	*147*	*03*	73	51½
88	422	40	*993*	*52*	496	76	*148*	*72*	74	36
89	427	20	*1.004*	*81*	502	40½	*150*	*41*	75	20½

Arany	Pénztári érték az 1868. deczember 30-án 2747/P. M. sz. alatt kelt rendelet értelmében		Pénztári érték az 1892. deczember 28-án 90.402. sz. alatt kelt rendelet értelmében				Különbözet			
			koronaérték		osztrák érték		koronaérték		osztrák érték	
	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr.
90	432	00	*1.016*	*10*	508	05	*152*	*10*	76	05
91	436	80	*1.027*	*39*	513	69½	*153*	*79*	76	89½
92	441	60	*1.038*	*68*	519	34	*155*	*48*	77	74
93	446	40	*1.049*	*97*	524	98½	*157*	*17*	78	58½
94	451	20	*1.061*	*26*	530	63	*158*	*86*	79	43
95	456	00	*1.072*	*55*	536	27½	*160*	*55*	80	27½
96	460	80	*1.083*	*84*	541	92	*162*	*24*	81	12
97	465	60	*1.095*	*13*	547	56½	*163*	*93*	81	96½
98	470	40	*1.106*	*42*	553	21	*165*	*62*	82	81
99	475	20	*1.117*	*71*	558	85½	*167*	*31*	83	65½
100	480	00	*1.129*	*00*	564	50	*169*	*00*	84	50
200	960	—	*2.258*	—	1.129	—	*338*	—	169	—
300	1.440	—	*3.387*	—	1.693	50	*507*	—	253	50
400	1.920	—	*4.516*	—	2.258	—	*676*	—	338	—
500	2.400	—	*5.645*	—	2.822	50	*845*	—	422	50
600	2.880	—	*6.774*	—	3.387	—	*1.014*	—	507	—
700	3.360	—	*7.903*	—	3.951	50	*1.183*	—	591	50
800	3.840	—	*9.032*	—	4.516	—	*1.352*	—	676	—
900	4.320	—	*10.161*	—	5.080	50	*1.521*	—	760	50
1.000	4.800	—	*14.290*	—	5.645	—	*1.690*	—	845	—
2.000	9.600	—	*22.580*	—	11.290	—	*3.380*	—	1.690	—
3.000	14.400	—	*33.870*	—	16.935	—	*5.070*	—	2 535	—
4.000	19.200	—	*45.160*	—	22.580	—	*6.760*	—	3.380	—
5.000	24.000	—	*56.450*	—	28.225	—	*8.450*	—	4 225	—
6.000	28.800	—	*67.740*	—	33.870	—	*10.140*	—	5.070	—
7.000	33.600	—	*79.030*	—	39.515	—	*11.830*	—	5.915	—
8.000	38.400	—	*90.320*	—	45.160	—	*13.520*	—	6.760	—
9.000	43.200	—	*101.610*	—	50.805	—	*15.210*	—	7.605	—
10.000	48.000	—	*112.900*	—	56.450	—	*16.900*	—	8.450	—

IX. Tábla

a koronaérték arany érméi fizető értékének átszámitására, aranyforintokra és osztrák értékre.

Átszámitási érték: 20 korona = 8·40 aranyforint, 20 korona = o. é. 10 frt.

Korona	Fizetési érték aranyforintokra szóló fizetési kötelezettségek teljesitésénél az 1892. évi XIX. törvényczikk értelmében	Fizetési érték osztrák értékben az 1892. évi XVII. t.-czikk értelmében	
		osztrák érték	
	aranyforint	frt	kr
10	*4·20*	5	—
20	*8·40*	10	—
30	*12·60*	15	—
40	*16·80*	20	—
50	*21·—*	25	—
60	*25·20*	30	—
70	*29·40*	35	—
80	*33·60*	40	—
90	*37·80*	45	—
100	*42·—*	50	—
200	*84·—*	100	—
300	*126·—*	150	—
400	*168·—*	200	—
500	*210·—*	250	—
600	*252·—*	300	—
700	*294·—*	350	—
800	*336·—*	400	—
900	*378·—*	450	—
1.000	*420·—*	500	—
2.000	*840·—*	1.000	—
3.000	*1.260·—*	1.500	—
4.000	*1.680·—*	2.000	—
5.000	*2.100·—*	2.500	—
6.000	*2.520·—*	3.000	—
7.000	*2.940·—*	3.500	—
8.000	*3.360·—*	4.000	—
9.000	*3.780·—*	4.500	—
10.000	*4.200·—*	5.000	—

X.

a határvámfizetéseknél elfogadható aranyérmék

Átszámitási arány: 20 korona = 8·40 aranyforint, 20 frank = 8 arany-

Darab	Koronaértékbeli aranyérmék								Frankosok					
	20 koronás = 8·40				10 koronás = 4·20				20 frankos = 8		10 frankos = 4		5 frankos = 2	
	aranyforint		koronaértékben		aranyforint		koronaértékben		aranyforint		aranyforint		aranyforint	
	frt	kr.	K	f	frt	kr.	K	f	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
1	8	40	*20*	–	4	20	*10*	—	8	—	4	—	2	—
2	16	80	*40*	—	8	40	*20*	—	16	—	8	—	4	—
3	25	20	*60*	—	12	60	*30*	—	24	—	12	—	6	—
4	33	60	*80*	—	16	80	*40*	—	32	—	16	—	8	—
5	42	—	*100*	—	21	—	*50*	—	40	—	20	—	10	—
6	50	40	*120*	—	25	20	*60*	—	48	—	24	—	12	—
7	58	80	*140*	–	29	40	*70*	—	56	—	28	—	14	—
8	67	20	*160*	—	33	60	*80*	—	64	—	32	—	16	—
9	75	60	*180*	-	37	80	*90*	—	72	—	36	—	18	—
10	84	—	*200*	—	42	—	*100*	—	80	—	40	—	20	—
11	92	40	*220*	–	46	20	*110*	—	88	—	44	—	22	—
12	100	80	*240*	—	50	40	*120*	—	96	—	48	—	24	—
13	109	20	*260*	—	54	60	*130*	—	104	—	52	—	26	—
14	117	60	*280*	—	58	80	*140*	—	112	—	56	—	28	—
15	126	—	*300*	—	63	—	*150*	—	120	—	60	—	30	—
16	134	40	*320*	—	67	20	*160*	—	128	—	64	—	32	—
17	142	80	*340*	—	71	40	*170*	—	136	—	68	—	34	—
18	151	20	*360*	–	75	60	*180*	—	144	—	72	—	36	—
19	159	60	*380*	—	79	80	*190*	—	152	—	76	—	38	—
20	168	—	*400*	–	84	—	*200*	—	160	—	80	—	40	—
21	176	40	*420*	—	88	20	*210*	—	168	—	84	—	42	—
22	184	80	*440*	—	92	40	*220*	—	176	—	88	—	44	—
23	193	20	*460*	—	96	60	*230*	—	184	—	92	—	46	—
24	201	60	*480*	—	100	80	*240*	—	192	—	96	—	48	—
25	210	—	*500*	—	105	—	*250*	—	200	—	100	—	50	—
26	218	40	*520*	—	109	20	*260*	—	208	—	104	—	52	—
27	226	80	*540*	—	113	40	*270*	—	216	—	108	—	54	—
28	235	20	*560*	—	117	60	*280*	—	224	—	112	—	56	—
29	243	60	*580*	—	121	80	*290*	—	232	—	116	—	58	—
30	252	—	*600*	—	126	—	*300*	—	240	—	120	—	60	—
31	260	40	*620*	—	130	20	*310*	—	248	—	124	—	62	—
32	268	80	*640*	—	134	40	*320*	—	256	—	128	—	64	—
33	277	20	*660*	—	138	60	*330*	—	264	—	132	—	66	—
34	285	60	*680*	—	142	80	*340*	—	272	—	136	—	68	—
35	294	—	*700*	—	147	—	*350*	—	280	—	140	—	70	—

Tábla

fizető értékének átszámitására aranyforintokra.

forint, 20 márka = 9·88 aranyforint, 1 arany = 4·74 aranyforint.

Darab	Márkások						Aranyak	
	20 márkás = 9·88		10 márkás = 4·94		5 márkás = 2·47		1 arany = 4·74	
	aranyforint		aranyforint		aranyforint		aranyforint	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
1	9	88	4	94	2	47	4	74
2	19	76	9	88	4	94	9	48
3	29	64	14	82	7	41	14	22
4	39	52	19	76	9	88	18	96
5	49	40	24	70	12	35	23	70
6	59	28	29	64	14	82	28	44
7	69	16	34	58	17	29	33	18
8	79	04	39	52	19	76	37	92
9	88	92	44	46	22	23	42	66
10	98	80	49	40	24	70	47	40
11	108	68	54	34	27	17	52	14
12	118	56	59	28	29	64	56	88
13	128	44	64	22	32	11	61	62
14	138	32	69	16	34	58	66	36
15	148	20	74	10	37	05	71	10
16	158	08	79	04	39	52	75	84
17	167	96	83	98	41	99	80	58
18	177	84	88	92	44	46	85	32
19	187	72	93	86	46	93	90	06
20	197	60	98	80	49	40	94	80
21	207	48	103	74	51	87	99	54
22	217	36	108	68	54	34	104	28
23	227	24	113	62	56	81	109	02
24	237	12	118	56	59	28	113	76
25	247	—	123	50	61	75	118	50
26	256	88	128	44	64	22	123	24
27	266	76	133	38	66	69	127	98
28	276	64	138	32	69	16	132	72
29	286	52	143	26	71	63	137	46
30	296	40	148	20	74	10	142	20
31	306	28	153	14	76	57	146	94
32	316	16	158	08	79	04	151	68
33	326	04	163	02	81	51	156	42
34	335	92	167	96	83	98	161	16
35	345	80	172	90	86	45	165	90

Darab	Koronaértékbeli aranyérmék								Frankosok					
	20 koronás = 8·40				10 koronás = 4.20				20 frankos = 8		10 frankos = 4		5 frankos = 2	
	arany-forint		korona-értékben		arany-forint		korona-értékben		arany-forint		arany-forint		arany-forint	
	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
36	302	40	*720*	—	151	20	*360*	—	288	—	144	—	72	—
37	310	80	*740*	—	155	40	*370*	—	296	—	148	—	74	—
38	319	20	*760*	—	159	60	*380*	—	304	—	152	—	76	—
39	327	60	*780*	—	163	80	*390*	—	312	—	156	—	78	—
40	336	—	*800*	—	168	—	*400*	—	320	—	160	—	80	—
41	344	40	*820*	—	172	20	*410*	—	328	—	164	—	82	—
42	352	80	*840*	—	176	40	*420*	—	336	—	168	—	84	—
43	361	20	*860*	—	180	60	*430*	—	344	—	172	—	86	—
44	369	60	*880*	—	184	80	*440*	—	352	—	176	—	88	—
45	378	—	*900*	—	189	—	*450*	—	360	—	180	—	90	—
46	386	40	*920*	—	193	20	*460*	—	368	—	184	—	92	—
47	394	80	*940*	—	197	40	*470*	—	376	—	188	—	94	—
48	403	20	*960*	—	201	60	*480*	—	384	—	192	—	96	—
49	411	60	*980*	—	205	80	*490*	—	392	—	196	—	98	—
50	420	—	*1.000*	—	210	—	*500*	—	400	—	200	—	100	—
51	428	40	*1.020*	—	314	20	*510*	—	408	—	204	—	102	—
52	436	80	*1.040*	—	218	40	*520*	—	416	—	208	—	104	—
53	445	20	*1.060*	—	222	60	*530*	—	424	—	212	—	106	—
54	453	60	*1.080*	—	226	80	*540*	—	432	—	216	—	108	—
55	462	—	*1.100*	—	231	—	*550*	—	440	—	220	—	110	—
56	470	40	*1.120*	—	235	20	*560*	—	448	—	224	—	112	—
57	478	80	*1.140*	—	239	40	*570*	—	456	—	228	—	114	—
58	487	20	*1.160*	—	243	60	*580*	—	464	—	232	—	116	—
59	495	60	*1.180*	—	247	80	*590*	—	472	—	236	—	118	—
60	504	—	*1.200*	—	252	—	*600*	—	480	—	240	—	120	—
61	512	40	*1.220*	—	256	20	*610*	—	488	—	244	—	122	—
62	520	80	*1.240*	—	260	40	*620*	—	496	—	248	—	124	—
63	529	20	*1.260*	—	264	60	*630*	—	504	—	252	—	126	—
64	537	60	*1.280*	—	268	80	*540*	—	512	—	256	—	128	—
65	546	—	*1.300*	—	273	—	*650*	—	520	—	260	—	130	—
66	554	40	*1.320*	—	277	20	*660*	—	528	—	264	—	132	—
67	562	80	*1.340*	—	281	40	*670*	—	536	—	268	—	134	—
68	571	20	*1.360*	—	285	60	*680*	—	544	—	272	—	136	—
69	579	60	*1.380*	—	289	80	*690*	—	552	—	276	—	138	—
70	588	—	*1.400*	—	294	—	*700*	—	560	—	280	—	140	—
71	596	40	*1.420*	—	298	20	*710*	—	568	—	284	—	142	—
72	604	80	*1.440*	—	302	40	*720*	—	576	—	288	—	144	—
73	613	20	*1.460*	—	306	—	*730*	—	584	—	292	—	146	—
74	621	60	*1.480*	—	310	80	*740*	—	592	—	296	—	148	—
75	630	—	*1.500*	—	315	—	*750*	—	600	—	300	—	150	—
76	638	40	*1.520*	—	319	20	*760*	—	608	—	304	—	152	—
77	646	80	*1.540*	—	323	40	*770*	—	616	—	308	—	154	—
78	655	20	*1.560*	—	327	60	*780*	—	624	—	312	—	156	—
79	663	60	*1.580*	—	331	80	*790*	—	632	—	316	—	158	—
80	672	—	*1.600*	—	336	—	*800*	—	640	—	320	—	160	—

Darab	Márkások						Aranyak	
	20 márkás = 9·88 aranyforint		10 márkás = 4·94 aranyforint		5 márkás = 2·47 aranyforint		1 arany = 4·74 aranyforint	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
36	355	68	177	84	88	92	170	64
37	365	56	182	78	91	39	175	38
38	375	44	187	72	93	86	180	12
39	385	32	192	66	96	33	184	86
40	395	20	197	60	98	80	189	60
41	405	08	202	54	101	27	194	34
42	414	96	207	48	103	74	199	08
43	424	84	212	42	106	21	203	82
44	434	72	217	36	108	68	208	56
45	444	60	222	30	111	15	213	30
46	454	48	227	24	113	62	218	04
47	464	36	232	18	116	09	222	78
48	474	24	237	12	118	56	227	52
49	484	12	242	06	121	03	232	26
50	494	—	247	—	123	50	237	—
51	503	88	251	94	125	97	241	74
52	513	76	256	88	128	44	246	48
53	523	64	261	82	130	91	251	22
54	533	52	266	76	133	38	255	96
55	543	46	271	70	135	85	260	70
56	553	28	276	64	138	32	265	44
57	563	16	281	58	140	79	270	18
58	573	04	286	52	143	26	274	92
59	582	92	291	46	145	73	279	66
60	592	80	296	40	148	20	284	40
61	602	68	301	34	150	67	289	14
62	612	56	306	28	153	14	293	88
63	622	44	311	22	155	61	298	62
64	632	32	316	16	158	08	303	36
65	642	20	321	10	160	55	308	10
66	652	08	326	04	163	02	312	84
67	661	96	330	98	165	49	317	58
68	671	84	335	92	167	96	322	32
69	681	72	340	86	170	43	327	06
70	691	60	345	80	172	90	331	80
71	701	48	350	74	175	37	336	54
72	711	36	355	68	177	84	341	28
73	721	24	360	62	180	31	346	02
74	731	12	365	56	182	78	350	76
75	741	—	370	50	185	25	355	50
76	750	88	375	44	187	72	360	24
77	760	76	380	38	190	19	364	98
78	770	64	385	32	192	66	369	72
79	780	52	390	26	195	13	374	46
80	790	40	395	20	197	60	379	20

Darab	Koronaértékbeli aranyérmék								Frankosok					
	20 koronás = 8·40				10 koronás = 4·20				20 frankos = 8		10 frankos = 4		5 frankos = 2	
	arany-forint		korona-értékben		arany-forint		korona-értékben		arany-forint		arany-forint		arany-forint	
	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr	*K*	*f*	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
81	680	40	*1.620*	—	340	20	*810*	—	648	—	324	—	162	—
82	688	80	*1.640*	—	344	40	*820*	—	656	—	328	—	164	—
83	697	20	*1.660*	—	348	60	*830*	—	664	—	332	—	166	—
84	705	60	*1.680*	—	352	80	*840*	—	672	—	336	—	168	—
85	714	—	*1.700*	—	357	—	*850*	—	680	—	340	—	170	—
86	722	40	*1.720*	—	361	20	*860*	—	688	—	344	—	172	—
87	730	80	*1.740*	—	365	40	*870*	—	696	—	348	—	174	—
88	739	20	*1.760*	—	369	60	*880*	—	704	—	352	—	176	—
89	747	60	*1.780*	—	373	80	*890*	—	712	—	356	—	178	—
90	756	—	*1.800*	—	378	—	*900*	—	720	—	360	—	180	—
91	764	40	*1.820*	—	382	20	*910*	—	728	—	364	—	182	—
92	772	80	*1.840*	—	386	40	*920*	—	736	—	368	—	184	—
93	781	20	*1.860*	—	390	60	*930*	—	744	—	372	—	186	—
94	789	60	*1.880*	—	394	80	*940*	—	752	—	376	—	188	—
95	798	—	*1.900*	—	399	—	*950*	—	760	—	380	—	190	—
96	806	40	*1.920*	—	403	20	*960*	—	768	—	384	—	192	—
97	814	80	*1.940*	—	407	40	*970*	—	776	—	388	—	194	—
98	823	20	*1.960*	—	411	60	*980*	—	784	—	392	—	196	—
99	831	60	*1.980*	—	415	80	*990*	—	792	—	396	—	198	—
100	840	—	*2.000*	—	420	—	*1.000*	—	800	—	400	—	200	—

Darab	Márkások						Aranyak	
	20 márkás = 9·88		10 márkás = 4·94		5 márkás = 2·47		1 arany = 4·74	
	aranyforint		aranyforint		aranyforint		aranyforint	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
81	800	28	400	14	200	07	383	94
82	810	16	405	08	202	54	388	68
83	820	04	410	02	205	02	393	42
84	829	92	414	96	207	48	398	16
85	839	80	419	90	209	95	402	90
86	849	68	424	84	212	42	407	64
87	859	56	429	78	214	89	412	38
88	869	44	434	72	217	36	417	12
89	879	32	439	66	219	83	421	86
90	889	20	444	60	222	30	426	60
91	899	08	449	54	224	77	431	34
92	908	96	454	48	227	24	436	08
93	918	84	459	42	229	71	440	82
94	928	72	464	36	232	18	445	56
95	938	60	469	30	234	65	450	30
96	948	48	474	24	237	12	455	04
97	958	36	479	18	239	59	459	78
98	968	24	484	12	242	06	464	52
99	978	12	489	06	244	53	469	26
100	988	—	494	—	247	—	474	—

Táblák

a határvám-fizetéseknél elfogadható aranyérmék tarifa-értéke és az 1892. deczember 28-án 90.402. sz. alatt kiadott rendelettel meghatározott pénztári értéke közötti különbözet kiszámitására.

XI. Tábla

a) **az értékkülönbözetnek kiszámitására a koronaérték aranyérméinél.**

Korona	Fizető érték aranyforintokra szóló fizetési kötelezettségek teljesitésénél az 1892. évi XIX. t.-cz. értelmében	Fizető érték osztrák értékben az 1892. évi XVII. t.-cz. értelmében		Különbözet			
		osztrák érték		koronaérték		osztrák érték	
	aranyforint	frt	kr.	K	f	frt	kr.
10	4·20	5	—	*1*	*60*	—	80
20	8·40	10	—	*3*	*20*	1	60
30	12·60	15	—	*4*	*80*	2	40
40	16·80	20	—	*6*	*40*	3	20
50	21·—	25	—	*8*	—	4	—
60	25·20	30	—	*9*	*60*	4	80
70	29·40	35	—	*11*	*20*	5	60
80	33·60	40	—	*12*	*80*	6	40
90	37·80	45	—	*14*	*40*		20
100	42·—	50	—	*16*	—	8	—
200	84·—	100	—	*32*	—	16	—
300	126·—	150	-	*48*	—	24	—
400	168 —	200	—	*64*	—	32	—
500	210·—	250	—	*80*	-	40	—
600	252·—	300	—	*96*	—	48	—
700	294·—	350	—	*112*	—	56	—
800	336·—	400	—	*128*	—	64	—
900	378·—	450	—	*144*	—	72	—
1.000	420·—	500	—	*160*	-	80	—
2.000	840·—	1.000	—	*320*	—	160	—
3.000	1.260·—	1.500	—	*480*	—	240	—
4.000	1.680·—	2.000	—	*640*	—	320	—
5.000	2.100·—	2.500	—	*800*	—	400	-
6.000	2.520·—	3.000	—	*960*	—	480	—
7.000	2.940·—	3.500	—	*1.120*	—	560	—
8.000	3.360·—	4.000	—	*1.280*	—	640	—
9.000	3.780·—	4.500	—	*1.440*	—	720	—
10.000	4.200·—	5.000	—	*1.600*	—	800	—

XII. Tábla

***b)* az értékkülönbözetnek megállapitására a frankérték aranyérméinél.*)**

Frank	Tarifaérték az 1878. deczember 23-án 71.914. sz. alatt kelt rendelet szerint	Pénztári érték az 1892. évi deczember 28-án 90.402. sz. alatt kelt rendelet szerint				Különbözet			
		koronaérték		osztrák érték		koronaérték		osztrák érték	
	aranyforint	*K*	*f*	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr.
5	2	*4*	*76*	2	38	—	*76*	—	38
10	4	*9*	*52*	4	76	*1*	*52*	—	76
15	6	*14*	*28*	7	14	*2*	*28*	1	14
20	8	*19*	*04*	9	52	*3*	*04*	1	52
25	10	*23*	*80*	11	90	*3*	*80*	1	90
30	12	*28*	*56*	14	28	*4*	*56*	2	28
35	14	*33*	*32*	16	66	*5*	*32*	2	66
40	16	*38*	*08*	19	04	*6*	*08*	3	04
45	18	*42*	*84*	21	42	*6*	*84*	3	42
50	20	*47*	*60*	23	80	*7*	*60*	3	80
55	22	*52*	*36*	26	18	*8*	*36*	4	18
60	24	*57*	*12*	28	56	*9*	*12*	4	56
65	26	*61*	*88*	30	94	*9*	*88*	4	94
70	28	*66*	*64*	33	32	*10*	*64*	5	32
75	30	*71*	*40*	35	70	*11*	*40*	5	70
80	32	*76*	*16*	38	08	*12*	*16*	6	08
85	34	*80*	*92*	40	46	*12*	*92*	6	46
90	36	*85*	*68*	42	84	*13*	*68*	6	84
95	38	*90*	*44*	45	22	*14*	*44*	7	22
100	40	*95*	*20*	47	60	*15*	*20*	7	60
200	80	*190*	*40*	95	20	*30*	*40*	15	20
300	120	*285*	*60*	142	80	*45*	*60*	22	80
400	160	*380*	*80*	190	40	*60*	*80*	30	40
500	200	*476*		238	—	*76*	—	38	—
600	240	*571*	*20*	285	60	*91*	*20*	45	60
700	280	*666*	*40*	333	20	*106*	*40*	53	20
800	320	*761*	*60*	380	80	*121*	*60*	60	80
900	360	*856*	*80*	428	40	*136*	*80*	68	40
1.000	400	*952*		476	—	*152*	—	76	—
2.000	800	*1.904*	—	952	—	*304*	—	152	—
3.000	1.200	*2.856*	—	1.428	—	*456*	—	228	—
4.000	1.600	*3.808*	—	1.904	—	*608*	—	304	—
5.000	2.000	*4.760*	—	2.380	—	*760*	—	380	—
6.000	2.400	*5.712*	—	2.856	—	*912*	—	456	—
7.000	2.800	*6.664*	—	3.332	—	*1.064*	—	532	—
8.000	3.200	*7.616*	—	3.808	—	*1.216*	—	608	—
9.000	3.600	*8.568*	—	4.284	—	*1.368*	—	684	—
10.000	4.000	*9.520*	—	4.760	—	*1.520*	—	760	—

*) **Jegyzet.** A magyar vagy osztrák arany nyolczforintos egyenlő 20 frankkal, a magyar vagy osztrák négyforintos egyenlő 10 frankkal.

XIII. Tábla

c) az értékkülönbözetnek kiszámitására a német birodalmi érték aranyérméinél.

Márka	Tarifaérték az 1878. évi deczember 28-án 71.914. sz. alatt kelt rendelet szerint	Pénztári érték az 1892. deczember 28-án 90.402. sz. alatt kelt rendelet szerint				Különbözet			
		koronaérték		osztrák érték		koronaérték		osztrák érték	
	aranyforint	*K*	*f*	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr.
5	2·47	*5*	*88*	2	94	—	*94*	—	47
10	4·94	*11*	*76*	5	88	*1*	*88*	—	94
15	7·41	*17*	*64*	8	82	*2*	*82*	1	41
20	9·88	*23*	*52*	11	76	*3*	*76*	1	88
25	12·35	*29*	*40*	14	70	*4*	*70*	2	35
30	14·82	*35*	*28*	17	64	*5*	*64*	2	82
35	17·29	*41*	*16*	20	58	*6*	*58*	3	29
40	19·76	*47*	*04*	23	52	*7*	*52*	3	76
45	22·23	*52*	*92*	26	46	*8*	*46*	4	23
50	24·70	*58*	*80*	29	40	*9*	*40*	4	70
55	27·17	*64*	*68*	32	34	*10*	*34*	5	17
60	29·64	*70*	*56*	35	28	*11*	*28*	5	64
65	32·11	*76*	*44*	38	22	*12*	*22*	6	11
70	34·58	*82*	*32*	41	16	*13*	*16*	6	58
75	37·05	*88*	*20*	44	10	*14*	*10*	7	05
80	39·52	*94*	*08*	47	04	*15*	*04*	7	52
85	41·99	*99*	*96*	49	98	*15*	*98*	7	99
90	44·46	*105*	*84*	52	92	*16*	*92*	8	46
95	46·93	*111*	*72*	55	86	*17*	*86*	8	93
100	49·40	*117*	*60*	58	80	*18*	*80*	9	40
200	98·80	*235*	*20*	117	60	*37*	*60*	18	80
300	148·20	*352*	*80*	176	40	*56*	*40*	28	20
400	197·60	*470*	*40*	235	20	*75*	*20*	37	60
500	247·—	*588*	—	294	—	*94*	—	47	—
600	296·40	*705*	*60*	352	80	*112*	*80*	56	40
700	345·80	*823*	*20*	411	60	*131*	*60*	65	80
800	395·20	*940*	*80*	470	40	*150*	*40*	75	20
900	444·60	*1.058*	*40*	529	20	*169*	*20*	84	60
1.000	494·—	*1.176*	—	588	—	*188*	—	94	—
2.000	988·—	*2.352*	—	1.176	—	*376*	—	188	—
3.000	1.482·—	*3.528*	—	1.764	—	*564*	—	282	—
4.000	1.976·—	*4.704*	—	2.352	—	*752*	—	376	—
5.000	2.470·—	*5.880*	—	2.940	—	*940*	—	470	—
6.000	2.964·—	*7.056*	—	3.528	—	*1.128*	—	564	—
7.000	3.458·—	*8.232*	—	4.116	—	*1.316*	—	658	—
8.000	3.952·—	*9.408*	—	4.704	—	*1.504*	—	752	—
9.000	4.446·—	*10.584*	—	5.292	—	*1.692*	—	846	—
10.000	4.940·—	*11.760*	—	5.880	—	*1.880*	—	940	—

XIV. Tábla

d) az értékkülönbözetnek megállapitására a magyar vagy osztrák veretü aranyoknál.

Arany	Tarifaérték az 1878. évi decz. 28-án 71.914. sz. alatt kelt rendelet szerint	Pénztári érték az 1892. deczember 28-án 90.402 sz. alatt kelt rendelet szerint				Különbözet			
		koronaérték		osztrák érték		koronaérték		osztrák érték	
	aranyforint	K	f	frt	kr.	K	f	frt	kr.
1	4·74	11	29	5	64½	1	81	—	90½
2	9·48	22	58	11	29	3	62	1	81
3	14·22	33	87	16	93½	5	43	2	71½
4	18·96	45	16	22	58	7	24	3	62
5	23·70	56	45	28	22½	9	05	4	52½
6	28·44	67	74	33	87	10	86	5	43
7	33·18	79	03	39	51½	12	67	6	33½
8	37·92	90	32	45	16	14	48	7	24
9	42·66	101	61	50	80½	16	29	8	14½
10	47·40	112	90	56	45	18	10	9	05
11	52·14	124	19	62	09½	19	91	9	95½
12	56·88	135	48	67	74	21	72	10	86
13	61·62	146	77	73	38½	23	53	11	76½
14	66·36	158	06	79	03	25	34	12	67
15	71·10	169	35	84	67½	27	15	13	57½
16	75·84	180	64	90	32	28	96	14	48
17	80·58	191	93	95	96½	30	77	15	38½
18	85·32	203	22	101	61	32	58	16	29
19	90.06	214	51	107	25½	34	39	17	19½
20	94·80	225	80	112	90	36	20	18	10
21	99·54	237	09	118	54½	38	01	19	00½
22	104·28	248	38	124	19	39	82	19	91
23	109·02	259	67	129	83½	41	63	20	81½
24	113·76	270	96	135	48	43	44	21	72
25	118·50	282	25	141	12½	45	25	22	62½
26	123·24	293	54	146	77	47	06	23	53
27	127·98	304	83	152	41½	48	87	24	43½
28	132·72	316	12	158	06	50	68	25	34
29	137·46	327	41	163	70½	52	49	26	24½
30	142·20	338	70	169	35	54	30	27	15
31	146·94	349	99	174	99½	56	11	28	05½
32	151·68	361	28	180	64	57	92	28	96
33	156·42	372	57	186	28½	59	73	29	86½
34	161·16	383	86	191	93	61	54	30	77
35	165·90	395	15	197	57½	63	35	31	67½
36	170·64	406	44	203	22	65	16	32	58
37	175·38	417	73	208	86½	66	97	33	48½
38	180·12	429	02	214	51	68	78	34	39
39	184·86	440	31	220	15½	70	59	35	29½
40	189·60	451	60	225	80	72	40	36	20

Arany	Tarifaérték az 1878. évi decz. 28-án 71.914. sz. alatt kelt rendelet szerint	Pénztári érték az 1892. deczember 28-án 90.402. sz. alatt kelt rendelet szerint				Különbözet			
		koronaérték		osztrák érték		koronaérték		osztrák érték	
	aranyforint	*K*	*f*	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr.
41	194·34	*462*	*89*	231	44½	*74*	*21*	37	10½
42	199·08	*474*	*18*	237	09	*76*	*02*	38	01
43	203·82	*485*	*47*	242	73½	*77*	*83*	38	91½
44	208·56	*496*	*76*	248	38	*79*	*64*	39	82
45	213·30	*508*	*05*	254	02½	*81*	*45*	40	72½
46	218·04	*519*	*34*	259	67	*83*	*26*	41	63
47	222·78	*530*	*63*	265	31½	*85*	*07*	42	53½
48	227 52	*541*	*92*	270	96	*86*	*88*	43	44
49	232·26	*553*	*21*	276	60½	*88*	*69*	44	34½
50	237·00	*564*	*50*	282	25	*90*	*50*	45	25
51	241·74	*575*	*79*	287	89½	*92*	*31*	46	15½
52	246·48	*587*	*08*	293	54	*94*	*12*	47	06
53	251·22	*598*	*37*	299	18½	*95*	*93*	47	96½
54	255·96	*609*	*66*	304	83	*97*	*74*	48	87
55	260·70	*620*	*95*	310	47½	*99*	*55*	49	77½
56	265·44	*632*	*24*	316	12	*101*	*36*	50	68
57	270·18	*643*	*53*	321	76½	*103*	*17*	51	58½
58	274·92	*654*	*82*	327	41	*104*	*98*	52	49
59	279.66	*666*	*11*	333	5½	*106*	*79*	53	39½
60	284·40	*677*	*40*	338	70	*108*	*60*	54	30
61	289·14	*688*	*69*	344	34½	*110*	*41*	55	20½
62	293·88	*699*	*98*	349	99	*112*	*22*	56	11
63	298·62	*711*	*27*	355	63½	*114*	*03*	57	01½
64	303·36	*722*	*56*	361	28	*115*	*84*	57	92
65	308·10	*733*	*85*	366	92½	*117*	*65*	58	82½
66	312·84	*745*	*14*	372	57	*119*	*46*	59	73
67	317·58	*756*	*43*	378	21½	*121*	*27*	60	63½
68	322·32	*767*	*72*	383	86	*123*	*08*	61	54
69	327·06	*779*	*01*	389	50½	*124*	*89*	62	44½
70	331·80	*790*	*30*	395	15	*126*	*70*	63	35
71	336·54	*801*	*59*	400	79½	*128*	*51*	64	25½
72	341·28	*812*	*88*	406	44	*130*	*32*	65	16
73	346·02	*824*	*17*	412	08½	*132*	*13*	66	06½
74	350·76	*835*	*46*	417	73	*133*	*94*	66	97
75	355·50	*846*	*75*	423	37½	*135*	*75*	67	87½
76	360·24	*858*	*04*	429	02	*137*	*56*	68	78
77	364·98	*869*	*33*	434	66½	*139*	*37*	69	68½
78	369·72	*880*	*62*	440	31	*141*	*18*	70	59
79	374·46	*891*	*91*	445	95½	*142*	*99*	71	49½
80	379·20	*903*	*20*	451	60	*144*	*80*	72	40
81	383·94	*914*	*49*	457	24½	*146*	*61*	73	30½
82	388·68	*925*	*78*	462	89	*148*	*42*	74	21
83	393·42	*937*	*07*	468	53½	*150*	*23*	75	11½
84	398·16	*948*	*36*	474	18	*152*	*04*	76	02
85	402·90	*959*	*65*	479	82½	*153*	*85*	76	92½
86	407·64	*970*	*94*	485	47	*155*	*66*	77	83

Arany	Tarifaérték az 1878. évi decz. 28-án 71.914. sz. alatt kelt rendelet szerint	Pénztári érték az 1892. deczember 28-án 90.402. sz. alatt kelt rendelet szerint				Különbözet			
		koronaérték		osztrák érték		koronaérték		osztrák érték	
	aranyforint	*K*	*f*	frt	kr.	*K*	*f*	frt	kr.
87	412·38	*982*	*23*	491	11½	*157*	*47*	78	73½
88	417·12	*993*	*52*	496	76	*159*	*28*	79	64
89	421·86	*1.004*	*81*	502	40½	*161*	*09*	80	54½
90	426·60	*1.016*	*10*	508	05	*162*	*90*	81	45
91	431·34	*1.027*	*39*	513	69½	*164*	*71*	82	35½
92	436·08	*1.038*	*68*	519	34	*166*	*52*	83	26
93	440·82	*1.049*	*97*	524	98½	*168*	*33*	84	16½
94	445·56	*1.061*	*26*	530	63	*170*	*14*	85	07
95	450·30	*1.072*	*55*	536	27½	*171*	*95*	85	97½
96	455·04	*1 083*	*84*	541	92	*173*	*76*	86	88
97	459·78	*1.095*	*13*	547	56½	*175*	*57*	87	78½
98	464·52	*1.106*	*42*	553	21	*177*	*38*	88	69
99	469·26	*1.117*	*71*	558	85½	*179*	*19*	89	59½
100	474·—	*1.129*	—	564	50	*181*	—	90	50
200	948·—	*2.258*	—	1.129	—	*362*	—	181	—
300	1.422·—	*3.387*	—	1.693	50	*543*	—	271	50
400	1.896·—	*4.516*	—	2.258	—	*724*	—	362	—
500	2.370·—	*5.645*	—	2.822	50	*905*	—	452	50
600	2.844·—	*6.774*	—	3.387	—	*1.086*	—	543	—
700	3.318·—	*7.903*	—	3.951	50	*1.267*	—	633	50
800	3 792·—	*9.032*	—	4.516	—	*1.448*	—	724	—
900	4.226·—	*10.161*	—	5.080	50	*1.629*	—	814	50
1.000	4.740·—	*11.290*	—	5.645	—	*1.810*	—	905	—
2.000	9.480·—	*22.580*	—	11.290	—	*3.620*	—	1.810	—
3.000	14.220·—	*33.870*	—	16.935	—	*5.430*	—	2.715	—
4.000	18.960·—	*45.160*	—	22 580	—	*7.240*	—	3 620	—
5.000	23·700·—	*56.450*	—	28.225	—	*9.050*	—	4.525	—
6.000	28.440·—	*67.740*	—	33.800	—	*10.860*	—	5.430	—
7.000	33.180·—	*79.030*	—	39.515	—	*12.670*	—	6.335	—
8.000	37.920 —	*90.320*	—	45.160	—	*14.480*	—	7.240	—
9.000	42.660·—	*101.610*	—	50.805	—	*16.290*	—	8.145	—
10.000	47.400·—	*112.900*	—	56.450	—	*18.100*	—	9.050	—

29.

A m. kir. pénzügyministernek 45.065/1892. számú körrendelete,

a váltókövetelésekből eredő kamatjövedelem után kivetendő tőkekamatadó tárgyában.

Több kereskedelmi és iparkamara az iránt emelt panaszt, hogy a nem kamatozó váltókövetelések után is kivettetik a tőkekamatadó.

Ily panaszok megelőzése és egyöntetű eljárás elérése végett a következőket rendelem:

Minthogy azokban a jegyzékekben, melyeket a kir. biróságok az előttük beperesitett és telekkönyvileg nem biztositott váltókövetelésekre vonatkozólag havonkint a kir. pénzügyigazgatóságokhoz beküldenek, semmi oly ismérv nem foglaltatik, melynek alapján a kereskedelmi váltókat a tőkeelhelyezés czéljából kibocsátott váltóktól megkülönböztetni lehetne: meghagyom a kir. pénzügyigazgatóságoknak (kir. adófelügyelőnek), hogy ezen váltókövetelések kamatjövedelmeit csakis abban az esetben vonják tőkekamatadó és megfelelő általános jövedelmi pótadó alá, ha az e részben felhivandó váltótulajdonos a beperesitett követeléseknek kereskedelmi váltón alapuló természetét esetről-esetre igazolni nem képes.

Budapesten, 1893. évi január hó 29-én.

Wekerle, s. k.

30.

A m. kir. pénzügyministernek 9040. számú körrendelete,

mely szerint az 1893. évre kivetett házadó érvénynyel bir az 1894. és 1895. évekre is.

A közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-cz. 11. §-ának 3. *a)* pontja értelmében a házadó három év tartamára való érvénynyel lévén kivetendő, felmerült kételyek eloszlatása végett kijelentem, hogy az 1892. évi október hó 19-én 73.094. szám alatt kelt rendelet*) 3-ik pontjának megfelelőleg, 1893. évre kivetett házbér- és házosztály-adó — az 1883. évi XLIV. t.-cz. 12. §-ában megállapitott megszoritásokkal — az 1894. és 1895. évekre is érvénynyel bir.

Budapesten, 1893. évi február hó 5-én.

Wekerle, s. k.

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1892. évf. 2881. lap.

31.

A m. kir. pénzügyministernek 13.426. számú körrendelete,

gyógyászati czélokból a gyógyszerészek részére adómentes felhasználásra engedélyezhető évenkinti szeszmennyiség átalányozása, és egyes szereknek adómentesen beszerzett nem-denaturált szeszből való előállitásának eltiltása tárgyában.

A szeszadóról szóló 1888. évi XXIV. t.-cz. 106. §-a alapján az osztrák cs. kir. pénzügyministerrel egyetértőleg rendelem, a mint következik:

I. Adómentes nem denaturált szesz gyógyászati czélokra, az adómentes használatra szánt szesz tárgyában a szeszadótörvény végrehajtása iránti utasitás E. mellékletében kiadott szabályzat IV. 9. pontjában foglalt feltételek mellett átalányképen jövőre legfeljebb az alább meghatározott mennyiségben engedélyezhető:

1. 10.000 lélekszámot meg nem haladó községekben levő gyógyszerészek részére 2 hektoliter alkoholmennyiség;

2. 10.000 lélekszámot meghaladó, de 50.000 lélekszámot meg nem haladó községekben lévő gyógyszerészek részére 4 hektoliter alkoholmennyiség;

3. 50.000 lélekszámot meghaladó községekben lévő gyógyszerészek részére 6 hektoliter alkoholmennyiség.

A pénzügyministerium fentartja magának, hogy látogatottabb fürdőhelyekre nézve, a beigazolt szükséglet esetében, az átalányozást esetről-esetre, a gyógyszertár szék-

helyén levő lakosság számára való tekintet nélkül is, azonban csakis a 6 hektoliterben megállapitott legnagyobb mennyiség mérvéig engedélyezze.

Az igy megszabott alkoholmennyiségek ama legnagyobb mennyiségeknek tekintendők, melyeknek keretében a laboratorium-könyv alapján kimutatott évi szükséglet arányában gyógyászati czélokból adómentes felhasználásra az egy évi átalány meghatározandó.

Az évi szükségletnek átalányképen való meghatározása esetében is kötelesek a gyógyszerészek a pénzügyi közegeknek a laboratorium-könyvekbe való betekintést megengedni.

Ha egyes gyógyszerészek gyógyászati czélokra adómentes nem denaturált szeszt nagyobb mennyiségben szükségelnek, mint a mely mennyiség a gyógyszertár székhelyére való tekintettel, a fentebbiek szerint legnagyobb mennyiségként meg van szabva, és ha az illető gyógyszerész az átalánykép való engedélyezés igénybe vehetése czéljából önként meg nem elégednék a székhelyének megfelelő legnagyobb mennyiséggel: ez esetben az illető legnagyobb mennyiséget meghaladó alkoholmennyiség adómentes felhasználásra az átalányozás kizárásával, az idézett szabályzat IV. 1—8. pontjaiban foglalt határozmányok pontos betartásának és a 6. pontban előirt feljegyzés szabatos vezetésének kötelezettsége, valamint azon további feltétel mellett engedélyezhető, hogy az évi szükséglet hitelt érdemlő módon kimutattatik, illetőleg igazoltatik.

II. A nem denaturált szesznek a gyógyszertárakban történő adómentes felhasználásánál megkülönböztetendők:

a) a gyógyszerek (pharmaceuticus szerek), vagyis az olyan szerek, melyeknek tartása és eladása, tekintet nélkül arra, vajjon azok a magyar gyógyszerkönyvben fel vannak-e véve vagy sem, csakis gyógyszertárakban van megengedve; és

b) olyan szerek, melyek a gyógyszertárakon kivül is eladásra kerülnek.

A gyógyszerekre nézve alkalmazást nyernek az adómentes használatra szánt szesz tárgyában kiadott szabályok I. 1. pontja második bekezdésében, valamint az 1890. évi junius hó 20-án 70.094. szám alatt kiadott körrendelet ama határozmányai, melyekhez képest a gyógyszerészeknek nincsen megengedve, hogy az adómentesen beszerzett nem denaturált szeszt olyan készitmények előállitására használják fel, melyek tisztán vagy felhigitott állapotban emberi élvezetre is alkalmasak. E határozmány értelmében a magyar hivatalos gyógyszerkönyvben felvett gyógyszerek közül a következők:

1. tinctura absynthii composita,
2. tinctura cinnamomi.
3. tinctura chinae composita,
4. tinctura chinae simplex — adómentesen beszerzett szeszből elő nem állithatók és pedig tekintet nélkül arra, hogy azokat orvosi vény alapján vagy a nélkül szolgáltatják ki.

A magyar hivatalos gyógyszerkönyvben fel nem vett gyógyszerekre nézve fentartja magának a pénzügyminister, hogy kétség esetén, egyetértőleg a m. kir. belügyminister urral, határozzon a felett: vajjon azok élvezeti czikkek gyanánt használhatók-e vagy sem. Egyelőre a következő szereknek: Spiritus anisi, Spiritus carvi, Spiritus juniperi, Spiritus menthae piperitae, Tinctura aurantii corticis, Tinctura calami aromatici (Tinctura acori) és Tinctura vanillae, az adómentesen beszerzett nem denaturált szeszből való készitése már most eltiltatik.

A mi ama szereket illeti, melyeknek kézi elárusitása nem tartatott kizárólag a gyógyszerészek részére fenn:

ezekre nézve szabályként áll az, hogy ezen szerek a gyógyszerészek által adómentesen beszerzett szeszből egyáltalán elő nem állithatók.

Ezek közé számitandók a diaeteticus szerek, mint pl. gyomorcseppek, keserű tinctura (gyomortinctura stb.) és mindennemű cosmeticus szerek, mint pl. szájvizek, fogcseppek, a mennyiben azok nem rendes orvosi vény utján, tehát nem az egyes alkatrészek mennyiségének megjelölése mellett, hanem csak a szokásos elnevezés megjelölésével, mint pl. anatherin-szájviz, Popp-féle szájviz, Botot-féle szájviz stb. rendeltetnek.

A gyógyászati czélokra adómentesen felhasználható évi alkoholmennyiségek megállapitásánál, vagyis a vonatkozó feljegyzésnek és a laboratorium-könyvnek e czélból történő megvizsgálása alkalmával kihasitandók azok a szeszmennyiségek, melyek a fenti tilalom alá eső szerek előállitására lettek felhasználva.

Budapesten, 1893. évi február hó 21-én.

A minister helyett:

Márffy Ágost, s. k.
h. államtitkár

32.

A m. kir. pénzügyminister által 13.031. szám alatt kiadott szabályzat,

a galván úton aranyozott valódi huzalok, fonadékok és az ezekből előállitott készárúk arany tartalmának ellenőrzésére vonatkozólag.

(A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok cs. kir. pénzügyministerével egyetértőleg megállapitva.)

1. §.

A galván úton aranyozott valódi huzalok és fonadékok arany tartalmának ellenőrzése a tűzi úton megaranyozottaktól eltérőleg utólagosan történik és kötelesek a huzal (paszomány) gyárosok a galván úton megaranyozott valódi huzalokat és fonadékokat csürlőkre felgombolyitva finomsági tartalmuk megvizsgálása és megjelölés végett a fémjelző hivatalnak bemutatni.

Azok a huzalgyárosok, kik a galván úton aranyozott huzalokat és fonadékokat maguk dolgozzák fel készárúkká (sujtás, paszomány, zsinór és egyéb fonott, illetőleg szövött árú), az illetékes fémjelző hivatal által külön engedély mellett feljogosithatók, hogy sürgős megrendelések esetén s megfelelő fémhitelesitett huzalanyagkészlet hiányában a kizárólag e czélra előállitott huzal és fonadék egy részét a fémjelző hivatalnál való bemutatás, illetőleg fémjeleztetés nélkül is feldolgozhassák;

teljes felelősséggel tartoznak azonban, hogy az ekként feldolgozott huzalanyag aranytartalma mindenkor eléri a törvényszabta legalsóbb finomsági fokozatot.

Kötelesek egyszersmind az emlitett kivételes engedélylyel ellátott iparvállalatok a nem fémjelzett huzalok és fonadékok feldolgozását a rendes üzemből teljesen elkülönitett helyiségekben eszközöltetni, és ebbeli szándékukat a munka megkezdése előtt legalább 24 órával az illetékes fémjelző hivatalnak esetről-esetre bejelenteni.

Elkülönitett helyiségek és berendezések hiányában megengedhető, hogy a nem fémjelzett huzalanyagnak gépekkel való feldolgozása a rendes üzemi helyiségekben, de hivatalosan megjelölt s megszámozott gépeken történhessék; köteles lévén ez esetben a gyáros a bejelentés alkalmával pontosan kijelölni azokat a gépeket, melyeken a munkát végezni kivánja.

A bejelentés az illető vállalat költségén rövid úton (akár szóbelileg, akár irásbelileg) történhetik, ha az illetékes fémjelző hivatal helyben van; különben pedig távirat által foganatositandó. E bejelentést, előbbi esetben a fémjelző hivatal irásbelileg igazolja, utóbbi esetben távirdai vevény szolgál igazolvány gyanánt.

A fémjelző hivatalnak jogában áll, egyes iparvállalatoknak az emlitett engedélyhez egyéb feltételeket is szabni, különösen pedig a fémhitelesités mellőzésével feldolgozható huzal és fonadék maximális mennyiségét (pl. a feldolgozott összes huzalanyagoknak negyedével, felével) megállapitani.

Nemcsak joga, hanem szigorú kötelessége a fémjelző hivatalnak a szemletartásra vonatkozólag érvényben levő szabályok (fémjelzési törvény 65. és 72. §.) alkalmazásával a fémhitelesités nélkül munkába vett huzalok és fonadékok finomságát ellenőrizni, és e szerint a szövő-

székeken s egyéb gépeken előtalált huzalanyag, valamint az abból készitett vagy munka alatt levő árúk finomsági tartalmát, esetleg próbadarabkák vétele mellett megvizsgálni. Megjegyzendő azonban, hogy e vizsgálat alapján fémjelzésnek helye nincs.

Ha az emlitett kivételes engedélylyel ellátott iparvállalatok részéről a bejelentés szabályszerűen megtörtént, a nem fémjelzett huzalok feldolgozhatók, és ha a munka folyama alatt ellenőrzési szemle nem is tartatott, az előállitott gyártmányok és iparczikkek árúba bocsáthatók.

2. §.

A belföldön galván úton aranyozott huzalok és fonadékok finomsági tartalmának ellenőrzése arra szoritkozik, vajjon azok a törvényszerűleg megállapitott legalsó (hat és fél — hét ezredrész) finomsági fokot elérik-e? mely esetben a csürlők belföldön galván úton aranyozott valódi hivatalos megjelöléssel láttatnak el.

Valódi aranyozott (ezüst) huzalok és fonadékoknak gyártása $6^1/_2$ ezredrésznél kisebb aranytartalommal nincsen megengedve.

3. §.

A huzalgyárosok kötelesek valódi ezüst rúdjaikat egy centiméter vastagságig, mint eddigelé, állami, vagy pedig hivatalos zár alatt álló magánhuzal húzón hivahivatalos felügyelet alatt kinyujtani, kilogrammonkint 2 frtnyi díj lefizetése mellett; a galván úton megaranyozandó ezüst huzalok és fonadékok minden kilogramm súlya után azonban még 20 krajczárnyi ellenőrzési díj fizetendő.

Az 1. §. második és negyedik kikezdésében emlitett gyárosok ezen 20 krnyi díjt az ezüst rudak kinyujtása

alkalmával fizetendő 2 frt díjjal egyidejűleg a kinyujtott összes ezüst mennyiség után tartoznak lefizetni.

4. §.

A huzal (paszomány) gyárosoknak szabadságában áll a tüzi úton megaranyozott valódi huzalokat és fonadékokat galván úton felülaranyozni.

A hivatalos felügyelet alatt tűzi úton aranyozott és kinyujtott valódi huzalok azonban, ha galván úton történt felülaranyozás folytán, magasabb finomsági fokot értek is el, a fémjelző hivatal által e magasabb finomsági fokozatnak megfelelő jelzéssel nem lesznek ellátandók, de megengedtetik, hogy az ilyen huzalok és fonadékok a tűzi úton történt aranyozás finomsági fokát jelző számjegy mellett, »galván úton felülaranyozott« megjelöléssel elárúsittassanak.

A galván úton felülaranyozott huzalok és fonadékok utólagos vizsgálat alá nem esnek.

A valódi fonadékok egyoldalú aranyozása is megengedtetik, úgy azonban, hogy a törvényszabta legalsó finomsági fokozat szigorúan betartassék.

5. §.

A külföldről behozott valódi huzalok, fonadékok és az ezekből előállitott árúk finomságának vizsgálata (mint a 2. §-nál) arra szoritkozik, vajjon azok a megállapitott legalsó ($6^1/_2$—7 ezredrész) finomsági fokot elérik-e?

Külföldi gyártmányoknál azonban az aranyozás módszerének meghatározása az ellenőrzés tárgyát nem képezi; e szerint tehát a galván úton történt aranyozás megjelölése is mellőztetik és csak »külföldön aranyozott stb.« jelzéssel láttatnak el.

6. §.

A belföldön galván úton aranyozott huzalt és fonadékot csak oly csürlőkre felgombolyitva szabad forgalomba hozni, melyeken a huzalgyáros neve be van sütve és a felgombolyitott huzal vége ugyancsak a gyáros pecsétjével van lepecsételve.

7. §.

A hivatalos finomsági jelzés, mely a magyar koronából és »Belf. galv. aranyozott valódi« köriratból áll. a vastagabb huzalok és fonadékoknál függő ólompecséttel vékonyabbaknál pedig a gyáros pecsétje mellett lenyomott viaszk pecséttel történik.

8. §.

A külföldről behozott huzal- és fonadék-csürlők, melyeken a külföldi gyáros neve besütve, vagy a huzal végén alkalmazott pecséten kitüntetve legyen, a 7. §. szerint a külföldi huzalok és fonadékokra megállapitott jelzéssel, mely a magyar koronát ábrázolja, ezen körirattal: »Külf. aranyozott valódi« jelöltetnek meg.

9. §.

A hivatalos szemlék alkalmával különösen arra kell figyelemmel lenni, hogy a raktáron lévő összes csürlők ólomba vagy pecsétviaszba nyomott hivatalos jelzéssel és a gyáros pecsétjével ellátva legyenek, és levett ólom vagy feltört viaszk pecséttel minden nemből (tekintve a finomságot, huzalvastagságot és a fonadékok különféle fajait) egynél több csürlőt tartani nem szabad.

Ez a megszoritás nem vonatkozik az 1. §. 2-ik és 4-ik kikezdésében emlitett gyártási helyiségekben feldolgozás végett tartott csürlőkre.

10. §.

A huzalgyáros, ki galván úton aranyozott, illetőleg tüzi és galván úton aranyozott valódi huzalt állit elő, köteles a termelt huzalokról és fonadékokról hivatalos ellenőrzés mellett hiteles könyvet vezetni.

Ennek szigorú betartására azok a gyárosok is köteleztetnek, kik az 1. §-ban emlitett külön engedélylyel birnak. Ezek a könyvbe minden egyes alkalommal bevezetni tartoznak: a fémhitelesités nélkül munkába vett galván úton aranyozott valódi huzal és fonadéknak mennyiségét, az előirt bejelentés foganatositásának időpontját (napját, óráját) és azon czéget, vagy fél nevét, kitől a sürgős megrendelést vették.

11. §.

Ha a fémjelző hivatalnál csürlőkre felgombolyitva fémhitelesités és jelzés végett bemutatott, galván úton aranyozott valódi huzalok és fonadékok finomsági tartalma a törvényszerű legalsó fokozatot sem éri el, abban az esetben a belföldön előállitott huzalok és fonadékokkal a fémjelzési törvény 30-ik és 31-ik §-aiban, a külföldről behozott huzalokkal és fonadékokkal pedig a fémjelzési törvény 61-ik és 62-ik §-aiban foglalt határozatok értelmében kell eljárni.

Ha a szemlék alkalmával oly csürlők találtatnak, melyek hivatalos jelzéssel ellátva nincsenek, valamint olyanok, melyek a gyáros pecsétjével lepecsételve nincsenek: azon büntetések alkalmazandók, melyek a tüzi úton aranyozott valódi huzalokra nézve [(73—79. §.) vannak megszabva.

Ha pedig az 1. §. második és negyedik kikezdésében körülirt kivételes engedélylyel ellátott gyárakban oly

valódi aranyozott huzalok és fonadékok találtatnak, melyek a törvényszabta legalsó ($6^{1}/_{2}$—7 ezredrész) finomsági fokot nem érik el: e kihágás az árú elkobzása mellett 100 forinttól 500 forintig terjedhető pénzbirsággal való büntetést és esetleg a kivételes engedély elvonását vonja maga után.

Ha e szabályzat 1. §-ában foglalt határozatok ellenére a fémhitelesités nélkül munkába vett huzalok és fonadékoknak feldolgozása nem elkülönitett helyiségekben vagy nem a hivatalosan megszámozott és a bejelentés alkalmával kijelölt gépeken történnék; ha továbbá a munka kezdetének szigorúan megkivánt bejelentése elmulasztatnék, végül, ha a gyáros a 10. §. értelmében vezetendő hiteles könyvet egyáltalán nem, vagy megbizhatlanul s nem az előirt módon vezetné, az 1. §. 2. és 4. kikezdésében körülirt engedély már az első alkalommal is elvonható, de okvetlenül elvonandó e kihágások bármelyikének ismétlődése esetén.

12. §.

Az eladáskor kiállitott számlákban a huzal vagy fonadék aranyozásának módszere (galván úton történt aranyozás) is kitüntetve legyen; ezen szabály be nem tartása a fémjelzési törvény 75. §-ában meghatározott büntetéssel sujtatik.

Jelen szabályzat 1893. évi márczius hó 1-én lép hatályba.

Budapesten, 1893. évi február hó 26-án.

A minister helyett:

Lukács László, s. k.
államtitkár.

33.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministernek 1. szám alatt ad I. Budapest fő- és székváros, ad II. valamennyi törvényhatósági joggal felruházott város közönségéhez intézett rendelete,

a mozgással járó játékoknak a hazai iskolákban és az ifjuság körében való meghonositása tárgyában.

Ad I., II. A szellemi erő nagy mértékű igénybe vétele, melyet a jelenkor követelményei az ifjuság iskolai képzésénél szükségessé tesznek, — továbbá a modern életviszonyokból származó számos egészségellenes behatás, az iskolai hatóságoknak kötelességévé teszi, hogy a fejlődő ifjuság testi nevelésére fokozott gondot és figyelmet forditsanak.

Iskolai törvényeink és szabályaink értelmében a testgyakorlat ugyan kötelező tantárgy csaknem az összes iskolákban. A tantervekben és utasitásokban gondoskodva van arról, hogy a testgyakorlatok megtalálják a megillető helyet az oktatásban. Az állam és számos más iskolafentartó elismerésre méltó áldozatkészséggel tornacsarnokokat és tornahelyeket létesitett és rendezett be, melyek lehetővé teszik az ifjuságnak egész éven át tartandó erélyes testi képzését.

Ezek az intézkedések azonban csupán a tantervszerű tornaoktatásra vonatkoznak. Napról-napra erősebbé válik

azon meggyőződés, hogy a testi nevelésről való ezen gondoskodás, bármily becses és nélkülözhetetlen, magában véve még sem elegendő arra, hogy ellensúlyozza az ifjuság iskolai szellemi igénybevételét és biztositsa a helyes irányú nevelés által követelt minden oldalú összhangzó kiképeztetést. Bizonyára nem ok nélkül az elhanyagolt testi nevelésnek tulajdonitanak oly jelenségeket, melyek az ifjuságnál aggodalmat keltő nagy mértékben mutatkoznak. Ilyenek az ifjuság természetellenes, korai érettsége, a gyermekekhez való szórakozások iránt tanusitott közömbösség, a felnőttek utánzása viselkedésben és foglalkozásokban, tiltott élvezetek hajhászása. Noha az ilyen beteges jelenségeknek okát első sorban az életben és társadalmi rendben kell keresni, mégis kétségtelen, hogy az iskolában végzett fárasztó szellemi munka, a sok helybenülés, az erélyesebb testi nevelés által gyakorolt ellensúlyozás nélkül előmozditja ama veszélyes jelenségek fejlődését és terjedését.

A külföldön tett tapasztalatok és a hivatott szakkörök véleménye szerint a mozgással járó játék azon eszköz, a mely alkalmas arra, hogy az ifjuság lankadtságát eltüntesse, testét és lelkét felfrissitse, a gyermekkoron túl is megőrizze az ifjuságnál annyira kivánatos és szükséges elfogulatlanságot és vidámságot, és távol tartsa a káros korai érettséget.

Elődeink jól ismerték a játék nagy jelentőségét. Korábbi nemzedékeknek örömét és szórakozását képezte. De a megváltozott életviszonyok a családi életet sem hagyták érintetlenül, nagyobb városokban pedig csaknem lehetetlenné tették az ifjuságra nézve, hogy ezen leginkább hozzá illő élvezetnek hódoljon. Ennek folytán mindinkább kivész a játékhoz való hajlam és az ifjuság meg van fosztva egy igen becses nevelési eszköztől.

Ily körülmények között az iskolának és a társadalomnak vált kötelességévé a mozgással járó játékot ápolni, gyakorlását lehetővé tenni s előmozditani. Főképen a nagyobb városok kedvezőtlenebb egészségügyi viszonyai között élő ifjuságnak van legégetőbben szüksége arra, hogy a szabadban való játszás által visszanyerje a szük lakásokban eltünedező testi ruganyosságot és frisseséget.

Az első teendő: megfelelő játszóhelyeket létesiteni, a hol az ifjuság szabad óráiban üdülést és szórakozást találhasson. Az idealis állapot az volna, hogy minden iskola mellett legyen játszótér. Ezt azonban nagy városokban alig lehet kivinni, miért is itt néhány közös játszótérrel kell megelégednünk. Az ily tér a tanulók számához mért terjedelemmel, tiszta levegőjü környezetben, szelek ellen védett helyen lehetőleg pázsittal boritva és fákkal árnyékolva legyen. Ne feküdjék fél óránál távolabb a gyermekek lakásaitól.

Második teendő a játszóhelyeknek kellő módon való felhasználását biztositani. E részben különféle intézkedések tehetők, legczélszerűbb azonban, ha a tanárok és tanitók fogják kezökbe venni az ügyet, az ifjuságot játékra tanitani, s a játék ideje alatt erkölcsi tekintetben felügyeletet gyakorolni. Egyelőre még a játékban való részvétel az ifjuság szabad elhatározására bizandó, s minden kényszer mellőzendő. Meg vagyok győződve arról, hogy ha meg lesz adva a mód és alkalom a játékra, akkor az iránta való kedv is csakhamar fel fog ébredni, s az ifjuság kényszer nélkül is belé fog merülni ezen neki való foglalkozásba.

Az itt felmerülő kérdésekre nézve felvilágositás nyerhető dr. *Dollinger Gyula* és *Suppan Vilmosnak* az ifjuság testi neveléséről irt jelentéseiben (Budapest, 1891. Eggenberger kiadása. Ára 80 kr.). Szándékom egyébiránt az, hogy mihelyt néhány központi helyen játszóterek fognak

rendelkezésre állani, és a játékok meghonositásával a kezdet első nehézségei le lesznek küzdve, a Németországban üdvösnek bizonyult eljárás példájára nálunk is tanárok és tanitók számára rövid ideig tartó játék-tanfolyamok rendeztessenek.

Ezúttal csak arra szoritkozom, hogy az előrebocsátottak alapján a közönség figyelmét ezen fontos ügyre irányitsam s felkérjem, hogy mindenek előtt a szükséges játszóhelyeknek mily módon való létesitését tegye megfontolás tárgyává. A tőke, melyet a közönség a játszóhelyekbe fektet, gazdagon meg fogja hozni kamatait az ifjuságnak erősebbé, egészségesebbé és erkölcsösebbé tételében. A játékkedv, melyet beoltunk az ifjuságba, áldásos hatást fog gyakorolni az egész nemzetre; hozzá fogja szoktatni a serdülő nemzedéket ahhoz, hogy a testi mozgást életszükségletnek tekintse, és űzését nélkülözhetetlennek érezze. Teljes bizalommal a közönség hazafias áldozatkészségébe, számitok arra, hogy a millennium emlékére létesiteni szándékolt intézmények sorában a játszóhelyeknek is helyet fog adni.

Ad I. Egyúttal kijelentem, hogy a közönség által a helybeli községi és állami iskolák közös használatára átengedendő egyik játszótért ugy óhajtanám felszerelni és berendezni, hogy az a fő- és székvárosban tartandó országos tornaversenyek, továbbá a meghonositani szándékolt játék-versenyek czéljaira is szolgáljon. Hajlandó vagyok ezen játszótérnek állandóan körülkeritése és üléssorokkal, karzatokkal ellátása költségeihez megfelelő államsegélylyel hozzájárulni s lehetővé tenni, hogy a millenniumi kiállitás évére tervezett országos tornaverseny már a létesitendő állandó versenytéren legyen megtartható. Felkérem a közönséget, hogy ezt a körülményt a játszóterek megválasztásánál figyelembe venni, s egyúttal az állandó ver-

senytér költségeihez való hozzájárulását is megfontolás tárgyává tenni sziveskedjék.

Ad I., II. Ezek után felkérem a közönséget, hogy ezen irányban folytatandó tárgyalásai eredményéről és a hozandó határozatokról annak idején hozzám jelentést tegyen.

Budapesten, 1893. évi február hó 7-én.

Gr. Csáky Albin, s. k.

34.

A vallás- és közoktatásügyi magyar kir. ministernek 49.561/1892. szám alatt az állami elemi iskolai tanitó- és tanitónőképezdék felügyeletével megbizott kir. tanfelügyelőkhöz intézett rendelete,

az állami tanitó- és tanitónőképző intézetekre vonatkozólag az 1890/91. tanévi állapotról fölterjesztett igazgatói zárójelentések tárgyalásából kifolyólag felmerült észrevételek tárgyában.

Az 1891. évi junius hó 5-én 24.325. szám alatt kelt rendeletem folytán az állami tanitó- és tanitónőképző intézetek 1890/91. tanévi állapotáról hozzám felterjesztett igazgatói zárójelentések beható tárgyalás alá vétetvén, az egyes intézetekre nézve felmerült észrevételeket illetőleg már külön-külön intézkedtem.

A jelentések arról tesznek tanuságot, hogy az állami képző intézetekben a tanulmányi állapot általánosságban kielégitő, hogy az összes hivatott tényezők kevés kivétellel dicséretreméltó buzgalommal és odadással azon munkálkodnak, hogy ez intézetekben ugy az elméleti, mint a gyakorlati kiképeztetés mentől magasabb szinvonalra emeltessék és tökéletessé tétessék. A jelentésekből kitünik, hogy a törvényben megszabott kellékek mindenik intézetben megvannak és ha hiányok vannak, azok nem oly természetűek, hogy a tanári testületek sikeres működését megakasztanák. Mindazonáltal azon leszek, hogy a jelen-

tésekben nyilvánult és szükségesnek elismert kivánságokat a rendelkezésemre álló eszközök mérvéhez képest teljesitsem.

A jelentések tanulmányozása alkalmával felmerült általános természetü észrevételekből kifolyólag szükségesnek látom a következőket elrendelni:

1. A képző intézetekkel kapcsolatos osztatlan gyakorló iskolákban a legtöbb helyen csak négy évfolyam van, miután kivált nagyobb városokban csak nehezen lehet találni az V. és VI. évfolyamba növendéket. Ez a körülmény a gyakorló iskolát és vele együtt a képezdei növendékek gyakorlati kiképeztetését annyiban fogyatékossá teszi, a mennyiben az utóbbiak nem kapják meg a teljes osztatlan népiskola képét és gyakorlatát, azonfelül sohasem gyakorolhatják magukat azon tantárgyak tanitásában, melyek a tanterv szerint csak az V. és VI. osztályban fordulnak elő. Ez okból felhivom a kir. tanfelügyelőséget, hasson oda, hogy a mennyiben az még meg nem történt, a gyakorló iskolában legalább az V., lehetőleg a VI. osztály is beállittassék.

2. Tapasztaltatott, hogy némely intézetnél oly folyóiratokra történik előfizetés, melyek a tanitóképzéssel és a képezdében tanitott tantárgyakkal nincsenek összefüggésben; továbbá helyenként nagy számmal járatnak jelentéktelen és az illető képezde vidékétől is távol eső tanügyi lapokat. Miután a könyvtárak gyarapitására rendelkezésre álló összegekből csak állandó becscsel biró munkák és oly folyóiratok szerzendők be, melyek a képezdei oktatásra megkivántatnak, szükségesnek látom az intézetek igazgatóinak figyelmökbe ajánlani, hogy a megrendeléseknél a legnagyobb körültekintéssel járjanak el.

3. Felhivom a kir. tanfelügyelőséget, hogy az igazgatónak hagyja meg, miszerint a könyvtár és szertárak

gondozását állandóan kisérje figyelemmel, a képezdék igazgatásáról szóló szabályrendelet 22. §-a *g)* pontja értelmében a gondozással megbizott tanárokat az őrizetükre bizott gyüjteményekről, számoltassa, s a netalán hanyag gondozásból eredt károkról az igazgatótanácsnak tegyen jelentést, mivel máskülönben az ily károkért, ha csak későn derülnek ki, az igazgató fog felelősségre vonatni.

4. Tapasztaltatott, hogy a gyakorló iskolákban sok helyt oly tankönyvek használtatnak, melyekhez nincsenek vezérkönyvek. Ezt nem lehet helyeselni, mivel ez esetben a tanitójelöltek már a képző intézetben megszokják, hogy vezérkönyvek nélkül tanitsanak, a mi a népiskolai oktatás helyes és módszeres folyamatára nincsen jó befolyással. Ennélfogva hivja fel az igazgatót, hogy a gyakorló iskolában használandó tankönyvek megválasztásánál arra ügyeljen, hogy azokhoz engedélyezett vezérkönyvek álljanak rendelkezésre, azonfelül, a mennyiben az még meg nem történt, a képezdei növendékek ne csak a gyakorló iskolában használt népiskolai tankönyvekkel, hanem egyáltalában a jobb e fajta könyvekkel, főleg a vezérkönyvekkel megismertessenek.

5. A tanitóképezdék tantervében már ki van mondva, hogy a III. és IV. osztály növendékei által tartandó gyakorlati tanitásokon és az ezeket követő megbeszéléseken lehetőleg az illető szaktanárok is jelen legyenek. Tapasztalván, hogy a tanterv ezen követelménye nincsen minden intézetben megvalósitva, szükségesnek látom ugy a tanitó-, mint a tanitónőképzők tanitótestületeit arra ezuttal figyelmeztetni.

6. Végül a kezdetben emlitett rendeletemmel kiadott utasitáshoz pótlólag kimondani kivántam, hogy az igazgatók által az intézet állapotáról teendő jelentésekben a megfelelő helyen a következő dolgokról is tétessék emlités:

a) A tanárok (tanitónők) képesitésének minősége, a tantárgy- és munkafelosztás, az egyes tanárok által ellátott heti órák összege.

b) A gyakorló iskola általános óraterve; a fennálló tantervtől való eltérések indokolása.

c) A bevégzett tananyag általános megemlitésénél főleg az okok, melyek egyik-másik rész elhagyását tették szükségessé; az irásbeli dolgozatok száma.

d) A tanulók gyakorlati kiképzésénél az egy-egy III. és IV. osztályú növendék által tartott gyakorlati tanitások száma, ugyszintén a népiskola egy-egy osztályában és tantárgyából tartott tanitások száma.

e) A tanárok elfoglaltsága az intézeten kivül.

f) Az igazgató által a tanárok leczkéin tett látogatások számszerinti kimutatása.

A mennyiben az intézet állapota nem változott, az igazgató a zárójelentésben a megelőző évről tett jelentésére hivatkozhatik; ugyszintén, ha értesitő adatott ki, nem szükséges, hogy az abban foglalt adatok a zárójelentésben ismételtessenek.

Erről a kir. tanfelügyelőséget előlidézett rendeletem kapcsán további eljárás végett azzal értesitem, hogy elvárom, miszerint a zárójelentések felterjesztése alkalmával a kir. tanfelügyelőség is elmondja az intézetben tett tapasztalatai alapján felmerülő észrevételeit.

Budapesten, 1893. évi február hó 8-án.

Gr. Csáky Albin, s. k.

35.

A vallás- és közoktatásügyi magyar kir. ministernek 55.711/1892. szám alatt valamennyi tankerületi kir. fő-igazgatósághoz intézett rendelete,

a középiskolai izraelita tanulóknak a szombat-napokon és a többi zsidó-ünnepnapokon az irás és rajzolás alól való fölmentése tárgyában.

A középiskolai izraelita tanulóknak a szombati és más ünnepnapi irás és rajzolás alól való felmentése tárgyában 1890. évi október hó 29-én 47.880. szám alatt kelt rendeletemet az eljárás egyszerűsitése czéljából oda-módositom, hogy ezentúl e felmentést mind a gymnasiumokban, mind a reáliskolákban maga az igazgató fogja megadni és pedig minden eddigi helyi megszoritás és egyéb feltétel nélkül, egyedül a szülőknek az aláirásra nézve hatóságilag igazolt irásbeli kérvénye alapján.

E mellett azonban továbbra is érvényben marad emlitett korábbi rendeletemnek azon határozata, hogy a felmentett tanuló az illető leczkeórában felmentettsége daczára jelen tartozik lenni, s ha lehetséges, pl. a mennyiségtannál, szóbeli feleletre fel is hivható, sőt a rajzolásnál mindannyiszor a rajzolandó tárgy szóbeli értelmezésére is. Ha az osztály kizárólag feladat-irással vagy rajzolással van elfoglalva s magyarázat nem fordul elő, a felmentett tanuló ez idő alatt ugyane tantárgyak elméleti

vagy értelmező leczkéiből examinálandó, vagy ismétlő tanulással tartozik foglalkozni. Minthogy szépirási óra hetenkint csak egyszer tartatik, akként kell intézkedni, hogy az ily óra szombatra ne essék. A felmentett tanulók egyéb órákon annál behatóbban vizsgálandók meg.

Miről a főigazgatóságot további eljárás végett értesitem.

Budapesten, 1893. évi február hó 15-én.

Gr. Csáky Albin, s. k.

36.

A m. kir. belügyministernek 13.808. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelete,

a maszlag elárusitásának korlátozása tárgyában.

Tapasztaltatott, hogy a maszlag, a melynek használata a halászati törvény (1888. évi XIX. t.-czikk 23. §. *e)* pontja) által tiltva van, gyakran orvhalászatra használtatik; továbbá hogy ugyanazon anyaggal a sört is hamisitani szokták.

Tekintettel arra, hogy a maszlag a benne foglalt picrotoxin folytán az erős hatású mérgekhez tartozik, a mennyiben az heves mérgezési tüneteket, sőt halált is okozhat: a felmerülhető veszélyek és szerencsétlenségek elháritása czéljából szükségesnek mutatkozik, miszerint annak elárusittatása és forgalma, a mely a kereskedésekben különben is csekély, már csak a halászati törvény tilalmának, valamint a sör meghamisittatása meggátolhatásának eredményesebb ellenőrizhetése végett is, korlátozásnak vettessék alá.

Ennélfogva a kereskedelemügyi és földmívelésügyi ministeriumokkal egyetértőleg, ugyszintén az orsz. közegészségi tanács szakvéleménye alapján ezennel elrendelem, hogy a maszlagnak csakis a droguisták által való elárusittatása engedtetik meg, s annak eltartása, elárusitása, vala-

mint kiszolgáltatása körül a mérgekre nézve fennálló szabályok a mérvadók.

Erről a törvényhatóságot tudomás és megfelelő intézkedés végett értesitem.

Budapesten, 1893. évi február hó 23-án.

A minister helyett:

B. Josika s. k.,
államtitkár.

37.

A m. kir. belügyministernek 5856. szám alatt valamennyi vármegyei törvényhatósághoz intézett körrendelete,

a fenyegető cholera-veszélylyel szemben teendő előkészületek tárgyában.

Minthogy a hazánkban ezidőszerint teljesen megszünt cholera azon körülmény folytán, hogy Oroszországban még mindig nem szünt meg teljesen, nálunk is megújulhat. kitörésének megakadályozására és terjedésének mentől szűkebb határok közé szorithatása okáért, de az ország közegészségügyének általános javitása végett is szükségesnek tartom a következőket elrendelni:

1. Mindenek felett a legerélyesebben intézkedjék a vármegye közönsége, hogy a köztisztaság előmozdittassék és folytonosan fentartassék. Névszerint pedig ügyeljen arra, hogy az utczák, lakások, udvarok s a közhelyek tiszták legyenek, városokban az árnyékszékek és pöczegödrök kora tavaszszal kitisztittassanak, s a városok szemétgödreinek tartalma hetenkint kihordassék. Falukon a trágya utczára s nyilvános helyekre le ne rakassék, s az udvarokon a kutaktól lehetőleg távol elhelyeztessék.

Miután falukon a kutakhoz itatásra járó marha annak környékét sárrá tapossa, ennek megakadályozására a kutak közvetlen környéke, a hol arra való kavics van, kikavicsolandó, a hol pedig kavics nincs, kővel, vagy téglával kiburkolandó.

A községeken átfutó utak sánczai kitisztitandók, s ezek vizeinek állandó lefolyása biztositandó.

A nyilvános helyeken, mint községházak, iskolák, vendéglők, kávéházak, korcsmák, vasuti indóházak és hajóállomások árnyékszékei éber figyelemmel kisérendők, kiválóan tisztán tartandók és a legolcsóbb s aránylag igen jó fertőtlenitő szerrel, a mésztejjel (egy kilo oltatlan mészhez apródonkint négy kilo vizet adva, s igy a meszet megoltva, sűrű mésztejet kapunk) rendesen fertőtlenitendők.

A köztisztaságnak egyik igen nagy hátránya az, hogy falukon nincs árnyékszék, s a nép még ott sem érzi annak szükségét, a hol anyagi körülményei ilyenek felállitását minden nehézség nélkül megengedik. Ez okból elrendelem, hogy azon vidékeken, a hol egyszerűbb árnyékszékek felállitására a kellő eszközök megvannak, ott az árnyékszékek felállitására a lakosságot birság terhe alatt kötelezze; a hol pedig a nép szegénységénél fogva ez egyelőre ki nem vihető, legalább minden ház udvarának legyen e czélra saját külön gödre, hogy a szükség esetén a fertőtleniteni való együtt legyen.

2. Hogy a lakások levegője tisztán tartassék, már most intézkedjék, hogy falukon minden ablak nyitható legyen, minden lakás belül tavaszszal kimeszeltessék, s következetes erélylyel igyekezzék a lakások általános javitására.

3. Kiváló gondját képezze a hatóságnak az egészséges tiszta ivóviz. Városokban a kutak be legyenek fedve, faluban pedig minden kút vas-keresztpánttal ellátott vederrel birjon, hogy senki saját edényét sem a kútba, sem a vederbe be ne márthassa. Nyilt kutak közelében a mosás szigorúan eltiltandó. A hol patakok vizét használja a lakosság ivásra vagy főzésre, ott az udvarok vizének és trágyalének a patakba való bocsátása meg nem engedhető. Hol lassabban folyó, vagy épen álló nagyobb tavak vizét használják italul, ott nagyobb számú községi kutak ásatását

rendelje el a vármegye közönsége haladék nélkül, hogy mire a melegebb évszak bekövetkezik, a szárazság beálltával veszélyessé válható állóvizek nélkülözhetők legyenek, mert bármennyire rossznak tartsa is a nép ily helyütt a kutak vizét, mégis tisztább az, mint a különben használtatni szokott állóviz, a melyben a legkülönfélébb szerves anyagok rothadnak.

Mocsaras vidékeken, hol a viz köztudomásúlag rossz, valamint ott, hol nagyobb folyók vizét használják italul, a viznek használat előtti felfőzése és kihűtése, valamint szűrése ajánlandó. Egyszerű szűrőkészülékül dupla fenekű új hordó ajánlandó, melynek felső feneke át van lyukgatva, s mely e felett tiszta kavics-, homok- és faszénréteggel van megtöltve. Csakhogy az ilyen szűrők rendkivül tisztán tartandók s a viz szűrésére szolgáló kavics, homok és faszén gyakran kimosandó és kicserélendő.

Nagyobb városok figyelmét újabb szűrőkészülékekre külön fogom felhivni.

4. A piaczi rendőrség fokozottabb erélylyel gyakorlandó, ugy az élelmi czikkek előállitásával vagy elárusitásával foglalkozó üzletek felügyelete is.

5. A vendéglők, kávéházak és korcsmák zárórájának meghatározása iránt a viszonyoknak megfelelőleg intézkedjék.

6. Éber figyelem tárgyát képezzék a vágóhidak és mészárszékek, hogy azok mindig tiszták legyenek.

Vágóhidakon a hús lemosására folyóvizet használni tilos, s ezért a hol a vágóhidnál kút még nem volna, ilyennek ásatása azonnal elrendelendő.

7. Városokban, de kisebb községekben is, hol ipart üznek, a műhelyek rendszerint nem felelnek meg a közegészség feltételeinek. Ezeket havonkint egyszer vizsgál-

tassa meg, s a talált rendetlenségek elhárítása tárgyában a legszigorúbban intézkedjék.

8. Rendkivüli fontossággal bir a rongytelepek gondos felügyelete. Ezek nyilvántartandók s folytonosan ellenőrizendők.

9. Intézkedjék a vármegye közönsége, hogy minden nagyobb, 1000 lakoson felüli községben állittassék, illetve béreltessék alkalmas helyiség az elkülönithető betegek elhelyezésére, kisebb községekben pedig legyen e czélra alkalmas ház kijelölve, a melyben az első otthon nem ápolható betegeket elhelyezni lehessen és gondoskodjék arról is, hogy e helyiségekben a kellő felszerelés és szükséges ápolási személyzet szükség esetén rögtön meglegyen.

10. Ott, hol gyógyszertár vagy közönségesebb fertőtlenitő szereket áruló üzlet nincs, gondoskodjék a hatóság, hogy oltatlan mész a község házánál készletben tartassék, hogy szükség esetén azt, illetve az abból készült mésztejet fertőtlenitésre használni lehessen.

A forró gőzzel való fertőtlenités, mely egyike a legbiztosabb fertőtlenitő módoknak, egyszerű mindenütt előállitható készülék segedelmével következő módon hajtható végre:

Nagy fémbogrács (üst) fölé akkora hordót helyezzünk, hogy annak karimája az üst szélén feküdjék s az üstöt bezárja. A hordó alsó fenekét számos lyukkal megfúrjuk, másik, felül álló fenekét kiveszszük s jól záró boritékokkal fedjük be a hordót. A hordóba rakjuk a fertőtlenitésre szánt tárgyakat (ne nagyon összetömve!), az üstöt pedig félig, kétharmadig vizzel megtöltjük s az üst alá tüzet rakunk. A hol az üst a hordón fekszik, nedves ruhával körülkötjük, hogy a hordót valamennyire lezárjuk. A mint a viz erősen forr, gőz támad, a mely keresztülmegy a hordó lyukain, a hordóban fekvő tárgyakon s felül, a

hordó fedője alól erősen előtör, fúj. Ily módon legalább $^1/_2$—$^3/_4$ óráig kell felül a gőznek áramodni, akkor a hordót leemelhetik, a tárgyakat kiszedhetik, szárithatják, szellőztethetik. Ezután a hordót csakhamar megint új tárgyakkal lehet megrakni s a desinficiálást folytatni lehet.

A hol lokomobil vagy lokomotiv van, ott ebből bocsátható gőz (felülről!) valamely alkalmas szekrénybe, hordóba, a melybe a fertőtlenitésre szánt tárgyakat raktuk; de ne feledjük, hogy a gőznek sokáig és erősen kell beáramodni s a szekrény, hordó tartalmát jól át kell járni, hogy a fertőztelenités valóban sikeres legyen. A szekrényből, hordóból ép oly erősen kell kifelé tódulni a forró gőznek $^1/_2$—$^3/_4$ órán át, a mily erősen másfelől abba belebocsátjuk.

Gőzzel desinficiálhatjuk a posztóruhát s egyéb nem mosható ruhát, a vánkosokat, tollat, a matraczokat, a matraczszőrt, paplanokat, pokróczokat, utitáskát, kendőket, irásokat, leveleket stb. Ellenben nem lehet gőzzel desinficiálni (mert megromlik) a bőrt, a prémet, enyvezett dolgokat.

11. Járványkor, járványközeledtekor, de járványmentes időben is, a közegészségügy első feltétele az orvosi segély közelsége; legyen tehát gondja a vármegye közönségének, hogy az üresedésben levő rendszeresitett orvosi állások betöltessenek. S hogy oda, a hová körorvosok nem kaphatók, szükség esetén járványorvosokat küldhessek, szólitsa fel most újból a vármegye közönsége az összes, sem hatósági, sem községi hivatalos állásban nem lévő magánorvosokat,hogy ki hajlandó közülök 8 frt napidíj (szigorlóknak és sebészeknek 6 frt), az oda- és visszautazás költségeinek megtéritése, a fuvar kiszolgáltatása és az 1876 : XIV. t.-czikk 87. §-ában a netalán hátramaradó családjának részére biztositott kedvezmény mellett, szükség esetén

járványorvosi állást vállalni? Azok jegyzékét 3 külön kimutatásban a szerint, a mint bárhol az egész országban vagy csak a törvényhatóság területén vállalkoznak járványorvosokul, nekem folyó évi márczius hó 20-áig mutassa be.

12. Végül idejekorán gondoskodjék a vármegye közönsége, hogy hullaszállitó kocsik álljanak rendelkezésre és a hullaházak megfelelő karban legyenek.

Ezek után figyelmeztetve a vármegye közönségét, hogy a mult évben 78.771. és 80.483. számok alatt kelt utasitásokban a fent elrendeltek bővebb körülirását találja, felhivom a vármegye közönségét, hogy ezen rendeletemet minden főszolgabiróval, rendezett tanácsú város polgármesterével és azok utján minden községi elöljáróval szó szerint közölje, a megyei hivatalos lapban tegye közzé és ezen rendelet értelmében haladéktalanul teljes erélylyel járjon el, utasitsa a szolgabirákat, illetve a rendezett tanácsú városok polgármestereit, mint I. foku egészségügyi hatóságokat, hogy szakközegeikkel a reájuk bizott területet bejárva, rendeleteinek foganatositásáról magának szigorú ellenőrzés által pontos meggyőződést szerezzen; a törvényhatósághoz netalán beérkezendő felebbezéseket soron kivül lehető gyorsasággal intézze el; a hanyagságot, késedelmezést vagy rosszindulatot tanusitottak ellen kérlelhetlen szigorral járjon el s azokat az 1876. évi XIV. t.-czikk, esetleg az 1879 : XL. t.-czikk értelmében vonja felelősségre; azon ügyekben pedig, melyekben egymagában anyagi erő hiányában vagy más okból kellőleg intézkedni képes nem lenne, megkeresésével egyenesen hozzám forduljon. Mindezekről pedig s névszerint az általam jelzett irányban talált hiányokról s azok mi módoni elháritásáról pontonként hozzám legkésőbb f. évi április hó 15-éig részletes és szabatos jelentést tegyen.

Végül megjegyzem, hogy a mennyiben kiküldendő

szakközegeim utján annak tudomására jutnék, hogy egyes hatósági vagy végrehajtással megbizott közegek kötelességük teljesitése körül mulasztást tanusitottak volna és szakközegem a közhelyeket, vágóhidakat piszkosaknak, a kutakat s azok környékét rendetlen állapotban levőknek, a műhelyeket túlzsufoltaknak és tisztátlanoknak találná s nem találna az első betegek elkülönitésére alkalmas helyiséget, a község házánál oltatlan meszet, a falukon nyitható ablakokat, ugy az illető mulasztó közegekkel szemben a hatáskörömbe utalt eszközök teljes szigorával fogok eljárni.

Budapesten, 1893. évi február hó 28-án.

Hieronymi, s. k.

38.

A m. kir. belügyministernek 4185. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelete,

a fogház- és elzárás-büntetés végrehajtásáról és a pénzbüntetésekből befolyó összegek felhasználásáról szóló 1892. évi XXVII. t.-czikk végrehajtása tárgyában.

A fogház- és elzárás-büntetés végrehajtásáról és a pénzbüntetésekből befolyó összegek felhasználásáról szóló 1892. évi XXVII. t.-cz. — mint arra már mult évi deczember hó 27-én 3858/kih. szám alatt kelt körrendeletemmel is a törvényhatóság figyelmét felhivtam — az 1881. évi LXVI. t.-czikk 4. §-a értelmében folyó évi január hó 3-ik napján hatályba lépett.

I. Ezen törvényczikk 1. §-a azt rendeli, hogy a közigazgatási hatóságok által megállapitott fogház- és elzárásbüntetés rendszerint a birósági fogházakban hajtassék végre, és csakis addig, mig a birósági fogházak megfelelőleg kiépittetnek, kivételképen hajtassék az végre a külön közigazgatási fogházakban.

Nehogy tehát a közigazgatási foglyoknak a birósági fogházak felügyelői által eszközlendő átvételénél esetleg nehézségek vagy zavarok forduljanak elő, a birói hatalmat gyakorló közigazgatási hatóságok ezuttal hatályosan figyelmeztetendők, hogy a fogházak és börtönök kezelése tárgyában 1874. évi 696. szám alatt kiadott szabályrendeletnek I. és II. részét módositó 1880. évi augusztus hó 9-én

2016/eln. szám alatt kelt igazságügyministeri körrendelet 3-ik, illetőleg 4. §-a értelmében — a személyes szabadság megóvásának kiváló fontosságára való tekintettel — mulhatatlanul szükséges, hogy a közigazgatási hatóságok az általuk előzetesen letartóztatott, vagy elzárás-büntetésre jogerősen elitélt egyének átkisértetése alkalmával az előzetes letartóztatást kimondó közigazgatási határozatot, vagy az elzárás-büntetést megállapitó közigazgatási itéletet a birósághoz vagy ügyészséghez hiteles kiadványban és pedig az itéletet a jogerőre emelkedési záradékkal ellátva áttegyék.

II. Az 1892. évi XXVII. t.-czikk 2. §-a elrendeli, hogy a közigazgatási hatóságok a közigazgatási úton elitéltek eltartásából a birósági fogházakban felmerült költséget a szabályrendeletileg megállapitott fejenkénti és naponkénti mennyiségben az igazságügyi tárczának megtéritik. E részben a birói hatalmat gyakorló közigazgatási hatóságok figyelmeztetendők, hogy azon letartóztatottakért, a kik a fogházi állami élelmezést nem veszik igénybe, fejenkint és naponkint tiz krajczár, azokért pedig, a kik az állami élelmezést igénybe veszik, fejenkint és naponkint huszonhat krajczár lesz az igazságügyi tárczának továbbra is — úgy, a mint eddig történt — megtéritendő és hogy ezen megtérités ezentúl is az 1880. évi 26.842/1879. számú igazságügyministeri körrendelet értelmében lesz eszközlendő.

III. Az 1892. évi XXVII. t.-czikk 3. §-a szerint jövőben mindennemű pénzbüntetések, tehát a közigazgatási hatóságok által megállapitottak összegei is — hacsak az itélet alapjául szolgált törvény, vagy ministeri, törvényhatósági és városi szabályrendelet másként nem intézkedik — az igazságügyministerium kezelése alá bocsátandók. A törvény ezen rendelkezése által a pénzbüntetések

kezelésére nézve helyreállitja azon állapotot, a mely az 1887. évi VIII. t.-czikk életbeléptét megelőzőleg fennállott. Ennélfogva a pénzbüntetések beszállitása, kezelése és elszámolása tárgyában 1887. évi 40.056. szám alatt kiadott belügyministeri körrendeletet hatályon kivül helyezem s e helyett — 1893. évi január hó 3-ától, mint az 1892. évi XXVII. t.-cz. hatálybaléptének napjától számitva — az 1880. évi 38.547. szám alatt kibocsátott körrendelethez mellékelt s a pénzbüntetések behajtására és kezelésére vonatkozó utasitást, nevezetesen az annak 12. §-ában körvonalozott eljárást újból érvénybe léptetem; miért is a számadások 1893. évi julius hó 1-étől kezdve már az igazságügyministeri számvevőséghez terjesztendők fel.

IV. Az 1892. évi XXVII. t.-czikk, mint már fentebb is jeleztem, 1893. évi január hó 3-ik napján lépett hatályba; az ezen naptól fogva már befolyt s ezentúl befolyandó pénzbüntetési összegek — a törvény 4. §-ának is megfelelőleg — a »büntetéspénzek országos alapja« javára szállitandók be a kir. adóhivatalba: megjegyeztetvén, hogy a »közigazgatási fogházak és toloncztházak létesitésére befolyt pénzbüntetések alapja« további gyarapitása folyó évi január hó 2-ik napjával megszünt.

Miről a törvényhatóságot további eljárás végett értesitem.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 6-án.

Hieronymi, s. k.

39.

A m. kir. belügyministernek 10.395. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelete,

a diphteritis elfojtása és terjedésének meggátlása tárgyában.

Az ország számos vidékén részben szórványosan, részben járványosan uralgó, egész gyermek-nemzedékeket a kiirtás veszélyével fenyegető roncsoló toroklob (diphtheritis) terjedésének a lehetőség szerint gátat kivánván vetni, meghallgattam az országos közegészségi tanácsot, melynek jelentéséből kiderül, miszerint kétséget nem szenved, hogy a roncsoló toroklob terjedésének oka első sorban azon lanyhaságban keresendő, a melylyel a hatóságok és községi elöljáróságok az e tárgyban ismételve kiadott kormányrendeletek végrehajtása körül eljárnak: miért is annak kijelentése mellett, hogy a reám háramló felelősségnél fogva az e részbeni mulasztók ellen a legnagyobb szigorral fogok eljárni, a következőket rendelem:

1. Minden roncsoló toroklobban történt megbetegedés, a betegség megállapitásától számitott 24 órán belül a helyhatóságnak bejelentendő, mely a szükséges óv- és gyógyintézkedések haladéktalan megtétele iránt intézkedni tartozik, s e mellett a veszélyes eset előfordultát az I. fokú egészségügyi hatóságnak is bejelenti.

E végből mindazon törvényhatóságokban, a hol az utóbbi 3 hónapban roncsoló toroklob eset merült fel, a betegség bejelentésének kötelezettsége s a bejelentés el-

mulasztásának bekövetkezendő megtorlása megfelelő módon közhirré teendő. Az orvosok, lelkészek és tanitók, kiket az 1876. évi XIV. t.-czikk 80. §-a a járványos betegségek bejelentésére különben is kötelez, erre külön is felhivandók, s az orvosok még arra is kötelezendők, hogy magángyakorlatukban előforduló minden diphtheritis esetet a helyhatóságnak bejelentsenek.

S a mennyiben a bejelentést elmulasztó közönség azzal szokott védekezni, hogy a bajt nem ismerte fel, ott, hol már több diphtheritis eset merült fel s orvos nem látja a beteget, a bejelentés a gyermekeknek minden lázas betegségére és mindennemű torokbántalomra kiterjesztendő.

2. A ház, vagy lakás, melyben a betegedés előfordult, könnyen felismerhető és feltűnő módon 2000 lakost meghaladó községekben veres czédulával megjelölendő, s ezzel az illető háznak vagy lakásnak közönséges értelemben vett látogatása, különösen gyermekek vagy családos felnőttek által szigorúan eltiltandó. Ezen tilalom betartása utczai biztosok vagy őrök által éberen ellenőrizendő, az ellene vétőkre szigorú büntetés szabandó; a hol pedig annak könnyelmű vagy ismételt megszegése tapasztaltatott volna, az eltiltott lakás vagy ház elé az ellenszegülést tanusitottak költségére őr állitandó.

Ha diphtheritis-járványnyal lepett községgel szomszédos községben e betegség mutatkozni kezd, már az első megállapitott eseteknél az illető ház szigorú őrizet alá helyezendő, hogy abba a család tagjain, orvoson és elöljáróságon kivül senki be ne léphessen. Oly házból, hol torokbajban szenvedő gyerek van, a többbi gyereknek iskolába vagy más családokhoz járni nem szabad: de a család felnőtt tagjainak is eltiltandó nyilvános helyeknek és magánházaknak látogatása.

3. Az egészséges családtagok, az ápolásra hivatottak kivételével, a betegtől a lehetőség szerint szigorúan elkülönitendők, mi mellett a beteggel foglalatoskodó egészséges felnőtteknek is csak rendkivüli óvatossági szabályok betartása mellett és kivételesen engedhető meg, hogy ily viszonyok között az elkülönitett egészséges gyermekeket látogathassák. Az elkülönités a beteg lábbadozásától számitott legalább is 4 hétre, de inkább továbbra tartson és az egészségeseknek a visszatérés csakis ismételt alapos fertőtlenités, bőséges szellőztetés stb. után engedhető meg. A hol a pontos elkülönités bármely okból másként nem eszközölhető, szigorú kötelességévé teszem a helyhatóságoknak, hogy a beteget azonnal szükségkórházba, vagy ilyenné ideiglenesen átalakitott más házba helyezzék át. Ezen elkülönités a tudomány mai álláspontja szerint az óvintézkedések elkerülhetlen kellékét képezvén, az 1876. évi XIV. t.-czikk 82. §-a értelmében karhatalom igénybevétele mellett is eszközölhető.

4. Járvány fellépte alkalmával a községek részekre osztandók és az ezekbe kiküldött utczai biztosoknak kötelességévé teendő, hogy gyakori utánjárás által arról is szerezzenek személyes meggyőződést, nem fordult-e elő a felügyeletökre bizott területen gyanus betegedés, melyhez a szülők eltitkolási szándékból vagy más okból orvost nem hivattak.

5. Roncsoló toroklobban elhaltak hullái mielőbb és pedig kizárólag kocsin a temetőbe, esetleg meglevő, vagy a járvány uralgása alatt ideiglenesen felállitandó hullaházakba szállittassanak. A gyermek-koporsóknak sok helyütt szokásos kézben vagy ölben való kivitele a legszigorúbban eltiltandó. Szigorú ellenőrzés gyakorlandó, hogy ily temetéseknél gyermekek semmi szin alatt részt ne vegyenek

s a temetkezések a nyilvánosság teljes kizárása mellett menjenek végbe.

6. Mindazon tárgyak, melyek a beteg elválasztásaival érintkezésbe jöttek, igy: ágynemű, fehérnemű, evő- és ivóeszközök, ruhaneműek pontos kiforralás, kilugolás, vagy 100°-os vizgőz behatása által fertőtlenitendők, értéktelen ruhaneműek és az ágynemű értéktelenebb részei, pl. a szalmazsák elégetés által mielőbb megsemmisitendők. A beteg szobájának padlója a teljes felgyógyulás után, illetőleg a beteg elszállitása után ott, hol járványorvos van, az ő felügyelete alatt ismételten meleg sublimát-oldattal (1 : 1000) (Méreg!) felmosandó, a falak kimeszelendők és a butorok kenyérbéllel ledörzsölendők. Mindezen fertőtlenitő eljárás orvos közelebbi utasitása szerint, lehetőleg felügyelete alatt e czélra kitanitott egyének által végzendő.

Padló nélküli földes szobák földje, ha az évszak megengedi, egy lábnyira felásandó s friss földdel kicserélendő; ha ez lehetetlen volna, forró lúggal leöntendő.

7. Nedves, nyirkos és sötét lakások különösen alkalmasak lévén a roncsoló toroklob mérgének megtartására, ilyen lakások gyökeres kiszáritásáról és arról, hogy a lakás elég friss légáramlat mellett elegendő világosságot is nyerjen, okvetlenül gondoskodás történjék. Járványlepte községekben nem nyitható ablakok nem tűrendők. Költözködés esetén az ily lakások újabban fertőtlenitendők.

8. A roncsoló toroklob bacillusa az emberi szervezeten kivül, különösen tejben igen nagy mértékben szaporodván, a tejüzletek járvány idején a legpontosabban ellenőrizendők és oly házból, hol a családban diphtheriás beteg van, a tej elárusitása szigorúan megtiltandó.

9. A roncsoló toroklob kezelése körül különösen gyakran tapasztalt kuruzslás szigorúan ellenőrizendő, illetőleg irtandó.

10. A nép kioktatása a bántalom veszélyes és ragályos volta felől ernyedetlenül folytatandó és e czélból a lelkészek, tanitók és az intelligens elemek segitsége kikérendő.

Kijelentem, hogy saját részemről a helyi és köztörvényhatóságokat a járványok elleni küzdelemben összes rendelkezésemre álló segédeszközeimmel erkölcsileg és a mennyire a rendelkezésemre álló alapok engedik, anyagilag is támogatni fogom; a minthogy elvárom, hogy az összes hatóságok a kitűzött czél elérésére mindenkor lankadatlan buzgalommal és kötelességismerettel fognak közreműködni.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 6-án.

Hieronymi, s. k.

40.

A m. kir. belügyministernek 49.085. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelete,

a himlőnyirk-termelő intézet bezáratása iránt, ha az engedményes elhunyt, vagy az intézet vezetésétől visszalépett.

Felmerült eset alkalmából kijelentem, hogy a himlőnyirk-termelést és forgalomba hozatalát engedélyező minden oly jogositvány, mely magánegyénnek adatott, az örökösökre át nem száll, sem bérbe, sem örökáron el nem adható: minél fogva az illető himlőnyirk-termelő intézet, mint ilyen, a jogositványt nyert egyén elhalálozásával, vagy az intézet vezetésétől visszavonultával megszűnik. A tényleges befektetések és fölszerelések öröklése és eladhatása, valamint a készletben visszamaradt védoltónyirk elárusithatása ezen rendelet által nem érintetik.

Erről a törvényhatóságot tudomás végett oly hozzátevéssel értesitem, hogy a területén netalán létező himlőnyirk-termelő intézet engedményesének elhunytakor, vagy az intézet vezetésétől visszaléptekor, ezen változást ide jelentse fel, egyszersmind az illető himlőnyirk-termelő intézetnek, mint ilyennek, bezáratása iránt megfelelően intézkedjék.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 12-én.

Hieronymi, s. k.

41.

A földmívelésügyi m. kir. ministernek 3050. szám alatt Budapest fő- és székváros és valamennyi vármegye és városi törvényhatóság közönségéhez intézett körrendelete,

a kulturmérnöki kerületek új beosztása tárgyában.

A kulturmérnöki hivatalok szervezete tárgyában 1886. évi márczius hó 30-án 17.202. szám alatt kiadott földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeri rendelet*) vonatkozó részének hatályon kivül helyezése mellett, f. évi május hó 1-én a kulturmérnöki kerületek következő új beosztását léptetem életbe:

Az ország területe tiz kulturmérnöki kerületre oszlik:

Az I. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatal működése kiterjed Győr, Moson, Sopron, Vas, Zala, Somogy, Baranya, Tolna, Fehér és Veszprém vármegyék s az ezen kerületben levő városi törvényhatóságok, nemkülönben Fiume város egész területére. Székhelye: Budapest.

A II. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatal működése kiterjed Pozsony, Komárom, Esztergom, Bars, Nyitra és Trencsén vármegyék s az ezen kerületben levő városi törvényhatóságok egész területére. Székhelye: Budapest.

A III. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatal működése kiterjed Heves, Borsod, Gömör, Zólyom, Hont és Nógrád vármegyék egész területére. Székhelye: Budapest.

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1886. évf. 222. lap.

A IV. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatal működése kiterjed Abauj-Torna, Sáros, Szepes, Liptó, Turócz és Árva vármegyék és Kassa sz. kir. város egész területére. Székhelye: Kassa.

Az V. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatal működése kiterjed Zemplén, Ung, Bereg, Ugocsa és Máramaros vármegyék egész területére. Székhelye: Sátoralja-Ujhely.

A VI. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatal működése kiterjed Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdu, Szabolcs, Szatmár és Szilágy vármegyék s az ezen kerületben levő városi törvényhatóságok egész területére. Székhelye: Debreczen.

A VII. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatal működése kiterjed Kolozs, Szolnok-Doboka, Besztercze-Naszód, Maros-Torda, Kis-Küküllő, Torda-Aranyos, Alsó-Fehér, Szeben és Hunyad vármegyék s az ezen kerületben levő városi törvényhatóságok egész területére. Székhelye: Kolozsvár.

A VIII. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatal működése kiterjed Budapest fő- és székváros, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Bács-Bodrogh, Torontál, Temes és Krassó-Szörény vármegyék s az ezen kerületben levő városi törvényhatóságok egész területére. Székhelye: Budapest.

A IX. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatal működése kiterjed Arad, Bihar, Békés, Csongrád és Csanád vármegyék s az ezen kerületben levő városi törvényhatóságok egész területére. Székhelye: Arad.

A X. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatal működése kiterjed Brassó, Háromszék, Csik, Udvarhely, Nagy-Küküllő és Fogaras vármegyék egész területére. Székhelye: Brassó.

Felhivom a czímet, hogy e körrendeletemnek törvényhatósága területén leendő közhirré tételéről alkalmas módon gondoskodjék, s azt miheztartás czéljából összes közegeivel közölje.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 1-én.

Gróf Bethlen, s. k.

42.

A földmívelésügyi m. kir. ministernek 1618. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett rendelete,

a marhalevelek be nem mutatása által elkövetett mulasztások minősitése és büntetése tárgyában.

Tekintettel arra, hogy az olyan esetekre, a midőn az 1888. évi VII. t.-cz. értelmében marhalevéllel való ellátásra kötelezett állatnak tulajdonosa, marhalevelét, fölmerülő szükség esetében, az egészségi bizonyitvány megujitása, az irányitás és átiratás eszközlése végett — az idézett törvényhez kiadott ugyanazon évi 40.000. számú végrehajtási utasitás 26. §-ában előirt módon — a marhalevél-kezelőnek bemutatni elmulasztotta; vagy pedig, midőn ilyen állat birtokosa eladásra szánt állatokat hátiratolt marhalevél mellett elhajt vagy szállit, az idézett t.-czikk és végrehajtási rendelet a büntetésre nézve intézkedést nem tartalmaz: ennélfogva a jelzett nemű mulasztásokat az 1879. évi XL. t.-czikk 1. §-a alapján ezennel kihágásnak minősitem, mely kihágás 100 frtig terjedhető és az 1888. évi VII. t.-czikk 156. §-ában jelzett czélokra forditandó pénzbüntetéssel sujtandó.

Erről a törvényhatóságot tudomásvétel és miheztartás végett értesitem.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 7-én.

Gróf Bethlen, s. k.

43.

A földmivelésügyi m. kir. ministertől. — 5517. szám.

A feketekörösi ármentesitő társulat alapszabályai.

I. Általános határozatok.

1. §.

A társulat czíme: »Feketekörösi ármentesitő társulat«.

A társulat hivatalos pecsétje ugyanezen czímmel van ellátva.

2. §.

A társulat székhelye Nagy-Szalonta.

3. §.

A társulat czélját képezi mindazon területek ármentesitése, melyek a törvény értelmében végrehajtott műszaki ártérfejlesztéssel a társulat keretébe felvétettek.

4. §.

Czélját képezi ezenkivül a társulati ártér belvizeinek rendezése is.

E végből elkészitteti a tervet, költségvetést és a belvizektől szenvedő árterületek kimutatását, beszerzi a kivitelhez kivánt költségeket, gondoskodik, hogy a belvizi műveletek érdekeltség és haszonarány szerinti hozzájárulás mellett mielőbb végrehajtassanak és fentartassanak.

5. §.

Az államkincstár által fizetett eddigi földadó visszatérités a 900.000 frtos kölcsön járulékai részbeni fedeze-

tére leköttetvén, az ilyen czím alatt ezután megállapitandó összegek cumulative fognak felhasználtatni a társulat közös czéljaira.

6. §.

A ki oly területet szerez meg, mely a társulat kötelékébe tartozik, ez által a társulat tagjává válik.

7. §.

A társulat tagjai a mentesités költségeit a műszaki ártérfejlesztés s illetve osztályozás során megállapitott hozzájárulási kulcs szerint viselik.

8. §.

A helybenhagyott általános és részletes tervezetek módositására vagy megváltoztatására közgyülési határozat és hatósági jóváhagyás szükséges.

9. §.

Az árvédelmi tartaléktőke kilométerenkint száz frttal ötezerhatszáz forintban állapittatik meg.

Ezen összeg a társulat pénztárában, de egyéb értékektől külön gyümölcsözőleg kezelendő és részbeni vagy egészbeni felhasználás esetében a meghatározott összegre kivetés, esetleg más rendes bevételből még ugyanazon évben kiegészitendő.

10. §.

A társulat által kivetett járulékok a törvény értelmében hajtatnak és szedetnek be.

11. §.

Rendes és rendkivüli közgyülések, nemkülönben minden választmányi ülés jegyzőkönyve, a gyülés napjától számitott 14 napi záros határidő alatt egy példányban az illetékes törvényhatóságnak, két példányban pedig — egyik

példánynak a földmívelésügyi m. kir. ministerhez leendő felterjesztés végett — az illetékes ministeri megbizottnak megküldendő.

12. §.

A közgyülés küldöttei által megvizsgált évi számadások másolatban s az okmányok melléklése nélkül a földmívelésügyi m. kir. ministerhez felterjesztendők.

13. §.

A társulathoz kirendelt ministeri megbizott minden közgyülésre és választmányi ülésre meghivandó.

II. A társulat szervezete.

14. §.

A társulat ügyeit intézik:
a közgyülés,
a választmány,
az elnök, alelnök,
a számvizsgálók,
a tisztikar.

Közgyülés.

15. §.

A társulat önkormányzati jogát közgyülésein gyakorolja.

16. §.

Rendes közgyülés kétszer, és pedig minden év április és szeptember havában tartatik.

17. §.

Rendkivüli közgyülést a társulat elnöke bármikor összehivhat, a választmánynak vagy a társulat szavazattal biró tagjai egyharmad részének irásbeli kérelmére összehivni köteles.

Ha e kivánságnak az összehivásra jogositott közeg az irásbeli kérelem átvétele napjától számitandó 8 nap alatt meg nem felel, az érdekeltek kérelmére a közgyülés összehivását a földmívelésügyi minister, illetőleg a társulat mellé rendelt ministeri megbizott eszközli.

18. §.

A közgyülés határnapja felől az érdekeltek vagy képviselőik személyesen, a fontosabb tárgyak megemlitése mellett legalább nyolcz nappal előre értesitendők.

19. §.

A közgyülés határozatait szavazattöbbséggel alkotja.

20. §.

Közgyüléseken a szavazatjog az érdekegység aránya szerint gyakoroltatik olyképen, hogy minden ezer érdekegység tulajdonosa egy szavazattal bir.

Az érdekegységet a műszaki ártérfejlesztés alapjául szolgáló 1855. évi vizszin alá eső ősártér kataszteri tiszta jövedelmének egy frtja, az ezen vizszin fölé eső fensikártérre nézve pedig öt forint kataszteri tiszta jövedelem adja meg.

Ezer érdekegységnél többet képviselő ártérbirtokosok vagy szabályszerűen igazolt megbizottjaik annyi szavazattal birnak, a hányszor ezernél több érdekegységük van.

Az ezernél kevesebbet képviselő birtokosok pedig megfelelő csoportba állhatnak s megbizottjuk vagy megbizottjaik annyi szavazatot gyakorolnak, a hányszor ezernél több érdekegységgel birnak.

Az esetre pedig, ha ezernél kevesebb érdekegységgel biró ártérbirtokosok önként nem csoportosulnak, a községi elöljárók által a fentebbi módon képviseltetnek.

21. §.

Érvényes határozat hozatalára legalább nyolcz érdekelt fél jelenléte szükséges, kik az összes kataszteri tiszta jövedelemnek legalább egyharmadát képviselik.

22. §.

Ellenkező esetben nyolcz nap alatt új közgyülés hivandó össze, melyen a jelenlevők érvényesen határoznak.

23. §.

Szavazatok egyenlősége esetében az elnök szavazata dönt.

24. §.

A közgyülés hatásköréhez tartozik:

a) Az alapszabályok és gátvédelmi szabályzat megállapitása és módositása.

Az e tekintetben hozott határozatok az alap- és gátvédelmi szabálylyal együtt életbeléptetés előtt a földmívelésügyi m. kir. ministeriumhoz fölterjesztendők.

b) A társulat tisztviselői és szolgaszemélyzete, nemkülönben a gátőrök létszámának és díjazásának, ugyszintén a választmány és tisztviselők hatáskörének, azok egymáshozi viszonyának a felsőbb jóváhagyás fentartásával megállapitása.

c) Az évi költségelőirányzat és a társulati kiadások fedezési módjának megállapitása.

Ide vonatkozó határozatok a megelőző év október 15-ig az illetékes ministeri megbizott utján jóváhagyás végett a földmívelésügyi m. kir. ministeriumhoz fölterjesztendők.

d) Egységes szabályozási terv megállapitása, illetve módositása.

e) Az árterületeknek az érdekeltség szerinti rendezése és nyilvántartása feletti határozathozatal.

f) Az évi munkasorozat megállapitása, esetleg módositása.

g) A lefolyt évről számadásoknak a választmányon kivül álló társulati tagok általi megvizsgáltatása, elintézése és a számadásoknak a társulati tagokkal alkalmas módon való közlése iránti intézkedés.

h) Az évenkint kivetendő költségjárulékok megállapitása.

i) A társulati elnök, alelnök, választmányi tagok és számvizsgáló-küldöttség három évre megválasztása.

k) Fegyelmi ügyek elintézése a törvény és fennálló rendeletek értelmében.

l) Elnök, alelnök, választmányi tagok javadalmazásának, napdíj, fuvar- és utazási illetményeiknek megállapitása.

m) Kölcsönök felvétele, melyhez az összes érdekeltek általános többsége szükséges.

n) A társulat feloszlása.

o) Rendkivüli javadalmazások, tiszteletdíjak adományozása.

25. §.

A társulat feloszlásának kimondásához a társulati összes érdekeltek szavazatának kétharmad többsége szükséges.

A társulat feloszlását kimondó határozat csak a földmívelésügyi m. kir. minister jóváhagyása esetében lép életbe.

26. §.

Olyan inditványok, melyek az alapszabályok módositását, kölcsönök felvételét, új terhek kivetését, vagy a

munkasorozattól való eltérést czélozzák, csak oly közgyülésen tárgyalhatók, melynek meghivójába felvétettek.

27. §.

Egyes tagok, kik önálló inditványt kivánnak tárgyaltatni, tartoznak ezt a közgyülés előtt tizenöt nappal az elnökséghez irásban beadni.

28. §.

Minden közgyülésről jegyzőkönyv vezetendő, melyet az elnök és igazgató ir alá és a közgyülés által megbizott két tag hitelesit.

Választmány.

29. §.

A választmány áll a társulat elnökéből, alelnökéből s a közgyülés által egyszerü szavazattöbbséggel három évre választott tiz tagból.

30. §.

Érvényes határozat hozatalára az elnökkel együtt öt tag jelenléte szükséges.

31. §.

Szavazatok egyenlősége esetében az elnök szavazata dönt.

32. §.

Ha határozatképes számmal nem jelentek meg, nyolcz nap alatt új ülés hivandó össze, melyen a jelenlevők határoznak.

33. §.

Rendes ülést tart minden évnegyed első havában.

34. §.

Rendkivüli ülést a társulat elnöke bármikor összehivhat, három választmányi tag irásbeli kérelmére pedig összehivni köteles.

35. §.

A választmány hatásköréhez tartozik:

a) A társulati igazgatás élén áll s mint ilyennek, a társulat összes tisztviselői alá vannak rendelve.

b) Megválasztja a társulat összes tisztviselőit, ellenőrzi azok működését, főleg pedig a társulati pénztár kezelését.

c) Kötelessége átvizsgálni a társulat könyveit, iratait, pénztárát s általában mindazt teljesiteni, mit a fennálló törvények, kormányrendeletek és az alapszabályok, valamint a közgyülés egyes határozatai reá ruháznak.

d) A közgyülés hatásköréhez tartozó ügyeket előkésziti és javaslattal ellátja.

e) Felügyel az egész társulati igazgatásra.

Az ügykezelést s a társulati védgátak állapotát egyes kiküldött tagjai által megvizsgáltatja.

f) Felügyel a társulati tisztviselők működésére.

A fegyelmi vizsgálatot elrendeli, a fegyelmi vizsgálat alá vont tisztviselőt állásától felfüggesztheti és helyettesitéséről tizenöt nap alatt gondoskodik.

g) Gondoskodik a költségjárulékok kivetése és beszedése felől a törvény értelmében.

h) A munkálatok kiadása, átvétele, anyagok beszerzése iránt az igazgató és főmérnök véleménye alapján határoz.

i) Sürgős szükség esetében elrendeli és utalványozza a költségvetésbe fel nem vett kiadásokat és erről a közgyülésnek jelentést tesz.

k) Uj épitkezések és nagyobb javitások felülvizsgálatát elrendeli.

l) Felülvizsgálja a társulat érdekében kötött mindenféle szerződéseket.

m) Intézkedik a közgyülésnek fenn nem tartott ügyben.

36. §.

A választmány kötelességének pontos teljesitéseért annak tagjai felelősek.

37. §.

Minden választmányi ülésről jegyzőkönyv vezetendő, melyet az elnök és igazgató ir alá és a választmány két tagja hitelesit.

38. §.

A választmány tagjai hivatalos kiküldetések alkalmával uti költségeik megtéritésén felül napidíjat huznak, melyet a társulat közgyülése állapit meg.

Elnök, alelnök.

39. §.

A társulat elnöke és alelnöke a közgyülés által általános szavazattöbbséggel választatik három évre a társulati érdekeltek vagy képviselőik sorából.

40. §.

Az elnök összehivja a közgyüléseket és választmányi üléseket és azokon elnököl.

41. §.

Képviseli a társulatot hatóságok és magánfelek irányában.

42. §.

Vezeti a társulat igazgatását minden irányban.

43. §.

Gondoskodik a közgyülés és választmány határozatainak végrehajtásáról.

44. §.

Rendelkezik a társulat tisztviselőivel, a köztük esetleg felmerült vitás kérdéseket eldönti.

45. §.

A külső és belső ügykezelést, pénztárt, számadásokat bármikor megvizsgálhatja, a pénztárt azonban minden három hónapban megvizsgálni köteles.

46. §.

Teljesiti a költségvetés keretén belüli utalványozásokat.

47. §.

Az elnököt hivatalos teendőkben az alelnök helyettesiti.

48. §.

Az elnök és alelnök hivatalos kiküldetések alkalmával utiköltségeik megtéritésén felül napidíjat huznak, melyet a társulat közgyülése állapit meg.

Tisztikar.

49. §.

A társulat tisztviselői karát képezik:

az igazgató,
a főmérnök,
a pénztáros.

50. §.

A tisztviselők a közgyülés által meghatározott fizetés mellett élethossziglan alkalmaztatnak, s rendszerint fegyelmi eljárás vagy bűnvádi elitélés alapján bocsáthatók el.

De a társulat elnökének, ha ebben a választmánynak az összes tagok kétharmada hozzájárulásával létrejött

határozata által támogattatik, jogában áll a szolgálati viszonyt egy évi felmondás utján megszüntetni.

51. §.

A fegyelmi eljárást a volt közmunka- és közlekedési minister ur által 1885. évi julius 4-én 22.981. szám alatt kiadott rendelettel életbeléptetett utasitás szabályozza.

Igazgató.

52. §.

Vezeti a társulat igazgatását s utasitásait a választmánytól, illetőleg annak együtt nem léte esetén az elnöktől veszi, kit a 42—46. §§. szerinti teendőkben helyettesit.

53. §.

Ennélfogva élén áll az egész külső és belső igazgatásnak, az ügyek rendes menetéért, közgyülési és választmányi határozatok végrehajtásaért személyesen felelős.

54. §.

Az évi költségvetést és munkasorozatot a mérnök javaslata alapján összeállitja s a választmány elé terjeszti.

55. §.

A társulat összes levelezéseit eszközli.

56. §.

A társulat irattárát kezeli.

57. §.

Gondoskodik a birtokváltozások nyilvántartásáról.

58. §.

A közgyüléseken és választmányi üléseken a tárgyakat előterjeszti, a határozatokat fogalmazza s a jegyzőkönyvet vezeti.

59. §.

A kivetett járulékok mennyiségéről a társulat tagjait értesiti.

60. §.

Eljár a gátvédelmi szabályzat által reá ruházott teendőkben.

61. §.

A szabályozás állapota és az összes társulati ügyek állása felől évnegyedenkint jelentést tesz.

62. §.

Ellátja a kisajátitási ügyeket.

Főmérnök.

63. §.

A társulat műszaki tanácsadója s a műszaki ügyek intézője.

64. §.

A terveket, munkasorozatot, munkálatok költség-előirányzatát elkésziti és az igazgatóhoz beterjeszti.

65. §.

Jelen van a közgyüléseken és választmányi üléseken, s ott felvilágositást ad minden műszaki kérdésben.

66. §.

A gátépités, gátfentartás körüli teendőket ellátja, valamint azokat is, melyeket a gátvédelmi szabályzat reá ruház.

67. §.

A gátbiztost, gátőröket felfogadja, azokra felügyel és velük rendelkezik.

68. §.

A társulat elnökét helyettesitő igazgató felügyelete és rendelkezése alatt áll. Ahhoz havonkint, a választmányhoz pedig évnegyedenkint jelentést tesz a társulati műszaki ügyek állásáról.

69. §.

Ellátja a gátvédelmi szabályzat által reá ruházott teendőket.

70. §.

Leltár mellett felügyel a munkaköréhez tartozó felszerelvényekre.

71. §.

Kezeli a térkép- és mérnöki levéltárt.

72. §.

Teljesiti az igazgató által hozzáutalt műszaki vagy számfejtési feladatokat.

73. §.

Kisajátitás alá eső területeket felméri, nyilvántartja; az egyezség megkötésénél az igazgatóval közreműködik.

74. §.

A kivetéseket számtanilag felülvizsgálja.

75. §.

Szakmájához tartozó minden kiadást véleményez, a szakmájához nem tartozókat láttamozza s mindezekről naplót vezet.

76. §.

A védgát s egyéb társulati területek termesztményeit kezeli és értékesiti.

77. §.

Havonkint rendes számadást vezet s a folyammérnöki hivatal által kivánt adatokat ugyanoda beterjeszti.

Pénztáros.

78. §.

A bevételeket és kiadásokat utalványra teljesiti, könyveli s a társulat készpénzből és értékpapirokból álló vagyonát kezeli.

79. §.

A bevételekről naplót és külön főkönyvet vezet.

80. §.

Év végével könyveit lezárja, számadásait harmincz nap alatt elkésziti s az okmányokkal felszerelve beterjeszti az igazgatóhoz.

81. §.

Az évi költségjárulékokat, valamint a kölcsön évenkinti törlesztési járulékait az egyes ártértulajdonosokra egyénenként kiveti s a kivetést az igazgatóhoz beterjeszti.

82. §.

A hátralékosok névsorát az adók módjára évnegyedenkint összeállitja és az igazgatóhoz bemutatja.

83. §.

A fizetési határidőket nyilvántartja, erről, valamint a pénztár állásáról havonkint az igazgatóhoz jelentést tesz.

84. §.

A társulat elnökét helyettesitő igazgató felügyelete és rendelkezése alatt áll.

85. §.

Birtokváltozásoknál a hozzájárulási kulcsot átdolgozza.

86. §.

A számvizsgáló küldöttség által megvizsgált számadás másolatát okmányok mellékklése nélkül az igazgatóhoz beterjeszti.

87. §.

A közgyüléseken és választmányi üléseken jelen van s a pénztárra vonatkozó kérdésekben felvilágositást ad.

III. Számvizsgáló küldöttség.

88. §.

A számvizsgáló küldöttség három tagból áll, kiket a közgyülés választ három évre, a választmány tagjaihoz nem tartozó érdekeltek vagy azok képviselői sorából.

89. §.

Feladatához tartozik a pénztári számadásokat megvizsgálni, a bevételeket, kiadásokat a megfelelő okmányokkal összehasonlitani.

90. §.

A vizsgálat eredményéről jelentést tesz.

Elfogadtatott a feketekörösi ármentesitő társulat közgyülésének 1892. évi szeptember hó 1-én I. szám alatt kelt határozatával.

Sántha István, s. k.
társ. igazgató.

5517. szám.

Jóváhagyom.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 9-én.

A minister helyett:

Fejér, s. k.
államtitkár.

(P. H.)

44.

A m. kir. honvédelmi ministernek 11.242/XIV. szám alatt kiadott pályázati hirdetménye,

a m. kir. honvédségi Ludovika-Akadémiában az 1893/94. tanév kezdetén betöltendő magyar állami, illetőleg alapitványi és fizetéses helyekre vonatkozólag.

Az 1883-ik évi XXXIV. törvényczikk módositásáról szóló 1890. évi XXIII-ik törvényczikk értelmében, a m. kir. honvédségi Ludovika-Akadémiában felállitott tisztképző tanfolyamba az 1893/94. tanévre kilenczven önkéntesen jelentkező oly ifju vétetik fel, a ki még nem lépett a hadköteles korba.

Ezen tanfolyamnak czélja az, hogy magyar honosságú oly ifjak, kik élethivatásul a katonai pályát választották, oly mérvű kiképeztetést nyerjenek, mely őket csapattisztekké leendő előléptetésre s egyszersmind arra is képesiti, hogy már a tanfolyam befejeztével is mint hadapródok, az alantas tiszt kötelességeinek teljesitésére alkalmasak legyenek.

A kiképeztetés tehát, a növendékek általános műveltségének fejlesztése s ismeretkörük szélesbitése mellett, nemcsak a katonai szolgálat minden ágazatára kiható elméleti és gyakorlati oktatásra fog kiterjedni, hanem a növendékeknek alkalom fog nyujtatni arra is, hogy a katonai tudományokból, katonai műszaki ismeretekből s a nyelvekből is megszerezzék azon készültséget, mely a

szakismereteknek később magánszorgalom utján leendő fejlesztéséhez és a felsőbb kiképeztetéshez mulhatatlanul megkivántatik.

A tisztképző tanfolyam négy évre terjed és ehhez képest négy évfolyamból áll.

Az 1893/94. iskolai év kezdetével 10 kincstári,*) továbbá 33 alapitványi és 47 részint félfizetéses, részint egészfizetéses hely fog a tisztképző tanfolyam első évfolyamában betöltetni.

A többi évfolyamokba új felvételnek helye nincsen.

Az emlitett félfizetéses, illetőleg egészfizetéses, valamint egészen díjmentes kincstári helyekre ezennel nyilvános pályázat nyittatik; az alapitványi helyek pedig a jogosult felek bemutatása alapján töltetnek be.

Mindezen helyekre kizárólag csak magyar állampolgárok fiai pályázhatnak.

1. *Felvételi feltételek.*

A felvétel, az érdekeltek által közvetlenül, — közszolgálatban levők részéről esetleg elöljáró hatóságuk utján, illetőleg a bemutatási jogot gyakorló felek által a honvédelmi ministerhez folyó évi május 31-éig benyujtandó és mellékleteivel együtt szabályszerüen bélyegzett folyamodványban kérelmezendő.

A folyamodványokhoz következő mellékletek csatolandók:

a) A pályázó magyar állampolgári minőségét és községi illetőségét igazoló s a törvényhatóság avagy a járási tisztviselő által kiadott bizonyitvány.

b) A pályázó testi alkalmas voltáról és életkorának megfelelő testi fejlődöttségéről valamely honvéd vagy

*) A tizedik egészen díjmentes kincstári helyre — a báró Orczy családféle alapitvány jogczímén — báró Orczy Béla mutat be egy ifjut.

közös hadseregbeli tényleges szolgálatban levő orvostudor által szabályszerűleg kiállitott orvosi bizonyitvány.

c) Az összes családtagok számát és életkorát előtüntető »hatósági bizonyitvány« vagy »családi értesitő« azon folyamodványokhoz, melyek kincstári ingyenes vagy félfizetéses helyek elnyeréseért nyujtatnak be; az egész-fizetéses és a magán-alapitványi helyeket illető kérvényekhez pedig csak a pályázó életkorát igazoló keresztlevél.

A pályázók életkora a már betöltött 14-ik évtől kezdve, a még be nem töltött 16-ik évig terjedhet. Az életkor megállapitására az iskolai év kezdete, azaz október hó 1-je mérvadó. Ha a pályázó 16-ik életévét már betöltötte, az akadémiába való felvétele kizárólag Ő Felségének legmagasabb engedélye mellett történhetik meg és ekkor is rendszerint csak azon esetben, ha az iskolai év kezdete és azon nap között, a melyen az emlitett életkort betölti, 6 hónapnál több idő nincsen.

d) Ajánlatos erkölcsi magaviseletről szóló s az illetékes polgári hatóság által kiállitott külön bizonyitvány azon esetben, ha pályázó erkölcsi minősitvénye a folyó tanévben nyert iskolai bizonyitványban nem foglaltatnék.

e) Valamely gymnasium, reálgymnasium, reáliskola, polgári iskola, vagy az emlitettekkel egyenjogositott egyéb tanintézet négy osztályának legalább is jó eredménynyel lett elvégzését, esetleg a IV. osztály tényleges látogatását igazoló és az egyes tantárgyakban való előmenetelt előtüntető »iskola-látogatási bizonyitvány«, mely utóbbi esetben az előző III-ik osztály elvégzéséről szóló iskolai bizonyitvány is lehetőleg melléklendő.

A ki az emlitett IV. osztályt már valamely előző tanévben végezte el, a IV-ik osztály elvégzéséről szóló iskolai bizonyitványon kivül, erkölcsi magaviseletének igazolásául, a netalán magasabb osztályokban nyert iskolai

(vagy évközi) bizonyitványokat is csatolni, vagy pedig kimutatni tartozik, hogy az emlitett IV. osztály elvégzése után mivel foglalkozott.

A kik a felvételi kérvény benyujtása idejében az elősorolt iskolák valamelyikének IV. osztályát látogatják, a befejezett iskolai évről nyert bizonyitványukat a felvételi vizsgálat alkalmával bemutatni és átadni tartoznak. Az emlitett IV. osztály sikeres elvégzéséről szóló bizonyitvány bemutatása előtt a felvételi vizsgálatra senki sem bocsátható.

f) Az egészfizetéses és félfizetéses helyre pályázók hozzátartozói kötelesek igazolni, hogy a 600 forintban, illetőleg 300 forintban megállapitott évi ellátási átalányt fizetni képesek.

g) Az ingyenes és félfizetéses helyekre pályázók szüléje (gyámja) pedig a kérvényben az iránt is köteles nyilatkozni, vajjon a pályázó fián kivül neveltetik-e avagy neveltetett-e állami vagy magán alapitványi helyen más gyermeke is, vagy pedig utóbbiak közül részesül-e valamelyik ösztöndíjban és milyenben.

h) Minden pályázónak szüléje (gyámja) a kérvényben azt is kijelenteni tartozik, hogy a havonkint három forintnyi zsebpénznek lefizetésére magát kötelezi. (Lásd egyébiránt a 9. alatti pontokat.)

2. *A kérvények átvizsgálása.*

A fennebb kitett határidő alatt a honvédelmi ministeriumhoz beérkezett kérvények átvizsgáltatván, azok, melyek hiányosan szereltettek fel és a pótlólag bekövetelendő okmányokkal sem egészittettek ki, valamint a pályázati határidő elmulta után elkésve benyujtottak, kivétel nélkül vissza fognak utasittatni.

3. *A kijelölés.*

A beérkezett és szabályszerűen felszerelt folyamodványok alapján felvétel végett első sorban azok fognak kijelöltetni, kik legérdemesebbeknek találtatnak.

Ezek, szintugy mint az alapitványi helyekre bemutatottak, a felvételi vizsgára leendő megjelenésre fel fognak szólittatni.

Megfelelő számú pályázók másodsorban szintén ki fognak jelöltetni és előjegyzésben tartatni oly czélból, hogy azon ifjak helyett, kik a felvételi vizsgát sikerrel le nem tették, avagy mint testileg alkalmatlanok visszautasittatnak, vagy pedig az ugyanazon évi deczember hó végéig mutatkozó fogyaték pótlása végett, a felvételi vizsga letételére deczember hó végéig (melyen túl utólagos felvételnek helye nincs) esetleg behivathassanak. Az emlitettek közül utólag vizsgára be nem hivottak a következő évben ismét pályázhatnak, a mennyiben a felvételi feltételeknek még megfelelnek.

4. *A felvételi vizsgák.*

A kijelölt pályázó csakis a felvételi vizsgálat sikeres kiállása esetében vétetik fel. A felvételi vizsgálat alól felmentésnek helye nincsen.

A felvételi vizsgák a Ludovika-Akadémia helyiségeiben f. évi szeptember hava utolsó napjaiban tartatnak meg és azokra a felvétel végett kijelölt ifjak hivatalosan idéztetnek be.

Szeptember hó 29-ike után, rendszerint felvételi vizsgák többé nem tartatnak; ennélfogva az addig még meg nem jelent pályázók a felvételhez való igényüket elvesztik, hacsak elmaradásukat rendkivüli körülmények által nem igazolják.

Minthogy a felvételi vizsgák a felek érdekében, nehogy két izben legyenek kénytelenek Budapestre utazni, a fennebbi időpontban tartatnak meg és a felvételi vizsgát sikerrel letett ifjak az akadémiába azonnal felvétetnek, figyelmessé tétetnek a szülők, hogy pályázó fiaikat a polgári tanintézetek valamelyikébe az 1893/94-iki iskolai év elejével kezdődő tanfolyam illető osztályába felvétessék, oly czélból, hogy a felvételi vizsgán esetleg visszautasitott tanulók pályájukat akadály nélkül folytathassák.

Az utazási költségeket a pályázók szülei (gyámjai) kötelesek viselni.

A kincstári helyekre pályázó tisztek és honvédek, illetőleg katonai hivatalnokok fiaiért az utazási költségek csak azon esetben fognak megtérittetni, ha a szülők (gyámok) vagyontalanságukat hitelesen kimutatják és a költségek megtéritését folyamodványukban különösen kérik.

Mielőtt a pályázó a felvételi vizsgára bocsáttatnék, az intézet orvosa által ujolag megvizsgáltatik, s azon esetre, ha a vizsgáló intézeti orvos és a bizonyitványt kiállitó orvos véleménye egymástól eltérne: az első honvédkerületi parancsnokság törzsorvosa által eszközlendő fölülvizsgálatnak van helye. A felülvizsgálat folytán alkalmatlanoknak talált pályázók visszautasittatnak.

5. *A felvételi vizsga tantárgyai.*

A felvételre kijelölt ifjak a fentebbi 1. *e)* pontban emlitett iskolák IV. osztályában előadott minden tantárgyból (a klasszikus nyelvek kivételével) felvételi vizsgát tartoznak letenni. Ezen tantárgyak a következők:

Magyar nyelv,
Német nyelv,
Földrajz,

Egyetemes történelem,
Mennyiségtan és
Természetrajz.

Ezen tantárgyak ismerete oly mérvben követeltetik, a milyen mérvben azok a középiskolák négy alsó osztályában előadatnak. Az első két tantárgyból irásbeli, a többiekből szóbeli vizsga teendő.

Horvát-szlavonországi illetőségű pályázók, a kik a magyar nyelvet eléggé nem értik, a felvételi vizsgát horvát nyelven tehetik le; ezeknek azonban a magyar nyelvben annyi jártassággal kell birniok, a mennyi valószinű kilátást nyújt arra, hogy az előadásokat sikerrel hallgathassák, mivel azon esetben, ha az első évfolyam alatt a magyar nyelvet annyira el nem sajátitják, hogy a többi növendékekkel haladni képesek leendnek, az évfolyamot ismételni tartoznak.

A felvételi vizsgának főczélja az, hogy a vizsgálóbizottság meggyőződést szerezhessen arról, vajjon a pályázó ifju az általa végzett tantárgyakból előmutatott ismereteinél s felfogási képességénél fogva alkalmas-e arra, hogy az akadémiai tanfolyamot jó sikerrel hallgassa és befejezze.

Ha a pályázók szülei (gyámja) a felvételi vizsgán jelen kivánnak lenni, az nekik a vizsgaterem térviszonyaihoz képest megengedtetik.

6. *A felvételi vizsga eredménye és az intézetbe való felvétel.*

Minthogy a felvétel a felvételi vizsga sikeres eredményétől függ, a vizsgáló bizottság által a felvételre »alkalmatlannak« minősittettek, e körülményről azonnal értesittetnek, kérvényeik, mellékleteikkel együtt rövid uton visszaadatnak.

A felvétel végett történt kijelölés — sikertelensége esetében — a következő évre vagy évekre átvihető jogczímet vagy jogigényt sohasem képez.

A felvételi vizsga alkalmával alkalmasaknak talált pályázók szeptember 30-ig az akadémia parancsnokságánál okvetlenűl átadandók, esetleg a vizsga letétele után azonnal is az intézetben hagyhatók.

7. *A magánalapitványi helyek betöltése.*

Az alapitványi helyek nem nyilvános pályázat utján, hanem az illető jogosult felek által bemutatott és a felvételi vizsgán képesitettnek talált ifjak közül fognak betöltetni.

A jövő 1893/94. tanévben betöltendő magánalapitványi helyekre nézve a bemutatási jogot a következő hatóságok és magánfelek vannak hivatva gyakorolni, ugymint:

1.	»Áldássy Ignácz«	alap. bem.	néhai Áldássy Ignácz örökösei	1	ifjút
2.	»varadiai Báró Baich Milos« *)	» »	a honvédelmi minister	1	»
3.	»Gróf Batthyány János«	» »	Gr. Zichy N. János	1	»
4.	»Gróf Buttler János«	» »	Heves**) vármegye	1	»

*) Ezen alapitványi helyre első sorban a moraviczai választó kerületbeli, másodsorban a Versecz városbeli, harmadsorban általán a Temes vármegyebeli illetőségű ifjak, s csak ily pályázók nem létében bármely megyebeli ifjak tarthatnak igényt és mindezek között a magyarul jól tudó szerb nemzetiségűek előnynyel birnak.

**) Az 1889/90. tanévben fölvett növendékek egyike egy évfolyamot ismételvén, helye ez alkalommal be nem tölthető.

Gróf Buttler János	alap. bem.		Ung	vármegye	2	ifjút
		»	Pest stb.	»	2	»
		»	Nógrád	»	2	»
		»	Bihar	»	2	»
		»	Borsod	»	2	»
		»	Szabolcs	»	2	»
		»	Abauj-Torna	»	2	»
		»	Gömör	»	1	»
		»	Zemplén	»	1	»
		»	Bereg	»	1	»
		»	Ugocsa	»	1	»
5. »Debreczen városi«	»	»	Debreczen város		1	»
6. »Gróf Eltz Károly«	»	»	Gr. Eltz Károly		1	»
7. »Gróf Festetits György«	»	»	Gr. Festetits Tassilo		1	»
8. »écskai Lázár Zsigmond«	»	»	Gróf Harnoncour Felix ugyis, mint a kiskorú örökösök t. és t. gyámja		1	»
9. »Báró Rudics József« *)	»	»	a honvédelmi minister, Ő Felsége nevében		2	»
10. »Szabadka városi«	»	»	Szabadka város		1	»
11. »Szilágyi Mihály«	»	»	Bihar vármegye		1	»
12. »Temesváry Márton«	»	»	a honvédelmi minister		1	»

*) Ezen alapitványi helyre elsőbbséggel birnak az alapitó, néhai báró Rudics József vérséges atyafiai, illetőleg oldalági rokonai.

13. »bajsai Vojnics Máté«	alap. bem.	a bajsai Vojnics család családi gyülése (jelenlegi elnöke id. Vojnics Sándor)	1 ifjút
14. »Gróf Zichy Ferencz«	» »	Gr. Zichy Ferencz	1 »
Végül			
15. »Báró Orczy család«	» »	Báró Orczy Béla	1 »

A fentebb megnevezett hatóságok és felek bemutatási joguk gyakorolhatása végett külön intézvényben fognak felhivatni.

Ehhez képest mindazon pályázók, kik alapitványi helyre kivánják magukat felvétetni, szabályszerüen bélyegzett és felszerelt kérvényüket a fentebbi pontok alatt megnevezett s a bemutatási jog gyakorlására hivatott közhatóságokhoz, illetőleg magánfelekhez tartoznak folyó évi május 31-éig benyujtani.

8. *A fizetéses helyek.*

Egészfizetéses helyért évenkint 600 frt, félfizetéses helyért pedig 300 frt ellátási átalány fizetendő, és pedig félévenkint előlegesen, vagyis október és márczius hó elején két egyenlő részletben.

Az egész- és félfizetéses helyekre pályázók szülei (gyámjai) a felvételi folyamodványban kötelezőleg kijelenteni tartoznak, hogy az esedékes ellátási átalányt félévenkint előlegesen, vagyis október és márczius hónapok 1-én két egyenlő részletben a Ludovika-Akadémia parancsnokságánál közvetlenül befizetik, illetőleg posta utján felküldik.

A fizetéses helyekre pályázók közül a kijelölésnél elsőbbséggel azok birnak, a kik a megkivántató tantárgyakból jobb bizonyitványt mutatnak fel.

Ha a növendék ellátásáért járó félévi átalány egyszeri megintés után sem fizettetik be, a növendék az adományozott helyhez való igényét elveszti, miről szüléje (gyámja) további miheztartás végett értesittetik.

Ha valamely növendék, szüléje (gyámja) beleegyezésével, az intézetből időközben kilép, vagy bármely más oknál fogva onnét a félév eltelte előtt elbocsáttatik, az annak ellátása fejében befizetett félévi átalánynak a kilépés ideje után a félév végéig esedékes részét az illetők visszakövetelhetik.

9. *A havi zsebpénz.*

Minden növendék, szülői (gyámja) által, a kisebb szükségletek stb. beszerzése végett havonkint három frt zsebpénzzel látandó el, mely járuléknak egy-egy félévre számitott összege mindenkor előlegesen és pedig a fizetéses növendékeknél az ellátási díjjal egyidejüleg, a többiek részéről szintén október és márczius hónapok 1-én az akadémia parancsnokságánál lefizetendő, illetőleg ahhoz felküldendő.

Ezen kötelezettség elvállalásának a kérvényben kifejezés adandó.

A tényleg felvett ifjak szülléi (gyámjai) ezenfelül a zsebpénz pontos lefizetését külön irásbeli, az akadémiai parancsnokságnak átadandó nyilatkozattal is kötelesek biztositani.

Azon alapitványi vagy kincstári helyen levő növendékek részére, kik vagyontalanság folytán hozzátartozóik által semmiféle segélyben nem részesithetők, a zsebpénznek elengedését, illetőleg a kincstár által való fedezését a

szülők (gyámok) az akadémia parancsnokságánál, az illető közigazgatási hatóságok által kiállitott és a folyamodványhoz melléklendő »vagyontalansági bizonyitványok« alapján kérelmezhetik.

Az ily kérelmek felett érdemlegesen az akadémia parancsnoksága határoz, mely határozat ellen felebbezésnek helye nincsen.

10. Részletes adatok.

A tantervre, nevelésre és egyebekre vonatkozó részletesebb adatok tekintetében a Ludovika-Akadémia »Szervezeti szabályai« szolgáltatnak bővebb felvilágositást.*)

Budapesten, 1893. évi márczius hó 26-án.

---

*) Tájékozás szerezhető még Láner Gyula honvédelmi ministeri osztálytanácsosnak »A magy. kir. honvédségi Ludovika-Akadémia, különösen annak tényleges állománybeli tisztképző tanfolyama« czímű munkájából, mely Budapesten Grill udvari könyvárusnál 60 krajczárért megszerezhető.

45.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 12.765. szám alatt valamennyi vármegyei és önálló törvényhatósági joggal felruházott város közönségéhez (Budapest fő- és székváros, valamint Fiume város kivételével) intézett rendelete,

a vagyontalan árvákra kivetett útadó mérséklése, illetve elengedése tárgyában.

Több törvényhatóság a képviselőházhoz intézett s a képviselőház által f. évi február hó 1-én tartott 149-ik ülésében 1698. szám alatt hozott határozata értelmében nekem kiadott kérvényekben felszólalt az iránt, hogy a csekély állami adóval megrótt szegény sorsú árvákra az 1890. évi I. t.-czikk 23. §-a alapján kivetett útadó, nevezetesen a három kézinapszám útadó-minimum mérsékeltessék, illetve az 1890. évi I. t.-czikk 23. §-a megfelelően módosittassék.

Ezen kérvényekre vonatkozólag értesitem a Czímet, hogy az 1890. évi I. t.-czikk 26. §-ának azon rendelkezése, mely szerint a végérvényesen kivetett útadó, midőn az a fennálló adótörvények értelmében különben leirható nem volna, ugyszintén a természetbeni útadó-tartozás különös figyelmet érdemlő esetekben 50 frtig terjedőleg a közigazgatási bizottság által, 50 frton felül pedig jóváhagyásom mellett egészben, vagy részben leszállitható, vagy elengedhető: módot nyujt arra nézve, hogy a sze-

gény árvákra kivetett útadó kötelezettsége alól a vagyontalan árvák a kivetett útadónak elengedése által felmentessenek.

Ily felmentés iránti intézkedés sem az 1890. évi I. t.-czikk 26. §-a, sem a törvény végrehajtása iránt hivatalbeli elődöm által 1890. évi április hó 12-én 21.802. szám alatt kiadott körrendelet *C)* mellékletét*) képező utasitás 18. §. *b)* pontja és 19. §-a értelmében nincs ahhoz kötve, hogy az illető az elengedésért folyamodjék; nem foroghat fenn tehát akadály az ellen, hogy bármely figyelmet érdemlő esetben az intézkedés a közigazgatási bizottság által a felek minden kérelme nélkül hivatalból is történhessék.

Ez irányban az alábbiak szerint czímet és egyidejűleg a törvényhatóság közigazgatási bizottságát a ·/. alatt másolatban idezárt rendelettel utasitom.

Habár tehát a fentebbiek folytán a törvényhatóságok részéről tett fölterjesztésekben előadott bajok közigazgatási úton is orvosolhatók, nem zárkózom el annak kijelentésétől, hogy ha ezt a további tapasztalatok szerint az igazság és méltányosság indokolni fognák és annak szüksége fenforogna, hajlandó volnék az 1890. évi I. t.-czikk 23. §-ának módositása érdekében, annak idején a törvényhozás elé törvényjavaslatot terjeszteni.

Addig is azonban, mig ennek szüksége előálland, a a törvény 26. §-ában foglalt rendelkezéseknek, a csekély állami adóval megrótt szegény árvákkal szemben leendő alkalmazása érdekében elrendelem, hogy a hivatali elődöm által 1890. évi április hó 12-én 21.802. szám alatt kiadott rendelet *C)* mellékletét képező utasitás értelmében készitendő adóösszeirási és egyéni kivetési lajstromokban jelöltessenek meg azon tételek, melyek az 50, azaz ötven

*) Lásd: »Magyarországi Rendeletek Tára« 1890. évfolyam 289. lap.

krajczárt, vagy ennél kevesebb, az útadó alapját képező állami egyenes adót fizető árvákra vonatkoznak; megjegyezvén, hogy ezen adótételek alapján előirandó, vagy egyénileg kivetett útadónak, illetve kézi minimumnak a törvény 26. §-a értelmében hivatalból leendő leszállitása, illetve elengedése iránt, — mindenkor figyelemmel a körülményeknek különös figyelemre méltó voltára és az illetők keresetképességére, mire nézve a 25. §. elvei szolgálhatnak irányadóul, — a közigazgatási bizottság lesz hivatva határozni, hová az ily tételeket tartalmazó összeirási és kivetési lajstrom-kivonatok egy-egy példánya, vagy esetleg erre vonatkozó külön értesités a törvényhatóság első tisztviselője által megküldendő.

Budapesten, 1893. évi február 28-án.

Lukács Béla, s. k.

Melléklet a 45. számhoz.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 12.765. számú körrendelete.

(Valamennyi vármegye és önálló törvényhatósági joggal felruházott város közigazgatási bizottságához, — kivéve Budapest fő- és székvárost és Fiume várost.)

Több törvényhatóság a képviselőházhoz intézett, s a képviselőház által f. évi február hó 1-én tartott 149-ik ülésében 1698. szám alatt hozott határozata értelmében nekem kiadott kérvényekben felszólalt az iránt, hogy a csekély állami adóval megrótt szegény sorsú árvákra az 1890. évi I. t.-czikk 23. §-a alapján kivetett útadó, nevezetesen a három kézi napszám útadó-minimum mérsékeltessék, illetve az 1890. évi I. t.-czikk 23. §-a megfelelően módosittassék.

Ezen kérvényekre vonatkozólag értesitem a czímet, hogy az 1890. évi I. t.-czikk 26. §-ának azon rendelkezése, mely szerint a végérvényesen kivetett útadó, midőn az a fennálló adótörvények értelmében különben leirható nem volna, ugyszintén a természetbeni útadó-tartozás különös figyelmet érdemlő esetekben 50 frtig terjedőleg a közigazgatási bizottság által, 50 frton felül pedig jóváhagyásom mellett egészben vagy részben leszállitható, vagy elengedhető: módot nyujt arra nézve, hogy a szegény árvákra kivetett útadó mérsékeltessék, illetve az útadó kötelezettsége alól a vagyontalan árvák a kivetett útadónak elengedése által felmentessenek.

Ily felmentés iránti intézkedés sem az 1890. évi I. t.-czikk 26. §-a, sem a törvény végrehajtása iránt hivatalbeli elődöm által 1890. évi április hó 12-én 21.802. szám alatt kiadott körrendelet C) mellékletét képező utasitás 18. §. b) pontja és 19. §-a értelmében nincs ahhoz kötve, hogy az illető az elengedésért folyamodjék; nem foroghat fenn tehát akadály az ellen, hogy bármely figyelmet érdemlő esetben az intézkedés a közigazgatási bizottság által a felek minden kérelme nélkül hivatalból is történhessék.

Ennek folytán valamennyi törvényhatóság közönségéhez intézett körrendeletem másolatát oly figyelmeztetéssel küldöm meg ahhoz alkalmazkodás végett czímednek, hogy az 50 krt, azaz ötven krajczárt, vagy ennél kevesebb állami adót fizető árvákra kivetett útadónak, illetve kézi minimumnak, ugyszintén a természetbeni útadó-tartozás lerovásának az 1890. évi I. t.-czikk 26. §-a értelmében különös figyelmet érdemlő esetekben megengedett elengedése iránt, a törvényhatóság első tisztviselője által hozzá átteendő összeirási, illetve kivetési lajstromok, vagy egyéb értesités alapján, saját hatáskörében esetről-esetre hivatalból intézkedjék.

Budapesten, 1893. évi február hó 28-án.

Lukács Béla, s. k.

46.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 14.892. számú rendelete,

az állami kezelésben lévő közhasználatú városi és környékbeli távbeszélő-hálózatok előfizetőinek bekapcsolásáról.

Az állami kezelésben lévő közhasználatú városi és a környékbeli távbeszélő-hálózatok előfizetőinek bekapcsolását illetőleg a következőket rendelem:

Azon jelentkezett előfizetők, kiknek berendeztetni kivánt távbeszélő-állomásai, a közhasználatú távbeszélő-hálózattal biró városnak, vagy az egy és ugyanazon közhasználatú távbeszélő hálózattal összekapcsolt szomszédos városoknak (pl. Ujvidék—Pétervárad, Fiume—Susak, Arad—Uj-Arad Győr—Győrsziget stb.) a vámvonal által határolt, illetve belterületén belül feküsznek — tekintet nélkül a távbeszélő központi hivataltól számitott távolságra — az előfizetési díj fejében kizárólag az állam által kapcsoltatnak be. Ugy a távbeszélő-állomást, mint a távbeszélő-vonalat az állam saját költségén tartja fenn.

A város vagy városok külterületén jelentkezett előfizetők bekapcsolása — azok kivánságához képest — kétféle módon történhetik, és pedig:

a) a távbeszélő-vonalat a központi hivataltól a külterületen jelentkezett előfizető által megjelölt helyiségig az állam létesiti és tartja fenn;

b) a távbeszélő-vonalat az állam csakis a város, illetve városok belterületének határvonaláig létesiti és tartja fenn, — a belterület határvonalától egész a jelentkezett elő-

fizető állomásáig pedig azt maga az előfizető, mindenkor előzetesen és szabályszerűen kikérendő engedélyokirat alapján, mint magánhasználatú távbeszélő-vonalat, saját költségén állittatja fel és tartatja fenn.

A távbeszélő-állomás berendezését, ugyszintén az állam tulajdonát képező készülékek és telepek jó karban tartását ez utóbbi esetben is az állam teljesiti. E czélból az állam az előfizető állomását évnegyedenkint egyszer megvizsgáltatja, a telepeket megtisztittatja és rendbe hozatja, valamint az egyéb netán előforduló hiányokat helyreállittatja.

Ha évnegyedközben bármi okból származó zavarok és hiányok fordulnának elő, azokat a külterületi előfizető saját költségén tartozik elháritani és helyreállittatni. Ha ezen helyreállitási munkálatokhoz az előfizető az állami vonalőr kiküldetését kivánná, ennek útiköltségeit — és pedig az oda- és visszamenetelre külön-külön számitandó vonalkilométerenkint 15 krajczárt — tartozik előre megfizetni.

A vonalőr kiküldetése a távbeszélő központi hivatal főnökénél kérendő, s a vonalőrnek járó útiköltség is annál fizetendő be.

Ugyanezen határozmányok tartandók szem előtt a közhasználatú távbeszélő-hálózattal biró városok közelében fekvő községekben létesitett környékbeli távbeszélő hálózatok, (például Budapest—Budafok, Versecz—Károlyfalva, Brassó—Vidombák stb.) bel- és külterületi előfizetőinek bekapcsolásánál is.

Egyebekben mindazon szabályok mérvadók, melyek a városi közhasználatú távbeszélő-hálózatok használatára kiadott »Tudnivalókban« meg vannak állapitva.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 7-én.

Lukács Béla, s. k.

47.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 14.893. számú rendelete,

az állami kezelésben lévő közhasználatú városi és környékbeli távbeszélő-hálózatok előfizetési díjainak leszállitása tárgyában.

Az állami kezelésben levő közhasználatú városi és környékbeli távbeszélő-hálózatok előfizetési díjainak leszállitását határozván el, e díjakat f. évi április hó 1-étől kezdve a következőkben állapitom meg:

I. Városi távbeszélő-hálózatoknál.

a) A közhasználatú távbeszélő-hálózattal biró városnak vagy az egy és ugyanazon közhasználatú távbeszélő-hálózattal összekapcsolt szomszédos városoknak (pl. Ujvidék—Pétervárad, Fiume—Susak, Arad—Uj-Arad, Győr—Győrsziget) a vámvonal által határolt, illetve belterületén belül az előfizetési díj magánfelek részére havi 5 frt; állami, törvényhatósági, városi, községi és egyházi hatóságok, valamint jótékonyczélú és közintézetek részére évi 30 frt; egyletek, társaskörök, vendéglők, kávéházak és egyéb nyilvános jellegű helyiségek részére havi 7 frt 50 kr.

b) A város külterületén jelentkezett előfizetők, a szerint, a mint a távbeszélő-berendezést kizárólag az állam, avagy a belterület határvonaláig az állam, azontúl pedig maga az előfizető létesitette, kétféle előfizetési díjat fizetnek, és pedig az első esetben a város belterületére nézve

fentebb megállapitott díjakon felül, a belterület határvonalától egészen az előfizető távbeszélő-állomásáig terjedő távolság minden egyes egész vagy törtrész kilométere után még havi 1—1 forinttal többet.

E díjtöbblet ugy a rendes, mint a kedvezményes, valamint a magasabb előfizetési díj fizetésére kötelezett távbeszélő-állomások után egyenlő.

A második esetben a távbeszélő-állomás után csakis a város belterületére nézve a fentebbiekben megállapitott előfizetési díj jár; az előfizető azonban a város belterületének határvonalától az állomásáig terjedő magánhasználatú vonalrész után, az állami jog elismerése fejében megállapitott rendes évi illetéket is fizeti; nevezetesen az első kilométer-vonalhossz után évi 10 frtot, minden további egész vagy megkezdett kilométer-vonalhossz után pedig évi 1 frtot.

II. Környékbeli távbeszélő-hálózatoknál.

A közhasználatú távbeszélő-hálózattal biró városok környékén lévő községekben létesitett és városi közhasználatú távbeszélő-hálózattal összekötött távbeszélő-hálózatok (pl. Budafok, Kispest, Vidombák, Károlyfalva stb.) előfizetési díja a községek belterületén, a központi távbeszélő-hivataltól számitott bármily távolságban fekvő előfizetői állomásra nézve havi 10 frt, — állami, törvényhatósági, városi, községi és egyházi hatóságok, valamint jótékonyczélú és közintézetek részére évi 60 frt, — egyletek, társaskörök, vendéglők s egyéb nyilvános jellegű helyiségek részére havi 15 frt.

Az előfizető távbeszélő-állomását és az annak bekapcsolására szükséges távbeszélő-vezetéket az állam saját költségén létesiti és tartja fenn.

A környékbeli községek külterületén létesitett távbeszélő-állomások előfizetési díja kétféle, és pedig a szerint, a mint a berendezést kizárólag az állam vagy pedig a belterület határvonaláig az állam, azontúl pedig maga az előfizető létesiti. Ezen két esetben a belterületen levő állomásokra megállapitott díjon felül, még ugyanazon illetékek fizetendők, melyek a városi távbeszélő-hálózatok külterületén létesitett távbeszélő-állomásokra nézve fentebb meghatározvák.

Ha a környékbeli távbeszélő-hálózat a budapesti állami távbeszélő-hálózattal, vagy pedig magánengedélyes tulajdonát képező városi közhasználatú távbeszélő-hálózattal áll összeköttetésben, a környékbeli távbeszélő-hálózat előfizetője kapcsolási díj czímén a budapesti állami távbeszélő hálózati részvénytársaságnak még havi 5, azaz évi 60 frtot fizet, más magánengedélyesnek pedig az illető város belterületére nézve megállapitott rendes előfizetési díj 25%-át.

Ha a környékbeli távbeszélő-hálózat egyik-másik előfizetője csakis ezen hálózat előfizetőivel kiván beszélgetni, s a szomszédos város közhasználatú távbeszélő-hálózatának előfizetőivel az összeköttetést nem kivánja, az előfizetési díj ugyanaz, mint az állami kezelésben lévő egyéb városi távbeszélő hálózatoknál, t. i. havi 5 frt.

Egyebekben azon szabályok és határozmányok mérvadók, melyek az állami kezelésben lévő távbeszélő-hálózatokra nézve kiadott »Tudnivalók«-ban meg vannak állapitva.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 7-én.

Lukács Béla, s. k.

48.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 8895. szám alatt valamennyi magyarországi vármegyei és önálló törvényhatósági joggal felruházott város közigazgatási bizottságához intézett körrendelete,

az 50 frttal megállapitott s az 50 frtot meghaladó közmunka-tartozás leszállitása vagy elengedése tárgyában.

Az 1890. évi I. t.-czikk 26. §-ának, valamint a hivatali elődöm által 1890. évi április hó 12-én 21.802. szám alatt kiadott körrendelet *C)* mellékletét képező utasitás*) 21. §-ának végrehajtása és alkalmazása iránt kérdés merülvén fel, szükségesnek tartom a bizottságot e részben tudomásul és jövőbeni alkalmazkodás végett a következőkre figyelmeztetni:

1. Az 50 frttal megállapitott s leszállitandó vagy elengedendő összeg, a közigazgatási bizottság által illetékesség szempontjából nem csoportonkint vagy községenkint, hanem minden egyes utadó-kötelezettre nézve egyénenkint veendő figyelembe; mihez képest az egyénenkint 50 frtot meg nem haladó végérvényesen kivetett útadónak, ugyszintén az 50 frtnak megfelelő munkamennyiséget meg nem haladó természetbeni útadó lerovásának leszállitása, vagy elengedése iránt a közigazgatási bizottság illetékes határozni. Ily határozat hozzám csak felebbezés esetében terjesztendő fel.

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1890. évf. 289. lap.

2. Az egyénenkint 50 forintot meghaladó behajthatlan útadónak, illetve természetbeni kötelezettségnek leszállitása vagy elengedése iránt a bizottság elsőfokúlag határoz. Ily határozatra nézve a törvény 26. §-a értelmében, ha a törlés vagy leszállitás 50 frton felül engedélyeztetett, jóváhagyásom kieszközlendő; ellenkező esetben, a határozat csak felebbezés esetében lesz hozzám felsőbb fokú elbirálás végett felterjesztendő.

A jóváhagyás vagy felsőbb fokú elhatározás végett teendő felterjesztésekhez azon kötelezettekről, kiknek útadója, illetve kötelezettsége leszállitandó vagy elengedendő, kimutatás készitendő.

Ezen kimutatáshoz a behajthatlan tartozásokra nézve a nemleges zálogolási jegyzőkönyvek lesznek csatolandók. Azon tételekre nézve pedig, melyeknél a zálogolási eljárás nem foganatosittatott s az elengedés vagy leszállitás nem behajthatlanság miatt történik, a »jegyzet« rovatban tüntetendő fel azon körülmény, mely az útadó-tartozás leszállitását vagy elengedését indokolja. Ezen kimutatások szolgálván alapul a felsőbb fokú jóváhagyásnak, azok hiteles alakban állitandók ki, felebbezés esetében azonban a felebbezésre vonatkozó iratok is felterjesztendők.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 10-én.

Lukács Béla, s. k.

49.

A kereskedelemügyi m. kir. ministertől. — 15.465. szám.

A borossebes-menyházai helyi érdekű gőzmozdonyú vasutra vonatkozó engedélyokirat.

A Boros-Sebestől Menyházáig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutat a m. kir. ministerium az 1880. évi XXXI. t.-cz. 1. §-a, illetve az 1888: IV. t.-cz. alapján és Ő császári és apostoli királyi Felségének Bécsben, 1893. évi február hó 23-án kelt legf. elhatározása folytán a következő feltételek alatt engedélyezi, ugymint:

1. §.

Ezen engedélyokirat erejénél fogva gróf *Wenkheim Frigyes* engedélyt kap és kötelezettséget vállal arra, hogy az aradi és csanádi egyesült vasutak Borossebes-Buttyin állomásától Menyházáig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutat az alábbi feltételek alatt megépitse és azt a jelen engedélyokirat hatályának tartama alatt szakadatlanul üzletben tartsa.

2. §.

A nevezett engedélyes részére a jelen engedélyokirat értelmében biztosittatnak mindazon jogok és kedvezmények, melyeket az 1880. évi XXXI. t.-cz. és az annak kiegészitéséről és módositásáról szóló 1888. évi IV. t.-cz. a helyi érdekű vasutakra nézve megszabnak:

viszont az engedélyes a most idézett törvényczikkek azon határozatainak, melyek reá mint engedélyesre kötelezettségeket rónak, magát feltétlenül aláveti.

Az engedélyes továbbá szorosan alkalmazkodni köteles:

a) a jelen engedélyokirat határozataihoz;

b) a közmunka- és közlekedésügyi ministerium által 1868. évi április hó 20-án 4973. szám alatt az országgyülés jóváhagyásával kibocsátott ideiglenes vasutengedélyezési szabályhoz, valamint az 1887. évi XXIV. t.-cz. értelmében, illetve az 1878. évi XX. t.-cz. által beczikkelyezett vám- és kereskedelmi szövetség VIII. czikkében elfogadott vasuti üzletrendtartáshoz annyiban, a mennyiben ezek a jelen engedélyokiratban megállapitott egyes határozatok és a helyi érdekü vasutak forgalmi szolgálatára vonatkozó, a közmunka- és közlekedésügyi ministerium által 1883. évi augusztus hó 1-én kiadott szabályok alapelvei folytán változást nem szenvedtek;

c) a vasuti árúfuvarozás tárgyában 1890. évi október hó 14-én létrejött s az 1892. évi XXV. t.-czikkel beiktatott nemzetközi egyezmény és az 1892. évi deczember hó 10-én 83.249. szám alatt kibocsátott vasuti üzletszabályzat határozmányaihoz; s végre

d) minden egyéb már érvényben álló vagy később alkotandó törvényekhez, szabályokhoz, utasitásokhoz és rendeletekhez.

3. §.

A pálya épitésére és az üzlet berendezésére nézve a kereskedelemügyi m. kir. minister által egyidejüleg kiadott és a jelen engedélyokirat kiegészitő részét képező épitési feltételek irányadók; fentartatván a nevezett minister részére a jog, hogy ezen épitési feltételektől egyes kivételes esetekben eltéréseket engedélyezhessen.

4. §.

Az engedélyes köteles a fennálló szabályok szerint elkészitett épitési terveket (hossz-szelvény és helyzetrajz) a jelen engedélyokirat keltétől számitandó 2 hónap alatt, a többi részletterveket pedig oly időben terjeszteni fel két példányban a kereskedelemügyi m. kir. minister elé, hogy azok a kivitelre alább megállapitott határidőre való tekintettel, a minister által a kellő időre megvizsgálhatók és jóváhagyhatók legyenek.

A késedelem következményei egyedül az engedélyest terhelik.

A kereskedelemügyi m. kir. minister a jelen engedélyokiratban, az ennek kiegészitő részét képező épitési feltételekben, vagy az engedélyezési tárgyalásról 1892. évi augusztus hó 13-án felvett jegyzőkönyvben foglalt határozatokra, ugyszintén az üzlet biztonságának követelményeire való tekintettel, az előterjesztett terveket átvizsgáltatja és a mennyiben az érintett szempontokból észrevétel fel nem merülne, a terveket jóváhagyja és ha egyéb törvényes rendelkezéseknek is elég tétetett, az épitési engedélyt, harmadik személyeknek az 1881. évi XLI. t.-cz. szerinti jogaiknak érintetlenül hagyása mellett, megadja.

Az engedélyes minden kárpótlási vagy egyéb igény kizárásával köteles a kereskedelemügyi m. kir. minister által a pálya épitése közben, vagy bármikor azután is, a fent érintett tekintetekből s alapon kivánt és bár az előzetesen jóváhagyott tervektől eltérő módositásokat és kiegészitéseket is foganatositani.

Ellenben az engedélyes az általa a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről már jóváhagyott terveknek bár-

mily tekintetből kivánt megváltoztatásához a nevezett minister engedélyét mindenkor előzetesen kieszközölni tartozik.

A pálya épitését az engedélyes az engedélyokirat keltétől számitott egy év alatt befejezni és a pályát a közforgalomnak átadni tartozik.

5. §.

Ezen pálya kiépitése és üzlete czéljaira az 1881. évi XLI. t.-cz. szerinti kisajátitási jog ezennel engedélyeztetik.

6. §.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak Borossebes-Buttyin állomásához való csatlakozás és az ennek folytán szükséges új épitkezések és átalakitások eszközlése, valamint a csatlakozási állomásnak közös használata iránt az engedélyes az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatóságával, a kereskedelemügyi m. kir. minister előző jóváhagyásának fentartása mellett, egyezségre lépni köteles.

A csatlakozás, illetve közös használatra való berendezés folytán a csatlakozási közös állomáson szükségessé váló új épitkezések és átalakitások költségeit az engedélyes az épitési tőkéből fedezni tartozik.

Más pályákkal csatlakozási szerződéseket, nemkülönben az állomások vagy egyes csatlakozó vonalrészek közös vagy együttes (péage-jog) használatára vonatkozó szerződéseket az engedélyes csakis a kereskedelemügyi m. kir. ministertől előzetesen kieszközölt engedély alapján köthet; viszont azonban köteles az engedélyes más pályákkal ilynemű szerződésekre lépni, ha azoknak az engedélyes vasutjához való csatlakozása, illetve a csatlakozási állomások vagy vonalrészek közös vagy együttes (péage-jog)

használata, akár engedélyokiratilag, akár a kereskedelemügyi m. kir. minister külön engedélyével biztosittatott.

A mennyiben pedig ugy ezekre nézve, mint a kocsikölcsönzés és minden ezekért járó kárpótlás tárgyában az illető vasuti vállalatok között egyezmény létre nem jöhetne, az e részben megkötendő egyezmény feltételeit a kereskedelemügyi m. kir. minister fogja az érdekelt felekre nézve kötelezőleg megállapitani.

7. §.

Az engedélyezett vasut megépitéséhez és üzleti megfelelő berendezéséhez szükséges tényleges tőke 330.000 forint, azaz: háromszáz harminczezer forintban állapittatik meg, mely tőkéből forgalmi eszközök beszerzésére az engedélyes 93.000 forintot tartozik forditani.

Az ezen tényleges tőkének beszerzésére szükséges névleges összeget (alaptőke) a kereskedelemügyi m. kir. minister a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg állapitja meg.

Ugyancsak a tényleges tőkéből 5000 frt készpénzben kihasitandó s mint tartalék külön kezelendő.

Ezen tartaléktőke csakis a kereskedelemügyi m. kir. ministertől esetenkint előzetesen kikérendő engedély alapján lesz felhasználható.

8. §.

Az engedélyes köteles a forgalmi eszközöket, sineket és egyéb az épitésnél és az üzletnél használandó anyagokat a belföldön beszerezni, mely rendelkezés alól csak a kereskedelemügyi ministertől esetenkint előzetesen kikérendő engedély alapján lehet kivételnek helye.

9. §.

A pálya műszaki felülvizsgálatát a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeli el.

A mennyiben az időjárási viszonyok megengedik, a pálya műszaki felülvizsgálata az épitkezések teljes befejezése és a felülvizsgálati tervek bemutatása után az engedélyes kérelmére azonnal el fog rendeltetni.

10. §.

Az engedélyes köteles a jelen engedélyokirat kiadása előtt 15.000 frt, azaz tizenötezer o. é. forintnyi biztositékot készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a m. kir. állampénztárnál letenni.

Ezen biztositék csak a pálya műszaki felülvizsgálatának eredményes befejezése után s illetőleg a műszaki felülvizsgálat eredményének a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről történt helybenhagyása alkalmával adatik vissza. Egyébiránt e biztositék a műszaki felülvizsgálat alkalmával megállapitott hiányok teljes pótlásáig, illetve a jótállási határidők lejártáig, egészben vagy aránylagos részben visszatartható.

Ha az engedélyes a jelen engedélyokiratban a pálya kiépitését illetőleg megszabott kötelezettségeknek, különösen a 4. §-ban megállapitott kiépitési határidő tekintetében nem tenne eleget, a kereskedelemügyi m. kir. ministernek önként érthetőleg jogában áll a fentebbi biztositékot akár az állam javára lefoglalni, akár a pálya kiépitésére felhasználni; mi által az alábbi 24. §-ban foglalt rendelkezések nem érintetnek.

11. §.

Az esetre, ha az engedélyezett helyi érdekű vasut üzletének kezelése a csatlakozó aradi és csanádi egyesült

vasutak részvénytársaságnak adatnék át, az üzletkezelés iránt kötendő szerződés a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez jóváhagyás czéljából előzetesen fölterjesztendő.

12. §.

A menet- és szállitási díjak az engedélyezett vasut számára a következőleg szabatnak meg:

a) A személyforgalomban legmagasabb árszabási tételként személy- és kilométerenkint a magasabb osztályban 5 kr., az alsóbb osztályban pedig 3 kr. szedhető be.

A magasabb osztályt használó utasok legalább is az elsőrangú vasutakon használatban levő II-od osztályú, illetőleg ezeknek megfelelő berendezésű kocsikban szállitandók.

A mennyiben az engedélyes három kocsiosztályt rendezne be, a közbeneső osztályért személy- és kilométerenkint 4 kr. díjtétel szedhető be.

b) Uti podgyásznál és gyorsárúnál, melyek 10 klgrnyi súlytételekre fölfelé kikerekithetők, 10 klgr. és kilométerenkint 0·40 krnyi legmagasabb díjtétel alkalmazható. Uti podgyásznál szabadsúly nem követelhető.

Gyorsárúként szállitandó élő állatok, hullák és hintók viteldíjaira nézve a m. kir. államvasutak vonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

c) Az árúk szállitásánál alkalmazható legmagasabb árszabási tétel kilométerenkint és 100 kilogrammonkint az I. db. árúosztályban 0·90 kr., a II. mérsékelt db. árúosztályban 0·60 kr., és a terjedelmes árúk után 1·20 kr.

A kőszén, vaskő, só, tüzi- és épületfa, trágya, kő, mész és tégla, teljes kocsirakományokban kilométerenkint és 100 kilogrammonkint legfeljebb 0·50 kr. díjtétel mellett szállitandó.

Ugyanezen 100 kgr. és kilométerenkénti díjtétel szolgál maximalis viteldíj gyanánt a kocsirakományokban feladásra kerülő élő állatok szállitásánál is.

A kocsirakományokban feladásra kerülő egyéb árúkra, valamint a szabványsúly alapján szállitandó élő állatokra nézve a mérsékelt darabárúosztály fentebbi tétele szolgál legmagasabb díjtételként.

Az árúk osztályozása s a többi szállitási és díjszabási, illetve díjszámitási határozmányok, valamint a kezelési és mellékilletékek tekintetében, ugyszintén a különvonatok szállitására és viteldíjaira nézve a m. kir. államvasutak vonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

Mihelyt az engedélyezett pálya tiszta jövedelme három egymást követő éven át a fentebbi 7. §-ban megállapitott tényleges épitési és berendezési tőke 7%-át meghaladja, jogában álland a kereskedelemügyi m. kir. ministernek, az engedélyes meghallgatása mellett, a díjszabásokat megfelelőleg leszállitani.

Azon esetre, ha a törvényhozás a díjszabási ügyet az összes hazai vasutakra vonatkozólag szabályozná, ezen szabályozás, tekintet nélkül a jelen engedélyokirat határozataira, az engedélyezett vasutra is érvényes leend.

Az engedélyes a vasut üzletét mindenkor olykép fogja vezetni, hogy díjszabási intézkedései a hazai ipar és termelés érdekeivel összhangzásban legyenek; különösen kötelezi magát az engedélyes:

1. hogy mindazon kedvezményeket, melyeket külföldi czikkekre engedélyez, egyuttal a hazai termékeknek is engedélyezni fogja, ha ezek saját vonalán legalább ugyanazon távolságra szállittatnak, mint a kedvezményezett külföldi czikkek;

2. hogy külföldi czikkre soha alacsonyabb díjtételt vagy díjrészletet nem fog engedélyezni, mint a milyent ugyanazon rendeltetési helyre szállitott hasonló hazai czikk után valamely közelebb fekvő állomásról szed;

3. hogy az adriai kikötők felé irányuló forgalomban mérsékléseket csupán a hazai kikötők javára fog engedélyezni;

4. hogy a m. kir. államvasutakon a személy, és árúdíjszabás tekintetében életbe léptetett új rendszerekhez, saját vonalát illetőleg, a saját állomások közötti forgalom kivételével, a kereskedelemügyi m. kir. minister kivánatára csatlakozni fog.

13. §.

Az előző §. értelmében meghatározott díjszabási tételek az engedélyes által időközben egészben, vagy csak a tárgyak egyes nemeire, a vasut egyik vagy mindkét irányában, minden szállitási távolságra egyenlően, vagy a távolság növekedésével nagyobbodó mérvben leszállithatók.

Az ekként leszállitott díjszabási tételek az előbbi mértékre ismét felemelhetők ugyan, mindazonáltal e felemelés csak a szabályszerű kihirdetés napjától számitott három hó mulva lép hatályba.

Minden szállitási kedvezmény a fennálló szabályok értelmében előzetesen kihirdetendő és abban, ugyanazon feltételek alapján, mindenki egyaránt részesitendő.

14. §.

Az élelmi szereknek a belföldön beállott rendkivüli megdrágulása esetében joga van a kereskedelemügyi m. kir. ministernek azok fuvardíjait a drágaság tartamára az engedélyokirati legmagasabb díjtételek felére leszállitani.

15. §.

A katonaság és katonai javak leszállitott díjtételekkel szállitandók és pedig egyrészt a cs. és kir. közös hadügyminister és a m. kir. honvédelmi minister, másrészt a vasutigazgatóságok közt 1877. évi szeptember hó 15-én megkötött egyezmény, illetőleg az 1878. évi január hó 1-én hatályba lépett katonaszállitási díjszabás és annak függeléke alapján.

A katonaszállitás iránt létrejött vagy létrehozandó s az állam részére kedvezőbb egyezmények ezen engedélyezett pályára is érvényesek lesznek.

A fentebbi határozmányok alkalmazandók továbbá a pénzügyi, valamint a közbiztonsági közegek, végül a fegyenczek és tolonczok szállitása tekintetében is.

Az engedélyes köteles alkalmazkodni a katonai szállitásokra vonatkozó szabályzathoz s az abban foglalt megállapodásokhoz és egyezményekhez, melyek által a szállitáshoz szükséges fölszerelési tárgyak beszerzése és készentartása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzet rendelkezésre bocsátása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzettel való kölcsönös kisegités és a katonai egészségügyi czélokra berendezett vasuti kocsik használata szabályoztatnak.

Köteles továbbá az engedélyes azon határozmányok és szolgálati szabályokhoz is alkalmazkodni, melyek a hadi vasuti osztályokra és azoknak béke idején új épitkezésekhez, vagy fentartási munkálatokhoz való használatára vonatkozólag, a cs. és kir. közös hadügyministerium által kiadattak, vagy megállapittatni fognak.

Háború és mozgósitás esetén köteles az engedélyes a szabadságosokat és tartalékosokat, a szabályszerű igazolvány alapján, a lakhelyükhöz legközelebb eső állomástól a rendeltetési helyhez legközelebb eső állomásig a katonai leszállitott díjszabás alkalmazásával szállitani.

A katonai szállitásokra vonatkozó fenti határozatok és kedvezmények önként érthetőleg érvényesek a szolgálatban utazó m. kir. honvédségre és azon csapatokra, melyek mint a hadsereg kiegészitő részei, a népjog oltalma alatt állanak.

Végül köteles az engedélyes feltétlenül alkalmazkodni azon határozatokhoz, melyek a hadsereg, hadi tengerészet és a honvédség kiszolgált altisztjeinek alkalmazására vonatkozólag az 1868. évi XL. t.-czikk 38. §-ában és az 1873. évi II. t.-czikkben megállapitvák.

16. §.

Az állami tisztviselők, hivatalnokok és szolgák, kik a vasutak igazgatása és üzlete felett őrködő hatóságok megbizásából, vagy az állam érdekeinek ezen engedélyokirat alapján való megóvása végett, vagy jövedéki czélokból a vasutat használják és azt, hogy az illetékes hatóság által megbizattak, igazolják; uti málháikkal együtt ingyen szállitandók.

17. §.

Az engedélyes a jelen engedélyokirat tárgyát képező vasuti vonalon vagy annak csak egyes részein is, a kereskedelemügyi m. kir. minister kivánatára a m. kir. postát szállitani köteles.

A postaszállitás feltételeit az 1888. évi IV. t. cz. 4. §-ának *b)* pontja értelmében a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeleti uton fogja megállapitani.

A vasut igazgatósága és alárendeltjei, vagy az utóbbiak közt váltott szolgálati levelezés a vasuti közegek által postabérmentesen szállitható.

18. §.

Az engedélyes az üzleti távirda előállitásától egyelőre felmentetik; az állomásoknak egymásközti értekezése czéljaira azonban az 1888. évi XXXI. t.-cz. határozmányainak szem előtt tartásával távbeszélő-készüléket köteles felállitani. A mennyiben az engedélyezett vasutvonal mentén az engedélyes később üzleti távirdát állitana fel, avagy annak felállitására a kereskedelemügyi m. kir. minister által köteleztetnék, a távirda berendezésénél és használatánál a következő határozmányokhoz köteles alkalmazkodni, u. m.:

Az engedélyezett vaspályavonal mentén, vagy az egyes állomásokban szükséges üzleti távirdák, távbeszélők, vagy villamos jelzők iránt az 1888. évi XXXI. t.-cz. és az annak alapján kibocsátott rendeletek határozmányai mérvadók, melyekhez az engedélyes szorosan alkalmazkodni köteles.

A távirdák, távbeszélők és villamos jelzők felállitásához a kereskedelemügyi m. kir. ministertől előzetesen külön engedély eszközlendő ki, mely alkalommal a minister az épités, a berendezés és üzletben tartás feltételeit rendeleti uton állapitja meg, melyekhez az engedélyes alkalmazkodni köteles.

Az engedélyes a vasutra vonatkozó épitési engedély kinyerése után a távirda, távbeszélő vagy villamos jelzők létesitésének engedélyezése iránt még oly időben köteles a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez folyamodni, hogy a szóban forgó berendezések a vasut forgalomba helyezéséig elkészülhessenek, illetve használhatók legyenek.

A kereskedelemügyi m. kir. minister fentartja magának azon jogot, hogy az üzleti távirda, vagy távbeszélő vezetéket a pálya indóházain, esetleg őrházain alkalma-

zandó utolsó elszigetelőkig, valamint a forgatható védjelző készülékekig az engedélyes költségén, a részletekre nézve az illető posta- és távirdaigazgatóság és az engedélyes közt jegyzőkönyvileg megállapitott feltételeknek megfelelően, saját közegei által megépittesse.

Ez esetben, a mennyiben az üzleti távirda, vagy távbeszélő vezetékekkel egyidejüleg állami távirda, vagy távbeszélő vezeték nem építtetnék, az engedélyes köteles az oszlopok és más épitési anyagok összes árát s az összes épitési költségeket, a mennyiben pedig egyidejüleg állami távirda vagy távbeszélő vezeték is építtetnék, az üzleti vezeték anyagainak árát és az összes épitési költségeknek az üzleti vezetékek létesitésére forditott aránylagos részét megtériteni. Mindkét esetben köteles az engedélyes az építkezéshez szükséges összeget az utólagos elszámolásig kamat nélkül előlegezni és az oszlopokat s a többi épitési anyagokat az épitendő pálya mentén az illető posta- és távirdaigazgatóság által meghatározott módon és időben, saját költségén szétosztatni.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek jogában áll a vaspálya mentén fennálló oszlopokra bármikor állami távirda, esetleg távbeszélő vezetékeket alkalmaztatni; ez esetben azonban az oszlopok, az állam költségén való fentartás kötelezettsége mellett, már ekkor az állam ingyen tulajdonába mennek át.

Az üzleti távirda, távbeszélő és villamos vezetékek és berendezések összes alkatrészeikkel együtt a vasut kiegészitő tartozékát képezik; ennélfogva a jelen engedélyokirat 22. §-ában megállapitott esetekben és módok szerint az államra háramlanak át.

Egyébként az 1888. évi XXXI. t.-cz., valamint az annak alapján kibocsátott vagy kibocsátandó ministeri rendeletek határozmányai, továbbá a hazai vasutakkal a

távirdákra nézve 1877. évben kötött egyezmény határozatai az engedélyesre nézve is kötelezők maradnak és lesznek.

19. §.

Mihelyt a polgári vagy katonai forgalom a jelenleg engedélyezett vonalon annyira növekedett, hogy az éjjeli szolgálat és gyorsabb forgalom berendezése a kereskedelemügyi m. kir. minister egyoldalú megitélése szerint kivánatosnak vagy szükségesnek mutatkozand, az engedélyes köteles lesz saját költségén mindazon berendezéseket eszközölni és mindazon biztonsági intézkedéseket megtenni, melyek a fennálló szabályok és utasitások szerint szükségesek s illetőleg, a melyek a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről, hivatkozással azon szabályokra, követeltetni fognak.

A mennyiben azonban a katonai forgalom érdekében az engedélyezés alkalmával alapul vett teljesitési képesség határán túlmenő berendezések kivántatnának, ezek csakis az engedélyes hozzájárulásával lesznek érvényesithetők.

Az engedélyes köteles továbbá a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeletére minden kártalanitás nélkül egy másik vágányt az esetre kiépiteni, ha az engedélyezett vonalon az évi elegy-bevétel kilométerenkint 14.000 frtot osztrák értékben meghalad.

Ezen kötelezettség teljesitése azonban az engedélyestől csak az alább megállapitott engedélytartam első 70 éve alatt követelhető.

20. §.

Az engedélyes köteles az engedélyezett vasut üzletéről a számadásokat az érvényben álló számlázási minta szerint vezetni, s a lezárt üzleti számlát, a vagyonmérleg, nyereség- és veszteség-számlával együtt, legkésőbb a

számadási évet követő május hó végéig, a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez bemutatni.

Köteles továbbá az engedélyes a forgalom és üzlet eredményeit részletesen kitüntető évi jelentést szerkeszteni és közhirré tenni, s mindennemű, a felügyeleti hatóságok által kivánt statisztikai adatot beszolgáltatni.

21. §.

Az engedélyesnek jogában álland részvénytársaságot alapitani s a tényleges építési és berendezési költség beszerzése czéljából névre vagy előmutatóra szóló czímleteket az 1888. évi IV-ik t.-cz. 10. §-ában foglalt határozmányok figyelemben tartása mellett kibocsátani, mely kibocsátásnak módozatait a kereskedelemügyi m. kir. minister a pénzügyi ministerrel egyetértőleg állapitja meg.

Ha elsőbbségi részvények bocsáttatnak ki, a pálya tiszta jövedelméből mindenekelőtt az elsőbbségi részvényeknek a kereskedelemügyi m. kir. minister által a m. kir. pénzügyministerrel egyetértőleg megállapitandó törlesztési hányada s további sorban e részvényeknek legfeljebb 5%-kal megszabandó osztaléka lesz fedezendő, s ehhez képest a törzsrészvények törlesztése mindaddig meg nem kezdhető, a mig az összes elsőbbségi részvények nem töröltettek.

A törlesztési terv kidolgozásánál szem előtt tartandó, hogy a törlesztési hányad rendszerint ne legyen nagyobb, mint a mely mellett az alaptőke az engedély egész tartama alatt törleszthető.

A kétnemű részvények tulajdonosai mindazonáltal minden egyéb társasági jogokban és kötelezettségekben egyaránt részesülnek.

A jelen engedélyokirat és az annak kiegészitő részét képező okmányok az alakitandó részvénytársaságra válto-

zatlanul kötelezők, s ehhez képest az alakitandó részvénytársaság az engedélyest a jelen engedélyokirat alapján megillető jogokat és kötelezettségeket változatlanul és minden fentartás nélkül kötelezőleg átvenni tartozik.

A részvénytársaság megalakitásához szükséges alapszabályok, a kibocsátandó czímletek és szelvényeik mintáival együtt, átvizsgálás és jóváhagyás végett a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez felterjesztendők, s a nevezett minister részéről az alapszabályokban, valamint a czímletek és szelvényeik mintáinak tervezetében kivánt módositások feltétlenül foganatositandók.

Az alapszabályokba mindenesetre felveendő, hogy az évenkénti tiszta jövedelemnek egy meghatározott minimális százaléka külön beruházási tartalékalap képzésére, illetve a jelen engedélyokirat 7. §-a szerint az épitési tőkéből kihasitott tartalékalap növelésére fordittassék. Felveendő továbbá az is, hogy azon esetre, ha az alább megállapitott engedélytartam alatt jövedelem hiánya miatt az összes részvények törleszthetők nem lennének, a törlesztetlenül maradt részvények tulajdonosai részvényeiknek beváltását, vagy e czímen bárminemű kárpótlást az államtól nem igényelhetnek.

A társaságnak székhelye Boros-Sebes vagy Budapest s hivatalos ügykezelési nyelve kizárólag a magyar.

22. §.

A jelen engedély tartama a fenti 2. §-ban idézett ideiglenes vasutengedélyezési szabály 9. §. *b)* pontja alatt kimondott oltalommal és az 1880. évi XXXI. t.-cz. 2. §-a, illetve az 1888. évi IV. t.-cz. 2. §-ának *b)* és *c)* pontjai szerint az állam részére biztositott megváltási jog épségben tartásával, a jelen engedélyokirat kelte napjától számitandó egymásután következő 90 évben állapittatik meg.

Ezen 90 év leteltével a vasut és annak összes tartozékai ingyen és tehermentesen mennek át a magyar állam tulajdonába és szabad haszonélvezetébe, illetve az engedélyes vagy jogutódai ezen vasutat teljes jókarban, ingyen és tehermentesen tartoznak az államnak átadni.

A pálya engedélyének és üzletének átruházása, valamint a pálya és tartozékainak függő kölcsönökkel való jelzálogi megterheltetése tekintetében az 1888. évi IV. t.-cz. 2. §-ának *a)* pontja, illetőleg az ezen törvény 10. §-ában foglalt határozatok irányadók.

Az 1880. évi XXXI. t.-cz. 2. §-ában és az 1888. évi IV. t.-cz. 2. §-ának *b)* és *c)* pontjaiban előirt megváltás esetében a megváltás módozatai tekintetében ugyancsak az idézett törvényczikkek határozatai irányadók.

Mindkét esetben átveszi a magyar állam saját tulajdonába, birtokába és haszonélvezetébe a pálya területét és földjét, a föld- és műmunkálatokat, a fel- és alépitményeket, minden hozzátartozókkal, u. m. forgalmi eszközökkel, pályaudvarokkal, fel- és lerakodó helyekkel, a vasut üzletéhez tartozó épületekkel, az indulási és érkezési helyeken őr- és felvigyázó házakkal, minden felszerelvényekkel, ingókkal és ingatlanokkal egyetemben; ellenben az engedélyes vagy jogutódai megtartják az általuk folytatott üzlet alatt jövedelmi fölöslegeikből alkotott netáni tartalékalapot és a künnlevő cselekvő követeléseket, valamint azon épitkezéseket, a melyek megszerzésére vagy előállitására a kormány által azon határozott hozzáadással hatalmaztattak fel, hogy azok a vaspályának semmi tartozékát képezni nem fogják.

23. §.

A kereskedelemügyi m. kir. minister az állami érdekek megóvása tekintetéből jogositva van magának ugy a

pálya épitése, valamint az üzlet megfelelő fölszerelése és folytonos jókarban tartása felől minden részben meggyőződést szerezni és meghagyni, hogy a mutatkozó hiányok pótoltassanak.

Különösen fentartatik a nevezett minister részére azon jog, hogy a forgalom növekedéséhez képest az engedélyest a forgalmi eszközöknek időnkénti megfelelő szaporitására kötelezhesse.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek joga van továbbá a részéről kiküldött közeg által az ügyvitelt és pályaigazgatást megvizsgálni és ellenőrizni.

A kereskedelemügyi m. kir. minister által kiküldött biztosnak jogában áll az igazgatóság és az ennek kebeléből netán kirendelt külön bizottságok ülésében, valamint a közgyülésekben részt venni, nemkülönben törvénytelen, a köz- vagy az állami érdekekre netán hátrányos, az engedélyokirattal ellenkező intézkedéseket felfüggeszteni, s erről a nevezett ministernek további eljárás végett jelentést tenni.

24. §.

A kereskedelemügyi m. kir. ministert megilleti a jog, hogy az engedélyest a jelen engedélyokirat és az annak kiegészitő részét képező okmányokban megállapitott kötelezettségeknek, ugyszintén a kormány által az engedélyest kötelező törvények, szabályok, utasitások stb. alapján kiadott rendeleteknek teljesitésére 100 frttól 10.000 frtig terjedhető rendbüntetés vagy birság kivetése által szorithassa.

A kivetett és a kereskedelemügyi m. kir. minister által kitűzött záros határidő alatt az engedélyes által be nem fizetett rendbüntetés, illetve birság a vasut bármely

birtokából vagy annak jövedelméből egyszerű közigazgatási uton fog behajtatni.

Azon esetre, ha a kiszabott rendbüntetés, illetve birság a még letétben levő engedélyezési biztositékból vonatnék le, az engedélyes ezen biztositékot az eredeti összegre a levonás napjától számitandó 14 nap alatt ismét kiegésziteni tartozik.

Ha az engedélyokiraton vagy egyéb törvényes határozatokon és rendelkezéseken alapuló kötelezettségek megsértése az engedélyes részéről ismételve fordulna elő, s más megtorló intézkedés a kivánt eredményre nem vezetne, ugyszintén ha a fenti 3. §-ban megállapitott határidők az épitési tervek benyujtására, az épités befejezésére, illetőleg az üzlet megnyitására nézve meg nem tartatnának s e határidők megtartásának elmulasztása a többször idézett vasutengedélyezési szabály 11. §-ának *b)* pontja értelmében, különösen pedig politikai és pénzügyi válságok által nem igazoltathatnék: a kereskedelemügyi m. kir. minister a jelen engedélyokiratot bármikor hatályon kivül helyezheti és megszüntnek nyilvánithatja, a nélkül, hogy ezen határozatból kifolyólag az engedélyes az állam irányában bármi néven nevezendő czímen kárpótlási igénynyel léphetne fel.

Annak meghatározása, hogy az engedély hatályon kivül helyezése esetén a pálya épitésének folytatása s illetőleg ugy ezen, mint azon esetben, ha az engedélyes a pálya üzletét megszakitaná, az üzlet továbbvitele érdekében minő intézkedések tétessenek, a kereskedelemügyi m. kir. ministert illeti meg; önként értetődvén, hogy ezen intézkedések következtében felmerülendő mindennemű költségek, károk és veszélyek iránti szavatosság kizárólag az engedélyest terhelendik.

25. §.

Ezen engedély, valamint az annak kiegészitő részét képező okmányok minden okmányszerű kiadmányai csak 1 frtra szabott bélyegdíj alá esnek.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 10-én.

A m. kir. ministerium nevében:

Lukács Béla, s. k.

Kiegészitő melléklet a borossebes-menyházai helyi érdekű vasutra vonatkozó 15.465/1893. számú engedélyokirathoz.

A borossebes-menyházai keskenyvágányú helyi érdekű gőzmozdonyú vasut épitésére és üzleti berendezésére vonatkozó feltételek.

I. Általános határozmányok.

Az aradi és csanádi egyesült helyi érdekű vasutak Borossebes-Buttyin állomásától Menyházáig (Monyásza) vezetendő vasut, mint keskeny nyomtávú helyi érdekű gőzmozdonyú vasut, az 1893. évi márczius hó 10-én kelt engedélyokirat 3. §-a értelmében a kereskedelemügyi m. kir. minister által előzőleg helybenhagyandó tervek alapján s az alább következő részletes határozmányok szerint épitendő ki, s olykép rendezendő be, hogy a kiépitett pályán a vonatok óránkint 25 km. legnagyobb sebességgel közlekedhessenek.

Az engedélyes köteles az engedélyezett pálya számára beszerzendő sinekre és forgalmi eszközökre vonatkozó szállitási szerződéseket és feltétfüzeteket a nevezett ministerhez jóváhagyás végett előzetesen beterjeszteni, továbbá a pálya épitésére vonatkozó szerződést is bemutatni; ez utóbbit azonban csak akkor, ha az épités átalányösszegért vállalkozónak adatik ki, vagy ha az épités kivitele a pénzbeszerzéssel is egybe van kötve.

A pálya épitésénél az engedélyes az érvényben levő általános, valamint a helyhatósági épitési és rendőri szabályokhoz alkalmazkodni köteles.

II. Alépitmény.

A pálya alépitménye egy vágányra készitendő. A legnagyobb emelkedés, illetve esés 18⁰/oo-al állapittatik meg. A kanyarulatoknak a nyilt pályán 50 méternél kisebb félátmérővel nem szabad birniok.

A pálya szabványos koronaszélessége az alépitmény felszinében, vagyis a kavicságy alsó felületének magasságában mérve 2·8 méter legyen.

Görbületeknél a töltés külső oldala a túlemelésnek és a vágány kibővitésének megfelelően kiszélesbitendő.

A töltések, azok magassága és anyagához képest, $1\frac{1}{2}$ vagy $1\frac{1}{4}$ lábas lejtőkkel létesitendők; a bevágások lejtői pedig az anyag nemének és minőségének megfelelően állitandók elő.

A vizszintesben vagy csekély esésben fekvő bevágások oldalárkai megfelelő fenékeséssel birjanak.

Az anyagárkok külső lejtői egy lábasnál meredekebbek nem lehetnek; a töltés felőli lejtők ellenben ugyanoly rézsűvel készitendők, mint maguk a töltések. Az anyagárkok továbbá oly módon létesitendők, hogy azokból a viz lehetőleg lefolyást találjon, a nélkül azonban, hogy káros vizfolyások keletkezhessenek.

A töltés lába és a nyitandó anyagárok közt legalább 0·8 m. széles padka hagyandó és ugyanily szélesnek kell lenni a kisajátitási védszalagnak is.

Csuszamlásra hajlandó töltések és bevágások megfelelően biztositandók. Árterületeken átvonuló töltéseknél a pályaszin 0·60 méterrel a legmagasabb árviz felett lesz tartandó és ily helyeken a töltések lejtői a szükséghez képest biztositandók. Átereszek és kisebb hidak ugy állitandók elő, hogy a hordszerkezet alsó éle és a legnagyobb árviz szine között 0·50 méter nyilt magasság maradjon.

Mindazon helyeken, hol folyók vagy patakok a pályát megközelitik, a partok leválás és kimosás ellen kellően biztositandók.

Vizfolyások, patakok és folyók az áthidalás előtt vagy után megfelelően szabályozandók és a szükséghez mért partvédművekkel ellátandók.

Utszabályozások, útáthelyezések és útátjárók felépitménye, az eredeti út felépitményének megfelelően, vagy kőalapból és kavicsból, vagy csak kavicsból állitandó elő. Oly utaknál pedig, melyek kavicsolva egyáltalán nincsenek, az útátjárók mindkét sinszáltól számitandó 8—8 m. hosszúságban 15 cm., azontúl pedig 10 cm. magasságban kavicsolandók.

A párhuzamos utak és útátjárók alatt a szükséghez képest megfelelő nyilású hidak vagy áteresze k épitendők, melyek ha azok felett nincs feltöltés, egészen fából is lehetnek.

Az állomási hozzájáró utak, valamint az állomási fönsikon kocsiközlekedésre szolgáló területek 0·10 méter vastag kőalappal és ugyanily vastag kavicsolással létesitendők.

Minden állomáson kert számára legalább 400 m² és minden egyes őrháznál legalább 1000 m² földterület kisajátitandó.

A felépitmény beágyazásához kivétel nélkül kavics használandó s a beágyazásnak a sinek talpa alatt 0·20 m. vastagsággal és a sintalpak magasságában 1·80 m. szélességgel kell birnia.

Az állomási terek azon részei, melyek kocsiközlekedésre nem szolgálnak, 10 cm., az őrházi fensikok pedig 5 cm. vastag kavicsréteggel boritandók.

Tartalékul köteles az engedélyes pályakilométerenkint 20 köbméter beágyazási kavicsanyagot az épitési alapból

beszerezni s a vonal mentén alkalmas helyeken lerakva, az üzletnek rendelkezésére bocsátani.

A pálya testébe épitendő azon áteresztek, melyek fölött feltöltés alkalmaztatik, kőből vagy téglából, esetleg betonból vagy vasból, kisebb áteresztek tölgyfa tömlőkből is létesithetők; mig a nyilt műtárgyak egészen fából épithetők.

Hidfők, hidjármak, jégtörők, hidlások és hid-padlózatokhoz csak tölgy- vagy vörös fenyőfa alkalmazható.

III. Felépitmény.

A pálya 0·76 m. nyomtávval épitendő.

A sinek, melyek aczélból gyártandók, folyóméterenkint 10·9 kg.-nál könnyebbek nem lehetnek és függő sinkötés alkalmazása mellett oly sürün rakott talpfákon helyezendők el, hogy igénybevételük a vonalon használandó járműveknek megterhelt állapotban való legnagyobb keréknyomása alatt négyzetcentiméterenkint 1000 kg.-ot meg ne haladjon.

A vágányok egymástól való távolsága, középtől középig mérve, az állomásokon 1·0 m., a nyilt vonalon pedig 0·5 méterrel nagyobb legyen, mint a helyi érdekü vasuton közlekedő kocsik legnagyobb szélessége.

Az engedélyes köteles a felépitményi anyagok 1/2%-át és egy teljes váltót és keresztezést a szükséges talpfákkal együtt tartalékul az épitési alapból beszerezni s az üzletnek rendelkezésére bocsátani.

A kereskedelemügyi m. kir. minister legalább 1900 m. állomási mellékvágány létesitését követelheti, mely összegbe a borossebes-buttyini csatlakozási állomáson előállitandó mellékvágányok is be vannak számitva.

Ugy a közönséges, mint a kitérő-talpfák tölgyfából vagy vörös fenyőfából, esetleg telitett bükk- vagy szurkos fenyőfából állitandók elő.

A felépitmény többi anyagát, szerkezetét és részleteit a kereskedelemügyi m. kir. minister az engedélyes által kellő időben előterjesztendő épitési részlettervek alapján határozza meg.

IV. Állomások.

Az engedélyes köteles az épitendő pályán a következő állomásokat, illetve kitérőket és megállóhelyeket létesiteni:

1. Borossebes rendező- és kezelő-állomás 600 m.
2. Szelezsán-Prezest rak. megállóhely 100 m.
3. Bohány rak. megállóhely 200 m.
4. Dézna állomás 300 m.
5. Ravna megállóhely.
6. Monyásza megállóhely.
7. Menyháza fürdő.
8. Menyháza állomás 200 m.

Ezenfelül az engedélyes a szükséglet szerint még további állomásokat, kitérőket és megállóhelyeket is létesithet; ezen pótlétesitményekhez azonban a kereskedelemügyi m. kir. minister engedélye a tervezetek bemutatása mellett előzetesen kikérendő.

Az állomások és kitérők lehetőleg vizszintesben vagy 3·5⁰/₀₀-ot meg nem haladó emelkedés, illetve esésben helyezendők el és pedig olyképen, hogy azok szükség esetén kellően megnagyobbithatók legyenek.

V. Állomási épitmények és vonalőrházak.

Az engedélyezett pálya állomásain a következő táblázatos kimutatásba foglalt épületek, illetve épitmények állitandók elő:

Táblázatos kimutatás az

Az állomás neve	Felvételi épület: földszintes	Felvételi épület: emeletes	Árúraktár	Árúbódé	Nyilt-rakodó	Pályafentartási raktár
	Beépitett terület m²-ekben					
1. Borossebes rezdező állomás .	—	—	—	20	400	—
2. Szelezsán-Prezest rak. megállóh.	—	—	—	—	—	—
3. Bohány » » »	—	—	—	—	—	—
4. Dézna állomás	70 a)	—	56 b)	—	—	—
5. Ravna megállóhely	—	—	—	—	—	—
6. Monyásza megállóhely . . .	—	—	—	—	—	—
7. Menyháza fürdő	70 a)	—	—	—	—	—
8. Menyháza állomás	—	—	—	—	—	20
Összesen	140	—	56	20	400	20

A felvételi épületek, lakó- és őrházak kőalappal és lábazattal, favázas vagy egészen fából rótt falakból; tisztító gödrök, aknák, csatornák és kutak, valamint a kenyérsütő kemenczék kőből vagy téglából falazva állitandók elő; mig a mozdonyszinek toldalékaikkal együtt kő- vagy téglaalappal és lábazattal favázas falakból vagy egészen fából, az árú-, kézi- és pályafentartási raktárak, melléképületek, szén- és gabonaszinek pedig kő- vagy téglaalappal és lábazattal, illetve kő- vagy téglaoszlopokon fából épithetők.

A vizállomási kutaknak oly vizbőséggel kell birniok, hogy a vonalon majdan előforduló legsürűbb vonatközle-

állomási épitményekről.

Árnyékszék lámpa kamara nélkül	Vizállomási kút ejector berendezéssel	Tisztitó gödör daruknával és daruval a mozdonyszin előtt	Hidmérleg, mozdonynyal járható	Forditó korong	Állomási őrház kúttal és melléképülettel és kenyérsütő kemenczével	Mozdonyszin tartozékaival: 1 állású	Mozdonyszin tartozékaival: 2 állású	Megjegyzések
D a r a b - s z á m								
—	—	1	1	1 c)	—	—	1 d)	a) Őrház irodával és váróhelyiséggel, valamint őrházi melléképülettel, kúttal és kenyérsütő kemenczével. b) A földszintes felvételi épülethez hozzáépithető árúraktár. c) Mozdonynyal járható forditó korongok. d) Mozdonyszinek, belső tisztitó gödörrel, vizállomási kúttal, kézi-szivattyúval és vizmedenczével.
—	—	—	—	—	1	—	—	
—	—	—	—	—	1	—	—	
1	1	—	—	—	—	—	—	
—	1	—	—	—	1	—	—	
—	—	—	—	—	1	—	—	
1	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	1	—	1 c)	1	1 d)	—	
2	2	2	1	2	5	1	1	

kedés számára szükséges vizmennyiséget a kellő minőségben szolgáltatni mindig képesek legyenek.

VI. Pálya-elzárás és jelzés.

A pálya bekeritése csak különösen figyelemre méltó helyeken szükséges.

Utak és utátjárók szélein karfák és keritések csak ott alkalmazandók, a hol azok a fenforgó viszonyoknál fogva biztonsági tekintetekből nem mellőzhetők.

Az engedélyes köteles távbeszélőt létesiteni, melyen az állomások közti távbeszélés eszközölhető legyen.

Egyébként a lát-, hang- és harangjelzők mindaddig mellőzhetők, mig a sürü vonatforgalom azok előállitását nem teszi szükségessé.

A kézi és a vonatokon használandó jelzőeszközök a fennálló szabályok szerint rendezendők be.

VII. Üzleteszközök.

Az üzleteszközöket a törvényerővel biró vasuti üzletrendtartás 2-ik és 22. §-aiban megszabott határozmányok fentartása mellett, a mennyiben ezek az idézett engedélyokirat határozmányai folytán változást nem szenvednek. az engedélyes maga választhatja ugyan meg, köteles azonban a beszerzendő forgalmi eszközök részletterveit, valamint azok nemét, számszerinti mennyiségét és pénzértékét tartalmazó kimutatást a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez átvizsgálás és jóváhagyás végett még a megrendelés előtt bemutatni.

VIII. Fölszerelési, leltári és berendezési tárgyak és elhasználási anyagok.

A fölszerelési, leltári és berendezési tárgyak az engedélyes által jóváhagyás végett bemutatandó részletes kimutatás alapján a kereskedelemügyi m. kir. minister által megállapitandó mennyiségben, az elhasználási anyagok pedig a 4 heti szükségletnek megfelelőleg lesznek az épitési tőkéből beszerzendők s az üzletnek rendelkezésére bocsátandók.

IX. Jótállás.

A különböző létesitményeknél használt anyagok jó minőségére, nemkülönben az előállitott összes munkák megfelelő és szilárd kivitelére nézve a m. kir. állam-

vasutaknál érvényben levő feltétfüzetek határozmányai mérvadók.

A sinek kivételével mindazon munkákért és szállitmányokért, melyekre a m. kir. államvasutak feltétfüzeteiben bizonyos jótállás van megszabva, az engedélyes a műszaki felülvizsgálat helyi szemléjének középidejétől számitott egy évig, a sinekért ellenben az üzlet megnyitása napjától kezdve legalább három évig tartozik jótállani.

Az engedélyes tartozik továbbá az épitési alapból fedezni, illetve megtériteni a felépitménynek szintén az üzlet megnyitásától számitott husz napi fentartási költségeit; megjegyeztetvén, hogy ezen 20 napi fentartáshoz a tartalékkavicsot nem szabad felhasználni.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 10-én.

Lukács Béla, s. k.

50.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 9132. szám alatt valamennyi önálló igazgatással biró hazai vasut igazgatóságához intézett körrendelete,

a vasuti árúfuvarozás tárgyában létrejött berni egyezmény hatálya alá tartozó németországi és németalföldi vasuti vonalak jegyzékében eszközölt változtatások és kiegészitések tárgyában.

A vasuti árúfuvarozás tárgyában létrejött s az 1892. évi XXV. t.-czikkel beczikkelyezett nemzetközi egyezmény 57. czikke alapján a nemzetközi forgalom számára Bernben felállitott központi hivatal, a német birodalmi vasuti hivatal (Reichs-Eisenbahn-Amt) megkereséséhez képest, az idézett egyezmény 58. czikke értelmében, az egyezmény hatálya alá tartozó vasuti vonalaknak az 1. czikk szerint 1890. évi október hó 14-én szerkesztett jegyzékébe, f. évi február hó 10-én kezdődő hatálylyal, a következő változtatásokat és kiegészitéseket iktatta be; úgymint:

Németország.

I. Az *A)* I. (Állami és állami igazgatás alatt levő vasutak) 4. folyószám alatt (Bajor kir. államvasutak) véghatározmányként bejegyzendő: »*a)* 1. az általuk kezelt augsburgi h. é. vasut kivételével.«

II. Az *A)* II. alatt (Magánvasutak saját igazgatásban) pótlólag bejegyzendő:

»14 *a)* alatt: Boizenburgi városi és kikötői vasut.
15 *a)* » Bregthalbahn (Donaueschingen — Furtwangen).
20 *a)* » Deggendorf—Metteni vasut.
44 *a)* » Mannheim — Weinheim — Heidelberg — Mannheimi vasut.
46 *a)* » München—Wolfrathshauseni vasut.«

III. Ugyancsak az *A)* II. alatt a következő módositások foganatositandók:

a 29. szám alatt a vasut megjelölése »Fürth—zirndorf—cadolzburgi vasut«-ra változtatandó;

a 32. pontban pedig törlendők a zárójelek között levő (Gotteszell—teissnachi vonalrész) szavak.

IV. A *B)* alatt (Vonalak, melyek nem német vasutak üzletében vagy együttes használatában állanak) VI. számnál (Németalföldi igazgatóságok) a 108-tól 111-ig terjedő folyószámok következőleg kiegészitendők, illetve helyesbitendők:

»108. A németalföld—német határtól, Cronenburgtól—Cleveig terjedő, a hollandi vasut által kezelt és a németalföldi államvasuttal együttesen használt vonalrész.

109. Az Emmerich mellett levő németalföld—német határtól Emmerichig terjedő, a németalföldi államvasut által üzemben tartott vonalrész.

110. A Gronau mellett levő németalföld—német határtól Gronauig terjedő, a németalföldi államvasut által kezelt és a hollandi vasuttal együttesen használt vonalrész.

111. A Gildehaus mellett levő németalföld—német határtól Salzbergen-ig terjedő, a hollandi vasut által kezelt és a németalföldi államvasut által együttesen használt vonalrész.«

Ugyancsak a fent emlitett jegyzékben Németalföld kormányának megkereséséhez képest a berni központi hivatal által a mult évi deczember hó 31-én kelt közlés szerint a németalföldi igazgatóságok által üzemben tartott vasutak és vasutvonalak közül az *A)* 2. és *A)* 6. alatt nevezett vasutak töröltettek, mert az egykori Németalföld—Rajna vasuttársaság vonalainak kezelését a németalföldi államvasutak bérlő társasága, a »Haarlem—Zandvoorti« vasuttársaság vonalának kezelését pedig a hollandi vasuttársaság vette át.

Miről czímet tudomásul és alkalmazkodás végett értesitem.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 14-én.

Lukács Béla, s. k.

51.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 15.488. szám alatt valamennyi magyarországi vármegyei törvényhatóság alispánjához (Heves vármegye kivételével) intézett körrendelete,

a községi közlekedési és községi közdülő közutak úthálózati kimutatásának és térképének miként leendő elkészitése tárgyában.

Az 1890. évi I. t.-czikk végrehajtása tárgyában hivatali elődöm által 1892. évi julius hó 11-én 45.380. szám alatt kiadott körrendelet*) I. fejezet, 13. §-a, valamint II. fejezet 6. §-a elrendeli, hogy a községi közlekedési (vicinalis), valamint a községi közdülő közutak állapotáról és fejlődéséről az 1890. évi I. t.-czikk 44. és 53. §-ainak megfelelően, évenként január hóban hozzám felterjesztendő jelentéshez, a megállapitott minta szerinti uthálózati kimutatás és jelmagyarázattal ellátott, a kimutatásnak megfelelően szerkesztett helyszinrajz, illetve uthálózati térkép is csatolandó.

Miután ezen térkép és kimutatás szerkesztésének módozataira nézve kérdés merült fel, ennélfogva tájékozásul a következőkre figyelmeztetem *(czímet):*

Előre bocsátom azt, hogy a fentebbiek értelmében kiállitandó helyszínrajzok, illetve térkép, nemkülömben az úthálózati kimutatás adatait csak tájékoztató adatoknak kivánom tekinteni, melyek arra szolgálnak, hogy az ország

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1892. évf. 1415. lap.

területén valamennyi közut jellege és osztálya megállapitható legyen.

Ehez képest azoknak költséges beszerzésétől és összeállitásától eltekintek s elégségesnek tartom, hogy a községi közdülő közutakra nézve szerkesztendő helyszinrajz, illetve úthálózati térkép, a községek birtokában lévő birtokrendezési, tagositási vagy kataszteri térképek alapján készittessék oly formán, hogy ezen térképre másoló papiros helyeztessék és az utak iránya ezen másoló papirosra átvitessék és az igy keletkezett irányvonalak az utak jellegéhez képest különböző szinü irónnal kihuzassanak.

Ily vázlatrajzok a községi jegyző, vagy tanitó által készithetők.

Azon ritka esetben pedig, midőn semmiféle térkép sem állana a község rendelkezésére, akkor a vázlatrajzok a természet után állitandók ki, és ha azokat a községi jegyző kiállitani képes nem volna, úgy a község költségén azok az illető vármegyei m. kir. államépitészeti hivatal által lesznek szerkesztendők, melynek főnöke jelen rendeletre hivatkozással *czím* útján ez irányban esetről-esetre felhivandó.

A községi közdülő közútakról a közigazgatási bizottság utján évenkint elém terjesztendő jelentésekhez tehát a községi közdülő közútak hálózatának törvényszerü megállapitását követő első alkalommal, a fentebbiek értelmében szerkesztett, illetve kellően kiegészitett vázlathelyszinrajz és kimutatás lesznek csatolandók.

Az úthálózati kimutatás egyes rovatai a végleges úthálózat adatai alapján töltendők ki, az egyes utak hossza, a mennyiben az a térképből meg nem volna állapitható, a községi elöljáróság által felmérendő és ezen felmérés eredménye vezetendő be a kimutatás 4-ik rovatába.

A községi közlekedési (vicinalis) közutak a vármegye egész területére kiterjeszkedő térképbe és pedig a menynyiben a vármegye ily külön térképpel rendelkezik, abba, különben pedig a *Posner Károly* budapesti kereskedésében megszerezhető, a vármegye területét kitüntető, *Gönczy Pál* által szerkesztett térképbe vezetendők be.

A térképekbe a községi közlekedési közútak berajzolása és az előirt úthálózati kimutatás szerkesztése a vármegyei m. kir. államépitészeti hivatal által teljesitendő; az e czímen felmerülő költségek azonban önként érthetőleg a községi közlekedési közutak fentartásához csoportositott érdekeltek által lesznek viselendők.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 15-én.

Lukács Béla, s. k.

52.

A kereskedelemügyi m. kir. ministertől. — 20.347. szám.

Függelék a vasuti árúfuvarozás tárgyában Bernben 1890. évi okt. hó 14-én létrejött s az 1892. évi XXV. t.-cz. által beczikkelyezett nemzetközi egyezmény végrehajtására vonatkozó határozmányok 1. §-ának utolsó bekezdése értelmében a csak feltételesen szállitható tárgyakra nézve egyfelől az osztrák és a magyar, másfelől a németországi vasutak között fennálló teherárúforgalomban alkalmazandó könnyitésekről szóló, s f. évi január hó 1-én életbe lépett egyezményhez.

A vasuti árúfuvarozás tárgyában létrejött berni nemzetközi egyezmény végrehajtására vonatkozó határozmányok 1. §-ának 1. és 2. pontja következő határozmányokkal egészittetik ki:

Arany- és ezüstrudak, platina, pénzértékű érmek és papirok, okmányok, drágakövek, igazgyöngyök, ékszerek és más drágaságok, továbbá a művészeti tárgyak, ugymint festmények, érczöntvények és régiségek, a kölcsönös forgalomban a berni egyezményben megállapitott nemzetközi fuvarlevelek alapján szállithatók, hogyha a részes vasutak a szállitásra vonatkozó föltételekre nézve kölcsö-

nösen megállapodnak és ezen megállapodásokat felügyeleti hatóságaik jóváhagyásával díjszabásaikba is felveszik.

Jelen függelék folyó évi április hó 1-ével lép hatályba.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 25-én.

Lukács Béla, s. k.

53.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministernek 7230. szám alatt kelt rendeletével kiadott szabályzata,

a gyorsirás tanitói és tanitónői vizsgálat tárgyában.

1. §.

Mindazok, kik hazai tanintézeteinkben a Gabelsberger-Markovits, vagy Stolze-Fenyvessy-féle gyorsirási magyar nyelvű rendszer tanitóiként müködni akarnak, erre való képességüket az e czélra felállitott vizsgáló bizottság előtt tartoznak bebizonyitani.

2. §.

Ez a bizottság áll: a közoktatásügyi minister által kinevezett elnökből, a Gabelsberger-Markovits és a Stolze-Fenyvessy-féle rendszert követő két-két gyorsiróból, mint rendes tagokból, s azonkivül mindkét rendszer követői közül egy-egy póttagból.

3. §.

A jelöltek az elnökhöz intézett kérvényben jelentkeznek a vizsgálatra. E kérvényben kimutatandó, hogy az illető középiskolai tanár vagy okleveles tanitó, vagy pedig hogy a középiskolai érettségi vizsgálatot sikeresen letette. A vizsgálatot letenni óhajtó nők tartoznak oklevéllel, vagy végbizonyitványnyal kimutatni, hogy tanitónői sikeres vizsgálatot tettek, vagy a felsőbb leányiskolai tanfolyamot, vagy pedig a női kereskedelmi tanfolyamot sikerrel elvégezték.

Ilyen minősités nélkül gyakorlati uton szerzett készség vagy irodalmi működés alapján csak a vallás- és közoktatásügyi minister engedheti meg a vizsgálatra bocsátást.

4. §.

Az elnök, ha a vizsgálatra bocsátás ellen nehézség nem forog fenn, a vizsgálatra bocsátást közli a folyamodóval a kérvény hátsó lapján.

5. §.

Ha a vizsgálatra bocsátást az elnök nem véli megadhatónak, akkor az ügyet a bizottság elé terjeszti, melynek elutasitó határozata ellen az illető a vallás- és közoktatásügyi ministerhez felebbezhet.

6. §.

Az egyes esetekben müködő bizottság áll az elnökből és a jelölt által követett rendszert képviselő két bizottsági tagból.

7. §.

A vizsgálattevőtől megkivántatik az illető rendszer elméletének teljes ismerete, tehát alapos tájékozottság úgy a levelező- mint a vitairásban; a gyakorlati gyorsirásban pedig legalább oly jártasság, hogy mérsékelt sebességű diktatumot leirni képes legyen; kivántatik továbbá a gyorsirás történetének ismerete főbb vonásaiban és a gyorsirástanitás módszerének ismerete.

8. §.

A vizsgálat irásbeli és szóbeli; az irásbeli vizsgálat a szóbelit megelőzi.

9. §.

Az irásbeli vizsgálat tárgyát képezi egy mérsékelt sebességgel felolvasott szövegnek utánirása és a gyorsiratnak áttétele közönséges irásba.

10. §.

Az irásbeli vizsgálat befejezése után a bizottság megbirálja a jelöltnek munkálatát; még pedig úgy a stenogrammot, mint annak áttételét, és annak minőségéhez képest a jelöltet vagy szóbeli vizsgálatra bocsátja, vagy pedig a tárgynak alaposabb tanulmányozására utasitja.

11. §.

A szóbeli vizsgálat tárgyát képezik a rendszer elméletére, a gyorsirás történetére és a gyorsirástanitás módszerére vonatkozó kérdések. (L. 7. §.) A szóbeli vizsgálat nyilvános.

12. §.

A szóbeli vizsgálat befejeztetvén, a bizottság a jelöltnek távollétében birálat alá veszi annak feleleteit, s az irásbeli vizsgálattal egybevetvén, megállapitja a végleges eredményt.

13. §.

A vizsgálat eredményeként a bizottság a jelöltet a gyorsirás tanitására »képesitettnek« vagy »nem képesitettnek« nyilvánitja. További érdemfokozatnak helye nincs.

14. §.

A nem képesitett jelölt a vizsgálat napjától számitva csak három hónap mulva jelentkezhetik a vizsgálat ismétlésére.

15. §.

A bizottság elnöke a vizsgálatokról jegyzőkönyvet vezet. A jelöltnek a bizottság a vizsgálatról bizonyitványt állit ki, mely az elnök és a vizsgálaton működő bizottsági tagok aláirásával és a bizottság pecsétjével látandó el.

16. §.

Az a körülmény, hogy valaki szavazattöbbséggel képesittetett, a jegyzőkönyvbe beirandó ugyan, de a bizonyitványban ki nem tétetik.

17. §.

A vizsgálatra jelentkező, mielőtt a vizsgálatra bocsáttatnék, a bizottság elnökénél a bizonyitványnak 50 krnyi bélyegét és 10 frt vizsgálati díjt tartozik letenni. A vizsgálat ismétlésénél a vizsgálati díj ujra fizetendő.

18. §.

A bizottság pecsétje Magyarország czímeréből áll e köriratttal: »Magyar gyorsirás tanitókat és tanitónőket vizsgáló bizottság«.

54.

A m. kir. belügyministernek 20.189. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelete,

az osztrák-magyar monarchia mindkét államának kormányai és a franczia köztársaság kormánya között, alattvalóik polgári állapotára vonatkozó okmányok kölcsönös kicserélése iránt kötött egyezmény végrehajtása tárgyában.

Az osztrák-magyar monarchia mindkét államának, valamint a franczia köztársaságnak kormányai az alattvalóik polgári állapotát érdeklő okmányoknak egymással leendő kölcsönös kicserélését biztositani óhajtván, e végből a következőkben állapodtak meg:

1. A szerződő kormányok kötelezik magukat, hogy a területükön kiállitott és a másik szerződő fél területéről származó egyénekre vonatkozó születési, házassági és halotti anyakönyvi kivonatokat meghatározott időszakonként, kellően hitelesitett alakban, egymásnak minden költség nélkül kölcsönösen megküldik.

2. A halotti levelek megküldése kiterjesztetik ezenfelül azon, Francziaországban elhalt egyénekre is, kik Magyarországban vagy Ausztriában születtek, vagy a kik a helyi hatóságok adatai szerint magyarországi vagy ausztriai illetőségűek voltak.

Hasonló eljárás követtetik azon, Magyarországban vagy Ausztriában elhalt egyénekkel szemben is, kik Fran-

cziaországban születtek, vagy a kik a helyi hatóságok adatai szerint francziaországi illetőségűek voltak.

3. A szóban forgó okmányok kölcsönös kicserélésére nézve azon eljárás állapittatik meg, hogy minden hat hónapban az elmult félév alatt a Francziaországban kiállitott és az 1. és 2. pontok alatt emlitett okmányok a Párisban székelő osztrák-magyar nagykövetséghez küldetnek meg; és viszont a Magyarországban vagy Ausztriában az elmult félév alatt kiállitott ugyanezen okmányok a franczia köztársaság Bécsben székelő nagykövetségének szolgáltatnak át.

4. Kifejezetten megjegyeztetik, hogy a kérdéses okmányok kiállitása és elfogadása a honosság kérdésére vagy a házasság érvényességére kihatással nem bir.

5. Hasonlóképen megjegyeztetik, hogy a polgári állapotot érdeklő okmányoknak magánfelek kérelmére leendő kiállitásáért, hacsak az illető kérelmező szegénységi bizonyitványt felmutatni nem tud, továbbra is az illető országban szokásos díjak fizetendők.

6. Ezen egyezmény életbeléptetésének napjául 1893. évi január hó 1-ső napja állapittatik meg.

Midőn a szóban forgó és a m. kir. kormány előzetes hozzájárulásával az osztrák-magyar monarchia párisi képviselete és a franczia köztársaság külügyministere közt Párisban 1892. augusztus hó 29-én megkötött egyezményt a fentiekben egész terjedelmében a törvényhatósággal ezennel közlöm, egyuttal felhivom a törvényhatóságot, hogy annak pontos végrehajtása iránt saját hatáskörében haladéktalanul intézkedjék.

Ez alkalommal az egyezmény végrehajtását illetőleg a következőket jegyzem meg:

A jelen egyezményben emlitett okmányokat a franczia köztársaság Bécsben székelő nagykövetségéhez az

egyezményben megállapitott időszakonkint a vezetésemre bizott belügyministerium fogja a közös külügyminister ur közvetitésével átszolgáltatni.

A végből azonban, hogy a m. kir. belügyministerium ezen okmányok átküldését mindig pontosan eszközölhesse, utasitom a törvényhatóságot, hogy a kérdéses egyezmény végrehajtása alkalmából az anyakönyvvezető összes felekezeti hivatalokat, illetve közegeket hivja fel az iránt, hogy azok a jelen egyezmény értelmében hivatalból kiállitandó okmányokat (vagyis születési, esketési és halotti anyakönyvi kivonatokat) 1893. évi január hó 1-től kezdve minden lefolyt félévről a törvényhatóságnak pontosan küldjék be; ennek megtörténtével pedig viszont a törvényhatóság szigoru kötelességévé teszem azt, hogy az összes anyakönyvvezető hivatalok és közegek részéről ekként beküldött okmányokat, a kellő latin nyelvű hitelesitéssel ellátva, ide még a következő félév első hónapja folyamán, de legkésőbb az emlitett hó utolsó napjáig mulhatatlanul terjeszsze fel.

Ehhez képest tehát, minthogy az egyezményben jelzett okmányoknak hivatalból való kiállitása az egyezmény 6. pontja értelmében 1893. január hó 1-étől fogva veszi kezdetét, az illető anyakönyvvezető hivatalok és közegek által kiállitandó és a félévi időszak leteltével a törvényhatósághoz beküldendő és a törvényhatóság által hitelesitendő ezen okmányok első küldeménye f. évi julius hó folyamán, de legkésőbb julius hó 31-éig lesz a törvényhatóság által hozzám felterjesztendő.

A mi pedig a francziа köztársaság területén kiállitandó hasonnemű okmányokat illeti, ezen a franczia köztársaság kormánya részéről párisi nagykövetségünkhöz beküldendő és ez utóbbi által a külügyministerium utján

rendelkezésemre bocsátandó okmányok időszakonkint általam fognak az érdekelt községhez való eljuttatás végett az illető törvényhatóságnak megküldetni.

Végül megjegyzem, hogy jelen rendeletemről a vallás- és közoktatásügyi minister urat azon czélból értesitém, hogy annak a hatósága alatt álló egyházi főhatóságokkal, valamint az izraelita anyakönyvvezető kerületek hatóságaival leendő közlése iránt saját hatáskörében szintén intézkedjék.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 12-én.

Hieronymi, s. k.

55.

A m. kir. honvédelmi ministertől. — 16.017/XIV. szám.

Pályázat a cs. és kir. hadapród-iskolákba való felvétel tárgyában.

A cs. és kir. hadapród-iskolákba az 1893/94-iki tanév kezdetén (szeptember 15.) körülbelül az alább megnevezett számban fognak növendékek felvétetni, és pedig:

a bécsi, budapesti és prágai gyalogsági hadapród-iskolák I. évfolyamába, mindegyikbe 100;

a károlyvárosi, a Brünn melletti karthausi, a Krakkó melletti lobzówi, a nagyszebeni, trieszti, a Grácz melletti liebenaui, a pozsonyi, az innsbrucki és a temesvári gyalogsági hadapród-iskolák I. évfolyamába, mindegyikbe 30—50;

a bécsi tüzér hadapród-iskola I. évfolyamába 100;

a hainburgi utász hadapród-iskola I. évfolyamába 50;

a morva-fehértemplomi lovassági hadapród-iskola II. évfolyamába 70.

A gyalogsági hadapród-iskolák II., III. és IV-ik évfolyamaiba, továbbá a lovassági hadapród-iskola III-ik és IV-ik évfolyamaiba, valamint a tüzér- és az utászhadapród-iskola II-ik évfolyamába csak annyiban fognak növendékek felvétetni, a mennyiben egyes helyek rendelkezésre állnak.

A tüzér- és az utászhadapród-iskola III. és IV-ik évfolyamaiba felvételnek nincsen helye.

A felvétel föltételeit »a cs. és kir. hadapród-iskolákba

való felvételre vonatkozó utasitás« tartalmazza és itt csak az általános feltételek soroltatnak elő.*)

Ezek a következők:

1. a magyar vagy az osztrák állampolgárság;

2. testi alkalmatosság;

3. kifogástalan előélet (kielégitő erkölcsi magaviselet);

4. elért legkisebb és túl nem haladott legmagasabb életkor;

5. megfelelő előképzettség;

6. azon kötelezettség elvállalása, hogy a szabályszerű felszerelési tárgyak beszerzése és jókarban tartása saját költségen fog eszközöltetni;

7. a tandíjnak (lovaglási járuléknak) kellő időben való lefizetése;

8. a meghosszabbitott tényleges szolgálati kötelezettség.

A 4-ik ponthoz:

A gyalogsági hadapród-iskola I., II., III., IV-ik évfolyamaiba való felvételre a már betöltött 14, 15, 16, 17 és még túl nem haladott 16, 17, 18, 20 életév van megállapitva.

A tüzérségi és az utász hadapród-iskola I., II-ik évfolyamaiba való felvételre a már betöltött 15, 17 és még túl nem haladott 17, 20 életév van megállapitva.

A lovassági hadapród-iskola II., III. és IV-ik évfolyamába való belépésre szükséges életkor gyanánt a gyalogsági hadapród-iskola ugyanazon osztályainak megfelelő életkor van megállapitva.

Az életkor megállapitására nézve szeptember hó 1-je mérvadó.

Tekintetbe vételt érdemlő esetekben négy hóig ter-

*) A felvételi föltételek legujabb külön lenyomatai megjelentek Seidel L. W. és fiainál Bécsben és Grill könyvárus bizományában Budapesten.

jedő korkülönbség a felvételi vizsgákhoz való bocsátásra nézve nem képez akadályt. Ennél többre terjedő korengedély megadása a cs. és kir. közös hadügyministeriumnak van fentartva. A gyalogsági hadapród-iskolák I-ső évfolyamába való felvételre azonban a 14-ik életév betöltése okvetlenül megkivántatik.

A felvett pályázók besorozása (felesketése) csakis a hadapród-iskola teljes bevégzése után, vagyis az abból való rendes kilépés alkalmával fog eszközöltetni.

Az 5-ik ponthoz:

A megfelelő előképzettséget valamennyi pályázónak iskolai bizonyitványokkal és a felvételi vizsga letétele által kell igazolni.

Az iskolai bizonyitványokkal igazolandó, hogy a pályázó valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott reáliskola vagy gymnasium az alább megnevezett osztályait legalább »elégséges« összeredménynyel végezte el,*) és pedig:

A gyalogsági hadapród-iskolákba való felvételnél:

a) az I-ső évfolyamra nézve: azok négy alsó osztályát;

b) a II-ik évfolyamra nézve: legalább azok öt alsó osztályát;

c) a III-ik évfolyamra nézve: legalább azok hat alsó osztályát;

d) a IV-ik évfolyamra nézve: azok legmagasabb osztályát.

A lovassági hadapród-iskolába való felvételnél **):

a) a II-ik évfolyamra nézve: legalább azok öt alsó osztályát;

*) Magántanulók, hogy e részben érvényes bizonyitványt szerezzenek, valamely középiskolán idejekorán vizsgát tenni kötelesek.

**) Az első évfolyam valamely gyalogsági hadapród-iskolában végezhető el.

b) a III-ik évfolyamra nézve: legalább azok hat alsó osztályát;

c) a IV-ik évfolyamra nézve: azok legmagasabb osztályát.

A tüzér- vagy az utász hadapród-iskolába való felvételnél:

a) az I-ső évfolyamra nézve: azok öt alsó osztályát;*)

b) a II-ik évfolyamra nézve: azok legmagasabb osztályát.

Az 1868-ik évi XXXVIII-ik törvényczikk alapján szervezett magyar polgári iskolák egyes osztályai az igazolandó előképzettség tekintetében a hadapród-iskolákba való beléphetésre nézve, a középiskolák megfelelő osztályaival egyenlőknek (egyenértéküeknek) tekintendők.

A felvételi vizsga a gyalogsági, továbbá a tüzér- és az utász hadapród-iskolák I. évfolyamába való belépést illetőleg a következő tantárgyakra terjed ki:

Német nyelv, számtan és betüszámtan, mértan, földrajz és történelem, és pedig oly terjedelemben, a melyben azok a középiskolák alsóbb osztályaiban előadatnak.

Valamely hadapród-iskola II. évfolyamába való belépést illetőleg a felvételi vizsga az I. évfolyam összes tantárgyaira,

a III. évfolyamba való belépést illetőleg az I. és II-ik évfolyam összes tantárgyaira terjed ki, még pedig az illető hadapród-iskola tantervének *A*) csoportjában megjelölt tantárgyakra, kivéve a pályázó anyanyelvét és a katonai szaktárgyakat.

Valamely gyalogsági, ugyszintén a lovassági hadapród-iskola IV. évfolyamába való belépést illetőleg pedig

*) Valamely középiskolának csak négy alsó osztályát végzett pályázó kivételesen csak azon esetben bocsátható a felvételi vizsgára, ha legalább általános kielégitő összeredményű bizonyitványt tud felmutatni és ha 14-ik életévét betöltötte.

a felvételi vizsga az I., II., III. évfolyam *A*) csoportjának összes tantárgyaira terjed ki.

Ezen tantárgyak ismerete az illető évfolyamok számára megszabott terjedelemben követeltetik.

A felvételi vizsga német nyelven teendő. Magyar s általában nem német tannyelvű iskolákból kikerülő pályázók a fölvételi vizsgát anyanyelvükön is letehetik; mindenesetre azonban kell annyira birniok — szóval és irásban — a német nyelvet, hogy az előadásokat haszonnal hallgathassák.

A lovassági hadapród-iskola IV-ik évfolyamába való belépésért pályázóknak ezenkivül még a lovaglásban bizonyos mérvű ügyességet kell kimutatniok.

A 7-ik ponthoz:

A tandíj a következő:

a) cs. és kir. közös hadsereg, a hadtengerészet s a honvédség tényleges állományához, nyug- és rokkant állományához tartozó bármely csoportbeli tisztek, protestáns és görög keleti katonai lelkészek, katonai tisztviselők, rangosztályba nem sorozott katonai havidíjasok és altisztek fiai részéről évenkint 12 frt;

b) a hadsereg (hadtengerészet) és a honvédség tartalékában, valamint a szolgálaton kivüli viszonyban álló tisztek, továbbá az udvari és a polgári állami tisztviselők és alkalmazottak fiai részéről évenkint 60 frt és

c) minden más magyar vagy osztrák állampolgár fiai részéről évenkint 120 frt.

A *b*) és *c*) pontok alatt megnevezett személyek fiaiért a tüzérségi vagy utász hadapród-iskolába való felvétel esetében évi tandíj gyanánt csakis 30, illetőleg 60 forint fizetendő.

A tandíj a növendékek hozzátartozói részéről fél-

évenkint és előlegesen minden év szeptember 15-én és márczius 1-én fizetendő le azon hadapród-iskolánál, melybe az illető növendék felvétetett.

A lovassági hadapród-iskola növendékei ezen felül tartoznak a II-ik évfolyamban 100 frtnyi, a III-ik és IV-ik évfolyamban évenkint 200 frtnyi összeget, mint lovaglási járulékot, az ezen iskolánál a hátaslovak és a lovaglási oktatáshoz megkivántató egyéb szükségletek beszerzésére létesitett lovaglási alapba, egyszerre és előlegesen befizetni.

Az élelmezésért táppénz fizetése nem követeltetik.

A 8-ik ponthoz:

A hadapród-iskolába fölvett, ott kiképzett s az iskola elvégzésével közvetlenül a hadsereghez besorozott minden növendék a hadapród-iskolában eltöltött minden iskolai évért a védtörvény értelmében egy-egy évig tartozik a három évi tényleges sorhadi szolgálati kötelezettségen felül, tényleg szolgálni. Kötelező nyilatkozat nem kivántatik.

Idő előtt kilépett növendékek ezen kötelezettség alól föl vannak mentve.

A felvételi folyamodványok legkésőbb 1893. évi julius 25-éig, azon hadapród-iskola parancsnokságához küldendők be, a melybe az illető pályázók magukat felvétetni kivánják.

A felvételi folyamodványokhoz csatolandók:

1. a pályázó ifjú keresztelő (születési) bizonyitványa;

2. annak községi illetőségi bizonyitványa;

3. a pályázó ifjú testi alkalmas voltáról, valamely tényleges állományú közös hadseregbeli vagy honvéd

orvostudor által szabályszerüleg kiállitott orvosi bizonyitvány (N—26. sz. szolgálati könyv;*)

4. az 1891/92-iki egész évi és az 1892/93-ik tanév I-ső és II-ik feléről (időszakáról) szóló, illetőleg a tanév végén nyert egész évi iskolai bizonyitványai;**)

5. a beoltási igazolvány (de csak azon esetben, ha a himlőoltás a katonai orvosi bizonyitványban nincsen igazolva);

6. a pályázó ifjú ajánlatos erkölcsi magaviseletéről szóló és a tartózkodási hely közigazgatási vagy rendőri hatósága által kiállitott külön bizonyitvány (de csak azon esetben, ha pályázó erkölcsi minősitvénye az iskolai bizonyitványban nem foglaltatnék, vagy ha a hadapród-iskolába való belépése nem közvetlenül valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott iskolából történik).

Hiányosan felszerelt vagy elkésve beérkező folyamodványok a hadapród-iskolák részéről nem fognak figyelemre méltattatni.

A tanév megkezdése (szeptember 15.) után a cs. és kir. hadapród-iskolákba pályázók többé nem vétetnek fel.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 28-án.

---

*) A látóképesség meghatározásához szükséges segédeszközökkel a katonai nevelő- és képző-intézeteken kevül el vannak látva: a bécsi térparancsnokság, a helyőrségi és csapatkórházak, a hadkiegészitő kerületi parancsnokságok, a mennyiben állomáshelyeiken ily egészségügyi intézetek nincsenek; valamint — a Bocche di Cattaro és a megszállott tartományok területét kivéve — azon helyőrségek térparancsnokságai, hol ezred- vagy önálló zászlóalj-parancsnokság van, de sem hadkiegészitő kerületi parancsnokság, sem katonai kórház nincsen.

**) Ha a pályázó a folyamodvány benyujtásakor még nem volna az 1892/93-ik tanév bevégzéséről nyert egész évi bizonyitványának birtokában, ez esetben a felvételi vizsgára történt beszólitás alkalmával ezen bizonyitványt a vizsgáló-bizottságnak bemutatni köteles.

$\frac{16.017.}{XIV. 1893.}$ Honv. Min. számhoz.

Folyamodvány-minta.

A cs. és kir. gyalogsági hadapród-iskola parancsnokságának

50 kr. bélyeg

Budapesten.

N. N. fiamnak a budapesti, esetleg a pozsonyi vagy a kassai cs. és kir. gyalogsági hadapród-iskolába való felvételét azon hozzáadással kérem, hogy annak idejében a gyalogsághoz léphessen be.

Egyuttal mellékelem a következő felvételi okmányokat:

1. Fiam keresztelő-levelét (születési bizonyitványát);
2. honossági (községi illetőségi) bizonyitványát;
3. katonaorvosi bizonyitványt és
4. az 1891/92-iki egész évi és az 1892/93-iki I-ső félévi (időszaki) iskolai bizonyitványt.

Fiamnak 1892/93-iki egész évi (II-ik félévi) bizonyitványát utólag fogom bemutatni.

Egyuttal kinyilatkoztatom, hogy a cs. és kir. hadapród-iskolába való felvétel föltételeit teljesen ismerem, s a mennyiben fiam felvétetnék, kötelezem magamat azoknak pontos megtartására.

Végre kinyilatkoztatom, hogy N. N. fiam részére a hadapród-iskola látogatásának ideje alatt havi ...... forint

segélypénzt adok (esetleg: »hogy fiamnak bizonyos havi segélypénzt nem adhatok«).

Kelt.................1893. évi...........................

N. N.
(a kérvényező állása és lakhelye.)

vagy

Gyámoltom saját vagyonnal bir és abból havonkint ...... frt segélypénzt kap (esetleg: »vagyonnal nem bir«).

Kelt...................1893. évi........................

N. N. mint gyám
(a kérvényező állása és lakhelye.)

Megjegyzés. A kérvény és a katonaorvosi bizonyitvány 50 kros, a többi mellékletek, a mennyiben még nincsenek bélyeggel ellátva, 15 kros bélyeggel látandók el.

56.

A m. kir. pénzügyministernek 86.956/1892. szám alatt valamennyi törvényhatósági közigazgatási bizottsághoz, m. kir. pénzügyigazgatósághoz és a fő- és székvárosi m. kir. adófelügyelőhöz intézett körrendelete,

a tényleges szolgálatban álló katonák ellen jövedéki kihágás miatt közigazgatási uton kiszabott fogságbüntetés végrehajtása iránt követendő eljárás tárgyában.

Az 1878. évi április hó 10-én kelt 18.525. számú körrendeletben a cs. és kir. közös hadügyminister úrral egyetértőleg és annak 1878. évi márczius 26-án 593. szám alatt a katonai hatóságokhoz kiadott körrendeletéhez képest kimondatott: hogy a tényleges szolgálatban álló katonaegyének az illetékes biróságok által jövedéki kihágás miatt reájuk rótt fogházbüntetéseket katonai fogházban töltsék ki.

Minthogy azonban ez az intézkedés a hadmentességi díjról szóló 1880. évi XXVII. t.-cz: 22. §-ában, valamint a vadászati és fegyver-adóról szóló 1883: XXIII. t.-cz. 48. §-ában emlitett esetekre, melyekben az 1885. évi márczius hó 16-án 51.817. sz. illetve az 1886. évi október hó 30-án 49.906. sz. körrendeletek értelmében a bejelentés elmulasztása miatt, illetve jövedéki kihágás elkövetése esetén kiszabott pénzbüntetésnek fogságbüntetéssé leendő átváltoztatását az illető törvényhatóság közigazgatási bizottsága van jogositva kimondani, ki nem terjed: a közös cs. és kir. hadügyminister úr itteni megkeresés folytán m. 1892. évi deczember hó 4-én 1286. sz. a. kiadott körrendeletében (a közös cs. és kir. hadsereg

részére kibocsátott rendeleti lap 1892. évi 44. sz. 221. tétel) intézkedett, hogy a bekezdésben emlitett 1878. évi évi 593. szám alatti cs. és kir. hadügyministeri körrendelet a magyar korona országaiban jövőben azokban az esetekben is alkalmazandó, midőn a már hivatolt 1880. évi XXVII. t.-cz. 22. §-a és 1883. évi XXIII. t.-cz. 48. §-a alapján a pénzbirságot helyettesitő fogságbüntetést az idézett törvény értelmében annak kimondására hivatott közigazgatási hatóságok rendelik el, ha a kimondott fogságbüntetés végrehajtása iránt a közigazgatási bizottság elnöke részéről az illetékes katonai hatóságok megkerestetnek.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 12-én.

Wekerle, s. k.

57.

A m. kir. pénzügyministernek 53.177/1892. számú körrendelete,

a bányászati és iparvállalatok által a munkásainak és alkalmazottjainak kiszolgáltatott élelmezési czikkek bejegyzésére használt könyvecskék bélyegkötelezettsége tárgyában.

Tapasztaltam, hogy a bányászati és iparvállalatok által a munkásainak és alkalmazottjainak kiszolgáltatott élelmezési czikkek bejegyzésére rendelt könyvecskék iránt a bélyeg- és illetéki szabályok kapcsolatos határozatainak alkalmazása körül kölönböző eljárás követtetik.

Az e tekintetben felmerült kételyek eloszlatása végett tehát szigorú miheztartás végett a következőket jelentem ki:

Az illetéki díjjegyzék 58. tétele *b)* betüjének második bekezdése, mely szerint a belső üzletről és kezelésről

vezetett könyvek, különösen a följegyzési könyvecskék bélyegmentesek, a fentebb emlitett könyvecskékre nem alkalmazható. Ugyanis e könyvecskék arra a czélra szolgálnak, hogy azokba az illető vállalat munkásai és alkalmazottjai részére az élelmezési raktárakból kiszolgáltatott áruczikkek és ezeknek a bérösszegekből leszámolás utján megtéritendő árai feljegyeztessenek.

Az egyes munkások, mint vásárlók kezében levő ezen könyvecskék tehát az élelmezési raktár külön álló üzletére vonatkozólag ugy az engedélyezett tételek kellő nyilvántartása, mint a kiszolgáltatott áruczikkek vételárának kiegyenlitése iránti leszámolásnál bizonyitékul szolgálván, ebbeli minőségüknél fogva nem sorolhatók az illetéki díjjegyzék 58. tétele *b)* pontjának második bekezdésében emlitett bélyegmentes üzletkönyvek fogalma alá, hanem azok kétségtelenül az illetéki díjjegyzék 84. tétele *B*. 2. *e)* pontjának az 1881. évi XXVI. t.-cz. 6. §-a *e)* pontján alapuló határozatai értelmében ívenkint 15 kr. bélyegilleték alá esnek.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 25-én.

Wekerle, s. k.

58.

A m. kir. pénzügyministernek 19.147. számú rendelete,

a koronaértékre szóló bronzérmék forgalomba hozatala s az o. é. négykrajczáros váltópénz bevonása tárgyában.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok cs. kir. pénzügyministerével létrejött megegyezés alapján, a m. kir. állami pénztárak és a cs. kir. állampénztá-

rak a koronaértékre szóló bronzérméket, t. i. a kétfilléreseknek és egyfilléreseknek forgalomba hozatalát folyó év április hó 1-én kezdik meg.

A magyar és ausztriai veretű bronzérmék a törvény értelmében névértékökben, és pedig ausztriai értékre szóló fizetéseknél a kétfillérest egy, s az egyfillérest fél ausztriai értékű krajczárral számitva, fogadandók el.

Senki sincs azonban kötelezve bronzérméket 100 fillér összegen túl fizetésképp elfogadni. Az állami és egyéb közpénztárak bronzérméket 5 o. é. forint, illetőleg 10 koronáig terjedő összegekben fizetésképp elfogadni tartoznak.

A m. kir. központi állampénztár, a budapesti és zágrábi állampénztárak, nemkülönben a váltópénztári teendőkkel megbizott debreczeni, eszéki, fiumei, győri, kassai kolozsvári, nagyszebeni, pozsonyi, szegedi és temesvári kir. adóhivatalok bronzérméket minden összegben elfogadnak más törvényes fizetési eszközre való átváltás végett.

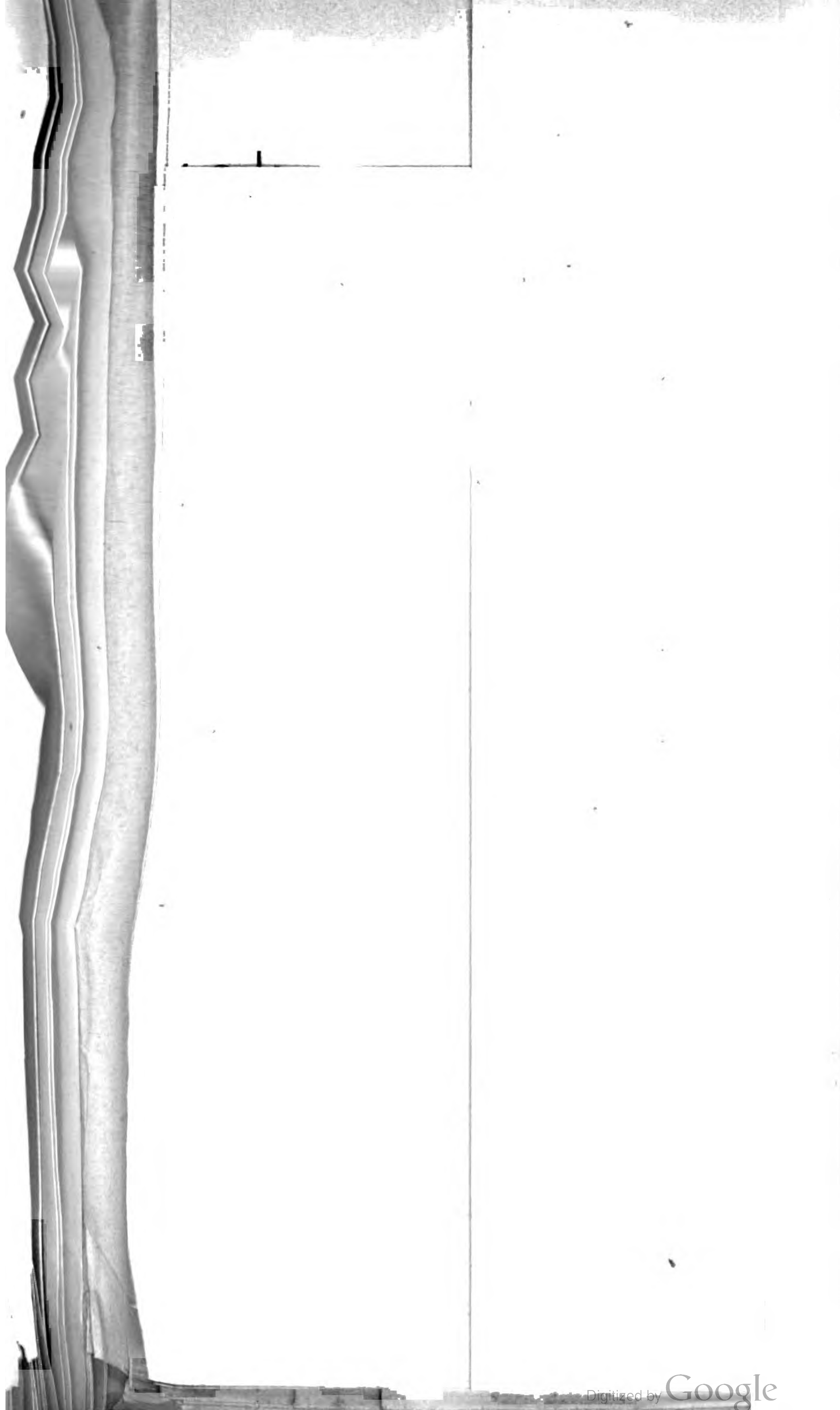
A koronaértékre szóló bronzérmék kiadásának arányában a m. kir. állami pénztárak a 4 krajczáros o. é. rézváltópénzt be fogják vonni.

A be nem vont 4 kros o. é. rézváltópénz eddigi törvényes forgalmát megtartja.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 28-án.

A minister helyett:

Lukács László, s. k.
államtitkár.

onli

VI-ik szám

meave.

…ház …osának …ték- …sztneve	A ház emeleteinek száma	Az épület neme	Lak-alkatrészek mennyisége	Jegyzet

59.

A belügyi és az igazságügyi m. kir. ministerektől.

Szent-György városnak az 1881. évi LIX. törvényczikk 93. §-a értelmében jóváhagyott lakbérleti szabályrendelete.

1. §.

A lakbérleti negyedek február hó 1-én, május hó 1-én, augusztus hó 1-én és november hó 1-én kezdődnek; ki- és behurczolkodási idő azonban csak május, augusztus és november 1-je.

2. §.

A lakbér évnegyedenkint a lakbérnegyed első napjának déli 12 órájáig fizetendő; mely szabálytól csak külön szerződés folytán lehet eltérni.

3. §.

Lakások, melyek után 100 forintnál több évi bért fizetnek, tanodák, hivatalok, jótékony intézetek, boltok, irodák, raktárak, pinczék, műhelyek, szállodák és hasonló üzletek és istállóknál a felmondási idő félévre, egyéb helyiségeknél negyedévre határoztatik.

Ha valaki ugyanazon házban egyidejűleg vagy később két vagy több helyiséget bérel ki és ezen helyiségek felmondási ideje különböző, az esetben valamennyi bérleti helyiségre nézve a hosszabb felmondási idő érvényes.

4. §.

A szabályszerű felmondási idő eltelte előtt a béremelés hatályba nem lép.

A negyedéves felmondás alá eső bérleteknél a novemberi negyedkor, a félévi felmondás alá eső bérleteknél pedig az augusztusi negyedkor, vagyis mindkét esetben február hó 1-én kezdődő hatálylyal, a bérbeadó a bért fel nem emelheti.

5. §.

A felmondás mind a bérbeadó, mind a bérlő részéről az évnegyed 6. napján déli 12 óráig teljesitendő; később csak a 7. §. esetében jogérvényes.

A felmondás vagy magánuton, vagy kir. közjegyző által történhetik.

A magánuton felmondó félnek joga van a felmondás megtörténtéről irásbeli elismervényt kivánni. Ha a felmondást szenvedő fél ily elismervényt adni nem akarna, a felmondás két tanu jelenlétében történhetik, kik erről irásbeli bizonyitványt állitanak ki.

6. §.

Ha a magánuton vagy közjegyző előtt tett felmondás az ellenfél által el nem fogadtatik, vagy ha az utóbbi az elfogadás iránt nem nyilatkozik, vagy irásbeli elismervényt adni nem akar, joga van a felmondó félnek felmondása érvényességének kimondását a felmondási napot követő 8 nap alatt az illetékes biróságnál kérelmezni. Ha a kereset ezen határidő alatt a birósághoz be nem nyujtatik, a felmondás visszavontnak tekintendő.

7. §.

Ha a lakbér annak idején nem fizettetett le, a késedelmes bérlőnek a bérelt helyiség később is bármikor fel-

mondható, mindaddig, mig a lakbér le nem fizettetett. Ha a hátralevő lakbér a következő negyedév kezdetéig sem fizettetik meg, akkor a bérlet még azon helyiségekre nézve is lejártnak tekintetik, melyek iránt félévi felmondás van megállapitva, és ily esetben a bérbeadó jogósitva van a bérlőt a kiköltözésre szoritani, még az esetre is, ha a kiköltözés nem esnék hurczolkodási időre.

8. §.

A bérlő köteles a felmondott helyiségekbe azok megtekinthetése végett a bérletkeresőket minden nap déli 12 órától délutáni 3 óráig bebocsátani.

9. §.

Kihurczolkodás esetére az évnegyedek harmadik napján a helyiségnek fele, a 6-ik napon pedig az egész helyiség kiüritendő.

10. §.

Ha a kiköltözködési idő vasár- vagy keresztény ünnepnapra esik, a kiköltözködés a legközelebb reá következő köznapon történik meg.

11. §.

Minden épitkezési változtatáshoz, mely a lakáson történik, a bérbeadónak külön beleegyezése szükséges.

12. §.

A kibérelt helyiség a bérbeadó beleegyezése nélkül más czélokra, mint a minőre kibérelve van, nem használható. A ki az ellen vét, a bérbeadó kérelmére a bérelt lakást azonnal kiüriteni és a negyed, esetleg félévi bér elvesztésén felül a bérbeadót teljesen kártalanitani tartozik.

A kibérelt helyiség a bérbeadó vagy a bérbevevő kivánatára leltárilag vétetik fel és adatik át.

A bérbevevő köteles az átvett helyiséget tisztán és ugyanazon állapotban átadni, a minőben ő ezt átvette; minden gondatlanságból vagy szándékosan elkövetett kárt megtériteni köteles és általában a bérelt helyiségért felelősséggel tartozik.

13. §.

Hónapos szobáknál vagy nyári lakásoknál a felmondási idő 15 nap, s a felmondás a hónap 1-én vagy 15-én teljesitendő.

Bizonyos időre kibérelt lakásoknál a felmondás elesik.

14. §.

Házmesterekre, kik ilyen minőségben ingyen laknak, az általuk birt lakásrészeket illetőleg ezen szabályzat ki nem terjed.

98. gyül. 2068. ikt. sz. ex 1892.

Ezen szabályrendelet tárgyaltatván, elfogadtatik.

Szent-György sz. kir. város képviselő testületének 1892. évi deczember hó 6-án tartott közgyüléséből.

Schleifer Károly, s. k. főjegyző. **Jánoska Gyula**, s. k. polgármester.

10.066/I.M. szám.

Jóváhagyom.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 17-én.

A minister helyett:

Erdély Sándor, s. k. államtitkár.

24.781/B.M.szám.

Ezen szabályrendeletet jóváhagyom.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 29-én.

A minister helyett:

Gr. Andrássy Gyula, s. k. államtitkár.

60.

A belügyi és az igazságügyi m. kir. ministerektől.

Felsőbánya szab. kir. bányavárosnak az 1881. évi LIX. t.-czikk 93. §-a értelmében jóváhagyott lakbérleti szabályzata.

1. §.

Felsőbánya város területén a bérleti ügyekre nézve, ha a felek a bérleti viszonyt kölcsönös megállapodás folytán másként nem rendezték, ezen szabályrendeletbe foglalt határozatok irányadók.

2. §.

A bérleti év május hó 1-én, a bérleti év negyedei május hó 1-én, augusztus hó 1-én, november hó 1-én és február hó 1-én kezdődnek.

3. §.

A bér mindenkor Felsőbányán előre fizetendő, és pedig évnegyedenkint a bér-évnegyed első napjának esti 6 órájáig, még az oly helyiségek után is, melyekre nézve a felmondási idő egy negyedévnél hosszabb.

Havi bérleteknél a bér havonkint előre a bérhó első napjának esti 6 órájáig fizetendő.

4. §.

A bérlet megkötöttnek veendő, a mint a kölcsönösen megállapitott foglalót a bérbeadó a bérbevevőtől átvette.

5. §.

A felmondási idő rendszerint negyedéves, de féléves a következő bérleményeknél, és pedig:

1. ha egy egész ház béreltetik;

2. a kifejezetten ipari vagy kereskedelmi czélokra kibérelt helyiségeknél.

A felmondás mind a bérbeadó, mind a bérlő részéről negyedéves bérleteknél a bér-évnegyed utolsó hónapja nyolczadik napjának esti 6 órájáig, — féléves bérleteknél pedig a bérleti félév utolsó hava tizenötödik napjának esti 6 órájáig eszközlendő.

Havi bérleteknél a felmondás a bérhó 15-ik napjának esti 6 órájáig eszközlendő.

Ha valaki ugyanazon telken egyidejűleg vagy később két vagy több helyiséget bérel ki és ezen helyiségek felmondási ideje különböző, az esetben valamennyi bérleti helyiségre nézve a hosszabb felmondási idő érvényes.

6. §.

A szabályszerű felmondási idő eltelte előtt a béremelés hatályba nem lép.

A februáriusi bér-évnegyedre joghatálylyal a bérbeadó a bért fel nem emelheti.

7. §.

A bérlet lejártát megelőző szabályszerű felmondási idő alatt a bérlő tartozik a bérlemény megtekintését d. e. 10 órától 12-ig, délután 3 órától 5-ig megengedni, s ha maga ott nem tartózkodnék, a megtekinthetés iránt kellőleg intézkedni. Ha a bérlő e szabályt előleges figyelmeztetés után sem tartaná meg, a bérbeadó a bérleményt, valahányszor bérleni kivánó jelentkezik, rendőri közeg jelen-

létében a bérlő költségére kinyittathatja, de köteles azt minden esetben ismét bezárni.

8. §.

A bér és járulékai teljes lefizetéseig joga van a bérbeadónak a felmondás teljesitésére megszabott határidőn túl is felmondani; sőt ha a bér a folyó bér-évnegyed utolsó napjáig sem fizettetett volna le, akkor a bérbeadó a bérletet a bér-évnegyed végével, még oly bérleteknél is, melyekre nézve a felmondási idő a jelen szabályrendeletnél vagy külön megállapodásnál fogva negyedévnél hoszszabb, vagy melyek hosszabb meghatározott bérletidőtartamra köttettek, felmondás nélkül lejártnak tekintheti és bérlő a bérbeadó kivánságára azonnal kiköltözni tartozik.

A bérnemfizetés okából történt felmondásnál a költözés a februáriusi bér-évnegyed kezdetére is eshetik.

9. §.

A bérlő mindjárt a kibérlés alkalmával kijelenteni tartozik, hogy mi czélra kivánja a bérleményt használni. A bérlemény csak a kibérlés alkalmával megállapitott módon használható. A mennyiben ez iránt a kibérlés alkalmával más megállapodás létre nem jött, a bérbeadó nem köteles oly használatot tűrni, mely a bérlemény természetével, rendeltetésével és a közerkölcsiséggel, avagy a bérlőnek a bérbeadó előtt tudva levő foglalkozásával ellenkezik; továbbá a mely a bérlemény sérelmével vagy veszélyeztetésével, vagy a szomszéd lakók nyugalmának szokatlan háboritásával jár.

10. §.

Ha a bérlő a bérleménynek szerződésellenes vagy a 9. §-ban megállapitott szabálylyal ellenkező használatát a bérbeadó felszólitása daczára megszüntetni vonakodnék,

joga van a bérbeadónak követelni, hogy a bérlő a bérleményt a 22. §-ban megszabott költözési idő alatt kiüritse.

11. §.

Ha a bérlő a bérleményben vagy annak egy részében rendőri tilalom daczára személy- vagy vagyonbiztonságot veszélyeztető tárgyakat tart, vagy ilynemű foglalkozást űz, akkor kiköltöztetését a bérbeadó előzetes értesitése mellett a rendőrség hivatalból eszközli.

12. §.

Kéjnők beköltözését, a mennyiben bérbeadó előtt ily minőségük a bérlet megkötésekor tudva nem volt, a bérbeadó eltilthatja, vagy ha már beköltöztek volna, azoknak azonnali kiköltöztetését rendőri uton szorgalmazhatja. Ezen esetben, valamint a 10. és 11. §. eseteiben is, a bérlő a bérbeadónak a felmondási időre járó bért megfizetni köteles.

A rendőri beavatkozás a bérbeadó és bérlő között a bérleti viszonyokból felmerülhető magánjogi kérdéseket nem érinti, hanem esetleges elbirálásuk az illetékes biróság hatásköréhez tartozik.

13. §.

Egyik bérlő sem tartozik azt tűrni, hogy azon házban, melynek egy részét bérben birja — akár bérlői, akár albérlői minőségben — kéjnő lakjék vagy tartózkodjék. A mennyiben a bérbeadó, a bérlő felszólitásától számitott 8 nap alatt a kéjnőt el nem távolitja, joga van a bérlőnek a bérletet bármikor felmondás nélkül is megszűntnek tekinteni és kiköltözni, egyszersmind szenvedett kárának megtéritését a bérbeadótól követelni.

14. §.

A fentebbi szakaszok azon intézkedései, melyek a bérlőt a bérlemény szabad használatában korlátozzák, a bérbeadót is kötelezik.

15. §.

A bérbeadó köteles a bérleményt a meghatározott költözési időben a felek közti megállapodásoknak, ezek nemlétében pedig a helyiség minőségének megfelelőleg, használható állapotban átadni.

A bérlemény használatát gátló hiányok, a mennyiben ezek helyreállitása tekintetében a felek meg nem állapodtak volna, a beköltözködési idő elérkeztekor birói szemle utján állapitandók meg.

16. §.

Ha a birói szemle oly javitások szükségét állapitaná meg, melyek teljesitése ideje alatt a bérlemény használható, a bérbeadó köteles ezeket a bérlő felhivására a javitások teljesitésére szükséges idő alatt eszközöltetni; ha pedig ezt megtagadná, vagy kötelezettségét elmulasztaná, jogában áll a bérlőnek a javitásokat a bérbeadó költségén a bérösszegbe való betudás mellett megtétetni. Ha azonban a birói szemle oly lényeges javitások vagy átalakitások szükségét állapitaná meg, melyek megtétele nélkül, avagy melyek teljesitése ideje alatt a bérlemény vagy annak nagyobb, illetve nélkülözhetetlenebb része használható nem volna, s a bérbeadó ezen javitásokat a bérlő felhivására a szükséges idő alatt, legfölebb azonban 14 nap alatt nem teljesiti, vagy ezt megtagadja, vagy ha a szükséges javitások vagy átalakitások a birói szemlétől számitandó 14 nap alatt sem fejezhetők be akképen, hogy a bérlemény ettől kezdve teljesen használható legyen: a bérlő

a bérlettől még akkor is, ha az meghatározott időtartamra köttetett, a bérlet első napjától kezdődő joghatálylyal elállhat. Mindkét utóbbi esetben a bérbeadó a bérlőnek a bérlemény nem használhatásából eredett kárért kártéritéssel tartozik.

17. §.

Ha a bérlemény használatát gátló körülményt ellenállhatlan erőhatalom (vis major) okozta, akkor a bérlő az előre lefizetett bérösszeg visszatéritésén felül kártéritést nem követelhet.

18. §.

Az előbbi 16. és 17. §-ban megszabott határozatok irányadók az esetre is, ha az előadott hiányok a bérlő hibáján kivül, a bérlet tartama alatt állanak be.

19. §.

A bérlő köteles az általa kibérelt helyiségekben a tisztaságot fentartani s a bérlet leteltével a bérleményt használható karban és tisztán átadni; de a bérlemények természetes és rendes használata folytán beállott hiányosságokért a bérlő nem felelős.

A bérlők közös használatára bocsátott tárgyakon a bérlő vagy hozzátartozói által elkövetett kárért a bérlő felelős.

20. §.

A felmondás vagy magánuton, vagy kir. közjegyző által történhetik.

A magánuton felmondó félnek joga van a felmondás megtörténtéről irásbeli elismervényt kivánni. Ha a felmondást szenvedett fél ily elismervényt adni nem akarna, a felmondás két tanu jelenlétében történhetik.

21. §.

Ha a magánuton vagy közjegyző előtt tett felmondás az ellenfél által el nem fogadtatik, vagy ha utóbbi az elfogadás iránt nem nyilatkozik, vagy irásbeli elismervényt adni nem akar: joga van a felmondó félnek, felmondása érvényességének kimondását, a felmondási napot követő nyolcz nap alatt az illetékes biróságnál kérelmezni. Ha a kereset ezen határidő alatt a birósághoz be nem nyujtatik, a felmondás visszavontnak tekintendő.

22. §.

A bérlő jogositva van a beköltözést az új bérleti idő első köznapjain reggel 8 órakor megkezdeni, s ugyanakkor az előbbi bérlő köteles a kiköltözést akként teljesiteni, hogy déli 12 óráig legalább egy szoba s másnap délig az egész bérhelyiség kiüritve legyen.

23. §.

A bérlő akár az egész bérhelyiségeket, akár annak egyes részeit, ha attól szerződésileg eltiltva nincs, albérbe adhatja; de ugy a bér, mint a tisztántartás és rongálásokért ő marad az albérlő vagy albérlőkkel egyetemleg felelős s a főbérlőnek tett felmondás az albérlőkre is kötelező.

24. §.

A bérlemény külső részein javitások vagy átalakitások csak a háztulajdonos beleegyezése mellett s az általa meghatározott modorban és kiterjedésben eszközölhetők. Oly javitások, melyeket a bérlő akár csin, akár kényelem tekintetéből a bérlemény kül- vagy belfalán, ajtain, ablakain vagy padlózatán stb. tétetett, hacsak a háztulajdonos és a bérlő között e tekintetben külön megállapodás létre

nem jött, a kiköltözéskor minden megtérités nélkül a háztulajdonos sajátjává válnak.

25. §.

A bérlet folyamán az ugynevezett külső, u. m. fedél, vizlevezetés, a falak, padozat, lépcsők, kapu, füstjáró kémények, ürszékek, sütő- és fűtőkemencze s ily, az épület használhatóságát biztositó javitások a bérbeadó által teljesitendők; ellenben minden egyéb, u. n. belső javitások a bérlő által teljesitendők.

26. §.

Falak lebontása, áttörése, ajtók vagy ablakok befalazása s általában bármily átalakitások csak a háztulajdonos beleegyezése és a fennálló épitési rendszabályok megtartása mellett történhetnek.

27. §.

Lakásoknál a bér és járulékai megfizetésének kötelezettsége a bérlőt és közös háztartásban élő házastársát egyetemleges kötelezettséggel terheli.

Mig a bér és járulékai (mely utóbbiak közé a bérkrajczárok is számitandók) meg nem fizettetnek: a bérbeadó jogositva van azon ingóságok elszállitását, a melyekre őt törvényes zálogjog illeti, szükség esetében rendőri segély igénybevételével is megakadályozni.

28. §.

Ha a bérkövetelés vagy az előző (27. §.) szakaszban emlitett jog vitássá válik: köteles leend a bérbeadó azon bérkövetelését, melyre visszatartási jogát állapitja, a biróság előtt — a bérlőnek ebbeli felszólitásától számitott három nap alatt, vagy a mennyiben az illető bérkövetelés még le nem járt volna, a bérkövetelés lejárati idejétől

számitott három nap alatt — annyival inkább érvényesiteni, minthogy különben a visszatartott ingók tekintetében visszatartási jogát elveszti.

Azon lejárt vagy lejárandó bérkövetelés és járulékainak kifizetésével, vagy birói letétbe helyezésével, melyre a bérbeadónak törvényes zálogjoga kiterjed, a zálogjog azonnal megszünik.

29. §.

A ház előtt az utcza tisztitását, a vizvezető árok tisztántartását, a járdán a viz, sár és hótisztitással járó munkákat, ha ugyanazon háznak csak egy részét birja a bérlő, a bérbeadó tartozik teljesiteni; ha azonban az egész házat birja a bérlő, ugy azok teljesitésére ő van kötelezve.

30. §.

A kémények tisztitási költségeit a bérlő viseli.

31. §.

Ezen lakbérleti szabályok a felsőbb jóváhagyást és a hivatalos lapban történt közzétételt követő bér-évnegyed első napján lépnek hatályba.

Kelt Felsőbánya sz. kir. bányaváros képviselőtestületének 1890. évi augusztus hó 12-én tartott rendkivüli közgyüléséből.

Lánczky István, s. k.
polgármester.
Tóth István, s. k.
jegyző.

10.069. szám.

Jóváhagyom.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 17-én.

A minister helyett:

(P. H.) **Erdély Sándor**, s. k.
államtitkár.

24.759. szám.

Jelen lakbérleti szabályok jóváhagyatnak.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 29-én.

A minister helyett:

(P. H.) **B. Josika Samu**, s. k.
államtitkár.

61.

A m. kir. belügyministernek 10.188. szám alatt valamennyi vármegyei és városi törvényhatósághoz intézett körrendelete,

dr. O'sváth Albert fő- és székvárosi rendőrorvos »Hogyan óvakodjunk a tüdővésztől?« czímű művének közrebocsátása tárgyában.

A védekezés a tüdővészszel szemben — melyről csak az utolsó évtizedben tett felfedezések bizonyitották be, hogy ellene a védelem egyáltalán lehető — csak ugy lehet sikeres, ha bizonyos, igen elterjedt és begyökerezett, ezen baj terjedési módjára vonatkozó nézetek kiirtatnak.

Ezen czélt megközelitendő, hivatali elődöm egy népies, de azért tudományos alapokon nyugvó és az orvosi tudomány mai követelményeinek szem előtt tartásával szerkesztett mű kiadását határozta el, s annak megirásával dr. O'sváth Albert fő- és székvárosi rendőrorvost bizta meg.

A nevezett rendőrorvos az általa ezen felszólitás folytán irt művet: »Hogyan óvakodjunk a tüdővésztől?« czím alatt beterjesztvén, a mű az országos közegészségi tanács által ugy belbecse, mint helyes iránya, valamint gyakorlati hasznavehetősége tekintetében elfogadásra, illetőleg kinyomatásra és a nép közt minél szélesebb körű elterjedésre alkalmasnak és méltónak itéltetett.

Azon czélból tehát, hogy a baj természete felől a helyes felfogás minél szélesebb körben elterjedjen, és ez által a védekezés lehetősége és mikéntje megismertetve,

az egyes családoknak, mint az álladalomnak emberveszteség és a munkaerő csökkenése által annyi kárt okozó baj elterjedésének a lehetőségig gát vettessék: díjtalanul kivánom a jelen művet közrebocsátani és az egyuttal megküldött példányokat oly felhivással bocsátom a törvényhatóság rendelkezésére, hogy azt legjobb belátása szerint a törvényhatósága területén létező közintézetek, olvasókörök és hirlapok, valamint oly egyének között, a kik állásuknál fogva hivatva vannak és hajlandók a népet e részben oktatni, oszsza szét és alkalmas ajánlat kiséretében lehetőleg juttassa elterjedésre.

A mennyiben pedig netalán még mérsékeltebb számú nyomtatvány szükségét érezné, azt ide jelentse fel, midőn is a kivánt példányok a rendelkezésre álló számhoz mérten meg fognak küldetni.

Egyuttal tegyen jelentést az iránt, hány nem magyar nyelvű példányra lenne szüksége, hogy ezen adatok összeállitása alapján a nem magyar nyelvű kiadások számbeli ereje felől tájékozva lehessek.

Tett intézkedései felől részletes jelentését elvárom.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 30-án.

A minister helyett:

Gróf Andrássy, s. k.
államtitkár.

62.

A földmivelésügyi m. kir. ministernek 18.384. szám alatt az illető törvényhatóságok közönségéhez, közigazgatási bizottságaihoz és gazdasági egyesületeihez intézett leirata,

a ragadós tüdőlobirtás folyamán kisajátitott s levágott szarvasmarha helyett, az egészséges vidékeken beszerzendő új állatoknak kedvezményes szállitási díjtételek mellett való vasuti szállitása ügyében.

Folyó évi márczius hó 1-én 8000. sz. a. kelt rendeletemmel*) kapcsolatosan értesitem, hogy megkönnyiteni szándékozván azon gazdáknak, kiktől a ragadós tüdőlobirtás folyamán szarvasmarháik kisajátittatnak, a levágott marháik pótlására szükséges állatoknak távolabb fekvő, egészséges vidékekről való beszerzését: a kereskedelmi minister urtól a mondott czélból szerzett vagy szerzendő állatszállitmányokra nézve, a lehető minél kedvezőbb vasuti szállitási díjtételek engedélyezését kértem.

A kereskedelemügyi minister ur — méltányolva a szóbanforgó ügynek kiváló közgazdasági fontosságát — készséggel helyt adott ezen kérelemnek és utasitotta a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy az emlitett czélból a fertőzött vidékekre az Alföld hasonló és legalább 150 klm. távolságú viszonylatban szállitandó szarvas-

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1893. évf. 12. lap.

marhák után egyelőre a f. év végéig kocsi- és kilométerenként 7·5 kr. egységtétel, kocsinként 2 frt kezelési illeték és 5%/o szállitási adó alapján képezett mérsékelt viteldíjakat számitson.

Ezen viteldíjak a m. kir. államvasutak helyi díjszabásában fennálló VI. kivételes díjszabásnak máris igen alacsony és az önköltségeket megközelitő díjtételeivel szemben mintegy 30%/o-ot tevő további mérséklést nyujtanak.

Nehogy azonban ezen kedvezmény más szarvasmarha-szállitmányok után is alkalmaztassék, mint a melyek számára az engedélyeztetett, utasitotta a kereskedelmi minister ur az államvasutak igazgatóságát, hogy a kérdéses kedvezmény alkalmazására nézve oly ellenőrzési módozatot állapitson meg, mely a kedvezménynek csakis a jelzett czélból szállitandó szarvasmarha-küldemények után leendő igénybevételét biztositsa.

Az államvasutak igazgatósága ennek folytán, az engedélyezett szállitási kedvezménynyel való visszaélés megakadályozása czéljából, a tudomásvétel végett idemellékelt igazolványt nyomatta és annak kellő számú példányait az illető vármegye vagy szab. kir. város közigazgatási bizottságának közvetlenül hozzá intézendő megkeresésére készséggel rendelkezésére fogja bocsátani oly czélból, hogy a közigazgatási bizottság ez igazolványokat a városi polgármesterek és járási főszolgabirák között, a kiirtott marhák pótlására rendelt szarvasmarhákat hozatni kivánó gazdák részére leendő kiállitás végett oszsza fel.

E szerint tehát a kérdéses szállitási kedvezmény csak azon szarvasmarhák után alkalmaztatik, melyek valamely város polgármestere vagy járási főszolgabiró által kiállitott ily igazolvány alapján fognak vasutra adatni.

Ugyanezen szállitási módozat s ugyanezen kedvezmények fognak alkalmaztatni az emlitett czélból, esetleg a gazdasági egyesületek közvetitésével szállitandó szarvasmarha-küldeményeknél is.

Erről a közönséget (a közigazgatási bizottságot) tudomásvétel, miheztartás és megfelelő további intézkedés végett oly felhivással értesitem, hogy a fent emlitett szállitási kedvezmények engedélyezését igyekezzék az érdekelteknek minél kiterjedtebb módon tudomásukra hozni, s egyszersmind oda hatni, hogy a fertőzve volt és megtisztitott vidékeken a gazdák ezen kedvezményeket minél kiterjedtebb mértékben vegyék igénybe, vagyis hogy azon gazdák, kiknek állatai a ragadós tüdőlobirtás folyamán kisajátittattak, lehetőleg mindannyian a messzebb fekvő, egészséges vidékekről hozott állatokkal iparkodjanak az állományaikban beállt hiányokat pótolni.

Felhivom végül a közigazg. bizottságot, hogy az emlitett czélból szükségelt igazolványok kiszolgáltatásáért — a kivánt igazolványok számának közlése mellett — forduljon közvetlenül a m. kir. államvasutak igazgatóságához.

Budapesten, 1893. évi április hó 4-én.

A minister megbizásából:

Lipthay István, s. k.
ministeri tanácsos.

63.

A földmívelésügyi m. kir. ministernek 16.693. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett rendelete,

a ragadós tüdőlob kiirtásáról szóló 1893. évi II. t.-czikk végrehajtása iránt kiadott rendelet módositása tárgyában.

Az 1893 : II. törvényczikk végrehajtása tárgyában kiadott folyó évi 8000. számú körrendelet*) egyes intézkedései, az időközben szerzett tapasztalatok tanusága szerint, némi módositást igényelnek oly czélból, hogy ezen intézkedések a gyakorlati élet követelményeinek minél teljesebb mérvben megfeleljenek.

Közegeimnek ez irányban tett előterjesztése alapján tehát, a kérdéses rendelethez az alábbi pótutasitást adom ki, illetőleg ezen rendeletnek a következőkben felsorolt intézkedéseit módositom:

1. A végrehajtási utasitás 4. §-ának első két sora következőleg fog szólni: »Ha az illetékes állami állatorvos az I. fokú hatóság táviratának elküldésétől számitandó...« stb. Ugyane §-nak azon rendelkezése pedig, mely arról intézkedik, hogy miként kell a levágott állat tüdejét felülvizsgálás végett az állatorvosi akadémiához küldeni, a következő értelemben lesz kiegészitendő: »a levágott állat tüdeje közönséges borszeszbe téve vagy eczetes vizbe csavart vászonba csomagolva és hivatalos pecséttel lepecsételve, felülvizsgálás és« . . . stb.

2. A fertőzés gyanujában levő állatoknak az idézett

---

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1893. évf. 12. lap.

rendelet 8. §-ában jelzett megbélyegzését illetőleg, nincs kifogásom az ellen, hogyha az előirt bélyegzés a rendeletben jelzett módozat helyett akként eszközöltetik, hogy azoknak az állatoknak, melyek a végrehajtási utasitás értelmében a szabad forgalomból feltétlenül és véglegesen kivonandók lesznek, — tehát a hatósági rendeletre azonnal levágandó, illetve vágóhidra küldés czéljából kisajátitandó, továbbá a gyári hizlalókban levő fertőzésről gyanus szarvasmarháknak, — bal csipőjük helyett bal szarvukra, ha pedig a megbélyegezendő állat fiatalabb, vagy pedig ha annak szarva fejletlenségénél fogva a bélyegzésre alkalmatlan: a balpofára süttetik rá tüzes vassal az előirt »R« betü.

3. Oly esetekben, midőn a ragadós tüdőlob betegség jelenléte gyári hizlalók szarvasmarhaállományában észleltetik: nem forog fenn a mellőzhetetlen szüksége annak, hogy a fertőzött udvarhoz vagy majorhoz tartozó istállókban levő mindazon állatok, melyek a törvény 2. §-a értelmében fertőzés gyanujában lévőknek tekintendők, haladéktalan leöletés czéljából államköltségen kisajátittassanak; miután az ilyen állatok — a végrehajtási utasitás 8. §-ában előirt módon bélyegezve és szigorú zár alá véve — az illető istállóból csakis azonnali levágatás czéljából, közvetlenül vágóhidra lesznek elszállithatók, tehát forgalomba többé nem kerülhetnek s igy a betegség terjesztőivé sem válhatnak.

Ezen oknál fogva az ilyen gyári hizlaló istállókban csakis a beteg és a betegségről gyanus állatok azonnali levágatását kivánom foganatosittatni; ellenben a fertőzésről gyanus állatoknak államköltségen való kisajátitását mellőztetni szándékozom.

Ehhez képest tehát a végrehajtási utasitás 11. és 12. §-ait az alábbiak értelmében módositom:

A 11. §. harmadik bekezdése a rendelet eredeti szövege helyett következőleg fog hangzani:

»E tekintetben csupán a nagyobb hizlaló istállókban és a nagy tejgazdasági majorokban elhelyezett állatok képeznek kivételt. Az ilyen helyeken ugyanis csak a beteg és a betegség gyanujában lévő állatokat kell okvetlenül levágatni. Ellenben a fölött, hogy az ilyen gyári hizlalókban, illetőleg tejgazdasági istállókban levő és a törvény 2. §-a értelmében fertőzésről gyanus állatok is azonnal levágassanak, illetőleg levágatásra való haladéktalan elszállitás czéljából kisajátittassanak-e vagy pedig — a végrehajtási utasitás 8. §-ában (illetőleg a jelen pótrendelet előbbi pontjában) előirt tüzes vassal való lebélyegzés mellett — a törvény 2. §-ában megszabott 6 hónapi zár alá vétessenek-e? a földmivelésügyi minister, a felmerülő szükség esetében ez iránt hozzá intézendő előterjesztések alapján, esetről-esetre fog határozni.«

E §. többi pontjai érintetlenül maradnak.

A 13. §. első bekezdése a végrehajtási utasitás eredeti szövegezése helyett következőleg fog hangzani:

»A gyári hizlaló istállókban — jelen rendelet 11. §-a alapján — csak a beteg és betegségről gyanus szarvasmarhát kell föltétlenül azonnal levágatni; a törvény 2. §-a szerint a fertőzés gyanújában levőnek tekintendő állatokat pedig (melyek a szabad forgalomból való kitiltás jeléül s e tilalom hatékony módon való ellenőrizhetése czéljából, a végrehajtási utasitás 8. §-a értelmében tüzes vassal lebélyegezendők): ha ezeknek kisajátitása és azonnali levágatása helyett — az előző 11. §. értelmében — csak zár alá vétele lett elrendelve: az illető birtokos legkésőbb akkor, midőn azok hizlalása befejeztetett, de mindenesetre a szabályszerű 6 hónapi zár letelte előtt és az elrendelt óvintézkedések s az előirt eljárás szoros megtartásával,

közvetlenül vágóhidra köteles elszállitani; addig is azonban ez állatok, illetőleg a fertőzés gyanújában levő összes istállók, szoros zár alatt tartandók.«

4. A végrehajtási rendelet 15. §-a értelmében kisajátitásra kerülő állatokról felveendő becslési jegyzőkönyvek az elszámolás könnyitése és a becslési eljárás ellen netalán beérkező felebbezések elbirálhatása czéljából: a helyszínén levágott, másrészről pedig a helyszínéről élő állapotban elszállitott állatokról jövőre külön-külön szerkesztendők; ugy hogy külön jegyzőkönyvbe legyenek foglalva az illető községben kisajátitásra került azon állatok, melyek a rajtok megállapitott betegség vagy a betegség gyanuja avagy kórismézés czéljából a helyszinén levágattak, melyekért ennélfogva a törvény értelmében a becsérték $^{9}/_{10}$-ed része illeti meg a birtokost kártalanitás gyanánt, és külön jegyzőkönyvbe vétessenek fel a fertőzés gyanuja miatt kisajátitott s a helyszinéről élő állapotban elszállitott, illetve vágóhidra küldött állatok, melyekért a birtokos a teljes becsértéknek megfelelő kártalanitást kap.

A helyben levágott szarvasmarha értékesitéséből befolyt összeg az állatbirtokosnak nyomban átadandó a községi biró által előttemezett, a község pecsétjével ellátott s az állami állatorvos által láttamozott bélyegköteles nyugtára; a 90% kártalanitás pótlására netán még az államkincstártól járó összeget pedig a járási főszolgabiró az állatbirtokosnak szintén nyomban kifizeti, az állami állatorvos és a községi biró által előttemezett bélyegköteles nyugtára.

5. A becslések ellen netán beérkező felebbezések elbirálhatása szempontjából, a becslési jegyzőkönyvbe a becslési eljárás során megállapitott becsáron kivül — mely a becslők által inditványozott becsárak átlagának felel meg — a jegyzőkönyvnek utolsó »jegyzet« czimű

rovatába a becslő bizottság minden egyes tagja által inditványozott becsérték is külön-külön beirandó. Ez alkalommal egyszersmind megjegyzem, hogy a kisajátitás során felmerülő eljárási költségek (próbavágatás, nyúzatás, elásatás stb.) az államkincstárt nem terhelhetik.

6. Végül netáni félreértések elkerülése czéljából figyelmeztetem a hatóságokat s ezek utján az érdekelteket, hogy a végrehajtási rendelet 20. §-ában emlitett fertőtlenitési költségeknek csak azon részét viseli az államkincstár, melyek a szoros értelemben vett fertőtlenitésre — tehát vagy a szükséges fertőtlenitő szerek beszerzésére vagy pedig a fertőtlenitést végző állami állatorvos kiszállási költségeinek megtéritésére — vonatkoznak, s hogy senkinek sem lehet igénye e czímen oly kiadásoknak megtéritését követelni, melyek a fertőtlenitést megelőző s azt előkészitő oly munkálatok foganatositásából származnak, melyek a tulajdonképeni fertőtlenitési munkálatokon kivül eső tisztitási eljárást képezik.

A tisztitási eljárás abban áll, hogy a birtokosok az istállókat, eszközöket és udvarokat saját költségükre annak idején a legalaposabban kitisztitva és a farészeket lemosva, teljesen előkészitik az államköltségen eszközlendő fertőtlenitésre, a mely után a farészeket és falakat 4%-os mésztejjel saját költségükre bemeszeltetik; e nélkül a zárlat fel nem oldható.

Fertőtlenitésre használandó: tiz súlyrész borszeszben és egy súlyrész sósavban oldott egy súlyrész sublimát; ezen oldat vizzel — és pedig lehetőleg esővizzel — higitandó oly mértékben, hogy a sublimát aránya a vizmenynyiséghez legfeljebb 1 : 2000 legyen.

Budapesten, 1893. évi április hó 10-én.

Gróf Bethlen, s. k.

64.

A földmivelésügyi m. kir. ministernek 25.000. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett rendelete,

a Kőbányára irányitott sertések szállitásának föltételei tárgyában.

A kőbányai piaczon a száj- és körömfájás szünőfélben lévén, azon czélból, hogy sertéskereskedelmünknek ezen legfontosabb piaczát a nevezett betegség újabb behurczolása ellen lehetőleg megóvjam, további intézkedésemig a következőket rendelem el:

1. Száj- és körömfájással fertőzött községből és ilyennel határos községekből sertéseket Kőbányára szállitani tilos; egyéb községekből sertések Kőbányára csak azon föltétel alatt szállithatók, ha az elszállitandó sertések az illető járványmentes községben legalább 10 napon át voltak, s ezen körülmény a marhalevél hátsó lapján a marhalevél kezelő által külön záradékban igazoltatik; továbbá ha az elszállitandó sertéseket az illetékes állami állatorvos felrakás előtt megvizsgálta, egészségeseknek találta és a marhalevelet a következő záradékkal látta el: »A sertések egészségesek, Kőbányára szállithatók.«

2. Vásárokról Kőbányára sertések közvetlenül általában nem szállithatók; kivételt képeznek a gyulai, debreczeni és nagyváradi nagy sertésvásárok, honnan sertések Kőbányára azon esetben szállithatók, ha a helyszinére kiküldendő közegem a vásár helyének és a fölhajtott állománynak egészségi állapota iránt szerzett tapasztalatai alapján a Kőbányára való szállitást véleményezi.

3. Kőbányára érkező oly sertésszállitmányok, melyeknek marhalevelein az 1. pontban előirt záradék nem foglaltatik, vagy a melyekben a kirakáskor csak egy darab is száj- és körömfájásban szenvedőnek találtatik, azonnal a származás helyére visszaszállitandók; a 2. pontban emlitett ily állatok pedig 8 napig, illetve a betegség lefolyásáig, a fél költségére teljesen elkülönithető aklokban helyezendők el.

4. Jelen rendeletem f. évi május hó 15-én lép érvénybe.

Ehhez képest száj- és körömfájással fertőzött községből, vagy ilyennel határos községekből sertésekre szóló marhalevelek Kőbányára nem irányithatók; más községekből is csak abban az esetben, ha a Kőbányára szállitandó sertések legalább az utolsó 10 napon át a községben állottak.

A Kőbányára szánt sertésszállitmányok tulajdonosai kötelesek a felrakás helyét és idejét idejekorán a ker. állami állatorvossal közölni, a ki a vasuti szakértői teendőkön kivül figyelmét arra is kiterjeszteni köteles, hogy a szállitmány nem származik-e száj- és körömfájással fertőzött vagy ilyennel határos községből, mely esetben annak Kőbányára szállitása föltétlenül megtiltandó.

A rendes vasuti szakértők a Kőbányára szánt sertésszállitmányok vizsgálatára nincsenek hivatva; ily szállitmányok ezeknek nem is jelentendők be.

A közlekedési intézetek közegei csak oly sertésszállitmányokat továbbithatnak Kőbányára, melyeknek marhalevelei a ker. állami állatorvosnak az 1. pontban előirt igazolását tartalmazzák. A vizsgálat költségeit (napidíj és utazási költség) pedig a ker. állami állatorvos által irt és aláirt költségjegyzék alapján a rakodó felek száma arányában szedik be és a napidíjösszeg után járó bélyeg-

díjnak megfelelő bélyegjegygyel ellátott nyugtájára fizetik ki a ker. állami állatorvosnak. Ezen költségjegyzékek a vasuti pénztárak által hat hónapon át megőrzendők.

A gyulai, debreczeni és nagyváradi nagy sertésvásárokon a 2. pont értelmében eszközlendő vizsgálatok megejtésére és annak eldöntése czéljából, hogy ezen vásárokról sertések szállithatók-e Kőbányára, vagy nem, Kaufmann Ferencz állami állatorvost, a kőbányai sertésveszteglő hivatal vezetőjét küldöm ki, a ki a vásár helyének vasuti állomásfőnökével közlendi azon állami állatorvosok nevét is, kik a marhaleveleket a Kőbányára való szállittatást igazoló záradékkal elláthatják.

Ily szállitmányok vizsgálatáért a felek semmiféle díjat nem fizetnek.

Erről a törvényhatóságot tudomásvétel, közzététel és a marhalevélkezelők, valamint a vasuti állomásokon működő szakértők megfelelő utasitása végett értesitem.

Budapesten, 1893. évi május hó 1-én.

Gr. Bethlen, s. k.

65.

A m. kir. honvédelmi ministernek 17.698. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelete,

a bevonulásoknak a cholera-járványra való tekintettel szükségessé vált részleges felfüggesztése iránt kiadott körrendelet hatályon kivül helyezése tárgyában.

A bevonulásoknak a cholera-járványra való tekintettel szükségessé vált részleges felfüggesztése tárgyában 1892. évi október hó 2-áról 53.561. szám alatt kelt körrendeletem 1. pontját, — melyet a Németországban tartózkodó legénységre nézve folyó évi január hó 5-éről 76.016/892. szám alatt kiadott körrendeletemmel máris hatályon kivül helyeztem, — a cs. és kir. közös hadügyminister urral egyetértőleg most már teljesen megszüntetem, s nevezetesen az Oroszországban tartózkodó legénységre nézve is hatályon kivül helyezem.

Jelen rendeletem azonnal közhirré teendő.

Egyuttal intézkedtem az iránt, hogy az Oroszországból bevonuló nemtényleges állományú legénység egyideig még orvosi felügyelet alatt tartassék.

Budapesten, 1893. évi április hó 7-én.

A minister helyett:

Gromon Dezső *s. k.*,
államtitkár.

66.

A m. kir. igazságügyministernek 1309/I. M. E. számú rendelete,

Miskolcz székhelylyel második kir. közjegyzőség rendszeresitése tárgyában.

Az 1874. évi XXXV. t.-czikk 5. §-ában nyert felhatalmazás alapján, az 1874. évi deczember hó 17-én 4164/I. M. E. sz. (»Magy. Rend. Tára« 1874. évf. 182. f. sz.) alatt kiadott igazságügyministeri rendelet módositásával, a miskolczi, edelényi és sajószentpéteri kir. járásbiróságok területére Miskolcz székhelylyel második kir. közjegyzői állást rendszeresitek.

Jelen rendeletem 1893. évi julius hó első napján lép hatályba.

Ezen ujon rendszeresitett kir. közjegyzői állás a kassai kir. közjegyzői kamarához fog tartozni.

Budapesten, 1893. évi április hó 18-án.

A minister helyett:

Erdély Sándor, s. k.
államtitkár.

67.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 18.811. számú rendelete,

az időjósló táviratok közlésének kiterjesztése tárgyában.

A földmivelésügyi m. kir. minister ur megkeresésére, az időjóslati táviratok kezelését az alább megnevezett posta- és távirdahivatalokra is kiterjesztem.

E hivatalok a kifüggesztésre szükséges bádogtáblát az országos posta- és távirdagazdászati hivatal utján fogják megkapni.

Az időjósló táviratok mult évi julius hó 16-án 47.240. szám alatt kelt rendeletem *) határozatai értelmében kezelendők.

Ha a felsorolt hivatalok egynémelyike a budapesti áru- és értéktőzsde-táviratot eddig felvenni köteles nem volt, az emlitett időszaktól kezdve az időjóslásra vonatkozó toldalékkal együtt azt is felvenni és kifüggeszteni tartozik.

Az igazgatóságok ehhez képest az 1889. évi posta- és távirdarendeletek tára 43. számában közzétett *B)* jegyzéket e szerint egészitsék ki.

Egyes feleknek az időjósló táviratok mult évi november hó 5-én 69.627. sz. alatt kelt rendeletem értelmében az ott megállapitott feltételek mellett kézbesithetők.

---

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1892. évf. 1601. lap.

Ez alkalomból újból szigorúan utasitom a posta- és távirdahivatalokat, hogy az időjósló táviratokat a legnagyobb gondossággal kezeljék; a táblácskákat mindjárt a távirat megérkezése után váltsák ki; ha pedig a jelzésekben szembeötlő tévedés látszanék fenforogni, annak helyesbitéséről távirati uton még a kifüggesztés előtt gondoskodjanak.

A felügyelők körutjaik alkalmával ez ügyre kiváló figyelmet forditsanak, és azon postahivatalokat, a hol hanyagságot vagy felületességet észlelnek, birságolják meg.

Pótlék

azon posta- és távirdahivatalok lajstromához, melyekkel az időjósló táviratok naponként közöltetnek.

1 Abony
Alsó-Lendva
Babócsa
Baja
5 Battavár
Báránd
Belényes
Beregszász
Berettyó-Ujfalu
10 Boros-Jenő
Boros-Sebes
Bótfalu czukorgyár
Buttyin
Büd-Szt.-Mihály
15 Csáktornya
Csikszereda
Csurgó
Deés
Déva
20 Dévaványa
Devecser
Dicső-Szt.-Márton
Duna-Adony
Duna-Pataj
25 Duna-Pentele
Duna-Szerdahely
Duna-Vecse
Écska
Ér-Mihályfalva
30 Érsekujvár
Fajsz
Fegyvernek
Fehértemplom
Felső-Eör
35 Gyertyámos
Gyöngyös
Gyula
Hajdu-Nánás

Halas
40 Hátszeg
Homonna
Izsák
Jánosháza
Jász-Berény
45 Jászkisér
Kápolna
Kaposvár
Kézdi-Vásárhely
Kisczell
50 Kis-Kún-Félegyháza
Kis-Terenne
Kis-Ujszállás
Korytnicza
Kovászna
55 Kölesd
Körmend
Kőszeg
Kubin
Lajta-Ujfalu
60 Lengyel
Lengyeltóti
Lepsény
Lippa
Losoncz
65 Lovasberény
Marczali
Martonvásár
Mátészalka
Mező-Berény
70 Mező-Kövesd
Monor
Mura-Szombat
Nagy-Atád
Nagy-Bajom
75 Nagy-Borosnyó
Nagy-Kálló
Nagy-Károly
Nagy-Káta
Nagy-Komlós
80 Nagy-Lak
Nagy-Megyer
Nagy-Szt.-Miklós
Német-Ujvár
Nezsider
85 Nyirbátor
Nyitra
Óbecse
Oroszvár
Ozora
90 Pancsova
Pankota
Párdány
Pásztó
Pécs
95 Perjámos
Rácz-Almás
Sajtos-Kál
Sárbogárd
Sepsi-Szt.-György
100 Simánd
Siófok
Solt
Somogyvár
Szarvas

105 Szászváros
Szécsény
Szent-Gotthárd
Szent-Tamás
Szerb-Ittebe
110 Szerencs
Szigetvár
Szirák
Tab
Tarcsa
115 Tisza-Abád-Szalók
Titel
Tokaj
Topolya
Tőke-Terebes
120 Török-Kanizsa
Török-Szt.-Miklós
Uj-Verbász
Varannó
Várpalota
125 Világos
Villány
Zilah
128 Zombor.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 23-án.

Lukács Béla, s. k.

68.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 14.040. számú rendelete,

a postai express kézbesitésnek és az érte járó díjaknak szabályozása tárgyában.

Fogalom. 1. A posta a feladó által express-nek jelölt levelet vagy postai küldeményt a rendeltetés helyén czímzettnek nem a szokott módon és sorrendben juttatja kezéhez, hanem közvetlenűl a beérkezés után, soronkivűl, külön küldönczczel (express-szolgával) házhoz viteti, esetleg czímzettet ugyanigy avizáltatja.

Nem gyorsabb szállitásban, hanem csak soronkivüli kézbesitésben (avizálásban) van tehát előnyük az express küldeményeknek a nem expressekkel szemben.

Tárgy. 2. A feladó az express kézbesitést nemcsak ajánlott avagy közönséges levelekre és egyéb levélpostai küldeményekre (levelező lapok, nyomtatványok, árúminták, üzleti papirok), hanem postautalványokra, csomagokra és pénzes levelekre is kikötheti s ily kikötés utánvételes leveleknél és csomagoknál sincsen kizárva.

Távirati postautalványok, hacsak »poste restante« nincsenek czímezve, már hivatalból express kézbesittetnek.

Nincs helye az express kézbesitésnek postai megbizásoknál és hirlapjegygyel bérmentesitett hirlapoknál.

3. Helyben, azaz a felvevő postahivatal székhelyén, avagy kézbesitő külkerületén belül a posta express szolgálatot nem teljesit. Helyben nincs express szolgálat.

4. A nem helyi forgalomban ellenben a posta nemcsak a magyar szent korona területén belül, hanem a következő külviszonylatokban is elfogad, illetve onnan jövet kézbesit express küldeményeket és pedig: Forgalom köre.

a) levélpostai küldeményeket: Ausztriába, Bosznia s Herczegovinába (csak postahelyekre), továbbá Argentinába (csak Buenos-Aires, Rosario s La Plata városokba), Belgiumba, Chilebe, Dániába (csak postahelyekre s Island s a Farő szigetek kivételével), Japánba, Libériába (csak Monrovia, Buchanan, Edina, Grenville és Harper városokba), Luxemburgba, Montenegróba, Nagybritanniába, Németalföldre, Németországba, Olaszországba, Paraguayba (csak Assuncion fővárosába), Portugáliába, Romániába, Salvadorba (csak San-Salvador fővárosába), Svájczba, Szerbiába és Sziámba (csak postahelyekre);

b) postautalványokat: Ausztriába, Boszniába s Herczegovinába (csak 20 frtig), Argentinába (m. fent.), Belgiumba, Japánba, Luxemburgba, Németalföldre, Németországba, Olaszországba és Svájczba, s végül

c) csomagokat és pénzes leveleket: Ausztriába, Bosznia s Herczegovinába (csak 1 kgr. súlyig 20 frt értékig és utánvétel nélkül), továbbá Belgiumba (csak colis postaux és lettres de va-

leur), Chilebe (csak colis postaux), Dániába, Francziaországba (csak colis postaux és csak vasuti állomások helyeire), Luxemburgba, Németalföldre (csak colis postaux), Németországba, Olaszországba (csak colis postaux és lettres de valeur), Portugáliába (csak lettres de valeur), Romániába (csak lettres de valeur), Svájczba, Szerbiába (csak lettres de valeur) és Sziámba (csak colis postaux).

Felszerelés. 5. Az express leveleket és küldeményeket a gyors kézbesités érdekében kiváló tüzetességgel kell czímezni (czímzett teljes czíme, lakhelye és lakásával, t. i. utcza, házszám, emelet stb.), mert hiányos vagy hibás czímzés következményeiért (késedelmes vagy téves kézbesitésért) a posta egyáltalán nem felel.

E mellett a czímiratra s csomagoknál a szállitólevélre is alkalmas helyen, szembetünő betükkel fel kell jegyezni az express kezelés kikötését vagy egyszerűen e szóval: »Express« vagy más, hasonértelemben általán elfogadott kifejezéssel, mint: »Par exprès« vagy »A remettre par exprès« vagy »Durch Eilboten« stb.

Ha a feladó azt kivánja, hogy express küldeménye éjjel vagy bizonyos reggeli óra előtt ne kézbesittessék, ebbeli kivánságát röviden s olvashatóan szintén a czímiraton jelzi.

Díjazás. 6. Az express küldeményekért a rendes frankón vagy portón felül még külön express díj jár, melyet mindig a feladás alkalmával kell lefizetni (frankojegyben leróni) és mely tekintet nélkül a czímzett lakásának a rendeltetési posta-

hivataltól való távolságára, csomagokért darabonkint 25 krban, minden egyéb postai küldeményért pedig darabonkint 15 krban van megállapitva.

Ezen 15, illetve 25 kros express-díj fedi a rendeltetési postahivatal székhelyének belterületén való express kézbesitést (avizálást). A külkerületbe való kézbesitésért (avizálásért) járó pótdíjra nézve l. a 9. pontot.

A közönséges postai csomagok (nem colis postaux) kivételével, minden postai expresslevél és küldemény frankokényszer alá esik.

Az express díj alól nincs mentesség, és ennélfogva a 15, illetve 25 kros díjat még portomentes hatóságnak is le kell fizetnie, ha express levelet vagy küldeményt ad postára.

Külföldre (Ausztria és Bosznia kivételével) szóló, illetve onnan beérkező távirati postautalványokért az express díjat (15 krt = 30 ctme-ot) mindazonáltal kivétel nélkül a czímzettől szedik be, illetve a kifizetendő összegből vonják le.

Feladási mód.

7. Közönséges (nem ajánlott) express levelek stb. kellően frankirozva, legegyszerűbben a levélgyűjtő szekrénybe dobatnak, mig a vevényes express küldemények (ajánlottak, csomagok, pénzes levelek és utalványok) a postahivatalban a felvevő közeg kezéhez adandók postára.

Mindazonáltal levélgyűjtő szekrényben talált és helyesen frankirozott express ajánlott levelek stb. is megfelelően kezeltetnek s kézbesittetnek, csakhogy a feladó vevényt nem kap.

Elégtelen díjazás.

Levélgyűjtő szekrényben talált s expressnek jelölt levelek, melyekért a 15 kros express-

díj egyáltalán nincsen, avagy csak részben van leróva (pl. csak 10 kr. erejéig), nem kezeltetnek express levelekként, hanem az express jelzés hivatalból töröltetik és a rendeltetés helyén közönséges módon juttatnak czímzett kezéhez.

Kézbesités (avizálás).

8. Az express kézbesitésnek módja a küldemény neme, továbbá a czímzett lakhelye és a rendeltetési postahivatal minősége szerint különböző.

Nem kincstári hivataloknál a postamester cselédje, esetleg külön felfogadott küldöncze, kincstári hivataloknál pedig rendszerint a szolgaszemélyzet vagy távirdakézbesitő, s csak szükség esetén külön felfogadott küldöncz végzi az express kézbesitést.

Express levélpostai küldemények, t. i. közönséges és ajánlott levelek, levelezőlapok stb. ugy kincstári, mint nem kincstári hivatalok részéről mindenkinek kivétel nélkül házhoz kézbesittetnek, akár a hivatal székhelyén, akár a kézbesitő külkerületben (község, major, puszta stb.) lakjék a czímzett, hacsak a levél tartalma (tiltott sorsjegy, kivándorlási hirdetmény stb.) a kézbesitést ki nem zárja.

Minden egyéb postai express küldeményről (postautalvány, csomag, pénzes levél) a kézbesitő külkerületben lakó czímzett csak express értesitést kap, és ennek alapján küldeményét a hivataltól el kell hoznia vagy hozatnia; mig ellenben a székhely belterületén lakó czimzettek (még a közös hadsereg, honvédség vagy csendőrség legénységéhez tartozók is) házhoz szállitva kapják:

a) kincstári postahivatal részéről az express pénzes és értékleveleket, továbbá a távirati és express postautalványokat pénzösszeggel együtt és végül a csomagokat 5 klgr. súlyig (ott, a hol a házhoz kézbesités van berendezve, súly-különbség nélkül) és

b) nem kincstári postahivatal részéről ugyanezen tárgyakat általában 20 forint összeg, illetve érték erejéig és csomagokat 5 kgr. súlyig,

hacsak ugy az *a)* mint a *b)* esetben a küldemény természete (pl. sérülten érkezett, vagy a vámhivatalban veendő át stb.) vagy tartalma (pl. dohány, vagy tiltott külföldi sorsjegy stb.) a házhoz kézbesitést ki nem zárja, avagy ha czímzett még az express küldeményeknek hivatalban való átvételét magának irásban külön ki nem kötötte.

Nagyobb értékű, illetve súlyú pénzesleveleket, utalványokat, illetve csomagokat a postamester, ha cselédjében megbizik, vagy ha a czímzettel megegyezett, ugyan szintén házhoz szállittathat, de arra nem kötelezhető, és ennélfogva ezeket ép ugy, miként a kincstári hivatal az 5 kgrot meghaladó csomagokat, rendszerint csak avizálja.

Távirati és express postautalványoknál az avizálás az utalványtávirat, illetve az utalványlap kézbesitésével történik, a minek czímzett tájékoztatása végett akkor is azonnal a beérkezés után kell megtörténnie (hacsak a feladó mást nem kiván), ha egy, különben a pénzzel együtt kézbesitendő távirati avagy express utalvány olyan

időben (pl. éjjel, avagy vasárnap délután, vagy esti zárás után) érkezik be, a mikor a hivatalnál pénzkezelés és kifizetés nincsen. Ilyen esetekben ráirják az utalványra (utalványtáviratra), hogy mikor vehető át a pénz a hivatalban.

Pótdíj czímzettől.

9. Minthogy a feladó által lerótt 15, illetve 25 kros expressdíj az express kézbesitést (értesitést) csak a rendeltetési postahivatal székhelyének belterületén fedezi, a kézbesitő külkerületben lakó czímzett az express kézbesitésért (értesitésért) pótdíjat tartozik fizetni, mely egyenlő a küldöncz tényleges költségével, levonva belőle a feladó által fizetett 15, illetve 25 krt.

Ezen pótdíj portómentes express küldeményért is jár (l. a 6. pontot) és ezt netán a czímzett portómentes hatóságnak is meg kell fizetnie.

A küldöncz tényleges költségét nálunk a kézbesités helyének a postahivataltól való távolsága alapján számitott kilométerpénzek teszik ki, melyek ép ugy, mint a küldönczős táviratoknál kilométerenként nappal 6 krban, éjjel pedig 8 krban van megállapitva. Éjjeli kilométerpénz akkor jár, ha az express szolga (küldöncz) a téli félévben (X/1—III/31) esti 5 óra után, illetve reggeli 6 óra előtt, és a nyári félévben (IV/1—IX/30) esti 8 óra után, illetve reggeli 5 óra előtt indul ki a hivatalból az express küldemény kézbesitése (avizálása) végett.

Kivételes esetekben, ha a rossz út, kedvezőtlen időjárás miatt, vagy más okból a rendes kilométerpénzekért küldöncz nem volna kapható,

a tényleg kialkudott nagyobb díj jár, melynek a a helyi viszonyoknak és körülményeknek megfelelő voltát a kiinditó postahivatal a kézbesitő okmányon igazolni tartozik.

Ha a kialkudott nagyobb pótdíj iránt kételyek támadnak, a postahivatal köteles a helyhatóság által (község-, szolgabiró stb.) igazoltatni, hogy az a körülményeknek megfelelt.

Egyéb díjak az express kézbesitéskor nem járnak, ennélfogva, pl. csomagokért vagy pénzes levelekért sem a rendes 3, illetve 2 kros kézbesitési (értesitési) díjak, sem házhoz kézbesitő hivataloknál a külön házhoz kézbesitő díjak nem számithatók fel.

Kézbesitő okmány.

10. Minden express küldemény, még a közönséges (nem ajánlott) express levél is, csak kézbesitő okmányon (könyvben vagy vevényen) történt irásbeli elismerésre kézbesittetik (avizáltatik).

A kézbesitő okmányon a küldemény tüzetes megjelölésén és a netán fizetendő portón, utánvételen, vámkezelési díjon stb. kivül rajta van a küldöncz kiinditásának ideje, és a netán fizetendő express pótdíj (l. az előző pontot), melynek helyesen történt kiszabását, czímzett az általa ismert távolság, esetleg a kézbesitő okmányon levő igazolás alapján ellenőrizheti, és rávezetett rövid megjegyzéssel esetleg kifogásolhatja.

Ily kifogást a hivatal 8 nap alatt tisztázni tartozik.

Fizetés megtagadása.

11. Ha a külkerületben lakó czímzett a kézbesitő okmányon kiszabott express pótdíjat

lefizetni vonakodik, az express küldöncz az illető express küldeményt (értesitést, vevényt, utalványt) ki nem adja, hanem visszaviszi a postahivatalba, a honnan azt a czímzett csak ugy, mint a nem express küldeményeket kaphatja kézhez.

A fizetés megtagadását a czímzett beirja az átadó könyvbe, esetleg átadó okmányba. Ha a czímzett ezt tenni vonakodik, a küldöncz jelentésére a postahivatal azt hivatalból teszi meg és a felmerült küldönczdíjakat elszámolja.

Visszaélések elkerülése czéljából a postahivatal, ha egy és ugyanazon czímzett a pótdíjfizetést több izben megtagadja, jelentést tesz az igazgatósághoz, mely elhatározásomat kikéri.

Az express kézbesitést ismételni nem kell.

12. Minden egyes express küldeménynél az express kézbesités (avizálás) csak egyszer kiséreltetik meg, s ha ez bármi okból (pótdíj fizetésének megtagadása, küldemény el nem fogadása, elköltözés, halál stb.) sikertelen maradt, a küldemény nem tekintetik többé expressnek, az arra vonatkozó jelzés, az ok rávezetése mellett (»Express kézbesités megkiséreltetett«, »Express Bestellung versucht«, »Remise par exprès infructueusement essayée«) hivatalból törültetik és az illető küldemény azontúl ugy az eredeti rendeltetés helyén, mint netán az utánküldés vagy visszaküldés (feladás) helyén csak mint nem express kezeltetik.

Ha azonban utánküldés vagy visszaküldés esetén az express kézbesitést az eredeti rendeltetési postahivatal nem kisérelte meg (pl. mert czímzett előre már kérte az utánküldést stb.), a

küldemény marad express természetű, az eredeti felszerelés érintetlenűl hagyatik és az express kézbesités az uj rendeltetés, illetve a feladás helyén foganatositandó.

13. Jelen szabályzat f. évi április 15-én lép életbe.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 26-án.

Lukács Béla, s. k.

69.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 21.681. szám alatt valamennyi önálló igazgatással biró hazai vasut igazgatóságához intézett körrendelete,

a vasuti árúfuvarozás tárgyában létrejött berni egyezmény hatálya alá tartozó olaszországi vasuti vonalak jegyzékének kiegészitése iránt.

A vasuti árúfuvarozás tárgyában létrejött, s az 1892. évi XXV. t.-czikkel beczikkelyezett nemzetközi egyezmény alapján a nemzetközi forgalom számára Bernben felállitott központi hivatal, az olasz királyi vasuti főfelügyelőség megkeresésére, az idézett egyezmény 58. czikke értelmében, 1890. évi október hó 14-én szerkesztett jegyzékbe a Paduában székelő »Società Veneta par Imprese e Construzione publiche« üzemében levő következő vonalakat iktatta be:

Padova-Bassano; Vicenza-Treviso; Vicenza-Schio; Cividale-Portogruaro; Parma-Suzzara; Bologna-S.-V.-Portomaggiore; Budrio-Massalombarda; Arezzo-Stia; Conegliano-Vittorio.

A fentebb elsorolt vonalak belépésének napjául, a nemzetközi egyezmény 58. czikkének 2. bekezdése értelmében, 1893. évi április hó 16-ika tekintendő.

Budapesten, 1893. évi április hó 9-én.

Lukács Béla, s. k.

70.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 12.895. számú rendelete,

az időjósló táviratok szövegének betűk helyett közértelmű szavakban való táviratoztatása tárgyában.

Tapasztalás szerint az időjósló táviratok szövegét jelző betűk táviratozás közben gyakran elferdittetnek, s ily esetekben a közönség a felcserélt betűk alapján a posta- és távirdahivataloknál kiakasztott időjelző táblák által félrevezettetik.

Ennek elejét kivánván venni, ezennel rendelem, hogy az időjósló táviratok f. é. május 1-ével kezdődőleg ne betűkben, hanem közértelmű szavakban adassanak fel és továbbittassanak, de adás-vevés közben ne olvastassanak össze. Az ily táviratok szövege rendesen 5—6, s csak kivételesen fog 10—11 szóból állani. Egyebekben a táviratok kezelésére s a táblák felszerelésére nézve közzétett rendeleteim határozatai épségben maradnak.

Budapesten, 1893. évi április hó 12-én.

Lukács Béla, s. k.

71.

A kereskedelemügyi m. kir. ministertől. — 26.195. szám.

A kőrös-belovári helyi érdekű gőzmozdonyú vasut engedélyokmánya.

A Kőröstől Belovárig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutat a m. kir. ministerium az 1880. évi XXXI. t.-cz. 1. §-a, illetve az 1888: IV. t.-cz. alapján és Ő császári és apostoli királyi Felségének Bécsben, 1893. évi április hó 3-án kelt legf. elhatározása folytán, a következő feltételek alatt engedélyezi, ugymint:

1. §.

Ezen engedélyokirat erejénél fogva Jellachich Gyula cs. és kir. kamarás, Czernkovich Miklós, A. Casse és H. Liekens brüsseli czég engedélyt kapnak és kötelezettséget vállalnak arra, hogy a m. kir. államvasutak Kőrös állomásától kiágazólag Belovárig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutat az alábbi feltételek alatt megépitsék, és azt a jelen engedélyokirat hatályának tartama alatt szakadatlanúl üzletben tartsák.

2. §.

A nevezett engedélyesek részére a jelen engedélyokirat értelmében biztosittatnak mindazon jogok és kedvezmények, melyeket az 1880. évi XXXI. t.-cz. és annak kiegészitéséről és módositásáról szóló 1888. évi IV. t.-czikk a helyi érdekű vasutakra nézve megszabnak; viszont az

engedélyesek a most idézett törvényczikkek azon határozatainak, melyek reájok mint engedélyesekre kötelezettségeket rónak, magukat feltétlenűl alávetik.

Az engedélyesek továbbá szorosan alkalmazkodni kötelesek:

a) a jelen engedélyokirat határozataihoz;

b) a közmunka- és közlekedésügyi ministerium által 1868. évi április hó 20-án 4973. szám alatt az országgyűlés jóváhagyásával kibocsátott ideiglenes vasutengedélyezési szabályhoz, valamint az 1887. évi XXIV. t.-cz. értelmében, illetve az 1878. évi XX. t.-cz. által beczikkelyezett vám- és kereskedelmi szövetség VIII. czikkében elfogadott vasuti üzletrendtartáshoz annyiban, a mennyiben ezek a jelen engedélyokiratban megállapitott egyes határozatok és a helyi érdekű vasutak forgalmi szolgálatára vonatkozó, a közmunka- és közlekedésügyi ministerium által 1883. évi augusztus hó 1-én kiadott szabályok alapelvei folytán változást nem szenvedtek;

c) a vasuti árufuvarozás tárgyában 1890. évi október hó 14-én létrejött s az 1892. évi XXV. t.-czikkel beiktatott nemzetközi egyezmény és az 1892. évi deczember hó 10-én 83.249. szám alatt kibocsátott vasuti üzletszabályzat határozmányaihoz; s végre

d) minden egyéb már érvényben álló vagy később alkotandó törvényekhez, szabályokhoz, utasitásokhoz és rendeletekhez.

3. §.

A pálya épitésére és az üzlet berendezésére nézve a kereskedelemügyi m. kir. minister által egyidejűleg kiadott, és a jelen engedélyokirat kiegészitő részét képező épitési feltételek irányadók; fentartatván a nevezett minister részére a jog, hogy ezen épitési feltételektől egyes kivételes esetekben eltéréseket engedélyezhessen.

4. §.

Az engedélyesek kötelesek a fennálló szabályok szerint elkészitett épitési terveket (hossz-szelvény és helyzetrajz) a jelen engedélyokirat keltétől számitandó 4 hónap alatt, a többi részletterveket pedig oly időben terjeszteni fel két példányban a kereskedelemügyi m. kir. minister elé, hogy azok a kivitelre alább megállapitott határidőre való tekintettel, a minister által a kellő időre megvizsgálhatók és jóváhagyhatók legyenek.

A késedelem következményei egyedül az engedélyeseket terhelik.

A kereskedelemügyi m. kir. minister a jelen engedélyokiratban, az ennek kiegészitő részét képező épitési feltételekben, vagy az engedélyezési tárgyalásról 1891. évi junius hó 26-án felvett jegyzőkönyvben foglalt határozatokra, ugyszintén az üzlet biztonságának követelményeire való tekintettel, az előterjesztett terveket átvizsgáltatja, és a mennyiben az érintett szempontokból észrevétel fel nem merülne, a terveket jóváhagyja, és ha egyéb törvényes rendelkezéseknek is elég tétetett, az épitési engedélyt, harmadik személyeknek az 1881. évi XLI. törvényczikk szerinti jogaiknak érintetlenül hagyása mellett, megadja.

Az engedélyesek minden kárpótlási vagy egyéb igény kizárásával kötelesek a kereskedelemügyi m. kir. minister által a pálya épitése közben, vagy bármikor azután is, a fent érintett tekintetekből s alapon kivánt, és bár az előzetesen jóváhagyott tervektől eltérő módositásokat és kiegészitéseket is foganatositani.

Ellenben az engedélyesek az általuk a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről már jóváhagyott terveknek

bármily tekintetből kivánt megváltoztatásához a nevezett minister engedélyét mindenkor kieszközölni tartoznak.

A pálya épitését az engedélyesek az engedélyokirat keltétől számitott $1^1/_2$ év alatt befejezni és a pályát a közforgalomnak átadni tartoznak.

5. §.

Ezen pálya kiépitése és üzlete czéljaira az 1881. évi XLI. t.-cz. szerinti kisajátitási jog ezennel engedélyeztetik.

6. §.

A m. kir. államvasutak közös állomásához való csatlakozás és az ennek folytán szükséges új épitkezések és átalakitások eszközlése, valamint a csatlakozási állomásnak közös használata iránt az engedélyesek a m. kir. államvasutak igazgatóságával, a kereskedelemügyi m. kir. minister előző jóváhagyásának fentartása mellett, egyezségre lépni kötelesek.

A csatlakozás, illetve közös használatra való berendezés folytán a csatlakozási közös állomáson szükségessé váló új épitkezések és átalakitások költségeit az engedélyesek az épitési tőkéből fedezni tartoznak.

Azon esetre, ha Barcstól Belováron át a m. kir. államvasutak Gradec állomásáig vagy más alkalmas pontjáig vezetendő gőzmozdonyú vasut megépitésének biztositása következtében az állam a most engedélyezett h. é. vasutnak Belovártól a Szt.-Iván-Zsabnó állomáson túl a 8·7 kilométernél létesitendő kiágazásig terjedő, a tervezett barcs-belovár-gradeci vasutvonallal ugyanazon irányban haladó vonalrészét az 1888. évi IV. t.-cz. 2. §-nak *b)* pontja értelmében s a jelen engedélyokirat 22. §-a alapján megváltaná, — az engedélyesek, illetve jogutódaik részére a megváltott vonalrész együttes használása

(péage jog) már most s ez engedély hátralevő egész tartamára biztosittatik, a kereskedelemügyi m. kir. ministernek tartatván fenn az együttes használat (péage) feltételeinek megállapitása.

Más pályákkal csatlakozási szerződéseket, nemkülönben az állomások vagy egyes csatlakozó vonalrészek közös vagy együttes (péage-jog) használatára vonatkozó szerződéseket az engedélyesek csakis a kereskedelemügyi m. kir. ministertől előzetesen kieszközölt engedély alapján köthetnek; viszont azonban kötelesek az engedélyesek más pályákkal ilynemű szerződésekre lépni, ha azoknak az engedélyesek vasutjához való csatlakozása, illetve a csatlakozási állomások vagy vonalrészek közös vagy együttes (péage-jog) használata, akár engedélyokiratilag, akár a kereskedelemügyi m. kir. minister külön engedélyével biztosittatott. Különösen biztosittatik az együttes használati jog már most a tervezett barcs-belovár-gradeci helyi érdekű vasutnak magánvállalkozás utján leendő biztositása esetén, ezen vasut engedélyese javára a fentebb jelzett közbeneső vasutrészt illetőleg.

A mennyiben pedig úgy ezekre nézve, mint a kocsikölcsönzés és minden ezekért járó kárpótlás tárgyában az illető vasuti vállalatok között egyezmény létre nem jöhetne, az e részben megkötendő egyezmény feltételeit a kereskedelemügyi m. kir. minister fogja az érdekelt felekre nézve kötelezőleg megállapitani.

7. §.

Az engedélyezett vasut megépitéséhez és üzleti megfelelő berendezéséhez szükséges tényleges tőke 1,150.000 frt, azaz: Egymillió százötven ezer forintban állapittatik meg, mely tőkéből forgalmi eszközök beszerzésére az engedélyesek 80.000 forintot tartoznak forditani.

Az ezen tényleges tőkének beszerzésére szükséges névleges összeget (alaptőke) a kereskedelemügyi m. kir. minister a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg állapitja meg.

Ugyancsak a tényleges tőkéből 15.000 frt készpénzben, vagy a kibocsátási árfolyam szerint számitott elsőbbségi részvényekben kihasitandó, s mint tartalék külön kezelendő.

Ezen tartaléktőke csakis a kereskedelemügyi m. kir. ministertől esetenkint előzetesen kikérendő engedély alapján lesz felhasználható.

Végül megállapittatik, hogy az 1,150.000 frtnyi tényleges épitési és üzletberendezési tőkéből ezen vasutnak Belovár állomásától a Szt.-Iván-Zsabnó állomáson túl, a 8·7 klmtrnél létesitendő kiágazási pontjáig terjedő, s a tervezett barcs-belovár-gradeczi vasutvonallal ugyanazon irányban haladó vonal részére 768.000 frt tényleges épitési és üzletberendezési költség esik, — mely összeg a jelen engedélyokirat 22. §-ában előrelátott állami megváltás bekövetkezte esetén az emlitett vonalrész megváltási árát fogja képezni, — megjegyeztetvén, hogy ezen összegben forgalmi eszközök és tartaléktőke czimén mi-sem foglaltatik.

8. §.

Az engedélyesek kötelesek a forgalmi eszközöket, síneket és egyéb az épitésnél és az üzletnél használandó anyagokat a belföldön beszerezni, mely rendelkezés alól csak a kereskedelemügyi m. kir. ministertől esetenkint előzetesen kikérendő engedély alapján lehet kivételnek helye.

9. §.

A pálya műszaki felülvizsgálatát a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeli el.

A mennyiben az időjárási viszonyok megengedik, a pálya műszaki felülvizsgálata az épitkezések teljes befejezése és a felülvizsgálati tervek bemutatása után az engedélyesek kérelmére azonnal el fog rendeltetni.

10. §.

Az engedélyesek kötelesek a jelen engedélyokirat kiadása előtt 55.000 frt, azaz: ötvenötezer o. é. forintnyi biztositékot készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a m. kir. központi állampénztárnál letenni.

Ezen biztositék csak a pálya műszaki felülvizsgálatának eredményes befejezése után, s illetőleg a műszaki felülvizsgálat eredményének a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről történt helybenhagyása alkalmával adatik vissza. Egyébiránt e biztositék a műszaki felülvizsgálat alkalmával megállapitott hiányok teljes pótlásáig, illetve a jótállási határidők lejártáig, egészben vagy aránylagos részben visszatartható.

Ha az engedélyesek a jelen engedélyokiratban a pálya kiépitését illetőleg megszabott kötelezettségeknek, különösen a 4. §-ban megállapitott kiépitési határidő tekintetében nem tennének eleget, a kereskedelemügyi m. kir. ministernek önként érthetőleg jogában áll a fentebbi biztositékot akár az állam javára lefoglalni, akár a pálya kiépitésére felhasználni; mi által az alábbi 24. §-ban fog- rendelkezések nem érintetnek.

11. §.

Az engedélyezett pálya üzletének kezelését az 1880. évi XXXI. t.-cz. 8. §-ának *b)* pontja alapján engedélyesek a kereskedelemügyi m. kir. minister jóváhagyásával az engedély egész tartamára a m. kir. államvasutak igazgatóságára ruházván át, az e részben megkötött szerződés a

jelen engedélyokirat kiegészitő részét képezi. Az engedélyesek tartoznak az üzletkezelési szerződést a m. kir. államvasutak igazgatóságával még oly időben megkötni, hogy az, a pálya megnyitását megelőzőleg legalább 60 nappal végérvényesen jóváhagyható legyen.

12. §.

A menet- és szállitási díjak az engedélyezett vasut számára a következőleg szabatnak meg:

a) A személyforgalomban legmagasabb árszabási tételként személy- és kilométerenkint a magasabb osztályban 5 kr., az alsóbb osztályban pedig 3 kr. szedhető be.

A magasabb osztályt használó utasok legalább is az elsőrangu vasutakon használatban levő II-od osztályú, illetőleg ezeknek megfelelő berendezésű kocsikban szállitandók.

Amennyiben az engedélyesek három kocsiosztályt rendeznének be, a közbeneső osztályért személy- és kilométenkint 4 kr. díjtétel szedhető be.

b) Uti podgyásznál és gyorsárúnál, melyek 10 klgrnyi súlytételekre fölfelé kikerekithetők, 10 klgr. és kilométerenkint 0·40 krnyi legmagasabb díjtétel alkalmazható. Uti podgyásznál szabadsúly nem követelhető.

Gyorsáruként szállitandó élő állatok, hullák és hintók viteldíjaira nézve a m. kir. államvasutak vonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

c) Az árúk szállitásánál alkalmazható legmagasabb árszabási tétel kilometerenkint és 100 kilogrammonkint az I. db. áruosztályban 0·90 kr, a II-ik mérsékelt db. árúosztályban 0·60 kr, és a terjedelmes árúk után 1·20 kr.

A kőszén, vaskő, só, tűzi- és épületfa, trágya, kő, mész és tégla, teljes kocsirakományokban kilométerenkint

és 100 kilogrammonkint legfeljebb 0·50 kr. díjtétel mellett szállitandó.

Ugyanezen 100 kgr. és kilométerenkénti díjtétel szolgál maximalis viteldíj gyanánt a kocsirakományokban feladásra kerülő élő állatok szállitásánál is.

A kocsirakományokban feladásra kerülő egyéb árukra, valamint a szabványsúly alapján szállitandó élő állatokra nézve a mérsékelt darabárúosztály fentebbi tétele szolgál legmagasabb díjtételként.

Az árúk osztályozása s a többi szállitási és díjszabási, illetve díjszámitási határozmányok, valamint a kezelési és mellékilletékek tekintetében, ugyszintén a különvonatok szállitására és viteldíjaira nézve a m. kir. államvasutak vonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

Mihelyt az engedélyezett pálya tiszta jövedelme három egymást követő éven át a fentebbi 7. §-ban megállapitott tényleges épitési és berendezési tőke 7%-át meghaladja, jogában álland a kereskedelemügyi m. kir. ministernek, az engedélyesek meghallgatása mellett, a díjszabásokat megfelelőleg leszállitani.

Azon esetre, ha a törvényhozás a díjszabási ügyet az összes hazai vasutakra vonatkozólag szabályozná, ezen szabályozás, tekintet nélkül a jelen engedélyokirat határozataira, az engedélyezett vasutra is érvényes leend.

Az engedélyesek a vasut üzletét mindenkor olykép fogják vezetni, hogy díjszabási intézkedéseik a hazai ipar és termelés érdekeivel összhangzásban legyenek; különösen kötelezik magukat az engedélyesek:

1. hogy mindazon kedvezményeket, melyeket külföldi czikkekre engedélyeznek, egyuttal a hazai termékeknek is engedélyezni fogják, ha ezek saját vonalukon leg-

alább ugyanazon távolságra szállittatnak, mint a kedvezményezett külföldi czikkek;

2. hogy külföldi czikkre soha alacsonyabb díjtételt vagy díj-részletet nem fognak engedélyezni, mint a milyent ugyanazon rendeltetési helyre szállitott hasonló hazai czikk után valamely közelebb fekvő állomásról szednek;

3. hogy az adriai kikötők felé irányuló forgalomban mérsékléseket csupán a hazai kikötők javára fognak engedélyezni;

4. hogy azon esetben, ha az engedélyesek pályája egy más vasuttal csatlakozást nyerne, az átmeneti forgalomban a tarifák felállitásának jogát az engedélyesek a m. kir. államvasutakra ruházzák át, és pedig olyképen, hogy ezen forgalomból az engedélyeseknek csakis bizonyos pályahasználati díjra lesz igényük, mely pályahasználati díj engedélyesek meghallgatásával a kereskedelemügyi m. kir. minister által fog egyhangulag megállapittatni;

5. hogy amennyiben a m. kir. államvasutakkal való csatlakozó forgalomban a kereskedelemügyi m. kir. minister közérdekből különleges díjmérsékléseket rendelne el, a minister kivánatára az engedélyesek saját illető összdíjtételeiket ugyanoly százalékarányban lesznek kötelesek leszállitani, mint a mely százalékarányban azt a m. kir. államvasutak saját csatlakozó vonalaikra nézve tették;

6. hogy oly viszonylatokban, a melyeknél a m. kir. államvasutak érdekelve vannak, az engedélyesek közvetlen díjtételeket csakis a m. kir. államvasutakkal, illetve ezekkel egyetértőleg fognak felállitani és ilyeneknek felállitásához a m. kir. államvasutak kivánságára mindenkor hozzájárulni fognak;

7. hogy a m. kir. államvasutakon a személy- és árúdíjszabás tekintetében életbe léptetett új rendszerekhez, saját vonalukat illetőleg, a saját állomások közötti forgalom kivételével, a kereskedelemügyi m. kir. minister kivánatára csatlakozni fognak.

13. §.

Az előző §. értelmében meghatározott díjszabási tételek az engedélyesek által időközben egészben, vagy csak a tárgyak egyes nemeire, a vasut egyik vagy mindkét irányában, minden szállitási távolságra egyenlően, vagy a távolság növekedésével nagyobbodó mérvben leszállithatók.

Az ekként leszállitott díjszabási tételek az előbbi mértékre ismét felemelhetők ugyan, mindazonáltal e felemelés csak a szabályszerű kihirdetés napjától számitott három hó mulva lép hatályba.

Minden szállitási kedvezmény a fennálló szabályok értelmében előzetesen kihirdetendő, és abban, ugyanazon feltételek alapján, mindenki egyaránt részesitendő.

14. §.

Az élelmi szereknek a belföldön beállott rendkivüli megdrágulása esetében joga van a kereskedelemügyi m. kir. ministernek azok fuvardijait a drágaság tartamára az engedélyokirati legmagasabb díjtételek felére leszállitani.

15. §.

A katonaság és katonai javak leszállitott díjtételekkel szállitandók, és pedig egyrészt a cs. és kir. közös hadügyminister és a m. kir. honvédelmi minister, másrészt a vasutigazgatóságok közt 1877. évi szeptember hó 15-én megkötött egyezmény, illetőleg az 1878. évi január hó

1-én hatályba lépett katonaszállitási díjszabás és annak függeléke alapján.

A katonaszállitás iránt létrejött vagy létrehozandó s az állam részére kedvezőbb engyezmények ezen engedélyezett pályára is érvényesek lesznek.

A fentebbi határozmányok alkatmazandók továbbá a pénzügyi, valamint a közbiztonsági közegek, végül a fegyenczek és tolonczok szállitása tekintetében is.

Az engedélyesek kötelesek alkalmazkodni a katonai szállitásokra vonatkozó szabályzathoz s az abban foglalt megállapodásokhoz és egyezményekhez, melyek által a szállitáshoz szükséges fölszerelési tárgyak beszerzése és készentartása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzet rendelkezésre bocsátása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzettel való kölcsönös kisegités és a katonai egészségügyi czélokra berendezett vasuti kocsik használata szabályoztatnak.

Kötelesek továbbá az engedélyesek azon határozmányok s szolgálati szabályokhoz is alkalmazkodni, melyek a hadi vasuti osztályokra és azoknak béke idején új épitkezésekhez, vagy fentartási munkálatokhoz való használatára vonatkozólag, a cs. és kir. közös hadügyministerium által kiadattak, vagy megállapittatni fognak.

Háború és mozgósitás esetén kötelesek az engedélyesek a szabadságosokat és tartalékosokat a szabályszerű igazolvány alapján a lakhelyükhöz legközelebb eső állomástól a rendeltetési helyhez legközelebb eső állomásig a katonai leszállitott díjszabás alkalmazásával szállitani.

A katonai szállitásokra vonatkozó fenti határozatok és kedvezmények önként érthetőleg érvényesek a szolgálatban utazó m. kir. honvédségre és azon csapatokra, melyek mint a hadsereg kiegészitő részei, a népjog oltalma alatt állanak.

Végül kötelesek az engedélyesek feltétlenül alkalmazkodni azon határozatokhoz, melyek a hadsereg, hadi tengerészet és a honvédség kiszolgált altisztjeinek alkalmazására vonatkozólag az 1868. évi XL. t.-czikk 38. §-ában és az 1873. évi II. t.-czikkben megállapitvák.

16. §.

Az állami tisztviselők, hivatalnokok és szolgák, kik a vasutak igazgatása és üzlete felett őrködő hatóságok megbizásából, vagy az állam érdekeinek ezen engedélyokirat alapján való megóvása végett, vagy jövedéki czélokból a vasutat használják és azt, hogy az illetékes hatóság által megbizattak, igazolják: uti málháikkal együtt ingyen szállitandók.

17. §.

Az engedélyesek a jelen engedélyokirat tárgyát képező vasuti vonalon vagy annak csak egyes részein is, a kereskedelemügyi m. kir. minister kivánatára a m. kir. postát szállitani kötelesek.

A postaszállitás feltételeit az 1888. évi IV. t.-cz. 4. §-ának *b)* pontja értelmében a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeleti uton fogja megállapitani.

A vasut igazgatósága és alárendeltjei, vagy az utóbbiak közt váltott szolgálati levelezés a vasuti közegek által postabérmentesen szállitható.

18. §.

Az engedélyezett vaspályavonal mentén, vagy az egyes állomásokban szükséges üzleti távirdák, távbeszélők, vagy villamos jelzők iránt az 1888. évi XXXI. t.-cz. és az annak alapján kibocsátott rendeletek határozmányai mérvadók, melyekhez az engedélyesek szorosan alkalmazkodni kötelesek.

A távirdák, távbeszélők és villamos jelzők felállitásához a kereskedelemügyi m. kir. ministertől előzetesen külön engedély eszközlendő ki, mely alkalommal a minister az épités, berendezés és üzletben tartás feltételeit rendeleti uton állapitja meg, melyekhez az engedélyesek alkalmazkodni kötelesek.

Az engedélyesek a vasutra vonatkozó épitési engedély kinyerése után a távirda, távbeszélő vagy villamos jelzők létesitésének engedélyezése iránt még oly időben kötelesek a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez folyamodni, hogy a szóban forgó berendezések a vasut forgalomba helyezéséig elkészülhessenek, illetve használhatók legyenek.

A kereskedelemügyi m. kir. minister fentartja magának azon jogot, hogy az üzleti távirda, vagy távbeszélő vezetéket a pálya indóházain, esetleg őrházain alkalmazandó utolsó elszigetelőkig, valamint a forgatható védjelző készülékekig az engedélyesek költségén, a részletekre nézve az illető posta- és távirdaigazgatóság és az engedélyesek közt jegyzőkönyvileg megállapitott feltételeknek megfelelően, saját közegei által megépittesse.

Ez esetben, a mennyiben az üzleti távirda, vagy távbeszélő vezetékekkel egyidejüleg állami távirda, vagy távbeszélő vezeték nem épittetnék, az engedélyesek kötelesek az oszlopok és más épitési anyagok összes árát, s az összes épitési költségeket, — a mennyiben pedig egyidejüleg állami távirda vagy távbeszélő vezeték is épittetnék, az üzleti vezeték anyagainak árát és az összes épitési költségeknek az üzleti vezetékek létesitésére forditott aránylagos részét megtériteni. Mindkét esetben kötelesek az engedélyesek az épitkezéshez szükséges összeget az utólagos elszámolásig kamat nélkül előlegezni és az oszlopokat s a többi épitési anyagokat az épitendő

pálya mentén az illető posta- és távirdaigazgatóság által meghatározott módon és időben, saját költségen szétosztatni.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek jogában áll a vaspálya mentén fennálló oszlopokra bármikor állami távirda, esetleg távbeszélő vezetékeket alkalmaztatni; ez esetben azonban az oszlopok, az állam költségén való fentartás kötelezettsége mellett, már ekkor az állam ingyen tulajdonába mennek át.

Az üzleti távirda, távbeszélő és villamos vezetékek és berendezések összes alkatrészeikkel együtt a vasut kiegészitő tartozékát képezik; ennélfogva a jelen engedélyokirat 22. §-ában megállapitott esetekben és módok szerint az államra háramlanak át.

Egyébként az 1888: XXXI. t.-cz., valamint az annak alapján kibocsátott vagy kibocsátandó ministeri rendeletek határozmányai, továbbá a hazai vasutakkal a távirdákra nézve 1877. évben kötött egyezmény határozatai az engedélyesekre nézve is kötelezők maradnak és lesznek.

19. §.

Mihelyt a polgári vagy katonai forgalom a jelenleg engedélyezett vonalon annyira növekedett, hogy az éjjeli szolgálat és gyorsabb forgalom berendezése a kereskedelemügyi m. kir. minister egyoldalú megitélése szerint kivánatosnak vagy szükségesnek mutatkozand, az engedélyesek kötelesek lesznek saját költségen mindazon berendezéseket eszközölni és mindazon biztonsági intézkedéseket megtenni, melyek a fennálló szabályok és utasitások szerint szükségesek, s illetőleg a melyek a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről, hivatkozással azon szabályokra, követeltetni fognak.

A mennyiben azonban a katonai forgalom érdekében

az engedélyezés alkalmával alapul vett teljesitési képesség határán túlmenő berendezések kivántatnának, ezek csakis az engedélyesek hozzájárulásával lesznek érvényesithetők.

Az engedélyesek kötelesek továbbá a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeletére minden kártalanitás nélkül egy másik vágányt az esetre kiépiteni, ha az engedélyezett vonalon az évi elegy-bevétel kilométerenkint 14.000 frtot osztrák értékben meghalad.

Ezen kötelezettség teljesitése azonban az engedélyesektől csak az alább megállapitott engedélytartam első 70 éve alatt követelhető.

20. §.

Az engedélyesek kötelesek az engedélyezett vasut üzletéről a számadásokat az érvényben álló számlázási minta szerint vezetni, s a lezárt üzleti számlát, a vagyonmérleg, nyereség- és veszteségszámlával együtt, legkésőbb a számadási évet követő május hó végéig, a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez bemutatni.

Kötelesek továbbá az engedélyesek a forgalom és üzlet eredményeit részletesen kitüntető évi jelentést szerkeszteni s közhirré tenni, s mindennemű, a felügyeleti hatóságok által kivánt statisztikai adatot beszolgáltatni.

21. §.

Az engedélyeseknek jogukban álland részvénytársaságot alapitani, s a tényleges épitési és berendezési költség beszerzése czéljából névre vagy előmutatóra szóló czímleteket az 1888. évi IV-ik t.-cz. 10. §-ában foglalt határozmányok figyelemben tartása mellett kibocsátani, mely kibocsátásnak módozatait a kereskedelemügyi m. kir. minister a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg állapitja meg.

Ha elsőbbségi részvények bocsáttatnának ki, a pálya tiszta jövedelméből mindenekelőtt az elsőbbségi részvényeknek a kereskedelemügyi m. kir. minister által a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg megállapitandó törlesztési hányada, s további sorban e részvényeknek legfeljebb 5%-kal megszabandó osztaléka lesz fedezendő, s ehhez képest a törzsrészvények törlesztése mindaddig meg nem kezdhető, a mig az összes elsőbbségi részvények nem törlesztettek.

A törlesztési terv kidolgozásánál szem előtt tartandó, hogy a törlesztési hányad rendszerint ne legyen nagyobb, mint a mely mellett az alaptőke az engedély egész tartama alatt törleszthető.

A kétnemű részvények tulajdonosai mindazonáltal minden egyéb társasági jogokban és kötelezettségekben egyaránt részesülnek.

A jelen engedélyokirat és az annak kiegészitő részét képező okmányok az alakitandó részvénytársaságra változatlanul kötelezők, s ehhez képest az alakitandó részvénytársaság az engedélyeseket a jelen engedélyokirat alapján megillető jogokat és kötelezettségeket változatlanul és minden fentartás nélkül kötelezőleg átvenni tartozik.

A részvénytársaság megalakitásához szükséges alapszabályok, a kibocsátandó czímletek és szelvényeik mintáival együtt, átvizsgálás és jóváhagyás végett a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez felterjesztendők, s a nevezett minister részéről az alapszabályokban, valamint a czímletek és szelvényeik mintáinak tervezetében kivánt módositások feltétlenül foganatositandók.

Az alapszabályokba mindenesetre felveendő, hogy az évenkénti tiszta jövedelemnek egy meghatározott minimális százaléka külön beruházási tartalékalap képzésére, illetve a jelen engedélyokirat 7. §-a szerint az építési

tőkéből kihasitott tartalékalap növelésére fordittassék. Felveendő továbbá az is, hogy azon esetre, ha az alább megállapitott engedélytartam alatt jövedelem hiánya miatt az összes részvények törleszthetők nem lennének, a törlesztetlenül maradt részvények tulajdonosai részvényeiknek beváltását, vagy e czímen bárminemű kárpótlást az államtól nem igényelhetnek.

A társaságnak székhelye Budapest vagy Zágráb, s hivatalos ügykezelési nyelve az első esetben a magyar, az utóbbiban horvát és magyar.

22. §.

A jelen engedély tartama a fenti 2. §-ban idézett ideiglenes vasutengedélyezési szabály 9. §. *b)* pontja alatt kimondott oltalommal és az 1880. évi XXXI. t.-cz. 2. §-a, illetve az 1888. évi IV. t.-cz. 2. §-ának *b)* és *c)* pontjai szerint az állam részére biztositott megváltási jog épségben tartásával, a jelen engedélyokirat kelte napjától számitandó egymásután következő 90 évben állapittatik meg.

Ezen 90 év leteltével a vasut és annak összes tartozékai ingyen és tehermentesen mennek át a magyar állam tulajdonába és szabad haszonélvezetébe, illetve az engedélyesek vagy jogutódjaik ezen vasutat teljes jókarban, ingyen és tehermentesen tartoznak az államnak átadni.

A pálya engedélyének és üzletének átruházása, valamint a pálya és tartozékainak függő kölcsönökkel való jelzálogi megterheltetése tekintetében, az 1888. évi IV. t.-cz. 2. §-ának *a)* pontja, illetőleg az ezen törvény 10. §-ában foglalt határozatok irányadók.

Az 1880. évi XXXI. t.-cz. 2. §-ában és az 1888. évi IV. t.-cz. 2. §-ának *b)* és *c)* pontjaiban előirt megváltás esetében a megváltás módozatai tekintetében ugyancsak az idézett törvényczikkek határozatai irányadók.

Mindkét esetben átveszi a magyar állam saját tulajdonába, birtokába és haszonélvezetébe a pálya területét és földjét, a föld- és műmunkálatokat, a fel- és alépitményeket, minden hozzátartozókkal, u. m. forgalmi eszközökkel, pályaudvarokkal, fel- és lerakodó helyekkel, a vasut üzletéhez tartozó épületekkel, az indulási és érkezési helyeken őr- és felvigyázó házakkal, minden felszerelvényekkel, ingókkal és ingatlanokkal egyetemben; ellenben az engedélyesek vagy jogutódjaik megtartják az általuk folytatott üzlet alatt jövedelmi fölöslegeikből alkotott netáni tartalékalapot és a künnlevő cselekvő követeléseket, valamint azon épitkezéseket, a melyek megszerzésére vagy előállitására a kormány által azon határozott hozzáadással hatalmaztattak fel, hogy azok a vaspályának semmi tartozékát képezni nem fogják.

A magyar államnak jogában álland továbbá az 1888. évi IV. t.-cz. 2. §-a értelmében az engedélyezett kőrösbelovári h. é. vasutnak Belovár állomástól a Szt.-Iván-Zsabnó állomáson túl a 8·7. kilométernél létesitendő kiágazási pontjáig terjedő s a tervezett barcs-belovár-gradeci vasutvonallal ugyanazon irányt követő részvonalát külön, és a vasut többi részeitől függetlenül beváltani, mely esetben, a mennyiben a megváltás az 1880. évi XXXI. t.-cz. 2. §. második bekezdése szerint az engedélyezést követő 10 év alatt történnék, megváltási ár gyanánt a Belovár állomástól a tervezett barcs-belovár-gradeci vasutvonalnak Gradec irányában való kiágazási pontjáig terjedő vonalrészre nézve a jelen engedélyokmány 7. §-ában megállapitott 768.000 frtnyi tényleges épitési és üzletberendezési költség lesz az engedélyesek, illetve jogutódaik részére fizetendő.

Az esetre pedig, ha az állam az emlitett vonalrészt meg nem váltaná, és a barcs-gradeci összeköttetés létesi-

tése következtében a forgalom igényei annak átalakitását és tökéletesebb berendezését kivánatossá tennék, az engedélyesek vagy jogutódaik kötelesek lesznek ezen részvonalat a kereskedelemügyi m. kir. minister felhivására és az általa kitűzendő záros határidő alatt saját költségükön első rangú vasutvonallá átalakitani; önként értetvén, hogy az átalakitási költségek fedezhetése czéljából a tényleges épitési és üzletberendezési tőke megfelelően felemelendő lesz.

23. §.

A kereskedelemügyi m. kir. minister az állami érdekek megóvása tekintetéből jogositva van magának ugy a pálya épitése, valamint az üzlet megfelelő fölszerelése és folytonos jókarban tartása felől minden részben meggyőződést szerezni és meghagyni, hogy a mutatkozó hiányok pótoltassanak.

Különösen fentartatik a nevezett minister részére azon jog, hogy a forgalom növekedéséhez képest az engedélyeseket a forgalmi eszközöknek időnkénti megfelelő szaporitására kötelezhesse.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek joga van továbbá a részéről kiküldött közeg által az ügyvitelt és pályaigazgatást megvizsgálni és ellenőrizni.

A kereskedelemügyi m. kir. minister által kiküldött biztosnak jogában áll, az igazgatóság és az ennek kebeléből netán kirendelt külön bizottságok ülésében, valamint a közgyülésekben részt venni, nemkülönben törvénytelen, a köz- vagy az állami érdekekre netán hátrányos, az engedélyokirattal ellenkező intézkedéseket felfüggeszteni, s erről a nevezett ministernek további eljárás végett jelentést tenni.

24. §.

A kereskedelemügyi m. kir. ministert megilleti a jog, hogy az engedélyeseket a jelen engedélyokirat és az annak kiegészitő részét képező okmányokban megállapitott kötelezettségeknek, ugyszintén a kormány által az engedélyeseket kötelező törvények, szabályok, utasitások stb. alapján kiadott rendeleteknek teljesitésére 100 frttól 10.000 frtig terjedhető rendbüntetés vagy birság kivetése által szorithassa.

A kivetett és a kereskedelemügyi m. kir. minister által kitűzött záros határidő alatt az engedélyesek által be nem fizetett rendbüntetés, illetve birság a vasut bármely birtokából vagy annak jövedelméből egyszerű közigazgatási uton fog behajtatni.

Azon esetre, ha a kiszabott rendbüntetés, illetve birság a még letétben levő engedélyezési biztositékból vonatnék le, az engedélyesek ezen biztositékot az eredeti összegre a levonás napjától számitandó 14 nap alatt ismét kiegésziteni tartoznak.

Ha az engedélyokiraton vagy egyéb törvényes határozatokon és rendelkezéseken alapuló kötelezettségek megsértése az engedélyesek részéről ismételve fordulna elő, s más megtorló intézkedés a kivánt eredményre nem vezetne; ugyszintén ha a fenti 3. §-ban megállapitott határidők az épitési tervek benyujtására, az épités befejezésére, illetőleg az üzlet megnyitására nézve meg nem tartatnának, s e határidők megtartásának elmulasztása a többször idézett vasutengedélyezési szabály 11. §-ának *b)* pontja értelmében, különösen pedig politikai és pénzügyi válságok által nem igazoltathatnék: a kereskedelemügyi m. kir. minister a jelen engedélyokiratot bármikor hatályon kivül helyezheti és megszüntnek nyilvánithatja,

a nélkül, hogy ezen határozatból kifolyólag az engedélyesek az állam irányában bármi néven nevezendő czímen kárpótlási igénynyel léphetnének fel.

Annak meghatározása, hogy az engedély hatályon kivül helyezése esetén a pálya épitésének folytatása, s illetőleg ugy ezen, mint azon esetben, ha az engedélyesek a pálya üzletét megszakitanák, az üzlet továbbvitele érdekében minő intézkedések tétessenek, a kereskedelemügyi m. kir. ministert illeti meg; önként értetődvén, hogy ezen intézkedések következtében felmerülő mindennemű költségek, károk és veszélyek iránti szavatosság kizárólag az engedélyeseket terhelendik.

25. §.

Ezen engedély, valamint az annak kiegészitő részét képező okmányok minden okmányszerű kiadmányai csak 1 frtra szabott bélyegdíj alá esnek.

Budapesten, 1893. évi április hó 12-én.

A m. kir. ministerium nevében:

Lukács Béla, s. k.

Kiegészitő melléklet a kőrös-belovári helyi érdekű vasutra vonatkozó 26.195/1893. számú engedélyokirathoz.

A kőrös-belovári helyi érdekű gőzmozdonyú vasut épitésére és üzleti berendezésére vonatkozó feltételek.

I. Általános határozmányok.

A Kőröstől Belovárig vezetendő vasut, mint rendes nyomtávú helyi érdekű gőzmozdonyú vasut, az 1893. évi április hó 12-én kelt engedélyokirat 3. §-a értelmében a kereskedelemügyi m. kir. minister által előzőleg helybenhagyandó tervek alapján s az alább következő részletes határozmányok szerint épitendő ki, s olykép rendezendő be, hogy a kiépitett pályán a vonatok óránkint 30 km. legnagyobb sebességgel közlekedhessenek.

Az engedélyesek kötelesek az engedélyezett pálya számára beszerzendő sínekre és forgalmi eszközökre vonatkozó szállitási szerződéseket és feltétfüzeteket a nevezett ministerhez jóváhagyás végett előzetesen beterjeszteni, továbbá a pálya épitésére vonatkozó szerződést is bemutatni; ez utóbbit azonban csak akkor, ha az épités átalányösszegért vállalkozónak adatik ki, vagy ha az épités kivitele a pénzbeszerzéssel is egybe van kötve.

A pálya épitésénél az engedélyesek az érvényben levő általános, valamint a helyhatósági épitési és rendőri szabályokhoz alkalmazkodni kötelesek.

II. Alépitmény.

A pálya alépitménye egy vágányra készitendő. A legnagyobb emelkedés, illetve esés 10⁰/oo-al állapittatik meg.

A kanyarulatoknak a nyilt pályán 275 méternél kisebb félátmérővel nem szabad birniok.

A pálya szabványos koronaszélessége az alépitmény felszinében, vagyis a kavicságy alsó felületének magasságában mérve 4·0 méter legyen.

Görbületeknél a töltés külső oldala a túlemelésnek és a vágány kibővitésének megfelelően kiszélesbitendő.

A töltések $1^1/_2$ lábas lejtőkkel létesitendők; a bevágások lejtői pedig az anyag nemének és minőségének megfelelően állitandók elő.

A vizszintesben vagy csekély esésben fekvő bevágások oldalárkai megfelelő fenékeséssel birjanak.

Az anyagárkok külső lejtői egy lábasnál meredekebbek nem lehetnek; a töltés felőli lejtők ellenben ugyanoly rézsűvel készitendők, mint maguk a töltések. Az anyagárkok továbbá oly módon létesitendők, hogy azokból a viz lehetőleg lefolyást találjon, a nélkül azonban, hogy káros vizfolyások keletkezhessenek.

A töltés lába és a nyitandó anyagárok közt legalább 0·8 m. széles padka hagyandó, és ugyanily szélesnek kell lenni a kisajátitási védszalagnak is.

Csuszamlásra hajlandó töltések és bevágások megfelelően biztositandók. Árterületeken átvonuló töltéseknél a pályaszin 1·0 méterrel a legmagasabb árviz felett lesz tartandó és ily helyeken a töltések lejtői a szükséghez képest biztositandók. Átereszek és kisebb hidak ugy állitandók elő, hogy a hordszerkezet alsó éle és a legnagyobb árviz szine között 0·5—1·0 méter nyilt magasság maradjon; nagyobb hidaknál az árviz és szerkezet közötti magasság 1·0 méternél kisebb nem lehet. Mindazon helyeken, hol folyók vagy patakok a pályát megközelitik, a partok leválás és kimosás ellen kellően biztositandók.

Vizfolyások, patakok és folyók az áthidalás előtt vagy után megfelelően szabályozandók és a szükséghez mért partvédművekkel ellátandók.

Utszabályozások, utáthelyezések és utátjárók felépitménye, az eredeti ut felépitményének megfelelően, vagy kőalapból és kavicsból, vagy csak kavicsból állitandó elő. Oly utaknál pedig, melyek kavicsolva egyáltalában nincsenek, az utátjárók mindkét sínszáltól számitandó 8—8 méter hosszuságban 15 cm., azontul pedig 10 cm. magasságban kavicsolandók.

A párhuzamos utak és utátjárók alatt a szükséghez képest megfelelő nyilású hidak vagy áteresztek épitendők, melyek, ha azok fölött nincs feltöltés, egészen fából is lehetnek.

Az állomási hozzájáró utak, valamint az állomási fönsikon kocsiközlekedésre szolgáló területek 0·15 m. vastag kőalappal és ugyanily vastag kavicsolással létesitendők.

Minden állomáson kert számára legalább 400 m^2 és minden egyes őrháznál legalább 1000 m^2 földterület kisajátitandó.

A felépitmény beágyazásához $^1/_3$ részben kavics, $^2/_3$ részben homok használandó, s a beágyazásnak a sínek talpa alatt 0·25 m. vastagsággal és a síntalpak magasságában 2·8 m. szélességgel kell birnia.

Az állomási terek azon részei, melyek kocsiközlekedésre nem szolgálnak, 10 cm., az őrházi fensikok pedig 5 cm. vastag kavicsréteggel boritandók.

Tartalékul kötelesek az engedélyesek pálya-kilométerenkint 40 köbméter beágyazási kavicsanyagot az épitési alapból beszerezni, s a vonal mentén alkalmas helyeken lerakva, az üzletnek rendelkezésére bocsátani.

A pálya testébe épitendő azon áteresztek, melyek fölött feltöltés alkalmaztatik, kőből vagy téglából, esetleg betonból vagy vasból létesitendők; mig a nyilt műtárgyak ellenfalai szintén kőből vagy téglából, felszerkezetei pedig 2 m. nyilásig bezárólag tölgyfából, azontúl vasból állitandók elő.

A hidlásokhoz csak tölgy- vagy vörösfenyőfa alkalmazható.

III. Felépitmény.

A pálya 1·435 m. nyomtávval épitendő.

A sinek, melyek aczélból gyártandók, folyóméterenkint 23·6 kgrmnál könnyebbek nem lehetnek és függő sínkötés alkalmazása mellett oly sürün rakott talpfákon helyezendők el, hogy igénybevételök 5000 kg. keréknyomás alatt négyzetcentiméterenkint 1000 kgrmot meg ne haladjon.

A vágányok egymástól való távolsága, középtől középig mérve, az állomásokon 4·75 m., a nyilt vonalon pedig 3·6 méternél kisebb nem lehet.

Az engedélyesek kötelesek a felépitményi anyagok $^{1}/_{2}$%-át, valamint egy teljes váltót és keresztezést a szükséges talpfákkal együtt tartalékul az épitési alapból beszerezni, s az üzletnek rendelkezésre bocsátani.

A kereskedelemügyi m. kir. minister legalább 3000 m. állomási mellékvágány létesitését követelheti, mely öszszegbe a kőrösi csatlakozási állomáson előállitandó, illetve áthelyezendő mellékvágányok nincsenek beszámitva.

Az utóbbiak, valamint a kiágazási váltótól számitott 300 m. hosszú vágányrész a nyilt pályán elsőrangú felépitményi anyagból készitendő.

Ugy a közönséges, mint a kitérő talpfák tölgyfából vagy vörös fenyőfából, esetleg telitett bükk- vagy szurkos fenyőfából állitandók elő.

A felépitmény többi anyagát, szerkezetét és részleteit a kereskedelemügyi m. kir. minister az engedélyesek által kellő időben előterjesztendő épitési részlettervek alapján határozza meg.

IV. Állomások.

Az engedélyesek kötelesek a kiépitendő pályán a következő állomásokat, illetve kitérőket és megálló helyeket létesiteni:

1. Szent-Iván-Zsabnón egy 400 m.,
2. Roviscén egy 380 m.,
3. Belováron egy 450 m. hosszú állomást.

Ezenfelül az engedélyesek a szükséglet szerint még

Táblázatos kimutatás az

Az állomás neve	Felvételi épület: földszintes	Felvételi épület: emeletes	Árúraktár	Árúbódé	Nyilt-rakodó	Ágyu-rakodó	Gabnaszín	Szénraktár	Pályafentartási raktár	Lakóház
	Beépitett terület m²-ekben									
1. Kőrös csatlakozási állomás .	—	92[1]	—	—	—	—	—	50	—	—
2. Szent-Iván-Zsabnó állomás .	—	133[5]	56	—	120	—	—	—	20	—
3. Rovisce állomás	—	93[6]	—	20	80	—	—	—	—	—
4. Belovár állomás	—	173[5]	112	—	—	400[5]	96	50	40	—

Megjegyzések: ad 1. A meglevő felvételi épület kibővitéseként.
ad 2. A mozdonyszínnel kapcsolatban 10 m.-es vasviztartánynyal.
ad 3. 6 ágyra való laktanyával.
ad 4. Fairbanks- vagy Schember-féle szerkezetű.
ad 5. Homlokrakodásra berendezendő.

további állomásokat, kitérőket és megálló helyeket is létesithetnek; ezen pótlétesitményekhez azonban a kereskedelemügyi m. kir. minister engedélye a tervezetek bemutatása mellett előzetesen kikérendő.

Az állomások és kitérők lehetőleg vizszintesben vagy 2·5⁰/oo-t meg nem haladó emelkedés, illetve esésben helyezendők el és pedig olyképen, hogy azok szükség esetén kellően megnagyobbithatók legyenek.

V. Állomási épitmények és vonalőrházak.

Az engedélyezett pálya állomásain és a kőrösi csatlakozási állomáson a következő táblázatos kimutatásba foglalt épületek, illetve épitmények állitandók elő:

állomási ·épitményekről.

Árnyékszék: Lámpa kamarával	Árnyékszék: Lámpa kamara nélkül	Gazdasági udvar	Kenyérsütő kemencze	Személyverem	Állomási kút	Vizállomás 1—1 ejectorral	Tisztitó gödör daruaknával es daruval: az átmenő vágányoknál	Tisztitó gödör daruaknával es daruval: a mozdonyszin előtt	Marha-rakodó	Rakodó-minta	Hidmérleg, mozdonynyal járható	Forditó korong 4·6 m. átmérővel	Állomási őrház kúttal és melléképülettel	Mozdonyszin tartozékaival: 1 állású	Mozdonyszin tartozékaival: — állású
D a r a b - s z á m															
—	—	—	1	—	—	1[2]	—	1	—	—	—	1	1	1[3]	—
1	—	2	1	1	1	2	2	—	1	—	—	—	2	—	—
1	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
1	—	2	1	1	1	1[2]	—	1	1	1	1[4]	1	2	1[3]	—

Az állomásokon előállitandó váltóőri lakásokon és a vonalon esetleg szükséges őrkunyhókon kivül a nyilt pályán a kereskedelemügyi m. kir. minister által meghatározandó helyeken, összesen 7 őrház lesz épitendő, a hozzájuk tartozó melléképülettel, kúttal és kenyérsütő kemenczével együtt.

Közczélok, ugymint: a jövedék, posta, távirda, rendőrség stb. részére megkivántató helyiségek előállitására az engedélyesek csak külön kárpótlás mellett kötelezhetők.

A felvételi épületek, lakó- és őrházak, továbbá a rakodók, tisztitó gödrök, aknák, csatornák és kutak, valamint a kenyérsütő kemenczék kőből vagy téglából falazva állitandók elő; mig a mozdonyszinek toldalékaikkal együtt kő- vagy téglaalappal és lábazattal favázas falakból; az árú-, kézi- és pályafentartási raktárak, melléképületek, szén- és gabonaszinek pedig kő- vagy téglaalappal és lábazattal, illetve kő- vagy téglaoszlopokon, fából épithetők.

A vizállomási kutaknak oly vizbőséggel kell birniok, hogy azok a legsűrűbb forgalom számára szükséges vizmennyiséget a kellő minőségben szolgáltatni mindig képesek legyenek.

VI. Pálya-elzárás és jelzés.

A pálya bekeritése csak különösen figyelemre méltó helyeken és ott szükséges, hol a pálya jelentékenyebb forgalmat közvetitő közutak vagy helységek közvetlen közelében, illetve azokon keresztül vezet el.

Az állomások a szükséghez képest bekeritendők.

Utak és utátjárók szélein karfák, kerékvetők, vagy keritések csak ott alkalmazandók, a hol azok a fenforgó viszonyoknál fogva biztonsági tekintetekből nem mellőzhetők.

Az utátjárók elzárására szükséges sorompók csak nagyon látogatott utátjárásoknál vagy oly helyeken állitandók fel, hol a vonat közlekedése az utátjárástól legalább 150 m. távolságra észre nem vehető.

A sorompóval el nem látott és a vonatról 150 m. távolságból nem látható utátjárásoknál állandó figyelmeztető jelzők helyezendők el.

Az engedélyesek kötelesek üzleti távirdát létesiteni, melyen az állomások közti távsürgönyzés eszközölhető legyen.

A vonatok keresztezésére szolgáló vágányokban fekvő váltók világitható jelzőtárcsákkal látandók el.

Kőrös csatlakozási állomás fedezésére az előirt távolságban a h. é. vasut vonalán egy villamos védjelző állitandó fel.

Egyébként a lát-, hang- és harangjelzők mindaddig mellőzhetők, mig a sürü vonat-forgalom azok előállitását nem teszi szükségessé.

A kézi és a vonatokon használandó jelzőeszközök a fennálló szabályok szerint rendezendők be.

VII. Üzleteszközök.

Az üzleteszközöket az 1893. évi április hó 12-én kelt engedélyokirat 2. §-ában idézett vasuti üzletrendtartás 2-ik és 22. §-aiben megszabott határozmányok fentartása mellett, a mennyiben ezek az idézett engedélyokirat határozmányai folytán változást nem szenvednek, az engedélyesek maguk választhatják ugyan meg; kötelesek azonban a beszerzendő forgalmi eszközök részletterveit, valamint azok nemét, számszerinti mennyiségét és pénzértékét tartalmazó kimutatást a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez átvizsgálás és jóváhagyás végett még a megrendelés előtt bemutatni.

VIII. Fölszerelési, leltári és berendezési tárgyak és elhasználási anyagok.

A fölszerelési, leltári és berendezési tárgyak az engedélyesek által jóváhagyás végett bemutatandó részletes kimutatás alapján a kereskedelemügyi m. kir. minister által megállapitandó mennyiségben, az elhasználási anyagok pedig a 4 heti szükségletnek megfelelőleg lesznek az épitési tőkéből beszerzendők, s az üzletnek rendelkezésére bocsátandók.

IX. Jótállás.

A különböző létesitményeknél használt anyagok jó minőségére, nemkülönben az előállitott összes munkák megfelelő és szilárd kivitelére nézve a m. kir. államvasutaknál érvényben levő feltétfüzetek határozmányai mérvadók.

A sinek kivételével mindazon munkákért és szállitmányokért, melyekre a m. kir. államvasutak feltétfüzeteiben bizonyos jótállás van megszabva, az engedélyesek a műszaki felülvizsgálat helyi szemléjének középidejétől számitott egy évig, a sinekért ellenben az üzlet megnyitása napjától kezdve legalább három évig tartoznak jótállani.

Az engedélyesek tartoznak továbbá az épitési alapból fedezni, illetve megtériteni a felépitmények szintén az üzlet megnyitásától számitott husz napi fentartási költségeit; megjegyeztetvén, hogy ezen 20 napi fentartáshoz a tartalékkavicsot nem szabad felhasználni.

Budapesten, 1893. évi április hó 12-én.

Lukács Béla, s. k.

72.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 26.685. szám alatt valamennyi magyarországi vármegye és önálló törvényhatósági joggal felruházott város első tisztviselőjéhez — Fiume város kivételével — intézett körrendelete,

a vámszedési jogok igazolása iránti tárgyalások ügyében.

Az 1890. évi I. t.-czikk 92. §-a második bekezdésében azt rendeli, hogy a törvényhatóság első tisztviselője legkésőbb a törvény életbelépte napjától számitandó 40 nap alatt hirdetményt tesz közzé, a melyben felhivja az illető vámtulajdonosokat, hogy a hirdetmény közzététele napjától számitandó két esztendő alatt vámjogaik igazolása iránti kérvényeiket hozzá különbeni törvényes következmények terhe alatt nyujtsák be.

Miután ezen két évi igazolási határidő egynéhány törvényhatóság kivételével, már lejárt, ennélfogva a vámigazolási tárgyalások tekintetében, utalással hivatali elődöm 1891. évi julius hó 28-án 46.679., 1892. évi julius hó 11-én 45.380. és általam mult évi november hó 20-án 76.391. számok alatt kiadott rendeletekre, következőkre kivánom (Czímet) figyelmeztetni:

1. A törvényes időben bejelentett vámszedési jogok igazolása iránt még netalán folyamatban lévő tárgyalások mielőbb befejezendők s a közigazgatási bizottság e részbeni határozata, a törvényszabta 30 napi felebbezési

határidő lejárta után, a netalán beadott felfolyamodásokkal és a fentebb hivatkozott 46.679/91. szám alatti körrendeletben előirt adatokkal fölszerelve, hozzám fölterjesztendő.

2. A mennyiben egyes vámszedési jogok igazolására nézve már a közigazgatási bizottság határozatát meghozta s a 30 napi felebbezési határidő lejárt volna, akkor az e részbeni határozatok — a mennyiben ez még meg nem történt — a fentebb emlitett módon fölszerelve, szintén és pedig mielőbb fölterjesztendők.

3. Tegyen jelentést azon vámszedési jogokról,

a) melyek iránt az igazolási tárgyalások határozattal befejezve még nincsenek;

b) melyekben a közigazgatási bizottság már határozatot hozott, de még hozzám az előirt adatokkal fölszerelve fel nem terjesztettek;

c) továbbá, melyekben közigazgatási bizottsági határozat hozatott s a vezetésem alatt álló ministeriumhoz fölterjesztetett; végül

d) a melyek határozattal befejeztetvén, általam tudomásul vétettek s az állam hivatalos lapjában közzététettek.

Ezen jelentésekben a vámtárgyak és vámtulajdonosok nevei s a mennyiben tárgyalások vannak folyamatban, azoknak mibenléte s a tárgyalásokra vonatkozó netaláni ministeri rendeleteknek számai és kelte feltüntetendők.

4. Feljelentendő ezenkivül azon körülmény is, hogy a törvényhatóság területén a vámigazolási tárgyalások befejeztettek és hogy azok alapján a közigazgatási bizottság határozatot hozott.

5. A fentebb idézett 46.679/91. szám alatt kiadott körrendelettel megállapitott minta szerint az igazolt vámszedési jogokról fölterjesztendő jegyzék, a mennyiben

eddig meg nem történt volna, minden egyes vámigazolási határozat bemutatása alkalmával, a törvényhatóság első tisztviselője által, az idézett körrendeletben előirt adatok felhasználásával elkészitendő és aláirva hozzám szintén fölterjesztendő.

6. Ezen kivül ugyancsak az idézett körrendelettel megállapitott *F)* mintájú kimutatás, a mennyiben még fel nem terjesztetett, vagy kiegészités és pótlás végett visszaküldetett volna, az 1890. évi I. t.-czikk 79. §-a értelmében a törvényhatóság területén létező kompokról (révekről), hajóhidakról, a törvényhatóság első tisztviselője által kiállitva és aláirva, mielébb fölterjesztendő.

7. Ezen kimutatásoktól különállólag az 1890. évi I. t.-czikk 92. §-a és a többször idézett rendelet értelmében a jogérvényesen fennálló vámokról (beleértve az igazolás alá nem eső kövezetvámokat és az állam tulajdonát képező, ugyszintén a törvény életbelépte, vagyis 1890. évi május hó 15-ike után engedélyezett s igazolás alá nem tartozó vámokat is) tekintet nélkül arra, hogy azok közül a kompok (révek), hajóhidak már mint vizi művek a fentebb emlitett *F*) alatti kimutatásba fel lettek tüntetve, a *G*) mintának megfelelő, a törvényhatóság első tisztviselője által összeállitott és aláirt kimutatás terjesztendő föl. Minthogy pedig súlyt helyezek arra, hogy az utóbb emlitett munkának megfelelő kimutatásba, már a vámszedési jogok igazolásának ténye és a tárgyalások alkalmával beszerzett adatok feltüntetve legyenek: ennélfogva azon czélból, hogy az első alkalommal fölterjesztendő *G)* minta szerinti kimutatás a nyilvántartás szempontjából kimeritő és teljes tájékozásul szolgáljon, megengedem, hogy a mennyiben még fel nem terjesztetett volna, ezen az összes vámokat egybefoglaló összletes kimutatás, a legelső alkalommal akkor készittethessék el s terjesztethessék fel,

midőn a törvényhatóság területén a törvényszabta két évi határidő alatt bejelentett vámszedési jogok igazolása tárgyában hozott határozatok minden egyes vámra nézve jogerőre emelkedtek s illetve az igazolás ténye általam tudomásul vétetvén, az állam hivatalos lapjában közzététetett; mely körülmény a törvényhatóság egész területére vonatkozólag a kimutatás fölterjesztése alkalmával a jelentésben annak idején felemlitendő lesz.

8. Ugy az *F)*, valamint a *G)* kimutatás szerkesztésére vonatkozólag szükségesnek tartom megjegyezni a következőket:

a) A kimutatások minden egyes rovatai nemcsak hiányjelekkel, hanem még azon esetben is szavakkal töltendők ki, midőn azoknak kitöltése nemleges irányban eszközlendő.

b) Azon köz- vagy magán utvonal s annak jellege (állami, törvényhatósági, stb. ut-e az?), melynek közforgalmát a vámtárgy közvetiteni van hivatva, pontosan kitüntetendő.

c) Az *F)* kimutatásban különösen a »jegyzet« rovatban feltüntetendő azon körülmény is, hogy a komp (rév) vagy hajóhidon vámszedés jogszerü alapon gyakoroltatik-e s hogy a komp, vagy hajóhid mint vizimü (különállólag a vámszedési jog igazolásától) az 1885. évi XXIII. t.-czikk alapján igazolva, vagy ezen törvény s esetleg már az 1890. évi I. t.-czikk értelmében jogerejüleg engedélyezve és a vizikönyvbe bevezetve lett-e?

d) A *G)* minta szerinti kimutatásba a többek között pontosan és lelkiismeretesen fel kell tüntetnie azon határozat, illetve ministeri rendelet számát és keltét, melylyel az igazolás ténye tudomásul

vétetett s annak az állami hivatalos lapban való közzététele elrendeltetett; illetve melylyel a vámszedés kormányhatóságilag engedélyeztetett.

e) Szükséges továbbá, hogy minden egyes vámszedésre nézve az érvényben fennálló vámdíjszabályzat, vagy engedélyokirat (vámdíjtételek és vámmentességek) egész terjedelmében s pontonként feltüntetve s a szabályzat megállapitására, valamint engedélyezésére vonatkozó határozat és kormányhatósági rendelet száma és kelte megjelöltessék.

Budapesten, 1893. évi április hó 13-án.

Lukács Béla, s. k.

73.

A kereskedelemügyi m. kir. ministertől. — 28.481.szám.

A szepesbéla-podolini helyi érdekű gőzmozdonyú vasut engedélyokmánya.

A Szepes-Bélától Podolinig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutat a m. kir. ministerium az 1880. évi XXXI. t.-cz. 1. §-a, illetve az 1888:IV. t.-cz. alapján és Ő császári és apostoli királyi Felségének Bécsben, 1893. évi április hó 11-én kelt legf. elhatározása folytán, a következő feltételek alatt engedélyezi, ugymint:

1. §.

Ezen engedélyokirat erejénél fogva Fáykiss Vendel és dr. Csáky Károly, mint a szepesbéla-podolini h. é. vasut létesitésére alakult érdekeltség megbizottjai, engedélyt kapnak és kötelezettséget vállalnak arra, hogy a Szepes-Bélától, illetve a kézsmárk-szepesbélai helyi érdekű vasut egy közbeneső pontjától Podolinig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutat az alábbi feltételek alatt megépitsék, és azt a jelen engedélyokirat hatályának tartama alatt szakadatlanúl üzletben tartsák.

2. §.

A nevezett engedélyesek részére a jelen engedélyokirat értelmében biztosittatnak mindazon jogok és kedvezmények, melyeket az 1880. évi XXXI. t.-cz. és az annak kiegészitéséről és módositásáról szóló 1888. évi IV.

t.-czikk a helyi érdekű vasutakra megszabnak; viszont az engedélyesek a most idézett törvényczikkek azon határozatainak, melyek reájok mint engedélyesekre kötelezettségeket rónak, magukat feltétlenül alávetik.

Az engedélyesek továbbá szorosan alkalmazkodni kötelesek:

a) a jelen engedélyokirat határozataihoz;

b) a közmunka- és közlekedésügyi ministerium által az 1868. évi április hó 20-án 4973. szám alatt az országgyűlés jóváhagyásával kibocsátott ideiglenes vasutengedélyezési szabályhoz, valamint az 1887. évi XXIV. t.-cz. értelmében, illetve az 1878. évi XX. t.-cz. által beczikkelyezett vám- és kereskedelmi szövetség VIII. czikkében elfogadott vasuti üzletrendtartáshoz annyiban, a mennyiben ezek a jelen engedélyokiratban megállapitott egyes határozatok és a helyi érdekű vasutak forgalmi szolgálatára vonatkozó, a közmunka- és közlekedésügyi ministerium által 1883. évi augusztus hó 1-én kiadott szabályok alapelvei folytán változást nem szenvedtek;

c) a vasuti árúfuvarozás tárgyában Bernben 1890. évi október hó 14-én létrejött s az 1892. évi XXV. t.-czikk által beczikkelyezett nemzetközi egyezményhez, valamint a kereskedelemügyi m. kir. minister által 1892. évi deczember hó 10-én 83.249. szám alatt kibocsátott vasuti üzletszabályzathoz; s végre

d) minden egyébb már érvényben álló vagy később alkotandó törvényekhez, szabályokhoz, utasitásokhoz és rendeletekhez.

3. §.

A pálya épitésére és az üzlet berendezésére nézve a kereskedelemügyi m. kir. minister által egyidejűleg kiadott és a jelen engedélyokirat kiegészitő részét képező épitési feltételek irányadók; fentartatván a nevezett minister részére

a jog, hogy ezen épitési feltételektől egyes kivételes esetekben eltéréseket engedélyezhessen.

4. §.

Az engedélyesek kötelesek a fennálló szabályok szerint elkészitett épitési terveket (hossz-szelvény és helyzetrajz) a jelen engedélyokirat keltétől számitandó 4 hónap alatt, a többi részletterveket pedig oly időben terjeszteni fel két példányban a kereskedelemügyi m. kir. minister elé, hogy azok a kivitelre alább megállapitott határidőre való tekintettel, a minister által a kellő időre megvizsgálhatók és jóváhagyhatók legyenek.

A késedelem következményei egyedül az engedélyeseket terhel k.

A kereskedelemügyi m. kir. minister a jelen engedélyokiratban, az ennek kiegészitő részét képező épitési feltételekben, vagy az engedélyezési tárgyalásról 1892. évi május hó 14-én felvett jegyzőkönyvben foglalt határozatokra, ugyszintén az üzlet biztonságának követelményeire való tekintettel, az előterjesztett terveket átvizsgáltatja, és a mennyiben az érintett szempontokból észrevétel fel nem merülne, a terveket jóváhagyja, és ha egyéb törvényes rendelkezéseknek is elég tétetett, az épitési engedélyt, harmadik személyeknek az 1881. évi XLI. t.-czikk szerinti jogaiknak érintetlenűl hagyása mellett, megadja.

Az engedélyesek minden kárpótlási vagy egyéb igény kizárásával kötelesek a kereskedelemügyi m. kir. minister által a pálya épitése közben, vagy bármikor azután is, a fent érintett tekintetekből s alapon kivánt, és bár az előzetesen jóváhagyott tervektől eltérő módositásokat és kiegészitéseket is foganatositani.

Ellenben az engedélyesek az általuk a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről már jóváhagyott terveknek

bármily tekintetből kivánt megváltoztatásához a nevezett minister engedélyét mindenkor előzetesen kieszközölni tartoznak.

A pálya épitését az engedélyesek az engedélyokirat keltétől számitott $1^1/_2$ év alatt befejezni és a pályát a közforgalomnak átadni tartoznak.

5. §.

Ezen pálya kiépitése és üzlete czéljaira az 1881. évi XLI. t.-cz. szerinti kisajátitási jog ezennel engedélyeztetik.

6. §.

A kézsmárk-szepesbélai helyi érdekű vasuthoz való csatlakozás és az ennek folytán szükséges új épitkezések és átalakitások eszközlése iránt az engedélyesek a kézsmárk-szepesbélai helyi érdekű vasut részvénytársaság igazgatóságával, a kereskedelemügyi m. kir. minister előző jóváhagyásának fentartása mellett, egyezségre lépni kötelesek.

A csatlakozás folytán szükségessé váló új épitkezések és átalakitások költségeit az engedélyesek az épitési tőkéből fedezni tartoznak.

Más pályákkal csatlakozási szerződéseket, nemkülönben az állomások vagy egyes csatlakozó vonalrészek közös vagy együttes (péage-jog) használatára vonatkozó szerződéseket az engedélyesek csakis a kereskedelemügyi m. kir. ministertől előzetesen kieszközölt engedély alapján köthetnek; viszont azonban kötelesek az engedélyesek más pályákkal ilynemű szerződésekre lépni, ha azoknak az engedélyesek vasutjához való csatlakozása, illetve a csatlakozási állomások vagy vonalrészek közös vagy együttes (péage-jog) használata, akár engedélyokiratilag, akár a kereske-

delemügyi m. kir. minister külön engedélyével biztosittatott.

A mennyiben pedig úgy ezekre nézve, mint a kocsikölcsönzés és minden ezekért járó kárpótlás tárgyában az illető vasuti vállalatok között egyezmény létre nem jöhetne, az e részben megkötendő egyezmény feltételeit a kereskedelemügyi m. kir. minister fogja az érdekelt felekre nézve kötelezőleg megállapitani.

7. §.

Az engedélyezett vasut megépitéséhez és üzleti megfelelő berendezéséhez szükséges tényleges tőke 444.000 forint, azaz: Négyszáznegyvennégy ezer forintban állapittatik meg, mely tőkéből forgalmi eszközök beszerzésére az engedélyesek 27.000 forintot tartoznak forditani.

Az ezen tényleges tőkének beszerzésére szükséges névleges összeget (alaptőke) a kereskedelemügyi m. kir. minister a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg állapitja meg.

Ugyancsak a tényleges tőkéből 10.000 frt készpénzben kihasitandó, s mint tartalék külön kezelendő.

Ezen tartaléktőke csakis a kereskedelemügyi m. kir. ministertől esetenkint előzetesen kikérendő engedély alapján lesz felhasználható.

8. §.

Az engedélyesek kötelesek a forgalmi eszközöket, síneket és egyéb az épitésnél és az üzletnél használandó anyagokat a belföldön beszerezni, mely rendelkezés alól csak a kereskedelemügyi m. kir. ministertől esetenkint előzetesen kikérendő engedély alapján lehet kivételnek helye.

9. §.

A pálya műszaki felülvizsgálatát a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeli el.

A mennyiben az időjárási viszonyok megengedik, a pálya műszaki felülvizsgálata az épitkezések teljes befejezése és a felülvizsgálati tervek bemutatása után az engedélyesek kérelmére azonnal el fog rendeltetni.

10. §.

Az engedélyesek kötelesek a jelen engedélyokirat kiadása előtt 20.000 frt, azaz: Huszezer o. é. forintnyi biztositékot készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a m. kir. állampénztárnál letenni.

Ezen biztositék csak a pálya műszaki felülvizsgálatának eredményes befejezése után, s illetőleg a műszaki felülvizsgálat eredményének a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről történt helybenhagyása alkalmával adatik vissza. Egyébiránt a biztositék a műszaki felülvizsgálat alkalmával megállapitott hiányok teljes pótlásáig, illetve a jótállási határidők lejártáig, egészben vagy aránylagos részben visszatartható.

Ha az engedélyesek a jelen engedélyokiratban a pálya kiépitését illetőleg megszabott kötelezettségeknek, különösen a 4. §-ban megállapitott kiépitési határidő tekintetében nem tennének eleget, a kereskedelemügyi m. kir. ministernek önként érthetőleg jogában áll a fentebbi biztositékot akár az állam javára lefoglalni, akár a pálya kiépitésére felhasználni; mi által az alábbi 24. §-ban foglalt rendelkezések nem érintetnek.

11. §.

Azon esetre, ha az engedélyesek az engedélyezett pálya üzletének kezelését a csatlakozó kézsmárk-szepes-

bélai helyi érdekű vasut részvénytársaságnak vagy valamely más vasuti vállalatnak engednék át, az e részben megkötendő szerződés, átvizsgálás és jóváhagyás végett a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez még az üzlet megnyitása előtt fölterjesztendő.

12. §.

A menet- és szállitási díjak az engedélyezett vasut számára a következőleg szabatnak meg:

a) A személyforgalomban legmagasabb árszabási tételként személy- és kilométerenkint a magasabb osztályban 5 kr., az alsóbb osztályban pedig 3 kr. szedhető be.

A magasabb osztályt használó utasok legalább is az elsőrangú vasutakon használatban levő II-od osztályú, illetőleg ezeknek megfelelő berendezésű kocsikban szállitandók.

A mennyiben az engedélyesek három kocsiosztályt rendeznének be, a közbeneső osztályért személy- és kilométerenkint 4 kr. díjtétel szedhető be.

b) Uti podgyásznál és gyorsárúnál, melyek 10 klgrnyi súlytételekre fölfelé kikerekithetők, 10 klgr. és kilométerenkint 0·40 krnyi legmagasabb díjtétel alkalmazható. Uti podgyásznál szabadsúly nem követelhető.

Gyorsárúként szállitandó élő állatok, hullák és hintók viteldíjaira nézve a m. kir. államvasutak vonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

c) Az árúk szállitásánál alkalmazható legmagasabb árszabási tétel kilométerenkint és 100 kilogrammonkint az I. db. árúosztályban 0·90 kr., a II. mérsékelt db. árúosztályban 0·60 kr., és a terjedelmes árúk után 1·20 kr.

A kőszén, vaskő, só, tüzi- és épületfa, trágya, kő, mész és tégla, teljes kocsirakományokban kilométeren-

kint és 100 kilogrammonkint legfeljebb 0·50 kr. díjtétel mellett szállitandó.

Ugyanezen 100 klgr. és kilométerenkénti díjtétel szolgál maximalis viteldíj gyanánt a kocsirakományokban feladásra kerülő élő állatok szállitásánál is.

A kocsirakományokban feladásra kerülő egyéb árúkra, valamint a szabványsúly alapján szállitandó élő állatokra nézve a mérsékelt darabárúosztály fentebbi tétele szolgál legmagasabb díjtételként.

Az árúk osztályozása s a többi szállitási és díjszabási, illetve díjszámitási határozmányok, valamint a kezelési és mellékilletékek tekintetében, ugyszintén a különvonatok szállitására és viteldíjaira nézve a m. kir. államvasutak vonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

Mihelyt az engedélyezett pálya tiszta jövedelme három egymást követő éven át a fentebbi 7. §-ban megállapitott tényleges épitési és berendezési tőke 7%-át meghaladja, jogában álland a kereskedelemügyi m. kir. ministernek, az engedélyesek meghallgatása mellett, a díjszabásokat megfelelőleg leszállitani.

Azon esetre, ha a törvényhozás a díjszabási ügyet az összes hazai vasutakra vonatkozólag szabályozná, ezen szabályozás, tekintet nélkül a jelen engedélyokirat határozataira, az engedélyezett vasutra is érvényes leend.

Az engedélyesek a vasut üzletét mindenkor olykép fogják vezetni, hogy díjszabási intézkedéseik a hazai ipar és termelés érdekeivel összhangzásban legyenek; különösen kötelezik magukat az engedélyesek:

1. hogy mindazon kedvezményeket, melyeket külföldi czikkekre engedélyeznek, egyuttal a hazai termékeknek is engedélyezni fogják, ha ezek saját vonalukon legalább

ugyanazon távolságra szállittatnak, mint a kedvezményezett külföldi czikkek;

2. hogy külföldi czikkre soha alacsonyabb díjtételt vagy díjrészletet nem fognak engedélyezni, mint a milyent ugyanazon rendeltetési helyre szállitott hasonló hazai czikk után valamely közelebb fekvő állomásról szednek;

3. hogy az adriai kikötők felé irányuló forgalomban mérsékléseket csupán a hazai kikötők javára fognak engedélyezni;

4. hogy a m. kir. államvasutakon a személy- és árúdíjszabás tekintetében életbe léptetett új rendszerekhez, saját vonalukat illetőleg, a saját állomások közötti forgalom kivételével, a kereskedelemügyi m. kir. minister kivánatára csatlakozni fognak.

13. §.

Az előző §. értelmében meghatározott díjszabási tételek az engedélyesek által időközben egészben, vagy csak a tárgyak egyes nemeire, a vasut egyik vagy mindkét irányában, minden szállitási távolságra egyenlően, vagy a távolság növekedésével nagyobbodó mérvben leszállithatók.

Az ekként leszállitott díjszabási tételek az előbbi mértékre ismét felemelhetők ugyan, mindazonáltal e felemelés csak a szabályszerű kihirdetés napjától számitott három hó mulva lép hatályba.

Minden szállitási kedvezmény a fennálló szabályok értelmében előzetesen kihirdetendő, és abban, ugyanazon feltételek alapján, mindenki egyaránt részesitendő.

14. §.

Az élelmi szereknek a belföldön beállott rendkivüli megdrágulása esetében joga van a kereskedelemügyi m.

kir. ministernek azok fuvardíjait a drágaság tartamára az engedélyokirati legmagasabb díjtételek felére leszállitani.

15. §.

A katonaság és katonai javak leszállitott díjtételekkel szállitandók, és pedig egyrészt a cs. és kir. közös hadügyminister és a m. kir. honvédelmi minister, másrészt a vasutigazgatóságok közt 1877. évi szeptember hó 15-én megkötött egyezmény, illetőleg az 1878. évi január hó 1-én hatályba lépett katonaszállitási díjszabás és annak függeléke alapján.

A katonaszállitás iránt létrejött vagy létrehozandó s az állam részére kedvezőbb egyezmények ezen engedélyezett pályára is érvényesek lesznek.

A fentebbi határozmányok alkalmazandók továbbá a pénzügyi, valamint a közbiztonsági közegek, végül a fegyenczek és tolonczok szállitása tekintetében is.

Az engedélyesek kötelesek alkalmazkodni a katonai szállitásokra vonatkozó szabályzathoz s az abban foglalt megállapodásokhoz és egyezményekhez, melyek által a szállitáshoz szükséges fölszerelési tárgyak beszerzése és készentartása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzettel való kölcsönös kisegités és a katonai egészségügyi czélokra berendezett vasuti kocsik használata szabályoztatnak.

Kötelesek továbbá az engedélyesek azon határozmányok s szolgálati szabályokhoz is alkalmazkodni, melyek a hadi vasuti osztályokra és azoknak béke idején új épitkezésekhez, vagy fentartási munkálatokhoz való használatára vonatkozólag, a cs. és kir. közös hadügyministerium által kiadattak, vagy megállapittatni fognak.

Háború és mozgósitás esetén kötelesek az engedélyesek a szabadságosokat és tartalékosokat a szabály-

szerű igazolvány alapján a lakhelyükhöz legközelebb eső állomástól a rendeltetési helyhez legközelebb eső állomásig a katonai leszállitott díjszabás alkalmazásával szállitani.

A katonai szállitásokra vonatkozó fenti határozatok és kedvezmények önként érthetőleg érvényesek a szolgálatban utazó m. kir. honvédségre és azon csapatokra, melyek mint a hadsereg kiegészitő részei, a népjog oltalma alatt állanak.

Végül kötelesek az engedélyesek feltétlenül alkalmazkodni azon határozatokhoz, melyek a hadsereg, hadi tengerészet és honvédség kiszolgált altisztjeinek alkalmazására vonatkozólag az 1868. évi XL. t.-czikk 38. §-ában és az 1873. évi II. t.-czikkben megállapitvák.

16. §.

Az állami tisztviselők, hivatalnokok és szolgák, kik a vasutak igazgatása és üzlete felett őrködő hatóságok megbizásából, vagy az állam érdekeinek ezen engedélyokirat alapján való megóvása végett, vagy jövedéki czélokból a vasutat használják és azt, hogy az illetékes hatóság által megbizattak, igazolják: uti málháikkal együtt ingyen szállitandók.

17. §.

Az engedélyesek a jelen engedélyokirat tárgyát képező vasuti vonalon vagy annak csak egyes részein is, a kereskedelemügyi m. kir. minister kivánatára a m. kir. postát szállitani kötelesek.

A postaszállitás feltételeit az 1888. évi IV. t.-cz. 4. §-ának *b)* pontja értelmében a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeleti uton fogja megállapitani.

A vasut igazgatósága és alárendeltjei, vagy az utóbbiak közt váltott szolgálati levelezés a vasuti közegek által postabérmentesen szállitható.

18. §.

Az engedélyezett vaspályavonal mentén, vagy az egyes állomásokban szükséges üzleti távirdák, távbeszélők, vagy villamos jelzők iránt az 1888. évi XXXI. t.-cz. és az annak alapján kibocsátott rendeletek határozmányai mérvadók, melyekhez az engedélyesek szorosan alkalmazkodni kötelesek.

A távirdák, távbeszélők és villamos jelzők felállitásához a kereskedelemügyi m. kir. ministertől előzetesen külön engedély eszközlendő ki, mely alkalommal a minister az épités, berendezés és üzletben tartás feltételeit rendeleti uton állapitja meg, melyekhez az engedélyesek alkalmazkodni kötelesek.

Az engedélyesek a vasutra vonatkozó épitési engedély kinyerése után a távirda, távbeszélő vagy villamos jelzők létesitésének engedélyezése iránt még oly időben kötelesek a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez folyamodni, hogy a szóban forgó berendezések a vasut forgalomba helyezéséig elkészülhessenek, illetve használhatók legyenek.

A kereskedelemügyi m. kir. minister fentartja magának azon jogot, hogy az üzleti távirda, vagy távbeszélő vezetéket a pálya indóházain, esetleg őrházain alkalmazandó utolsó elszigetelőkig, valamint a forgatható védjelző készülékekig az engedélyesek költségén, a részletekre nézve az illető posta- és távirdaigazgatóság és az engedélyesek közt jegyzőkönyvileg megállapitott feltételeknek megfelelően, saját közegei által megépittesse.

Ez esetben, a mennyiben az üzleti távirda, vagy távbeszélő vezetékekkel egyidejűleg állami távirda, vagy táv-

beszélő vezeték nem épittetnék, az engedélyesek kötelesek az oszlopok és más épitési anyagok összes árát, s az összes épitési költségeket, — a mennyiben pedig egyidejűleg állami távirda vagy távbeszélő vezeték is épittetnék, az üzleti vezeték anyagainak árát és az összes épitési költségeknek az üzleti vezetékek létesitésére forditott aránylagos részét megtériteni. Mindkét esetben kötelesek az engedélyesek az épitkezéshez szükséges összeget az utólagos elszámolásig kamat nélkül előlegezni, és az oszlopokat s a többi épitési anyagokat az épitendő pálya mentén az illető posta- és távirdaigazgatóság által meghatározott módon és időben, saját költségen szétosztatni.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek jogában áll a vaspálya mentén fennálló oszlopokra bármikor állami távirda, esetleg távbeszélő vezetékeket alkalmaztatni; ez esetben azonban az oszlopok, az állam költségén való fentartás kötelezettsége mellett, már ekkor az állam ingyen tulajdonába mennek át.

Az üzleti távirda, távbeszélő és villamos vezetékek és berendezések összes alkatrészeikkel együtt a vasut kiegészitő tartozékát képezik; ennélfogva a jelen engedélyokirat 22. §-ában megállapitott esetekben és módok szerint az államra háramlanak át.

Egyébként az 1888 : XXXI. t.-czikk, valamint az annak alapján kibocsátott vagy kibocsátandó ministeri rendeletek határozmányai, továbbá a hazai vasutakkal a távirdákra nézve 1877. évben kötött egyezmény határozatai az engedélyesekre nézve is kötelezők maradnak és lesznek.

19. §.

Mihelyt a polgári vagy katonai forgalom a jelenleg engedélyezett vonalon annyira növekedett, hogy az éjjeli szolgálat és gyorsabb forgalom berendezése a kereske-

delemügyi m. kir. minister egyoldalú megitélése szerint kivánatosnak vagy szükségesnek mutatkozand, az engedélyesek kötelesek lesznek saját költségen mindazon berendezéseket eszközölni és mindazon biztonsági intézkedéseket megtenni, melyek a fennálló szabályok és utasitások szerint szükségesek, s illetőleg a melyek a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről, hivatkozással azon szabályokra, követeltetni fognak.

A mennyiben azonban a katonai forgalom érdekében az engedélyezés alkalmával alapul vett teljesitési képesség határán túlmenő berendezések kivántatnának, ezek csakis az engedélyesek hozzájárulásával lesznek érvényesithetők.

Az engedélyesek kötelesek továbbá a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeletére minden kártalanitás nélkül egy másik vágányt az esetre kiépiteni, ha az engedélyezett vonalon az évi elegy-bevétel kilométerenkint 14.000 frtot osztrák értékben meghalad.

Ezen kötelezettség teljesitése azonban az engedélyesektől csak az alább megállapitott engedélytartam első 70 éve alatt követelhető.

20. §.

Az engedélyesek kötelesek az engedélyezett vasut üzletéről a számadásokat az érvényben álló számlázási minta szerint vezetni, s a lezárt üzleti számlát, a vagyonmérleg, nyereség- és veszteség-számlával együtt, legkésőbb a számadási évet követő május hó végéig a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez bemutatni.

Kötelesek továbbá az engedélyesek a forgalom és üzlet eredményeit részletesen kitüntető évi jelentést szerkeszteni s közhirré tenni, s mindennemű, a felügyeleti hatóságok által kivánt statisztikai adatot beszolgáltatni.

21. §.

Az engedélyeseknek jogukban álland részvénytársaságot alapitani, s a tényleges épitési és berendezési költség beszerzése czéljából névre vagy előmutatóra szóló czímleteket az 1888. évi IV-ik t.-cz. 10. §-ában foglalt határozmányok figyelemben tartása mellett kibocsátani, mely kibocsátásnak módozatait a kereskedelemügyi m. kir. minister a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg állapitja meg.

Ha elsőbbségi részvények bocsáttatnának ki, a pálya tiszta jövedelméből mindenekelőtt az elsőbbségi részvényeknek a kereskedelemügyi m. kir. minister által a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg megállapitandó törlesztési hányada, s további sorban e részvényeknek legfeljebb 5%-kal megszabandó osztaléka lesz fedezendő, s ehhez képest a törzsrészvények törlesztése mindaddig meg nem kezdhető, a mig az összes elsőbbségi részvények nem törleszttettek.

A törlesztési terv kidolgozásánál szem előtt tartandó, hogy a törlesztési hányad rendszerint ne legyen nagyobb, mint a mely mellett az alaptőke az engedély egész tartama alatt törleszthető.

A kétnemű részvények tulajdonosai mindazonáltal minden egyéb társasági jogokban és kötelezettségekben egyaránt részesülnek.

A jelen engedélyokirat és az annak kiegészitő részét képező okmányok az alakitandó részvénytársaságra változatlanul kötelezők, s ehhez képest az alakitandó részvénytársaság az engedélyeseket a jelen engedélyokirat alapján megillető jogokat és kötelezettségeket változatlanul és minden fentartás nélkül kötelezőleg átvenni tartozik.

A részvénytársaság megalakitásához szükséges alapszabályok, a kibocsátandó czímletek és szelvényeik mintáival együtt, átvizsgálás és jóváhagyás végett a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez felterjesztendők, s a nevezett minister részéről az alapszabályokban, valamint a czímletek és szelvényeik mintáinak tervezetében kivánt módositások feltétlenül foganatositandók.

Az alapszabályokba mindenesetre felveendő, hogy az évenkénti tiszta jövedelemnek egy meghatározott minimalis százaléka külön beruházási tartalékalap képzésére, illetve a jelen engedélyokirat 7. §-a szerint az épitési tőkéből kihasitott tartalékalap növelésére fordittassék. Felveendő továbbá az is, hogy azon esetre, ha az alább megállapitott engedélytartam alatt jövedelem hiánya miatt az összes részvények törleszthetők nem lennének, a törlesztetlenül maradt részvények tulajdonosai részvényeiknek beváltását vagy e czímen bárminemű kárpótlást az államtól nem igényelhetnek.

A társaság székhelye Kézsmárk vagy Podolin, s hivatalos ügykezelési nyelve kizárólag a magyar.

22. §.

A jelen engedély tartama a fenti 2. §-ban idézett ideiglenes vasutengedélyezési szabály 9. §. *b)* pontja alatt kimondott oltalommal és az 1880. évi XXXI. t.-czikk 2. §-a, illetve az 1888. évi IV. t.-cz. 2. §-ának *b)* és *c)* pontjai szerint az állam részére biztositott megváltási jog épségben tartásával, a jelen engedélyokirat kelte napjától számitandó egymásután következő 90 évben állapittatik meg.

Ezen 90 év leteltével a vasut és annak összes tartozékai ingyen és tehermentesen mennek át a magyar

állam tulajdonába és szabad haszonélvezetébe, illetve az engedélyesek vagy jogutódjaik ezen vasutat teljes jókarban, ingyen és tehermentesen tartoznak az államnak átadni.

A pálya engedélyének és üzletének átruházása, valamint a pálya és tartozékainak függő kölcsönökkel való jelzálogi megterheltetése tekintetében az 1888. évi IV-ik t.-czikk 2. §-ának *a)* pontja, illetőleg az ezen törvény 10. §-ában foglalt határozatok irányadók.

Az 1880. évi XXXI. t.-czikk 2. §-ában és az 1888. évi IV. t.-czikk 2. §-ának *b)* és *c)* pontjaiban előirt megváltás esetében a megváltás módozatai tekintetében ugyancsak az idézett törvényczikkek határozatai irányadók.

Mindkét esetben átveszi a magyar állam saját tulajdonába, birtokába és haszonélvezetébe a pálya területét és földjét, a föld- és műmunkálatokat, a fel- és alépitményeket, minden hozzátartozókkal, u. m. forgalmi eszközökkel, pályaudvarokkal, fel- és lerakodó helyekkel, a vasut üzletéhez tartozó épületekkel, az indulási és érkezési helyeken őr- és felvigyázó-házakkal, minden felszerelvényekkel, ingókkal és ingatlanokkal egyetemben; ellenben az engedélyesek vagy jogutódjaik megtartják az általuk folytatott üzlet alatt jövedelmi fölöslegeikből alkotott netáni tartalékalapot és a künnlevő cselekvő követeléseket, valamint azon épitkezéseket, a melyek megszerzésére vagy előállitására a kormány által azon határozott hozzáadással hatalmaztattak fel, hogy azok a vaspályának semmi tartozékát képezni nem fogják.

23. §.

A kereskedelemügyi m. kir. minister az állami érdekek megóvása tekintetéből jogositva van magának ugy a pálya

épitése, valamint az üzlet megfelelő fölszerelése és folytonos jókarban tartása felől minden részben meggyőződést szerezni és meghagyni, hogy a mutatkozó hiányok pótoltassanak.

Különösen fentartatik a nevezett minister részére azon jog, hogy a forgalom növekedéséhez képest az engedélyeseket a forgalmi eszközöknek időnkénti megfelelő szaporitására kötelezhesse.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek joga van továbbá a részéről kiküldött közeg által az ügyvitelt és pályaigazgatást megvizsgálni és ellenőrizni.

A kereskedelemügyi m. kir. minister által kiküldött biztosnak jogában áll az igazgatóság és az ennek kebeléből netán kirendelt külön bizottságok ülésében, valamint a közgyülésekben részt venni, nemkülönben törvénytelen, a köz- vagy az állami érdekekre netán hátrányos, az engedélyokirattal ellenkező intézkedéseket a minister további elhatározásáig felfüggeszteni.

24. §.

A kereskedelemügyi m. kir. ministert megilleti a jog, hogy az engedélyeseket a jelen engedélyokirat és az annak kiegészitő részét képező okmányokban megállapitott kötelezettségeknek, ugyszintén a kormány által az engedélyeseket kötelező törvények, szabályok, utasitások stb. alapján kiadott rendeleteknek teljesitésére 100 frttól 10.000 frtig terjedhető rendbüntetés vagy birság kivetése által szorithassa.

A kivetett és a kereskedelemügyi m. kir. minister által kitűzött záros határidő alatt az engedélyesek által be nem fizetett rendbüntetés, illetve birság a vasut bármely

birtokából vagy annak jövedelméből egyszerü közigazgatási uton fog behajtatni.

Azon esetre, ha a kiszabott rendbüntetés, illetve birság a még letétben levő engedélyezési biztositékból vonatnék le, az engedélyesek ezen biztositékot az eredeti összegre a levonás napjától számitandó 14 nap alatt ismét kiegésziteni tartoznak.

Ha az engedélyokiraton vagy egyéb törvényes határozatokon és rendelkezéseken alapuló kötelezettségek megsértése az engedélyesek részéről ismételve fordulna elő, s más megtorló intézkedés a kivánt eredményre nem vezetne, ugyszintén ha a fenti 3. §-ban megállapitott határidők az épitési tervek benyujtására, az épités befejezésére, illetőleg az üzlet megnyitására nézve meg nem tartatnának s e határidők megtartásának elmulasztása a többször idézett vasutengedélyezési szabály 11. §-ának *b)* pontja értelmében, különösen pedig politikai és pénzügyi válságok által nem igazoltathatnék: a kereskedelemügyi m. kir. minister a jelen engedélyokiratot bármikor hatályon kivül helyezheti és megszüntnek nyilvánithatja, a nélkül, hogy ezen határozatból kifolyólag az engedélyesek az állam irányában bármi néven nevezendő czímen kárpótlási igénynyel léphetnének fel.

Annak meghatározása, hogy az engedély hatályon kivül helyezése esetén a pálya épitésének folytatása, s illetőleg ugy ezen, mint azon esetben, ha az engedélyesek a pálya üzletét megszakitanák, az üzlet továbbvitele érdekében minő intézkedések tétessenek, a kereskedelemügyi m. kir. ministert illeti meg; önként értetődvén, hogy ezen intézkedések következtében felmerülő mindennemü költségek, károk és veszélyek iránti szavatosság kizárólag az engedélyeseket terhelendik.

25. §.

Ezen engedély, valamint az annak kiegészitő részét képező okmányok minden okmányszerű kiadmányai csak 1 frtra szabott bélyegdíj alá esnek.

Budapesten, 1893. évi április hó 19-én.

A m. kir. ministerium nevében:

Lukács Béla, s. k.

Kiegészitő melléklet az 1893. évi 28.481. számú engedélyokirathoz.

A szepesbéla-podolini helyi érdekű gőzmozdonyú vasut épitésére és üzleti berendezésére vonatkozó feltételek.

I. Általános határozmányok.

A Szepes-Bélától s illetve a kézsmárk-szepesbélai helyi érdekű vasut egy közbeneső pontjától Podolinig vezetendő vasut, mint rendes nyomtávú helyi érdekű gőzmozdonyú vasut, az 1893. évi április hó 19-én kelt engedélyokirat 3. §-a értelmében a kereskedelemügyi m. kir. minister által előzőleg helybenhagyandó tervek alapján s az alább következő részletes határozmányok szerint épitendő ki, s olykép rendezendő be, hogy a kiépitett pályán a vonatok óránkint 30 km. legnagyobb sebességgel közlekedhessenek.

Az engedélyesek kötelesek az engedélyezett pálya számára beszerzendő sinekre és forgalmi eszközökre vonatkozó szállitási szerződéseket és feltétfüzeteket a nevezett ministerhez jóváhagyás végett előzetesen beterjeszteni, továbbá a pálya épitésére vonatkozó szerződést is bemutatni; ez utóbbit azonban csak akkor, ha az épités átalányösszegért vállalkozónak adatik ki, vagy ha az épités kivitele a pénzbeszerzéssel is egybe van kötve.

A pálya épitésénél az engedélyesek az érvényben levő általános, valamint a helyhatósági épitési és rendőri szabályokhoz alkalmazkodni kötelesek.

II. Alépitmény.

A pálya alépitménye egy vágányra készitendő. A legnagyobb emelkedés, illetve esés 5‰-al állapittatik meg.

A kanyarulatoknak a nyilt pályán 300 méternél kisebb félátmérővel nem szabad birniok.

A pálya szabványos koronaszélessége az alépitmény felszinében, vagyis a kavicságy alsó felületének magasságában mérve 4·0 méter legyen.

Görbületeknél a töltés külső oldala a túlemelésnek és a vágány kibővitésének megfelelően kiszélesbitendő.

A töltések, azok magasságához és anyagához képest $1^1/_2$ vagy $1^1/_4$ lábas lejtőkkel létesitendők; a bevágások lejtői pedig az anyag nemének és minőségének megfelelően állitandók elő.

A vizszintesben vagy csekély esésben fekvő bevágások oldalárkai megfelelő fenékeséssel birjanak.

Az anyagárkok külső lejtői egy lábasnál meredekebbek nem lehetnek, a töltés felőli lejtők ellenben ugyanoly rézsűvel készitendők, mint maguk a töltések. Az anyagárkok továbbá oly módon létesitendők, hogy azokból a viz lehetőleg lefolyást találjon, a nélkül azonban, hogy káros vizfolyások keletkezhessenek.

A töltés lába és a nyitandó anyagárok közt legalább 0·8 m. széles padka hagyandó és ugyanily szélesnek kell lenni a kisajátitási védszalagnak is.

Csuszamlásra hajlandó töltések és bevágások megfelelően biztositandók. Árterületeken átvonuló töltéseknél a pályaszin 1·0 méterrel a legmagasabb árviz fölött lesz tartandó és ily helyeken a töltések lejtői a szükséghez képest biztositandók. Átereszek és kisebb hidak ugy állitandók elő, hogy a hordszerkezet alsó éle és a legnagyobb árviz szine között 0·5—1·0 méter nyilt magasság maradjon; nagyobb hidaknál az árviz és szerkezet közötti magasság 1·0 m.-nél kisebb nem lehet. Mindazon helyeken, hol folyók vagy patakok a pályát megközelitik, a partok leválás és kimosás ellen kellően biztositandók.

Vizfolyások, patakok és folyók az áthidalás előtt vagy után megfelelően szabályozandók és a szükséghez mért partvédművekkel ellátandók.

Utszabályozások, útáthelyezések és utátjárók felépitménye, az eredeti út felépitményének megfelelően, vagy kőalapból és kavicsból, vagy csak kavicsból állitandó elő. Oly utaknál pedig, melyek kavicsolva egyáltalában nincsenek, az utátjárók mindkét sinszáltól számitandó 8—8 m. hosszúságban 15 cm., azontul pedig 10 cm. magasságban kavicsolandók.

A párhuzamos utak és utátjárók alatt a szükséghez képest megfelelő nyilású hidak vagy áteresztek épitendők, melyek, ha azok fölött nincs feltöltés, egészen fából is lehetnek.

Az állomási hozzájáró utak, valamint az állomási fönsikon kocsiközlekedésre szolgáló területek 0·15 méter vastag kőalappal és ugyanily vastag kavicsolással létesitendők.

Minden állomáson kert számára legalább 400 m² és minden egyes őrháznál legalább 1000 m² földterület kisajátitandó.

A felépitmény beágyazásához bánya- vagy folyamkavics használandó s a beágyazásnak a sinek talpa alatt 0·25 m. vastagsággal és a sintalpak magasságában 2·8 m. szélességgel kell birnia.

Az állomási terek azon részei, melyek kocsiközlekedésre nem szolgálnak, 10 cm., az őrházi fensikok pedig 5 cm. vastag kavicsréteggel boritandók.

Tartalékul kötelesek engedélyesek pályakilométerenkint 40 köbméter beágyazási kavicsanyagot az épitési alapból beszerezni s a vonal mentén alkalmas helyeken lerakva, az üzletnek rendelkezésére bocsátani.

Az összes műtárgyak kivitelére nézve az I. rangú vasutak szabványai mérvadók, és a pálya testébe épitendő azon átereszek, melyek fölött feltöltés alkalmaztatik, kőből vagy téglából, esetleg betonból vagy vasból létesitendők; mig a nyilt műtárgyak ellenfalai kőből vagy téglából, hordszerkezetei pedig bezárólag 2·0 m. nyilásig tölgyfából, azontúl vasból épitendők.

A hidlásokhoz csak tölgy- vagy vörös fenyőfa alkalmazható.

III. Felépitmény.

A pálya 1·435 m. nyomtávval épitendő.

A sinek, melyek aczélból gyártandók, folyóméterenkint 23·6 kg.-nál könnyebbek nem lehetnek és függő sinkötés alkalmazása mellett oly sürün rakott talpfákon helyezendők el, hogy igénybevételük 5000 kg. keréknyomás alatt négyzetcentiméterenkint 1000 kg.-mot meg ne haladjon.

A vágányok egymástól való távolsága, középtől középig mérve, az állomásokon 4·5 m., a nyilt vonalon pedig 3·6 méternél kisebb nem lehet.

Az engedélyesek kötelesek a felépitményi anyagok $^{1}/_{2}$%-át, valamint egy teljes váltót és keresztezést a szükséges talpfákkal együtt tartalékul az épitési alapból beszerezni s az üzletnek rendelkezésre bocsátani.

A kereskedelemügyi m. kir. minister 1600 m. állomási mellékvágány létesitését követelheti.

Ugy a közönséges, mint a kitérő-talpfák tölgyfából vagy vörösfenyőfából állitandók elő.

A felépitmény többi anyagát, szerkezetét és részleteit a kereskedelemügyi m. kir. minister az engedélyesek által kellő időben előterjesztendő épitési részlettervek alapján határozza meg.

IV. Állomások.

Az engedélyesek kötelesek a kiépitendő pályán a következő állomásokat, illetve kitérőket és megállóhelyeket létesiteni:

Busóczon és Podolinban egy-egy 150, illetve 450 m. hosszú állomást; Keresztfalván és Holló-Lomnicz-Toporczon pedig egy-egy 150 m. hosszú rakodó állomást.

Ezenfelül az engedélyesek a szükséglet szerint még további állomásokat, kitérőket és megállóhelyeket is létesithetnek; ezen pótlétesitményekhez azonban a kereskelemügyi m. kir. minister engedélye a tervezetek bemutatása mellett előzetesen kikérendő.

Az állomások és kitérők lehetőleg vizszintesben vagy 2·5$^0/_{00}$-t meg nem haladó emelkedés, illetve esésben helyezendők el és pedig olyképen, hogy azok szükség esetén kellően megnagyobbithatók legyenek.

Táblázatos kimutatás az

Az állomás neve	Felvételi épület földszintes	Felvételi épület emdletes	Árúraktár	Árúbódé	Nyilt-rakodó	Ágyu-rakodó	Gabnaszín	Szénraktár	Pályafentartási raktár	Lakóház
	Beépitett terület m^2-ben									
1. »Keresztfalu« rakodó állomás . .	70[1]	—	30	—	40	—	—	—	—	—
2 »Busócz« állomás	70[1]	—	30	—	40	—	—	—	—	—
3. »Holló-Lomnicz-Toporcz« rak. áll..	70[1]	—	30	—	40	—	—	—	—	—
4. »Podolin«vizállomás	160	—	80	—	80	—	—	30	20	—

Megjegyzések: ad 1. Őrház váróteremmel és irodával.
ad 2. 10^3-es viztartánynyal és kézi műhelylyel.

A podolini és busóczi állomásokat illetőleg kiköttetik, hogy az esetre, ha az engedélyezett pálya tovább folytattatnék és valamely gácsországi vasuttal csatlakozást nyerne, az engedélyesek a jelenleg engedélyezett pálya nevezett állomásait, a kereskedelemügyi minister felhivására olyként kötelesek kibőviteni, hogy azok az átmeneti forgalom fokozottabb igényeinek megfeleljenek; önként értetődvén, hogy a kibővitési költségek fejében a tényleges épitési és üzletberendezési tőke a szükséghez képest felemelendő lesz.

V. Állomási épitmények és vonalőrházak.

Az engedélyezett pálya állomásain a következő táblázatos kimutatásba foglalt épületek, illetve épitmények állitandók elő:

állomási épitményekről.

Árnyékszék: Lámpa kamarával	Árnyékszék: Lámpa kamara nélkül	Gazdasági udvar	Kenyérsütő kemencze	Szemétverem	Állomási kút	Vizállomási kút ejector berendezéssel	Tisztitó gödör daruaknával és daruval: az átmenő vágányoknál	Tisztitó gödör daruaknával és daruval: a mozdonyszín előtt	Marha-rakodó	Rakodó-minta	Hidmérleg, mozdonynyal járható	Forditó korong 4·6 m. átmérővel	Állomási őrház kúttal és melléképülettel	Mozdonyszín tartozékaival: 1 állású	Mozdonyszín tartozékaival: — állású
D a r a - s z á m															
—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	1	1	1	1	1	—	1	—	—	1	1	—	1[2]	—

Az állomásokon előállitandó váltóőri lakásokon és a vonalon esetleg szükséges őrkunyhókon kivül a nyilt pályán a 192. szelvénynél levő kiágazási pont mellett egy őrház lesz épitendő, a hozzája tartozó melléképülettel, kúttal és kenyérsütő kemenczével együtt.

Közczélok, ugymint: a jövedék, posta, távirda, rendőrség stb. részére megkivántató helyiségek előállitására az engedélyesek csak külön kárpótlás mellett kötelezhetők.

A felvételi épületek, lakó- és őrházak, továbbá a rakodók, tisztitó gödrök, aknák, csatornák és kutak, valamint a kenyérsütő kemenczék kőből vagy tégláből falazva állitandók elő; mig a mozdonyszinek toldalékaikkal együtt kő- vagy téglaalappal és lábazattal favázas falakból; az árú-, kézi- és pályafentartási raktárak, melléképületek, szén- és gabonaszinek pedig kő- vagy téglaalappal és lábazattal, illetve kő- vagy téglaoszlopokon fából épithetők.

A vizállomási kutnak oly vizbőséggel kell birnia, hogy a legsürűbb forgalom számára szükséges vizmennyiséget a kellő minőségben szolgáltatni mindig képes legyen.

VI. Pálya-elzárás és jelzés.

A pálya bekeritése csak különösen figyelemre méltó helyeken és ott szükséges, hol a pálya jelentékenyebb forgalmat közvetitő közutak vagy helységek közvetlen közelében, illetve azokon keresztül vezet el.

Az állomások a szükséghez képest bekeritendők.

Utak és utátjárók szélein karfák, kerékvetők vagy keritések csak ott alkalmazandók, a hol azok a fenforgó viszonyoknál fogva biztonsági tekintetekből nem mellőzhetők.

Az utátjárók elzárására szükséges sorompók csak nagyon látogatott utátjárásoknál vagy oly helyeken álli-

tandók fel, hol a vonat közlekedése az utátjárástól legalább 100 m. távolságra észre nem vehető.

A sorompóval el nem látott és a vonatról 150 m. távolságból nem látható utátjárásoknál állandó figyelmeztető jelzők helyezendők el.

Az engedélyesek kötelesek Kézsmárktól kezdve külön üzleti távirdát létesiteni, melyen az állomások közti távsürgönyzés eszközölhető legyen.

A vonatok keresztezésére szolgáló vágányokban fekvő váltók világitható jelzőtárcsákkal látandók el.

A 192. szelvénynél befektetendő kiágazási váltó olyképen biztositandó, hogy egymással szerkezeti összefüggésben álló semaphorok segélyével mindhárom irányban fedeztessék; a váltó mellett épitendő őrház pedig Szepes-Béla állomással távbeszélővel összekötendő.

Egyébként a lát-, hang- és harangjelzők mindaddig mellőzhetők, mig a sürü vonatforgalom azok előállitását nem teszi szükségessé.

A kézi és a vonatokon használandó jelzőeszközök a fennálló szabályok szerint rendezendők be.

VII. Üzleteszközök.

Az üzleteszközöket az 1893. évi április hó 19-én kelt engedélyokirat 2-ik §-ában idézett vasuti üzletrendtartás 2-ik és 22-ik §-aiban megszabott határozmányok fentartása mellett, a mennyiben ezek az idézett engedélyokirat határozmányai folytán változást nem szenvednek, az engedélyesek maguk választhatják ugyan meg, kötelesek azonban a beszerzendő forgalmi eszközök részletterveit, valamint azok nemét, számszerinti mennyiségét és pénzértékét tartalmazó kimutatást a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez átvizsgálás és jóváhagyás végett még a megrendelés előtt bemutatni.

VIII. Fölszerelési, leltári és berendezési tárgyak és elhasználási anyagok.

A fölszerelési, leltári és berendezési tárgyak az engedélyesek által jóváhagyás végett bemutatandó részletes kimutatás alapján a kereskedelemügyi m. kir. minister által megállapitandó mennyiségben, az elhasználási anyagok pedig a 4 heti szükségletnek megfelelőleg lesznek az épitési tőkéből beszerzendők s az üzletnek rendelkezésére bocsátandók.

IX. Jótállás.

A különböző létesitményeknél használt anyagok jó minőségére, nemkülönben az előállitott összes munkák megfelelő és szilárd kivitelére nézve a m. kir. államvasutaknál érvényben levő feltétfüzetek határozmányai mérvadók.

A sinek kivételével mindazon munkákért és szállitmányokért, melyekre a m. kir. államvasutak feltétfüzeteiben bizonyos jótállás van megszabva, az engedélyesek a műszaki felülvizsgálat helyi szemléjének középidejétől számitott egy évig, a sinekért ellenben az üzlet megnyitása napjától kezdve legalább három évig tartoznak jótállani.

Az engedélyesek tartoznak továbbá az épitési alapból fedezni, illetve megtériteni a felépitménynek szintén az üzlet megnyitásától számitott husz napi fentartási költségeit; megjegyeztetvén, hogy ezen 20 napi fentartáshoz a tartalékkavicsot nem szabad felhasználni.

Budapesten, 1893. évi április hó 19-én.

Lukács Béla, s. k.

74.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek 24.252. szám alatt valamennyi önálló igazgatással biró vasut igazgatóságához intézett körrendelete,

a vasuti árúfuvarozás iránt létrejött berni egyezmény hatálya alá tartozó oroszországi vasuti vonalak jegyzékének kiegészitése, illetőleg helyesbitése tárgyában.

A nemzetközi árúfuvarozás számára Bernben felállitott központi hivatal a szt.-pétervári császári közlekedésügyi ministerium vasuti osztályának, a vasuti árúfuvarozás tárgyában Bernben 1890. évi október hó 14-én létrejött nemzetközi egyezmény 58. czikke értelmében kijelentett kivánságához képest, az egyezmény hatálya alá eső vasutak jegyzékét a következőleg egészitette ki, illetve helyesbitette.

1. A jegyzékbe fölvette a Nowgorodi keskeny vágányú vasutat.

2. Helyesbitette:

a) a Moszkva-Jaroslawi vasut nevét: Moszkva-Jaroslaw-Kostroma névre;

b) a Moszkva-Riasan vasut nevét: Moszkva-Kasanra;

c) az ez idő szerint egy társaság üzemében álló Riasan-Kosloff, Tambow-Kosloff és Tambow-Saratow vonalakat a névjegyzékből törölvén, ezen vasutvonalakat Riasan-Ouralsk vasut elnevezés alá foglalta.

3. Az időközben egyesitett Riashsk-Wjasma, Riashsk-Morschansk és Morschansk-Sysraner vasutak neveit törülte,

s helyettük Sysran-Wjasma vasutat, mint új vállalatot beiktatta.

4. A jelenleg már egy társaság üzemében álló Varsó-krombergi és varsó-bécsi vasutvonalakat a névjegyzékből törülte, s Varsó-bécsi vasut egységes vállalatként iktatta be.

5. A Samara-Ufa vasut nevét: Samara-Zlatovsk vasutra változtatta át.

Végül ujonnan felvette a jegyzékbe a Pskow-rigai vasutat.

Miről az igazgatóságot azzal értesitem, hogy a nemzetközi vasuti fuvarozási egyezmény (1892. évi XXV. t.-cz.) 58. czikkének 2-ik bekezdése értelmében, a központi hivatal értesitésének keltétől számitandó 1 havi határidő f. évi április hó 25-én telvén le, e naptól kezdve az ujonnan belépett és fennebb megjelölt vasutvonalak a nemzetközi egyezmény kötelékébe tartoznak.

Budapesten, 1893. évi április hó 22-én.

Lukács Béla, s. k.

75.

A kereskedelemügyi m. kir. ministertől. — 30.882. szám.

A hidegkút-tamásii helyi érdekű gőzmozdonyú vasut engedélyokmánya.

A Hidegkúttól Tamási-ig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutat a m. kir. ministerium az 1880. évi XXXI. t.-cz. 1. §-a, illetve az 1888: IV. t.-cz. alapján és Ő császári és apostoli királyi Felségének Bécsben, 1893. évi április hó 22-én kelt legf. elhatározása folytán, a következő feltételek alatt engedélyezi, ugymint:

1. §.

Ezen engedélyokirat erejénél fogva a *magyar általános hitelbank* engedélyt kap és kötelezettséget vállal arra, hogy a m. kir. államvasutak Hidegkút-Gyönk állomásától kiindulólag Tamási-ig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutat az alábbi feltételek alatt megépitse, és azt a jelen engedélyokirat hatályának tartama alatt szakadatlanul üzemben tartsa.

2. §.

A nevezett engedélyes részére a jelen engedélyokirat értelmében biztosittatnak mindazon jogok és kedvezmények, melyeket az 1880. évi XXXI. t.-cz. és az annak kiegészitéséről és módositásáról szóló 1888. évi IV. t.-czikk a helyi érdekű vasutra nézve megszabnak; viszont az engedélyes a most idézett törvényczikkek azon határoza-

tainak, melyek reá mint engedélyesre kötelezettségeket rónak, magát feltétlenül aláveti.

Az engedélyes továbbá szorosan alkalmazkodni köteles:

a) a jelen engedélyokirat határozataihoz;

b) a közmunka- és közlekedésügyi ministerium által 1868. évi április hó 20-án 4973. szám alatt az országgyülés jóváhagyásával kibocsátott ideiglenes vasutengedélyezési szabályhoz, valamint az 1887. évi XXIV. t.-cz. értelmében, illetve az 1878. évi XX. t.-cz. által beczikkelyezett vám- és kereskedelmi szövetség VIII. czikkében elfogadott vasuti üzletrendtartáshoz annyiban, a mennyiben ezek a jelen engedélyokiratban megállapitott egyes határozatok és a helyi érdekű vasutak forgalmi szolgálatára vonatkozó, a közmunka- és közlekedésügyi ministerium által 1883. évi augusztus hó 1-én kiadott szabályok alapelvei folytán változást nem szenvedtek;

c) a vasuti árúfuvarozás tárgyában Bernben 1890. évi október hó 14-én létrejött s az 1892. évi XXV. t.-czikk által beczikkelyezett nemzetközi egyezményhez, valamint a kereskedelemügyi m. kir. minister által 1892. évi deczember hó 10-én 83.249. szám alatt kibocsátott vasuti üzletszabályzathoz; s végre

d) minden egyéb már érvényben álló vagy később alkotandó törvényekhez, szabályokhoz, utasitásokhoz és rendeletekhez.

3. §.

A pálya épitésére és az üzlet berendezésére nézve a kereskedelemügyi m. kir. minister által egyidejüleg kiadott és a jelen engedélyokirat kiegészitő részét képező épitési feltételek irányadók; fentartatván a nevezett minister részére a jog, hogy ezen épitési feltételektől egyes kivételes esetekben eltéréseket engedélyezhessen.

4. §.

Az engedélyes köteles a fennálló szabályok szerint elkészitett épitési terveket (hossz-szelvény és helyzetrajz) a jelen engedélyokirat keltétől számitandó 3 hónap alatt, a többi részletterveket pedig oly időben terjeszteni fel két példányban a kereskedelemügyi m. kir. minister elé, hogy azok a kivitelre alább megállapitott határidőre való tekintettel, a minister által a kellő időre megvizsgálhatók és jóváhagyhatók legyenek.

A késedelem következményei egyedül az engedélyest terhelik.

A kereskedelemügyi m. kir. minister a jelen engedélyokiratban, az ennek kiegészitő részét képező épitési feltételekben, vagy az engedélyezési tárgyalásról 1892. évi julius hó 9-én felvett jegyzőkönyvben foglalt határozatokra, ugyszintén az üzlet biztonságának követelményeire való tekintettel, az előterjesztett terveket átvizsgáltatja, és a mennyiben az érintett szempontokból észrevétel fel nem merülne, a terveket jóváhagyja és ha egyéb törvényes rendelkezéseknek is elég tétetett, az épitési engedélyt, harmadik személyeknek az 1881. évi XLI. t.-czikk szerinti jogaiknak érintetlenül hagyása mellett, megadja.

Az engedélyes minden kárpótlási vagy egyéb igény kizárásával köteles a kereskedelemügyi m. kir. minister által a pálya épitése közben, vagy bármikor azután is, a fent érintett tekintetekből s alapon kivánt, és bár az előzetesen jóváhagyott tervektől eltérő módositásokat és kiegészitéseket is foganatositani.

Ellenben az engedélyes az általa a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről már jóváhagyott terveknek bármily tekintetből kivánt megváltoztatásához, a nevezett minister engedélyét mindenkor előzetesen kieszközölni tartozik.

A pálya épitését az engedélyes az engedélyokirat keltétől számitott 1 1/2 év alatt befejezni és a pályát a közforgalomnak átadni tartozik.

5. §.

Ezen pálya kiépitése és üzlete czéljaira az 1881. évi XLI. t.-cz. szerinti kisajátitási jog ezennel engedélyeztetik.

6. §.

A m. kir. államvasutak Hidegkút-Gyönk állomásához való csatlakozás és az ennek folytán szükséges új épitkezések és átalakitások eszközlése, valamint a csatlakozási állomásnak közös használata iránt az engedélyes a m. kir. államvasutak igazgatóságával, a kereskedelemügyi m. kir. minister előző jóváhagyásának fentartása mellett, egyezségre lépni köteles.

A csatlakozás, illetve közös használatra való berendezés folytán a csatlakozási közös állomáson szükségessé váló uj épitkezések és átalakitások költségeit az engedélyes az épitési tőkéből fedezni tartozik.

Más pályákkal csatlakozási szerződéseket, nemkülönben az állomások vagy egyes csatlakozó vonalrészek közös vagy együttes (péage-jog) használatára vonatkozó szerződéseket az engedélyes csakis a kereskedelemügyi m. kir. ministertől előzetesen kieszközölt engedély alapján köthet; viszont azonban köteles az engedélyes más pályákkal ilynemű szerződésekre lépni, ha azoknak az engedélyes vasutjához való csatlakozása, illetve a csatlakozási állomások vagy vonalrészek közös vagy együttes (péage-jog) használata, akár engedélyokiratilag, akár a kereskedelemügyi m. kir. minister külön engedélyével biztosittatott.

A mennyiben pedig ugy ezekre nézve, mint a kocsi-

kölcsönzés és minden ezekért járó kárpótlás tárgyában az illető vasuti vállalatok között egyezmény létre nem jöhetne, az e részben megkötendő egyezmény feltételeit a kereskedelemügyi m. kir. minister fogja az érdekelt felekre nézve kötelezőleg megállapitani.

7. §.

Az engedélyezett vasut megépitéséhez és üzleti megfelelő berendezéséhez szükséges tényleges tőke 354.000 frt, azaz: háromszázötvennégy ezer forintban állapittatik meg, mely tőkéből forgalmi eszközök berendezésére az engedélyes 31.500 forintot tartozik forditani.

Az ezen tényleges tőkének beszerzésére szükséges névleges összeget (alaptőke) a kereskedelemügyi m. kir. minister a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg állapitja meg.

Ugyancsak a tényleges tőkéből 6000 frt készpénzben kihasitandó, s mint tartalék külön kezelendő.

Ezen tartaléktőke csakis a kereskedelemügyi m. kir. ministertől esetenkint előzetesen kikérendő engedély alapján lesz felhasználható.

8. §.

Az engedélyes köteles a forgalmi eszközöket, síneket és egyéb az épitésnél és az üzletnél használandó anyagokat a belföldön beszerezni, mely rendelkezés alól csak a kereskedelemügyi m. kir. ministertől esetenkint előzetesen kikérendő engedély alapján lehet kivételnek helye.

9. §.

A pálya müszaki felülvizsgálatát a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeli el.

A mennyiben az időjárási viszonyok megengedik, a pálya műszaki felülvizsgálata az épitkezések teljes befejezése és a felülvizsgálati tervek bemutatása után az engedélyes kérelmére azonnal el fog rendeltetni.

10. §.

Az engedélyes köteles a jelen engedélyokirat kiadása előtt 15.000 frt, azaz: tizenötezer o. é. forintnyi biztositékot készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a m. kir. központi állampénztárnál letenni.

Ezen biztositék csak a pálya műszaki felülvizsgálatának eredményes befejezése után, s illetőleg a műszaki felülvizsgálat eredményének a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről történt helybenhagyása alkalmával adatik vissza. Egyébiránt a biztositék a műszaki felülvizsgálat alkalmával megállapitott hiányok teljes pótlásáig, illetve a jótállási határidők lejártáig, egészben vagy aránylagos részben visszatartható.

Ha az engedélyes a jelen engedélyokiratban a pálya kiépitését illetőleg megszabott kötelezettségeknek, különösen a 4. §-ban megállapitott kiépitési határidő tekintetében nem tenne eleget, a kereskedelemügyi m. kir. ministernek önként érthetőleg jogában áll a fentebbi biztositékot akár az állam javára lefoglalni, akár a pálya kiépitésére felhasználni; mi által az alábbi 24. §-ban foglalt rendelkezések nem érintetnek.

11. §.

Az engedélyezett pálya üzletének kezelését az 1880. évi XXXI. t.-czikk 8. §-ának *b)* pontja alapján az engedélyes a kereskedelemügyi m. kir. minister jóváhagyásával az engedély egész tartamára a m. kir. államvasutak

igazgatóságára ruházván át, az e részben megkötött szerződés a jelen engedélyokirat kiegészitő részét képezi.

Az engedélyes köteles a vasut üzletének kezelése iránt a m. kir. államvasutak igazgatóságával a szerződést még oly időben megkötni, hogy az a pálya megnyitását legalább 60 nappal megelőzőleg végérvényesen jóváhagyható legyen.

12. §.

A menet- és szállitási díjak az engedélyezett vasut számára a következőleg szabatnak meg:

a) A személyforgalomban legmagasabb árszabási tételként személy- és kilométerenkint a magasabb osztályban 5 kr., az alsóbb osztályban pedig 3 kr. szedhető be.

A magasabb osztályt használó utasok legalább is az elsőrangú vasutakon használatban levő II-od osztályú, illetőleg ezeknek megfelelő berendezésű kocsikban szállitandók.

A mennyiben az engedélyes három kocsiosztályt rendezne be, a közbeneső osztályért személy- és kilométerenkint 4 kr. díjtétel szedhető be.

b) Uti podgyásznál és gyorsárúnál, melyek 10 klgrnyi súlytételekre fölfelé kikerekithetők, 10 klgr. és kilométerenkint 0·40 krnyi legmagasabb díjtétel alkalmazható. Uti podgyásznál szabadsúly nem követelhető.

Gyorsárúként szállitandó élő állatok, hullák és hintók viteldíjaira nézve a m. kir. államvasutak vonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

c) Az árúk szállitásánál alkalmazható legmagasabb árszabási tétel kilométerenkint és 100 kilogrammonkint az I. darabárú-osztályban 0·90 kr, a II-ik mérsékelt darabárú-osztályban 0·60 kr. és a terjedelmes árúk után 1·20 kr.

A kőszén, vaskő, só, tüzi- és épületfa, trágya, kő,

mész és tégla, teljes kocsirakományokban kilométerenkint és 100 kilogrammonkint legfeljebb 0·50 kr díjtétel mellett szállitandó.

Ugyanezen 100 kgr. és kilométerenkénti díjtétel szolgál maximalis viteldíj gyanánt a kocsirakományokban feladásra kerülő élő állatok szállitásánál is.

A kocsirakományokban feladásra kerülő egyéb árúkra, valamint a szabványsúly alapján szállitandó élő állatokra nézve a mérsékelt darabárúosztály fentebbi tétele szolgál legmagasabb díjtételként.

Az árúk osztályozása s a többi szállitási és díjszabási, illetve díjszámitási határozmányok, valamint a kezelési és mellékilletékek tekintetében, ugyszintén a különvonatok szállitására és viteldíjaira nézve a m. kir. államvasutak vonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

Mihelyt az engedélyezett pálya tiszta jövedelme három egymást követő éven át a fentebbi 7. §-ban megállapitott tényleges épitési és berendezési tőke 7%-át meghaladja, jogában álland a kereskedelemügyi m. kir. ministernek, az engedélyes meghallgatása mellett, a díjszabásokat megfelelőleg leszállitani.

Azon esetre, ha a törvényhozás a díjszabási ügyet az összes hazai vasutakra vonatkozólag szabályozná, ezen szabályozás, tekintet nélkül a jelen engedélyokirat határozataira, az engedélyezett vasutra is érvényes leend.

Az engedélyes a vasut üzletét mindenkor olykép fogja vezetni, hogy díjszabási intézkedései a hazai ipar és termelés érdekeivel összhangzásban legyenek; különösen kötelezi magát az engedélyes:

1. hogy mindazon kedvezményeket, melyeket külföldi czikkekre engedélyez, egyuttal a hazai termékeknek is engedélyezni fogja, ha ezek saját vonalán legalább ugyan-

azon távolságra szállittatnak, mint a kedvezményezett külföldi czikkek;

2. hogy külföldi czikkre soha alacsonyabb díjtételt vagy díjrészletet nem fog engedélyezni, mint a milyent ugyanazon rendeltetési helyre szállitott hasonló hazai czikk után valamely közelebb fekvő állomásról szed;

3. hogy az adriai kikötők felé irányuló forgalomban mérsékléseket csupán a hazai kikötők javára fog engedélyezni;

4. hogy azon esetben, ha az engedélyes pályája egy más vasuttal csatlakozást nyerne, az átmeneti forgalomban a tarifák felállitásának jogát az engedélyes a m. kir. államvasutakra ruházza át, és pedig olyképen, hogy ezen forgalomból az engedélyesnek csakis bizonyos pályahasználati díjra lesz igénye, mely pályahasználati díj az engedélyes meghallgatásával a kereskedelemügyi m. kir. minister által fog egyoldalulag megállapittatni;

5. hogy a mennyiben a m. kir. államvasutakkal való csatlakozó forgalomban a kereskedelemügyi m. kir. minister közérdekből különleges díjmérsékléseket rendelne el, a minister kivánatára engedélyes saját illető összdíjtételeit ugyanoly százalékarányban leend köteles leszállitani, mint a mely százalék-arányban azt a m. kir. államvasutak saját csatlakozó vonalaikra nézve tették;

6. hogy oly viszonylatokban, a melyeknél a m. kir. államvasutak érdekelve vannak, engedélyes közvetlen díjtételeket csakis a m. kir. államvasutakkal, illetve ezekkel egyetértőleg fog felállitani és ilyeneknek felállitásához a m. kir. államvasutak kivánságára mindenkor hozzájárúlni fog;

7. hogy a m. kir. államvasutakon a személy- és árúdíjszabás tekintetében életbe léptetett új rendszerekhez, saját vonalát illetőleg, a saját állomások közötti forgalom

kivételével, a kereskedelemügyi m. kir. minister kivánatára csatlakozni fog.

13. §.

Az előző §. értelmében meghatározott díjszabási tételek az engedélyes által időközben egészben, vagy csak a tárgyak egyes nemeire, a vasut egyik vagy mindkét irányában minden szállitási távolságra egyenlően vagy a távolság növekedésével nagyobbodó mérvben leszállithatók.

Az ekként leszállitott díjszabási tételek az előbbi mértékre ismét felemelhetők ugyan, mindazonáltal e felemelés csak a szabályszerű kihirdetés napjától számitott három hó mulva lép hatályba.

Minden szállitási kedvezmény a fennálló szabályok értelmében előzetesen kihirdetendő, és abban, ugyanazon feltételek alapján, mindenki egyaránt részesitendő.

14. §.

Az élelmi szereknek a belföldön beállott rendkivüli megdrágulása esetében joga van a kereskedelemügyi m. kir. ministernek azok fuvardíjait a drágaság tartamára az engedélyokirati legmagasabb díjtételek felére leszállitani.

15. §.

A katonaság és katonai javak leszállitott díjtételekkel szállitandók, és pedig egyrészt a cs. és kir. közös hadügyminister és a m. kir. honvédelmi minister, másrészt a vasutigazgatóságok közt 1877. évi szeptember hó 15-én megkötött egyezmény, illetőleg az 1878. évi január hó 1-én hatályba lépett katonaszállitási díjszabás és annak függeléke alapján.

A katonaszállitás iránt létrejött vagy létrehozandó s

az állam részére kedvezőbb egyezmények ezen engedélyezett pályára is érvényesek lesznek.

A fentebbi határozmányok alkalmazandók továbbá a pénzügyi, valamint a közbiztonsági közegek, végül a fegyenczek és tolonczok szállitása tekintetében is.

Az engedélyes köteles alkalmazkodni a katonai szállitásokra vonatkozó szabályzathoz s az abban foglalt megállapodásokhoz és egyezményekhez, melyek által a szállitáshoz szükséges fölszerelési tárgyak beszerzése és készentartása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzet rendelkezésre bocsátása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzettel való kölcsönös kisegités és a katonai egészségügyi czélokra berendezett vasuti kocsik használata szabályoztatnak.

Köteles továbbá az engedélyes azon határozmányok s szolgálati szabályokhoz is alkalmazkodni, melyek a hadi vasuti osztályokra és azoknak béke idején új épitkezésekhez vagy fentartási munkálatokhoz való használatára vonatkozólag a cs. és kir. közös hadügyministerium által kiadattak, vagy megállapittatni fognak.

Háboru és mozgósitás esetén köteles az engedélyes a szabadságosokat és tartalékosokat a szabályszerű igazolvány alapján a lakhelyükhöz legközelebb eső állomástól a rendeltetési helyhez legközelebb eső állomásig a katonai leszállitott díjszabás alkalmazásával szállitani.

A katonai szállitásokra vonatkozó fenti határozatok és kedvezmények önként érthetőleg érvényesek a szolgálatban utazó m. kir. honvédségre és azon csapatokra, melyek mint a hadsereg kiegészitő részei, a népjog oltalma alatt állanak.

Végül köteles az engedélyes feltétlenül alkalmazkodni azon határozatokhoz, melyek a hadsereg, haditengerészet és a honvédség kiszolgált altisztjeinek alkalmazására vo-

natkozólag az 1868. évi XL. t.-czikk 38. §-ában és az 1873. évi II. t.-czikkben megállapitvák.

16. §.

Az állami tisztviselők, hivatalnokok és szolgák, kik a vasutak igazgatása és üzlete felett őrködő hatóságok megbizásából, vagy az állam érdekeinek ezen engedélyokirat alapján való megóvása végett, vagy jövedéki czélokból a vasutat használják és azt, hogy az illetékes hatóság által megbizattak, igazolják: uti málháikkal együtt ingyen szállitandók.

17. §.

Az engedélyes a jelen engedélyokirat tárgyát képező vasuti vonalon vagy annak csak egyes részein is, a kereskedelemügyi m. kir. minister kivánatára a m. kir. postát szállitani köteles.

A postaszállitás feltételeit az 1888. évi IV. t.-cz. 4. §-ának *b*) pontja értelmében a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeleti uton fogja megállapitani.

A vasut igazgatósága és alárendeltjei, vagy az utóbbiak közt váltott szolgálati levelezés a vasuti közegek által postabérmentesen szállitható.

18. §.

Az engedélyezett vaspályavonal mentén, vagy az egyes állomásokban szükséges üzleti távirdák, távbeszélők, vagy villamos jelzők iránt az 1888. évi XXXI. t.-cz. és az annak alapján kibocsátott rendeletek határozmányai mérvadók, melyekhez az engedélyes szorosan alkalmazkodni köteles.

A távirdák, távbeszélők és villamos jelzők felállitásához a kereskedelemügyi m. kir. ministertől előzetesen külön engedély eszközlendő ki, mely alkalommal a minis-

ter az épités, berendezés és üzletben tartás feltételeit rendeleti uton állapitja meg, melyekhez az engedélyes alkalmazkodni köteles.

Az engedélyes a vasutra vonatkozó épitési engedély kinyerése után a távirda, távbeszélő, vagy villamos jelzők létesitésének engedélyezése iránt még oly időben köteles a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez folyamodni, hogy a szóban forgó berendezések a vasut forgalomba helyezéséig elkészülhessenek, illetve használhatók legyenek.

A kereskedelemügyi m. kir. minister fentartja magának azon jogot, hogy az üzleti távirda vagy távbeszélő vezetéket a pálya indóházain, esetleg őrházain alkalmazandó utolsó elszigetelőig, valamint a forgatható védjelző készülékekig az engedélyes költségén, a részletekre nézve az illető posta- és távirdaigazgatóság és az engedélyes közt jegyzőkönyvileg megállapitott feltételeknek megfelelően, saját közegei által megépittesse.

Ez esetben, a mennyiben az üzleti távirda vagy távbeszélő vezetékekkel egyidejüleg állami távirda vagy távbeszélő vezeték nem építtetnék, az engedélyes köteles az oszlopok és más épitési anyagok összes árát s az összes épitési költségeket, — a mennyiben pedig egyidejüleg állami távirda vagy távbeszélő vezeték is épittetnék, az üzleti vezeték anyagainak árát és az összes épitési költségeknek az üzleti vezetékek létesitésére forditott aránylagos részét megtériteni. Mindkét esetben köteles az engedélyes az épitkezéshez szükséges összeget az utólagos elszámolásig kamat nélkül előlegezni és az oszlopokat s a többi épitési anyagokat az épitendő pálya mentén az illető posta- és távirdaigazgatóság által meghatározott módon és időben, saját költségén szétosztatni.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek jogában áll a vaspálya mentén fennálló oszlopokra bármikor állami

távirda-, esetleg távbeszélő vezetékeket alkalmaztatni; ez esetben azonban az oszlopok, az állam költségén való fentartás kötelezettsége mellett, már ekkor az állam ingyen tulajdonába mennek át.

Az üzleti távirda, távbeszélő és villamos vezetékek és berendezések összes alkatrészeikkel együtt a vasut kiegészitő tartozékát képezik; ennélfogva a jelen engedélyokirat 22. §-ában megállapitott esetekben és módok szerint az államra háramlanak át.

Egyébként az 1888 : XXXI. t.-cz., valamint az annak alapján kibocsátott vagy kibocsátandó ministeri rendeletek határozmányai, továbbá a hazai vasutakkal a távirdákra nézve 1877. évben kötött egyezmény határozatai az engedélyesre nézve is kötelezők maradnak és lesznek.

19. §.

Mihelyt a polgári vagy katonai forgalom a jelenleg engedélyezett vonalon annyira növekedett, hogy az éjjeli szolgálat és gyorsabb forgalom berendezése a kereskedelemügyi m. kir. minister egyoldalú megitélése szerint kivánatosnak vagy szükségesnek mutatkozand, az engedélyes köteles lesz saját költségén mindazon berendezéseket eszközölni és mindazon biztonsági intézkedéseket megtenni, melyek a fennálló szabályok és utasitások szerint szükségesek, s illetőleg a melyek a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről, hivatkozással azon szabályokra, követeltetni fognak.

A mennyiben azonban a katonai forgalom érdekében az engedélyezés alkalmával alapul vett teljesitési képesség határán túlmenő berendezések kivántatnának, ezek csakis az engedélyes hozzájárulásával lesznek érvényesithetők.

Az engedélyes köteles továbbá a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeletére minden kártalanitás nélkül egy másik vágányt az esetre kiépiteni, ha az engedélyezett vonalon az évi elegy-bevétel kilométerenkint 14.000 forintot osztrák értékben meghalad.

Ezen kötelezettség teljesitése azonban az engedélyestől csak az alább megállapitott engedélytartam első 70 éve alatt követelhető.

20. §.

Az engedélyes köteles az engedélyezett vasut üzletéről a számadásokat az érvényben álló számlázási minta szerint vezetni, s a lezárt üzleti számlát, a vagyonmérleg, nyereség és veszteség-számlával együtt, legkésőbb a számadási évet követő május hó végéig, a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez bemutatni.

Köteles továbbá az engedélyes a forgalom és üzlet eredményeit részletesen kitüntető évi jelentést szerkeszteni s közhirré tenni, s mindennemű, a felügyeleti hatóságok által kivánt statisztikai adatot beszolgáltatni.

21. §.

Az engedélyesnek jogában álland részvénytársaságot alapitani s a tényleges épitési és berendezési költség beszerzése czéljából névre vagy előmutatóra szóló czímleteket az 1888. évi IV-ik t.-czikk 10. §-ában foglalt határozmányok figyelemben tartása mellett kibocsátani, mely kibocsátásnak módozatait a kereskedelemügyi m. kir. minister a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg állapitja meg.

Ha elsőbbségi részvények bocsáttatnának ki, a pálya tiszta jövedelméből mindenekelőtt az elsőbbségi részvényeknek a kereskedelemügyi m. kir. minister által a

pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg megállapitandó törlesztési hányada s további sorban e részvényeknek legfeljebb 5%-kal megszabandó osztaléka lesz fedezendő, s ehhez képest a törzsrészvények törlesztése mindaddig meg nem kezdhető, a mig az összes elsőbbségi részvények nem törlesztettek.

A törlesztési terv kidolgozásánál szem előtt tartandó, hogy a törlesztési hányad rendszerint ne legyen nagyobb, mint a mely mellett az alaptőke az engedély egész tartama alatt törleszthető.

A kétnemű részvények tulajdonosai mindazonáltal minden egyéb társasági jogokban és kötelezettségekben egyaránt részesülnek.

A jelen engedélyokirat és az annak kiegészitő részét képező okmányok az alakitandó részvénytársaságra változatlanul kötelezők, s ehhez képest az alakitandó részvénytársaság az engedélyest a jelen engedélyokirat alapján megillető jogokat és kötelezettségeket változatlanul és minden fentartás nélkül kötelezőleg átvenni tartozik.

A részvénytársaság megalakitásához szükséges alapszabályok, a kibocsátandó czímletek és szelvényeik mintáival együtt, átvizsgálás és jóváhagyás végett a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez felterjesztendők, s a nevezett minister részéről az alapszabályokban, valamint a czímletek és szelvényeik mintáinak tervezetében kivánt módositások feltétlenül foganatositandók.

Az alapszabályokba mindenesetre felveendő, hogy az évenkénti tiszta jövedelemnek egy meghatározott minimális százaléka külön beruházási tartalékalap képzésére, illetve a jelen engedélyokirat 7. §-a szerint az épitési tőkéből kihasitott tartalékalap növelésére fordittassék. Felveendő továbbá az is, hogy azon esetre, ha az alább megállapitott engedélytartam alatt jövedelem hiánya miatt az összes

részvények törleszthetők nem lennének, a törlesztetlenül maradt részvények tulajdonosai részvényeiknek beváltását vagy e czímen bárminemű kárpótlást az államtól nem igényelhetnek.

A társaság székhelye Budapest, esetleg Tamási, s hivatalos ügykezelési nyelve kizárólag a magyar.

22. §.

A jelen engedély tartama a fenti 2. §-ban idézett ideiglenes vasutengedélyezési szabály 9. §. *b)* pontja alatt kimondott oltalommal és az 1880. évi XXXI. t.-cz. 2. §-a, illetve az 1888. évi IV. t.-czikk 2. §-ának *b)* és *c)* pontjai szerint az állam részére biztositott megváltási jog épségben tartásával, a jelen engedélyokirat kelte napjától számitandó egymásután következő 90 évben állapittatik meg.

Ezen 90 év leteltével a vasut és annak összes tartozékai ingyen és tehermentesen mennek át a magyar állam tulajdonába és szabad haszonélvezetébe, illetve az engedélyes vagy jogutódjai ezen vasutat teljes jókarban, ingyen és tehermentesen tartoznak az államnak átadni.

A pálya engedélyének és üzletének átruházása, valamint a pálya és tartozékainak függő kölcsönökkel való jelzálogi megterheltetése tekintetében az 1888. évi IV. t.-czikk 2. §-ának *a)* pontja, illetőleg az ezen törvény 10. §-ában foglalt határozatok irányadók.

Az 1880. évi XXXI. t.-czikk 2. §-ában és az 1888. évi IV. t.-czikk 2. §-ának *b)* és *c)* pontjaiban előirt megváltás esetében a megváltás módozatai tekintetében ugyancsak az idézett törvényczikkek határozatai irányadók.

Mindkét esetben átveszi a magyar állam saját tulajdonába, birtokába és haszonélvezetébe a pálya területét és földjét, a föld- és műmunkálatokat, a fel- és alépitményeket minden hozzátartozókkal, u. m. forgalmi eszközök-

kel, pályaudvarokkal, fel- és lerakodó helyekkel, a vasut üzletéhez tartozó épületekkel, az indulási és érkezési helyeken őr- és felvigyázó házakkal, minden felszerelvényekkel, ingókkal és ingatlanokkal egyetemben; ellenben az engedélyes vagy jogutódjai megtartják az általuk folytatott üzlet alatt jövedelmi fölöslegeikből alkotott netáni tartalékalapot és a künnlevő cselekvő követeléseket, valamint azon épitkezéseket, a melyek megszerzésére vagy előállitására a kormány által azon határozott hozzáadással hatalmaztattak fel, hogy azok a vaspályának semmi tartozékát képezni nem fogják.

23. §.

A kereskedelemügyi m. kir. minister az állami érdekek megóvása tekintetéből jogositva van magának ugy a pálya épitése, valamint az üzlet megfelelő fölszerelése és folytonos jókarban tartása felől minden részben meggyőződést szerezni és meghagyni, hogy a mutatkozó hiányok pótoltassanak.

Különösen fentartatik a nevezett minister részére azon jog, hogy a forgalom növekedéséhez képest az engedélyest a forgalmi eszközöknek időnkénti megfelelő szaporitására kötelezhesse.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek joga van továbbá a részéről kiküldött közeg által az ügyvitelt és pályaigazgatást megvizsgálni és ellenőrizni.

A kereskedelemügyi m. kir. minister által kiküldött biztosnak jogában áll, az igazgatóság és az ennek kebeléből netán kirendelt külön bizottságok ülésében, valamint a közgyülésekben résztvenni, nemkülönben törvénytelen, a köz- vagy az állami érdekekre netán hátrányos, az engedélyokirattal ellenkező intézkedéseket felfüggeszteni s erről a nevezett ministernek további eljárás végett jelentést tenni.

24. §.

A kereskedelemügyi m. kir. ministert megilleti a jog, hogy az engedélyest a jelen engedélyokirat és az annak kiegészitő részét képező okmányokban megállapitott kötelezettségeknek, úgyszintén a kormány által az engedélyest kötelező törvények, szabályok, utasitások stb. alapján kiadott rendeleteknek teljesitésére 100 frttól 10.000 forintig terjedhető rendbüntetés vagy birság kivetése által szorithassa.

A kivetett és a kereskedelemügyi m. kir. minister által kitűzött záros határidő alatt az engedélyes által be nem fizetett rendbüntetés, illetve birság a vasut bármely birtokából vagy annak jövedelméből egyszerű közigazgatási uton fog behajtatni.

Azon esetre, ha a kiszabott rendbüntetés, illetve birság a még letétben levő engedélyezési biztositékból vonatnék le, az engedélyes ezen biztositékot az eredeti öszszegre a levonás napjától számitandó 14 nap alatt ismét kiegésziteni tartozik.

Ha az engedélyokiraton vagy egyéb törvényes határozatokon és rendelkezéseken alapuló kötelezettségek megsértése az engedélyes részéről ismételve fordulna elő, s más megtorló intézkedés a kivánt eredményre nem vezetne, ugyszintén ha a fenti 3. §-ban megállapitott határidők az épitési tervek benyujtására, az épités befejezésére, illetőleg az üzlet megnyitására nézve meg nem tartatnának, s e határidők megtartásának elmulasztása a többször idézett vasutengedélyezési szabály 11. §-ának *b)* pontja értelmében, különösen pedig politikai és pénzügyi válságok által nem igazoltathatnék: a kereskedelemügyi m. kir. minister a jelen engedélyokiratot bármikor hatályon kivül helyezheti és megszüntnek nyilvánithatja, a nélkül, hogy ezen hatá-

rozatból kifolyólag az engedélyes az állam irányában bármi néven nevezendő czímen kárpótlási igénynyel léphetne fel.

Annak meghatározása, hogy az engedély hatályon kivül helyezése esetén a pálya épitésének folytatása, s illetőleg ugy ezen, mint azon esetben, ha az engedélyes a pálya üzletét megszakitaná, az üzlet továbbvitele érdekében minő intézkedések tétessenek, a kereskedelemügyi m. kir. ministert illeti meg; önként értetődvén, hogy ezen intézkedések következtében felmerülő mindennemű költségek, károk és veszélyek iránti szavatosság kizárólag az engedélyest terhelendik.

25. §.

Ezen engedély, valamint az annak kiegészitő részét képező okmányok minden okmányszerű kiadmányai csak 1 frtra szabott bélyegdíj alá esnek.

Budapesten, 1893. évi április hó 26-án.

A m. kir. ministerium nevében:

Lukács Béla, s. k.

Kiegészitő melléklet a hidegkút-tamásii helyi érdekű vasutra vonatkozó 1893. évi 30.862. számú engedélyokirathoz.

A hidegkút-tamásii helyi érdekű gőzmozdonyú vasut épitésére és üzleti berendezésére vonatkozó feltételek.

I. Általános határozmányok.

A m. kir. államvasútak »Hidegkút-Gyönk« állomásától Tamásiig vezetendő vasut, mint rendes nyomtávú helyi érdekű gőzmozdonyú vasut, az 1893. évi április hó 26-án kelt engedélyokirat 3. §-a értelmében a kereskedelemügyi m. kir. minister által előzőleg helybenhagyandó tervek alapján az alább következő részletes határozmányok szerint épitendő ki, s olykép rendezendő be, hogy a kiépitett pályán a vonatok óránkint 30 km. legnagyobb sebességgel közlekedhessenek.

Az engedélyes köteles az engedélyezett pálya számára beszerzendő sinekre és forgalmi eszközökre vonatkozó szállitási szerződéseket és feltétfüzeteket a nevezett ministerhez jóváhagyás végett előzetesen beterjeszteni, továbbá a pálya épitésére vonatkozó szerződést is bemutatni; ez utóbbit azonban csak akkor, ha az épités átalányösszegért vállalkozónak adatik ki, vagy ha az épités kivitele a pénzbeszerzéssel is egybe van kötve.

A pálya épitésénél az engedélyes az érvényben levő általános, valamint a helyhatósági épitési és rendőri szabályokhoz alkalmazkodni köteles.

II. Alépitmény.

A pálya alépitménye egy vágányra készitendő. A legnagyobb emelkedés, illetve esés 6·0⁰/₀₀-al állapittatik

meg. A kanyarulatoknak a nyilt pályán 300 méternél kisebb félátmérővel nem szabad birniok.

A pálya szabványos koronaszélessége az alépitmény felszinében, vagyis a kavicságy alsó felületének magasságában mérve 4·0 méter legyen.

Görbületeknél a töltés külső oldala a túlemelésnek és a vágány kibővitésének megfelelően kiszélesbitendő.

A töltések, azok magasságához és anyagához képest, $1^1/_2$ vagy $1^1/_4$ lábas lejtőkkel létesitendők; a bevágások lejtői pedig az anyag nemének és minőségének megfelelően állitandók elő.

A vizszintesben, vagy csekély esésben fekvő bevágások oldalárkai megfelelő fenékeséssel birjanak.

Az anyagárkok külső lejtői egy lábasnál meredekebbek nem lehetnek, a töltés felőli lejtők ellenben ugyanoly rézsűvel készitendők, mint maguk a töltések. Az anyagárkok továbbá oly módon létesitendők, hogy azokból a viz lehetőleg lefolyást találjon, anélkül azonban, hogy káros vizfolyások keletkezhessenek.

A töltés lába és a nyitandó anyagárok közt legalább 0·8 m. széles padka hagyandó és ugyanily szélesnek kell lenni a kisajátitási védszalagnak is.

Csuszamlásra hajlandó töltések és bevágások megfelelően biztositandók. Árterületeken átvonuló töltéseknél a pályaszin 0·8 méterrel a legmagasabb árviz felett lesz tartandó, és ily helyeken a töltések lejtői a szükséghez képest biztositandók. Átereszek és kisebb hidak ugy állitandók elő, hogy a hordszerkezet alsó éle és a legnagyobb árviz szive között 0·5—1·0 méter nyilt magasság maradjon; nagyobb hidaknál az árviz és szerkezet közötti magasság 1·0 m.-nél kisebb nem lehet. Mindazon helyeken, hol folyók vagy patakok a pályát megközelitik, a partok leválás és kimosás ellen kellően biztositandók.

Vizfolyások, patakok és folyók az áthidalás előtt vagy után megfelelően szabályozandók és a szükséghez mért partvédművekkel ellátandók.

Utszabályozások, utáthelyezések és utátjárók felépitménye, az eredeti út felépitményének megfelelően, vagy kőalapból és kavicsból, vagy csak kavicsból állitandó elő. Oly utaknál pedig, melyek kavicsolva egyáltalában nincsenek, az útátjárók mindkét sinszáltól számitandó 8—8 méter hosszuságban 15 cm., azontúl pedig 10 cm. magasságban kavicsolandók.

A párhuzamos utak és utátjárók alatt a szükséghez képest megfelelő nyilású hidak vagy átereszek épitendők, melyek, ha azok fölött nincs feltöltés, egészen fából is lehetnek.

Az állomási hozzájáró utak, valamint az állomási fönsikon kocsiközlekedésre szolgáló területek 0·15 m. vastag kőalappal és ugyanily vastag kavicsolással létesitendők.

Minden állomáson kert számára legalább 400 m^2 és minden egyes őrháznál legalább 1000 m^2 földterület kisajátitandó.

A felépitmény beágyazásához úgy a vonalon, mint az állomásokon egyharmad részben kavics és kétharmad részben homok használandó, s a beágyazásnak a sinek talpa alatt 0·25 m. vastagsággal és a sintalpak magasságában 2·8 méter szélességgel kell birnia.

Az állomási terek azon részei, melyek kocsiközlekedésre nem szolgálnak, 10 cm., az őrházi fensikok pedig 5 cm. vastag kavicsréteggel boritandók.

Tartalékul köteles az engedélyes pálya-kilométerenkint 40 köbméter beágyazási kavicsanyagot az épitési alapból beszerezni, s a vonal mentén alkalmas helyeken lerakva, az üzletnek rendelkezésére bocsátani.

A pálya testébe épitendő azon átereszek, melyek fölött feltöltés alkalmaztatik, kőből vagy téglából, esetleg betonból vagy vasból létesitendők; mig a nyilt műtárgyak kő- vagy tégla-ellenfalakkal és szárnyakkal, valamint bezárólag 2·0 m. nyilásig tölgyfahordszerkezetekkel, 2·0 m.-nél nagyobb nyilásnál pedig vashordszerkezetekkel épitendők.

Hidfők, hidjármok, jégtörők, hidlások és hidpadlózatokhoz csak tölgy- vagy vörösfenyőfa alkalmazható.

III. Felépitmény.

A pálya 1·435 m. nyomtávval épitendő.

A sinek, melyek aczélból gyártandók, folyóméterenkint 23·6 kgrmnál könnyebbek nem lehetnek és függő sinkötés alkalmazása mellett oly sürün rakott talpfákon helyezendők el, hogy igénybevételök 5000 kg. keréknyomás alatt négyzetcentiméterenkint 1000 kgrmot meg ne haladjon.

A vágányok egymástól való távolsága, középtől középig mérve, az állomásokon 4·5 m., a nyilt vonalon pedig 3·6 méternél kisebb nem lehet.

Az engedélyes köteles a felépitményi anyagok 1/2 0/0-át, valamint egy teljes váltót és keresztezést a szükséges talpfákkal együtt tartalékul az épitési alapból beszerezni, s az üzletnek rendelkezésére bocsátani.

A kereskedelemügyi m. kir. minister legalább 950 m. állomási mellékvágány létesitését követelheti, mely összegbe a Hidegkút-Gyönk csatlakozási állomáson előállitandó, illetve áthelyezendő mellékvágányok nincsenek beszámitva; megjegyeztetvén, hogy ezen állomáson a m. kir. államvasutak által a régi vágányokba befektetendő 3 teljes kitérőn kivül engedélyes 330 folyóméter uj átmenő vágányt I. rendű fölépitményi anyagokból, 110 folyóméter fűtőházi vágányt II. rendü (23·6 kg. súlyú)

sinekből és egy I. rendű teljes kitérőt az átmenő vágányban tartozik létesiteni.

A magyar államvasutak »Hidegkút-Gyönk« állomásán előállitandó új átmenő vágány, valamint az új vonallal és fennálló vágányokkal előállitandó összeköttetések, nemkülönben a m. kir. államvasutakhoz való csatlakozástól Tamási felé 300 méter hosszban a nyilt vonal is I. rendű felépitménynyel épitendők. Hasonlóan I, rendű vasutaknak megfelelő rendszerüeknek kell lenniök mindazon váltóknak és keresztezéseknek, melyek Hidegkút-Gyönk állomáson és az ahhoz való csatlakozásnál I. rendű felépitménynyel biró vágányokba esnek. A csatlakozási állomás uj átmenő vágányaiban ócska, de még teljesen használható I. rendű sinek, a fűtőházi vágányban pedig II. rendű uj aczélsinek alkalmazhatók.

Ugy a közönséges, mint a kitérő talpfák vörös-fenyőfából, esetleg telitett bükk vagy szurkos fenyőfából állitandók elő.

A felépitmény többi anyagát, szerkezetét és részleteit a kereskedelemügyi m. kir. minister az engedélyes által kellő időben előterjesztendő épitési részlettervek alapján határozza meg.

IV. Állomások.

Az engedélyes köteles a kiépitendő pályán a következő állomásokat, illetve kitérőket és megállóhelyeket létesiteni:

1. Majsa rakodó állomás 200 m. hoszszal.
2. Adorján major rak. megállóhely 150 m. hoszszal.
3. Tamási-Miklósvár végállomás 300 m. hoszszal.

A m. kir. államvasutak Hidegkút-Gyönk állomása a helyi érdekű vasut csatlakozása következtében előálló szükségnek megfelelően kibővitendő és átalakitandó.

Ezenfelül az engedélyes a szükséglet szerint még további állomásokat, kitérőket és megálló helyeket is létesithet; ezen pótlétesitményekhez azonban a kereskedelemügyi m. kir. minister engedélye a tervezetek bemutatása mellett előzetesen kikérendő.

Az állomások és kitérők lehetőleg vizszintesben vagy $2 \cdot 5^{0}/_{00}$-t meg nem haladó emelkedés, illetve esésben he-

Táblázatos kimutatás az

Az állomás neve	Felvételi épület: földszintes	Felvételi épület: emeletes	Árúraktár	Árúbódé	Nyilt rakodó	Ágyú-rakodó	Gabnaszín	Szénraktár	Pályafentartási raktár	Lakóház
	Beépitett terület m²-ekben									
Hidegkút-Gyönk csatl. állomás .	—	—	—	—	—	—	—	32	20	—
1. Majsa rakodó megállóhely . .	70a)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Adorján major rak. megállóh.	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Tamási-Miklósvár állomás . .	—	133·5	56	—	80b)	—	160	—	—	—
Összesen:	140	133·5	136	—	80	—	160	32	20	—

a) Őrház irodával és váróhelyiséggel, melléképülettel, kúttal és kenyérsütő kemenczével.

b) A nyilt rakodó területébe az emelkedésben fekvő feljáró területe be nem számitható.

c) Mozdonyszín egy álással, hozzáépitve: laktanya 4 ágyra, kézi műhely és 10 m³ tartalmú vasvizmedencze kimosó csappal és belső tisztitó gödörrel. Az ejector-berendezés a vizállomási kúttal és vizmedenczé-

lyezendők el, és pedig olyképen, hogy azok szükség esetén kellően megnagyobbithatók legyenek.

V. Állomási építmények és vonalőrházak.

Az engedélyezett pálya állomásain és a hidegkút-gyönki csatlakozási állomáson a következő táblázatos kimutatásba foglalt épületek, illetve építmények állitandók elő:

állomási építményekről.

Árnyékszék: Lámpa kamarával	Árnyékszék: Lámpa kamara nélkül	Gazdasági udvar	Kenyérsütő kemencze	Szemétverem	Állomási kút	Vizállomás 2·0 m. átmérőjű kúttal és ejectorral	Tisztító gödör aknával és daruval: az átmenő vágányoknál	Tisztító gödör aknával és daruval: a mozdonyszín előtt	Marha-rakodó	Rakodó-minta	Hidmérleg, mozdonynyal járható	Forditó korong . m. átmérővel	Állomási őrház kúttal, melléképülettel és kenyérsütő kemenczével	Mozdonyszin tartozékaival: 1 állású	Mozdonyszin tartozékaival: — állású	Megjegyzések
D a r a b - s z á m																
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1c)	—	M. á. v. állomása
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	
—	3	1	1	1	1	1	—	1	—	—	1	—	1	1	—	

vel olyképen kombinálandó, hogy a medencze megtöltése az ejector segélyével eszközöltetvén, a mozdony vagy a medenczéből, vagy közvetlenül a kútból is vehesse a vizet.

A tamási-miklósvári emeletes felvételi épülettel kapcsolatosan, fából készithető nyilt várócsarnok létesitendő; ennek területe azonban be nem számitható a felvételi épületre nézve megállapitott alapterületbe.

Az állomásokon előállitandó váltóőri lakásokon és a vonalon esetleg szükséges őrkunyhókon kivül a nyilt pályán, a kereskedelemügyi m. kir. minister által meghatározandó helyeken összesen 2 őrház lesz épitendő, a hozzájuk tartozó melléképülettel, kúttal és kenyérsütő kemenczével együtt.

Közczélok, u. m.: a jövedék, posta, távirda, rendőrség stb. részére megkivántató helyiségek előállitására az engedélyes csak külön kárpótlás mellett kötelezhető.

A felvételi épületek, lakó- és őrházak, továbbá a rakodók, tisztitó gödrök, aknák, csatornák és kutak, valamint a kenyérsütő kemenczék kőből vagy téglából falazva állitandók elő, mig a mozdonyszinek toldalékaikkal együtt kő- vagy téglaalappal és lábazattal favázas falakból; az árú-, kézi- és pályafentartási raktárak, melléképületek, szén- és gabonaszinek pedig kő- vagy téglaalappal és lábazattal, illetve kő- vagy téglaoszlopokon, fából épithetők.

A vizállomási kutaknak oly vizbőséggel kell birniok, hogy a legsürübb vonatforgalom számára szükséges vizmennyiséget a kellő minőségben szolgáltatni mindig képesek legyenek.

VI. Pálya-elzárás és jelzés.

A pálya bekeritése csak különösen figyelemre méltó helyeken és ott szükséges, hol a pálya jelentékenyebb forgalmat közvetitő közutak vagy helységek közvetlen közelében, illetve azokon keresztül vezet el.

Az állomások a szükséghez képest bekeritendők.

Utak és útátjárók szélein karfák, kerékvetők vagy keritések csak ott alkalmazandók, a hol azok a fenforgó viszonyoknál fogva biztonsági tekintetekből nem mellőzhetők.

Az útátjárók elzárására szükséges sorompók csak nagyon látogatott útátjárásoknál vagy oly helyeken álli-

tandók fel, hol a vonat közlekedése az útátjárástól legalább 100 m. távolságra észre nem vehető.

A sorompóval el nem látott és a vonatról 150 m. távolságból nem látható útátjárásoknál állandó figyelmeztető jelzők helyezendők el.

Az engedélyes köteles üzleti távirdát létesiteni, melyen az állomások közti távsürgönyzés eszközölhető legyen.

A vonatok keresztezésére szolgáló vágányokban fekvő váltók világitható jelzőtárcsákkal látandók el.

Hidegkút-Gyönk csatlakozási állomás előtt, az előirt távolságban a h. é. vasut vonalán egy villamos védjelző állitandó fel.

Egyébként a lát-, hang- és harangjelzők mindaddig mellőzhetők, mig a sürü vonat-forgalom azok előállitását nem teszi szükségessé.

A kézi és a vonatokon használandó jelzőeszközök a fennálló szabályok szerint rendezendők be.

VII. Üzleteszközök.

Az üzleteszközöket az 1893. évi április hó 26-án kelt engedélyokirat 2-ik §-ában idézett vasuti üzletrendtartás 2-ik és 22-ik §-aiban megszabott határozmányok fentartása mellett, a mennyiben ezek az idézett engedélyokirat határozmányai folytán változást nem szenvednek, engedélyes maga választhatja ugyan meg; köteles azonban a beszerzendő forgalmi eszközök részletterveit, valamint azoknemét, szám szerinti mennyiségét és pénzértékét tartalmazó kimutatást a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez átvizsgálás és jóváhagyás végett még a megrendelés előtt bemutatni.

VIII. Fölszerelési, leltári és berendezési tárgyak és elhasználási anyagok.

A fölszerelési, leltári és berendezési tárgyak az engedélyes által jóváhagyás végett bemutatandó részletes kimutatás alapján a kereskedelemügyi m. kir. minister által megállapitandó mennyiségben, az elhasználási anyagok pedig a 4 heti szükségletnek megfelelőleg lesznek az épitési tőkéből beszerzendők, s az üzletnek rendelkezésére bocsátandók.

IX. Jótállás.

A különböző létesitményeknél használt anyagok jó minőségére, nemkülönben az előállitott összes munkák megfelelő és szilárd kivitelére nézve a m. kir. államvasutaknál érvényben levő feltétfüzetek határozmányai mérvadók.

A sínek kivételével mindazon munkákért és szállitmányokért, melyekre a m. kir. államvasutak feltétfüzeteiben bizonyos jótállás van megszabva, az engedélyes a műszaki felülvizsgálat helyi szemléjének középidejétől számitott egy évig, a sínekért ellenben az üzlet megnyitásától kezdve legalább három évig tartozik jótállani.

Az engedélyes tartozik továbbá az épitési alapból fedezni, illetve megtériteni a felépitménynek szintén az üzlet megnyitásától számitott húsz napi fentartási költségeit, megjegyeztetvén, hogy ezen 20 napi fentartáshoz a tartalékkavicsot nem szabad felhasználni.

Budapesten, 1893. évi április hó 26-án.

Lukács Béla, s. k.

76.

A kereskedelemügyi m. kir. ministertől. — 29.091. szám.

A zsitvavölgyi helyi érdekű gőzmozdonyú vasut engedélyokmánya.

A Nagy-Suránytól Aranyos-Maróthig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutat a m. kir. ministerium az 1880. évi XXXI. t.-cz. 1. §-a, illetve az 1888 : IV. t.-cz. alapján és Ő császári és apostoli királyi Felségének Welsben, 1893. évi április hó 15-én kelt legf. elhatározása folytán, a következő feltételek alatt engedélyezi, ugymint:

1. §.

Ezen engedélyokirat erejénél fogva gróf Keglevich István, Soenderop és társa czég s Pollacsek Mihály engedélyt kapnak és kötelezettséget vállalnak arra, hogy a m. kir. államvasutak nagysurányi állomásából kizárólag Verebélyen át Aranyos-Maróthig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutat az alábbi feltételek alatt megépitsék, és azt a jelen engedélyokirat hatályának tartama alatt szakadatlanul üzletben tartsák.

2. §.

A nevezett engedélyesek részére a jelen engedélyokirat értelmében biztosittatnak mindazon jogok és kedvezmények, melyeket az 1880. évi XXXI. t.-cz. és az annak kiegészitéséről és módositásáról szóló 1888. évi IV. t.-czikk a helyi érdekű vasutakra nézve megszabnak;

viszont az engedélyesek a most idézett törvényczikkek azon határozatainak, melyek reájuk mint engedélyesekre kötelezettségeket rónak, magukat feltétlenül alávetik.

Az engedélyesek továbbá szorosan alkalmazkodni kötelesek:

a) a jelen engedélyokirat határozataihoz;

b) a közmunka- és közlekedésügyi ministerium által 1868. évi április hó 20-án 4973. szám alatt az országgyülés jóváhagyásával kibocsátott ideiglenes vasutengedélyezési szabályhoz, valamint az 1887. évi XXIV. t.-cz. értelmében, illetve az 1878. évi XX. t.-cz. által beczikkelyezett vám- és kereskedelmi szövetség VIII. czikkében elfogadott vasuti üzletrendtartáshoz és üzletszabályzathoz annyiban, a mennyiben ezek a jelen engedélyokiratban megállapitott egyes határozatok és a helyi érdekű vasutak forgalmi szolgálatára vonatkozó, a közmunka- és közlekedésügyi ministerium által 1883. évi augusztus hó 1-én kiadott szabályok alapelvei folytán változást nem szenvedtek;

c) a vasuti árufuvarozás tárgyában Bernben 1890. évi október hó 14-én létrejött s az 1892. évi XXV. t.-czikk által beczikkelyezett nemzetközi egyezményhez, valamint a kereskedelemügyi m. kir. minister által 1892. évi deczember hó 10-én 83.249. szám alatt kibocsátott vasuti üzletszabályzat határozmányaihoz; s végre

d) minden egyéb már érvényben álló vagy később alkotandó törvényekhez, szabályokhoz, utasitásokhoz és rendeletekhez.

3. §.

A pálya épitésére és az üzlet berendezésére nézve a kereskedelemügyi m. kir. minister által egyidejüleg kiadott, és a jelen engedélyokirat kiegészitő részét képező épitési feltételek irányadók; fentartatván a nevezett minister

részére a jog, hogy ezen épitési feltételektől egyes kivételes esetekben eltéréseket engedélyezhessen.

4. §.

Az engedélyesek kötelesek a fennálló szabályok szerint elkészitett épitési terveket (hossz-szelvény és helyzetrajz) a jelen engedélyokirat keltétől számitandó 6 hónap alatt, a többi részletterveket pedig oly időben terjeszteni fel két példányban a kereskedelemügyi m. kir. minister elé, hogy azok a kivitelre alább megállapitott határidőre való tekintettel, a minister által a kellő időre megvizsgálhatók és jóváhagyhatók legyenek.

A késedelem következményei egyedül az engedélyeseket terhelik.

A kereskedelemügyi m. kir. minister a jelen engedélyokiratban, az ennek kiegészitő részét képező épitési feltételekben, vagy az engedélyezési tárgyalásról 1891. évi augusztus hó 8-án és 1892. évi augusztus hó 7-én és 8-án felvett jegyzőkönyvekben foglalt határozatokra, ugyszintén az üzlet biztonságának követelményeire való tekintettel, az előterjesztett terveket átvizsgáltatja, és a menynyiben az érintett szempontokból észrevétel fel nem merülne, a terveket jóváhagyja, és ha egyéb törvényes rendelkezéseknek is elég tétetett, az épitési engedélyt, harmadik személyeknek az 1881. évi XLI. t.-czikk szerinti jogaiknak érintetlenül hagyása mellett, megadja.

Az engedélyesek minden kárpótlási vagy egyéb igény kizárásával kötelesek a kereskedelemügyi m. kir. minister által a pálya épitése közben, vagy bármikor azután is, a fent érintett tekintetekből s alapon kivánt, és bár az előzetesen jóváhagyott tervektől eltérő módositásokat és kiegészitéseket is foganatositani.

Ellenben az engedélyesek az általuk a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről már jóváhagyott terveknek bármily tekintetből kivánt megváltoztatásához a nevezett minister engedélyét mindenkor előzetesen kieszközölni tartoznak.

A pálya épitését az engedélyesek az engedélyokirat keltétől számitott $1^1/_2$ év alatt befejezni és a pályát a közforgalomnak átadni tartoznak.

5. §.

Ezen pálya kiépitése és üzlete czéljaira az 1881. évi XLI. t.-czikk szerinti kisajátitási jog ezennel engedélyeztetik.

6. §.

A m. kir. államvasutak nagy-surányi állomásához való csatlakozás és az ennek folytán szükséges új épitkezések és átalakitások eszközlése, valamint a csatlakozási állomásnak közös használata iránt az engedélyesek a m. kir. államvasutak igazgatóságával, a kereskedelemügyi m. kir. minister előző jóváhagyásának fentartása mellett, egyezségre lépni kötelesek.

A csatlakozás, illetve közös használatra való berendezés folytán a csatlakozási közös állomáson szükségessé váló új épitkezések és átalakitások költségeit az engedélyesek az épitési tőkéből fedezni tartoznak.

Más pályákkal csatlakozási szerződéseket, nemkülönben az állomások vagy egyes csatlakozó vonalrészek közös vagy együttes (péage-jog) használatára vonatkozó szerződéseket az engedélyesek csakis a kereskedelemügyi m. kir. ministertől előzetesen kieszközölt engedély alapján köthetnek; viszont azonban kötelesek az engedélyesek más pályákkal ilynemű szerződésekre lépni, ha azoknak az engedélyesek vasutjához való csatlakozása, illetve a csatlakozási állomások vagy

vonalrészek közös vagy együttes (péage-jog) használata, akár engedélyokiratilag, akár a kereskedelemügyi m. kir. minister külön engedélyével biztosittatott.

A mennyiben pedig úgy ezekre nézve, mint a kocsikölcsönzés és minden ezekért járó kárpótlás tárgyában az illető vasuti vállalatok között egyezmény létre nem jöhetne, az e részben megkötendő egyezmény feltételeit a kereskedelemügyi m. kir. minister fogja az érdekelt felekre nézve kötelezőleg megállapitani.

7. §.

Az engedélyezett vasut megépitéséhez és üzleti megfelelő berendezéséhez szükséges tényleges tőke 1,480.000 frt, azaz: egy millió négyszáznyolczvan ezer forintban állapittatik meg, mely tőkéből forgalmi eszközök beszerzésére az engedélyesek 102.000 forintot tartoznak forditani.

Az ezen tényleges tőkének beszerzésére szükséges névleges összeget (alaptőke) a kereskedelemügyi m. kir. minister a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg állapitja meg.

Ugyancsak a tényleges tőkéből 30.000 frt a kibocsátási árfolyamon számitott elsőbbségi részvényekben kihasitandó, s mint tartalék külön kezelendő.

Ezen tartalékalapon kivül 35.000 frt névértékű elsőbbségi részvényekből, a melyek azonban mindaddig, mig beruházási czélokra fel nem használtatnak, osztalékban nem részesülhetnek, külön beruházási tartalékalap képezendő.

Ezen tartaléktőkék csakis a kereskedelemügyi m. kir. ministertől esetenkint előzetesen kikérendő engedély alapján lesznek felhasználhatók.

8. §.

Az engedélyesek kötelesek a forgalmi eszközöket, sineket és egyéb az épitésnél és az üzletnél használandó anyagokat a belföldön beszerezni, mely rendelkezés alól csak a kereskedelemügyi m. kir. ministertől esetenkint előzetesen kikérendő engedély alapján lehet kivételnek helye.

9. §.

A pálya műszaki felülvizsgálatát a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeli el.

A mennyiben az időjárási viszonyok megengedik, a pálya műszaki felülvizsgálata az épitkezések teljes befejezése és a felülvizsgálati tervek bemutatása után az engedélyesek kérelmére azonnal el fog rendeltetni.

10. §.

Az engedélyesek kötelesek a jelen engedélyokirat kiadása előtt 70.000 frt, azaz: Hetvenezer o. é. forintnyi biztositékot készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a m. kir. központi állampénztárnál letenni.

Ezen biztositék csak a pálya műszaki felülvizsgálatának eredményes befejezése után, s illetőleg a műszaki felülvizsgálat eredményének a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről történt helybenhagyása alkalmával adatik vissza. Egyébiránt a biztositék a műszaki felülvizsgálat alkalmával megállapitott hiányok teljes pótlásáig, illetve a jótállási határidők lejártáig, egészben vagy aránylagos részben visszatartható.

Ha az engedélyesek a jelen engedélyokiratban a pálya kiépitését illetőleg megszabott kötelezettségeknek, különösen a 4. §-ban megállapitott kiépitési határidő tekintetében nem tennének eleget, a kereskedelemügyi

m. kir. ministernek önként érthetőleg jogában áll a fentebbi biztositékot akár az állam javára lefoglalni, akár a pálya kiépitésére felhasználni; mi által az alábbi 24. §-ban foglalt rendelkezések nem érintetnek.

11. §.

Az engedélyezett pálya üzletének kezelését az 1880. évi XXXI. t.-czikk 8. §-ának *b)* pontja alapján az engedélyesek a kereskedelemügyi m. kir. minister jóváhagyásával az engedély egész tartamára a m. kir. államvasutak igazgatóságára ruházván át, az e részben megkötött szerződés a jelen engedélyokirat kiegészitő részét képezi.

Az üzletkezelés iránt a szerződést engedélyesek még oly időben kötelesek megkötni, hogy az az üzlet megnyitását 60 nappal megelőzőleg véglegesen jóváhagyható legyen.

12. §.

A menet- és szállitási díjak az engedélyezett vasut számára a következőleg szabatnak meg:

a) A személyforgalomban legmagasabb árszabási tételként személy- és kilométerenkint a magasabb osztályban 5 kr., az alsóbb osztályban pedig 3 kr. szedhető be.

A magasabb osztályt használó utasok legalább is az elsőrangú vasutakon használatban levő II-od osztályú, illetőleg ezeknek megfelelő berendezésű kocsikban szállitandók.

A mennyiben az engedélyesek három kocsiosztályt rendeznének be, a közbeneső osztályért személy- és kilométerenkint 4 kr. díjtétel szedhető be.

b) Uti podgyásznál és gyorsárúnál, melyek 10 klgrnyi súlytételekre fölfelé kikerekithetők, 10 klgr. és kilométe-

renkint 0·40 krnyi legmagasabb díjtétel alkalmazható. Uti podgyásznál szabadsúly nem követelhető.

Gyorsárúként szállitandó élő állatok, hullák és hintók viteldíjaira nézve a m. kir. államvasutak vonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

c) Az árúk szállitásánál alkalmazható legmagasabb árszabási tétel kilométerenkint és 100 kilogrammonkint az I. darabárúosztályban 0·90 kr., a II-ik mérsékelt darabárúosztályban 0·60 kr., és a terjedelmes áruk után 1·20 kr.

A kőszén, vaskő, só, tüzi- és épületfa, trágya, kő, mész és tégla, teljes kocsirakományokban kilométerenkint és 100 kilogrammonkint legfeljebb 0·50 kr. díjtétel mellett szállitandó.

Ugyanezen 100 kgr. és kilométerenkénti díjtétel szolgál maximalis viteldíj gyanánt a kocsirakományokban feladásra kerülő élő állatok szállitásánál is.

A kocsirakományokban feladásra kerülő egyéb árúkra, valamint a szabványsúly alapján szállitandó élő állatokra nézve a mérsékelt darabárúosztály fentebbi tétele szolgál legmagasabb díjtételként.

Az árúk osztályozása s a többi szállitási és díjszabási, illetve díjszámitási határozmányok, valamint a kezelési és mellékilletékek tekintetében, ugyszintén a különvonatok szállitására és viteldíjaira nézve a m. kir. államvasutak vonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

Mihelyt az engedélyezett pálya tiszta jövedelme három egymást követő éven át a fentebbi 7. §-ban megállapitott tényleges épitési és berendezési tőke 7%-át meghaladja, jogában álland a kereskedelemügyi m. kir. ministernek, az engedélyesek meghallgatása mellett, a díjszabásokat megfelelőleg leszállitani.

Azon esetre, ha a törvényhozás a díjszabási ügyet az összes hazai vasutakra vonatkozólag szabályozná, ezen szabályozás, tekintet nélkül a jelen engedélyokirat határozataira, az engedélyezett vasutra is érvényes leend.

Az engedélyesek a vasut üzletét mindenkor olykép fogják vezetni, hogy díjszabási intézkedéseik a hazai ipar és termelés érdekeivel összhangzásban legyenek; különösen kötelezik magukat az engedélyesek:

1. hogy mindazon kedvezményeket, melyeket külföldi czikkekre engedélyeznek, egyuttal a hazai termékeknek is engedélyezni fogják, ha ezek saját vonalukon legalább ugyanazon távolságra szállittatnak, mint a kedvezményezett külföldi czikkek;

2. hogy külföldi czikkre soha alacsonyabb díjtételt vagy díj-részletet nem fognak engedélyezni, mint a milyent ugyanazon rendeltetési helyre szállitott hasonló hazai czikk után valamely közelebb fekvő állomásról szednek;

3. hogy az adriai kikötők felé irányuló forgalomban mérsékléseket csupán a hazai kikötők javára fognak engedélyezni;

4. hogy azon esetben, ha az engedélyesek pályája egy más vasuttal csatlakozást nyerne, az átmeneti forgalomban a tarifák felállitásának jogát az engedélyesek a m. kir. államvasutakra ruházzák át, és pedig olyképen, hogy ezen forgalomból az engedélyeseknek csakis bizonyos pályahasználati díjra lesz igényük, mely pályahasználati díj az engedélyesek meghallgatásával a kereskedelemügyi m. kir. minister által fog egyoldalúlag megállapittatni;

5. hogy a mennyiben a m. kir. államvasutakkal való csatlakozó forgalomban a kereskedelemügyi m. kir. minister közérdekből különleges díjmérsékléseket rendelne el, a minister kivánatára az engedélyesek saját illető összdíjtételeiket ugyanoly százalékarányban lesznek kötelesek

leszállitani, mint a mely százalékarányban azt a m. kir. államvasutak saját csatlakozó vonalaikra nézve tették;

6. hogy oly viszonylatokban, a melyeknél a m. kir. államvasutak érdekelve vannak, az engedélyesek közvetlen díjtételeket csakis a m. kir. államvasutakkal, illetve ezekkel egyetértőleg fognak felállitani és ilyeneknek felállitásához a m. kir. államvasutak kivánságára mindenkor hozzájárulni fognak;

7. hogy a m. kir. államvasutakon a személy- és árúdíjszabás tekintetében életbe léptetett új rendszerekhez saját vonalukat illetőleg, a saját állomások közötti forgalom kivételével, a kereskedelemügyi m. kir. minister kivánatára csatlakozni fognak.

13. §.

Az előző §. értelmében meghatározott díjszabási tételek az engedélyesek által időközben egészben, vagy csak a tárgyak egyes nemeire, a vasut egyik vagy mindkét irányában, minden szállitási távolságra egyenlően. vagy a távolság növekedésével nagyobbodó mérvben leszállithatók.

Az ekként leszállitott díjszabási tételek az előbbi mértékre ismét felemelhetők ugyan, mindazonáltal e felemelés csak a szabályszerű kihirdetés napjától számitott három hó mulva lép hatályba.

Minden szállitási kedvezmény a fennálló szabályok értelmében előzetesen kihirdetendő, és abban, ugyanazon feltételek alapján, mindenki egyaránt részesitendő.

14. §.

Az élelmi szereknek a belföldön beállott rendkivüli megdrágulása esetében joga van a kereskedelemügyi m. kir. ministernek azok fuvardíjait a drágaság tartamára

az engedélyokirati legmagasabb díjtételek felére leszállitani.

15. §.

A katonaság és katonai javak leszállitott díjtételekkel szállitandók, és pedig egyrészt a cs. és kir. közös hadügyminister és a m. kir. honvédelmi minister, másrészt a vasutigazgatóságok közt 1877. évi szeptember hó 15-én megkötött egyezmény, illetőleg az 1878. évi január hó 1-én hatályba lépett katonaszállitási díjszabás és annak függeléke alapján.

A katonaszállitás iránt létrejött vagy létrehozandó s az állam részére kedvezőbb egyezmények ezen engedélyezett pályára is érvényesek lesznek.

A fentebbi határozmányok alkalmazandók továbbá a pénzügyi, valamint a közbiztonsági közegek, végül a fegyenczek és toloncok szállitása tekintetében is.

Az engedélyesek kötelesek alkalmazkodni a katonai szállitásokra vonatkozó szabályzathoz s az abban foglalt megállapodásokhoz és egyezményekhez, melyek által a szállitáshoz szükséges fölszerelési tárgyak beszerzése és készentartása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzet rendelkezésre bocsátása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzettel való kölcsönös kisegités és a katonai egészségügyi czélokra berendezett vasuti kocsik használata szabályoztatnak.

Kötelesek továbbá az engedélyesek azon határozmányok s szolgálati szabályokhoz alkalmazkodni, melyek a hadi vasuti osztályokra és azoknak béke idején új épitkezésekhez, vagy fentartási munkálatokhoz való használatára vonatkozólag, a cs. és kir. közös hadügyministerium által kiadattak, vagy megállapittatni fognak.

Háború és mozgósitás esetén kötelesek az engedélyesek a szabadságosokat és tartalékosokat a szabályszerű iga-

zolvány alapján a lakhelyükhöz legközelebb eső állomástól a rendeltetési helyhez legközelebb eső állomásig a katonai leszállitott díjszabás alkalmazásával szállitani.

A katonai szállitásokra vonatkozó fenti határozatok és kedvezmények önként érthetőleg érvényesek a szolgálatban utazó m. kir. honvédségre és azon csapatokra, melyek mint a hadsereg kiegészitő részei, a népjog oltalma alatt állanak.

Végül kötelesek az engedélyesek feltétlenül alkalmazkodni azon határozatokhoz, melyek a hadsereg, hadi tengerészet és a honvédség kiszolgált altisztjeinek alkalmazására vonatkozólag az 1868. évi XL. t.-czikk 38. §-ában és az 1873. évi II. t.-czikkben megállapitvák.

16. §.

Az állami tisztviselők, hivatalnokok és szolgák, kik a vasutak igazgatása és üzlete felett őrködő hatóságok megbizásából, vagy az állam érdekeinek ezen engedélyokirat alapján való megóvása végett, vagy jövedéki czélokból a vasutat használják és azt, hogy az illetékes hatóság által megbizattak, igazolják: uti málháikkal együtt ingyen szállitandók.

17. §.

Az engedélyesek a jelen engedélyokirat tárgyát képező vasuti vonalon vagy annak csak egyes részein is, a kereskedelemügyi m. kir. minister kivánatára a m. kir. postát szállitani kötelesek.

A postaszállitás feltételeit az 1888. évi IV. t.-czikk 4. §-ának *b)* pontja értelmében a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeleti uton fogja megállapitani.

A vasut igazgatósága és alárendeltjei, vagy az utóbbiak közt váltott szolgálati levelezés a vasuti közegek által postabérmentesen szállitható.

18. §.

Az engedélyezett vaspályavonal mentén, vagy az egyes állomásokban szükséges üzleti távirdák, távbeszélők, vagy villamos jelzők iránt az 1888. évi XXXI. t.-czikk és az annak alapján kibocsátott rendeletek határozmányai mérvadók, melyekhez az engedélyesek szorosan alkalmazkodni kötelesek.

A távirdák, távbeszélők és villamos jelzők felállításához a kereskedelemügyi m. kir. ministertől előzetesen külön engedély eszközlendő ki, mely alkalommal a minister az épités, berendezés és üzletben tartás feltételeit rendeleti uton állapitja meg, melyekhez az engedélyesek alkalmazkodni kötelesek.

Az engedélyesek a vasutra vonatkozó épitési engedély kinyerése után a távirda, távbeszélő vagy villamos jelzők létesitésének engedélyezése iránt még oly időben kötelesek a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez folyamodni, hogy a szóban forgó berendezések a vasut forgalomba helyezéséig elkészülhessenek, illetve használhatók legyenek.

A kereskedelemügyi m. kir. minister fentartja magának azon jogot, hogy az üzleti távirda, vagy távbeszélő vezetéket a pálya indóházain, esetleg őrházain alkalmazandó utolsó elszigetelőkig, valamint a forgatható védjelző készülékekig az engedélyesek költségén, a részletekre nézve az illető posta- és távirdaigazgatóság és az engedélyesek közt jegyzőkönyvileg megállapitott feltételeknek megfelelően, saját közegei által megépittesse.

Ez esetben, a mennyiben az üzleti távirda, vagy távbeszélő vezetékekkel egyidejüleg állami távirda vagy távbeszélő vezeték nem épittetnék, az engedélyesek kötelesek az oszlopok és más épitési anyagok összes árát s

az összes épitési költségeket, — a mennyiben pedig egyidejüleg állami távirda vagy távbeszélő vezeték is épittetnék, az üzleti vezeték anyagainak árát és az összes épitési költségeknek az üzleti vezetékek létesitésére forditott aránylagos részét megtériteni. Mindkét esetben kötelesek az engedélyesek az épitkezésekhez szükséges összeget az utólagos elszámolásig kamat nélkül előlegezni, és az oszlopokat s a többi épitési anyagokat az épitendő pálya mentén az illető posta- és távirdaigazgatóság által meghatározott módon és időben, saját költségen szétosztatni.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek jogában áll a vaspálya mentén fennálló oszlopokra bármikor állami távirda, esetleg távbeszélő vezetékeket alkalmaztatni; ez esetben azonban az oszlopok, az állam költségén való fentartás kötelezettsége mellett, már ekkor az állam ingyen tulajdonába mennek át.

Az üzleti távirda, távbeszélő és villamos vezetékek és berendezések összes alkatrészeikkel együtt a vasut kiegészitő tartozékát képezik; ennélfogva a jelen engedélyokirat 22. §-ában megállapitott esetekben és módok szerint az államra háramlanak át.

Egyébként az 1888: XXXI. t.-cz., valamint az annak alapján kibocsátott vagy kibocsátandó ministeri rendeletek határozmányai, továbbá a hazai vasutakkal a távirdákra nézve 1877. évben kötött egyezmény határozatai az engedélyesekre nézve is kötelezők maradnak és lesznek.

19. §.

Mihelyt a polgári vagy katonai forgalom a jelenleg engedélyezett vonalon annyira növekedett, hogy az éjjeli szolgálat és gyorsabb forgalom berendezése a kereskede-

lemügyi m. kir. minister egyoldalú megitélése szerint kivánatosnak vagy szükségesnek mutatkozand, az engedélyesek kötelesek lesznek saját költségen mindazon berendezéseket eszközölni és mindazon biztonsági intézkedéseket megtenni, melyek a fennálló szabályok és utasitások szerint szükségesek, s illetőleg a melyek a kereskedelemügyi m. kir. minister részéről, hivatkozással azon szabályokra, követeltetni fognak.

A mennyiben azonban a katonai forgalom érdekében az engedélyezés alkalmával alapul vett teljesitési képesség határán túl menő berendezések kivántatnának, ezek csakis az engedélyesek hozzájárulásával lesznek érvényesithetők.

Az engedélyesek kötelesek továbbá a kereskedelemügyi m. kir. minister rendeletére minden kártalanitás nélkül egy másik vágányt az esetre kiépiteni, ha az engedélyezett vonalon az évi elegy-bevétel kilométerenkint 14.000 frtot osztrák értékben meghalad.

Ezen kötelezettség teljesitese azonban az engedélyesektől csak az alább megállapitott engedélytartam első 70 éve alatt követelhető.

20. §.

Az engedélyesek kötelesek az engedélyezett vasut üzletéről a számadásokat az érvényben álló számlázási minta szerint vezetni, s a lezárt üzleti számlát, a vagyonmérleg, nyereség- és veszteség-számlával együtt, legkésőbb a számadási évet követő május hó végéig, a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez bemutatni.

Kötelesek továbbá az engedélyesek a forgalom és üzlet eredményeit részletesen kitüntető évi jelentést szerkeszteni és közhirré tenni, s mindennemű, a felügyeleti hatóság által kivánt statisztikai adatot beszolgáltatni.

21. §.

Az engedélyeseknek jogukban álland részvénytársaságot alapitani, s a tényleges épitési és berendezési költség beszerzése czéljából névre vagy előmutatóra szóló czímleteket az 1888. évi IV. t.-czikk 10. §-ában foglalt határozmányok figyelemben tartása mellett kibocsátani, mely kibocsátásnak módozatait a kereskedelemügyi m. kir. minister a m. kir. pénzügyministerrel egyetértőleg állapitja meg. Ha elsőbbségi részvények bocsáttatnának ki, a pálya tiszta jövedelméből mindenekelőtt az elsőbbségi részvényeknek a kereskedelemügyi m. kir. minister által a pénzügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg megállapitandó törlesztési hányada s további sorban e részvényeknek legfeljebb 5%-kal megszabandó osztaléka lesz fedezendő, s ehhez képest a törzsrészvények törlesztése mindaddig meg nem kezdhető, a mig az összes elsőbbségi részvények nem törlesztettek.

A törlesztési terv kidolgozásánál szem előtt tartandó, hogy a törlesztési hányad rendszerint ne legyen nagyobb, mint a mely mellett az alaptőke az engedély egész tartama alatt törleszthető.

A kétnemű részvények tulajdonosai mindazonáltal minden egyéb társasági jogokban és kötelezettségekben egyaránt részesülnek.

A jelen engedélyokirat és az annak kiegészitő részét képező okmányok az alakitandó részvénytársaságra változatlanul kötelezők, s ehhez képest az alakitandó részvénytársaság az engedélyeseket a jelen engedélyokirat alapján megillető jogokat és kötelezettségeket változatlanul és minden fentartás nélkül kötelezőleg átvenni tartozik.

A részvénytársaság megalakitásához szükséges alapszabályok, a kibocsátandó czímletek és szelvényeik min-

táival együtt, átvizsgálás és jóváhagyás végett a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez felterjesztendők, s a nevezett minister részéről az alapszabályokban, valamint a czímletek és szelvényeik mintáinak tervezetében kivánt módositások feltétlenül foganatositandók.

Az alapszabályokba mindenesetre felveendő, hogy az évenkinti tiszta jövedelemnek egy meghatározott minimalis százaléka külön beruházási tartalékalap képzésére, illetve a jelen engedélyokirat 7. §-a szerint az épitési tőkéből kihasitott tartalékalap növelésére fordittassék. Felveendő továbbá az is, hogy azon esetre, ha alább megállapitott engedélytartam alatt jövedelem hiánya miatt az összes részvények törleszthetők nem lennének, a törlesztetlenül maradt részvények tulajdonosai részvényeiknek beváltását, vagy e czímen bárminemű kárpótlást az államtól nem igényelhetnek.

A társaság székhelye Budapest, s hivatalos ügykezelési nyelve kizárólag a magyar.

22. §.

A jelen engedély tartama a fenti 2. §-ban idézett ideiglenes vasutengedélyi szabály 9. §. *b*) pontja alatt kimondott oltalommal és az 1880. évi XXXI. t.-cz. 2. §-a, illetve az 1888. évi IV. t.-czikk 2. §-ának *b*) és *c*) pontjai szerint az állam részére biztositott megváltási jog épségben tartásával, a jelen engedélyokirat kelte napjától számitandó egymásután következő 90 évben állapittatik meg.

Ezen 90 év leteltével a vasut és annak összes tartartozékai ingyen és tehermentesen mennek át a magyar állam tulajdonába és szabad haszonélvezetébe, illetve az engedélyesek vagy jogutódjaik ezen vasutat teljes jókarban, ingyen és tehermentesen tartoznak az államnak átadni.

A pálya engedélyének és üzletének átruházása, valamint a pálya és tartozékainak függő kölcsönökkel való jelzálogi megterheltetése tekintetében, az 1888. évi IV. t.-czikk 2. §-ának *a)* pontja, illetőleg az ezen törvény 10. §-ában foglalt határozatok irányadók.

Az 1880. évi XXXI. t.-czikk 2. §-ában és az 1888. évi IV. t.-czikk 2. §-ának *b)* és *c)* pontjaiban előirt megváltás esetében a megváltás módozatai tekintetében ugyancsak az idézett törvényczikkek határozatai irányadók.

Mindkét esetben átveszi a magyar állam saját tulajdonába, birtokába és haszonélvezetébe a pálya területét és földjét, a föld- és műmunkálatokat, a fel- és alépitményeket, minden hozzátartozókkal, u. m. forgalmi eszközökkel, pályaudvarokkal, fel- és lerakodó helyekkel, a vasut üzletéhez tartozó épületekkel, az indulási és érkezési helyeken őr- és felvigyázó házakkal, minden felszerelvényekkel, ingókkal és ingatlanokkal egyetemben; ellenben az engedélyesek vagy jogutódjaik megtartják az általuk folytatott üzlet alatt jövedelmi fölöslegeikből alkotott netáni tartalékalapot és a künnlevő cselekvő követeléseket, valamint azon épitkezéseket, a melyek megszerzésére vagy előállitására a kormány által azon határozott hozzáadással hatalmaztattak fel, hogy azok a vaspályának semmi tartozékát képezni nem fogják.

23. §.

A kereskedelemügyi m. kir. minister az állami érdekek megóvása tekintetéből jogositva van magának úgy a pálya épitése, valamint az üzlet megfelelő fölszerelése és folytonos jókarban tartása felől minden részben meggyőződést szerezni és meghagyni, hogy a mutatkozó hiányok pótoltassanak.

Különösen fentartatik a nevezett minister részére azon jog, hogy a forgalom növekedéséhez képest az engedélyeseket a forgalmi eszközöknek időnkénti megfelelő szaporitására kötelezhesse.

A kereskedelemügyi m. kir. ministernek joga van továbbá a részéről kiküldött közeg által az ügyvitelt és pályaigazgatást megvizsgálni és ellenőrizni.

A kereskedelmi m. kir. minister által kiküldött biztosnak jogában áll, az igazgatóság és az ennek kebeléből netán kirendelt külön bizottságok ülésében, valamint a közgyülésekben részt venni, nemkülönben törvénytelen, a köz- vagy az állami érdekekre netán hátrányos, az engedélyokirattal ellenkező intézkedéseket a minister további elhatározásáig felfüggeszteni.

24. §.

A kereskedelemügyi m. kir. ministert megilleti a jog, hogy az engedélyeseket a jelen engedélyokirat és az annak kiegészitő részét képező okmányokban megállapitott kötelezettségeknek, ugyszintén a kormány által az engedélyeseket kötelező törvények, szabályok, utasitások stb. alapján kiadott rendeleteknek teljesitésére 100 frttól 10.000 frtig terjedhető rendbüntetés vagy birság kivetése által szorithassa.

A kivetett és a kereskedelemügyi m. kir. minister által kitüzött záros határidő alatt az engedélyesek által be nem fizetett rendbüntetés, illetve birság a vasut bármely birtokából vagy annak jövedelméből egyszerü közigazgatási uton fog behajtatni.

Azon esetre, ha a kiszabott rendbüntetés, illetve birság a még letétben levő engedélyezési biztositékból vonatnék le, az engedélyesek ezen biztositékot az eredeti összegre a levonás napjától számitandó 14 nap alatt ismét kiegésziteni tartoznak.

Ha az engedélyokiraton vagy egyéb törvényes határozatokon és rendelkezéseken alapuló kötelezettségek megsértése az engedélyesek részéről ismételve fordulnak elő, s más megtorló intézkedés a kivánt eredményre nem vezetne; ugyszintén ha a fenti 3. §-ban megállapitott határidők az épités tervek benyujtására, az épités befejezésére, illetőleg az üzlet megnyitására nézve meg nem tartatnának, s e határidők megtartásának elmulasztása a többször idézett vasutengedélyezési szabály 11. §-ának *b)* pontja értelmében, különösen pedig politikai és pénzügyi válságok által nem igazoltathatnék: a kereskedelemügyi m. kir. minister a jelen engedélyokiratot bármikor hatályon kivül helyezheti és megszüntnek nyilvánithatja, a nélkül, hogy ezen határozatból kifolyólag az engedélyesek az állam irányában bármi néven nevezendő czímen kárpótlási igénynyel léphetnének fel.

Annak meghatározása, hogy az engedély hatályon kivül helyezése esetén a pálya épitésének folytatása, s illetőleg ugy ezen, mint azon esetben, ha az engedélyesek a pálya üzletét megszakitanák, az üzlet továbbvitele érdekében minő intézkedések tétessenek, a kereskedelemügyi m. kir. ministert illeti meg; önként értetődvén, hogy ezen intézkedések következtében felmerülő mindennemű költségek, károk és veszélyek iránti szavatosság kizárólag az engedélyeseket terhelendik.

25. §.

Ezen engedély, valamint az annak kiegészitő részét képező okmányok minden okmányszerü kiadmányai csak 1 frtra szabott bélyegdíj alá esnek.

Budapesten, 1893. évi április hó 28-án.

A m. kir. ministerium nevében:

Lukács Béla, s. k.

Kiegészitő melléklet a zsitvavölgyi helyi érdekű vasutra vonatkozó 1893. évi 29.091. számú engedélyokirathoz.

A zsitvavölgyi helyi érdekű gőzmozdonyú vasut építésére és üzleti berendezésére vonatkozó feltételek.

I. Általános határozmányok.

A m. kir. államvasutak nagysurányi állomásából kiágazólag Verebélyen át Aranyos-Maróthig vezetendő vasut, mint szabványos nyomtávú helyi érdekű gőzmozdonyú vasut, az 1893. évi április hó 28-án kelt engedélyokirat 3. §-a értelmében a kereskedelemügyi m. kir. minister által előzőleg helybenhagyandó tervek alapján s az alább következő részletes határozmányok szerint épitendő ki, s olykép rendezendő be, hogy a kiépitett pályán a vonatok óránkint 35 km. legnagyobb sebességgel közlekedhessenek.

Az engedélyesek kötelesek az engedélyezett pálya számára beszerzendő sinekre és forgalmi eszközökre vonatkozó szállitási szerződéseket és feltétfüzeteket a nevezett ministerhez jóváhagyás végett előzetesen beterjeszteni, továbbá a pálya épitésére vonatkozó szerződést is bemutatni; ez utóbbit azonban csak akkor, ha az épités átalányösszegért a vállalkozónak adatik ki, vagy ha az épités kivitele a pénzbeszerzéssel is egybe van kötve.

A pálya épitésénél az engedélyesek az érvényben levő általános, valamint a helyhatósági épitési és rendőri szabályokhoz, nemkülönben a m. kir. államvasutak által a helyi érdekű vasútak számára kiadott szabványrajzokhoz is alkalmazkodni kötelesek.

II. Alépitmény.

A pálya alépitménye egy vágányra készitendő. A legnagyobb emelkedés, illetve esés 7⁰/oo-al állapittatik meg. A kanyarulatoknak a nyilt pályán 250 méternél kisebb félátmérővel nem szabad birniok.

A pálya szabványos koronaszélessége az alépitmény felszinében, vagyis a kavicságy alsó felületének magasságában mérve 4 méter legyen.

Görbületeknél a töltés külső oldala a túlemelésnek és a vágány kibővitésének megfelelően kiszélesbitendő.

A töltések, azok magassága és anyagához képest, $1^1/_2$ vagy $1^1/_4$ lábas lejtőkkel létesitendők; a bevágások lejtői pedig az anyag nemének és minőségének megfelelően állitandók elő.

A vizszintesben, vagy csekély esésben fekvő bevágások oldalárkai megfelelő fenékeséssel birjanak.

Az anyagárkok külső lejtői egy lábasnál meredekebbek nem lehetnek, a töltés felőli lejtők ellenben ugyanoly rézsüvel készitendők, mint maguk a töltések. Az anyagárkok továbbá oly módon létesitendők, hogy azokból a viz lehetőleg lefolyást találjon, a nélkül azonban, hogy káros vizfolyások keletkezhessenek.

A töltés lába és a nyitandó anyagárok közt legalább 0·8 m. széles padka hagyandó, és ugyanily szélesnek kell lenni a kisajátitási védszalagnak is.

Csuszamlásra hajlandó töltések és bevágások megfelelően biztositandók. Árterületeken átvonuló töltéseknél a pályaszin 0·80 méterrel a legmagasabb árviz felett lesz tartandó, és ily helyeken a töltések lejtői a szükséghez képest biztositandók. Átereszek és kisebb hidak úgy állitandók elő, hogy a hordszerkezet alsó éle és a legnagyobb árviz szine között 0·5—1·0 m. nyilt magasság maradjon;

nagyobb hidaknál az árviz és szerkezet közötti magasság 1·5 m.-nél kisebb nem lehet. Mindazon helyeken, hol folyók vagy patakok a pályát megközelitik, a partok leválás és kimosás ellen kellően biztositandók.

Vizfolyások, patakok és folyók az áthidalás előtt vagy után megfelelően szabályozandók és a szükséghez mért partvédművekkel ellátandók.

Útszabályozások, útáthelyezések és útátjárók felépitménye, az eredeti út felépitményének megfelelően, vagy kőalapból és kavicsból, vagy csak kavicsból állitandó elő. Oly utaknál pedig, melyek kavicsolva egyáltalában nincsenek, az útátjárók mindkét sinszáltól számitandó 8—8 m. hosszúságban 15 cm., azontúl pedig 10 cm. magasságban kavicsolandók.

A párhuzamos utak és útátjárók alatt a szükséghez képest megfelelő nyílású hidak vagy átereszek épitendők, melyek, ha azok fölött nincs feltöltés, egészen fából is lehetnek.

Az állomási hozzájáró utak, valamint az állomási fönsikon kocsiközlekedésre szolgáló területek 0·15 m. vastag kőalappal és ugyanily vastag kavicsolással létesitendők.

Minden állomáson kert számára legalább 400 m^2 és minden egyes őrháznál legalább 1000 m^2-nyi földterület kisajátitandó.

A felépitmény beágyazásához egyharmad részben kavics és kétharmad részben homok használandó, s a beágyazásnak a sinek talpa alatt 0·25 m. vastagsággal és a sintalpak magasságában 2·8 m. szélességgel kell birnia. A nagysurányi állomáson létesitendő összes vágányzatokhoz csakis kavics használható.

Az állomási terek azon részei, melyek kocsiközlekedésre nem szolgálnak, 10 cm., az őrházi fensikok pedig 5 cm. vastag kavicsréteggel boritandók.

Tartalékul kötelesek az engedélyesek pálya-kilométerenkint 40 köbméter beágyazási kavicsanyagot az épitési alapból beszerezni, s a vonal mentén alkalmas helyeken lerakva, az üzletnek rendelkezésre bocsátani.

A pálya testébe épitendő azon áteresztek, melyek fölött feltöltés alkalmaztatik, kőből vagy téglából, esetleg betonból vagy vasból létesitendők; mig a nyilt műtárgyak bezárólag 10·0 m. egyenkinti össznyilásig kő vagy tégla ellenfalakkal és szárnyakkal, valamint bezárólag 2·0 m. nyilásig tölgyfa-hordszerkezetekkel, azontúl pedig vashordszerkezetekkel épitendők.

Tiz méternél nagyobb nyilással biró hidak egészen fából állithatók elő.

Hidfők, hidjármak, jégtörők, hidlások és hidpadlózatokhoz csak tölgy- vagy vörösfenyőfa alkalmazható.

III. Felépitmény.

A pálya 1·435 m. nyomtávval épitendő.

A sinek, melyek aczélból gyártandók, folyóméterenként 23·6 kgrmnál könnyebbek nem lehetnek és függő sinkötés alkalmazása mellett oly sürün rakott talpfákon helyezendők el, hogy igénybevételök 5000 kgrm. keréknyomás alatt négyzetcm.-ként 1000 kgrmot meg ne haladjon.

A vágányok egymástól való távolsága, középtől középig mérve, az állomásokon 4·5 m., a nyilt vonalon pedig 3·6 méternél kisebb nem lehet.

Az engedélyesek kötelesek a felépitményi anyagok 1/2%-át, valamint egy teljes váltót és keresztezést a szükséges talpfákkal együtt tartalékul az épitési alapból beszerezni s az üzletnek rendelkezésre bocsátani.

A kereskedelemügyi m. kir. minister legalább 4100 m. állomási mellékvágány létesitését követelheti, mely öszszegbe a nagysurányi csatlakozási állomáson előállitandó,

illetve áthelyezendő mellékvágányok nincsenek beszámitva. Nagy-Surány állomáson a létesitendő vágányokhoz ócska, de még teljesen jó karban levő sinek is használhatók; de a sinkapcsoló szereknek, váltóknak, keresztezéseknek, valamint az összes talpfáknak ujaknak kell lenniök.

A közönséges talpfák tölgy- vagy vörös-fenyőfából, esetleg telitett bükkfából állithatók elő; a kitérőkben alkalmazandó összes talpfákhoz azonban csak tölgyfát lehet használni.

A felépitmény többi anyagát, szerkezetét és részleteit a kereskedelemügyi m. kir. minister az engedélyesek által kellő időben előterjesztendő épitési részlettervek alapján határozza meg.

IV. Állomások.

Az engedélyesek kötelesek a kiépitendő pályán a következő állomásokat, illetve kitérőket és megálló helyeket létesiteni:

1. Zsitva-Födémes rakodó állomást, 220 méter hoszszal.
2. Mánya állomást 350 méter hoszszal.
3. Verebély vizállomást 400 méter hoszszal.
4. Zsitva-Ujfalu rakodó állomást 220 méter hoszszal.
5. Taszár állomást 350 méter hoszszal.
6. Aranyos-Maróth végállomást 400 méter hoszszal.

A m. kir. államvasutak nagysurányi állomása a helyi érdekű vasut csatlakozása következtében előálló szükségnek megfelelően kibővitendő és átalakitandó.

Ezenfelül az engedélyesek a szükséglet szerint még további állomásokat, kitérőket és megálló helyeket is létesithetnek; ezen pótlétesitményekhez azonban a kereskedelemügyi m. kir. minister engedélye a tervezetek bemutatása mellett előzetesen kikérendő.

Az állomások és kitérők lehetőleg vizszintesben vagy $2^{0}/_{00}$-t meg nem haladó emelkedés, illetve esésben helyezendők el, és pedig olyképen, hogy azok szükség esetén kellően megnagyobbithatók legyenek.

Táblázatos kimutatás az

Az állomás neve	Felvételi épület földszintes	Felvételi épület emeletes	Árúraktár	Árúbódé	Nyilt-rakodó	Ágyu-rakodó	Gabnaszín	Szénraktár	Pályafentartási raktár	Lakóház
	Beépitett terület m²-ekben									
Nagy-Surány (m. á. v.) áll.	—	—	—	—	—	—	—	43·3	22·3	—
1. Zsitva-Födémes rak. áll.	70·15b)	—	—	22.3	84.2	—	—	—	—	—
2. Mánya állomás	—	93.5	60.9	—	84.2	—	83.3	—	—	—
3. Verebély vizállomás	—	133.5	60.9	—	126.3	—	83.3	—	22.3	—
4. Zsitva-Ujfalu rak. áll.	—	93.5	—	22.3	84.2	—	83.3	—	—	—
5. Taszár állomás	—	93.5	60.9	—	84.2	—	83.3	—	—	—
6. Aranyos-Maróth vágáll.	—	133.5	60.9	—	126.3	—	165.1	43.3	22.3	—

Megjegyzések: a) Laktanyával 4 ágyra, kézi műhelylyel, tűzcsappal, 10 m³ űrtartalmú vasvizmedenczével. Az ejectorberendezés a vizállomási kúttal és vizmedenczével akképen kombinálandó, hogy a medencze megtöltése az ejector segélyével eszközöltetvén, a mozdonyok vizvétele akár a medenczéből, akár pedig közvetlenül a kútból legyen eszközölhető.

V. Állomási épitmények és vonalőrházak.

Az engedélyezett pálya állomásain és nagysurányi csatlakozási állomáson a következő táblázatos kimutatásba foglalt épületek, illetve épitmények állitandók elő:

állomási épitményekről.

Árnyékszék: Lámpa kamarával	Árnyékszék: Lámpa kamara nélkül	Gazdasági udvar	Kenyérsütő kemencze	Szemétverem	Állomási kút	Vizállomás 2·0 m. átmérőjű kúttal és ejector-berendezéssel	Tisztító gödör daruaknával és daruval: az átmenő vágányoknál	Tisztító gödör daruaknával és daruval: a mozdonyszín előtt	Marha-rakodó	Rakodó-minta	Hidmérleg, mozdonynyal járható	Forditó korong 4·6 m. átmérővel	Állomási őrház kúttal, melléképület- tel és kenyérsütő kemenczével	Mozdonyszín tartozékaival: 1 állású	Mozdonyszín tartozékaival: — állású
D a r a b - s z á m															
—	—	—	—	—	—	2	2	1	—	—	—	1	1	1a)	—
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
1	—	1	1	1	1	2	2	—	1	—	—	—	1	1	—
—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
1	—	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1a)	—

b) Bővitett őrház váró és irodahelyiséggel, őrházi melléképülettel, kúttal és kenyérsütő kemenczével. Az állomási és vonalőrházak a felek-fogarasi h. é. vasutra nézve jóváhagyott szabályok szerint állithatók elő.

Az állomásokon előállitandó váltóőri lakásokon és a vonalon esetleg szükséges őrkunyhókon kivül a nyilt pályán a kereskedelemügyi m. kir. minister által meghatározandó helyeken, összesen 9 őrház lesz épitendő, a hozzájuk tartozó melléképületekkel, kúttal és kenyérsütő kemenczével együtt.

Közczélok, ugymint: a jövedék, posta, távirda, rendőrség stb. részére megkivántató helyiségek előállitására az engedélyesek csak külön kárpótlás mellett kötelezhetők.

A felvételi épületek, lakó- és őrházak, továbbá a rakodók, tisztitó gödrök, aknák, csatornák és kutak, valamint a kenyérsütő kemenczék kőből vagy téglából falazva állitandók elő; mig a mozdonyszinek toldalékaikkal együtt, kő- vagy téglaalappal és lábazattal favázas falakból; az árú-, kézi- és pályafentartási raktárak, melléképületek, szén- és gabonaszinek pedig kő- vagy téglaalappal és lábazattal, illetve kő- vagy téglaoszlopokon, fából épithetők.

A vizállomási kutaknak oly vizbőséggel kell birniok, hogy az engedélyezési tárgyalásról felvett jegyzőkönyvben szám szerint megállapitott vonatok számára szükséges vizmennyiséget a kellő minőségben szolgáltatni mindig képesek legyenek.

VI. Pálya-elzárás és jelzés.

A pálya bekeritése csak különösen figyelemre méltó helyeken és ott szükséges, hol a pálya jelentékenyebb forgalmat közvetitő közutak vagy helységek közvetlen közelében, illetve azokon keresztül vezet el.

Az állomások a szükséghez képest bekeritendők.

Utak és utátjárók szélein karfák, kerékvetők vagy keritések csak ott alkalmazandók, a hol azok a fenforgó viszonyoknál fogva biztonsági tekintetekből nem mellőzhetők.

Az utátjárók elzárására szükséges sorompók csak nagyon látogatott utátjárásoknál vagy oly helyeken állitandók fel, hol a vonat közlekedése az utátjárástól legalább 100 m. távolságra észre nem vehető.

A sorompóval el nem látott és a vonatról 150 m. távolságból nem látható utátjárásoknál állandó figyelmeztető jelzők helyezendők el.

Az engedélyesek kötelesek üzleti távirdát létesiteni, melyen az állomások közti távsürgönyzés eszközölhető legyen.

A vonatok keresztezésére szolgáló vágányokban fekvő váltók világitható jelzőtárcsákkal látandók el.

A nagysurányi csatlakozási állomás előtt az előirt távolságban a h. é. vasut vonalán egy villamos védjelző állitandó fel.

A többi állomásoknál az előirt távolságokban fix védjelzők alkalmazandók.

Egyébként a lát-, hang- és harangjelzők mindaddig mellőzhetők, mig a sürü vonat-forgalom azok előállitását nem teszi szükségessé.

A kézi és a vonatokon használandó jelző eszközök a fennálló szabályok szerint szerzendők be.

VII. Üzleteszközök.

Az üzleteszközöket az 1893. évi április hó 28-án kelt engenélyokirat 2-ik §-ában idézett vasuti üzletrendtartás 2-ik és 22. §-aiban megszabott határozmányok fentartása mellett, a mennyiben ezek az idézett engedélyokirat határozmányai folytán változást nem szenvednek, az engedélyesek maguk választhatják ugyan meg; kötelesek azonban a beszerzendő forgalmi eszközök részletterveit, valamint azok nemét, számszerinti mennyiségét és pénzértékét tartalmazó kimutatást a kereskedelemügyi m. kir.

ministerhez átvizsgálás és jóváhagyás végett még a megrendelés előtt bemutatni.

VIII. Fölszerelési, leltári és berendezési tárgyak és elhasználási anyagok.

A fölszerelési, leltári és berendezési tárgyak az engedélyesek által jóváhagyás végett bemutatandó részletes kimutatás alapján a kereskedelemügyi m. kir. minister által megállapitandó mennyiségben, az elhasználási anyagok pedig a 4 heti szükségletnek megfelelőleg lesznek az épitési tőkéből beszerzendők, s az üzletnek rendelkezésére bocsátandók.

IX. Jótállás.

A különböző létesitményeknél használt anyagok jó minőségére, nemkülönben az előállitott összes munkák megfelelő és szilárd kivitelére nézve a m. kir. államvasutaknál érvényben levő feltétfüzetek és épületek leirásának határozmányai mérvadók.

A sinek kivételével mindazon munkákért és szállitmányokért, melyekre a m. kir. államvasutak feltétfüzeteiben bizonyos jótállás van megszabva, az engedélyesek a műszaki felülvizsgálat helyi szemléjének középidejétől számitott egy évig, a sinekért ellenben az üzlet megnyitása napjától kezdve legalább három évig tartozik jótállani.

Az engedélyesek tartoznak továbbá az épitési alapból fedezni, illetve megtériteni a felépitménynek szintén az üzlet megnyitásától számitott húsz napi fentartásából, valamint az ehhez szükséges kavicsanyag beszerzéséből és beágyazásából felmerülő költségeket is, különösen megjegyeztetvén, hogy ezen 20 napi fentartáshoz a tartalékkavicsot nem szabad felhasználni.

Budapesten, 1893. évi április hó 28-án.

Lukács Béla, s. k.

77.

A m. kir. pénzügyministernek 3467. számú körrendelete,

a Budapesten székelő hazai és illetve itt czégjegyzett vezérképviselőséggel biró pénzintézet és társulat vidéken alkalmazott hivatalnokai és szolgáinak illetményei után járó bélyegilletékek befizetése tárgyában.

Tapasztaltatván, hogy néhány, Budapesten székelő hazai, illetve itt czégjegyzett vezérképviselőséggel biró pénzintézet és biztositó társulat vidéken alkalmazott hivatalnokai és szolgáinak illetményei után az 1881. évi XXVI. t.-cz. 11. §-a értelmében járó bélyegilletékeket sem Budapesten a társulat vagy pénzintézet székhelyén, sem pedig a fiókintézetek és ügynökségekre nézve illetékes kir. adóhivatalnál nem fizetik, s hogy egyátalán meg nem állapitható, hogy ez az illeték a vidéki alkalmazottak illetményei után tényleg fizettetik-e vagy nem, mi által az emlitett illetékek ellenőrzése lehetetlen s nyilvántartása nehézkes, sőt az is lehetséges, hogy az illeték előirása teljesen elmarad. A kincstár érdekeinek kellő megóvása czéljából rendelem, hogy jövőben valamennyi, Budapesten székelő hazai, s Budapesten czégjegyzett vezérképviselőséggel biró osztrák és külföldi pénzintézetek és biztositó társaságok az összes, ugy Budapesten, mint a vidéken alkalmazott hivatalnokai és szolgái illetményei után járó bélyegilletékeket kizárólag a budapesti m. kir. állampénztárnál köte-

lesek befizetni, mely czélból ugy az itt, mint a vidéken alkalmazott tisztviselők és szolgák évi kimutatása a budapesti m. kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatalnál benyujtandó.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 9-én.

Wekerle, s. k.

78.

A m. kir. pénzügyministernek 62.045/1892. számú körrendelete,

a birák és birósági hivatalnokok ellen az 1881. évi XXXIV. t.-czikk 12. §-a értelmében érvényesitendő kártéritési eljárás iránt az 1891. évi 77.868. sz. a. kiadott körrendelet szabatos foganatositása tárgyában.

Tapasztaltatott, hogy a birák és birósági hivatalnokok ellen az 1881. évi XXXIV. törvényczikk 12. §-a alapján érvényesitendő kártérités tárgyában az 1891. évi október hó 20-án kelt 77.868. számú körrendeletem nem foganatosittatik kellő szabatossággal, a mennyiben egy pénzügyi igazgatóság a fegyelmi biróságnál a kártérités iránti kereshetőség megállapitását az 1871. évi VIII. t.-czikk 68. és 69. §-aiban foglalt rendelkezések ellenére kérvényileg kifejezetten nem szorgalmazta, s e miatt a fegyelmi biróság a kereshetőséget nem is állapitotta meg.

Hasonló eseteknek a jövőben való elkerülése végett utasitom a kir. pénzügyigazgatóságokat, hogy mindazokban az esetekben, midőn az 1881. évi XXXIV. t.-cz. 5. §. *c)* és *d)* pontjai és 9. §-ában foglalt határozmányokba ütköző mulasztásnak tudomására jut, a kereshetőség megállapitása iránti kérvényt az 1871. évi VIII. t.-cz. 68. és 69. §-ai értelmében a fegyelmi biróságnál azonnal nyujtsák be.

Egyben meghagyom a kir. pénzügyigazgatóságoknak, hogy a mennyiben a kereshetőség az első fokú fegyelmi biróság által a kincstár sérelmére meg nem állapittatnék,

ennek határozatát felebbezzék; ha pedig a kereshetőség megállapittatott, az 1871. évi VIII. t.-cz. 72. §-a értelmében a határozat kézbesitésétől számitandó 30 napon belül a kincstári jogügyi igazgatóságot keressék meg, hogy a kártéritési keresetet a polgári törvénykezési rendtartás szerint illetékes polgári biróságnál inditsa meg.

Végül meghagyom a kir. pénzügyigazgatóságoknak, hogy oly esetekben, midőn az 1871. évi VIII. t.-czikk 68. §-ának *a)*, *b)*, *c)* és *d)* pontjai értelmében a kereshetőség külön megállapitása nem szükséges, ne mulaszszák el a kincstári jogügyi igazgatóságot a kártéritési keresetnek polgári per utján való érvényesitése végett az 1891. évi 77.868. számú körrendeletben jelzett egy évi elévülési határidőn belül megkeresni.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 23-án.

Wekerle, s. k.

79.

A m. kir. pénzügyministernek 24.151. számú rendelete,

az ausztriai értékű két és negyed forintos ezüst értékérmék forgalmon kivül helyezése tárgyában.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok cs. kir. pénzügyministerétől vett értesités szerint az 1857. évi szeptember hó 19-én kelt császári nyiltparancs (R. G. Bl. 169. szám) alapján vert ausztriai értékű két és negyed forintos ezüst értékérmék az 1893. évi márczius hó 24-én kelt ausztriai törvény határozmányai szerint a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban 1893. évi junius hó 1-ével törvényes forgalmon kivül helyeztetnek. Ezek az érmék a magánforgalomban már csak 1893. évi május hó 31-éig bezárólag, a cs. kir. pénztáraknál és hivataloknál csak 1893. évi julius hó 31-éig bezárólag fogadtatnak el névértékben.

Ennek a határidőnek eltelte után az államnak beváltási kötelezettsége ezekre az érmékre vonatkozólag teljesen megszűnik.

Minthogy ezek az érmék a magyar korona országaiban csakis addig birnak törvényes forgalommal, a mig ilyennel a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban vannak felruházva, azok a magyar korona országaiban is csak bezárólag folyó 1893. évi május hó 31-éig fogadandók el név-, illetőleg az 1892. évi XVIII.

törvényczikk XII. czikkében megállapitott fizetési értékben. A m. kir. állami pénztárak és hivatalok ezeket az érméket a név-, illetőleg az 1892. évi XVIII. törvényczikk XII. czikkében megállapitott fizetési értékben azonban 1893. évi julius hó 31-ig tartoznak fizetésképen vagy átváltás végett elfogadni, de azokat többé ki nem adhatják.

Ennek a határidőnek lejártával ezeket az érméket az állami pénztárak és hivatalok sem névértékük, sem anyagértékük megtéritése mellett többé sem fizetésképen, sem átváltás végett nem fogadhatják el.

Budapesten, 1893. évi április hó 8-án.

Wekerle, s. k.

80.

A m. kir. pénzügyministernek 26.279. számú körrendelete,

a czukormennyiségek tiszta súlyának megállapitásánál a kilogramm törtrészeivel való elbánás tárgyában.

A czukoradóról szóló 1888. évi XXIII. t.-cz. 68. §-a alapján, egyetértőleg az osztrák cs. kir. pénzügyministerrel, elrendelem, hogy a termelésből 24 óránkint kikerült kész és eladásra alkalmas czukormennyiségek, továbbá a feldolgozásra kivett czukormennyiségek, valamint az ugyanazon egy bejelentés alapján beszállitott vagy kiszállitott czukormennyiségek elkönyvelésénél, ugyszintén a készletfelvételek eredményének megállapitásánál is a czukortermelvények tiszta súlya a czukoradóra vonatkozó szabályok szerint vezetendő feljegyzésekbe és lajstromokba a kilogrammrészek kikerekitése mellett olyképen vezettessék be, hogy e bevezetéseknél az egy fél kilogrammot el nem érő törtrészek elejtessenek, ellenben a fél kilogrammot elérő vagy annál nagyobb törtrészek egy egész kilogramm gyanánt vétessenek számitásba.

A törtrészeknek ily kikerekitése alól kivétetnek azonban azok a súlymennyiségek, melyekből a feljegyzésekbe és lajstromokba egy tételként bevezetendő főösszeg alakul, mint például a mérlegjegyzék, a bejelentés, valamint a czukorminták iránti feljegyzésekben tételszerűen elkülönitve foglalt egyes súlymennyiségek.

A vámvonalon át kiszállitott czukormennyiség utan járó jutalmak meghatározásánál a kilogramm törtrészeinek a fennebbiekben elrendelt kikerekitése csakis az ugyanazon egy bejelentés alapján kilépti eljárás alá vont czukormennyiség össztiszta súlyánál alkalmazandó.

Budapesten, 1893. évi április hó 15-én.

Wekerle, s. k.

81.

A m. kir. pénzügyministernek 23.150. számú körrendelete,

a gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek az 1877:XX. t.-cz. 295. §. 4., illetve az 1885:VI. t.-cz. 13. §. 5. pontjában meghatározott esetben az árvaszékek által a kir. adóhivatalokba szállitására és kezelésére nézve kiadott szabályrendelet 18. §-ának megváltoztatása tárgyában.

A gyámoltak és gondnokoltaknak az 1877:XX. t.-cz. 295. §. 4., illetve az 1885:VI. t.-cz. 13. §. 5. pontja értelmében az árvaszékek által kamatozó letétként a kir. adóhivatalokba szállitandó és itt kezelendő tőkepénzeiktől az államkincstár által az 1877. évi deczember hó 13-án az akkori kir. belügyminister úrral egyetértőleg kiadott pénzügyministeri szabályrendelet 18. §-a alapján fizetendő kamatot a m. kir. belügyminister úrral egyetértőleg 1893. évi január hó 1-ső napjától való érvénynyel a tőke négy százalékában állapitom meg oly formán, hogy e kamatlábba az emlitett kamatjövedelem után törvény szerint járó tőkekamatadó és általános jövedelmi pótadó betudatván, a kamatélvezők ezen adók fizetése alól felmentve legyenek.

Ezzel az intézkedésemmel kapcsolatban az 1876. évi május hó 17-én kelt 22.540. sz. rendeletnek módositásával

a hatósági árvapénztárakat a kir. adóhivataloknál elhelyezett tőkékből eredő kamatjövedelemnek adó alá való bevallásától ezennel felmentem.

Az ezeknek a kamatozó letéteknek kezelésére nézve fennálló rendeletek egyébként változást nem szenvednek.

Budapesten, 1893. évi április hó 16-án.

Wekerle, s. k.

82.

A m. kir. pénzügyministernek 1170/P. M. számú rendelete,

az osztrák veretű egyesületi tallérok és egyesületi kettőstallérok forgalmon kivül helyezése tárgyában.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok cs. kir. pénzügyministere a folyó évi márczius hó 24-én kelt törvényben (R. G. Bl. 39. szám) nyert felhatalmazás alapján az osztrák veretű egyesületi tallérokat és egyesületi kettőstallérokat 1893. évi junius 1-ével forgalmon kivül helyezte.

Ezek az érmék ennélfogva a magánforgalomban már csak 1893. évi május hó 31-ig bezárólag, a cs. kir. pénztáraknál és hivataloknál csak 1893. évi junius hó 30-ig bezárólag fogadhatók el, és pedig a tallérok 1 frt 50 kr., a kettőstallérok 3 frt fizetési értékben.

Ennek a határidőnek eltelte után az államnak beváltási kötelezettsége ezekre az értékérmékre vonatkozólag teljesen megszűnik.

Minthogy ezek az érmék a magyar korona országai területén csakis addig birnak törvényes forgalommal, a mig ilyennel a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban vannak felruházva, azok a magyar korona országaiban is csak bezárólag 1893. évi május hó 31-ig fogadandók el a magánforgalomban és a fentebb megemlitett értékben, azaz a tallérok o. é. 1 frt 50 krban, a kettőstallérok o. é. 3 frtban. A m. kir. állami pénztárak

és hivatalok ezeket az érméket a fentebb megnevezett értékben 1893. évi junius hó 30-ig tartoznak fizetésképen vagy átváltás végett elfogadni, azonban azokat többé ki nem adhatják.

Ennek a határidőnek lejártával ezeket az érméket az állami pénztárak és hivatalok sem a fent meghatározott értékben, sem anyagértékük megtéritése mellett többé sem fizetésképen, sem átváltás végett nem fogadhatják el.

Budapesten, 1893. évi április hó 19-én.

A minister helyett:

Márffy Ágost, s. k.
h. államtitkár.

83.

A m. kir. pénzügyministernek 27.671. számú rendelete,

a koronaértékre szóló nikel-érmék forgalombahozatala s az a. é. húszkrajczáros ezüst-váltópénz bevonása tárgyában.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok cs. kir. pénzügyministerével létrejött megegyezés alapján, a m. kir. állami pénztárak és a cs. kir. állami pénztárak a koronaértékre szóló nikel-érméknek, nevezetesen a nikel húszfilléreseknek és tizfilléreseknek forgalombahozatalát f. évi május hó 1-én kezdik meg. A magyar és ausztriai veretű nikel-érmék a törvény értelmében névértékökben, és pedig ausztriai értékre szóló fizetéseknél a húszfilléresek tiz, és a tizfilléresek öt ausztriai értékű krajczárral számitva, fogadandók el.

Az állami és egyéb közpénztárak a nikel-érméket öt a. é. frtig, illetőleg tizkoronáig terjedő összegekben fizetésképp elfogadni tartoznak. Ugyszintén a magánforgalomban senki sincs kötelezve nikel-érméket öt a. é. frtnál, illetőleg 10 koronánál nagyobb összegben fizetésképp elfogadni.

A m. kir. központi állampénztár, a budapesti és zágrábi állampénztárak, nemkülönben a váltópénztári teendőkkel megbizott debreczeni, eszéki, fiumei, győri, kassai, kolozsvári, nagyszebeni, pozsonyi, szegedi és temesvári kir. adóhivatalok nikel-érméket minden összegben

elfogadnak más törvényes fizetési eszközre való átváltás végett.

A koronaértékre szóló nikel-érmék kiadásának arányában a m. kir. állampénztárak a húszkrajczáros a. é. ezüst váltópénzt be fogják vonni.

A be nem vont húszkrajczáros a. é. ezüst váltópénz eddigi törvényes forgalmát további intézkedésig megtartja.

Budapesten, 1893. évi április hó 25-én.

Wekerle, s. k.

84.

A m. kir. pénzügyministernek 20.850. számú rendelete,

Háromszék vármegye területén az égetett szeszes folyadékok nagybani forgalmára vonatkozó árújegyzékek vezetése tárgyában.

Az 1890. évi XXXVI.-t.-czikk 3. és 5. §-aiban meghatározott, illetve az e törvény végrehajtása iránti utasitásnak a törvény 3. §-ához tartozó jegyzetek 1. és 2. pontjaiban, továbbá a törvény 5. §-ához tartozó jegyzetek 1. és 2. pontjaiban foglalt határozatoknak megfelelő árújegyzékek vezetése iránti kötelezettséget, — az égetett szeszes folyadékoknak nagyban való elárusitásával foglalkozó felekre nézve, 1893. évi junius hó 1-étől kezdődő hatálylyal, ezennel Háromszék vármegye területére is kiterjesztem.

Budapesten, 1893. évi április hó 26-án.

A minister helyett:

Márffy Ágost, s. k.
h. államtitkár.

85.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministernek 37.290/892. számú rendeletével valamennyi kir. tanfelügyelő számára kiadott utasitása,

a népoktatási nyilvános tanintézetek és nyilvános kisdedóvó-intézetek tanitóinak és nevelőinek nyugdíjazásáról, valamint azok özvegyeinek és árváinak gyámolitásáról szóló 1891. évi XLIII. t.-czikk végrehajtása tárgyában.

I. Általános határozmányok.

1. Az 1891. évi XLIII. t.-cz. 1. §-a szerint a nyugdíjra jogositottak közé felvétetnek még a tanitóképezdék mellett fennálló gyakorló iskoláknál alkalmazott tanitók; kivételt képeznek azonban az állami tanitóképezdék mellett fennálló gyakorló iskoláknál működő azon tanitók, kik az idézett törvény életbelépte előtt már véglegesen alkalmazva voltak, fizetéseik után tiszti díjat fizettek, és igy az állammal szemben végellátásra már jogigényt szereztek, mely jogigény tehát részükre jövőre is fentartatik. Felvétetnek továbbá az emberbaráti intézeteknél és az alsó fokú szakiskoláknál (milyenek az alsó fokú kereskedelmi és iparos, földmívelési és szőlőszeti iskolák) alkalmazott tanitók, a mennyiben az illető iskola — tanfolyamánál fogva — a népoktatási tanintézetek sorába tartozik és rendszeresitett tanitói állomással bir; ellenben oly tanitók, kik másnemű rendes alkalmazásuk mellett a fel-

sorolt intézeteknél csak mint óraadók működnek, mint ilyenek az országos tanitói nyugdíj-intézetbe nem vehetők fel és állomásaik után az iskolafentartói díjak sem fizetendők.

A fentidézett §. értelmében a nyugdíjra jogositottak közé végre még felveendők az egyes szakokra (méhészet, gyümölcsészet) rendszeresitett és állandó minőségben alkalmazott vándortanitók.

Az előbbiek szerint a nyugdíj-intézetbe pótlólag felveendő iskolák, a mennyiben azok az 1891. évi 56.167. számú körrendelet folytán eszközlött összeirás alkalmával még kimutatva nem lettek, pótlólag bejelentendők és a fentebbiek értelmében a felvételre igényt tartható tanitóknak a felvételre szükséges okmányai mielőbb felterjesztendők.

2. Az elől idézett §. szerint csak végleges minőségben alkalmazott tanitók vehetők fel az országos tanitói nyugdíjintézetbe; a véglegesitést megelőzőleg ideiglenes minőségben működött tanitók azonban véglegesitésükkor a nyugdíjintézetbe leendő felvételüknél azon szolgálati időnek beszámitását is igényelhetik, melyet véglegesitésük előtt, de ezzel minden időbeli megszakitás nélkül ideiglenes alkalmazásban töltöttek, ha ezen joguk érvényesitése iránt külön kérelmeznek s az azon időre esedékes összes járulékokat késedelmi kamataival együtt utólagosan befizetni magukat kötelezik.

3. Az 1891. évi XLIII. t.-cz. 10. §-a szerint az országos tanitói nyugdíj- és gyámintézet kötelékébe tartozó népoktatási tanintézetekbe járó tankötelesek után hozzájárulás czímén évenkint és fejenkint 15 kr. fizetendő.

Ezen járulék a beiratkozott tankötelesek után mindazon iskoláknál szedendő be, a melyek után az iskolafentartói díj kivetve van, még akkor is, ha az illető iskolánál

az az időszerint működő tanitó nem volna tagja az országos tanitói nyugdíj-intézetnek.

Ellenben nem szedendő be azon járulék:

a) az óvodák (gyermekkertek) növendékeitől;

b) azon tanintézeteknél, melyeknek fentartói és tanitói az 1875. évi XXXII. t.-cz. 31. §-a alapján az országos tanitói nyugdíj- és gyámpénztárhoz való hozzájárulástól felmenttettek, és pedig; az 1891. évi XLIII. t.-czikk hatálybaléptéig külön nyugdíj-intézetükbe már felvett tanitókra nézve működésük tartamára feltétlenül, az 1892. évi január 1-től ujonnan alkalmazott tanitókra nézve azonban csak abban az esetben, ha az illető iskolafentartó az 1891. évi XLIII. t.-cz. 13. §-ában foglalt feltételeket teljesiti s ennek folytán részére a felmentés továbbra is megadatott.

A szóban levő járulék minden iskolai év kezdetén, első izben tehát az 1892/3. tanév kezdetén a beiratások alkalmával szedendő be és az 1891. évi XLIII. t.-cz. 12. §-ában megjelölt közegek által a beiratkozott tanulók létszámát igazoló bizonyitvány és a beszállitandó összegről kiállitott ellennyugta kiséretében az illetékes kir. adóhivatal pénztárába az országos tanitói nyugdíj- és gyámalap javára a tanulók létszámának megfelelő teljes öszszeggel egyszerre szállitandó be, szabadságukban állván az iskolafentartóknak a díjak fedezésére a szülők beigazolt vagyontalansága, vagy átalános tandíjmentesség esetén, az 1891. évi XLIII. t.-cz. 10. §-a értelmében az iskolamulasztási birságokból befolyt pénzösszeget igénybe venni.

Oly czélból, hogy a befizetések kellőleg ellenőriztethessenek, köteles a tanfelügyelő a beiratkozott tankötelesek számát az egyes tanintézetek szerint egy-egy összegbe foglaltan 1893. évtől kezdve minden év január havában

a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium számvevőségének kimutatni.

4. Az 1891. évi XLIII. t.-cz. 16. §-ában foglaltak szerint az 1875. évi XXXII. t.-cz. 38. és 39. §-ai hatályon kivül helyeztetvén, ezen §-ok alapján nyugdíj-igényt 1892. évi január hó 1-től kezdve senkisem biztosithat.

Minthogy pedig másrészt az 1891. évi XLIII. t.-cz. 14. §-ának utolsó bekezdése szerint az ezen törvény életbeléptéig szerzett igények fentartatnak és nyugdíjazás esetén figyelembe veendők, ennélfogva mindazok, kik az uj törvény életbelépte előtt az 1875. évi XXXII. t.-cz. 38. és 39. §-ai alapján jogot már szereztek, az ezen §-okban foglalt módozatok és befizetések mellett a 38. §. alapján és már tényleg biztositott nyugdíjigény erejéig a a nyugdíjintézetnek továbbra is tagjai maradhatnak, illetőleg a 39. §. értelmében a rendes nyugdíjon felül biztositott nyugdíjtöbbletre való igényüket továbbra is megtarthatják, mire vonatkozó nyilatkozattételre a többletet biztositott tanitók a tanfelügyelő által hivatalból felhivandók.

5. Az 1891. évi XLIII. t.-cz. 16. §-a szerint az 1875. évi XXXII. t.-cz. 41. §-a is hatályon kivül helyeztetvén, megszünt azon megszoritás is, mely szerint az 55 évnél idősebb tanitók az országos tanitói nyugdíj-intézetbe fel nem vétethetnek; minthogy azonban az emlitett korosztályba tartozó tanitóknak a felvételre való jogigénye csak az elől idézett törvényen alapul, ennélfogva az ily tanitóknak nyugdíjra való jogosultsága csakis 1892. évi január hó 1-től veheti kezdetét; mig az ezen időpontot megelőzőleg eltöltött szolgálati idő, szemben az orsz. tanitói nyugdíj-alappal, majdani végellátásuk alkalmával figyelembe nem vehető.

6. Azon folyamodványok, melyekben iskolafentartók vagy tanitók a terhükre kirótt nyugdíj-intézeti járulékok

törlesztésére részletfizetések vagy időhalasztás engedélyezését kérik, az illetékes pénzügyigazgatósághoz nyujtandók be, a nyugdíj-ügyekre vonatkozó minden egyéb folyamodvány a kir. tanfelügyelő utján a közoktatásügyi kormányhoz terjesztendő fel, mely alkalommal a tanfelügyelő a folyamodványban foglalt adatok helyessége iránt nyilatkozni, netáni észrevételeit megtenni s az ügy elbirálásásához szükséges adatokat fölterjeszteni tartozik.

II. A tanitók felvétele — továbbá a nyilvános tanintézeteknél rendszeresitett tanitói állomások és az ezeken működő tanitóknak nyilvántartása körül követendő eljárást szabályozó határozatok.

1. Minthogy az országos tanitói nyugdíjintézetbe való belépés a nyugdíj-igényre jogositottakra nézve törvényes kötelezettséget képez, ennélfogva mindazon tanitók, kik a mondott intézetbe való felvételre a törvényszabta kellékekkel birnak, kötelesek, külön felhivás bevárása nélkül felvétel végett jelentkezni és a felvételhez szükséges okmányaikat vagy eredetben, vagy hiteles másolatban a tanfelügyelőhöz beadni.

Ezen okmányok a következők:

a) keresztlevél, illetve születési bizonyitvány,

b) a tanitói, illetve óvói képesitésről szóló oklevél, esetleg oly okmány, mely igazolja, hogy a folyamodó az 1879. évi XVIII. t.-cz. követelményeinek megfelel,

c) az összes szolgálati bizonyitványok,

d) a díjlevél, illetve kinevezési okmány.

Tekintettel arra, hogy a biztositandó nyugdíjigény megállapitásánál az 1891. évi XLIII. t.-cz. 3. §-a szerint a tanitó beszámitható fizetése veendő alapul, az esetben, ha a díjlevélben a törvény értelmében beszámitható illetmény a be nem számithatótól elkülönitve — vagy a ter-

mészetben élvezett járandóság pénzértékben kimutatva nincsen, a díjlevélhez még egy külön, az iskolafentartó, illetve az iskolaszéki elnök által is hitelesitett kimutatás csatolandó, melyben az 1891. évi XLIII. t.-cz. 4. §-a szerint beszámitható illetmények az ugyanezen §. szerint be nem számithatóktól elkülönitve, a természetben élvezett járandóságok pedig az idézett §. értelmében számitott pénzértékkel legyenek kitüntetve.

Kántortanitóknál a tanitói jövedelem, illetőleg ennek beszámitható része a kántoritól elkülönitve mutatandó ki; ha pedig a kántortanitó összes jövedelme, vagy ennek egyik-másik tétele ily módon el nem különithető, a tisztán tanitói, illetve a tisztán kántori jövedelemre valló tételek kitüntetése mellett, a szét nem választható illetmények szám szerint felsorolandók.

Ily esetekben a tisztán tanitói illetményekhez a szét nem választható jövedelem fele része hozzáadatván: az igy nyert összeg szolgáland ugy a kirovás, mint a nyugdíj-igény megállapitásának alapjául.

Azon okmányokhoz, melyek nem az állam nyelvén szerkesztvék, tartozik a tanitó azok magyar hiteles forditását csatolni.

2. A tanfelügyelő a hozzá beérkezett okmányokat, különösen a díjlevelet és az ehhez a II. szakasz 1. pontja értelmében csatolandó kimutatást pontosan megvizsgálja, a hiányzó okmányokat beköveteli, a hiányosan kiállitottakat kiegészités végett, a nem magyar nyelven szerkesztetteket pedig a magyar hiteles forditás csatolása végett visszaküldi; a törvényes kellékekkel nem biró tanitókat kérelmükkel elutasitja és csakis a teljesen megfelelő és kellően felszerelt folyamodványokat a közoktatásügyi ministerhez esetről-esetre terjeszti fel.

3. Az országos tanitói nyugdíjintézetbe történt felvétel és a teljesitett befizetések igazolására a »felvételi és befizetési könyvecske« szolgál; mely az 1875. évi XXXII. és 1891. évi XLIII. t.-cz. végrehajtására kirendelt bizottság által az iskolafentartók és tanitók részére felvételük alkalmával kiállittatik.

Ezen könyvecske a nyugdíjazás alkalmával főokmányul szolgál s a végellátásért való kérvényhez csatolandó.

Ha a befizetési könyvecske elvész, a nyugdíjtörvényt végrehajtó bizottsághoz felterjesztett kérvényre másodlat állittatik ki és az illetékes adóhivatal által az 5 krnyi előállitási díj beszedése mellett az iskola-fentartó, illetve tanitónak kézbesittetik.

4. A nyugdíjra való jogosultság rendesen azon időponttól veszi kezdetét, a melyben a tanitó az országos tanitói nyugdíjintézetbe való felvételre a törvényszabta kellékek teljes birtokába jutott; ha azonban a tanitó az összes kellékek megszerzésétől számitandó egy évi határidőn belül az okmányok felterjesztésére vonatkozó kötelezettségének eleget tenni elmulasztja, a nyugdíjjogosultság részére csak azon év kezdetétől számitandó, a mely év folyamában okmányait — felvétele végett — felterjeszti.

5. A biztositandó nyugdíj-igény mennyisége az 1891: XLIII. t.-cz. 3. §-a értelmében a beszámitható fizetés évi összegében állapittatik meg, és pedig a tanitó által felterjesztendő díjlevél és az ehhez csatolandó külön kimutatás alapján, mindazáltal oly fentartással, hogy a jövedelem téves bevallásából a nyugdíjalapra kár nem háromolhat.

Ugyanazért a végellátási eset beálltával a folyósitandó nyugdíj az akkor bemutatandó és szigorú birálat alá veendő díjlevél szerint tényleg beszámithatónak talált, utoljára élvezett tanitói fizetés évi összege alapján állapi-

tandó meg, és az ekkép megállapitott nyugdíj-élvezmény felemelése egyedűl azon indokból, hogy az illető tanitó részére az általa helytelenül bejelentett jövedelem alapján magasabb nyugdíjigény volt biztositva, még akkor sem követelhető, ha a tanitó az ezen magasabb nyugdíj-igény után kivetett járulékokat pontosan befizette.

Viszont, ha valaki a tényleg élvezett fizetésnél csekélyebb összeget vallott be, a végellátás esetén részére csakis az ezen bevallás alapján biztositott nyugdíj-igény alapján szabandó ki a nyugdíj-élvezmény.

Ugyanazért már saját érdekében is köteles a tanitó, valahányszor szolgálata közben oly állomásra lép elő, melylyel az eddiginél magasabb fizetés van egybekapcsolva, ezen körülményt a díjlevélnek, esetleg az ujabbi fizetéséről a jelen szakasz 1-ső *d*) pontjában körülirt módon kiállitott kimutatás felterjesztése mellett a tanfelügyelőnek bejelenteni oly czélból, hogy az alábbi 8. pont szerint a tanfelügyelő által negyedévenkint felterjesztendő kimutatásban a tanitó ujabbi fizetése pontosan feltüntettessék és ennek alapján nyugdíjigénye megfelelőleg emeltessék.

6. Ha az iskola-fentartók vagy a tanitók a terhükre kirótt nyugdíjintézeti járulékok kivetését magukra nézve sérelmesnek tartják, a járulékok helyesbitése iránt a kirovásról nyert értesités vételétől számitandó félévi záros határidő alatt folyamodhatnak; az ezen határidő letelte után beadott folyamodványok azonban tekintetbe nem vehetők.

7. Ha valamely, az országos tanitói nyugdíjintézetbe felvett tanitó állomásáról távozik, köteles a tanfelügyelő erről az illetékes adóhivatalt a vett értesitéstől számitott 15 nap alatt, a tanitó új működése helyének megjelölése mellett, a változás előjegyzése, esetleg a tanitó terhén

fennálló nyugdíjintézeti hátralék átutalása végett értesiteni.

A nyugdíjintézeti tagok körében előforduló halálesetekről az adóhivatal szintén azonnal értesitendő oly czélból, hogy a nyugdíjintézeti járulékok további előirását szüntesse meg, a netáni hátralék behajtása iránt pedig idejekorán intézkedhessék.

8. A tanfelügyelőnek szoros kötelességévé tétetik, a tanitói személyzetben beállott változásokról minden negyedév végén egy a ·/. alatt ide mellékelt minta szerint készitendő kimutatást a közoktatásügyi ministerhez felterjeszteni.

Ezen kimutatásban az országos tanitói nyugdíjintézetbe már felvett népoktatási tanintézeteknél és óvodáknál ujonnan rendszeresitett vagy megszüntetett tanitói (óvói) állomások, továbbá a tankerület területén ujonnan felállitott ilynemű intézeteknek szervezett állomások száma és rendszeresitésük időpontja az iskola-fentartó pontos megjelölése mellett kimutatandók.

A bejelentett tanitók nevei mellett az új állomásaikkal egybekapcsolt beszámitható javadalom pénzértéke feltüntetendő, s azon esetben, ha a tanitó ezen javadalom alapján az eddiginél magasabb nyugdíjigényt szerez, a tanitó által a fentebbi 5. pont értelmében beküldendő díjlevél, esetleg a beszámitható fizetésről szóló kimutatás csatolandó.

Az elhalt tanitókra vonatkozólag az elhalálozás időpontján kivül azon körülmény is feltüntetendő, hogy az elhunyt tanitó hagyott-e maga után az országos tanitói nyugdíj- és gyámalappal szemben segély- vagy gyámpénzre igényt tartható özvegyet vagy árvát.

III. A tanitók, valamint azok özvegyeinek és árváinak nyugdíjazása, illetőleg segélyezése és gyámolitása tárgyában benyujtandó folyamodványok felszerelése körül követendő eljárást szabályozó határozatok.

1. A tanitók nyugdíjazása, sürgős intézkedést nem igénylő rendkivüli esetek kivételével, mindig az iskolai év zártával lévén foganatositandó (lásd 1875. évi XXXII. t.-cz. 43. §.): a tanitók körrendeletileg értesitendők, hogy nyugdíj vagy végkielégités iránti kérvényeiket mindenkor a tényleges szolgálat alatt nyujtsák be, minthogy ellenkező esetben állomásaikról a nyugdíjba lépés szükségességének és jogosult voltának előzetes megállapitása nélkül történt távozásuk egyszerüen lemondásnak fogván tekintetni, az ebből eredő hátrányos következményekért egyedül önmagukat okolhatják.

2. A tanitók, azok özvegyeinek és árváinak nyugdíjazása, illetve segély és gyámpénz iránti folyamodványaik mindenkor az illető tanfelügyelőkhöz nyujtandók be s a következő okmányokkal szerelendők fel:

I. A tanitók nyugdíj, vagy végkielégités iránti kérvényeikhez csatolandó:

a) A tanitó, valamint családtagjainak születési anyakönyvi kivonata, továbbá házasságlevele (legczélszerübben családi értesitő alakjában).

b) A tanitói pályán töltött összes szolgálatot a megfelelő időrendben pontosan és hitelesen előtüntető szolgálati okmányok. Ha ezen bizonyitványokból a szolgálati idő folytonossága ki nem tünnék, a félbeszakitás indoka az 1875. évi XXXII. t.-cz. 8. §-a értelmében hiteles okmánynyal igazolandó.

c) Az orsz. tanitói nyugdíj és gyámalap javára kive-

tett díjak pontos megfizetését igazoló »felvételi és befizetési könyvecske.«

d) A szolgálat utolsó évében élvezett s az előző II. szakaszban már jelzett módon megállapitandó tisztán tanitói jövedelmet feltüntető díjlevél, illetve kimutatás.

e) A szolgálat képtelenségét igazoló felülvizsgálati jegyzőkönyv; kivéve azon esetet, ha a nyugdíjaztatás a törvényszabta 40 beszámitható szolgálat, — avagy a 65-ik életév betöltése alapján kérelmeztetik.

II. Az özvegyek segély-díj iránti folyamodványaihoz a a fentebb *a)*—*d)* alatt felsorolt okmányokon kivül még a következők csatolandók:

f) A férj elhunytáról szóló anyakönyvi kivonat.

g) A férj haláláig való együttélést igazoló lelkészi bizonyitvány.

h) Végre: ha együtt nem éltek, hiteles alakban kimutatandó, hogy az elválásra melyik fél szolgáltatott okot.

III. Az árvák gyámpénz iránti folyamodványaihoz csatolandó:

a) A szülők elhunytáról szóló anyakönyvi kivonat.

b) Az árvák születési anyakönyvi kivonata, melyben törvényes voltuk kitüntetendő.

c) A szülőknek a tanitói pályán eltöltött szolgálatát igazoló szolgálati bizonyitványok.

d) Az orsz. tanitói nyugdíj- és gyámalap javára kivetett díjak teljes befizetését igazoló »felvételi és befizetési könyvecske.«

e) A szülők által élvezett tisztán tanitói jövedelmet előtüntető hiteles okmány.

f) A törvényes gyámot igazoló hatósági bizonylat.

Az ellátás iránt fölterjesztendő mindazon okmányok, melyek nem az állam nyelvén szerkesztvék, hiteles magyar forditásban is közlendők.

Melléklet a 85. számhoz.

Folyó szám	A község neve és az iskola jellege	Az iskolánál			A jelenleg működő tanító						Az eltávozott tanító				A tanító távozásáról értesittetett		Jegyzet
		189.. évi .. negyed elején szervezett tanitói állomások száma	189.. év.. negyed folyamán ujonnan rendszeresitett tanitói állomás		vezeték és mellék neve	javadalmának a nyugdijba beszámitható része pénz-értékben	mikor alkalmaztatott ezen állomáson	mely megyéből jött ezen állomásra	mely községből jött ezen állomásra	az orsz. tanitói nyugdijintézet tagja? igen — nem	vezeték és mellék neve	jelenlegi tartózkodási helye		tagja az orsz. tanitói nyugdijintézetnek? igen — nem	mely adóhivatal	mely szám alatt kelt átirattal	
			száma	szervezés időpontja, hó, nap								megye	község				

86.

A vallás- és közoktatásügyi magyar kir. ministernek 49.363/1892. szám alatt valamennyi egyházi főhatósághoz intézett rendelete,

a katonai özvegyek és árvák haláleseteinek nyilvántartása tárgyában.

A belügyminister úr mult évi október hó 22-én 75.226. szám alatt kelt átirata szerint a cs. és kir. 4. hadtest-parancsnokság megkeresése következtében felhivta az összes törvényhatóságokat, hogy az 1876. évi január hó 17-én 62.960. szám alatt kibocsátott rendeletét közegeik emlékében ujitsák fel s gondjuk legyen arra, hogy az ellátási illetményekben részesülő katonai özvegyek és árvák elhalálozása az illető katonai nyilvántartási hatóságoknak, nevezetesen a hadkiegészitő kerületi és a térparancsnokságoknak minden egyes esetben késedelem nélkül tudomására hozassék.

Hogy azonban a közigazgatási hatóságok e részbeni kötelezettségüknek biztosabban megfelelhessenek, van szerencsém a főtiszt. főhatóságot tisztelettel fölkérni, méltóztassék a lelkészeket az 1876. évi január hó 14-én 778. szám alatt kelt itteni körintézvény értelmében utasitani, hogy a fent emlitett halálozási eseteket az illető közigazgatási hatóságoknak haladék nélkül tudomására hozzák.

Budapesten, 1893. évi január hó 12-én.

Gr. Csáky, s k.

A vallás- és közoktatásügyi magyar kir. ministernek 49.363/1892. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett hasonló tárgyú rendelete.

A belügyminister úr mult évi október hó 22-én 75.226. szám alatt kelt körrendelete kapcsán értesítem a törvényhatóságot, hogy az összes keresztény egyházi főhatóságokat, jelen szám alatt kelt körintézvényemmel megkerestem az iránt, hogy a lelkészeket utasitsák, miszerint az ellátási illetményekben részesülő katonai özvegyek és árvák elhalálozását az illető közigazgatási hatóságoknak haladék nélkül tudomására hozzák.

A törvényhatóságot pedig felhivom, hogy a területén működő összes izr. anyakönyvvezetőket hasonló értelemben saját hatáskörében mielőbb utasitsa.

Budapesten, 1893. évi január hó 12-én.

Gr. Csáky, s. k.

87.

A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. ministernek 55.451/1892. számú rendelete,

a Magyarország erdélyi részeiben levő ág. ev. orsz. egyház kötelékéhez tartozó iskolafentartóknak, tanitóknak, tanitónőknek, óvóknak és gyermekkertésznőknek az országos tanitói nyugdijintézethez való hozzájárulás kötelezettsége alól való fölmentése tárgyában.

I. A Magyarország erdélyi részeiben levő ág. ev. vallású országos egyház consistoriumának.

Magyarország erdélyi részeiben levő ágost. hitv. ev. orsz. egyház általános nyugdíjintézeti szabályzatának kiegészitéseül szolgáló »Póthatározmányok« a consistorium m. évi november hó 15-én tartott üléséből 2364. szám alatt kelt fölterjesztéssel bemutatott »Függelék« által az 1891. évi XLIII. t.-czikk követelményeinek megfelelőleg módosittatván, nevezett egyház kötelékéhez tartozó iskolafentartókat, valamint az általok alkalmazott népiskolai tanitókat, tanitónőket, óvókat és gyermekkertésznőket az idézett törvény 13. §-ban foglalt kedvezmény alapján az orsz. tanitói nyugdíjintézethez való hozzájárulás kötelezettsége alól fölmentem. Erről a consistoriumot oly megjegyzéssel értesitem, hogy a kir. tanfelügyelőkkel jelen rendeletem azzal közöltetett, miszerint a mentesség csakis a fentebb megnevezett minőségű tanitókra és tanitónőkre,

illetve óvók és gyermekkertésznőkre vonatkozik, nem pedig az 1891. évi XLIII. t.-czikk 1. §-ában foglalt egyéb tanitókra és tanitónőkre is. Ennélfogva felkérem a consistoriumot, hogy a mennyiben az érintett egyház kötelékéhez tartozó hitközségek által az idézett §-ban érintett tanintézetek léteznek, azok tanitó személyzetét, okmányaiknak a kir. tanfelügyelőhöz leendő beküldésére utasitani sziveskedjék.

Budapesten, 1893. évi január hó 12-én.

Gr. Csáky, s. k.

II. Valamennyi kir. tanfelügyelőségnek.

A föntebbi rendeletet azzal hozom tudomására, hogy a mennyiben tankerületében a szóban forgó egyház kötelékéhez tartozó hitközség egynémelyike által az 1891. évi XLIII. t.-czikk 1. §-ában érintett emberbaráti intézet, alsófokú szakiskola, milyen a kereskedelmi és ipariskola, földmíves- és szőlőszeti iskola, általában tanfolyamánál fogva a népoktatási tanintézetek körébe tartozó ilynemű iskola tartatnék fenn, az ezen iskolánál, vagy egyes szakokra, mint a gyümölcsészet, méhészet stb. végleges minőségben alkalmazott tanitónak okmányait az orsz. tanitói nyugdíjintézetbe leendő felvétel végett késedelem nélkül terjeszsze fel.

Budapesten, 1893. évi január hó 12-én.

Gr. Csáky, s. k.

88.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministernek 8376. szám alatt valamennyi kir. tanfelügyelőséghez intézett rendelete,

az országos tanitói nyugdíj- és gyámalaphoz a tankötelesek, gör. kel. román papjelölt-tanitók és más felekezetű lelkész-tanitók után való hozzájárulás tárgyában.

Az 1891. évi XLIII. t.-czikk 10. §-a szerint »A nyugdíj- és gyámalap jövedelmei közé felveendő az oly népoktatási tanintézetbe járó tankötelesek után hozzájárulás czímén évenkint fizetendő 15 kr., mely tanintézetek tanitói az 1875. évi XXXII. t.-cz. 2. §-a, illetve az előlidézett törvény 1. §-a értelmében a nyugdíjra jogositottak sorába felvétettek.«

A törvény idézett rendelkezéséből világos, hogy az érintett 15 krnyi járulékot mindazon tanköteles-korban levő s a népoktatási tanintézetek köréhez tartozó iskolába járó növendék tartozik fizetni, kinek tanitójával szemben az orsz. tanitói nyugdíj- és gyámalapnak viszonkötelezettségei vannak. Minthogy pedig az ismétlő iskolázás épen olyan kötelező, mint az elemi iskolázás, melynek az egy kiegészitő részét képezi: annálfogva kétségtelen, hogy a kérdéses 15 krt az ismétlő iskolába járó tankötelesek is tartoznak fizetni, ha az illető tanitó az orsz. tanitói nyugdíjintézet tagja.

A fizetésre vonatkozó kötelezettség ismérve tehát az, hogy a nyugdíjalapnak kötelezettségei vannak-e az illető tanitóval szemben, miért is az 1891. évi XLIII. t.-cz. intentiójától s szószerinti rendelkezéseitől eltérő és a m. évi 37.290. sz. a. kiadott körrendelet 3-ik pontjának második bekezdésében foglalt intézkedést oda módositom, hogy: »Ezen járulék a beiratkozott tanköteleseknután mindazon esetben szedendő, midőn a tanitó az orsz. tanitói nyugdíjintézet felvett tagja.«

Ha valamely iskolának tanitói közül egyesek bármely oknál fogva az orsz. tanitói nyugdíjintézetnek nem tagjai, az általok tanitott növendékek után a 15 kros nyugdíjintézeti járulék az alap javára nem szedendő; szabadságában áll azonban az illető iskolafentartónak, az egyenjoguság és egyöntetű elbánás végett az összes beiratkozott tankötelesektől a 15 krt beszedni, és a nem nyugdíjintézeti tag által tanitott növendékek után befolyt összeget iskola-pénztára javára értékesiteni.

Midőn a tanfelügyelőséget a fentebbiekről értesitem, több oldalról jött fölterjesztések folytán még következőkre figyelmeztetem:

Nehogy a 15 krnyi járulék szedése az iskolázás hátrányára szolgáljon, felhivom a tanfelügyelőséget, hogy az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 4. §-ában foglalt intézkedés szigorú foganatositása iránt a közigazgatási bizottság közvetitésével intézkedjék és az idézett §-ban érintett birságok alkalmazását annál szigorúbban követelje, mivel ezen birságpénzek az 1891. évi XLIII. t.-cz. 10. §-ában meghatározott czélra forditandók.

Az 1880. évi 13.074. sz. a. kiadott szabályrendelet értelmében a gör. kel. román egyház által alkalmazott papjelölt-tanitók, ha a tanitói pályát elhagyva, lelkészekké

lesznek, befizetett nyugdíjintézeti járulékaikat visszanyerik.

Tekintettel arra, hogy a törvény különbséget nem tesz a tanitói pályát elhagyók indokaira nézve akkor, midőn az 1875. évi XXXII. t.-cz. 12. §-ának záradékában a lelépett tanitó által befizetett díjak visszaszolgálhatlanságát kimondja, az idézett szabályrendeletet hatályon kivül helyezem — már azért is, mert a tényleges szolgálat tartama alatt beálló minden esetben, a nyugdíjalap jótéteményét ugy maguk, mint családjuk részére igénybe vehetik. Nem volna méltányos, hogy más tanitókkal szemben az ily papjelöltek a törvénytől eltérő kedvezőbb elbirálás alá vétessenek, és ez által a nyugdíjalap számitásba vett jövedelmei csökkentessenek.

A papi és lelkészi állomásoknak egy személyben való ideiglenes egyesitése tárgyában 1891. évi 32.661/889. sz. alatt kiadott szabályrendeletben kikötött feltétel az illető egyházmegyei hatóságok részéről kevés kivétellel figyelmen kivül hagyatik és az ily lelkész-tanitói állomások fennállhatása iránt az engedélyek megadása végett felterjesztések nem tétetnek.

Ennélfogva felhivom a tanfelügyelőséget, hogy idézett szabályrendeletemben foglaltakat ellenőrizze, és ha valamely iskolánál szóban forgó lelkész-tanitó engedély nélkül működnék, az illetőt kötelességére figyelmeztesse, ide pedig jelentést tegyen.

Minthogy pedig azon téves felfogás kapott lábra, hogy a lelkész-tanitókkal ellátott iskolák után az iskolafentartói járulékok nem fizetendők, figyelmeztetem a tanfelügyelőséget az 1875. évi XXXII. t.-cz. 29. §-ának 3. pontjának, valamint a 42. §-nak határozott és világos rendelkezéseire, melyekből világosan kitünik, hogy az érin-

tett nyugdíjintézeti járulékok a lelkész-tanitók után is fizetendők és csakis ott mellőzhetők, hol az iskolafentartó régebbi rendelet alapján egyenesen felmentetett és azt igazolni képes.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 18-án.

Gr. Csáky, s. k.

89.

A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. ministernek 50.930/1892. szám alatt valamennyi kir. tanfelügyelőséghez intézett rendelete,

a szegénysorsú iskolás gyermekek segélyezése czéljából az iskolákban gyüjtő perselyek felállitása tárgyában.

Emberbaráti tekintetből óhajtandó, hogy az iskoláztatás jótéteményében részesülő jobbmódú gyermekek szülői ne feledkezzenek meg egyrészről ama szegényekről, kiknek gyermekeik ruháztatása, taneszközökkel való ellátása, meleg étellel való táplálása, nyáron falura küldése csaknem lehetetlen, de másrészről amaz országos jótékony intézményekről sem, melyek a tanitóságnak gyámolitásra szoruló tagjai és hátramaradottjai érdekében létesültek. Kivánatosnak tartom, hogy az ország minden iskolájában gyüjtő-perselyek állittassanak fel oly czélból, hogy beiratások vagy egyéb gyülekezések alkalmával az erre önként hajlandó szülők, illetőleg tanulók egy-két fillérnyi adománynyal az emlitett humánus czélokat előmozdithassák.

Ebből kifolyólag ezennel megengedem, hogy a vezetésem alatt álló állami, községi, társulati és magánjellegü mindennemű elemi, nép-, felső nép- és polgári iskolákban, a képezdei gyakorló iskolákban és felsőbb leányiskolákban az illető iskolafentartó hozzájárulásával az irodában vagy más alkalmas helyiségben kettős lakattal lezárt perselyek helyeztessenek el. Az egyik lakat kulcsa az igazgató vagy vezető-tanitó, a másik a gondnok (képezdénél az igazgató, felsőbb leányiskolánál a tanári tes-

tület egyik tagja) kezében lévén, a kik a perselyt minden tanév végén, esetleg többször kinyitják, a begyült pénzt megolvassák és összegét a gondnokság, illetőleg iskolaszék (képezdénél és felsőbb leányiskolánál a tanári testület) ülésén bejelentik. A begyült pénz felerészben a helybeli szegény iskolás gyermekek segélyezésére forditandó, második fele részét pedig a tanitóság egyik orsz. jótékony intézetének, nevezetesen: a magyarországi tanitók Eötvös-alapja, a magyarországi tanitók árvaház-egyesülete, vagy a tanitónők Otthonát fentartó Mária-Dorothea-egyesületnek lehet juttatni.

A helyi czélokra forditandó összeget a gondnok (igazgató) kezeli, felhasználása iránt az iskolaszékkel (tanári testülettel) egyetértőleg intézkedik és arról számol.

A mennyiben az összeg nem az illető iskolában levő gyermekek segélyezésére fordittatnék, az emlitett testület határozatához képest valamely szegény gyermekek istápolására alakult helybeli jótékony egyesületnek vagy intézetnek adható (péld. szünidői gyermektelep, rongyos egylet, árvaház stb.)

A begyült összegnek azon fele része, mely az emlitett három országos intézet valamelyikére esik, ezen intézet megjelölésével együtt legkésőbben julius hó végéig a megyei kir. tanfelügyelőhöz beküldendő, a ki a beérkezett adományokat összegezve, két-két jegyzék kiséretében, melyek közül az egyik nyugtatványozva hozzá visszaküldendő, az illető egyesületek elnökségeinek legkésőbben augusztus hó végéig megküldi.

Erről a tanfelügyelőséget további eljárás végett értesitem.

Budapesten, 1893. évi márczius hó 29-én.

Gr. Csáky, s. k.

90.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministernek 5445. szám alatt valamennyi egyházi főhatósághoz intézett körrendelete,

az elemi népiskolai tanitóknak a kerületi betegsegélyző pénztárak érdekében való közreműködése tárgyában.

Az ipari és gyári alkalmazottaknak betegség esetén való segélyezéséről szóló 1891. évi XIV. t.-czikk alapján szervezett kerületi betegsegélyző pénztárak székhelye sokszor távol esik a pénztárhoz tartozó területen levő egyes községektől. Szükségessé vált tehát, hogy a pénztár székhelyétől távol lakó tagok a járulékokat az igazgatóság által kijelölendő ott lakó bizalmi személynél fizethessék be, ki is a nála begyült összegeket a kerületi pénztárba szolgáltatná be.

A kerületi betegsegélyző pénztárak főleg azon irányban igénylik ily bizalmi személyek közreműködését, hogy a községbeli kisiparosok és kereskedők részéről az alkalmazottak után fizetendő csekély heti járulékokat az illető bizalmi személy összegyüjtené és időközönkint — egy vagy két hetenkint — a kerületi betegsegélyző pénztárhoz beszolgáltatná. Esetleg a kerületi pénztár az illető községben megbetegedett tagnak ellenőrzésével, s az ezen tagnak járó táppénz kifizetésével is megbizhatná a bizalmi férfit.

Minthogy kisebb községekben a néptanitók hivatali kötelességüknek elmulasztása nélkül teljesithetik ezen

teendőket s a részükre megállapitandó mérsékelt dijazással javadalmukat gyarapithatnák: úgy a tanitók, mint a betegsegélyző pénztárak érdekében kivánatos, hogy ott, a hol a tanitás sikerének koczkáztatása nélkül lehetséges, az elemi népiskolák tanitói a kerületi betegsegélyző pénztárak érdekében közremüködjenek, illetőleg, hogy az emlitett teendők végzését elvállalják. Az egyes tanitók megbizatása iránt majd a kerületi pénztárak igazgatóságai fognak intézkedni, szükséges azonban, hogy a felekezeti iskoláknál az illető felekezeti hatóság, állami és községi iskoláknál pedig a kir. tanfelügyelő irásbeli engedélyét mutassák fel.

Tisztelettel felkérem a főtiszt. Főhatóságot, hogy az előadottakhoz képest saját hatáskörében intézkedni, s a tanitók részére szükséges irásbeli engedélyeket minden egyes esetben külön megadni méltóztassék. Megjegyzem, hogy mindig az illető pénztár igazgatóságának belátásától s a szükség beállásától fog függni, hogy mely községben bizassék meg a tanitó az emlitett teendőkkel; ugyancsak az igazgatóság fogja megállapitani a díjazás nagyságát, a fenforgó körülmények szerint, az elvállalt teendők kisebb vagy nagyobb mérvéhez képest.

Budapesten, 1893. évi április hó 25-én.

Gróf Csáky, s. k.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministernek 5445. szám alatt valamennyi kir. tanfelügyelőséghez intézett hasonló tárgyú körrendelete.

Az ipari és gyári alkalmazottaknak betegség esetén való segélyezéséről szóló 1891. évi XIV. t.-czikk alapján szervezett kerületi betegsegélyző pénztárak székhelye sokszor távol esik a pénztárhoz tartozó területen levő egyes községektől. Szükségessé vált tehát, hogy a pénztár székhelyétől távol lakó tagok a járulékokat az igazgatóság által kijelölendő ott lakó bizalmi személynél fizethessék be, ki is a nála begyült összegeket a kerületi pénztárba szolgáltatná be.

A kerületi betegsegélyző pénztárak főleg azon irányban igénylik ily bizalmi személyek közremüködését, hogy a községbeli kisiparosok és kereskedők részéről az alkalmazottak után fizetendő csekély heti járulékokat az illető bizalmi személy összegyüjtené és időközönkint — egy vagy két hetenkint — a kerületi betegsegélyző pénztárhoz beszolgáltatná. Esetleg a kerületi pénztár az illető községben megbetegedett tagnak ellenőrzésével, s az ezen tagnak járó táppénz kifizetésével is megbizhatná a bizalmi férfit.

Minthogy kisebb községekben a néptanitók hivatali kötelességüknek elmulasztása nélkül teljesithetik ezen teendőket, s a részükre megállapitandó mérsékelt díjazással javadalmukat gyarapithatnák: ugy a tanitók, mint a betegsegélyző pénztárak érdekében kivánatos, hogy ott, a hol a tanitás sikerének koczkáztatása nélkül lehetséges, az elemi népiskolák tanitói a kerületi betegsegélyző pénztárak érdekében közremüködjenek, illetőleg, hogy az emli-

tett teendők végzését elvállalják. Az egyes tanitók megbizatása iránt majd a kerületi pénztárak igazgatóságai fognak intézkedni; szükséges azonban, hogy a felekezeti iskoláknál az illető felekezeti hatóság, az állami és községi iskoláknál pedig a kir. tanfelügyelő irásbeli engedélyét mutassák fel.

Felhivom a tanfelügyelőséget, hogy az előadottakhoz képest a szükséges intézkedést tegye meg, s a tankerületben levő állami és községi elemi iskolai tanitók részére minden esetben külön állitsa ki az irásbeli engedélyt. Megjegyzem, hogy mindig az illető pénztár igazgatóságának belátásától s a szükség beállásától fog függni, hogy mely községben bizassék meg a tanitó az emlitett teendőkkel; ugyancsak az igazgatóság fogja megállapitani a díjazás nagyságát, a fenforgó körülmények szerint, az elvállalt teendők kisebb vagy nagyobb mérvéhez képest.

Budapesten, 1893. évi április hó 25-én.

Gróf Csáky, s. k.

91.

A m. kir. belügyministernek 33.802. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelete,

az »Egészségügyi Értesitő« kiadása tárgyában.

A közigazgatás egyik igen fontos ága, a közegészségügy kezelésének nagy hátrányát abban látom, hogy a reá vonatkozó intézkedések végrehajtására hivatott hatósági és községi közegek, valamint a magánorvosok és gyógyszerészek nehezen jutnak az e tárgyban kiadott rendeletek ismeretéhez s az érvényben levők nincsenek kellőleg összegyüjtve.

Ezen hiányon akként vélek segithetni, hogy mig egyrészt legközelebb ki fogom adni a közegészségügyi törvények és érvényben levő rendeletek teljes gyüjteményét, másrészt ennek folytatásaként és ugyanazon alakban a vezetésem alatti ministerium közegészségügyi osztálya folyó évi julius 1-étől kezdve »Egészségügyi Értesitő« czím alatt hivatalos lapot fog kiadni, mely közölni fogja:

1. az egészségügyre és a közegészségügyi szolgálatra vonatkozólag kiadandó összes rendeleteket, döntvényeket és elvi jelentőségü határozatokat;

2. gyógyfürdők nyithatására, ásványvizek forgalomba hozatalára, kórházak, gyógyintézetek, himlőnyirktermelő-intézetek stb. felállitására adott engedélyeket;

3. a hazában uralkodó járványok statisztikáját;

4. az állami tébolydák betegforgalmát;

5. a gyógyszertárak felállitására, adományozására és átruházására vonatkozó határozatokat;

6. összetett gyógyszerek árulásának engedélyezésére és titkos szerek eltiltására vonatkozó rendeleteket;

7. az országos közegészségügyi és az igazságügyi orvosi tanácsnak elvi jelentőségű véleményezéseit;

8. az állam egészségügyi intézeteinek állásaira, valamint a törvényhatóságok és községek által beküldendő orvosi állásokra és gyógyszertárakra vonatkozó pályázati hirdetéseket;

9. egészségügyi kinevezéseket, megválasztásokat, kitüntetéseket, fegyelmi büntetéseket azok indokolásával és egyéb hivatalos egészségügyi személyi hireket;

10. végre mindazt, a minek közzététele a közegészségügy érdekében kivánatosnak látszik.

Az »Egészségügyi Értesitő« havonta kétszer és pedig minden hó 1-én és 15-én fog megjelenni, s csak előfizetés utján lesz kapható. Ára évenkint két forint.

Az előfizetési pénzek a hatóságoktól, községektől és ezek hivatalos közegeitől az alispáni vagy polgármesteri hivatalok által lesznek beszedendők és évente kétszer közvetlenül a belügyministeriumnak hivatalból beküldendők. Magán megrendelők az előfizetési pénzeket az illető alispáni vagy polgármesteri hivatalhoz, esetleg a belügyministerium segédhivatalának főigazgatójához küldjék be.

Az »Egészségügyi Értesitő« kiadása által elérhető lesz, hogy egyrészt a hivatalos egészségügyi személyzet közvetlenül fog értesülhetni a szolgálatára vonatkozó minden intézkedésről, a minek ismeretére a személyzet nagy részének annál inkább lesz szüksége, minthogy az 1883. évi I. t.-czikkben előirt, s még a folyó évben

életbeléptetendő orvosi tiszti vizsgának az is egyik vizsgálati tárgyát fogja képezni, másrészt a törvényhatóság terhes munkától fog általa szabadulhatni, a mennyiben, ha minden alantas hivatala e lapot járatni fogja, a közegészségügyi rendeletek nagy részét nem fog kelleni egész terjedelmökben sokszorositani.

Felhivom ennélfogva a törvényhatóságot, hogy a kiadandó hivatalos lapnak fontosságát saját hatáskörében kellően ismertetve s jelen körrendeletemet a törvényhatóság hivatalos lapjában egész terjedelmében közölve, hasson oda, hogy ugy a hivatalos orvosok és a gyógyszerészek, mint maga a törvényhatóság, a szolgabirói hivatalok s a mennyiben szükségét látná, a községi és körjegyzők, nemkülönben a községek a lapot megrendeljék, s egyuttal alkalmas módon tegye közhirré, hogy a lapnak elterjedése a magánorvosok körében is a kitűzött fontos czél tekintetében felette kivánatos.

Miután az »Egészségügyi Értesitő« csak az előfizetők számának megfelelő mennyiségben fog kinyomatni, felhivom a törvényhatóságot, hogy az előfizetésre jelentkezők névszerinti jegyzékét folyó évi május hó végéig ide terjeszsze fel.

Budapesten, 1893. évi április hó 30-án.

Hieronymi, s. k.

92.

A m. kir. belügyministernek 35.871. szám alatt valamennyi vármegyei törvényhatósághoz intézett körrendelete,

a gyámoltak és gondnokoltak pénzei kamatlábának leszállitása tárgyában.

A gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek kamatozó letétként a kir. adóhivatalokban való elhelyezése tárgyában az 1878. évi január hó 20-án 2250. szám alatt kelt körrendelettel (»Magy. Rend. Tára« 1878. évf. 15. folyószám) megküldött szabályzat 18. §-ában megállapitott 5%-os kamatláb változást szenvedett a pénzügyministerium vezetésével megbizott m. kir. ministerelnöknek f. é. április hó 16-án 23.150. szám alatt valamennyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz és a gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek kezelésével megbizott valamennyi állami pénztárhoz intézett, s a »Budapesti Közlöny«-nek 1893. évi április hó 25-én 94. számában közzétett rendelete által. *)

E szerint a gyámoltak és gondnokoltaknak az 1877. évi XX. törvényczikk 295. §-ának 4. pontja, illetve az 1885. évi VI. törvényczikk 13. §-ának 5. pontja értelmében az árvaszékek által kamatozó letétként a kir. adóhivatalokba szállitandó és itt kezelendő tőkepénzeiktől az államkincstár által az 1877. évi deczember hó 13-án az akkori kir. belügyminister úrral egyetértőleg kiadott pénzügyministeri szabályrendelet 18. §-a alapján fizetendő

*) Lásd: »Magy. Rend. Tára« 1893. évf. 745. lap.

kamat velem egyetértőleg 1893. évi január hó 1-ső napjától való érvénynyel, a tőke négy százalékában állapittatott meg oly formán, hogy e kamatlábba az emlitett kamatjövedelem után törvény szerint járó tőkekamatadó és általános jövedelmi pótadó betudatván, a kamatélvezők ezen adók fizetése alól felmentve legyenek.

Ezen intézkedéssel kapcsolatban a pénzügyministerium vezetésével megbizott m. kir. ministerelnök úr az 1876. évi május hó 17-én kelt 22.540. számú rendeletnek módositásával a hatósági árvapénztárakat a kir. adóhivataloknál elhelyezett tőkékből eredő kamatjövedelemnek adó alá való bevallásától felmenti.

Az ezeknek a kamatozó letéteknek kezelésére nézve fennálló rendeletek egyébként változást nem szenvednek.

A pénzügyministeri körrendeletnek két példányban leküldése mellett felhivom a vármegye törvényhatóságát, hogy a mennyiben a vármegyei árvaszéknél, esetleg a vármegye területén levő rendezett tanácsú városok vagy gyámhatósági joggal felruházott községek árvaszékénél gyakorlatban lenne az árvák és gondnokoltak pénzeinek kir. adóhivatalnál elhelyezése, az árvaszéket a körrendeletben foglaltakról tudomás és miheztartás végett értesitse.

Budapesten, 1893. évi május hó 6-án.

Hieronymi, s. k.

93.

A földmívelésügyi m. kir. ministertől. – 26.700. szám.

A kőbányai sertéspiacz állategészségügyi rendtartása.

I. Általános határozatok.

1. §.

A kőbányai sertés-szállások egész területén állategészség-rendőri ügyekben az 1888. évi VII. t.-cz., az érvényben levő ministeri rendeletek és a jelen rendtartás alapján illetékesen a Kőbányán felállitandó állategészségügyi hivatal főnöke intézkedik, kinek intézkedései ellen az érdekeltek a földmivelésügyi m. kir. ministerhez felebbezhetnek.

2. §.

A fő- és székváros X. kerületének egyéb területére az állategészségügyi hivatal illetékessége nem terjed ki.

3. §.

Ezen hivatal illetékessége nem terjed ki továbbá az állategészség-rendőri kihágásokra és olyan kártalanitási ügyekre, melyekben az 1888. évi VII. t.-cz. 158. §-ában, illetve a jelen szabályrendelet által minősitett kihágási ügyekre nézve az 1880. évi 38.547. sz. belügyministeri körrendelettel kiadott Elj. Szab. 8. §-ában megjelölt hatóságok járnak el illetékesen.

4. §.

A jelen szabályzat nem érinti a fő- és székvárosnak az 1. §-ban megjelölt területen való vásártartási és vásárdíjszedési jogát.

II. Állategészségrendőri intézkedések.

5. §.

A kőbányai sertésszállások területén kérődző állatokat tartani vagy az ezen szállások között elvonuló utakon ilyen állatokat hajtani tilos.

6. §.

A sertésaklokat és az azok között levő utakat a szállástulajdonosok, illetve bérlők, folyton tisztán tartani kötelesek.

A trágyát a trágyaládákba kell összegyüjteni és a szállásokból naponta kiszállitani.

E czélra oly kocsikat kell használni, melyekből a trágya sem száraz, sem hig állapotban ki nem hullhat. Ily kocsi külső részeit úgy megrakás, mint kiürités után alaposan meg kell tisztitani és a kocsi fedelét utközben zárva tartani.

A trágyaládák külseje állandóan tisztán tartandó és a melegebb időszak tartama alatt környéke az előirt módon fertőtlenitendő.

7. §.

Az akolfélszerekből az elhasznált homokot az utczára kihányni tilos; ezen homok elszállitására oly szerkezetű kocsikat kell használni, hogy azokból a homok szállitás közben ki ne hullhasson.

8. §.

A sertések mázsálására használt mérleg oly szerkezettel birjon, hogy alaposan tisztitható és fertőtlenithető legyen.

9. §.

A sertés-usztatók vize a melegebb időszakban a megromlástól az előirt módon megóvandó.

10. §.

Minden szállásban félreeső helyen leszúró helyiséget kell berendezni, a hol a kényszerszurások végzendők.

11. §.

Az állategészségügyi hivatal a kőbányai szállásokban elhelyezett sertések létszámát a felhajtásra és elszállitásra vonatkozó adatok alapján naponta kimutatja és közzéteszi.

12. §.

A keleti államokból származó és külön felügyelet alá eső sertéseket az állategészségügyi hivatal nyilvántartja.

13. §.

A kőbányai szállásokban elhelyezett sertések egészségi szempontból állandó állatorvosi felügyelet és ellenőrzés alatt állanak.

Az e czélból szükséges vizsgálatok megejtése végett az ellenőrző közegek a szállásokban bármikor megjelenhetnek.

Gyanus esetekben a szállástulajdonos (bérlő) vagy megbizottja a vizsgálathoz szükséges segédletről gondoskodni köteles.

14. §.

A sertések egészségi állapotának és a szállások tisztántartásának ellenőrzése czéljából a szállások kerületekre osztatnak fel.

15. §.

A szállástulajdonos (bérlő), illetve megbizottja a szállásában előforduló minden belső megbetegülést vagy elhullást az állategészségügyi hivatalnak azonnal bejelenteni köteles (1888. évi VII. t.-cz. 23. §-a).

Ezen bejelentésekről az állategészségügyi hivatal naplót vezet.

Az elhullást az illető fél egyuttal az állami szappanfőző kezelőjével is közli, a ki a hullát zárt kocsiban azonnal az állami szappanfőzőbe szállitani tartozik.

16. §.

Az állami szappanfőzőben az őr és a szappanos jegyzéket vezetnek a beérkezett hullákról, az állatorvos vizsgálatáig azokat felbontani vagy bárminemű részöket feldolgozni tilos.

17. §.

A vizsgálat eszközlését az állatorvos a hullajegyzékben igazolja; a vizsgálatról leletet, ragadós betegség vagy ennek gyanuja esetén bonczolási jegyzőkönyvet vesz fel.

18. §.

A szappanfőzőben a hullák és elkobzott testrészek feldolgozása ellenőrzés alatt történik és rendszerint csak nappal szabad; éjjeli munkát rendkivüli esetekben s külön ellenőrzés mellett az állategészségügyi hivatal főnöke engedélyezhet.

19. §.

Az állami szappanfőzőben nyert zsirt sorszámmal ellátott hordókba kell leereszteni s ezen alkalommal az előirt módon élvezhetetlenné kell tenni.

20. §.

Az élvezhetetlenné tett zsirt tartalmazó hordók beraktározásáról és elszállitásáról nyilvántartást kell vezetni.

21. §.

A vasuton érkező hullák és fogyasztásra alkalmatlannak talált sertések és testrészek szintén a 15—20. §-okban előirt elbánás alá esnek.

22. §.

A szappanfőzőnek átadott hullákért és testrészekért a szappanfőző bérlője a ministerium által időről-időre megállapitott beváltási árakat köteles fizetni.

A beváltási árak megállapitására vonatkozó hirdetmény alkalmas helyen kifüggesztendő.

23. §.

Kényszerszúrás rendszerint csak állami állatorvos jelenlétében és a leszúró helyiségben foganatositható.

24. §.

Sürgős szükség esetén a beteg állatot az állami állatorvos megérkezése előtt is szabad ugyan a leszúró helyiségben leszúrni és felbontani, de annak semmiféle testrésze a leszúró helyiségből az állatorvos engedélye nélkül el nem vihető.

25. §.

Midőn megfulladás veszélye nélkül az állatot a leszúró helyiségben már elszállitani nem lehetne, az kivételesen másutt is, de csak a csatorna közelében szúrható le. Ilyenkor a vért tökéletesen föl kell fogni és az állatot csak a leszúró helyiségben szabad fölbontani.

Az aklokban tilos sertéseket leszúrni.

26. §.

A kényszerszúrásoknál külön, más czélra egyátalán nem használható edényeket és eszközöket kell használni.

27. §.

A kényszerszúrás alkalmával eszközölt állatorvosi vizsgálat eredményéről szóló bizonyitványt a leszúrt állat tulajdonosa, illetve megbizottja, minden esetben köteles az állategészségügyi hivatalban kiváltani.

28. §.

Élvezhetlen vagy nagyfokú borsóka-kórban szenvedő sertés az állami szappanfőzőbe, egyéb borsókás sertés az állami zsirolvasztóba szállitandó.

A zsirolvasztóban a kiolvasztásra bocsátható részek (szalonna és háj) ellenőrzés mellett lefejtendők és kiolvasztandók; a többi testrészek, ugyszintén a szalonna és háj kiolvasztása után nyert töpörtő is, a szappanfőzőbe átszállitandók.

29. §.

A zsirolvasztó bérlője az átvett állatokért a ministerium által időről-időre megállapitott beváltási árakat köteles fizetni.

30. §.

A szappanfőző és zsirolvasztó helyiségeit a bérlő tisztán tartani köteles.

31. §.

A Kőbányán kirakott összes sertések marhaleveleit az állategészségügyi hivatal bevonja és egy év mulva megsemmisiti; a Kőbányán ki nem rakott sertéseknek új irányitás végett bemutatott marhaleveleiről jegyzéket vezet; az elszállitott sertésekre a marhaleveleket a fennálló szabályok értelmében állitja ki, de a fő- és székvárosba szánt sertésekre szóló marhalevelek csak annyi állatra állithatók ki, a a hány állat tényleg egyszerre elszállittatik.

Külföldre (Magyarország határán túlra) szánt sertések marhalevelei külön ürlapokon állitandók ki; különféle származású sertések, habár egy szállitmányhoz tartoznak is, egy és ugyanazon marhalevélre nem irhatók.

32. §.

Sertések le- és fölrakása Kőbányán csak a szállásokban szabad. Kivételnek csak a földmívelésügyi ministernek időhöz kötött engedélye alapján lehet helye.

33. §.

Állatorvos jelentése nélkül sertéseket sem kirakni, sem berakni nem szabad.

34. §.

Rakodókra az állatorvoson és a rakodásnál alkalmazott személyzeten kivül senkinek sem szabad lépni.

35. §.

A rakodók állandóan tisztán tartandók és ragadós betegség vagy ennek gyanuja esetén azonnal, ragadós betegség uralkodása esetén pedig minden fel- vagy lerakás után szabályszerüen fertőtlenitendők.

36. §.

Minden szállásban és a közös rakodókon a szállástulajdonos, illetve a vasut által az előirt fertőtlenitő szer kellő mennyiségben állandóan készletben tartandó.

37. §.

Fel- és lerakásnál a sertések állatorvosi szemle alá esnek, ha alapos vizsgálat szükséges, a segédletről a sertéstulajdonos vagy megbizottja köteles gondoskodni.

38. §.

Az érkező sertések marhalevelét a szemlét megejtő állatorvosnak kell átadni s a vasuti szállitólevelet ugyanannak bemutatni.

39. §.

Ha az állatorvos a ki- vagy berakás alkalmával ragadós betegséget vagy ennek gyanuját találja, a rakodást azonnal megszünteti és az esetet az állategészségügyi hivatalnak bejelenti.

40. §.

Hamis marhalevéllel vagy marhalevél nélkül érkező, ugyszintén olyan sertések, melyeknek származása iránt hamis bevallás történt, vagy a melyekre nézve ilyen hamis bevallásnak gyanuja merült fel, lefoglalandók és a tényállásról jegyzőkönyv veendő fel.

41. §.

Sertéseket tengelyen vagy lábon Kőbányára szállitani csak a földmívelési m. kir. minister külön engedélye alapján szabad.

Ily szállitást előzetesen be kell jelenteni az állategészségügyi hivatalnak, mely a sertések megvizsgálása iránt intézkedik.

42. §.

A Szerbiából, Romániából és egyéb keleti államokból érkező sertések csak az e czélra rendelt külön rakodókon rakhatók ki; azok a rendes szemlén felül még egészségi állapotukra és borsókára döntés mellett egyenként külön vizsgáltatnak meg.

Ha lerakáskor ily szállitmányban ragadós betegség állapittatik meg, az egész szállitmány az állategészségügyi hivatal főnöke által hozandó határozat alapján származása helyére visszaküldendő vagy a tulajdonos kérelmére, azonnali levágás utján értékesitendő, ha a betegség természete ily intézkedést nem zár ki. A tényállásról részletes jegyzőkönyv veendő fel.

43. §.

Az egészséges sertések az előirt felügyeleti időt az e czélra rendelt szállásban töltik ki.

A felügyeleti idő tartama alatt ily állatok szabadon eladhatók és vehetők, de a felügyeleti szállásból el nem hajthatók.

A felügyeleti szállásból ragadós betegségben szenvedő vagy fertőzés gyanujában álló állatot kibocsátani nem szabad.

44. §.

Ha valamely ragadós betegség Kőbányán járványszerűen lép fel, az óvó és elfojtó intézkedéseket a földmívelésügyi minister rendeli el.

45. §.

Az eljáró állatorvosok szakértői véleményét (diagnózisát) az érdekelt fél kivánságára az állategészségügyi hivatal főnöke felülvizsgálja.

A fél — saját költségére — a budapesti állatorvosi akadémia felülvéleményezését kérheti, de ez a körülmény a hivatalfőnök diagnózisa alapján teendő intézkedések végrehajtását csak azon esetben függeszti fel, ha ez által a közérdekre veszély nem háramlik.

III. Dijak.

46. §.

A Kőbányára érkezett sertések után darabonkint három (3) fillér, az onnan külföldre szállitott sertések darabja után két (2) fillér szemledíj fizetendő.

A Szerbiából, Romániából és egyéb keleti államokból érkezett sertések darabja után külön nyolcz (8) fillér vizsgálati díj szedetik.

A belföldre kiállitott marhalevelekért a bélyegilletéken felül, a szabályszerű kezelési (marhalevelenkint tiz fillér), a külföldre kiállitott marhalevél darabjáért négy (4) korona jár.

Kényszervágásnál eszközlendő állatorvosi vizsgálat díja egy (1) korona.

47. §.

A vasuton érkezett sertések után járó szemledíjat a vasuti szállítólevélen foglalt darabszám szerint, a leadó

vasuti állomás szedi be; a többi díjak az állategészségügyi hivatalnál fizetendők.

IV. Büntető határozatok.

48. §.

A ki a jelen szabályrendeletben foglalt határozmányok vagy az ezek alapján elrendelt intézkedések ellen vét, vagy a ki az elszállitandó sertések származását hamisan vallja be, a mennyiben cselekménye vagy mulasztása más törvényes rendelkezések súlya alá nem esik, az 1879. évi XL. t.-cz. 1. §-a értelmében kihágást követ el és 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel és esetleg még 15 napig terjedhető elzárással is büntetendő.

Az ezen az alapon befolyt pénzbüntetések az 1888. évi VII. t.-cz. 156. §-ában megjelölt czélokra forditandók.

Jelen szabályrendelet 1893. évi május hó 20-án lép életbe.

Budapesten, 1893. évi május hó 9-én.

Gr. Bethlen, s. k.

94.

A földmívelésügyi m. kir. ministertől. — 17.500. szám.

A kőbányai kir. állategészségügyi hivatal szervezési és szolgálati szabályzata.

I. Általános határozatok.

1. §.

A kőbányai sertéspiacz állategészségügyi rendtartásának végrehajtására külön állategészségügyi hivatal szerveztetik.

2. §.

Ezen hivatal czíme: »Kir. állategészségügyi hivatal Kőbányán.«

3. §.

A hivatal pecsétje középen Magyarország czímerét viseli; körirata: a hivatal czíme.

4. §.

A hivatal közvetlenül a földmívelésügyi m. kir. ministeriumnak van alárendelve.

A hatáskörébe utalt teendőket a hivatalhoz beosztott állami állatorvosok látják el, kik az állami állatorvosok létszámába tartoznak s általános szolgálati és fegyelmi tekintetben az azokra vonatkozó szervezési és szolgálati szabályzat határozatai alá esnek.

II. Hivatalfőnök.

5. §.

Az állategészségügyi hivatalt képviseli és vezeti a hivatalfőnök, a ki

1. a hivatal összes levelezését átveszi, illetve aláirja;

2. a hivatal személyzetével — kivéve az irodavezetőt — rendelkezik;

3. ugy a külső szolgálatot, valamint az irodai és pénzkezelési teendőket ellenőrzi s ezeknek mikénti ellátására nézve rendelkezik;

4. a ministeriummal szerződéses viszonyban álló vállalkozókat a szerződés betartása iránt ellenőrzi s felmerülő szabályellenességekről a ministeriumnak jelentést tesz;

5. a hivatal anyagi szükségleteinek beszerzéséről gondoskodik és a hivatal leltáráért felelős;

6. a hivatal működéséről minden évben január hó végéig évi jelentést, a hivatal leltári tárgyairól pedig kimutatást terjeszt fel a ministeriumhoz;

7. a hivatal személyzetének egyes tagjait, az általuk elkövetett csekélyebb mulasztások esetén megróhatja, nagyobb mulasztásaikat vagy kihágásaikat azonban a ministeriumnak jelenti fel;

8. állategészségügyi kihágások és kártalanitások esetében gondoskodik a tényállás pontos felvételéről és ezt a vonatkozó íratokkal együtt az illetékes hatósággal (Rendtartás 3. §-a) közli;

9. a hivatal hatáskörébe tartozó állategészségrendőri ügyekben, a vonatkozó törvény, rendeletek és a kőbányai sertéspiacz részére kiadott »Rendtartás« értelmében I-ső fokúlag intézkedik.

6. §.

Nevezetesen:

1. meghatározza az időpontot, melytől kezdve a szállások sertésusztatói vizének a megromlástól való megóvására, s a szállások és a szappanfőző fertőtlenitésére előirt eljárás foganatba veendő, illetőleg megszüntetendő (Rendtartás 6. és 9. §-ai);

2. a leszúró helyiségek elhelyezése és alkalmassága iránt határoz s ebből kifolyólag esetleg intézkedik (Rendtartás 10. §-a);

3. a szállásokat kerületekre felosztja és az egyes kerületekbe az állami állatorvosokat kirendeli (Rendtartás 14. §-a);

4. a vizsgáló állatorvosok leleteit és bonczolási jegyzőkönyveit átvizsgálja;

5. az állami szappanfőző és a zsírolvasztó bérlője által fizetendő beváltási árakra vonatkozó hirdetményt közzéteszi s ennek betartását ellenőrzi (Rendtartás 22. és 29. §-ai);

6. a szappanfőző éjjeli működésére szükség esetén engedélyt adhat (Rendtartás 18. §-a);

7. kényszerszúrás alá került sertéseknek emberi élvezetre bocsáthatása iránt a fél kérelmére határoz és esetleg intézkedik a budapesti állatorvosi akadémiának a fél által kivánt felülvéleményezése iránt (Rendtartás 45. §-a):

8. havonkint intézkedik azon marhalevelek megsemmisitése iránt, a melyek egy évnél régebben bevonattak (Rendtartás 31. §-a);

9. marhalevelek vagy bizonyitványok kiállitása vagy ennek megtagadása körül, a felek és az irodaszemélyzet között felmerülő vitás kérdésekben határoz;

10. ragadós betegségnek vagy ilyen betegség gyanujának fenforgását kimondja s a fennálló szabályok értelmében intézkedvén, erről a ministeriumnak jelentést tesz;

11. megállapitja a szállásokban és a közös rakodókon készletben tartandó fertőtlenitő szer mennyiségét (Rendtartás 36. §-a);

12. intézkedik a tengelyen vagy lábon behozott sertések megvizsgálása iránt (Rendtartás 41. §-a);

13. engedélyt ad a szállitás közben vagy a vizsgálat alkalmával megsérült sertéseknek a felügyeleti szállásból közfogyasztás czéljából való elszállithatására;

14. a felügyeleti szállásokban elhelyezett sertések kibocsátása iránt határoz és a kibocsátási bárczát láttamozza;

15. keleti államokból érkező fertőzött sertésszállitmányoknak visszaküldése, esetleg pedig fogyasztási czélokra való levágatása iránt határoz és intézkedik, ha a fél ezt kivánja és a fenforgó viszonyok megengedik (Rendtartás 42. §-a).

7. §.

A hivatalfőnök általános érdekű intézkedéseit az összes szállástulajdonosokkal közölni és a ministeriumhoz felterjeszteni, egyéb határozatait pedig az érdekeltekkel irásban közölni tartozik.

Intézkedései és határozatai ellen az érdekeltek a kézbesitéstől számitandó 8 nap alatt, rendszerint csak birtokon kivül, felebbezhetnek. A beadott felebbezéseket, véleményes jelentése kiséretében, 24 óra alatt, sürgős esetekben azonnal, a ministeriumhoz terjeszti fel (Rendtartás 2. §-a).

8. §.

A hivatalfőnök a hivatali személyzet tagjainak sürgős esetekben legfeljebb 2 napi szabadságot adhat; maga,

a ministerium engedélye nélkül, legfeljebb 24 órai szabadságidőt vehet igénybe.

9. §.

A hivatalfőnök helyettesét a minister jelöli ki.

III. Irodavezető.

10. §.

Az állategészségügyi hivatalnak összes fogalmazási, nyilvántartási, előjegyzési, marhalevél- és pénzkezelési teendőit, az irodai személyzettel együtt, az irodavezető látja el.

11. §.

Nevezetesen:

1. Az állategészségügyi hivatal ügyiratairól iktatókönyvet és tárgymutatót vezet;

2. vezeti a »Beérkezési Naplót«, melynek rovatait a szemlélő állatorvos által az érkező sertések marhaleveleire vezetett záradék adatai alapján tölti ki, a jegyzet rovatban pedig a lábon vagy kocsin behozott sertésekre vonatkozó ministeri engedély számát előjegyzi és a szállitmányra nézve esetleg tett külön állategészség-rendőri intézkedést (a hivatal illető ügyiratának iktató számával együtt) ugyanott beirja;

3. a bevont marhaleveleket, a beérkezési napló vonatkozó folyószámával ellátja;

4. a keleti államokból érkezett sertésekről külön vizsgálati és felügyeleti naplót is vezet, a kőbányai sertéshizlaló részvénytársaságtól vett bejelentési bárcza sorszáma szerint és ezen bárcza adatai alapján, melyeket a beérkezési naplóból ellenőriz;

5. kiállitja és a vizsgáló állatorvosnak megküldi a megvizsgálandó sertésekre vonatkozó értesitést;

6. a vizsgálat és felügyelet eredményét a vonatkozó leletbárcza alapján a naplóba bevezeti;

7. vezeti az elszállitási naplókat, külön a belföldre és külön a külföldre irányitott sertésekről és pedig a vasuton elszállitott sertésekre nézve a felrakásnál működő állatorvos szemlebárczája, a kocsin elszállitott sertésekre nézve az illető szállástulajdonos vagy megbizottja által kiállitott s a szállástulajdonos stampigliájával ellátott kihajtási bárcza alapján;

8. ugyanezen az alapon állitja ki a marhaleveleket (Rendtartás 31. §-a);

9. szerkeszti a napi kimutatást a beérkezett és elszállitott sertésekről és ezen az alapon naponkint a sertéslétszámot megállapitja;

10. naplót vezet az elhullások bejelentéséről és az irányitás végett bemutatott marhalevelekről;

11. jegyzéket vezet a kényszerszúrásokról és a vizsgáló állatorvos leletbárczája alapján a leszúrt sertés élvezhető vagy élvezhetlen voltáról szóló és a vizsgálati díj lefizetését nyugtázó állatorvosi leletet állitja ki;

12. kezeli az állategészségügyi hivatal pénztárát és számadásait, az erre vonatkozó külön utasitás szerint.

12. §.

Az irodavezetőt és helyettesét a minister jelöli ki, az irodai teendőket az iroda személyzete között az irodavezető osztja fel, a pénztárt azonban csak az utóbbi, illetve kijelölt helyettese személyesen kezelheti.

IV. Szemlélő állatorvosok.

13. §.

A szemlélő állatorvosok:

1. A hivatalfőnök rendelkezéséhez képest az érkező és az elszállitandó sertéseket megszemlélik, ha ragadós betegség gyanuja merül fel, akkor a sertéseket alaposan megvizsgálják (Rendtartás 37. §-a), ragadós betegség konstatálása vagy a származás hamis bevallásának gyanuja esetén a rakodást azonnal megszüntetik és a hivatalfőnöknek jelentést tesznek, ragadós betegség esetén egyuttal arról gondoskodnak, hogy a rakodásnál közreműködött személyzet fertőtlenités nélkül a rakodóról ne távozzék;

2. az érkező sertések marhaleveleit átveszik, megvizsgálják és a vasuti fuvarlevél adatai alapján, tengelyen vagy lábon érkező sertéseknél pedig a tényleges állapot szerint, a marhalevelet a következő záradékkal *látják el*:

. . . . . szám.

Érkezett 18 . . évi . . . . hó . . n . . . . . drb. sertés. Ebből hulla . . . drb. Egészségi állapotuk kifogás . . . .; beállittattak a . . . . szállásba.

3. A záradékkal ellátott marhaleveleket az állategészségügyi hivatalnak átadják és ennek egyuttal a marhalevelekben esetleg talált szabályellenességet bejelentik;

4. az elszállitandó sertésekről a szállitónak szemlebárczát állitanak ki, mely a marhalevél kiállitásának alapjául szolgál;

5. a kőbányai fertőztelenitő állomásokon a vasuti kocsik fertőztelenitését ellenőrzik.

V. Ellenőrző állatorvosok.

14. §.

Az ellenőrző állatorvosok:

1. a részökre kijelölt szállásokban levő sertések egészségi állapotát, a szállások tisztántartását s fertőtlenitését, egyáltalán a rendtartásnak a szállástulajdonosok, bérlők vagy ezek megbizottjai által való pontos betartását, a hivatalfőnök által megállapitott időközökben, helyszini szemle utján ellenőrzik;

2. gyanus megbetegedési eseteknél az illető sertéseket alaposan megvizsgálják és a vizsgálat eredményéről a hivatalfőnöknek azonnal jelentenek;

3. ugyanennek bejelentenek minden tapasztalt szabályellenességet:

4. kényszerszúrásoknál a vizsgálatot foganatositják, ennek eredményéről a lelet-bárczát kiállitják, az élvezhetőnek talált sertés testrészeit ólomzárral látják el és az élvezhetetlennek talált sertésnek a szappanfőzőbe szállitását ellenőrzik;

5. esetleg a rakodóknál a szemlét a 13. §. szerint teljesitik.

VI. Vizsgáló állatorvosok.

15. §.

A vizsgáló állatorvosok:

1. a 13. §. szerint megejtik a keleti államokból érkező sertések kirakásánál a szemlét;

2. az állategészségügyi hivataltól nyert értesitések alapján ezeket a sertéseket megvizsgálják (Rendtartás 42. §.);

3. a felügyeleti szállásban levő sertések egészségi állapotának s a szállás tisztántartásának ellenőrzése és az ott kényszerszúrás alá kerülő sertések megvizsgálása tekintetében a 14. §. utasításai szerint járnak el;

4. az állami zsirolvasztót és szappanfőzőt ellenőrzik;

5. a zsirolvasztóba szállitott állatokról és a szappanfőzőbe érkezett hullákról leletet, ragadós betegség vagy ennek gyanuja esetén bonczolási jegyzőkönyvet vesznek fel s a leletet, a borsókás sertésekről vezetett jegyzék, illetve a hullajegyzék illető rovatába vezetik be, a bonczolási jegyzőkönyvet pedig azonnal a hivatalfőnöknek adják át;

6. az élvezhetetlen zsír kieresztésénél jelen vannak, azt az előirt módon (Rendtartás 19. §-a) kezelik és beraktározásáról s elszállitásáról nyilvántartást vezetnek;

7. a borsókás sertések szalonnájának és hájának lefejtésére és a húsrészeknek az állami szappanfőzőbe való átszállitására felügyelnek;

8. a hivatal irodájából vett értesitések sorszáma szerint jegyzőkönyvet vezetnek a keleti államokból érkező sertések vizsgálatáról és a felügyelet eredményéről, a felügyeleti idő leteltével kiállitják a félnek a vizsgálati és felügyeleti leletet, mely a hivatal irodájában bemutatandó.

VII. Őrszemélyzet.

16. §.

Az őröket a földmivelésügyi m. kir. minister nevezi ki, azok a m. kir. belépő állomási őrök létszámába tartoznak, az ezekre vonatkozó ruházati és fegyelmi szabályzat a kőbányai kir. állategészségügyi hivatalnál alkalmazott őrökre is érvényes.

17. §.

Az őrök teendőit a hivatalfőnök jelöli ki.

18. §.

Ezek ellátják:

1. az irodaszolgai teendőket és kézbesitéseket;

2. a szállásokból a szappanfőzőbe szállitott hullák bejelentésének megtörténtét az illető napló szelvényének átvétele által ellenőrzik s a szelvény hiányáról az irodának azonnal jelentést tesznek.

3. az élvezhetleneknek talált sertéseket a vonatkozó állatorvosi lelet átvétele mellett, a szappanfőzőbe szállittatják;

4. a szállásokból behozott borsókás sertéseket ugyanily eljárás mellett a zsirolvasztóba szállittatják;

5. a szappangyárba beérkezett hullákról és a zsirolvasztóba érkezett sertésekről jegyzéket vezetnek, azok illető rovataiba az állatorvosi leletet bevezettetik és az utóbb emlitett jegyzékben a szappanfőzőbe szállitott húsrészek átvételét a szappanfőző kezelője által elismertetik;

6. a szappanfőző és zsirolvasztó működését ellenőrzik.

VIII. Döntők.

19. §.

A döntőket az állategészségügyi hivatal főnöke alkalmazza és bocsátja el, díjaikat a sertéshizlaló részvénytársaságtól veszik fel.

Jelen szabályzat 1893. évi május hó 20-án lép életbe.

Budapesten, 1893. évi május hó 9-én.

Gróf Bethlen, s. k.

95.

A m. kir. honvédelmi ministernek 1997/eln. szám alatt valamennyi törvényhatósághoz intézett rendelete,

a véderőről szóló 1889. évi VI. törvényczikk és a honvédségről szóló 1890. évi V. törvényczikk végrehajtása tárgyában.

A véderőről szóló 1889. évi VI. törvényczikk és a honvédségről szóló 1890. évi V. törvényczikk végrehajtása tárgyában kiadott utasításnak a m. kir. honvédséget illető IV. részét, mely a m. kir. honvédség rangosztályba sorolt egyéneinek nyilvántartására vonatkozó szabályokat foglalja magában, ezennel kiadom és a megyei törvényhatóságok központjai részére 5—5, a törvényhatósági joggal felruházott városok számára öt—öt, a járási tisztviselők számára pedig egy-egy hivatalos példányban megküldöm.

A honvédparancsnokságok részére ezen »Utasitás« külön elosztó szerint küldetik meg.

Budapesten, 1893. évi április hó 18-án.

A minister helyett:

Gromon Dezső, s. k.
államtitkár.